

HENRY DAVID THOREAU

ΟΥΩΛΑΝΤΕΝ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

HENRY DAVID THOREAU

ΟΥΩΛΑΝΤΕΝ

Μετάφραση:
Ι. Ζαχαράκη

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΔΙΕΘΝΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ

Αύτος λοιπόν έχει αποχωρίσει
τρεινά αποχωρίσεις
όπου βάζει αποχωρίσεις,
δεν θα έρη αποχωρίσεις.

ΘΙΒΕΤ

Ο Χρήστος έφυγε και ίμως είναι έδω. Είναι έδω γάλλοις ήμις ποις λγότερο μέθους, σάν δάσκαλος, σάν αδερφός, σάν σύντροφος, σάν πατέρας, σεν παιδί, γεμάτος χαμόγελο και φως νά μας οδηγεί στους συναρπαστικούς δρόμους της διανοητικής ανιγκώσης, νά δημιουργεί και εμπνέει τό Αντιεξουσιαστικό Κίνημα στην Ελλάδα στις άρχιες του 1970, νά μας άνογει σταδιακά τις πορειές της πνευματικής ένορκσης, νά μας οδηγεί στοις Γνωστικούς και στον Γοινγκ, στη φαλοοφρεγή αντιένων της Ανατολής στον Αάρ Τού και τό ΤΑΟ, στόν Ήσικλεπτο και τόν Πιθάργορα, στά Έλευσινα και τήν Περσεφόνη (τό Νόρμα της Ψυχής).

ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ με τις ιστόριες τριλαμψεις, τις αποκαλυπτικές ήμουνες και τήν πλούσια σποφή, ποι είμασταν άνικανοι νά ιστοριαστούμε...

Ειντρηγελατής τής άγαπης, τον ήθους, της αξιοπρέπειας, τής άλληλεγγύης, οδηγός στο πώς νά ζεις και στό πώς νά μή ζεις, στό νά μην διασθήσεις σιμείβαζόμενος, βίαιος μέ-

τό άνηλλαφρό έκεινο βάδισμα και τό είρος
τῆς ἀπλόχερης λεβεντιᾶς του διη πιστιψε
λέραν τῶν φρίων μέ τῇ γλυκιᾷ ματιᾳ τοῦ
μπριμένου ποὺ εἶδε γίνει πιὸ διατεραστική
και ἵπτισ αὐτῆν τὴν καθαρότητα ποὺ δύνει τό
πληρόλασμα τῆς μετάβασης.

Εἶναι ἐδῶ μαζὶ μας, νά μας ἀγκαλιάζει όποις
λάντα, νά μας μεγαλώνει, νά μας κάνει νό^ν
γελάμε, νά μας φωτίζει και νά μας ὀδηγεῖ
στοις οδυνηροΐς δρόμοις τῆς ἑσταφωμέ-
νης ζωῆς.

Ἐμμι εἴναι και τίμαι εγα,
και ὅπου δρίσκοποι εἴναι
δρίσκομαι και ἔγα,
και τίμαι οκορφωμένος σ' διὰ τα πρέγματα,
και δηνοις μελοδεις νά με μαζέψεις
αλλα μαζεύοντας ίμενα, μαζεύοντας συνάντα
τὸν ίδιο σοι τὸν ίαντό.

(ΠΑΝΑΡΙΩΝ XXVI)

Σύλβια

Το βιβλίο του Μάκην Δαύτη Τζιμελτζί Οικόπεδων, σε μετάφραση Ι. Ζαγχαράχη, έκδόθηκε από τη «ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» τον Οκτώβριο του 1981.

Τίτλος πρωτοτύπου: *Walden*.

Τέταρτη Έκδοση: Νοέμβριος 1999.

Κεντρική Διάθεση: Βιβλιοπωλείο «ΜΑΓΝΟ ΡΩΣΟ». Δελφών 2 και Διδότου, Τ.Κ. 106 80. Αθήνα· τηλ. 36.08.633.

8-4-92

Η Διεθνής Βιβλιοθήκη ΣΙΩΠΑ...

Σήμερα συνεχίζοντας τὸν κύκλο τῶν ἔκδόσεων ποὺ δημιουργήσαμε με δάσκαλο και ὀδηγό τὸν Χριστό Κωνσταντίνη ἐπανεκδίδουμε τὸ "ΟΥΩΛΝΤΕΝ" τοῦ *Henry David Thoreau*, ἓνα βιβλίο ποὺ ἀγάπησε, εἶξεδοσε τὸ 1981 και βίωσε ἐν πολλοῖς.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Henry David Thoreau (1817 - 1862)

Ο Χένρυ Ντάιβεντ Θορώ ύπηρξε ένας από τους σημαντικότερους φραματιστές της Αμερικής του 19ου αιώνα και εισηγητής του Αναρχικού Ιντιβεντουαλισμού στην Αμερικήν του έκδοχή του.

Γεννήθηκε στο Κόνκορντ της Μασαχουσέτης το 1817. Σπούδασε στο Χάρβαρντ (1833-1837) κλασσική φιλολογία, φυσική ιστορία και μαθηματικά. Άργοτερα διδάσκει σε διάφορα σχολεῖα για να βγει σύντομα σε σύγχρονη μέτωπο το αύταρχικό παιδεγγωγικό σύστημα. Από το 1838 έως το 1841 διετέλεσε μαζί με τον άδερφό του ένα μερό σχολείο, κατόπιν δέ (1841-1843) συνεργάζεται μέτωπο το περιοδικό *Dial* που έβαδε ό την Εμερτον.

Έλευθερο πνεύμα και βαθύς γνωστικής της φιλοσοφίας της ζωής έγινε για δύο χρόνια (1845-1847) στην περιοχή *Walden Pond* στις δυχθες της λίμνης Οιάλντεν, σε μια ένταγμένη άρμονική διαδικασία ταυτότητας μέσα στην άδιάσπαστη, έντονη της φύσης μέχεινη την μοναδική αετηθητη πού άγκαλιάζει τό σύμπαν. Έκφραζεντας την άδιαχθιστη διασύνδεση του έγκα μέτων έξιετερο κάθορο.

Στό Οιάλντεν τό όποιο έβαδε το 1854 περιγράφει τη μάγιστρη του στις υψηλές αποχρεώσεις της πνευματικής ήδουνής ξακουσιώντας τήν άρχιανή έντονη τού κάθορου. Έχειντς της πνευματικής ήδουνής της άνυψωσης τού ανθρώπου πού δεν έχει νά κάνει μέτων συνήθη καχοποιώ διάθεση, για ζωή.

Ο Θορώ έγραψε έπισης ποιήματα, διάφορα δοκίμα, το 14τορο "Ημερολόγιο", (*Journal*) καθώς και τό "Resistance to Civil Government" πού έγινε γνωστό μέτων τίτλο Πολιτική Αναπακοή (Civil Disobedience, 1849).

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΟΤΑΝ ήγειρε τίς απλίδες πού έκαλυψαν, η τουλάχιστον τις περισσότερες έπ' αὐτές, ζώντα μόνος στη δύση, ένα μόνι μεγάρι έπει κάθε χατούχημένο τόπο, σ' ένα απλή πού είχα χτίσει μοναχός μου, στήν δύση της Νίμνης Ούπολυτου, στήν Κόνικρη της Μασσαλούντης. Κέρδικα τη ζωή μου με τη βουλεύει τῶν χεριών μου μόνο. "Έζησε ένος δύο χρόνια και δύο μῆνες. Τώρα, χατούκι και πάλι στο παλαιότερό μέρος.

Δε θέ μιλοῦσα για τὰ άτομικά μου ζητήματα στοὺς ἀνεργούς τις μὲ τόπους λεπτομέρειες. Μὲ οἱ συμπολίτες μου φορολήψηκαν πολὺ μὲ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μου. "Ενας ἄλλος ίσως θὲ τὰ ξερὰ αὐτὴ ἀνεβεῖε, ἐμένα δριώς μοῦ φαίνεται πολὺ λογικό καὶ φυσικό, γιατὶ οἱ αυθήκες τού Ήρακλείου θένται ἀσυνήθιστες. Μερικοὶ ρωτοῦσσεν τὶ θέρισσιν νὲ τρώγω, ἄλλοι ἐν ἴνισθε μοναξίτι, ἄλλοι φόδρουντα, καὶ ἄλλα περάρμοια. "Άλλοι εἶχαν τὴν περιέργειαν νὰ μισθίουν τὶ μέρος ἀπὸ τὸ εἰσόδημό μου ἐδίνα γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς, καὶ ἄλλοι, φτωχοὶ οἰκογενειάρχες αὐτοῖ, πόσοι ἀπόρα παύσιε συντηροῦσσε. Λαϊκόν, ζητῶ συγγράψῃ ἀπὸ τοὺς ἀνηγμῶντες μου ποὺ δὲν έχουντα κανένα (βιατέρο ινδιαφέρον γιὰ τὸ έπορο μου, ἢν ἀπαντήσων στὶ μερικές ἔπ' αὐτές τὶς δρωτήστις μὲ τοῦτο τὸ βιβλίο. Στὰ περισσότερα βιβλία, ἡ συγγραφέας δὲ γρίφει στὸ πρῶτο πρόσωπο. "Εγὼ διναὶ θὲ μιλήσω στὸ βιβλίο μου τοῦτο στὸ πρῶτο πρόσωπο. "Άλλωστε, δὲ μὴν ξεχνοῦμε πῶς πάντα στὸ πρῶτο πρόσωπο μιλάει, ἀκόμη καὶ δτεν δ

συγγραφέας μεταγενερίζεται τὸ διόπτρο ή τὸ τρίτο. Διὸ θὰ μηλοῦσαι γιὰ τὸν ἑστιό μου δὲ μπορεῖσσα νὰ πῶ γιὰ τὸν κάποιον Θόλον ποὺ νὰ τὸν ξέρω τόσο καλά, διστά τὸν ἑστιό μου. - Δικτυχῶν τὴ μικρή μου πείρα μὲ περιορίζει σ' αὐτὸν τὸ θέμα. 'Αχθε, ἐγώ πρασσωτανά, τὸ μόνο ποὺ ζητῶ μπό δια συγγραφέα εἶναι νὰ μου μιλήσει ἀπλά καὶ εἰδικερινὰ γιὰ τὴ δικῆ του Κωῆ καὶ δη; γιὰ δι.; τε ἔχει ἀκουστὲ γιὰ τὴ Ζωῆ μὲλλων φιλορύπων. Ζητῶ δηλαδή νὰ μου μιλήσει Ιτοι διπλῶς θὰ ξρεσε στοὺς δικοὺς τους ξενιτεμένος σὲ χώρα μεταρριθμή. Γιατὶ δὲ Εἴησε μὲ εἰδικερίνων, διὸ πρέπει νὰ Εἴησε σὲ μιὲ μὲλλη χώρα δημοσιότητα μου! 'Ἔσως αὐτὸς οι οιδιδεῖς νὰ διπειθίσουνται προσάντων σὲ φτωχοὺς φρεγητές. Οι μὲλλοι ἀνεγγινώσκες μου θὰ πρέπει νὰ προσέξουν μόνο τὰ κοινωνίας ἔκθετα ποὺ ταυτιάζουν στὸ χαρακτήρα καὶ στὰ διαφέροντά τους. 'Ελπίζω ποὺς κανένας δὲ θὰ τεντώσει ποὺν τὶς ραρὲς φορώντας τὸ σπακόνι ἑτούτο, γιατὶ εἶμαι σίγουρος πώς θὰ φανεῖ πολὺς χαρήσουμε σ' διποιον ἔχει τὸ ἀνάλογο καρμέ.

Θὰ γέστη τώρα νὰ πῶ κάτι ποὺ δὲν ἔνδιαφέρει τόσο τοὺς Κενέζους η δύσους κατοικοῦν στὰ νησιά Σάντουμες, παρὰ ξεῖς ποὺ ζεῦται έδω, στὴ Νέα Λαγγάδα. Κέτι γιὰ τὴ Κωῆ σας, τὴν κοινωνικὴ σας ζωῆ σ' αὐτὸν τὸν κάστρο, σ' εὐτὴ τὴν πόλη, ποιὰ διητίσωση κάνει, ἀν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ είναι τόσο διστημη, ἀν μπορεῖ νὰ διορθωθεῖ. Ταξιδεψε πολὺ μέσω στὴν Κόνιορν. Παντοῦ, στὰ καταστήματα, στὰ γραφεῖα, στὰ χωράφια, οἱ κάτοικοι μοῦ φάνηκαν σὲ μὲ δησει καταδικασμένοι σὲ κάθε εἴδος καταναγκαστικές ζρυγα. "Έχω ἀκούσει γιὰ τοὺς Βρεγμάνους πάκις μόνοι τους τιμωροῦν τὸν ἑστιό τους. "Άλλοι ἀπ' αὐτοὺς καθηύγεται διάφεστα σὲ τέσσερες φωτιὲς καὶ καστέζουν τὸν ἥλιο κατέματα. "Άλλοι κρέμονται μὲ τὸ κεφάλι κάτω, πάνω ἀπὸ φλόγες πυρός. "Άλλοι βλέπουν συνέχεια τὸν οὐρανὸ ποὺ εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους, ἔτοι ποὺ νὲ μήν μποροῦν νὲ ἐπανέβουν στὴν δραχική τους στάση καὶ νὲ μήν κατεβαίνει τίποτε μπό τὸ λάρυγγα στὸ στομάχι τους παρὰ μόνο νερό. "Άλλοι ζεῦν μέλισσαδεμένοι στὸν κεφάλι κάποιου δέντρου. "Άλλοι μετροῦν μὲ τὸ σώμα, διπως κάνουν οἱ κέρπιες, τὴν ἔτεσση διάσωληρων αύτοκρατορεῶν. "Άλλοι στέκονται μὲ τὸ θύρανθρακοφύλλων. "Οὐα αὐτὸν δὲ

μοῦ φείνονται τόσο ἐκπληρωτικά, διό αἱ συγγένεις ποὺ βλέπωσιν καθηγερινή μας ζωή. Οἱ δύσκολαι ἀδύλαι τοῦ Ἡρακλῆ θάσην δύστεια πράματα ἀν τοῖς συγχρίνουμε μὲ τοὺς ἀδύλους τῶν γειτόνων μου. Γιατὶ αἱ ἀδύλαι τοῦ Ἡρακλῆ θάσην μόνο δύσκολαι καὶ γέποτε τελείωσαν. "Ομας ἡ δουλεῖα πάντων τῶν δινθρώπων δὲ σπαραγάσαι ποτέ. Διὸν ἔχουντο κανένα φίλον νὰ καθίσῃ μὲ πυριφόρα οἰδηρά τὸ κεφάλι τῆς Ὑδρες καὶ έστι μόλις τῆς κόβουσι τὸ θύρα, διὸ Ἐλλας ἀμέσως ξεριτρώνουσε στὴ θέση του.

Βλέπωντας μου, συμπολίτες μου, ποὺ εἶχαν τὴν ἀστυγέλα τὸν εἰληφαντομήχανον επίστα, χτήματα, ἀποθήκης, ζῶσ καὶ ἄργαζεα. Τοὺς θεωρῶ διηγουμε, γιατὶ αὐτές τὰ πράματα τύχοδα τὰ διπούτατα κανεὶς καὶ δύσκολα τὰ ξεροτρώνεται. Καλύτερα τὸν εἶχαν γεννηθῆσαι στὴ θάση καὶ νὰ τοὺς βιβάστε μὲ λύκοντα, γιατὶ έστι ταυλάγιστον δὲ βλέπων μὲ καθηγέρητον. Ποσές τοὺς έκανε θολόους τὴς γῆς; Γιατὶ νὰ τοὺς τρώντε τὰ σπάντα τους στρέμματα ἵνω δὲ δινθρώπας γεννηθῆσε γιὰ νὰ τὸν φέρει μόνο τούμπη μέτρο χώρας; Γιατὶ ν' ἀρχίζουν τὰ σχάδους τῶν τάρπο τους μόλις γεννηθῶσιν; Πρότεινε νὰ ζῶνται δοσο μπαρούν καλύτερα σὸν δινθρώποις καὶ δηλι καὶ βασανίζονται νὰ σπρώχνουν δὲλι εὐτὰ τὰ πράματα μπροστά τους. Πόστις φτωχὸς διθάνατες φυγὴς έχω συνεντίσαι, λυγισμένες στὴ διοδὸ δέπο τὸ βάρος τοῦ φορτίου, νὰ βαρικοῦνται επὸ δρόμο τὴς ζωῆς σπερώχνοντας μπροστά τους τεράστιες ἀποθήκης, μὲ τοὺς στέβλους τοῦ Αἰγαίου πάντα βραχιτρόν, καὶ έκατὸ στρέμματα γῆ, καλλιεργήσιμη τὴ πευκόφυτη! Οἱ διπορεῖς τοὺς δὲν ἔχουν κατηρανμέσοις διοι κατέτα τὰ δικροτάτα ἀγράντα, βρίσκουν πῶς εἶναι πολὺ καυρωστικό νὰ ὑποτάξουν καὶ νὰ δικαπτίξουν τὸ σῶμα τους.

Οἱ δινθρώποι ζῶνται μὲ τὴ λαθεμένη, ἀνεβάγηγή, πῶς κάποιοι μολὼν ποὺ τὴν δινομάζουν διάγρηση, τοὺς ὑποχρεῶνται νὰ στοιβάζουν θηρευτούς ποὺ δὲ τοὺς φέρει διαθρόρος κι' ἡ σκονεριά, ποὺ δὲ τοὺς κλέψουν αἱ ληστὲς κι' αἱ διαφρήγητες. Είναι ζωὴ διάσητη τὴ τέτοια ζωὴ, καὶ κάποιοι μέρα τὸ ἀπακελύστουν. Συγνά δράς πάντῃ τὴ μέρα εἶναι τὴ πλευτελα τους.

Οἱ καριοσθετοροι δινθρώποι, —ἀκόμη καὶ στὴν κάποια ἐλεύθερη, χώρα μας,— μόνο καὶ μόνο γιατὶ δὲν τὸ καταλαβαίνουν, γετεγή.

νοται τόσο μὲ τὶς καθημερινὲς τοὺς ἕγκοις καὶ μὲ τὶς πιὸ χαντρὲς δουλειὲς τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι αὐτὸν νὰ γεντοῦνται τὰς ὀραιότερους καρποὺς τῆς.

Τὰ δάχτυλά τους, ἀπὸ τὴν πολλὴ δουλειὲν, εἶναι ἀδέξια καὶ τρέμουν. Μὲ λίγα λόγια, δύοποις δουλειὲς ὄλημερες δὲν ἔχει καφρὸν νὰ ζει σὰν ἀλτήθινὸς ἄνθρωπος καὶ νὰ ἔχει τίμες καὶ ἀδόκες συχέσεις μὲ τοὺς Ἑλλους ἐνθρώπους, γιατὶ ἀλλιῶς θὰ λιγαστέψει τὸ κέρδος ἀπὸ τοὺς καβόπους του. Διὸ ἔχει λαπτὸν καφρὸν νὰ εἶναι τίποτε Ἑλλο παρὰ μιὸ μετρητή. Πῶς μπορεῖ νὲ θυμηθεῖ τὴν ἀγρούν του ἀσείνος ποὺ εἶναι ὑποχρεομένος νὰ χρησιμοποιεῖ τόσα συγκὰ τὶς γνώσεις του; Πρὶν τὸν χρίνουμε, θὰ πρέπει νὰ τὸν υπέσουμε καὶ νὰ τὸν θρέψουμε μὲ δικά μας χρήματα γιὰ λόγου καφρὸν. Οἱ πιὸ ἐκλεκτὲς θιάστητες τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἀπεράλλαγχτα δπως καὶ ἡ φρεσκάδα τῶν λουλουδιῶν, διατηροῦνται μόνο μὲ πολλὴ περιποίηση.

Κι' θυμος, δὲ μεταχειρίζεστε ποὺ δὲ ένας τὸν Ἑλλον ἡ καὶ τὸν ἁυτὸν μας μὲ τὴν θύει λαπτότητα.

ΜΕΡΙΚΟΙ ἀπὸ αὖς ποὺ διαβάζετε εἴνετο τὸ βιβλίο, θλοι τὸ ξέραμε, εἴστε ποὺν φτωχοί, ζεῖτε δπως λένε, μὲ τὴν φυχὴν στὸ στόμα. Πιστεύει πάς δὲν εἴστε αὐτὸν νὰ πληρώσετε δἰα τὰ γεύματα ποὺ πρέπει νὰ φέτε, αύτε τὰ παναρφρία καὶ τὰ πεπούτσια ποὺ λιώνουμε τόσο γρήγορα, καὶ πάς ἔχει φέτους α' αὐτὴ τὴ σελίδα σπασταλώντας χρόνο ποὺ ἀνήκει διαρκειωματικά στοὺς πιστωτές σας. Πολλοὶ ἀπὸ αὖς ζεῖτε ταπεινὴ ζωή. Τὸ ξέρω καλὰ γιατὶ τὸ μάτι μου εἶβε καὶ κατάλαβε πολλό. Πάντε στὸ ἀμήν, προσπε-
βεῖτε νὰ βρεῖτε δουλειὲν καὶ νὰ ξεχρισθεῖτε. Ζεῖτε, δύοις ἔλεγον οἱ Λαπίνοι, ἀπὸ «έναν χαλκό» (γιατὶ μερικά ἀπὸ τὰ νομίσματά τους ήσαν χάλκινα). Ζεῖτε, πεθαίνετε καὶ σᾶς θάθουμε μὲ ένα χαλκό. «Όλο ὑποσχέστε πάς δὲ ξεπληρώσετε, πάς δὲ ξεπληρώ-
σετε πύριο, διὰ πεθαίνετε σήμερα, χρεωμένοι. Μὲ πόσους τρόπους ζητιανεύετε! Κάθε τρόπος εἶναι καλός, ἀρχεῖτε νὰ μή σᾶς φέρετε στὴ φυλακὴ. Λέτε ζέμοτα, καλανεύετε, ζηγρίζετε, αφίγυετε τὸν θευτό σας. Ήτοι ποὺ νὰ γυρτέστε: α' ένα καρυδότσαρδο εὐγένειας, γιὲ νὲ πιστεῖτε τὸ γελτονέ σας νὲ σᾶς ἀμπαστεύετε νὲ τοῦ φταίξετε

τὸ παπούτσια του, τὸ καπέλο του, τὸ σακόκια του, νὰ ταῦ πραγμάτεψε τὸν καφὲ που χρειάζεται. Ἀρρωσταντεῖ δέν τὴν καύρεσθ γιὰ νὰ ἔχοι κονομήσετε κάπι ποὺ θὰ σᾶς βρίσκεται σὲ καρδιόρρωτης, κάπι ποὺ τὸ κλειδώνεται σ' ἕτα πολιὸν κασσελάκι ἢ τὸ κρύβεται σὲ μιὰ κάλτου πίσω ἀπὸ μιὰ πέτρα τοῦ τολχοῦ. Ἀδιάφορο ποῦ, διδάφορο πόσσο, φάνει νὰ βρίσκεται κάτια...

Καμάτι φορέ, ἀπορῶ πῶς γίνεται καὶ εἰμαστε τόσο ἐπιτόλαιοι καὶ συλληφέμε μόνο γιὰ τὸν ἑλεύσμενο θεομό τῆς δουλειᾶς, διαν υπέρχοντες τόσοι χρυσοὶ ἀφέντες τοὺς ἔχουν ὑποδουλώσει καὶ τὸ Βορρᾶ καὶ τὸ Νότο. Εἶναι βαρὺ νὰ ἔχει κανεὶς Νότο ἐπιστάη, εἶναι χειρότερο νὰ ἔχει Βόρτο. Τὸ φοβερότερο δπως δὲν θα είναι νὲ εἴσαι σὲ διάσος δ ἐπιστάης, τοὺς μαστιγώντες τὸ δουλό σου τὸν λαυτό σου. Καὶ μιλάμε γιὰ αὐτὸν θεῖον εἰς τὸν ἀνθρώπον! Κοιτάξε τὸ χωρικὸ στὴ βοδήμαζα, τοὺς πηγαντει αὐτὸν παζάρι ταξιδεύοντας μίχτα καὶ μέραι Βρίσκεται πώς φτερουγήζει μέσα του τίποτε τὸ αθέον! Τὸ ὑψηλότερο καθήκον του είναι νὲ ταΐζει καὶ νὲ κατίζει τὰ ζωτανά του! Τι τὸν δυδαρέρει ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς του, μπροστά στὰ μικροσυμφέροντα τῆς δουλειᾶς του; Πόσο δμοτος μὲ τὸ Θεό, πόσο διδάνατος είναι; Κοιτάξε πόσο τατεινὰ καὶ πόσες διπούλες συμπαριέρεται, πόσο φοβάται, έχει γιὰ τὴν ἀθενασία καὶ γιὰ τὸ Θεό του, παρὰ μήν τύχει καὶ χάσει τὴν καλή ιδέα που ἔχει διάσος γιὰ τὸν λαυτό του, τὴν καλὴ φήμη ποὺ κέρδισε μὲ τὰ ἔργα του.

‘Η γνώμη τῶν ἀλλων ἀνθρώπων είναι ίνας μαλακότερος τύραννος ἀν τῇ συγχρίνουμε μὲ τὴ γνώμη ποὺ ἔχει δικαίενας γιὰ τὸν λαυτό του, γιατὶ αὐτὴ ἡ δύστερη προσδιορίζει τὴ μέρα του. Μὲ διευθερωθεῖσμε ἐπὸ τὸν λαυτό μας! Ἀκόμα καὶ δυοις κατοικοῦντες στὶς ἐπαρχίες τῶν Δυτικῶν Ἰνδῶν, ποὺ ξεχωρίζουν γιὰ τὴ φαντασία τους, δὲν τολμοῦν νὲ τὸ φανταστοῦν. Ποτὲ Οὐδὲπερφαρες ὑπάρχει νὰ τὸ φραγματοποιήσει; Σκεφτεῖτε καὶ τὶς κυρίες σ' αὐτὴ τὴ χώρα, πού, δούλεις τοῦ λαυτοῦ τους, κατεοῦν μαζί, ωρδούσια τοῦ καναπὲ ὡς τὴν τελευταῖς τους μέρα. Σὰ νὰ θυμιάζει σκοτώσεις τὴν ώρα χωρίς νὰ πληγώσεις τὴν αἰωνιότητα!

‘Η μαργάλη μάζα τῶν ἀνθρώπων ζεῖ αὐτὴν ἀπελπισία. Αὐτὸ ποὺ λέμε ὑποταγῆ δίνει εἶναι παρὰ ἀπελπισία. Ἀπελπισμένοι

οτίνι πόλη, πηγαδινούμε στήν απελπισμένη έξοχή και πρέπει να παρηγορηθούμε με τη γενναιόδερη τῶν ποντικῶν. Μιά στρεβ-
τυνη μαζί δουναδηγη ἀπελπισία κρίβεται δύσκολα καὶ πλούτων ἀπὸ
αὐτὰ ποὺ ὀλομάζουμε διασκεδάσεις καὶ παιγνίδια. Οἱ ἀνθρώποι
δὲν κατέστησαν ἀπὸ χαρά καὶ εύτυχία, γιατὶ τὸ παιγνίδι θρησκείας
διπέρα τῆς δουλειάς. Παιζουν ἀπὸ ἀπελπισία. Καὶ ἐπεὶ τὸ τέ
χαρσακτηριστικὰ τῆς αωρροσύνης εἶναι νὰ μὴν κάνει λανένας,
ἀπελπισμένα πόρρωτα.

“Ἄγαρ καθίστουμε καὶ σκεπτοῦμε ποιὸς εἶναι—ὅποις λένε καὶ σὸς
κατηγορηταδ— ὁ χώρις σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ποιὸς εἶναι οἱ
χώρις ἀνάγκες καὶ τὰ μέσα τῆς ζωῆς, φαίνεται σὰ νὰ διάλεξε
ὁ ἀνθρώπος νὰ ζήσῃ μὲν αὐτὸς τὸν καὶ τὸ τρόπο πατεῖ τὸν προτιμοῦσαν
ἀπὸ κάθε ἄλλον. Πιστεύει δραμας εἰλικρινὴ πώς δὲν ὑπῆρχε ἄλλος
τρόπος. Κι' δραμας ὑπάρχουνται φύσεις ζύπνιες καὶ ὑγιεῖς ποὺ θυ-
μαύνεται τῶν διῆλιος ἀνάτειλε καθερός. Ποτὲ δὲν εἶναι πολὺ δραμά
νὰ διαρρηθούμε τὰς προκαταλήψεις μας. Καυτάναν τρόπο ζωῆς η
σκέψης δὲν μποροῦμε νὰ διχτυώμε χωρὶς δοκιμή, δοσ πολές
καὶ ἀν εἶναι. Αὐτὸς ποὺ διας δέχονται ή καὶ παρεδέχονται σιωπῆλε
γιας ἀλγήσεων σήμερα, μπορεῖ αύριο νὰ διποδειχτεῖ ψέμα, δρως ὁ
ἄπλος καπτός, ποὺ πολλοὶ πιστεύουν πώς εἶναι σύννεφο ποὺ θὰ
βρίχει εἰσρεγετική βροχή στὰ χωράφια. Πράγματα ποὺ οἱ πολιοι
τὰ νόμιμα δέδινεται, οἱ νέοι τὰ δοκιμάζουν καὶ τὰ βρίσκουν μπο-
ρετέ. Οἱ πολές πρόξεις εἶναι γιὰ τοὺς πολιούς. Οἱ νέοι χρειά-
ζονται κατεύργυες. Οἱ καλιοι κάποια δὲν ξέρουν τὶ νὰ κάνουν
γιας νὰ κρατήσουνται μιὰ φωτιά διακριμένη. Οἱ νέοι σήμερα τὸ Ξέρουντε.
Βάζουντε λίγες ξέρας κάτεται ἀπὸ δια δοχεῖο καὶ φέρνουντε βόλτα
τὴ γῆ δια γρήγορε πετοῦν τὰ πουλιά. Τὰ γηρατεῖα δὲν εἶναι
κατέλληλα νὰ διδάσκουνται νέοις νέοις, γιατὶ ποὺ πολὺ έχουν χά-
σει, περὰ έχουν ἐπωφεληθεῖ. Οτάντει κανένας νὰ ἔμφριβάλλει ἀν
έστοι καὶ δι πο δράκινος ἀνθρώπος διδάχηται ἀπὸ τὴ ζωὴ του
κάτι ποὺ νὰ έχει διπόλυτη ἀξία. Τὶ εἴδους συμβιωτὴς πιστεύουν
οἱ γέροι πάντας μπορεῖν νὰ διώσουν στοὺς νέοις, ἀφοῦ η ζωὴ τους
δὲν ὑπῆρχε παρὰ διδιάκοπη ἀποτυχία, ἀπὸ διμναγέλες ἀτομικές
τους; “Έχω ζήσει κάποιαν τριάντα χρόνια α' αὐτὸ τὸν πλευρήτη
καὶ διάδεια περιμένω ν' ἀκούσω κάποια μένελογη η έστω ασβαστή,

συμβουλή ἀπὸ τῶν μεγαλυτέρων μου. Δὲ μᾶν λίγη τίποτα καὶ, πιθανότατα, δὲν έχουν τίποτα νὰ μᾶν πούνε του νὰ μπορεῖ νὰ μοι-
χρησιμέψει. Νά τη Σαιή, ένα πείραμα που άκρην δὲν έχει τελειώσει
καὶ δὲ μᾶν φαίνεται πώς αύτοι τὸ έχουν έξεντάζει. "Αν από-
χτηρες κάποια πείρα, πέρα πολιτική, εἶμαι βέβαιος πώς οι Μή-
τορές μου δὲ μὲ βοήθησσν γι' αὐτό.

"Επεις χωρεκός μᾶν λίγει: «Δέδε μπορεῖς νὰ ζήσεις μόνο μὲ
χορταρική γωνὴ δὲν κάνουν κόκκινη. Καὶ, μὲ θρησκευτική προ-
στίλουσῃ, ἀριερώνας μερικές ώρες τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ πλουτίσει τὸν
ἀργακούμπο του μὲ τὴν πρώτη θλῆ παῖ συγγρατίζει κόκκινα.
Καὶ διη τῶρα μελάνα, περπατάει πάσια ἀπὸ τὰ βόδια του, ποὺ μὲ
τὰ χαντρά τους κόκκινα, ποὺ έγιναν μόνο ἀπὸ χορταρικό, τὸν
τραβοῦν, αὐτὸν καὶ τὰ ἀλέστρε του, πρὸς τὰ θυμφόρα, γιατὶ μποροῦν
εύκολα νὰ ξεπερνοῦν διὰ τὰ θυμφόρα. Μερικὰ πράματα θεωροῦνται
ἀπερείητα σὲ θριμμένους ἀνθρώπους, κι αὐτοὶ εἶναι οι ποὺ ἀνέ-
λιοι καὶ αρρωστημένοι, ἐνῶ οι ἄλλοις θεωροῦνται πολυτέλεια
καὶ οι ὄλλοις εἶναι διάτελα ἀγνωστα.

ΜΕΡΙΚΟΙ νομίζουν πώς διὸ τὸ δάκρυος τῆς θυμρώπινης Κωνίς
τὸ δραπέτησαν οἱ πρόγονοι μας καὶ φρόντισαν διὸ νὰ τὰ παχτοποιή-
σαν. Σύμφωνα μὲ τὸν "Ηρόλιν": «Οἱ σοφὸι Σολομὼν ἔχει διρήσει
κανόνες διάφορα καὶ γιὰ τὶς ἀποστάσεις ἀνέμων στὲ δέντρα, καὶ
οἱ Ρωμαῖοι πρετόρες ἔγινονται κανονίσται πάσις φορὲς μπορεῖς νὰ
μπεῖς στὸ χωράρι τους γάτονα γιὰ νὰ μαζέψῃς τὰ βελαντίδια του
πέρτουν ἑτεῖ, θίγως αὐτὸν νὰ θεωρηθεῖ παράβαση του νόμου,
καὶ πόσια ἀκριβῶς βελαντίδια μποτελοῦν τὸ μερίδιο τοῦ γελτονικοῦ». Ο Τιτταρέτης ἔχει ἀρήσει διθύργιος πώς νὰ κόβουμε τὰ νόχια
μας, δηλαδή, έσισ μὲ τὸ δάχτυλο, αὔτε πιὸ κοντά, αὔτε πιὸ
μακριό. Αναμφισβήτητα καὶ τὴ ίδια τὴ δίδα, ποὺ λίγη πώς ἔχει
ξινατλήσει δὴ τὴν ποικιλία καὶ διλεῖ τὶς γαρές τῆς Κωνίς, εἶναι
κι αὐτὴ πολὺ δυο καὶ δὲν ἔχει "Άδαμ". Μὰ τὶς Ικανότητας τοῦ ἀνθρώπου
ποτὲ κανεὶς δὲν τὶς μέτρησε, αὔτε μποροῦμε μὲ βέστη τὴν προηγού-
μενη δράση του νὰ πούμε μὲ βεβαιότητα τὶ εἶναι οἱ θέση νὰ κάνει
γιατί, κατὰ βέβαιος, ἔχει δοκιμάσει τόσα Λύγα! "Οτας κι' ἀνήσουν
οἱ ἀποτυχίες σου μέχρι σήμερα, μὴν διαπλικεσσαι, καὶδί μου,

γιατί δὲν ξέρεις αὐτούς τούς σου άνθησες; αύτά ταύτης μάργαρης αντέλεστα.

Θὰ μπορούσαμε νέα δοκιμάσουμε τή ζωή μὲν χίλια ἀπλά πειράματα. Θὰ μπορούσαμε π.χ., νὰ σκεφτόμε πώς θ' θύεις ποὺς οργαδέσει τα φρεσόλια μου φωτίζει σύγχρονα διληκτόρα σύστημα ἀπλά διστρε σὲν τή γῆ μας. "Ἄν τὸ θυμόμαντα πάντα αὐτά, θὲ εἶχε ἀποφύγει πολλά λάθη στή ζωή μου. Είδος μακρινά καὶ δικαιορετικά πλάσματα στής διάφορος κατοικίας τοῦ οὐρανοῦ, θεομάζουν δραγε τό θέο διστρε, τήν ίδια στιγμήν! Ή φύση καὶ ή θυμρώπινη ζωή έχουμε τόση ποικιλία, δηση καὶ οι θάρροις θεομόλ μας. Ποιός εἶναι στή θύση νά πεῖ τί δικτυότητας προσφέρει η ζωή σ' έναν άλιον; Θὲ γινόταν ποτὲ μεγαλύτερο θεῖμα ἀπό τό νά βλέπωμε γιά μιά στιγμή τά πράγματα μὲ τά μάτια τοῦ άλιον; Θὲ ζούσαμε διλες τής ἐποχής τής Ιστορίας στη μιά δρα. Θὲ ζούσαμε διλες τής Ιστορίας διλον τῶν ἐποχῶν. Ιστορία, Ποίηση, Μυθολογία! Σὲ κανένα βιβλίο δὲ διέβασε ποτέ μου νά ξέρεις κανεὶς κατέ τόσο κατεπληγτικό καὶ τόσο διδαχτικό μᾶλι.

Τά περισσότερε ἀπ' εἴναι ποὺ θεωροῦν οι γελούντες μου καλά, στό βάθος τής ψυχῆς μου τά θεωρεῖ κακά, καὶ μὲ μετενεύων γιά κάπι, κάποια τό κάτι εἶναι συνήθιας ή ικαλήη μου διαγωγή. Τέ δικίμονες μ' εστερώνε νά φερθῶ τόσα καλά; Μπορεῖ νά λέις τά πισ φρόνιμε λόγα, γέροντα,—έσου ποὺ ξέρεις ἀρδομέντα γράμα, ἀρκετά τιμημένα,—άσκοις δικαίω μιά φωνή ποὺ δὲν μπορεῖ νά τής ἀντιστοθῶ καὶ ποὺ μὲ καλεῖ μακριά ἀπ' διλε αύτά. Ή μιά γενιά έγκαταλείπει τής άντιλήψεις τής διλής, σά νά ήσαι καρέβηα πού βιθίζονται.

Πιστεύων πώς χωρίς κανένα κίνδυνο μποροῦμε νά κάνουμε καλύ περισσότερα ἀπό δύο κάνουμε. Η Φύση δὲν εἶναι ἀνίλογη μόνο μὲ τή δύναμή μας, παρά καὶ μὲ τήν ἀδύναμία μας. Η ζωή μάτητη ἀγωνίας μερικῶν εἶναι δια εἰδος ἀγάπτρευτη ἀρρώστια. Οικούμενη ὑπερβάλλουμε τή σημασία τής δουλειᾶς μας καὶ, δικα, πόσα εἶναι τά πράγματα ποὺ δὲν κάνουμε! Η, τί δὲ γινόταν ἀν ἀρρώστιανάμε; Πόσο προσεχτικοί είμαστε! Αποφασισμένα νέ ζήσουμε χωρίς τήν πίστη, δια μποροῦμε δὲ τό ἀποφύγομε. Όλη τή μέρε ζούμε μὲ εντελη, τή νόχτα θελει μας λέμε τήν ποσοπεντή

μας καὶ παραδινόμαστε στὴν ἀβεβαιότητα. Τοῖς εἰρωτεῖς ὑποχρεωμένοις νὲ ζῶμε, γιατὶ απεβίλμαστο τῇ ζωῇ μας καὶ δὲν παραδεχόμαστε πώς μποροῦμε νὲ τὴν ἀλλάξουμε. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος τρόπος, λέμε. Ὁρμος ὑπάρχουμε τόσοι τρόποι, διεισδύνες μποροῦν νὲ φύγουν ἀπὸ τὸ κάντρο τοῦ κόσκινου. Κάπετε ἀλλάγηθε παραρτήται θαῦμα, μά τιντὸς τὸ θαῦμα γίνεται κάπετε στργμή. Ο Κομφούκιος εἶπε : «Τὸ νὰ γνωρίζουμε πώς γνωρίζουμε αὐτὸς ποὺ γνωρίζουμε καὶ πώς δὲ γνωρίζουμε αὐτὸς ποὺ δὲ γνωρίζουμε, αὐτὸς εἶναι ἡ ἀληθινὴ γνώση».

«Ἄς ἔξετάσουμε γιὰ λίγα τις έγγονες καὶ τὴν ἀγωνία ποὺ διάφερε παραπάνω, καὶ διὸ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ εἰμαστε θλιβός ἀνήσυχος ή, ταυλάχιστον, προσεκτικοί. Θὲ δὴται πλεονέκτηκα βέβαιας ἀντὶ νὲ ζῶμε μέσα σ' ἕναν ἐπιφρενικὸ πολειτισμό, νὲ μποροῦσαμε νὲ ζῶμε πρωτόγνωτα, διεισδύνοντα ποὺ ζῶμε στὶς μακρινὲς περιοχές. Θὲ μεθανίαμε τότε, ἀν δῆλοι εἴσοδοι δῆλοι, ποιῶ εἶναι τὰ παπαράτητα γιὰ τῇ ζωῇ καὶ μὲ τὸ μέθοδο μποροῦμε νὲ τὰ ἀποχήσουμε. Η δοκόμα, δις μελετήσουμε τὰ δργαχά διβίβλα τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὲ δοῦμε τὸ ἀγνόραξεν τότε ποὺ πολὺ οἱ ἀνθρώποι ἀπὸ τὰ μεγαλεῖα, καὶ τὶς ἀποθήτησαν, μὲ μά λέξη, ποιὰ ἥσαν τότε τὰ ἀπαραίτητα φύνα. Γιατὶ ἐ πολειτισμὸς μας δὲν δῆλοις καὶ πολὺ τοὺς βασικοὺς νόμους τῆς ἀνθρώπειας παρέχει, διπεράλληλα γέτε δημιώς καὶ οἱ σκελετοὶ μας δὲ διαφέρουν διπὸ τοὺς σκελετοὺς τῶν προγγόνων μας.

Μὲ τὶς λέξεις ἀπαραίτητα γιὰ τῇ ζωῇ, ἐννοῶ ἔκεινα τὰ πράματα ποὺ καταπονούμενοι ὁ ἀνθρώπος καὶ ποὺ ἀπὸ τὴ μακρόχρονη χρήση ἀπόχθησαν σημασία μεγάλη γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ζωή, ίτοι ποὺ ἔλεχοστοι, εἴτε ἀπὸ βερβαρότητα εἴτε ἀπὸ φτώχεια ἢ γιατὶ ἀκαλούθων μὲ διφορμένη φελοσοφία, ἀποφασίζουν ποτὲ μὲ ζήσουν χωρίς κύτο. Γιὰ πολλὰ πλέοματα σύμφωνα μὲ τὸν παραπάνω δρισμὸ δὲν ὑπάρχει περὶ ένια μόνο παπαράτητο : ἡ τροφή. Ο βούβαλος στὶς μεγάλες πεδιάδες έχει ἀπόλυτη ἰνάργη μέτρο διπὸ λίγες ἵντοσες νόστιμο χορτάρι καὶ λίγο νερό, καὶ πότε - πότε τὸ κατεφύγει στὸ δάσος ἢ τὴ σκιὰ τοῦ βουνοῦ. Κανένα ἀπὸ τὰ ζῷα δὲ ζητάει τίποτε περιστερό ἀπὸ λημέρι καὶ τροφή. Τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ἀνθρώπον στὸ δικό μας κλίμα

μπορεῖν, μὲν δρκετή, σκρίβεια, τὰ μαρκωτοῦντα στὰ κεφάλαια : τροφή, στέγη, ρουχισμός, καύσιμα. Γιατὶ μόνο δι' ἔχουμε θέσησθαι αὐτά, μποροῦμε νὰ δισχεληθοῦμε μὲ τὰ προβλήματα τῆς Κωνῖς Λειτέρα καὶ μὲ έπιπλα ἐπιτυχίας. Οἱ ἀνθρώποι έχουν ἑφέντει
διὰ μόνο τὰ σπίτια, παρὸτι καὶ τὰ ρούχα, καὶ τὸ μαγνητικόν
φαγγύτο. Καὶ, τοις ἀπὸ τόπο ποὺ τυχεῖται ὁ ἀνθρώπος ἀνακάλυψε
τὴ ζέστη ποὺ δίνει ἡ φωτιά, δημιουργήθηκε ἡ σημαρετή μας ἀνάγκη
νὰ καθόμαστε κοντά της, πράμα πού, χωρὶς μόλιο, κάποτε ἦταν
πολυτέλεια. Παρατηροῦμε ἐπίσης πώς οἱ γάτες καὶ οἱ σκύλοι
ἀποχτοῦνται τὴν θέση συνήθειας, ποὺ γίνεται καὶ γι' αὐτοὺς δεύτερη
φύση. Μὲ κατάλληλη σέληνη καὶ ρουχισμὸν διατηροῦμε τὴν θεωτι-
κή μας θερμοκρασία. Δὲ δὲ μποροῦσαμε ἔρχεται νὰ πούμε πώς
ἄντ' αὐτὸν καὶ ἄντὸν τὰ καύσιμα γεννήθηκε ἡ μαγτικός. Οἱ Δερ-
βίνοις λένται γιὰ τοὺς κατοικουμένους τῆς Γῆς τοὺς Πυρὸς πώς ἕνω ἡ
δικῇ του ὅμαλο, ποὺ δίλοι θίσται υπεράνθρωποι καὶ καθισμένοι κοντά
στὴ φωτιά, κάθε δύλο περὶ Σεπτεμβρίντουσαν ὑπερβολικά, θεῖοι,
οἱ γυμνοὶ ἄγριοι, ποὺ καθίστανται κάποιας μακρότερα, θραυστοί
καὶ στενοχωριῶνταντοντενι γιατὶ ἡ ζέστη τῆς φωτιᾶς τοὺς ἔνοχλοῦσσε.
Οἱ κάτοικοι τῆς Νίας 'Ολλανδίας, λένται, κυκλοφορεῖ γυμνός, τὴ
στηγμή ποὺ δὲ Εύρωπαις μὲ τὰ ρούχα του τουρτούρικοι. Εἶναι
τάχα διδύνεται νὰ συνδιάσουμε τὴ σπληγχνωγηγμένη ζωὴ τῶν ά-
γριῶν μὲ τὴν πνευματωτὴν ἀνάπτυξην τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου ;
Σύμφωνα μὲ τὴ θεωρία τοῦ Λιμπεργκ, τὸ αὖμα τοῦ ἀνθρώπου
εἶναι μιὰ σόμπτα καὶ ἡ τροφὴ εἶναι τὰ καύσιμα ποὺ συντηροῦνται
τὴν ἀδιάλιπτη καύση στοὺς πνεύμονες. Όταν κάνει κρίσις τρώμε
περισσότερο, δταν κάνει ζέστη τρώμε λιγότερο. Η ἀργή καύση
ποὺ γίνεται επὸ ζωντανὸν σώματος περάγεται τὴ ζωὴ, θερμότητα, καὶ
ἡ ἀρρώστια καὶ δὲ θάνατος ἔρχονται δταν, εἰτε γιατὶ λέπτουν τὰ
καύσιμα εἴτε γιατὶ οἱ σωλήνες δὲν τραβοῦνται καλά, ἡ φωτιά σβήνει.
Φυσικά, ἡ ζωὴ θερμότητας δὲν εἶναι τὸ ίδιο πράμα μὲ τὴ φωτιά,
μᾶς χρησιμεύει μόνο γιὰ μιὰ ποὺ ζωντανὴ παρομοίωση. Θαίνεται
λαπτέν πόλεις ιζεωὴ καὶ οίζεωση θερμότηταν εἶναι περίπου τὸ
Ιδιο : Τὴν τροφὴ μποροῦμε νὰ τὴ θεωρήσουμε σὰν τὴν καύσιμη
θλη ποὺ διατηρεῖ τὴ φωτιά μέσα μας, τὰ καύσιμα χρησιμεύουν
μόνο γιὰ τὴν ζεομέσατα τῆς τροφῆς ἡ γιὰ τὴν αἰδηση τῆς θερμό-

τηρεις τοῦ σώματός μας. Ἡ στέγη πάλι καὶ ὁ ρουχισμὸς χρησιμόνων ἐπίσης γιὰ νὰ διατηροῦν τὴ θερμότητα ποὺ δημιουργήθηκε μὲντοῦ τὸν τρόπο.

Τὸ πόδι ἀπαραίτητο, λοιπόν, γιὰ τὸ φῶμα μας εἶναι νὰ διεπιρύσσει τὴ θερμοκρασία μας. Πόσο καπάζουμε γι' αὐτό, έχει μόνο στὸ ζήτημα τῆς τροφῆς, τοῦ ρουχισμοῦ καὶ τῆς στέγης, παρέ καὶ τοῦ κρεβατιοῦ μας. Ληστεύουμε γιὰ χάρη του τὸ φωτιλίδιο καὶ στήθη τῶν πονητῶν μὲ σκοπὸν νὰ τὸ κατεσκευάσσουμε δεογόντες πιὸ ζεστό, διότις ὁ τυφλοπεντικὸς στρώμας τὸ χορταρέμνο κρεβάτι του στὸ βάθος τῆς τρύπας! Οἱ φτωχοὶ συνηθίζουν νὰ πεκραποιοῦνται πάσις ὁ καθάριος εἶναι χρύσος. Καὶ στὸ χρύσο, τὸ φυσικό καὶ τὸ κοινωνικό, συνηθίζουμε νὲ ἀποδίνουμε τὰ περισσότερες διατυχίες μας. Τὸ καλοκαίρι, σὲ δρισμένα κλίματα, ἐπιτρέπει στὸν ἄνθρωπο νὲ λεῖ σ' ἓνα εἶδος παράδεισον. Τὰ καύσιμα δὲν τοῦ χρειάζονται παρέ μόνο γιὰ νὰ μαγειρεύει τὴν τροφὴ του. Ὁ ήλιος εἶναι ἡ φωτιά του καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ φρούτα ψήνονται ἀπὸ τὰ ἀγάθια του. Ἡ τροφὴ γενικά παρουσιάζει μεριδιάτερη ποικιλία, βρέσκεται εύκολότερα, καὶ ὁ ρουχισμὸς καὶ ἡ στέγη εἶναι σχεδὸν ἀχρηστα. Σήμερα, στὴ χώρα μας, διώκεται πολλά τουλάχιστον ἔγγονα, λόγω ἑργαλεία, θητών μεγαλερί, μιὰ ἀξέλινη, ζητιά φτωχός, μιὲν χαράδρια κλπ. καὶ, γιὰ τὸν μελετηρό, φέος τὴ νύχτα, χαρτιά, μολύβια καὶ ἡ διωκτότητα νὲ βρίσκεται δρισμένη βιβλία, ἔρχονται διστάρα ἀπὸ τὰ κυρίως ἀπαραίτητα καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ δικούγησει μὲ διάλεξιστα χρήματα. Καὶ δρաμας, ὑπέρχουν ἀνθρώποι, κάθε διλο παρέ φρόνιμοι, τοὺς καργαλεύουσε στὴν Θάλη, ἀκρη τοῦ καθαροῦ, σὲ βάρβαρες καὶ ἀνθυγειενής περιοχές, καὶ ἀφιερώουν διῆ τοὺς τὴ δρεστηριότητας στὸ ἄμπελο δέντρα ἢ εἰκοσι χρόνια, γιὰ νὰ ἔχουν τὰ μέσα κατόπιν τὴ ζήσουν—δηλαδὴ νὰ διετηρητοῦν ζεστοί—καὶ νὲ πεθάνουσε τελικά στὴ Νέα Ἀγγλία. Οἱ βαθύπλοουτοι δὲ διατηροῦνται ἀπλά ζεστοί, παρέ ἀφύσικε φημένοι!

ΠΟΛΛΕΣ ἀπὸ τὰς πολυτέλειες καὶ ἀπὸ τὰς λεγόμενες ἀνέσεις τῆς Κωνῖ, δχι μόνο δὲν εἶναι ἀπαραίτητες, παρέ καὶ ἀποτελοῦν βασικά ἄμεσοια στὴν ἀνάβωση τῆς ἀνθρωπότητας. Σχετικά μὲ

τής πολυτέλεως καὶ τῆς δινεστήρας οἱ σοροὶ πάντα ζῶντα ποὺ λίτε ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς. Οἱ ἀργεῖοι φύλακοφοι, Κριθός, Ἰνδός, Πέρσες καὶ Ἐλληνες, οἵσαν διδίδωσι ποὺ Εὔγενος ποὺ φτωχοκά ἀπὸ δύοντας ἔξωτερικά καὶ δύοντας οἵσαν πάρεπτοντο στὴν ψυχὴν καὶ στὰ πνεῦμα. Δέντε ξέρουμε πολλὰ γι' αὐτούς. Κι' αὐτὸν δὲν εἶναι περίεργο. Τὸ περίεργον εἶναι ποὺ γνωρίζουμε αὐτά ποὺ γνωρίζουμε. Τὸ ίδιο Ισχύει γιὰ τοὺς νεότερους ἀπειροφωτεῖς καὶ εὐεργέτες. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ εἴναι ἀντικείμενος καὶ φρόνιμος παραπορητής τῆς Ζωῆς, ἀν τὸ παραπορητήριό του δὲν εἴναι αὐτὸν ποὺ δὲν μπορούσαιε νὰ διαρρέσσωμε θεληματική φτώχεια. Ὁ καρπός τῆς πολυτέλεως εἰ μιά ζωὴ είναι ἡ πολυτέλεια, καὶ αὐτὸν Ισχύει γιὰ τὴ γεωργία, τὸ ἐμπόριο, τὴ λογοτεχνία ἢ τὴν τέχνη. Ἔχουμε σήμερε καθηγητὲς φίλοσοφούς, καὶ δὲν ξέρουμε φύλακοφούς. Καὶ δικαίως, εἶναι θεωρικὸν πρόσωπο νὰ διδάσκει κανεὶς γιατὶ κάποτε ἦταν θεωρικόν νὰ ζει. Τὸ νὰ εἴναι φύλακοφος δὲ θέλει νὰ κάνει λεπτές καὶ περίτελκτές σκέψεις, οὗτος νὰ δρίξει σχολή, πάρα νὲ ἀγενῆς πολὺ τὴ σωρροσύνη, έτοις ποὺ νὰ ζεῖται σύμφωνα μὲ τὰς προστάγες της, ζωὴ ἀπλή, ἀνεξάρτητη, γνωνάτια καὶ γεμάτη πλοτηγή. Θά καὶ νὰ λένεις δρισμένα αὐτὸν τὰ προβλήματα τῆς Ζωῆς διξι μόνο θεωρητικά, περὶ καὶ στὴν πράξη. Ἡ ἐπιτυχία μεγάλων μελετητῶν καὶ διαπολιτικῶν μοιάζει μὲ τὴν ἐπιτυχία ἑνὸς κόλακα εὐλακού, καὶ δρι μὲντες βασιλικοί. Συμβιβάζονται νὰ ζήσουντες σύμφωνα μὲ τὸν παλιὸ τρόπο δπως καὶ οἱ πατέρες τους καὶ ἀπὸ καμιὰ διποψίη δὲ γίνονται οἱ ίδιοι πρόγονοι μιᾶς ἀνώτερης φάσιας ἀνθρώπων. Γιατὶ δικαίως οἱ ἀνθρωποι ἐκφωνίζονται; Τὶ κάνει τὰς εἰκονογένειες νὰ σβήνουν; Ποιὰ εἴναι ἡ θεωτερη φύση τῆς πολυτέλεως ποὺ ἐκφυλίζει καὶ κατευθύνει τὰ θύμη; Εἴμαστε βέβαιοι πώς δὲν ὑπάρχει στὴ δική μας τὴ ζωὴ; Ὁ φύλακοφος τρέχει μπροστὲς ἀπὸ τὸν καρφὸ του ἀκόμη καὶ στὴν ἔξωτερη, μαρφὴ τῆς Ζωῆς του. Οὗτος τρέφεται, οὗτος υπένεται, οὗτος στεγάζεται, οὗτος ζεσταίνεται δπως οἱ σύγχρονοι του. Πώς μπορεῖ ἑνὸς ἀνθρωπος νὰ εἴναι φύλακοφος, διὸ δὲ τρόπος ποὺ ξέρει βρεῖ νὰ διατηρεῖ τὴ ζωική του θερμίτητα δὲν εἴναι καλύτερος ἀπὸ τὸν τρόπο τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;

“Οταν πιὰ ἑνὸς ἀνθρωπος καταρθώσει νὰ ζεσταθεῖ μὲ τοὺς διέφορους τρόπους ποὺ είλο παραπάνω, τι ἐπιθυμεῖ κατόπιν;

Σέγουρα δὲ θέλει διληθή θερμότητα αἵνει τοῦ ελύσικυ, θέλει δρός περισσότερη καὶ πλουσιότερη τροφή, μεγαλύτερη καὶ πιὸ μεγαλύτερη σπίτια, πιὸ διφθόνο καὶ ἀκριβὲ ρουχισμό, ἔδιέκοπτες φωτιές, καὶ τὰ παρόμοια. Μόλις δρός δέποχτήρεις τὰ ἀπαρατήτα τῆς ζωῆς, δυντὶ νὰ προχωρήσει σ' αὐτά ποὺ δὲν τοῦ εἶναι ἀπαρατήτα, ὑπέρχει μὲν διληθή λόση, νὰ ξεκυήσει γιὰ τὴν διηγήση περιπέτεια τῆς ζωῆς. Φαίνεται πώς τὸ χῶμα τατιράζει στὸ σκόρο, γιατὶ ὁ σκόρος μπορεῖ νὰ στείλει τὶς ρίζες του πρὸς τὰ κάτω καὶ δύστερα νὰ ξεπετάξει τὸ βλαστὸ πρὸς τὰ ἄπαντα, μὲν ἐμπιστοσύνη. Γιατὶ λοιπὸν ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ μετάβασι τόσο στεμπεῖ στὴ γῆ, ἐν δὲν ἔχει σκοπό νὰ ὑψωθεῖ πρὸς τὸν οὐρανό; Καὶ τὰ εἰργενικότερα συχένται κρίνονται: ἀπὸ τὸν καρπὸ ποὺ τελικά δίνουντε στὸν ἀρρένον καὶ στὸ φέρνει, μεταριά ἀπὸ τὴ γῆ. Δὲν πρέπει νὰ μοιάζουν μὲ τὰ φυτά ἐκεῖνα ποὺ καλλιεργοῦνται μόνο γιὰ τὴ ρίζα τους,—καὶ μάλιστα μὲ ταῦτα ποὺ τοὺς κόβουντε τὶς κορτές γιὰ νὰ δικαμψίσουν πρὸς τὰ κάτω!

Σκοπός μου δὲν είναι νὰ καθοδηγήσω τὶς δυνατίς καὶ γενναῖες φύσεις ποὺ ξέρουμε νὰ κατευθύνουν τὴ ζωὴ τους εἴτε στὸν οὐρανὸν εἴτε στὴν κόλαση, ποὺ μπορεῖ νὰ χτίσουν πιὸ μεγαλύτερη πολιτεία καὶ νὰ διδέψουν πιὸ ἀσύλληγα ποὺ καὶ ἀπὸ τοὺς πλουσιότερους ἀνθρώπους σημάνει χωρὶς ποτὲ νὰ φτωχήσουν. "Ἄν βέβαια ὑπάρχουν τέτοιοι ἀνθρώποι στὴν πραγματικότητα καὶ διχά μονάχα στὰ δυντρά μας. Οὗτε ἀποδίδουμε σ' θεούνous, ποὺ ἡ κατάσταση, δηποτὲ εἶναι ἀκριβῶς σημερα, τοὺς δίνει θάρρος καὶ ξεπνευση καὶ τὴν ἀγαποῦν μὲ τὸν ἀνθρωπισμὸ τῶν ἑρωτευμάτων—καὶ ὡς ἔνα στημένο ὑπολογήτηκα καὶ τὸν δικτύο μου σ' αὐτούς—οὗτε σ' ἔχεινous ποὺ χρησιμοποεῖνε τὴν φύση τους καὶ τὸ ξέρουν. 'Απειδήνουμε εἴδικὲ στὴ μάζα αἰτῶν ποὺ τοτὲ δὲν εἶναι εὐχαριστηρένος, ποὺ παραπομοῦνται τερπέλικες γιὰ τὴ σκληρή τους μορφα καὶ γιὰ τὴν ἀποχὴ ποὺ ζούμε, ἀντὶ νὰ προστεθοῦνται καλυτερίζουνται τὰ πρέματα. 'Απειδήνουμε ἀκόμη καὶ σ' αὐτούς ποὺ παραπομοῦνται ἀπαρηγγέρητα καὶ μὲ μεγαλύτερη ζωηρότητα ἀπ' θάνατο γιατί, δηποτὲ λένε, κάνουν τὸ καθήκον τους. 'Απειδήνουμε ἀπίστους καὶ σ' ἔχεινous ποὺ ἀποφανειακὰ εἶναι πλούσιοι μὲ στὴν πραγματικότητα τόμπτωχοι, ποὺ ξέρουν συγκεντρώσει χρῆμα μὲ δὲν ξέ-

ρουντ πάντα τὸ χρησιμοπαίδειον καὶ μὲν τὸν τρόπον οἱ
θέσαι ἔχουν επροσήλασθαι τὰ χρωτές ή δομημένες δίλυσίδες
τους.

"Αν ἐπιχειροῦσι νὰ δηγγήσουν πάντα σῆσθαι νὰ παρέσω τὴ ζωὴ μου
βιτανούσια πών νέος, οἱ ἀναγνωτοις ποὺ ἔφερουν τὴν ἀληθινὴ
μου ζωὴν θὰ παραβενεισθούσιν, κι' ἐκεῖνοι ποὺ δὲ μὲν γνωρίζουν
καθόλου θὰ βρεπούν κατέπληκτοι. Θά αναφέρω λοιπὸν μόνο μερι-
κές από τις συγχρόνες πού δηγγάνεσσα.

Μὲ κόθεν ελόντως καρφό, δικοναθήσοντες ὅρα τῆς θυμόρεας ἡ τῆς
νύχτας, είχα τὴ μεντία νὰ στέκομαι στὴ γραμμὴ τῆς ἐπαρθῆς
τῶν διὸ αιωνοτήτων, τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος, δηλαδὴ
στὴν περούσα στιγμὴ καὶ νὰ ἀγγίξω μὲν τὸ δάχτυλό μου τὴ γραμμὴ.
Πρέπει νὲ μὲ συχαρισθεῖς ἀν αὐτὲς σᾶς φεινόντες κάτων ἀνατα-
νόητε, γιατὶ ὑπάρχουν περισσότερα μυστικά στὴ δική μου τὴ
δουλειά ἀπὸ δοσ θρίσκεια κεντεῖσι στὰ δόλα ἐπαγγέλματα, καὶ διατε-
θὲν τὰ φυλάω μυστικά γιατὶ ἔγω τὸ θέλω, παρὰ ἐπειδὴ είναι ἡ
φύση τους τέτοια. 'Ἄλλως, μὲν καρφό μου θὰ θέλγει δ, τι ἔφερε γι'
αὐτὸς καὶ ποτὲ δὲ θὲ δηγγάφα «'Απαγορεύεται ἡ εἰσοδος στὴν ἐξά-
πορτη τοῦ σπιτιοῦ μου.

'Εδει καὶ πολὺν ιστορίαν εἶναι σκούλι, τὸν θίνογε καὶ τὸν
περιστέρι, καὶ ἀσθμή τὲ γραπέων. Μήνυσα αἱ πολλοῖς τεξίδιοντες
γι' αὐτά, τοὺς είπα τὲ λιανίστερα σημάδια τους καὶ πάντα πρέπει νὲ
τὰ φανέντας γιὰ ν' ἀκούσουσιν. Συνέντος μερικοῖς ποὺ είχαν
ἀκούσει τὸ σκυλί, καὶ τὸν καλπαστρό τοῦ ἀλέργου, καὶ μάλιστα
είχαν [δεῖ τὸ περιστέρι νὰ θάρρευταις πιστώ ἀπὸ ένα σύνερο,
καὶ εἴσεργαν πάντα κι' αὐτοὶ είχαν τὴν θέσα μὲ μένα ἐπιθυμεῖα νὰ
τὰ βροῦντε, σά νὰ ήσσεν δεκά τους.

ΝΑ ΣΗΚΟΙΝΕΤΑΙ κανεὶς δογιά μόνο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ
ἡλίου καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν αύγην, παρὸ πρὶν καὶ ἀπὸ τὴν θέσα τῆς
φύσης. Πόστες φορές, χειμώνα - καλοκαλές, δὲν είχα ἀρχίσει δου-
λειά πολὺ πρὶν αἱ γειτονες ἀνοίξουσαι τὰ μάτια τους! Χωρὶς δόλο,
πολλοῖς δὲν τοὺς συμπολέτες μου μὲ συνάντησεν καθὼς γύριζα, —
χωρικοὶ ποὺ Εσκενούσαντε γιὰ τὸ Μπόστο, η ξυλοκόποι ποὺ πη-
γαίναντε στὰ δίστας. 'Η ἀλήθεια είναι τέλος ποτὲ δὲ φοίτησσα τὸν

ήμερο νόν άνατείλει. Μήν γάρ φύσιβόλλεται καθόλου, ήταν διάδεικη άναγκαιό νόν βρίσκομες μπροστά του ένεστη την θύρα.

Πόσες φθενοπωρινές, διάδρα καὶ χαρωπάτεικες μέρες, τις πέρασα ἔξω ἀπό τὴν πόλην, προσπεθόντες νόν ἀκούειν τὸ θέατρον δ' ἄνεμος, νόν τὸ ἀκούειν καὶ νόν τρέψαι νόν τὸ πῶ. Ἐγαστρούχον διαδέικνει τὴν ἀνάστα μου ἀκόμη τρέχοντας γιὰ νόν προλέπων. Αὐτὸν μήτηρα μέροροῦσε κάποιο πολεικόν κόμματος, νόν εἴστε βέβαιοι, θὰ προλέψειν νόν δημοσιευθεῖται στὶς πρωινές ἐφημερίδες. Ἀλλας φορὲς πάλι πέρασα ὥρες ψῆλα στὸ παρατηρητήριον κάτεσσον βρέχουν ἡ στὶς κορυφὲς τῶν λόφων, νόν τούλεγραφῶν καστούργιας; ἀρίζεις, ἡ νόν περιμένων τὰ βρέθια στὸ λόφο, νόν πέσται ὁ οὐρανὸς γιὰ νόν ἀρπάξω τίκτωτα, ἐν καὶ ποτὲ δὲ μοῦ θυγατρὸν στηραντικὰ πράματα καὶ αὐτὲς τὰ λίγα ποῦ ἔπιανα λιώνανται στὸν θύλο.

Ποτὸν καύρῳ γρούνα δημοσιογράφος οὐ μιᾶς ἐφημερίδα τοῦ δὲν εἶχε μηγάλη κυκλοφορία, καὶ δηπου δὲν εἶχε δημοσιευθεῖται ποτὲ σχεδὸν κατί: δικό μου. Ἡ μάνη μου δημοιβή, δηπως, συμβάλνει συγνά στὸ ἐπάγγελμα τοῦ συγγραφέα, ήταν δὲ κόπτος μου.

Ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια εἶχα διορίσει τὸν ἕαυτό μου ἐπιθεωρητὴ στὶς θίνελλες, στὲς βροχές καὶ τὰ χιόνια καὶ ὀπελοῦσσα πιστὰ τὸ καθήκοντα μου. Καὶ αὐτοδιορίστηκα ἐπόπτης, διν δηρι ὅταν λεωφορεῖα, τουλάχιστον στὰ μονοπάτια τοῦ δάσους. Τὰ κρατοῦσσα ἀνοιχτά, καὶ φρόντικα τὰ γεφυράκια πάνω ἀπὸ τὰς χαρέδρες οἱ διλειτά τὰς ἐποχές, ἀρκεῖ τὸ δινδρώπινο πόδι νόν εἶχε ἀποδεῖξει τὴν χρυσιμότερά τους.

Φύλαγε τὰ ζῶα τῆς πάλης ἐκεῖνα ποῦ διυκαλεῖσσιν πολὺ τὸ βοσκό τικτι πηγαδούντες συνέχειε τοὺς φράγκτες, καὶ εἶχα τὰ νοῦ μου στὶς ἐργημές γωνιές τῶν ἀγροκτημάτων. Πότισα τὰ ἀγριόμονες, τὰ πεύκα, τὰ κλήματα καὶ τὰς κίτρινες βιολέττες, ποῦ διλιῶς δὲ μεραργάντουσσαν τὸ καλοκαΐρι.

Ἐτοι ζεῦστα γιὰ κάμπτοσα καύρῳ, καὶ μπορῶ νόν ἐγγυηθῶν χαρίς καρπασμὸν πάντας ἔκανα τὴ δουλειά μου καλέ, δόπου φάντρες πάντα καθηύρωτο κώς οἱ συμπολίτες μου δὲν εἶγουντες σκοπὸν νόν μοῦ δώσουντες κέπονα θίσην οὗτοι νόν μοῦ προσφέρουντες καὶ τὸ παραμικρότερο ἐπίδεομα. Οἱ λογαριασμοί μου, ποὺ τοὺς κρατοῦσσα ταχτικά καὶ προσεχτικά, δὲν πέρασαν ποτὲ ἀπὸ θέλεγο, καὶ οὗτοι καὶ μοῦ

πληρώθηκαν ποτέ. Μάλιστα τὴν καρδιά μου γί' αὐτό.

Πρὸς ἄποδον καὶ περό, δινας παραπλευρόμενος, Ἰνδιάνος τῆγε νὰ πουλήσῃ καλάθια στὸ στόλο τὸν διὸς παστύνωστον διωγγόρου στὴ γυναικά μου. «Θέλετε ν' ἀγοράστε καλάθια;» φώτης. «Όχι, δὲν τὰ χρειαζόμαστε, τοῦ διάδοχησαν. «Τίλιν φάνεξε ὁ Ἰνδιάνος. «Θέλετε νὰ πεθάνουμε μπρὸς τὴν πτένα;»

Εἶχε ίδεῖ τοὺς λευκοὺς του γάτων, τόσο εἴσπορους, εἶχε καταλέβη πῶς ὁ διωγγόρος δέν εἶχε περά νὰ πλέκει λόγια καὶ θέλει κατ, σὰν μὲν μαγγάλα, ἀποχτεῖστε πλαῦτο καὶ κονυωνική θέση. «Ἐτοι εἶτε σὺντὸν του: μθά πάσσω δουλειά. Θὰ πλέκω καλάθια. Αὗτὴ εἶναι δουλειά ποὺ μπορῶ νὰ τὴν κάνω!» Πλατειαὶ πάκι μόλις τὰ καλάθια ἔσαν ἐτούκα, ὁ ρόλος του τελείωκε, καὶ τότε ὁ λευκός ἐπρεπε νὰ τὰ ἀγοράσει. Δέν εἶχε καταλέβη πῶς ἐπρεπε νὰ πείσει καὶ τὸν μὲλλον πῶς άξικε τὸν κόπο ν' ἀγοράσει καλάθια. Καὶ ἦγε εἶχα πλέκει καλάθια μὲν δυοῖς μου σχέδιο μὲν δέν εἶχε πείσει κανέναν πῶς άξικε τὸν κόπο νὰ τ' ἀγοράσει. «Ομως ἦω προτιμόσσα νὰ μὴν πουλήσω τὰ καλάθια μου. «Η ζωὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἔπαινονται καὶ τῇ θεωροῦντε πετυγγμάνη, εἶναι διὸς μόνο εἰδους. Γιατὶ νὰ μαγαλάνουμε τὴν άξια τῆς καὶ νὰ περιφρανοῦμε διὰ τὰ μέλλοντα;

ΟΤΑΝ κατέλεβε ποὺ πῶς οἱ συμπολίτες μου δέν εἶχανε σκοπὸν νὰ μᾶν προστέρουνται κανένα δικαίοιο στὸ δικαστικὸ μέγαρο ή διπουλθήποτε μέλλον, καὶ πῶς μοναχός μου ἐπρεπε νὰ φροντίσω γιά τὸν δικιό μου, γύρισα δριστικά στὰ δάση, ποὺ μὲ γυάριζαν καλύτερα. Ἀποφάσισα νὰ πάσσω δουλειὰ ἀμέσως, δίχως νὰ περιμένω μὲ διπολήθεων πρώτα κερδάσια. «Ο σκοπός μου δὲν πῆγε στὴ λέμνη Ούνελντεν δέν ήταν νὰ ζήσω ρεπούνη ἡ ἀκριβή, παρά νὰ κάνω μιὰ δρισμένη δουλειά μὲ δυο γλυκεῖς λαγότερα ἀμπόδια. Τὸ νὰ μὴν μπορέσω νὰ κάνω αὐτὸν ποὺ ήθελα γιατὶ δὲν δέν εἶχα τὸν κοινὸ νοῦ, τὸ ἐπιχειρηματικὸ πενήμα καὶ λίγη πρωτοβουλία, δὲ ήταν διὰ μόνα κακὸ παρά καὶ ἀνάρτα.

Πάντα πρασπέθησε νὰ διπολήθεων αἰστηρές συνήθειες στὴ δουλειά μου, ἀπαραιτητές βίλιωστε στὸν ποὺ τοὺς ἀνθρώπους. «Ἄν Εγεις δουλειές μὲ τὴν Αὐτοκρατορία τοῦ Οὐρανοῦ—τὴν Κίνα—

τότε θνα μικρό μαγαζέσκι στήν αίτη, σὲ κάποια λιμάνικη τοῦ Σάλαμ, εἶναι δραστό. Θὰ θάγεις δ, τι εῖδη θγει ἡ χώρα, προσ-
βντας τοῦ τόπου καὶ μόνο, προσέντων ξυλεῖα πεύκου καὶ λίγο γρα-
νίτη, πάντα μὲ τοκικά πλοῖα. Αὐτὴ θὰ εἶναι κατὴ ἐπιχείρηση.
Νὰ ἐπιβλέπεις προσωπικά θιές τῆς λεπτομέρειας. Νὰ εἶσαι εἰ-
δὸς θιές καὶ κατατίπος καὶ λιοντήτης καὶ ἐπαγγειλματίας. Ἔσοι
νὰ ἀγοράζεις καὶ νὰ πουλᾶς, νὰ κρατᾶς τὰ βιβλία, νὰ διαβάζεις
κάθε γράμμα ποὺ λαβαθνεῖς, νὰ γράφεις καὶ νὰ διαβάζεις κάθε
γράμμα ποὺ στέλνεις. Νὰ ἐπιβλέπεις τὸ ξεφόρτωμα τῶν εἰσα-
γωγῶν νύχτε-μέρα. Νὰ εἶσαι σὲ διάφορα μέρη τῆς ἀκτῆς συχόν
τὴν ίδια στυγμή,—συχνὰ τὸ πλευστότερο πορτό τὸ ξεφορτώνουν
στὶς δύοτε τοῦ Τίρανο,—νὰ εἶσαι δ ἕδιος τηλεγραφητής, νὰ ἔξ-
τάζεις ἀκούραστα τὸν δρίζοντα, νὰ ἐπικοινωνεῖς μὲ μία τὰ πλοῖα
ποὺ πληγαλίζει στὴν ἀκτή. Νὰ φροντίζεις νὰ στέλνεις στεφερά
τὰ εἶδη ποὺ γρειάζονται γιὰ νὰ ἐφοδιάζεις τεχνικά μὲ τόσο με-
κρινή ἄγορά. Νὰ συρκετράνεις σωστὲς κληροφορίες γιὰ τὴν
κατάσταση τῶν ἀγορῶν, γιὰ τὶς τιθενθήτητες ἱδιὲς νέου πολέμου,
καὶ νὰ προβλέπεις τὶς τάσεις τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.
Νὰ ἔμεταλλευεις τὰ ἀποτελέσματα δύον τῶν ἔξερυνητικῶν
ἀποστολῶν, νὰ χρηματοποιεῖς κανούργια περάσματα καὶ δύος τὶς
ἀνακαλύψιτες τῶν πλοπγῶν. Τοὺς χάρτες ποὺ πρέπει νὰ μελετήθουν,
τὶς θέσεις τῶν βρέχων καὶ τοὺς νέους φάρους ποὺ πρέπει νὰ χτι-
στοῦν καὶ πάντα, πάντα, νὰ έχεις τὰ νοῦ σου στοὺς λαγαριθμικοὺς
πίνακες ποὺ πρέπει νὰ διορθωθοῦν, γιατὶ ἀπὸ λάθος κάποιου μα-
θηματικοῦ, τὸ σκάφος ποὺ θὰ ἐπρεπει νὰ φτάσει σὲ φύλικὸ λιγανί,
σκέψεται συγχρό στὰ δύο πάντα σὲ τυθηρικὸ βράχο. Καὶ βέβαια, νὰ
προσπεκτεῖς νὰ παρακελουθεῖς κάθε πρόβεδο τῆς ἐπιστήμης, με-
λετώντας τοὺς βίους δύον τῶν ἔξερυνητῶν, τῶν θελασσοπόρων,
τῶν μεγάλων ἐμπόρων, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Φοινίκων ὁποιαδα.
Τέλος, νὰ ἐλέγχεις τὸ στόχο ποὺ έχεις σὲ χέρια σου, γιὰ νὰ δέρεις
ποὺ βρίσκεσαι. "Οὐλε εἴπεις κάποιοι, ποὺ βέβαιοντε σὲ ἀληθινὴ
δοκιμαστὰ τὸν ἀνθρώπο. "Οὐλε εἴπεις τὰ προβλήματα μέρδους καὶ
Κυμιῶν, τόκων κλπ. ἀπαντοῦντε μεγάλη ἐγκακιλοπειδαῖη μεδρούση.

Σκέψηται πώς ἡ λίμνη Ούδαλντεν θὰ ήταν κατάλληλος τόπος
γιὰ ἐπιχείρησεις, έχι μόνο γιὰ τὸ σιδηρόδρομο καὶ τὸ έμπόριο τοῦ

πάγου. Προσφέρεις μάκρη πλεονεκτήματα που ίσως δύνανται είναι συμφέροντα μου να ανακοινώσω. Είναι καλή θέση και καλή βάση. Δέν υπέρχουν δει για αποδήμηση, μεν καὶ πατοῦ θὰ πρέπει νὰ χτίσεις πάνω στη πασσάλους ποὺ ο Ιδιος πρέπει νὰ στερεώσεις.

'Επειδὴ αὐτή ἡ ἐπιγέληση θὲ δρχίζει χωρίς κεράλαια, δύνανται εύκολο νὰ βρεῖ κανεὶς τὰ μέσα γιὰ νὰ προχωρήσῃ. 'Οσο γιὰ τὸ ζῆτημα τοῦ ρουχισμοῦ—γιὰ νὰ έρθουμε ἀμέσως στὸ πραγματικό ζητήματα—ίσως ἔδηγες μας νὰ είναι πιὸ συχνά ἡ ἀγάπη τοῦ κανούργιου καὶ ἡ γηύη τοῦ κόσμου, παρά ἡ ὄληθινὴ χρησιμότητά τους. 'Εκεῖνος ποὺ θέλει νὰ φέρει σὲ πάρες ἑνα ἥργο δὲ θυμάταις πῶς προσβισμές τοῦ ρουχισμοῦ είναι, πρώτα, νὰ διατηρήσουμε τὴ ζωὴν θερμότητα καὶ, δεύτερα, σύμφωνα μὲ τὴ σημερινὴ ἀνεύληψη τῆς κοινωνίας γιὰ τὴν ήμική, νὰ σκεπάσουμε τὴ γύμνη μας. 'Επειτα δὲς κρίνει κανεὶς πόση διατροχεία ἡ σημαντικὴ δουλειὰ μπορεῖ νὰ κάνει χωρίς νὰ προσθέσαι τίποτα στὸ ρουχισμό του. Οἱ πλούσιοι δρχούντες καὶ οἱ ἀρχόντες ποὺ φοροῦντες τὸ κάθε φόρεμα μάλιστα φορά, δύνανται ποτὲ δοκιμάσαι τὸ αἰσθημα ποὺ δίνει τὸ ρούχο ποὺ ταιράζει σωστὰ στὸν διθρώπο. Δύνανται παρά δύλινες κρεμάστερες γιὰ νὰ κρεμοῦνται τὰ καθαρά ρούχα. Κάθε μέρα ποὺ περνάει, τὰ ρούχα προσαρμόζονται περισσότερο στὸ χαρακτήρα τοῦ διθρώπου ποὺ τὰ φορά, ὡς τὸ σημεῖο ποὺ νὰ διετάζουμε νὰ τὰ πετάξουμε δίχως τὴν παρουσία γυναικῶν καὶ χωρὶς ἀποτημητή ντυρώσιμη τελετή. Ποτὲ δύνανται νὰ ἔκτιμο διθρώπο γιατὶ φοροῦντες μπαλωμένο ρούχο. 'Ομως εἶραι βέβαιος πῶς οἱ διθρώποι γενικά, διδιαφέρονται περισσότερο νὰ φοροῦνται μοντέρνα ἡ τουλάχιστον καθαρά καὶ καλοπιδερωμένα ρούχα, παρά νὰ έχουνται καθαρή συνεδρηση. Καὶ ἀκόμα ἐν τὸ σκήνικρο δύναι μπαλωμένη, τὸ πολὺ - πολὺ νὰ δείχνει διαταστικά. Καμιά φορά διοκιμάζω τοὺς γυναικούς μου μὲ τέτοιες ἔρωτίσεις : «Ποιόδες θὰ θύγασιν στὸ δρόμο μὲ ένα μπάλωμα ἢ θέτω καὶ διὸ φαρές πάνω ἐπ' τὸ γόνατο;» Οἱ περισσότεροι κάνουνται σὰν αὐτὸν κατέβατρεφε δίλες τους τὶς ἀλπίδες γιὰ μάλιστηρη ζωή. Θὰ προτιμούνται νὰ διασχίσουν τὴν πόλη κοιταζόντες, παρά μὲ τρύπιο παντελόνι. Συχνά γίνονται ἀτυχήματα στὲ πόδια τῶν κυρίων, ποὺ διερθύνονται. 'Αν δημος συμβεῖ περόμοιο διτύχημα στὸ

παντελόνι τους, δὲν υπέρδει κανένα φόρμισκο γι' αὐτό. Γιατί δέν τους νοεῖται τὸ σωστό, παρὰ θεοῖνα πού θεωρεῖται σωστό. Γνωρίζεις κανεὶς λίγους ἀνθρώπους, μᾶς πολλά συστάκεις καὶ πολλά παντελόνια. Νέωστε ἡνια σκλήτρο μὲν τὸ καυνούργιο σας κοστούμι καὶ σταθεῖτε μὲν τὸ πολὺ σας πλεῖ του. Ποιὸς εἶναι θεῖος ποὺ δὲ θὰ προτιμήσει νὰ χαιρετήσει τὸ σκάλυτρο; 'Εδῶ καὶ λίγες μέρες πέρασε ἀπὸ ἣντα χωράρι καὶ εἴδα ἡνια σακάκι καὶ ἡνια καπέλο πάνω σ' ἣντα ζύλιο μπηγμένο στὴ γῆ. 'Αναγυνώσει τὸν ἰδιοκτήτη τοῦ κτήματος, λίγο πέδη χαλασμένο. 'Ακουεις κάποτε γιὰ κάποια σκύλο ποὺ γέρθηκε βλέψ τοὺς ντυμένους φίλους τοῦ ἀφέντη του, μᾶς δὲ γέρθηκε ποτὲ ἡνια γυμνὸς ἀλέρτη. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ μάθει κανεὶς ὃν θὰ διατηρεῖσθαι οἱ ἀνθρώποι τὴν κοινωνικὴ τους θέση χωρὶς νὰ φοροῦνται καὶ τὰ διάδημα ρούχα. Μὲ μπαρούσατε νὰ πάτε μὲ σιγουρία ποσές, οὐ μάλιστα πολιτισμένους ἀνθρώπους ἀνήκει στὴν ἀνώτερη κοινωνικὴ τάξη; 'Οσαν ἡ κυρία Πρόδρομη, σ' ἣντα ἀπὸ τὰ πολλὰ ταξίδια της. Εργαστε στὴν ἀστικὴ Ρωσία, λίγες πάσις ἔνιστρες τὴν ἀνάγκη νὰ διαλέξεις τὸ παλιὸ ταξιδιωτικὸ της φόρεμα γιατὶ πήγε νὰ ἐπισκεφθεῖ τοὺς προδρομούς καὶ θέτει πώς «τὸ παλιτεισμένη χώρα, διότι οἱ ἀνθρώποι κρίνονται μπὸ τὰ ρούχα τους». 'Ακόμα καὶ στὴ δημοκρατικὴ μας Ήτα 'Αγγλία, ὁ πλούτος πῶν τυχαίνει νὰ ἔγει κανεὶς καὶ ἡ ἀξιωτερικὴ του ἀμφέπιστη σὲ ρουχισμὸ καὶ ἀμάξι μὲ δίλογα, ἀρκεῖ γιὰ νὰ ἀποχθῆσαι αὐτὸς τὸ σεβασμὸ θιάν. 'Επεινοὶ δρῶς ποὺ αἰσθάνενται: σεβασμὸ γι' αὐτὸν τὸ λόγο εἶναι εἰδωλολατρεῖς καὶ θὰ ἐπρέπει νὰ τοὺς στελλεῖς κανεὶς ιεραπόστολος γιὰ νὰ τοὺς φέρουν στὸν Ιησοῦ Δρόμο. 'Εκτὸς ἀπ' αὐτό, τὰ ρούχα δημιουργοῦνται τὴν ρεπτική, δηλαδὴ ἡνια εἰδος δουλειῶς χωρὶς διάπονο. 'Ενια γνωστούσιο φόρεμα τουλάχιστον, δὲν τελειώνει ποτὲ.

'Ο ἀνθρώπος ποὺ ἐπείδηνος βρήκε κάτι νὰ κάνει δὲ χρεά-
ζεται καυνούργιο κοστούμι γιὰ νὰ διαλέψει. Γ' αὐτὸν τὰ πολιά
του ρούχα εἶναι δρακετά, καὶ δὲ ἔχουν μεῖναι χρόνα νὰ σκον-
ζοῦνται στὴ σοφίτα. Τὰ παλιὰ πεποίταισι χρησιμεύονται στὸν δρόσα
περισσότερον κατιρδὸς ἀπ' δ.τι χρησιμεύονται στὸν ψηφρέτη του,—δι-
ποδέσσενται πάσις ἔνιας δρῶς ἔχει ποτὲ ύπηρέτη,—τὰ γυμνά του
πόδια εἶναι διάδημα πέδη πολιά μπὸ τὰ πεπούτσια καὶ μακρεῖ νὰ

άρκεστει διόβια καὶ σ' αὐτά. Μόνο δυοι περγαλίους στὶς δεξιώσις
καὶ στὰ δικαστικά μέγχερα ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καινούργια σπαχία,
σπαχία ποὺ νὰ τ' ἀλλάξουν δυο συχνά διλάζει κι' δινθρωπος
ποὺ τὰ φορεῖ. "Αν διμως τὸ σπαχί μου καὶ τὸ πανταλόν μου, τὸ
καπέλο μου καὶ τὰ παπούτσια μου εἶναι κατάλληλα γιὰ νὰ λε-
τρέψω τὸ θεό δτεν τὰ φορῶ, θὰ πρέπει νὰ εἶναι κατάλληλα καὶ
γιὰ θλες τὶς διλλες δουλειές. Δὲν εἶναι έτοι; Ποιός εἶδε ποτὲ τὰ
παλιά του τὰ ρούχα, πραγματικά λιωμένα, σὲ τέτοια κατάσταση,
έτοι ποὺ νὰ μήν εἶναι πράξη φιλανθρωπίας νὰ τὰ χάρισει σ' έναν
φτωχό, ποὺ κι' αὐτός μὲ τὴ σερά του θὰ τὰ χάριτε σὲ κάποιου
άκομα πιὸ φτωχό, η μέλλον πιὸ πλούσιο, ἄφοι έχει λιγότερες
ἀνάγκες; "Η συμβουλή μου εἶναι νὰ εἰστε πολὺ προσευχικοὶ διμι
έχετε νὰ κάνετε μὲ ζητηθήσας ποὺ διπλασιῶν τιὸ πολὺ καινούργια
ρούχα περὶ καινούργιο δινθρωπο. "Αν ὁ δινθρωπος δὲν εἶναι
καινούργιος, τῶς θὰ τοῦ ταρφάσουν τὰ καινούργια ρούχα; "Αν
έχεις κεριά έπειχερηση μπροστά σου, δοκιμασέ την μὲ τὰ παλιά
σου ρούχα. Οἱ δινθρωποι θύλουν κυρίως νὰ κάνουν κάτι, η μέλλον
νὰ εἰναι κάτι. "Ίσως δὲ θὰ έρεπε νὰ κάνουμε ποτὲ καινούρ-
γιο καστούμη, δυο καυρελικαρίνια η βράβικα κι' έν εἶναι τὸ παλιό
μας, ἀν δὲν έχουμε τελείωσει τέτοιο Εργα ποὺ νὰ ελοθενίμαστε τὸν
έωυτό μας καινούργιο δινθρωπο. Καὶ τότε, τὸ νὰ κρατήσουμε τὸ
παλιό καστούμη θὰ μᾶς φαίνεται σὰ νὰ διετηροῦμε καινούργιο
κρεστ σὲ πολὺ μπουκάλια. "Η ἐποχὴ ποὺ ἀλλάζουμε ρούχα διπλας
τὰ ποινιά δτεν ἀλλάζουμε φτερά, πρέπει νὰ εἶναι η κρίσιμη ἐποχή.
"Έτσι κάνει καὶ τὸ φύδι, έτσι καὶ η κάμπτια. Γιατὶ τὰ ρούχα δὲν
εἶναι παρὰ τὸ ξέπαντρικότερο δέρμα τῆς σάρκας μας. Άλλιως θὰ
βρεθούμε μὲ δρμανίκουμε μὲ φεύγειη σπουδα καὶ θὰ συντεριθεούμε
κάτω ἀπὸ τὴ φαντασία δηι μένο τῆς δινθρωπότητας, διλλει καὶ τοῦ
θύλου τοῦ ξαυτοῦ μας.

Φορούμε τὸ ίνα ρούχο πάνω ἀπὸ τὸ διλλο σὲ μερικά φυτά
ποὺ μεγαλώνουν μὲ στρώματα φλοιόδικα ποὺ προσθέτουν ἀπ' έξω.
Τὸ ξέπαντρικά καὶ συχνά λεπτά καὶ ιδιότεροπα ρούχα μας εἶναι η
έπιδερμίδα, η τὸ φεύγεικο δέρμα μας, ποὺ δὲν έχει δμεση σχέση
μὲ τὴ ζωή μας καὶ μπορεῖ νὰ χαλάσῃ χωρίς νὰ κινδυνέψουμε. Τὰ
πιὸ χαυτερά μας διμως ρούχα ποὺ φορούμε συντέχουμε εἶναι η κυττά-

ρηγή φλογίδα μας καὶ τὰ πουκάμισά μας εἶναι: τὸ δέρμα ποὺ δὲν υπορεῖ νὰ ἀφαιρεῖται χωρὶς νὰ καταστραφεῖ ὁ ἄνθρωπος. Πιστεῖσα πώς δῆλος οἱ φύλες στὸ δρισμένες ἐποχές φορῶνται κατὰ ἀνόλογο μὲ τὸ πουκάμισο. Σωστὸ εἶναι ὁ ἄνθρωπος, νὰ εἶναι τόσο ἀπλὴ ντυμένος διστεῖ νὲ μπορεῖ καὶ στὸ σκοτεῖδε νὲ ντυθεῖ καὶ νὲ λεῖ τοιμας διστεῖ ἀν ὁ ἔχθρος πάρει τὴν πόλη νὰ μπορεῖ, σάν τὸν παλιὸν φιλόσοφο, νὲ βγεῖ ἀπὸ τὴν πόλη μὲ ἀδειὰ τὰ χέρια, χωρὶς ἔγνοια. 'Ἄφοῦ ένα χοντρὸ ρούχο ἀέλκει, κατὰς κανένας, δύο καὶ τρία λεπτὰ ρούχα, καὶ μπορεῖ νὲ βρεῖ κανεὶς καλὲ ρούχα καὶ φτηνά, δύον ένα χοντρὸ πανωφόρι καστίζει πνεῦτο δολέρια γειτονεῖς δύο δολέρια, οἱ μπότες ἑτάμιστη δολέριο τὸ ζευγάρι, ένα χαλοκαμφενὸ καπέλο εἰκοσιπέντε σύντοτα, καὶ ένας χειρονοιάτικος σκούρος ἀξητα-διδύμιστη σύντοτα, ποιὸς εἶναι ἡκείνος ποὺ έται ντυμένος, μὲ γρή-ματα ποὺ τὰ κέρδιστ μὲ τὴ δουλειὰ του, δὲ θὰ κερδίσται καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν φρόνιμων;

"Όταν Κητὼ ἀπὸ τὰ ράρτη μου νὰ μοῦ ράψει τὰ ρούχα δύος ἔγω θέλω, μὲ ἓνα δρισμένο σύδιο, μοῦ λέει σοθερό: αὐτὸν τὰ φτιάχνουν έται τώραν. Καὶ ὁ πληθυντικὸς παίρνει στὸ στόρει του ἓνα τέτοιο θάρος, σὰ νὰ πρόκειται γιὰ κάτι τόσο ἀπρόσωπο δύο οἱ Μαῖρες, καὶ δὲν καταφέρνω ποτὲ νὰ τὸν πείσω νὰ μοῦ κάνει τὰ ρούχα δύος τὸ θέλω. Κάθε φορὰ ποὺ ἀκούων εἴπεται τὴν Ιερὴ φράση, σωπαίνω λύγο, βιβλίζομαι σὲ σπάθη καὶ προσπαθῶ νὲ βρῶ μὲ ποσὰ λογικὴ παύστοικού πού εἴδε τὸ φτιάχνουν δύον τὴν παρα-μαρμοτὴ σχέση μ' ἔμενα καὶ μὲ τὰ Κητήματα ποὺ μὲ ἀφοροῦν. Τε-λικὰ αἰσθάνομαις τὸν πειρασμὸ νὰ τοῦ ἀπαγγήσω μὲ δύο τόσο μαστηγικὸν τρόπο: «Εἶναι ἀλήθεια πώς δὲν τὰ έφτιαχναν έται τελοντεῖα, μὰ σήμερα Θλεζεν γνώμην. Τὶ μοῦ χρησιμεύει ἔμενα αὐτὴ ἡ, μέθα, δὲν δέν καταλάβει τὸ χρεωκτήρα μου, καὶ μετρήσω μόνο τὸ πλάτος τῶν ωμων μου, σὰ νὰ θίγουν χρεω-στερα γιὰ ρούχα; Δὲν προσκυνοῦμε εἴπε τὶς Χάριτες εἴπε τὶς Μαῖρες, παρὰ τὴ Μέδα. Αὐτὴ γνέθει, εὐτὴ ὑφαίνει, καὶ αὐτὴ κέ-βει. Η τρώτη ματιμού στὸ Παρέοι βάζει ἓνα σκούρφο στὸ κεράρι τῆς καὶ δῆλος οἱ ματρούθες τῆς 'Αμερικῆς βιάζονται νὰ κάνουν τὸ ίδιο. Καμιά φορὰ ἀπελεύθεραι πώς θὰ κατορθώσω νὰ πείσω

τοις συνενθρόπους μου νὰ κάνουμε κάτι δύνλ καὶ οιωτό. Θὰ
έφεσε νὲ τοὺς περάσαι κανένας πρώτα ἀπὸ μὲν πέρσα καὶ νὲ
στίφεις ἀπὸ μέσον τοὺς θλες τὶς προκαταλήψεις τους. Καὶ διαν
ρύσσεις θὲ συγκανάντανσαν στὰ πόδια τους, κάποιος θὰ βρισκε
ταις στὴν παρέα μ' ἔνα σκουλήρια στὸ κεφάλι του, γεννημένο ἀπὸ
ἔνα αὐγουλάχι ποὺ κανένας δὲ θὲ ξέρει πῶς βρέθηκε ἐκεῖ (γιατὶ²
οὗτος ἡ φωτιὲ δὲν κατεστρέψει δραστικὰ αὐτὰ τὰ πράματα) καὶ
διας φέρπας θὲ πήγανε χαμένος. Μὰ δὲν πρέπει νὲ ξεχνοῦμε
πῶς λίγο αἰρυπτικὸ στάριο έρτασε ὡς ἔμες ύστη σὲ μὲν μαύρα.

Γενικά, νομίζω πῶς θὲ ήτανε δόστειο νὲ ὑπαστηρίξαι κανεὶς
πῶς ἡ ραπτικὴ σ'³ αὐτὴν ἡ σὲ δποια ἀλλὴ χώρα ἔρτασε στὸ σημεῖο
νὲ γίνεται τέχνη. Σήμερα οἱ διδύρωποι φοροῦν δ., τι βραύτε, σὲ νεκ
γιασμένους καῦτες ποὺ βάζουν πάνω τους δ., τι βρίσκουν στὴν δέστη,
καὶ θὲ θιοῦν τὲ ρούχα αὐτὰ ἀπὸ μὲν δραστικὴν παραπομπή, εἴτε στ
διαφορετικοὺς τόπους, εἴτε ποτέρα διπὸ καιρό, ἢ ένας καροϊδενε
τὲ μασκαράτικα τοῦ ἀλλου. Κάθε γενιά καροϊδενει τὶς παλιὲς
μάδες μὲν δικαλοῦσται μὲν θρησκευτικὴ προστήλωση τὶς καινούργυτες.
Γελάμε θταν βλέπουμε τὸ καστούμι τοῦ 'Εφρίκου Η' ἢ τῆς Βα
σιλισσος 'Ελισσβετ, σὲ νὲ ήσαν ρούχα τοῦ Βασιλιέ καὶ τῆς
Βασιλισσος τῶν Κανιβάλων. Κάθε καστούμι, θταν περάσει ἡ
μόδα του, εἶναι ἀδιαλύτητο ἢ δόστειο. Μόνο τὸ σεβαρὸ μάτι ποὺ
χρίνει προσεχτικὰ καὶ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ, ποὺ δὲν κρύβεται, περα
ρίζουν τὲ γέλιο καὶ καθηρώνουν τὰ καστούμια τῶν λαῶν. "Αν
δ 'Αρλεκίνος ὑπαρέρει διπὸ κωλικάδε, τὲ ρούχα του θὲ μασάσουνε
κι' αὐτὰ μὲ τὴ διάθεσή του. "Οταν ἡ στρατιώτης πέφτει χτυπη
μένος ἀπὸ δύτιδα κτηνούσι, τὲ κώμηδεις του τοῦ πτεγμένουν δέο
καὶ ἡ παρτύρα. Τὸ παιδικό καὶ δικαρα γοῦστο διτέρων καὶ γυ
ναικῶν, ποὺ τοὺς κάνει νὲ ἐπειδυμοῦν διο χατινούργια σχέδια, ὑπο
χρεώνται παλλοὺς ἀνθρώπους νὲ σκοτίζουν τὸ κεφάλι τους γιὰ νὰ
βροῦνται τὶ ἀκριβῶν υρειδέτες ἡ γενὲ αὐτὴ σήμερα. Οι βιομήχα
νοι ἔχουν μάθει πῶς αὐτὰ τὸ γοῦστο εἶναι ἀπλὰ μὲν ίδιοτροπία.
'Απὸ διὸ σχέδια ποὺ διαφέρουν μόνο σὲ διάχρονες κλωστὲς με
ταξὺ τους, τὸ θὰ πουληθεῖ ποὺλι ψρήγορας ἐνῶ τὸ δόλο θὲ μεί
νει στὸ ράφι. Συχνά μάλιστα συμβαίνει, τὴν ἐπομένη σαιζάν, τὸ
δεύτερο νὲ θεωρήσει πιὸ καυψό. Σὲ σύγκριση, μ' αὐτά, ἡ συνή-

θεια τοῦ τάπουδι, κάθε δὲλλο περὶ βάρβαρη φωνεῖται. Πράγμα-
τικό, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ θεωρήσουμε κάτι βάρβαρο, μόνο καὶ μόνο
γιατὶ χαράζεται πιὸ βαθύα καὶ μόνη.

Δέν μπορῶ νὰ πιστέψω πώς τὰ ἔργαστά σια εἶναι διακίνη-
τος τρόπος γιὰ νὰ ἀποχωροῦν οἱ ἁνθρώποι ρουχισμό. 'Η κατάστα-
ση τῶν ἀργατῶν μας δος περνάει διασρός γίνεται πιὸ πολὺ δρόσος
μὲ τὴν κατάσταση στὴν Ἀγγλία. Δέν εἶναι νὰ μπορεῖ κανεὶς γι'
αὐτὸν, γιατὶ διασρός δὲν εἶναι νὰ ντυθεῖ ζωτικό καὶ διτλά διανθρω-
πότητα περὶ νὰ πλουτίσουν οἱ φιλομηχανικὲς ἑταφέτες. Τελικά
δημος οἱ ἁνθρώποι καταρέργουν αὐτὸν καὶ κατὰ βάθος ἐπιδιά-
κονον. Γι' αὐτὸν καὶ δὲν έχουν μερικὲς ἀποτυχίες στὴν ἀρχή, καλύ-
τερα νὰ θύλουν κάτι τὸ εὐγενικό.

ΟΣΟ γιὰ τὴ στέγη, δὲν ἀρνέμενο πώς εἶναι πιὸ διακριτική
στὴ ζωὴ, δὲν καὶ οὐδέρχοντα περιπτώσεις ποὺ Εγγραφές ἁνθρώποις
χωρὶς στέγη πολλὲ γράντα. 'Ο Σάμουντ Λάρκι λέει πώς «διά-
πλωμας μὲ τὸ πέταστο ρούγο του καὶ τὴν πέτσινη σακούλα ποὺ
ρίχνει πάνω ἀπὸ τὸ καφάλι καὶ τοὺς δρόσους του, κοιμᾶται κάθε
νύχτα πάνω στὸ χρόνι, ἐνῷ διὰ περγαμιὰ εἶναι τέτοια ποὺ δὲ σκέ-
τωνε κάθε δίλλον ἁνθρώπο κι' δὲν δικρίνει αὐτὸς διταν τυλιγμάνος σὲ
μίδλινο ὥρδεσματα». Τοὺς είχε δεῖ νὰ κοιμοῦνται ίστοι. Καὶ δημος
προσβάτες : «Δέν έχουν ἀντογὴ μεγαλύτερη ἀπὸ δίλλους ἁνθρώ-
πους». Μιὰ εἶναι πιθανὸ πώς δὲ δὲ πέραστο πολὺς καιρός ἀπὸ τὸ
τε ποὺ διανθρώπος παρουσιάστηκε στὴ γῆ καὶ κατέλαβε πόσο
βαδικό διταν νὰ έχει σπέται καὶ διεξ τὶς ἀνάστις ἐνὸς σπετιοῦ. Αὗτες
οἱ ἀνάστις δοσι καὶ δὲν δισταν τυχαῖες στὴν ἀρχή, πρέπει νὰ θεωρή-
θηκαν διακριτικὲς στὸ κόλματα δικένει ποὺ τὸ σπέται συνδυάζε-
ται στὴ σκέψη μας. Ήδαλπερα μὲ τὸ χειμώνα καὶ μὲ τὴν ἐποχὴ τῶν
βροχῶν καὶ, φυσικά, εἶναι διχροτο τὸ 3/4 τοῦ χρόνου. Στὸ δικ
μας τὸ κόλμα, τὸ καλοκαίρια, τὸ σπέται διταν κάποτε μόνο ένα
στέγαστρο γιὰ τὴ ώχτα. Στὶς Ζωγραφές τῶν Ἰνδῶν, μιὰ
καλύβα σήμεσιν πορεία μᾶς ἡμέρας, καὶ μιὰ διάκλητη σειρά ἀπὸ
καλύβες Ζωγραφισμένες διὰ σκαλισμένες στὴ φλοιόδα ἐνὸς δέντρου
ἔδειχνε πάστες φορές είχαν στρατοπεδεύσει. 'Ο ἁνθρώπος ἐπιδιά-
κονει νὰ στενεύει καὶ νὰ περιορίζει τὸν κόλμα του καὶ νὰ συμφε-

ζεύσται σὲ ένα χάρο μνάλογο μὲ τὰ μέτρα τὰ δικά του. Στήν αρχὴν ήταν γυμνός καὶ ζεῦστες επὸς οὐαίθρος. Λίγη διμερής, ἀνὰ καὶ ήταν
ἀρκετά εύχαριστο τὸν θημέρα δεκανή πάντων καιρό, ὁ χαιμώνας,
καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν — γιὰ νὰ μήν συναρέσουμε καὶ τὸν πολὺ¹
καυτὸν ἥμινο — τὰ τὸν έκεναν δεσφαλῆς νὰ σημήσει μάκρη τὸ πρόσωπο
τῆς γῆς, ἀν δὲ φρόντιζε νὰ βρεῖ λαταρύγιο. Οἱ ανθρώποι εἶχαν
δικήγορη μάκρη ένα σπίτι, μάκρη ένα καταφύγιο διπού θὰ ξερισκε πρά-
τε μιὰ καλή θερμότητα γιὰ τὸ σῶμα του καὶ ζεύστερα τὴν ζεστασική
πού δίνει ἡ στοργή.

Μποροῦμε νὰ φενταστοῦμε τὴν ἐποχὴ ποὺ δταν ἡ ανθρωπό-
τητα ήταν αὐθέα στὴν παιδική της ηλικία, κάποιας θυμής πού
ἀπορρεσιστικός χώθηκε μέσος σὲ μιὰ σπηλιὰ γιὰ νὰ βρεῖ ἔκει κα-
ταρύγιο. Τὸ καθέ παιδί ξαναζεί τὴν ίδια σχεδόν ιστορία καὶ τρε-
λαννεται νὰ μένει στὸ Καταίθρο, αἰκόνα καὶ δταν κάνει κρίσι ἡ βρά-
χει. Παῖξε τὸ κοπτικὸν δπως παῖξε τὸ κάλογόνιαν γιατὶ μιᾶς εί-
τε δινοτικό του. Ποτέ δὲ θυμάται τὸ ένδιαφέρον ποὺ τοῦ προκά-
λεσε δταν ἡταν παιδί, τὸ παραμυρό διανύγμα σὲ βράχο ποὺ νὰ
θύμιζε σπηλιά; Ἀπὸ τὴ σπηλιὰ προχωρήσαμε σὲ στάγες ἀπὸ
φανικόβιλλα, ἀπὸ φλούδης δέντρου καὶ κλαδιά, ἀπὸ λινό ιραντέ
τεντωμένο, ἀπὸ χόρτο καὶ ψάθι, ἀπὸ σανθίδες καὶ δχυρό, καὶ τέ-
λος ἀπὸ πέτρες καὶ τούβλα. Τελικά, δὲν ξέρουμε πιά τι δὲ πεῖ νὰ
ζεῖ κανεὶς στὸ Καταίθρο καὶ ξέρουμε γίνει αλιευκά ζῶα περισσότε-
ρο ἀπ' δυο νομίσουμε. Ἀπὸ τὸ τέλος ἀς τὸ χωράρι, ἡ ἀπεισοδη
είναι μηγάλη. Θὰ ήταν ίσως καλὸς μὲ μποράνθεμε νὰ περνοῦμε
περισσότερες δρες τὴν ήμέρα καὶ τὴνώχτα χωρίς κανένα έμποδιο
ἀνθρώπου στὸ σῶμα μας καὶ στὰ σύραντα σώματα μν δ ποιητῆς δὲ
μᾶς μελούντος τῶν συχνὰ κέτων ἀπὸ στάγη καὶ διὸ δύριας δὲν εἶχε κι'
αὐτὸς τὸ σπίτι του. Τὰ ποιλιά δὲν τραγουδοῦντες στὶς σπηλιές, οβει-
τὰ περισσότερις βρίσκονται τὴν άθωστητά τους στοὺς περιστρεψάντες.

"Όμως διν κανεὶς ἀποφασίζει νὰ φτιάξει σπίτι γιὰ νὰ μένει
πρέπει νὰ χρησιμοποιήσει καὶ λίγο ἀμερικάνικο κοινὸν νοῦ, μήν
τύχει καὶ βρεθεῖ ξαφνικά σ' ένα γηροκομεῖο, σ' ένα λαζύρινθο,
ε' ένα μουσεῖο, σὲ μιὰ φυλακή, ή ε' ένα λαμπτρό μαυσωλεῖο. Πρέ-
πε πρώτα νὰ σκεφτεῖ κανεὶς πιὸ εἶναι τὸ ἀπλούστερο εἴδος σπι-
τιοῦ, τὸ πιὸ ἀπαραιτητό.

Ἐχω δέ τις Ἰνδιάνους, σ' εἰστήν καὶ τὴν πόλην, νὰ ζοῦνται σὲ σκηνὲς δικὸς δρεσερά, δικὸς τὸ χιόνι γύρω τους φτάνει σὲ ἵψης τριάντα τὸ λιγότερο ἀκατοστέ, καὶ σπέρτυρα πώς θὰ θέσῃ εὐχαριστημένοι ἐν τὸ χιόνι ἡταν ἀνθρώπινοι ψύχοι, γιατὶ νὰ μήτε μπαίνεις ἀέρας μέσα. Ἄλλοτε, οἱ σπέρτη ποὺς νὰ κερδίσου τίμια τὴ Σανῆ μου, ἀριστά τοι λειτέρα έποι ποὺ νὰ μπορῶ νὰ κάνω καὶ τὰ πρόμετα ποὺ ήθελα, μὲ σπενοχωροῦσαν πολὺ περισσότερο ἀπὸ σήμερα,— γιατί, δυστυχῶς, ἔχω γίνει τόρα πολὺ τὸ χοντρότερος. Κάθε φορά διοικεύν ποὺς θέλεται στὸ εἰδηροδρομικὸ σταθμὸ Έπειτα μεγάλο κιβώτιο ὃπου φύλασσον οἱ ἥργατες τὰ ἔργαλεῖα τους (κάπου δύο μέτρα μεχρὶ καὶ δύο μέτρα φύλα) σκοπτόμουντα πῶς θὰ μποροῦσα νὲ βρῶ δια τέτοιο κιβώτιο μὲ ἑνα δολάριο. Ὁπου τὰ πρόμετα θὰ πήγανται πολὺ δεσμῆμα, δύο μποροῦσα νὲ κάπου τρίπτας γιὰτ' οὐ ἀναπτύξει καὶ νὲ χάνουμεις ἔκει μέτρα διαν Εβρεγχε, οἱ γιατὶ νὰ κοιμηθῶ, μὲ τὴν ψυχή μου ἐλεύθερη. Λίγο δὲ μοῦ φαινόταν ἡ χειρότερη λύση. Θὰ μποροῦσα νὰ κοιμάμεις δια δργά ήθελε καὶ τὸ πρώι νὲ βγαίνεις ἔξι χωρὶς τὸ φέρι πώς κάποιος σπιτονοικούρης θὰ μὲ κινητήσει γιὰτὶ τὸ νόσι. Πολλοὶ διηθρώκοτε ζοῦνται σὲ ἀδιέκοπτη ἀγωνία γιατὶ πληγάριους νοίκι σὲ ἑνα μεγαλύτερο καὶ πολυτελέστερο χωτὶ διτ' αὐτὸς ποὺ εἶδα, μὲ καὶ δὲ τὸ πέθανοντας ἀπὸ κρύο στὸ δικό μου χωτὶ. Διτὸς ἀστειόμοιραι καθόδοις. Η σωσοτομία εἶναι ἑνα θέμα ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὲ ταΐζει μαζί του.

Ἐνα δίνετο σάπτη, γιὰ μὲ σπληρωγωγγυμένη φύλη, ποὺ ζεῖ τὸν περισσότερο καιρό στὸ διπολύριο, γίνεται διπὸς ὄλοκλέ ποὺ δίνει ἔτοιμα στὸ χέρια τους ἡ Φίστη. Ὁ Γκούκεν, ποὺ θέτει ἐκιθεωρητής τῶν Ἰνδιάνων ὑπηρέδων στὴν ἀκαδημία τῆς Μασσαχουσέτης, διγραφε τὸ 1874: «Τὰ καλύτερα σπίτια τους εἶναι σπιτασμένα κανουνικά, βολικά καὶ ζεστά, μὲ φλούδα ἀπὸ δέντρα, ποὺ τὴ βγάζουν διπὸ τοὺς καρμανίες τὴν ἐποχὴ ποὺ διεβαίνει ἐχυμός. Τὴν κατεργάζονται χτυπάντας τρύπανται μὲ βαριά ἔντας εἴναι ἀκόμη πράσινη. . . Τὰ μέτρια σπίτια εἶναι σπιτασμένα ἀπὸ ψάθες ποὺ κάνουν ἀπὸ ἑνα εἶδος χόρτο καὶ εἶναι δρκετά στεγνά καὶ ζεστά μὲ δρι οὐσία καλὸ διστα τὰ προηγουόμενα. . . Ἐχω δέ τις μερικά, εἰκοστά δὲ τριάντα μέτρα μήκος καὶ δέκα μέτρα πλάτος. . . Συγκά μετανα στὲς καλύτερες τους καὶ τὶς βρήκα ζεστές δεστές καὶ τὰ καλύ-

τερα διγράμμικα σπίτιαν. Προσθέτει πώς άπό μέσα ελχαντ τούς τούχους και τὸ χῶμα κάτω καλά σκοτεινόν μὲ χαλιά καὶ ψέθις, ὥραίσα κεντριδίνα καὶ είχαντε καὶ πολλά σκεύη. Οἱ Ἰωβάννοι τείστης είχαντε προχωρήσατε ἐπού ποὺ κανθαρίζαν τὸν ἀφρισμόν μ' ἓνα χαλάρωσμένον στήν περτά, ποὺ τὸ κανουνόσαν μ' ἓνα σκοτεινόν. Μιὰ τέτοια κατοικία δὲ χρειαζόταν περισσότερο ἀπό μιὰ - διὸ μέρες νὰ γίνει, καὶ μποροῦσε νὰ χελαυστεῖ σὲ λίγες δρας. Καὶ κάθε ελκογήνεια είχε μὲ τέτοια κατοικία δική της.

Σὲ διὰ πρωτόγονο χράτος κάθε ελκογήνεια ἔχει καὶ τὴ στέγη της, ποὺ τῆς ἀρχεῖ γιὰ τὶς ἀπαραίτητες ἀνάγκες. Μά, νομίζω, μελώ λογικά δταν βεβαιώγων πώς ἑνῶ τὸ κάθε πούλι ἔχει τὴ φωλιά του, ἢ κάθε ἀλεπού τὸ λαγούνι της καὶ ὁ κάθε ἄγριος τὴν καλύβα του, στὴ σύγγρονη πολετισμένη καίνατε οὔτε οἱ μισές ελκογήνειες δὲν ἔχουν δικά τους σπίτι. Στὶς μεγάλες πόλεις μάλιστα διοικέται ὁ πολετισμός διάδοχη τὸ χυτοκητό, μέντο ἕνα μαρό μέρος ἀπὸ τοὺς κατοικους ἔχουν δική τους στέγη. Οἱ ὑπόδοσις πληρώσαντον χρονιάτικο φόρο γ' αὐτὸς τὸ ἔξωτερυχό καλύψει, ποὺ ἔχει γίνει πιὰ ἀπεραίτητο γενιέντα - καλοκαίρι. "Ο φόρος αὐτὸς θὲ δρκούσε ν' ἔγερασε κανένας ἑνς ὅλοντο χωρὶς Ἰωβάννοντες καλύβες. Μὲ τώρα μένοντες φτωχοί γεν δηλ τους τὴ ζωή. Δὲ δέλω νὲ ἐπιμενών ἔδω γιὲ τὰ πλεονεκτήματα ποὺ ἔχουν τὰ νομινά σπίτια αἱ σύγκριση μὲ τὴν Βιοκτησία. Μὰ εἶναι φανερὸ πώς ὁ ἄγριος ἔχει δική του στέγη γιατὶ τοῦ καστίκει τόσο λίγο, ἑνῶ ὁ πολετισμένος ἀνθρώπος νοικιάζει σπίτι γιὰ νὰ κατοικήσει γιατὶ δὲν ἔχει χρήματα ἀρχετά νὲ φτάξει δικό του. Καὶ σιγά - σιγά, οὔτε νὰ νοικίσει σπίτι διε τοῦ φτάνουν τὰ χρήματα.

Μὲ μὲ τὸ χρονιάτικο αὐτὸς φόρο, ἀπαντοῦν, ὁ φτωχὸς πολετισμένος ἀνθρώπος ζεῖ σὲ σπίτι ποὺ εἶναι πελάπι μπροστά στήν καλύβα τοῦ ἄγριου. "Ἐνα χρονιάτικο τούτο ελκοειδέντες ὡς ἔκατο διδάρμα τοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὲ χαρέται τὰ ἀγαθὰ τῶν αἰώνων, μεγάλα δωράται μὲ λαδούμπογιά καὶ τακτεταρία, τέλει τὰ ποὺ Ράμφορντ, Βενετσιάνικα παντζούρια, μεγάλο κελάρι, χάλκινες ἀντήλες, λουκέτο μὲ συνάτε, καὶ πολλά δῆλα πράματα. Πάλι συμβαίνει δικας ἁπείνοντος ποὺ τὰ χαρέται δια σκάτα τὰ πράματα νὰ εἶναι συνήθιως ἑνας «φτωχός» πολετισμένος, ἑνῶ ὁ ἄγριος ποὺ

δὲν τὲ ἔχει εἶναι πλεύστος σὸν δύρος; Ἀν δεκτοῦμε πῶς δὲ πα-
λιταρίδες εἶναι δέληθινή πρόδος γιὰ τὸν διάθρωπο,— καὶ πιστώ
πώς αὐτὸς συμβαίνει, ἀν καὶ μόνο οἱ συφοὶ καλυτερύσουν τὰ πλε-
ουσκτήματα ποὺ τοὺς δίνει,— τότε θὰ πρέπει νὰ ἀποδεῖξουμε πώς
ἔφτιαξε καλύτερες κατοικίες χωρὶς νὰ τίς κάνει καὶ ἀκριβότερες.
Καὶ τὸ γένοτος ἑτοὶ πράγματος εἶναι ἡ ποσθῆται αὐτοῦ ποὺ δια-
μέζει ζωὴν καὶ ποὺ ἀκατεῖται γιὰ ἀνταλλαγμα, εἴτε ἀμέσως εἴτε
αγά—σιγά. Ἐνε πάτριο σπίτι ο' αὐτῇ τῇ γετούντα καστίζει
τοὺς δραπετεῖτας θολέρια, καὶ γιὰ νὰ συγχειτρώσει αὐτὸ τὸ πατέν
δ γεωργός θὰ χρειαστεῖ ὅχτων ὁμοιαπόντες χρόνια τῆς Κατῆς του,
καὶ διν ἀκόμη δὲν ἔχει οἰκογενειακὴ βάρη—ὑπελογίζω τὴ γρη-
ματικὴ δίλα τῆς δουλειᾶς τοῦ διάθρωπου διε νολάριο τὴν ἡμέρα·
μερικοὶ δέδανται κερδίζουν περισσότερα, ὄλλοι διωκτοὶ κερδίζουν
λιγότερα—καὶ έτοι: θὰ πρέπει νὰ ξεδέψει περισσότερη ἀπὸ τὴ
μισή του ζωὴ πρὶν ν' ἀποκυτήσει στόχη. Ἀν πάλι ὑπελέσουμε
πώς πληρώνει νόσοι, ή διαφορὰ δὲν εἶναι δικό του κέρδος. Ἔτοι
διπλῶς ἔχουμε τὰ πράγματα θὰ διερρούσαμε τὸν δύρο σαρό, διν δε-
χθανει ν' ἀνταλλάξει τὴν καλύβα του μὲ πελάτι;

ΦΑΙΝΕΤΑΙ διπλῶς ποὺ δύροις διε ἔδω πώς τὸ νὰ ἔχει κανεὶς
ἰδιόχειτη στόχη τὸ θεωρεῖ πλεονέκτημα. Εἶναι διπλῶς ἀπό-
θεμα γιά τὸ άτομο, ιδιαίτερα γιὰ νὰ πληρωθοῦν διπλῶς τὰ ἔξοδα
τῆς κηδείας του. Γίνεται διπλῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ δέξει ὁ διάθρω-
πος τὸν δευτέρο του. Βάθια εἶναι σημαντική ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα
στὸν πολιτισμένο καὶ στὸν ἀγροὶ καὶ, χωρὶς διμερίσκως, θὲ ίχουν
καλοὺς σκοποὺς διπλῶν δραπετώντων τὴ ζωὴ τοῦ πολιτισμένου έτοι
ποὺ ἡ ζωὴ τοῦ ἀτόμου νὰ ξεθύπτεται γιὰ νὰ διαπηρυγθεῖ καὶ νὰ τε-
λειοποιηθεῖ ἡ ζωὴ τῆς φύσης. Μά θέλω νὰ δεξῆω μὲ πόσες θυσίες
τὰ καταφέρνουμε αὐτὸ σήμερα καὶ νὰ θεώμε μαζὶ ἐν μετεροῦμε
Ιώσας νὰ ζήσουμε μὲ θέλα τὰ πλεονεκτήματα χωρὶς νὰ ἔχουμε κα-
νέται ἀπὸ τὰ μειονεκτήματα.

Όταν κοιτάζω τοὺς γετονές μου, τοὺς γεωργοὺς τῆς Κόν-
καρης, ποὺ εἶναι τὸ λεγότερο τόσο εὔπορος δρο καὶ οἱ ὄλλοι τά-
ξεις, βλέπω πώς οἱ κεριασθεροὶ χωράζονται είκοσι, τριάντα,
σεράντα χρόνια, γιὰ νὰ γίνουν οἱ πραγματικοὶ ιδιοκτήτες στὸ

ἀγρόκτημα, ποιει συνήθως ἔχουν κληρονομήσαι μὲν ὑποθήκης ή
ἔχουν ἀγοράσαι μὲν δικαιούχη, καὶ μποροῦμε νὰ διεκρίψουμε πώς τὸ
ἕνα τρίτο ἀπὸ τοὺς κόπεις τοὺς κοστίζει τὸ σπίτι, μὲν συχνά δὲν
τὸ ἔχουν πληρώσατε. Ἡ διάφορες εἶναι πώς καμιὰ φορά, οἱ ὄποι-
θήκης εἶναι ποὺ βαρύτερος ἀπὸ τὴν ἀλλία τοῦ κτήματος, έτοις ποὺ τὸ
τέλο τὸ κτῆμα γίνεται μεγάλο βάρος, μὲν καὶ πάλι ὁ ἀνθρώπος τὸ
κρατάτι γιατὶ τὸ ἔχει, δπιος λέπι, συνηθίσει. “Οσους ράτησα,
δὲ βρέθηρε κανεὶς νὰ μπορεῖ νὰ μοῦ δικαΐσει μιὲν διαδεκάδα ἀγρό-
τες ποὺ νὰ ἔχουν τὸ κτῆμα τοὺς διάτελα Ἑγχρεομήνα. “Αν θέ-
λετε νὰ μάθετε τὴν λογοταξίαν τῶν ἀγροτικῶν κατοικιῶν,
ρωτήστε τὴν Τράπεζα ποὺ ἔχει τὰς ὑποθήκης. “Ο ἀνθρώπος ποὺ
τὰς ἐπιλήγωσε μὲν τὸν κόπο του εἶναι κάτι τόσο σπάνιο, ποὺ δηλο
αὶ γίνεται τὸν ἔιρονται καὶ τὸν δέχονται. “Αμφιβάλλω μὲν ὑπάρ-
χουντες τρεῖς τέτοιος ἀνθρώπων σ’ διη, τὴν Κύνηρην. Αὐτὰ ποὺ
λέντι γιὰ τοὺς ἀμπέρους, πώς δηλαδὴ ἔνα πολὺ μεγάλο παρεστά,
μέχρις ἐνεργήτα ἀρτά στοὺς ἀνετό, ήτοι χρεωκοπήσουντες σέγουρε,
Ιούλιος καὶ γιὰ τοὺς ἀγρότες. Οι ἀνταροὶ δικαὶοι λέπι, ποὺ διαστέ,
πολλὲς φορὲς δὲ χρεωκοπῶν οἰκονομικά, δὲν μποροῦν δικαὶοι νὰ
ξεπληρώσουν τὰς ὑπογρεώσεις τους, καὶ αὐτὸς τὸ ἡθικὸ μέρος εἶναι
ποὺ τουχίζει. “Ἐτοι δικαὶοι χειρότερες ποὺ τὸ ζήτημα. Φαι-
νεται δηλαδὴ πώς ίσως οὔτε οἱ δίλλοι τρεῖς στοὺς ἀκατόχεραν
νὰ σώσουν τὴν ψυχὴν τους, παρὲ εἶναι ίσως χρεωκοπημένος κι
αὐτοὶ ἀπὸ μιὲν διλῆτη χειρότερη ἐποψή ἀπὸ διειλένους ποὺ χρεωκο-
πῶν τίκται. “Η χρεωκοπία καὶ διωγμός εἶναι οἱ ἀλεστικές σα-
νίδες ἀπ’ διου τηγάνει καὶ κάνει, δπιος οἱ κολικιμήτες τούμπες, δ
πολιτισμός μας. “Ο ἄγρος δικαὶοι στήκεται στὴ στέρη σανίδε τῆς
πενίας. Κάθε χρόνο ή γεωργικὴ έπιθεση τοῦ Μετελεσεξ ἀναγοι
τὶς πόρτες τῆς μὲν λεμπρότητα, σὰν διετ τὰ τμηματα ποὺ δεσ-
τελοῦν τὴν ἀγροτικὴ πραγματικότητα νὰ εἶναι ὑγιέστατα.

“Ο γεωργός προσποτεῖ νὰ λένται τὰ περοβλήματα τῆς ζωῆς μὲ
τρόπο ποὺ μπερδεμένο καὶ ἀπὸ τὰ τέσσα τὰ προβλήματα. Γιὰ νὰ
ἀγοράσσει καρδόντα γιὰ τὰ παπαύτους του κάνει ἀπιγκειρήσεις μὲ
κοπάδι διλόσληρο ἀπὸ βόθια. Μὲ μεγάλη τάχη, ξεκίναστε τὴν πα-
γίδα ποὺ θὲ τοῦ ἔξαρστοις ἔνστη καὶ ἀνεκαρτητικὰ καὶ, καθὼς
γίριζε νὰ φύγει, τὸ Τέλο του τὸ πόδι πιάστηκε! Γι’ αὐτὸν τὸ λόγο

εἶναι φτωχός. Καὶ γὰρ παρόμοιος λόγους εἴμαστε δὲ οἱ φτωχοί, σὲ σύγχρονη μὲν τὴν πολυτέλεια τῶν ἀγρίων, διὸ καὶ μᾶς περιστοιχίους θλωτοὺς τῶν εἰδῶν οἱ ἀνέστεις.

“Οταν πάλι οἱ γεωργὸς διποχήσει τὸ σπίτι του, δὲν πρόκειται νὰ εἶναι οὐτε πιὸ φτωχός, οὐτε πιὸ πλούσιος. Θὲλε εἶναι ἀπλούστατα οἱ πολέμβος τοῦ σπιτιοῦ του. Αὗτὴ ήταν μάλιστα σοβαρὴ ἀντίρρηση, ἀν θεμέλιοι καλέ, ποὺ εἶχε ο Μάρκος ἐνεγκλωτού σπιτιοῦ ποὺ μετασκείασε μὲν φορά ἢ Ἀθηνᾶ : τὸ δὲ δὲν τὸ εἶχε κάνει κανῆτο, διότι νὰ ἀπορεῖται κανές τὶς κακές γειτονές! Καὶ σήμερα θογύκει τὸ Εύοι, γιατὶ ίπα σάτι εἶναι περίεργο πρόβλημα. Συχνὰ δὲ στεγαζόμαστε μονάχοι, περά κλεινόμαστε μέσα του σὰ νὰ εμαστεῖ φυλακιστένος ο ἄντρας. Καὶ τὴν κακή γειτονιά ποὺ δὲλλε ἔπειτε νὰ ἀποφεύγοντει εἶναι ο Τάιος ο ἱαντός μας. Βέρα τοιδάχιστον μετὰ τὴν διάσημην οὐσιογένειαν ο ἄντρη τὴν πόλη πού, χρόνια πολλά, θέλουν νὰ πουλήσουν τὰ σπίτια τους καὶ νὰ μετακομίσουν σὲ χωριό, μὲν δὲν τὰ καταφέρνουν καὶ μόνο ο θάνατος δὲ τοὺς ἀλευθερώσει.

Παραδέχομαι πώς οἱ «περισσότεροι» εἶναι στὸ θέση νὰ ξεχουν ἢ νὰ νοικιάσουντες ένα σύγχρονο σπίτι μὲν διες του τὶς ἀνέστεις. Ἐκάι δμως οἱ πολιτισμός καλύτερεις τὰ σπίτια, δὲν καλύτερεις διαττυχίας καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὰ κατοικοῦν. Εξει θημιούργηστα παλάτια μὲ δὲ στάθηκε εἴκαλο νὰ δημιουργήσει εὔχεταις καὶ βασιλιάδες. Καὶ διὸ οἱ εκοποταὶ καὶ τὰ διναιρά τοῦ πολιτισμένου ανθρώπου δὲν εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ἀν χρηστομολογεῖ τὰ μηγαλύτερα μέρος τῆς ζωῆς του γάλλον ἀποχέτεις μόνο τὰ ἀλλοτέλεια διανεγκαῖα καὶ τὶς ἀνέστεις του, τότε γιατὶ νὰ ἔχει καλύτερη κατοικία ἀπὸ τὴν καλύβα τοῦ ἀγροῦ;

Οἱ «εὖλοι» δμως, πῶς τὰ παρωνῦν; Ποτος ἔνα μέρος εἶναι στὸ καλύτερη, μετριαὶ διπὸ τὸν δύριο, ίπα δέλλο δμως μέρος ήχει πίσσα πολὺ πιὸ χαμηλό. Η πολυτέλεια τῆς μέρος τόξης εἶναι δογματική φτωχειών τῆς Ελλῆς. Απὸ τὴν μιὲν μεριά τὸ παλάτι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ φτωχοκομεῖο. Τὰ ἐκατομμύρια οἱ ἀνθρώποι ποὺ βγαίνουν τὶς πυραμίδες γιὰ νὰ στεγάσουντες τὰ ιακώπια καιφέρεια τῶν Φαραώ ζώσαντες μὲ σκόρδες καὶ θωρακίσσια δὲ θέρητικαν βαν πεθέντανε. Ο χτίστης ποὺ πλειάνει τὴν βεράντα τοῦ παλατιοῦ, γυρίζει τὸ βράδυ στὰ μιὰ καλύβα χειρότερη ἀπὸ τὶς καλύβες τῶν

Ίνδιάνων. Είναι σφύλια να ύποθέσουμε πώς σὲ μᾶς χώρα την
μετέρχουσα τὰ ευηγέρειαν σημαῖα πολιτισμοῦ, σὲ πορνοειδῆ προσο-
έπο τοὺς κατόπιν τὸν εἶναι σὲ χειρόπεπη μορφαί μετὸ τοὺς δύγριους.
Καὶ μιᾶς γιὰ τοὺς ἔξαθλωμένους φτωχοὺς καὶ δχὶ γιὰ τοὺς ἐκφυ-
λισμένους πλούσιους αὐτὴ τὴ στυγμή. Γιὰ νὰ φέρω παράδειγμα,
δὲν είναι διάγκη νὰ γυρίσω νὰ κοιτάξω πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὶς κα-
λύβες ποὺ εἶναι κοντά στοὺς σιδηροδρόμους, κοντά στὸ τελευταῖο
θεῖμα τῶν πολιτισμῶν μας. Ἐχεῖ βλέπω, δὲν τηγανιώ περι-
πατο, τοὺς ευκανθάρωπους μου νὰ ζοῦνται σὰν τὰ γουρούνια καὶ
νὰ πορνοῦν δὲν τὸ χειμώνα μὲ διανυγῆ πόρτες γιὰ νὰ μπαίνει
μέσω λύγο ράς καὶ ἀδίκης θὲ φέρεις νὰ θεῖς καμιὰ στοίβα ξύλα,
εἰτε ἔχω εἶτε κρυμμένη πάρα μίστα. Τὰ σώματα νέων καὶ γέρον
εἶναι διπλωμάτια ἀπὸ τὴ συνήθεια νὰ ζερώνται ἀπὸ τὰ χρέα καὶ
τὴ μάζευση τους, καὶ ἔτοι ἐμποδίζεται ἡ σωστὴ ἀνέπτυξη τῶν με-
λλοντῶν τους. Εἶναι δίκαιο νὰ προστηγεῖ κανεὶς τὴν τάξη αὐτῆς καὶ δου-
λεύει καὶ φτιάνει τὲ δρῦγες ποὺ δοξάζουνται τὴ γενεὰ μας. Αὐτὴ ἡ
Θεια κατάσταση εἶναι καὶ στὴν Ἀγγλία. Θὲ μποροῦνται νὰ σᾶς
μεταρρίψω καὶ στὴν Ἰονιανδία, ποὺ σημαίνεται σὲ χάρτη σὰν Ἑπ-
άντα τὲ πολιτισμόνα μέσῃ τοῦ πλανήτη μας. Συγχρίνετε τὴν κατά-
σταση τῶν Ἰρλανδῶν μὲ τὴν κατάσταση τῶν Ἰνδιάνων τῆς Βό-
ρεως. Ἀμερικῆς ἡ μὲ τὴν κατάσταση τοῦ ἄγριου κατόπιν τῶν
ηγείων στὴ Νότια Θάλασσα, ἡ μὲ τὴν κατάσταση δποιεσθή-
ποτε μᾶλλης δύγριας φυλῆς, πρὶν νὰ μολυνθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπαρθή τῆς
μὲ τὸν πολιτισμόν τηνδρωσκο. Κι' δημος εἶμας βέβαιος πώς οἱ
δοχηγοὶ τους δὲν εἶναι πολὺ διαφραστικοὶ ἀπὸ τοὺς δικοὺς μας
κυβερνήτες. Ἡ κατάσταση τῶν Ἰρλανδῶν δεῖχνει μονάχα πόσο
φοβερὸς εἶναι τὸ νὰ ἔξεβλωμονται διθρωποὶ μέσα στὸν πολι-
τισμό. Καὶ δὲ μιᾶς αὐτῆς τὴ στυγμή γιὰ τὸ γκαργὸ στὶς Νότιες
Πολιτεῖες, πουν παραδίκει τὲ βεστικὰ προϊόντα αὐτῆς τῆς χώρας καὶ
εἶναι ὁ δύσος ἔνα βασικὸ πρόδιον τῶν Νότων. Περισσότερος μόνο
οἱ αὐτοὶς τοὺς ζοῦνται μᾶς μέρια, δπως λέμε, Λωῆ.

ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ διθρωποὶ δὲν κάθισαν ποτὲ νὰ σκεφτοῦντε
τὶ σημαίνει πρεγματικά οὖν απίστη καὶ ὑποφέροντε πάρεπτογοι
οἱ διηγητοὶ τῆς Ζωῆς, ἀδικα, γιὰ νὰ ἀποχτήσουν ἔνα σπίτι ίδιο μὲ

τοῦ διπλανοῦ τους. Σὰ νὲ ἔχει νὲ φορέι κανεὶς δ, εἰ αὔδει ροῦχα τοῦ ἐπαιμάζει ὁ πάρτης, ἢ νὲ δέρθει στρῶ - στρῶ τὰ φύλλα τῆς φαινούσας ποὺ φοροῦσε στὸ κεφάλι καὶ νὲ παραπομέται γιατὶ δὲν ἔχει χρήματα ν' ἀγοράσει καρόντα! Εἶναι πολὺ εἴκοσι λὲ φτιάχνουμε σπίτια ποὺ κανεὶς δὲ δὲ μπορεῖ πάλ ν' ἀγοράζει. Μὲ πόσον καρό δεκάματα θὰ προσπαθοῦμε νὰ διποχτοῦμε περισσότερα, ἀντὶ νὲ προσπαθοῦμε νὰ βολευδώσουμε μὲ λιγότερα; 'Ο στρέμμας πολλῆς θὰ διδέσκει διὰ τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του τοὺς νέους νὲ ἀγοράζουντα πολλὰ ζευγάρια γαλάτων, ἄπειρες διμπέλες καὶ ἀνερίθμητα δίδεις διωμάτια γιὰ τοὺς ἀπεικόνιτες τοῦ σπειροῦ; Γιατὶ νὰ μὴν εἶναι τὰ ἐπιπλέα μας ἀπλὰ σὺν τῶν Ἰνδίανων ή τῶν Ἀράβων; 'Οταν συλλογήσαμε τοὺς μεγάλους διεπικάλους τῆς ἀνθρωπότητος ποὺ τοὺς ἀποθεάνουμε σὸν ἀπεισταλμένους τοῦ αὐτού, δὲ διωμέμεις νὲ βασικην ποτὲ πίσω τους κάρα μὲ Κηπίδα. Καὶ τὶ θὰ συνέβαινε ἀν περιθεύδμονις νὰ ἔχουμε περισσότερα ἀνέσεις διὸ είμαστε ἀνάτεροι τοὺς ψυχικά καὶ πνευματικά; Σήμερα τὲ σπίτια μας εἶναι γεμάτα ἐπιπλά καὶ μὲ ταῦτη νοσοκομικὴ πρέπει νὲ περνεῖς διὰ τῆς τοῦ πρωινὸῦ γιὰ νὰ τὰ ξεποωθεῖς. Κι' αὐτὸ τὸ ?ένε πρωινὴ ἔργασία! Σὲ ροδοκοκκινής ή Αύγης καὶ μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ Μέρμνων, αὐτὴ εἶναι ἡ ἔργασία ποὺ δὲ διπρεπεὶ καὶ κάνουμε πρωτ-πρωτικὸν διὸ διδρυκόνων σ' αὐτὸ τὸν κόφρο; Είχα τρία κομμάτια διαβεστόλαβο στὸ γραφεῖο μου, μὲ τρόμακες δικαὶ ἀνακάλυψε πώς διπρεπεὶ νὰ τὰ ξεποωθεῖα καθέτε μέρα, τοῦ ή ἐπιπλωτη τοῦ κεφαλοῦ μου ήταν ἀκόμα ἀξεπεριπτῷ, καὶ τὰ πόταξα ήξει ἀπὸ τὸ περάθυρο μγαναχτισμένος. Πῶς νὰ δικαὶ λοσπόν διπλωμάτια σπίτι; Προτιμῶ νὲ κάθισμα στὸ υπαίθριο, γιατὶ τὸ χορτόρι δὲ μαζεύει σκόνη, διπότε ἀν διάρκεια καλλιεργημένη γῆ ἔχει κοντά.

Αὐτοὶ ποὺ ἀγαποῦντα τὴν πολυτέλειαν, αὗτοὶ εἶναι ποὺ καθορίζουν τοὺς κανόνες, καὶ τὸ κοπτάνι δικολουθεῖ ὑπάκουε. 'Ο ταξιδιώτης ποὺ μένει στὲ καλύτερα ξεποδογεῖται γρήγορα τὸ μαθαίνει αὐτό, γιατὶ τὸν πελρώνουντες γιὰ τὸ Σερβαντίπαλο καὶ ἀν ὑποτεγχεῖται στέλε, τριπερές τοὺς περιποιήστει, γρήγορα δὲ μένει ἀπέντερος. Νομίζει πώς μέσα στὸ σιδηρόδρομο ἔχουμε τὴν τάση νὰ ξαπείνουμε περισσότερα γιὰ τὴν πολυτέλεια παρὰ γιὰ τὴν διστάλεια καὶ διεσήμη μας καὶ έτοι διπάς πάμε δὲ μαγιηθοῦμε καὶ ἔκει αὐτὸ ποὺ γί-

νεται στέ σαλόνια μας, μή τά νειβάνια καὶ τά μαζίλιπρα καὶ τά
έμπολούρ, καὶ χίλια δόλια δικτυαλίτικα πρόματα, που κουβαλή-
σαι μαζί μας στη Δίση καὶ ποδ είχαν έφευρθεῖ γιὰ τὰς χανού-
μισσες στέ χαρέμια καὶ γιὰ τοὺς θηλυπρεπεῖς κατοίκους τῆς
Οἰράνιας Αύτοκρατορίας, που ἡ Ἰωνόθεα ήταν νεροπότενε καὶ
τὰ δινόματά τους νὴ ἔρει. Θὲ προτιμοῦσα νὲ κάθημαι ἐπάνω
στὸ μιά καλοκάθη ποὺ νὰ μοῦ ἀνήρει, παρὰ νὰ μοιράζομαι ἑνα
βελούδινα μαξιλάρια μὲ δόλιους. Θὲ προτιμοῦσα νὲ κυκλοφορῶ μὲ
βοιδέματε στὴ γῆ, παρὰ νὰ πάω στὸν οὐρανὸ μὲ πολυτελές ἄχ-
μαρικό βαγόνι καὶ νὰ ξύσω σ' ὅλο τὸ δρόμῳ τὸν μινδυτὸν ν' ἀρτάξω
ἄλονοσσα.

‘Η ἀκή καὶ πρωτόγονη ζωὴ τοῦ προστατευκοῦ διδύρωπου
εἶχε τουλάχιστον αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα, πώς ἤταν σὲ στὴν ἐπαφὴ
μὲ τὴ φύση. Μόλις Επικουρεῖόταν καὶ ἔτην κι’ ἔτρωγε, σπρωνό-
τανε νὲ συνεχοῖς τὴν περιπλάνηση του. Κατοικοῦσε, δέκας θὲ
λέγομε, ἔχοντες γιὰ στέργη τὸν οὐρανὸ καὶ μποροῦσε νὲ περιέλι
τὶς πεδιάδες καὶ νὰ σκαρφαλώνει διεύθερας στὰ βουνά. ‘Ἄλιμονο
θρακικός, οἱ διδύρωποι ἔξερτιντας τώρα ἀπ’ τὲ ἀργακεῖς τους. ‘Ο
διδύρωπος ποὺ μέζεις διεξάρτητος τοὺς χαροποὺς δέκαν παικούσε,
ἔγειται ἀγράτης κι’ ἔκεινος ποὺ ζητοῦσε καταφύγιο κάτω ἀπὸ δέν-
τρο θύγης νοικοκύρης. Δὲ στήνουμε πιά τὸ βράδυ τὶς σκηνὲς μας,
παρὰ ριζώσαμε στὴ γῆ καὶ ξεχάσαμε τὸν οὐρανό. Πιστεύομε
τὸ Χριστιανούμ διὰ τὴν τρόπο ἀγρο-καλλιεργείας. Χίλιαμε
γιὰ τοῦτο τὸν κόσμο ἑνα οἰκογενειακὸ σπίτι καὶ γιὰ τὸ δόλο ἑνα
οἰκογενειακὸ τάφο. Τὰ καλύτερα έργα τέχνης εἶναι ἔκεινα ποδ
ἐκερράσαντα τὸν ἀγώνα ποὺ κάνεις διδύρωπος γιὰ νὰ διευθερώσει,
μὲ τὸ διατελέσμα εἶναι νὰ διεγόρθαστε τὴ χαμηλή μας θέση καὶ
νὰ ξεγνούμε τὴν ἀνώτερη. Σ’ αὐτὸ τὸ χωρὶς δέκαν ὑπάρχει πραγμα-
τικὴ θέση· γιὰ ἔργο τέχνης —διὰ κανένα έργας ως ἔμπει— γιατὶ τὰ
σπίτια μας, ή ζωὴ μας, οἱ δρόμοι μας δέν ξέρουν νὲ τοὺς προσφέ-
ρουν δώρατα δάση. Δέκαν ὑπάρχει, ήταν θάγη, παροῦ γιὰ νὰ κρεμάσουμε
μιά εισόδια, οὗτοι ράρι· γιὰ νὰ δεχτεῖς τὸ ἀγράτης θρώνος τὴ θύλοις.
‘Όταν συλλαγῆσουμε πῶς εἶναι χτισμένα τὰ σπίτια μας, καὶ πῶς
πληρώθηκαν, διὰ πληρώθηκαν, καὶ πῶς διατηρεῖται· καὶ συνεχί-
ζεται τὴ ζωτικότητα τους, οἰκονομία, ἀπόρων πῶς ήται, καθὼς κα-

Θετει δέ ο πιστότερος και θεωρήσει τὰ διάφορα πράματα ποὺ τὸ
ἔχουμε γηρίστι, πῶς δὲν ὑποχωρεῖ τὸ πάτερα νέο τὸν γηραιότερο
απὸ καλάρι, αὐτὸν γερά καὶ τίμια—δοῦ κι' ἐν εἶναι χαρακτένα—
θεωρεῖσθαι. Βλέπω τοὺς κάποιους ποὺ χρησίζεται μάζα τελεστικά καὶ ρεψι-
νερισμένη ζωὴ καὶ δὲν μπορεῖ νέο χαρᾶ τὴν αἰσθητικὴν τῆς διαφο-
ρᾶς, δοῦ συλλογήζομει πόσο στοχικός. Χωρὶς ὄνταστηριγμά δ' θυ-
μωστος δὲν ἔρεχει στὶς ἀπαιτήσεις αὐτές. 'Η πρώτη δρώτηση
ποὺ μάζα βρήκεται νέο κένω σ' αὐτούς ποὺ ἔχουν στὴν ίδιοκτηρία
τοὺς δῆλα αὐτὰ τὰ δύχαρα περάματα είναι : Ποιός σᾶς ὄνταστηρίζει ;
Είσαιστε ένας ἀπὸ τοὺς ἐνετήγετα ἔρετα ποὺ πέργουν, ή ένας ἀπὸ
τοὺς τρεῖς ποὺ πετυχαίνουν ; 'Απαντήστε μου σ' αὐτὰ κι' διατερε-
μπορεῖ νέο βρῶ τὸν καίρο νέο κοιτάξω τὰ κομφοεσχήματά σας,
καὶ νέο τὰ βρῶ καὶ διαφορα. Τὸ κάρο βετερού μπροστά ἀπὸ τὸ
διλογό δὲν εἶναι οὔτε γρήσμα οὔτε ἀραιό. Πρέπει νέο σποδιλούμε τὰ
σπίτια μας μὲν ὀρεῖσα μνημεῖσα, οἱ τοίχοι πρέπει νέο γηραιώδιον
καὶ οἱ ζωῆς μας νέο γηραιότοιν γιὰ νέο βάλουμε θεμέλιας γερά
καὶ γιὰ τὰ διαδ.

Τώρα, τὸ διαφορό δράσκεται μόνο στὸ Οπαύλερο, δησι τὸν
ὑπέρχοντα σπίτια καὶ δὲν ὑπέρχουν νεοκοκυριοί.

'Ο γέρο - Τέλεον στὸ βιβλίο του «Η Θαυματουργή Πρόνοια»,
μιλάει γιὰ τοὺς πρώτους κατοίκους αὐτῆς τῆς πόλης καὶ μᾶς λέει
πώς «τὸ πρώτο τους κατεφύγιο ὑπέρχει μάζα σπηλιά ποὺ Εσκεψαν
στὴν πλαγὰ κάτωσου λόφου... Δὲν κατεπιείσαντα σπίτια παρά
ἄφοι, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Κυρίου, ή γῆ έδωσε φωμέ καὶ τοὺς
έθρεψε. Τὸν πρώτο χρόνο ή συγκαρεῖδή ήταν τόσο μικρή, ποὺ ὑπο-
χρεώθηκαν νέο κάθισμα τὸ φωμέ τους πολὺ φύλες φέτεσι». 'Ο δευ-
τέρης τῆς ἐπαρχίας τῆς Νέας 'Ολλανδίας, γράφειντας τὸ 1650
γιὰ νέο πληροφορήσει δύσους θὲ ηθελαν νέο κατοικήσουν ἔκει, το-
λάκι θεατέρα πώς στὴ Νέα 'Ολλανδία καὶ ποὺ πολὺ στὴ Νέα
'Αγγλία, οἱ ένθρωποι ποὺ δὲν ἔχουν τὰ μέσα νέο χείσουν δηρό-
σπιτες θέτους τὰ θέλουντε, σπάζουν ένα τετράγωνο λάκκο στὴ γῆ
σὸν καλάρι, γνώνουν τὰ τασγύρατα μὲ ξύλα καὶ σπεστέρουν τὰ
ξύλα μὲ φλοιόδες δέντρου ή καὶ ξύλα θλωκά. Φτιάχνουντε πατέ-
ματε μὲ σανθίσιας, σπεστέραν τὸ καλάρι μὲ ταβάνι καὶ γιὰ στόμη
χορηγουμένουν χέρτα, έτσι ποὺ νέο ζεῦγες ζευτά καὶ βολεύει μάζα

μαῖς μὲν δὴ τοὺς τὴν οἰκογένεα, δύο, τρία ἢ καὶ τέσσερα χρόνια.
Βέβαια τὰ καλύρια εἰπεῖ, ἀνάλογα μὲν τὰ ἀνάγκες τῆς οἰκογένεως,
τὰ χωρίσιαν σὲ πολλὰ δικιερίσματα μὲν ευπάθνα χωρίσματα.
Οἱ πλουσιότεροι καὶ καλύτεροι κάτικοι τῆς Νέας Ἀγγλίας
δρχίζεν τῇ ζωῇ τους μὲν αὐτὸν τὸν τρόπον γιὰ διὸ λόγους : Πρῶτα
γιὰ νέ μη χάσσουν καιρὸ μὲ τὸ χτίσιμο καὶ τοὺς λείψει τὴ τροφὴ¹
διργότερα, καὶ δευτερα γιὰ νὰ δέσσουντε κουράγιο στοὺς φτωχοὺς
καλλιεργητές. Σὲ λίγα χρόνια, δεν ἡ χώρα πιὸ τῆρε καλὰ τὸ
δρόμο τῆς ἀγροκαλλιέργειας, ξεπιστεύει καὶ Εδεσφεν
γ' αὐτὰ καλλίκρατα γελιέδεσσι.

Σ' αὐτὲς τὶς πράξεις τῶν πρωγόνων μας ὑπέρχει τοιλάχυστον
κάποια λογική συνέπεια. "Οποις φαίνεται, θέλειν τραγουδώντα
νὰ διανεποιήσουν πρῶτα τὶς πιὸ βιοτικὲς ἀνάγκες τους. Σήμερα
δμως, εἶναι διανεποιημένες οἱ πιὸ ἀπορρεπτές διαδύκες μας ;
"Οταν σκέπτομαι ν' ἀγοράσω ἥντα ἀπὸ τὰ μεγάλα μας σπίτια,
δὲ βρίσκω τὸ κουράγιο νὲ τὸ κάνω γιατὶ βλέπω πώς ἡ χώρα μας
διὲ ἔχει πάρει τὸ δρόμο τῆς αὐτοδρόμης" καλλιέργειας, καὶ εἴ-
μαστε ἀκόμα ὑποχρεωμένοι νὲ κόβουμε τὸ «πτωματικό» ψωμί
μας πολὺ πιὸ φιλό ἀπὸ τὸ κριθαρέντο φωμὶ τῶν πατέρων μας.
"Οχι πώς πρέπει νὲ περιφρενοῦμε τὴν δημορφιὰ ποὺ δημιουργεῖ
ἡ καλὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἀκόμα καὶ στὶς πιὸ σκληρὲς ἐποχές. "Ομοίως
δὲ ἔχουμε τὰ σπίτια μας δημορφιὲ ἔκει ποὺ έρχονται σὲ ἐπερή μὲ
τὴ Κανή μας, διόπει τὰ δοτράνια, καὶ διὲ νὰ εἶναι βεριστολισμένα.
"Αλίμανο, ἔχω μπεῖ σὲ μερικὰ σπίτια καὶ ἔχω θέτει τὶ εῖδους
στολίσματα ἔχουμε στὸ ἔσωτερικό τους.

"Ἄν καὶ δὲν ἔχουμε ἀκόμα ἐκφυλοτεῖ ὡς τὰ σπίτια ποὺ νὰ
μὴν μποροῦμε νὲ ζήσουμε σὲ καλύρια καὶ νὲ ταΐζοῦμε μὲ προ-
βιές, δμως καλύττερα εἶναι νὲ δεχτοῦμε τὰ πλεονεκτήματα καὶ
τὶς ἀνέστις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς αὐτοδρόμης ἔργωσίας ποὺ τὰ
ἔχουμε πληρώσει τόσο ἀκριβέα. Σὲ μιὰ γειτονιὰ σάν τὴ δικῇ
μας, εἶναι πιὸ εύκολο νὲ βροῦμε σενδιά, διεβέστη καὶ τούρις
παρὰ σπιτιλές, φλούδα ἀπὸ δέντρα καὶ δακτέρια, ἀκόμα καὶ καλο-
σχυματισμένες πέτρες. Μίλω μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα γιατὶ ἔχει
ἔξετάσαι τὸ Κήτημα καὶ θεωρητικά καὶ πραγματικά. "Ομοίως μὲ λίγο
περισσότερο μυριλό, θέ μποροῦσσεμε νὲ χρησιμοποιήσουμε τὰ ἄλικα

πού έχουμε, έτοι πού να γίνουμε πώλ κλασικού από τους πώλ
πλούσιους, και να κάνουμε τὸν πολιτισμό μάγιστρη εύλογη.
Ο πολιτισμός θυμρωτός είναι ένας άγρεας, μένο πώλ έγχη
περισσότερη πείρα και μηγαλύτερη σοφία. Μήτ τούτων στὸ πε-
ριφέρει μου.

ΤΟ ΜΑΡΤΗ τοῦ 1845, διενείστηκε ἑνε τοποθετί και τῆγρα
στὰ βάσια τῆς Λίμνης Οὐδαλυτεν, κοντά ἐκεῖ ποὺ εἶχε σπειρό νὰ
χτίσω τὸ σπίτι μου, και ἔρχισα νὰ κόβω ψηλά λευκά τεράπια,
για νὰ βρέλω τὴν ἔκαστα ποὺ χρειάζομαι. Είναι δύσκολο νὰ
ἀργύσσει κανές χωρὶς δανεισκό, μιὲς τοις εἶναι εἰπός ὃ πώλ ἐλλυ-
στικός τρόπος νὰ κάνεις τοὺς συνανθρώπους σου νὰ ἀνθιστερθοῦν
για τὸ έργο σου. Ο ιδιοκτήτης τοῦ τοποθετίου, καθὼς μοῦ τὸ
ἔδικτο, μοῦ εἴπε νὰ τὸ προστέξω γιατὶ τὸ ἀγαποῦσα πολὺ και τοῦ
ζητεῖ ἀπορραΐτη. Μή τοῦ τὸ ἀπέστρεψα πώλ κορτερὸ δπ' 6,π
τὸ περίδιαβα. Ο τόπος ποὺ δούλευε ἦταν μιὲς εὐχάριστη βουνο-
πλαγές, σκαπασμένη μὲν πενία, ἀπ' ὅπου ήβλεπε τὴ Λίμνη. Ήταν
κι' ἑνε μικρὸ χωράρι στὴ μέση, δικεν μόλις φύτρωναν τὰ πρίντα
μικρὸ δέντρα. Ο πάγας στὴ λίμνη δὲν εἶχε λιώσει δαύρου, ἀν
και εἶχε φαγίσειτε. Τὸ χρῶμα ἦταν σκούρο και λεπτόμενο. Ε-
ριεῖς λίγα χίλια τὶς μέρες ποὺ δούλευε ἐκεῖ, μιὲς τὶς περισσότερες
τροπές, καθὼς οργανεῖς διὸ τὸ ειδηρόδρομο και βάζει, πρὸς τὸ
μέρος δπου θὲτε ἔρταση τὸ σπίτι, οι ράγις ελαφτῶν κάτω ἀπὸ
τὸν ἀνοειδέτικο δίλιο, και ἀκούγετε τὸν κορυδαλλὸ και τὰ δίλια
ποντιὰ ποὺ είχανε πιὲ ήρθει για νὰ περάσουν δίλη μιὲς χρονὶ^α
μαζί μαζί. Οι μέρες ἦσαν εὐχάριστες και ἀνοειδέτους, ἡ πάντα
ἀνικανοποίητη καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀλάφωνε κι' αὐτὴ ἡ ζωὴ
ποὺ εἶχε ἀποκοιμηθεῖ ἔρχισε νὰ ξυπνάει και νὰ τετάνεται. Μετ
μέρε τὸ τοποθετί μοῦ βγῆρος ἀπὸ τὴν ξύλενη λαβή του. Εἶχα
διμοις κόβει κακονόιργο ξύλο και τὸ εἶχε ἔργησει στὸ νερό νὰ μου-
σταύσῃ. Πήγα νὰ τὸ πάρω, δικεν εἶδε ἕνα ριγωτὸ φᾶλι νὰ τρέχει
πρὸς τὰ ἔκει. Μπήκε μέσος και ἔμεινε στὸ βυθό, χωρὶς ἀνόρθωτη
τῆς δρασ, ίσως γιατὶ δὲν εἶχε συνέλθει μιδιαν ἀπὸ τὴν κάρη του
γειμώνα. Μοῦ φάνηκε πώς και οι δινήρωποι γιὰ τὸν Κύριο λόγο

παρεμβούν στήν σημερινή τους πρωτόγονη κατάσταση. "Όταν
θραυστής ήτε ελεγκτήστον την 'Ανοιξη νά τονίζεις ξυνώνεις, ήτε δινέβοιν
άνεγκαστικά στη μνώτερη καὶ πιὸ αιθέρια ζωή. Είχα κι' άλλες
φορές ίδει φίλια στὸ δρόμο μου, μὲ δρισμένα σημεῖα τοῦ χωρ-
μενοῦ τους ἀκόμη δικαιοπιτα, νά τερψιμόνιας τὸν ήλιο νά τὰ συνε-
φέρει. Τὴν πρωταπρινήτη ἔβρεξ κι' θίμωσε τὸ χιόνι καὶ, ναρπά-
τε πρωΐ, πὼν εἶχε δέρκετῇ δράχη, ἐκανεις μιὰ χαμένη πάπια νά
φωνάξει στὴ Λίμνη, σὰ νά ήταν τὸ πνεῦμα τῆς δράχης.

Συνέχισε μερικές μέρες νά κόβω καὶ νά πλεκάω ξύλα, χωρὶς
πολλές συκήσεις πὼν νά ἀξέκει τὸν κόπο νά τίς πά.

Πλέκεισε τὰ μεγάλα δοκόρια τετράγωνα, μὲ έξι λινέτας
πλάτας. Τὴν ίδιη ξύλασ, γιὰ τὰ πατώματα καὶ., τὴν λοιπούς
ἀπὸ τὸ ίδιο μέρος καὶ ἔργος πάνω τὴν περισσότερη φλούδα τοῦ
δέντρου. "Είστι τὰ ίκανα πολὺ πιὸ ίκανα καὶ πιὸ γερὲ ἀπὸ τὰ
πριονισμένα. Κάθε μαρτύρερο έύλο τὸ ίκενθα μὲ μαρόλη προ-
σοχή. Στὸ μεταξὺ εἶχα διανιστεῖ κι' άλλα δεργατεῖα. Δὲν περινούσει
πολλές δόρες μέσων αὐτὸν δάσος. Πάντα ίππαρνα μαζί μου τὸ φαγη-
τό μου, δηλαδὴ φαρεὶ μὲ βούτυρο, καὶ τὸ μεσημέρι διέβαιτα τὴν
δεργατεῖα δόσου τὸ εἶχα τιλίξει. Καθόρασε διάμεσα στὸ φρεσκο-
καρπένα ξύλα, καὶ τὰ ψωμά μου ίππαρνε κατέ άπὸ τὸ διωμά τους,
γιατὶ τὰ χέρια μου ήσαν σκεπασμένα ἀπὸ τὸ χιόνι τους. Πρὶν
νά τελεώσω, εἶχα γίνει φίλος μὲ τὰ δέντρα. Τὰ εἶχα τάρα γνω-
ροῖσει καλύτερα. Καμιά φορά τάρησε καὶ κανένας δινέρωπος
ἄπὸ τὸ θύριθα ποὺ ίκανα καὶ ίππιανα σύγχριστη κουβέντικα μαζί του.

Στὰ μέσα τοῦ 'Απρίλη—δὲ βιαζόμουνα καθόλου, πὼν πολὺ¹
χαρφόμουνα τὴ δουλειά μου — εἶχα έτοιμο τὸ σύδιο τοῦ σπιτιοῦ
καὶ ήμουν έτοιμος ν' ἀρχίσω νά τὸ σπίρνω. Είχα ἀγοράσει τὴν
καλύβα τοῦ Τζαϊρης Κόλλες, τύπος Ίρλανδου πὼν δούλους στοὺς
αἰδηροδρόμους, γιὰ τὰ σανδάτα της. Αύτῃ ἡ καλύβα θέγαν δῆλοι
πάντας ήταν ἀπὸ τὰς καλές. "Όταν τάργα νά τὴν ίδω ὁ ίδιος δὲν ήταν
έκει. Τρεγήρισα λίγο ἀπ' έώ, χωρὶς νά μὲ ίδειν ἀπὸ μέσα, γιατὶ
τὸ παρόδινο ήταν μικρό καὶ φηλό. Τὸ καλύβι ήταν ἔτοιμη μικρό,
μὲ μιὰ μικρή στέγη. Δὲν μπορούσε νά [δέ] πολλά πρέμεται, γιατὶ
εἶχε γύρω-γύρω σπουδαγμένα χώματα, ήτοι πὼν δύσκολα ξέμπλι-
κες ἀπὸ καὶ. Η στέγη ήταν τὸ καλύτερο μέρος καὶ δὲ εἶχε φα-

γωθεί στην πολλά μέρη. Δέν όπειρχε κατώφλια στήν πόρτα παρά μόνο
ένα πέρασμα για τις κότες κάτω από το σπίδι της. Ή κυρία
Κόλλινς ήρθε έξω και με κάλεσε να μπει νά ίδω το έσωπερικό.
Οι κότες ήταν ξέρειν πέρα καθώς πληγασσα. Μέσα τύ κελύβι ήταν
σκοτεινό. Τό πάτωμα ήταν βρώμενο και ύγρο, με πολὺ λίγες σα-
νίδες που δε μπορούσαν νά χρησιμεύσουν. "Αναψε μετά λάμπε για
νά μου δείξει τη στέγη και τούς τούχους, και νά έσω πάς το συνι-
δένιο πάτωμα πήγανε και νά κάνω διπλό το χρεβάτι. Μέτ πρω-
δοποίησε δικας νά μήν πατήσω στό κελέρι, ένα είδος τρύπας
με βάθος 60 δισταστά. Ή έσω μού είπε πώς όπειρχεν καλές
σανίδες στή στέγη, στους τούχους και στά πατώματα. Γύρω μου
ήσαν ένα κρεβάτι, μιά μικρή κουζίνα, ένα μέρος για νά κάθεταις
κανείς, ένα μερό, μιά μεταξωτή διπρέπλα, ένας καθρέφτης με
χρυσή καρύδα και ένας καπινόρυγος μύλος τού καφέ. Στό μεταξύ
ό Τζατζής γύρισε και τή συμφωνία έκλεισε γρήγορα. "Εγώ τούς
αλήρευτα τέσσερα διλάρια και είχαν πάντες σήντους τό έσω βρέδιν
κι' έκενοι διδλέβαν νά διδείσουν τήν καλύβα στές πάντες τό πρω.
"Εγώ θέ την παραδέβανε στές έξι. Στό μεταξύ δικας δέν ήτανε
νά πουλήσουν τίποτα σε κανέναν άλλο. Μού είπε πάς καλά δι
έκανε νά πάω καφέ, μήν τύχει και μού προβάλει κανεὶς δικαι-
τήσεις για τό οικόπεδο κλπ. Στές έξι τό πρωί την συνέντησα στό
δρόμο, αισθάν και τήρε οικογένειά του. "Ένα μεγάλο δέμα τυλιγμένο
με κουρελαί είχε μέσα τά πάντα, τό χρεβάτι τους, τό μύλο
τού καφέ, τόν καθρέφτη. "Όλα δηλαδή έκτος διπλό τή γέτα. Αύτη
γήρε τά βουνά κι έγινε άγριάργυρη και διως έμεσης άργιότερα,
πιάστηκε στη μιά παρέδα και ψόρησε.

Τό έπειτα χρονικό, θηγαλεια τά καρράδι, γκρέμωτα τήν καλύβα
και τήν κουβάλησα πλάτι στή λίμνη κομμάτι-κομμάτι, με καρο-
τόσκι, απλώνουτας τις σανίδες στόν ήλιο για ν' ασπρίσουν και νά
σιάσουν. "Ένα πρωινό πουλάκι μού κελάθησε μερικές νότες
καθώς περικύσσαι από τό μονοκάτι τού δάσους. Πληραρρήθηκα
χρυψά διπλό ένα μικρό Ίρλανδεζάκι πάσι ο γειτονας δ Σήλιον,
έλλος Ίρλανδος, δεσο κουβαλούσα έγώ τά έύλα, ταΐπωντα τά πιό
καλά καρράδι και έλλας ξυλαράκια. "Οταν γύριζα, έπαιρνε άδιά-
φορο δρός και κάτιαζε με χαρούμενες σιέμειες τήν γκρέμισμένη

καλύβια, ποὺ εἶχε πάνω της τοῦ κόδιμου τὴν δουλειά, καθὼς θύγη.
"Ήταν ἄκρι νέος μακροστόμποτες τὸ ἀκροστήριο καὶ νέος θηρίος
τὸ τικοτένιο αὐτὸν γεγονός νέος πάρες τὸ διαστάσσεις νέου Τρωικοῦ
πολέμου.

"Εποιεῖ τὸ κελάρε μάου στὴ βουνοπλάγια, πρὸς τὸ νότο, ἐνάμε-
σσε σὲ φίλες, δύο ἔτη τρία μέτρα, σὲ ὑψοὺς δέρματος ποὺ θὲ ἐμπόδιζε
τὶς πατάτες μου νέα παγώσουσι, δύο παγκράτις καὶ ἄν δέσιν ὁ χει-
μώνας. Τὸ κλανέ τοιχόματε δύν τὰ ἔντυσι μὲ κάτερα. Ἡ δύμας,
ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ποτὲ δὲν τὰ εἰδε, διατήρησε τὸ σχῆμα της. Δέν
ἡτεν περὶ μένο δύο δύο δύο δουλειά. Χάρηρα θιαστέρα εύτο δὲ σκά-
ψιμα γιατὶ σὲ δύο τὰ γεωγραφικὰ πλάτη οἱ διδύρωποι σκάψουντ
τὴ γῆ γιὰ νέαςσαραλίστουν επέγη καὶ θερμοχρασία. Κάτω ἀσθμη
καὶ ἀπὸ τὰ λαμπρότερα σκίτια στὴν πόλη, θαέργησε πάντα τὸ κε-
λάρι ὅπου οἱ διδύρωποι διαθηκεύουν, θώκις τὸν παλιὸν καιρό, τὶς
φίλες. "Οπεν θοτερα ἀπὸ ψρόνια, τὴ σπέτι θὲ γκρεμιστεῖ, οἱ ἀπό-
γονοι θὲ ξανεβρύσουν τὰ ξηνη τοῦ κελαρίου. Τὸ σπέτι δὲν εἶναι
ἀκόμη περὶ ἓνα εἶδος πόρτα στὴν εἰσόδο ἑνὸς λαγωνικοῦ.

Τελικά, στὴν δροῦ τοῦ Μέχη, μὲ τὴ βούβηται μερικῶν γνω-
στῶν μου, περισσότερο γιὰ νέ τοὺς δύοσι τὴν εἰκασία νέοισφρέ-
σσοντε τὴν καλή τους θέληση περὶ γιατὶ τοὺς εἶχε πρεγματεύε
διάλγειη, έστηκε τὸ σκλητό τοῦ σπετιοῦ. Κακήνας διδύρωπος δὲν
τιμῆθηρε τόσο γιὰ τὸ σπέτι ποὺ ζειτισ. "Ιεωας, κάτινα μέρα, πα-
ρασκελούνθησουν νέ αστήνια ἔνα πόδι διλαρκτὸ οὐκοδόμημα. "Αρχικα
νέ κατοικῶν στὸ σπέτι μου στὶς 4 τοῦ Ιουλίου, μόλις Εβδομάδα τὴ
επέγη καὶ έρτιακα τοὺς τοίχους. "Ήταν καλοφτιεγμένο καὶ ἡ
βροχὴ δὲν περνοῦσε καθόλου. Πρὶν διακινοῦσαν τὰ διανέσ
έρρετα πέτρα δέ τὴ Λέπνη κουβαλώντες την στὴν ἀγροκαλέ μου καὶ
έθαλο τὰ θυμέλια ἔνδες τζαχιοῦ στὴ μιὰ διερή. Τὸ φθινόπωρο θέκα-
ψια τὴ γῆ γιὰ τὴ σπορά κι θοτερα ξήπισα τὸ τέλαι, πρὶν νέο έρθουν
τὰ κρύα. Μαγείρευα ὡς τότε στὸ βπαϊθρό, νικρὶς τὸ πρωΐ. Πι-
στεύω πώς αὐτὸς ὁ τρόπος εἶναι πόδι βολικός δέπο τὸ συνηθισμένο.
Μόνος μου έψηρε καὶ τὸ φανέρι μου. Καθόμουντα κοντὲ στὴ φωτιά
καὶ παρασκελούνθοισα τὴ φραντζέλα μου νέο φένεται καὶ πέρασ
πολλές εὐχάριστες δύρες μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. "Εκεῖνες τὶς μέρες,
νταν τὰ χέρια μου ἡστιν πολὺ μακαρολημένα, διάβαζε λίγο, μὲ

καὶ τὸ παραμικρὸν κουρτίδχαρτο πού θέρισκα στὸ χῶρα μὲ δια-
σκέδαζε σὲ νὰ εἶχα τὴν ι' ίλεαδαν.

Θὰ δίξεις τὸν κόπο νὲ χτιστεῖ κανεὶς τὸ σπίτι του περισσότερο
προστητικὲ ἀπὸ μένα. Νὰ μελετήσει, λόγου χάρτη, τὶ σκοπὸν έχουν
γιὰ τὸν άνθρωπο τὴ πόρτα, τὴ σοφίτα, τὸ κυλάρε, καὶ μήπως θὰ
γίται καλύτερο νὲ μὴ χτίζουμε καθβέτω πάνω αὐτὸν τὴ γῆ. "Οταν
ὁ άνθρωπος χτίζει τὸ σπίτι του, μοιάζει μὲ τὸ πουλὶ ποὺ χτίζει
τὴ φωλιά του. Πλαδὸς ξέρει; "Αν δόλοι οἱ άνθρωποι έχεισαν τὰ
σπίτια τους μὲ τὰ ίδια τους τὰ χέρια καὶ φρόντισαν μὲ ἀπλότητα
γιὰ τὸ φαῖ τους, μπορεῖ νὲ δικαιούσθενταν πολὺ ἡ ποίηση καὶ τὴ
μουσική, ἀπεράδλυτα διπλαὶ καὶ τὰ πουλιά πάντα τραγουδῶν
διπλαὶ κάνουν αὐτὴ τὴ δουλειά. "Αλέκονο δημιού, ἔμεις εὔμαστε
σὰν τοὺς καύκους ποὺ γεννοῦν σὲ φωλιὲς χτισμένες ἀπὸ Θύλα
πουλιά καὶ δὲ δίνουν χαρὰ σὲ κανταναν ταξιδιώτη μὲ τὰ τουργί-
ματά τους. "Ως πότε δὲ ἀρήγουμε τὴ χαρὰ τῆς κατεσκευῆς στοὺς
μεραγκούς; Τι σημαίνει ἡ λέξη πέρχετεκτονική γιὰ τὴ μεγάλη
μέλεια τῶν άνθρωπων; Σ' δικα μου τὰ ταξίδια, ποτὲ δὲ συντρί-
τησε άνθρωπο τὸ δοχεῖοτε μὲ τὸ εὐχάριστο καὶ ἀπλὸ δρυγό¹
νὲ χτίζει τὸ σπίτι του. "Ανήκουμε στὴν κοινότητα. Δὲν εἶναι
μόνο ὁ πόρτης ποὺ καταγίνεται μὲ τὴν εἰδική του δουλειά. Εἶναι,
ἄλλο τόσο, ὁ ιεροκήρυκας, ὁ θηρορος, ὁ γεωργός. Ποὺ παίρνει
τέλος τιὰ αὐτὴ τὴ κατανομὴ τῆς έργασίας; Καὶ ποὺ σκοπὸ έχει;
Χωρὶς διμερεῖδα θὰ θέρχουν καὶ άνθρωποι ποὺ σκέπτονται
γιὰ λογαριασμὸ μου. Μὲ αὐτὸ δὲ σημαίνει πώς ἔγω πρέπει νὰ
πάψω νὰ σκέφτομαι.

Πραγματικέ, ίπερχουν δραχτέκτονες σ' αὐτὴν τὴ χώρα.
"Έχω δικούσει γιὰ μερικούς πώς έχουμε κάποια σκοπὸ μέσος των,
διπλαὶ διπλοσιδῶν νὲ προσθίσουμε μὲ διακόρηση σ' έναν τόχο,
κάτιο δηλαδή ποὺ δὲ άντεποκρίνεται σὲ κάποια λουτερική ἀλτ' οὖτα
καὶ ἀνέγνη καὶ τοῦ δὲ εἶναι οὐραῖο σὲ μὲν διπολιάλυψη. "Όλα αὐτὰ
βέβαια εἶναι πολὺ σωστά, διπλαὶ τὰ βλέπουν αὐτοί, μὲ μόνις
εἶναι λίγο καλύτερε ἀπ' τὸ συντετριμένο ἀρχετύπομό. "Ο δρα-
χτέκτονας ποὺ γ' αὐτὸν μελέω αὐτὴ τὴ στρυγεὶ εἶναι, στὴν τέχνη
του, πραματικὸς άναυδορρεωτής. "Άρχεις ἀπὸ τὴν κορυφή, καὶ δυτὶ²
ἀπὸ τὰ θερμέλια. "Ηθελε νὰ βέλεις σὲ κάπιε διακοσμητικὸ κομμάτι

μόνο ένε κάκιο αλήθεια, εάν να έβαλε διπλά έντε μύγδαλο στη κάτε ζωγραφισμένο βερίκοκο. 'Εγώ θυσιοτερές πώς, τά μύγδαλο είναι πιο άγιεινά χωρίς τη ζάχαρη, πώς ο κάτοικος πρέπει να χτίζει μέσα και δίξια το σπίτι του με άλληλεις και τα στολίσματα να μετανοούνται στήν δικρή. Βέβαια, κανένας λογικός άνθρωπος δέν πιστεῖα πώς τα στολίσματα είναι κάτια το έωστερικό και ξένο αύτε πώς το καλοσχεδιασμένο καύκαλο της χαλώπιτσας και το πολύγραφο διστροφικό είναι άποτέλεσμα συμβολαίου με έργολάβα. 'Ο άνθρωπος δημιώς έχει περισσότερη εύθυνη για το σπίτι του διπλά τα ζώα απ'ότι και δέν είναι άνθρωπος να ζωγραφίσει ή στρατιώτης στον λιβαρό του το άληθινό χρώμα της παλαικαριές του. 'Ο έχθρος θά το καταλάβει; γιατί μπορεί να κιτρίνισει άπλω το φέρο του τὴν δική της δικαιοκατελεῖας. 'Ο άρχιτεκτονικός μαζί φαντάται σι κά νέσκινθε άπλω την καρυδή των σπιτιών για να ψιθυρίσει αύτην τη μασή του διάλιθεια στοιβαί διαελιθέργητους ένοικους, πού τὴν Ήδεραν καλύπτεις απ' αέτον. 'Όταν βλέπει καμιά φορά διμορφιό κτίριο, έδρα πώς δημιουργήθηκε ή διμορφιά του άπλω το έωστερικό γυνόστο, άπλω τις διάγκυες και τόν χαρακτήρα του ένοικου, πού είναι και έ μοναδικός χτίστης, άπλω άγριτη στήν άλληλεις και άπλω φυσική του εύγενεια, χωρίς ποτέ να σκέφτεται τὴν έωστερική φιγούρα. Καὶ διουδήσοτε άληθινή διμορφιά δημιουργήσεις θά είναι τό άποτέλεσμα άπλω μια τέτοια θυσιωτελόγητη διμορφιά της Ζωῆς. Οι πιο άνθιεφέρουστες κατοικίες σ' αυτήν τη χώρα, δημιώς το Ξέρουν οι ζωγράφοι, είναι οι ταπετώνες ξύλινες καλύβες τῶν φτωχῶν. Πηγάδουν άπλω την ίδια τη ζωή τῶν ένοικων τους. Τὸ σπίτι τους δέν είναι κανένα έωστερικό γυνάρισμα, είναι τὸ βοτρανό τους. Καὶ ΔΙΟ τόσο δέξιοπρόσεχτο θά γίνει και τὸ σπίτι στις πολιτείες, διτενή η ζωή των άνθρωπου γίνει άστη και εύχεριστη, και δὲ φελητεται καμιά προσπάθεια για τη φιγούραν στὸν τύπο τοῦ σπιτιοῦ του.

Οι περισσότερες δρυγοτεκτονικές διακοσμήσεις είναι καθριες και διανεμος τοῦ Σεπτέμβρη και μόνο θά δικαιούνται να τις πετάξει, διτως μαζίσαι τὰ δανεικά φτερά, χωρίς να πάθει τέποτε τὸ κύριο μέρος στο κτίριο. 'Εκείνοι πού δέν έχουν αύτε άλιες αύτε χρεισται στὸ κελάρι τους, μπαρούνται να ζήσουνται και χωρίς διργυτεκτονική.

Τι θὰ γινόταν ἀν ὑπῆρχε ἡ Ἰησοῦς προστάθειν αὐτῇ λογοτεχνίᾳ καὶ ἀν αἱ συγγραφεῖς τῆς Βίβλου μας ἔχαντι τὸν κατρό τοὺς μὲ σταλλίδια δόκως αἱ ἀρχιτέκτονες μας; Πολὺ ποὺ νοιάζει τὸν ἀνθρώπο μὲ ποιὸ τρόπο τὰ δοκάρια στολίζουν τὸ ταβέρνα καὶ τὶ χρῶμα ἔχουν! Θὰ τὸν Ιησοῦς βέβαια ἀν τὲ εἶγε βέλει ἔκει καὶ ἀν τὲ εἶγε βέλεις ὁ Ἰησος. "Οταν Ειπες δὲ γρηγοριστοῦς αὐτὸς τὰ πινάκια του εἶναι σὲ νὰ τοῦ κατασκευάζουν τὸ φέρετρό του. "Η δουλειὲ του αἴγαλαυρυγοῦν δὲν εἶναι πιερὰ ἓνα Μέλλο Βιομή γιὰ τὴ λέγη αφερετροποιεῖσην. Κάποιος ἀπελπισμένος ἡ ἀδιάφορος λέσι: «Πάρε μὲ φούχτα κοκκινόχωμα καὶ βάψε τὰ σπίτια σου». Μήπως σκέπτεται ἔκεινη τὴν δώρα τὸ τελευταῖο καὶ στενὸ σπίτι του; "Ισως;» Πόσουν κατέρα δὲ πρέπει νὰ ἔγει αὐτῇ διάθεση του γιὰ νὰ τὸν σπεσταλέ ξεσι! Γιατὶ δίκαια νὰ μαζεύει κανεὶς μὲ φούχτα κοκκινόχωμα; Καλύτερα νὰ βάψει τὸ σπίτι του μὲ τὸ Ἰησος τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου του. Γιὰ νὰ χλωματέξει καὶ νὰ κοκκινίζει ἀνάλογα μὲ τὴν περίσταση.

Προτοῦ θρήνει ὁ χαμόνιας, έγινεσα τὸ τέλος καὶ σύκεσα τοὺς τοίχους τοῦ σπετιοῦ μου μὲ ψεύδες σανίδες, ἀν καὶ δὲν περνοῦνται ἡ θροχή.

"Ετσι λοιπὸν έχω ἓνα στεγανὸ κύρικχωρο σπίτι μὲ σορτά καὶ ἀποχωρητήριο, μὲ δικα μηγέδιο παράθυρο σὲ κάθε πλευρά, διὸ μικρὰς πόρτες καὶ μικρὰ μηγέδη, καὶ ἓνα τέλος ἀκό τούτης. Γιὰ τὸ σπίτι μου πλήρωσα μόνο τὴ σωματισμένη τυπὴ γιὰ τὰ δλαγά, δὲν ὑπολογίζω τὴ δουλειὰ ἀφοῦ τὴν έκενα ὁ Ἰησος, καὶ μοῦ κιστιστος ἀκρεβῶς τὰ τέλη: Δένω τὰς λεπτομέρεις γιατὶ πολὺ λίγοι ἀνθρώποι εἶναι σὲ θέση νὰ ξέρουνε μὲ ἀμφίβεια πόσο κόστισε τὸ σπίτι τους καὶ μερόμετρα λιγύτερα, πόσο καστίζει κάθε ὄλικό χωριστό :

Σανίδες	\$ 8.03½.
Πεταμένες φλούδες ἐδέλου γιὰ τῷ	
στέγη καὶ τοὺς τοίχους	4.00
Διὸ παράθυρα διὸ δεύτερο χέρι	
μὲ τέλος	2.43
Λεπτές σανίδες	1.25

Χίλια παιδιά τούρβια	§ 1.00	
Δισδό βαρείκα δαρβεστής	2.40	(γι' αύτόν μαζί σήμερα διαριθμή)
Τρίχα	0.31	(παραπάνω από δυο χρησιμότητα)
Σίδηρο	0.15	
Καρριά	3.90	
Μεταφερόσθιες και βίδες	0.14	
Λουκέτα	0.10	
Κιμωλία	0.02	
Μεταφορικά	1.40	(τα περισσότερα τα και- βάλησα στη γράμη)
"Όλα μαζί	§ 28.12 ^{1/4}	

Αύτά δεσμεύουν όλα τα άλικά, έκτος από την ξυλεία, πού θυμούμαστε να είναι, καὶ τις πέτρες καὶ τὴν θύμιο πού μάζεψε τοιούτοις γύρω. Έργατικά έπιστης καὶ μια μεγάλη ξυλεπιθήκη από τα περισσότερα.

"Έχω σκοπό να χτίσω άργυρότερα την σπίτι που θα ξεπεράσει τα πολυτέλεια καὶ τα καλύτερα της. Κόνορντ καὶ δύναται να μεριμνήσει περισσότερα.

"Ετοι βρήκε πώς δε σπουδαστής μπορεῖ να διπλαγήσει στέρη γη καὶ δηλητική της ζωή μὲν τὰ χρήματα που δίνει γη καὶ τὸ νότοιο τοῦς χρόνους.

ΑΝ ΦΑΙΝΟΜΑΙ πώς δε Έχω πάρει έπεινα μου καὶ καμικρώνω, ἡ δικαιολογία μου είναι πώς καμικρώνω για λογαριασμό διδούχητης τῆς άνθρωποποιητικῆς. Τέλος επιτώμαται καὶ οἱ θλιβείτες που Έχω δέν έπειρεάζοντε την άλιθεια τῶν πράξεών μου. Παρότι την ίσποκριτική καὶ τὰ μεγάλα λόγια—είναι δύσκολο να Ερχομέναι κανεὶς δύνει τὸ δικυρό ἀπὸ τὸ στάρι του—άπ' αὐτῇ την διπολή άντιντο καὶ ταπείνωμαι έλευθερά καὶ αὐτὸς άνακουρῆς καὶ τὸ σώμα καὶ τὸ φίλιο μου.

"Ο σκοπός μου δέν είναι να γίνω δικηγόρος του διεθνότελου ἀπό τη μεγάλη ταπεινοπροσώπη. Θὰ προσπαθήσω να πῶ κανένα καλὸ λόγο καὶ γη τὴν άλιθεια. Στὸ Κολέγιο τοῦ Καλύμπετ,

τὸν νόμον γιὰ ἓνα ἀπὸδό δοκιμάτιο, ποὺ εἶναι μᾶλις μεγαλύτερο ἢ τὸ δίκειό μου, φαίνεται τριάντα δισέδερμα τὸ χρόνο μαλεντεῖ ἡ ἔπειρος εἶχε τὸ προνόμιο νὰ γείσει τριάντα δύο παρθένους πλάτ-πλάτι καὶ κάτω ἐπὸ τὴν θάνατον στέγη, ὅταν ποὺ ὁ Ἐνοίκος ὑποφέρει ἀπὸ τὴ φυσική τῶν γειτόνων του. Διὸν μπαρόν νά μὴ σκεφτοῦ πώς ἀπὸ εἰχασμε περισσότερη κι ἀληφτή σοφία σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, δῆλο μάλιστα δὲ ότι χρειαζόταν νὰ δίναμε ἕποικην τάσση μόρφωση, γυατί, μάτι τὴν διήθεια, τὴν περισσότερη δὲ τὴν εἰχαν ἀκοχήτος; οἱ φραγτῆτες διπὸ τὴ ζωὴ τους, ἀλλά καὶ δὲ δὲ κιβωτοῦ τόσο. Οἱ ἀντότες ποὺ χρειάζονται ὁ σπουδαστής στὸ Καΐμπριτς ἡ ἀλλοῦ, καστίζουν στὸν ίδιον ἥ σὲ κάποιον θύλα δεκαπλάνους θυσίες διπὸ δοτες τὸ χρειαζόντουσαν ἀν τὰ πράγματα τὰ εἰχαν μελετήσει καλύτερε καὶ οἱ δύο τους. Τὰ πρέματέ ποὺ καστίζουν περισσότερα χρήματα δὲν εἶναι δεσμοί ποὺ χρειάζονται καὶ περισσότερο στὸ σπουδαστή. Ἡ διδάσκαλος π.χ. εἶναι ἥ πὼ διεριθοπληρωμάνη στὸ χρονιάτικο λογοτεχνεῖο τοῦ φραγτοῦ, ἵνω ἥ πολύτιμη μάθηση ποὺ διπούνται κανένας καθὼν συνεπικοπέρεται μὲ τοὺς πὼ μαργαριτίνους συγχρόνους του δὲν καστίζει τίποτα. Ἔπει τολέριο δέρνεται συχνά μὲ τὸν ἀκόλουθο τρόπο: Γίνεται ἔρανος, μαζεύουν διδάσκαλος καὶ σέντοια, καὶ δεσμοὶ δικολούθουν τυρδά τὴν ἀρχὴ τῆς καταγορῆς τῆς ἔργοσας, ἵνα συστήμα ποὺ μάλιστα μὲ πολλὴ σύνεση πρέπει νὰ δικολουθεῖ κανεὶς. Φωνάζουν δὲν ἔργολάβο ποὺ βέβαιας κερδοσκοπεῖ μὲ τὴ δουλειὰ αὐτῆς, καὶ ὁ ἔργολάβος χρηματοκούντι Ἱρλανδίους ἡ ἀλλοῦς ἔργατες γιὰ τὰ δεμέλια, ἵνω οἱ σπουδαστὲς, ποὺ δὲν εἶναι τὰ δέληθνα δεμέλια, ἀπονοτάζουν. Τὴν ἀπονοτὰ τους αὐτὴ πολλές γίνεται δὲ τὴν κληρονόμουν. Πιστεύω πὼς δὲν εἶναι καλύτερα γιὰ τοὺς σπουδαστὲς ἥ, γι' αὐτοὺς ποὺ ἀποτίθεσον νὰ διφεληθῶνται, νὰ βάλουνται τὰ δεμέλια οἱ Ίδιοι. Ὁ σπουδαστής ποὺ καρδίζει κατέρρει ἐπιειδὴ ἀποφεύγει κάθε πραγματικά ἀντρίκτια δουλειά, δὲν έχει ἀλεύθερες περὶ δώρες δινώφελες ἀν δυὶς θλαυβερές, γυατί χάνει περὶ ποὺ δὲ τὸν διφελοῦστε πραγματικό.

«Μάτι, θὰ θέγει κάποιος, αμήπως ἔνοοεις νὰ δουλεύουσαν οἱ σπουδαστὲς μὲ τὰ χέρια καὶ δῆλο μὲ τὰ καρέλια τους; Η δὲν ἔνοος εὐτὸς μὲ κάτι σχεδὸν παρθένο. Ἐννοῶ πὼς ὁ σπουδαστής δὲν πρέπει μάλιστα νὰ βλέπει τὴ Κανὴ ἥ νὰ τῇ μελετάσαι, ἵνω ἥ κακιστήγεται

τὸν ὀποστηρίξει σ' αὐτὸν τὸ διατενήρο του παγκόδη. Πρέπει νὰ τὴν αὔξει τὴν ζωὴ του μὲν αποβαρύνεται, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος της. Πάκι θὰ μάθει ἡ νεαλαία νὰ ζεῖ ἀν δὲ δικαιώσει καμιὰ φορά τὸ πελεματ τῆς ζωῆς; Νομίζω πώς αὐτὸν θὰ τῆς ἁχονίσει τὸ μυστὸν τοῦ καὶ τὰ μαθηματικά. "Αν θύμεια νὰ μάθει ένα παιδί κάπι γιὰ τὶς ἐπιστῆμες καὶ τὶς τέχνες τε χ., δὲ θὰ ἀκολουθεύσει τὴν συγχρόμενη μέθοδο, δηλαδὴ νὰ τὸ στείλω σὲ κανένα δάσκαλο ποὺ δίλει τὰ διδάσκει τὸτε διὰ τὴν τέχνη τῆς ζωῆς. 'Εσσει περισκολουθεῖ τὸ πατέλι τὸν κόσμο μὲ τὸ μερισμότιο ἢ τὸ τῆλεσμότιο καὶ ποτὲ μὲ τὸ φυσικὸ του μάττε, μελετάει χημεία καὶ διὰ ξέρει νὰ φριάξει τὸ φωμὶ του, ἀνακαλύπτει κακονόργιανς δοριφόρους τοῦ Παστιδάνα καὶ διὰ ξέρει ποικιλῆ πελικανόρωπου δοριφόρους εἶναι δὲ ίδιος. "Η κατατρύγεται διὰ τέρατα ποὺ βρίσκονται γύρω του ἐνῶ δογχολεῖται νὰ βρεῖ τέρατα σὲ μιὰ σταγόνα Ήδη. Πετός θὰ ήταν πιὸ προχωρημένος; 'Εκείνος ποὺ θὰ είχε καταπιενάσει τὸν ίδιο του τὸ σπουδά ἀπὸ μέσαλλο ποὺ ξύργει διπ' τὸ ίγκετε τῆς γῆς, τὸ θλιψοῦ, τὸ δούλεψε δὲ ίδιος διερχάζοντας μόνο δυο τοῦ γρειάζοτας γι' αὐτὴ τὴν ἔργασία, ἢ τὸ παιδί ποὺ αὐτὸν τὸν καιρὸν θὰ είχε παρακαλούμενός εἰναι μεταλλουργίας στὸ Ίνοτιτούντο καὶ θὰ είχε πάρει δύορο ένα σπουριά διὰ τὸν πετρά του; Ποιός θὰ είχε μεγαλύτερες πίθανότυτες νὰ κόψει τὸ χέρι του;... Μὲ μεγάλη μου ἐκπληρῆ πληροφορίαθρος διεν τελείωσε τὸ κολέγιο, πώς είχα διδαχτεῖ κανοπλοτα! Μά μιὲ βόλτα νὰ έκανα τότε στὸ λαριάνι, θὰ ξέρω τώρε περισσότερα. "Ακέμα καὶ δὲ φτωχὸς σπουδούστης επενδέει καὶ διδάσκεται «πλοετική» εκπονημένη ἐνῷ τῇ ελκονούμε τῆς ζωῆς, ποὺ εἶναι συνάντη, μὲ τὴν φύσεσφρία, δὲ διδάσκεται μὲ ελευθερία σὲ κανένα διὰ τὰ κολέγιά μας. Τὸ διποτέλεσμα εἶναι πώς διεγκάζει τὸν πατέρα του νὰ χρεωθεῖ γιὰ νὰ διεβάλῃ τὸν "Ανταμ Σρίλ, τὸν Ρούέρτο καὶ τὸν Σαΐτ.

Αὐτὸν γίνεται στὰ κολέγια, γίνεται καὶ στὶς χίλιες διόδια περιστάσεις. "Τύρφουν πολλὲς αύτοπάτες γύρω διπ' αὐτὰ τὰ Κητήματα μὲ ποτὲ καμιὰ θετικὴ πρόσοδο. Ο διάβολος συνεχίζει νὰ επιπρέπει τόσους γιὰ τὸ δρυχικὸ του μερίδιο καὶ διεις τὶς κατοπινὲς ἑπτανόστις του. Οι έρευνές μας εἶναι διορροτὰ παιγνίδια ποὺ τραβοῦνται τὴν προσοχή μας ἀπὸ τὰ σοβάρα πράγματα.

Καλυπτέονται τὰ μέσα, μὴ δὲ καλυπτεῖσθαι τὸ σκοτό, ἐνώπιον τοῦ τόπου εἰκόνος. Βιβλίασσος νόμος καταπιενάσθαι μαγγήστεος τηλέγραφος ἀπό τὸ Μαλτζὶ στὸ Τέλας μὴ λαύς τὸ Μαλτζὶ δὲν ἔχει τίποτα τὸ σπουδαῖον νὰ πεῖ στὸ Τέλας. Καὶ τὰ δύο εἶναι στὴ θέση τοῦ αὐτόρου ποὺ κῆθει νὰ τὸν συστήσουν σὲ μὴ καυρῇ ἔνθαξη γυναικας καὶ διαν ἔσεινη βρέθηκε μὲ τὸ ἀκανονικὸν χέρια μαραστέ στὸ στόμα του, δὲν ἔχει τὸ νὰ τῆς πεῖ. Σὲ νὰ εἶναι σπουδαῖτερο τὸ νὰ μαλήσουμε γρήγορα ἀπὸ τὸ νὰ μαλήσουμε φαντά. "Ἔχουμε τὴ διάθεση νὰ καταπιενάσθαι τοῦντα κάτω ἀπὸ τὸν Ἀθλαντικὸν γιὰ νὰ φέρουμε μερικὲς ἑβδομάδες πιὸ κοντά τὸν Παλιὸ Κόσμο στὸ Νέο. "Τοὺς δύοις, τὸ πρώτο νέο ποὺ δὲ μεταβοτεῖ στὸ αμερικανικὴν αὐτὸν θὲ εἶναι πώς ἡ πρωγάλισσα Ἀδελαΐδα ἔχει κοκίτη. "Αλλωστε ὁ αὐτόρων ποὺ τρέχει ἔνα μῆνα τὸ λαπτό, δὲ μεταφέρει πάντα τὰ ποὺ σπουδαῖες ελάχιστα. Διὸν εἶναι εὐεγγεριαστής, οὗτος γρήγορας ἀκρίδες καὶ μέλι.

Κάποιας μοῦ λέει : «Πιστὸν δὲ μαζίσιμος χρήματα ; Σ' ἀρέσουν τὰ ταξίδια, καὶ δὲ μπορεῖσσος νὰ πάρει τὸ σιδηρόδρομο καὶ νὰ κάπει στὸ Φιτσμπουργκ σήμερα, νὰ ιδεῖς τὸν τόπον. Διὸν «Εμεις δύοις τόποιον διάβητος. "Εμεῖς πάντα ταξιδεύοντας γρήγορώτερα δύοποις ταξιδεύει μὲ τὰ πόδια. Λέω στὸ φίλο μου : «Ἄς δοκιμάσουμε ποιός δὲ φέρει ἕκεῖ γρήγορώτερα.» Ή διπλωταῖς εἶναι τριάντα μῆνες, τὰ νεῦρα ἀνενήντε σύντοτα. Δηγλαδή, σχεδὸν ἔνα μαροκέριτο. Θυμέρως τὴν ἄποδη ποὺ τὰ μεροσάματα ἔχειν δένηται σύντοτα τὴν ἡμέρα γιὰ τοὺς γεωργούς, στὸν λόιο αὐτὸν δρόμο. Λοιπόν, ξεκαῦν τώρα μὲ τὰ πόδια καὶ φέρειν ἕκεῖ προτοῦ νυχτώσαι. "Εσύ στὸ μεταξὺ δὲ δουλεύεις γιὰ νὰ καρδίσεις τὰ ναῦλα σου καὶ δὲ φέρεις ἕκεῖ περίπου εἴριον ἡ λίωσις καὶ ἀπόψη, δὲν εἶσαι τυχερὸς καὶ βρεῖς ἀμέσως δουλειά. "Άγιοι νὰ κάπει στὸ Φιτσμπουργκ δὲ δουλεύεις ἔδω τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἡμέρας. Καὶ ίστοι πάλι, ἀν διπήρχει αιδηροδρόμος ποὺ νὰ κάνει τὸ γύρο τοῦ κόσμου, πάλι νομίζω πότε δὲ δημοσιεύει πρὸτε οὖτε σύντοτα. Καὶ διάδημην δὲ βιάζει τὸν τόπο καὶ δὲ πλουτίσει τὴν πείρα μου.

Άντοι εἶναι δὲ παγκόσμιας νόμους καὶ κανεῖνας δὲν μπορεῖ νὰ μήτη τὸν λογαριάσσει. "Οσο γιὰ τὸ σιδηρόδρομο, κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ δερνηθεῖ πώς εἶναι πλεοτίς δυσ καὶ μαρερός. Τὰ νὰ κάνεις δύοις

της σπουδήρωμα τον νότι γηρίζει έλο τὸν κόσμον εἶναι σὲ νότι σκάψεις συνελοπάται σὲ δόλη τὴν ἐπιφύλακας τῆς γῆς. Οἱ ἀγθρωποὶ ἔχουν τὴν λότην πώς οὐ συνεχίσσουν νότι ἀνόναυτον πάγιας, δῆλοι κάτικοι μέροι κάτοι πότε πάντα, χρυπλές καθηκτέργυτη καὶ μὲ κανένα ἔξεσθο. "Οὐδεὶς δέ τοι φίλος εἶναι τὸν κόσμον νότι τρέχει στὸ σταθμὸν καὶ νότι φωνάζει δὲ σταθμάρχης πώς τὸ πρῶτον Ἑρεβίντει καὶ νότι προσθέουν, μεδίας δὲ καπνὸς ἀνεμίστη καὶ δὲ ἀτμὸς συμπακκωδεῖ, δῆλης πώς λόγος εἶναι οἱ Ἐρεβίτες καὶ πολλοὶ ὑπεῖναι ποὺ πατήθησαν ἀπὸ τῆς ράδος. Καὶ τούτες θὰ παῦμε—καὶ δῆλοι οὐδεὶς παντούχημα |

Χωρὶς ἀμφιβολία, ἔκεινοι ποὺ διειρεύονται, θὰ ταξιδεύουν, μὲ τελεκά διποὺ νότι λέθει δὲ καιρὸς δῆλη θύειντες χάστε τὰ νίκτα καὶ τὰ κέρας τους. Αὐτὴ δὲ συνθήσεια νότι Εοδείνι κανένας τὸ περισσότερο μέρος τῆς Λαῆς του για νότι κερδίσει: χρήματα καὶ νότι χαρεῖ μιὰ ἀμφιβολὴ ἔλευθερία στὸ τέλος της δοκεῖ πεὶ δὲ θὰ τοῦ εἶναι τόσα ψυχοταραχή, μαζὶ θυμάζει τὸν "Ἀγγλὸν ποὺ πῆγε πρῶτος στὶς Ἰνδίες νότι κερδίσει ἀρχετὰ καὶ νότι γυρίσει δευτέρα νότι ζήσει ζωὴ ποιητὴ στὴν Ἀγγλία. Θά διεργάτη ἀντίθετα, νότι πότε νότι ζήσει στὸ μὲσοφίτικο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν. «Τίνι φωνάζουν οἵτις ἐκατομμύριοι Ἰρλανδοί, ἀπὸ δῆλες τὰς καλύβες τῆς χώρας: αἰδὲν εἶναι καλὸς περάμα αὐτὸς δὲ σιθηρόδρομος ποὺ φτιάχαιε;» Νολ, ἀπαντῶ. Σχετικὰ καλό, δηλαδὴ δῆλη μπορεύοντες νότι εὔχαστε κάνει κάτι κατερρέστο. "Ἐπειδὴ δημος είστε ἀδέρφια μου δέ προτιμούσσα νότι περινόστατε πιὸ δώρεστε τὸν καιρὸν τας δύντε νότι σκάψετε καὶ νότι βασινίζεστε.

Πρίν νότι τελείωσα τὸ σπίτι μου θέλησα νότι κερδίσει δῆλος δὲ διάδεσκα διδαύρια μὲ τίμια καὶ εὐχάριστα τρέπτο για νότι πληρώσω τὰ διπονήθησα κύπελλο ἔξοδο μου. Φίτταμα λοιπὸν μερικά φασόδημα καὶ λίγες πατάτες, καλαμπόκι, μυτζήτια καὶ ραπανάκια. "Η μεταστοῦ ἔκει γύρων στὸ σπίτι τῆς την ἀρκετὴ μὲ θνατούς γεωργίδας μεοῦ εἴχε δηλώσει πώς δὲν δῆλε παρά για νότι τρέπεται σκλουρωνίς! Δὲν θέβαλε καθόλου καπτιά στὸ χῶμα, ἀφοῦ ἔγων δὲν εἶπει ιδιοκτήτης, καὶ, ἐπειδὴ δὲν εἴχε σκοτεῖ νότι συνεχίσσει τὴν καλλιέργυτα, σέτε καὶ δισκεστα τὸ χῶμα σωστά. "Εκτὸς ποὺ δρυγωνά Εβραϊκά ἀρκετές, φίλες, ποὺ μοῦ ξέσωσαν καλύστην δόλη γιάκ αρκετὸν καιρό. "Ἐφτιαχ-

μικρούς κάκλους μὲ διαφρασματικό χώματ καὶ ταῖς ἀργότερα φούντωσαν τὰ φασόλια. Τὰ ὄπολοικα καβοτρά ποὺ χρειάστηρες ἔχουν τὰ ξερά ξύλα ποὺ εἶχα πίσω αὐτὸν τὸ σπίτι καὶ δυοὶ ἐπλευτικοὶ πάνω στὸ νερό τῆς λίμνης. "Επρέκε βίβαια καὶ πληρώσω γιὰ τὸ ἀλέτρι, ἂν καὶ τὸ ὅδηγοντος ὁ Ιδιος καὶ νὰ νοικιάσουμε ζῶτε. Τὰ ξένοδά μου γιὰ ἔργαλετα, σπάρο καὶ δουλειά, θρασσοῦ τὰ δεκατίσσερα δολάρια κι' ἀρθεμήντες δυόμιση σάντουι. Τὸ σπόρο γιὰ τὸ καλαμπόκι μου τὸν χέρισαν. Συνήθως δύος δύον καστίζει πολὺ, ἔκτος ἂν ἡ παστήτρα εἶναι πολὺ μεγάλη. Τὸ κίτρινο καλαμπόκι καὶ τὰ ρεπάνια δὲ βρέθησε τίποτα, μά τὰ ἄλλα πήγανε πολὺ καλά. "Όλα μου τὸ κέρδος ἀπὸ τὸ κτήμα ήταν 23,44 — 14,72½ = 8,71½ δολάρια. Δηλαδή, ἂν ὑπολογίσουμε τὸ βγάζουν αἱ ἄλλοι, τὰ κατάφερα καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον καλλιεργητὴ τῆς Κάναρης, έκτην τὴ χρονική.

Τὸν ἄλλο χρόνο ήταν δικόμη, καλύτερα, γιατὶ Κοπασα μὲ τὸ φτυάρι τὸ χάρακ στήν έκταση ποὺ χρειάζονται. Ἀπὸ τὴν πείρα τῶν διὸ χρόνων έμαθα, χωρὶς καθόλου νὰ ἐπηρεαστῶ ἀπὸ πολὺ επουλεύεται βιβλία ποὺ γράφτηκαν πάντα σ' αὐτὸν τὸ θέμα; (Ἐναὶ μὲν εἶναι καὶ τοῦ "Αρβουρ Γιάτρου") τών δὲ μενόνας θέλει νὰ ζήσῃς ἀπλά καὶ δύχεται νὰ τρέψει μόνο κύττα ποὺ καλλιεργεῖ, καὶ ἐν δύο καλλιεργεις περισσότερα δικά εὔντα ποὺ τοῦ χρειάζονται νὰ τρέψει καὶ δύο ἀνταλλάξει τὸ περίσσευμα μὲ λίγα πολυτελῆ, καὶ ἀκριβές πράγματα, τοῦ ἀρχεῖ νὰ καλλιεργεῖ πολὺ λίγα τετρ. μέτρα γῆ καὶ διὰ εἶναι τοῦ φτηνοῦ ἀν τὰ καλλιεργεῖ μὲ τὴν τούρα παρὰ ἂν μεταχειριστεῖ βόδια καὶ ἀλέτρι. "Αν μάλιστα διαλέγεις καινούργιας έκταση κάθε τόσο ἀντὶ νὰ ρίχνει κοπτήριες καὶ λεπίσματα στὴν πελλέ, θὰ μπορεῖς νὰ κάνεις διηγ. τὴ δουλειά μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι τὶς ὥρες τῆς σχάλης του τὸ καλοκαίρι. "Ετοι δὲ διὰ ήταν δεμένος στὸ βόδι ἢ στὸ ἀλογό, αὗτα στὴν ἀγελάδα ἢ στὸ γουρούνι, διπλαὶ στήματα. Θέλεις νὲ μετάξιον ἀντεπαρφενοῦσε σ' αὐτὸν τὸ σημεῖο καὶ σὰν ἀνθρώπος ποὺ δύναται αὐτὸν ἀντεύχουν ἢ ἀν ἀποτύχουν αἱ σημειώσιοι κοπτήριοι καὶ οἰκονομικοὶ θέρμοι. "Η-μουνα πὲ διεβάρτητος ἀπὸ κάθε γεωργὸ τῆς Κάναρης γιατὶ δύναται εἶχα ρίξει μηρύκια σ' ἓνα σπίτι ἢ σ' ἓνα μύροβοτήμα περὲ μποροῦσα νὰ ἀκολουθήσω τὸ κέφι μου, ποὺ εἶναι συγγένια πολὺ πε-

φέργα. "Επειτά καὶ ἀν δεύτερα τὸ σπίτι μου έπικαν φωτιά ἡ τὰ
σπερτά μου χαλούσαν, καὶ πάλις δὲ θύ αὐχα τίπετα σπουδαῖς νό^τ
γάσαι.

ΕΧΩ τὴν τάση νό πατεύω πώς οἱ ἀνθρώποι δὲν εἶναι τόσοι
οἱ φύλακες τῶν κοπαδίων, πιὸ κακὸν νοεῖσθαι τὰ κοπάδια εἶναι
οἱ φύλακες τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ τὰ κοπάδια εἶναι τὰ ἐλεύθερα
ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀνθρώποι καὶ τὰ βόδια συχνὰ δάλαντον
δουλειὰν ἀνεμπεταῖνται τους. "Ἄν δικαῖος θέστασσομεν μόνο τὸ πόσο
χρήσιμη εἶναι ἡ δουλειὰ τοῦ κάνουν οἱ ἀνθρώποι καὶ τὰ βόδια
θύ βροῦμε πώς τὰ βόδια έχουν πολὺ περισσότερα πλεονεκτήματα.
Οἱ ἀνθρώποι κάνει κι' αὐτὸς τὸ μαρτύριον τοῦ τίς έξι ἔβδομάδες
ποὺ δίλαντον καὶ δὲν εἶναι ποτὲ - γέλασε. Εἴγουρα, καμιὰ
χώρα ποὺ θὰ ζεῖσθαι ἀπλὴ Κώνη—θηλασθή χώρα φιλασθφων—δὲ θὰ
έκανε τὸ φρυγτὸ λάθος νό υρησηματοῖσει τὴν ἀργασία τῶν ζώων.
Εἶναι αἰλίθια πώς δὲν ὑπέρχει—οὔτε ὑπάρχει πεθενάτυτα νό
θημιουργημένη σύντομη— χώρα φιλασθφων, οὔτε εἶναι βέβαιος
πώς θὰ ζητεῖν καλὸν νό ὑπέρχει. "Οριας ἔγρα ποτὲ δὲ θὰ δέμαλα
ένει θλογο νό θνεν ταῦρο γέλα νό μοῦ δουλεύει, ἀπὸ φέβο μήπως
κατεκτήσων δοῦλος του. "Ἄν ἡ κοινωνία φαίνεται πώς κερδίζει
μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, είμαστε δραγε βέβαιοι πώς τὸ κέρδος τοῦ
ἔνας δὲν τὰ κάνει ὁ ἄλλος καὶ πώς τὸ παιδί τοῦ στάβλου έχει
τοὺς ιδίους λόγους μὲ τὸν ἀρέτην του νό εἶναι ίκανοποιημένο
ἀπὸ τὴ Κώνη; Παραδέχομαι πώς έχουν χτιστεῖ πολλὰ δημόσια
ἔργα μὲ τὴ βοήθεια τῶν ζώων, καὶ δὲς μοιφάζεται ὁ ἀνθρώπος τὴ
δόξα μὲ τὸ ἀλογό καὶ τὸ βόδι. Αὐτὸς δικαῖος μήπως σημείνει πώς
χωρὶς τὴ βοήθεια τους δὲ θὰ έκανε δραγε δέκατον πιὸ ἀντάξιον του;
"Οταν οἱ ἀνθρώποι ἀργίζουν νό κάνουν δῆλο μόνο καλλιτεχνικά
ἔργα, παρότι καὶ πολυτελῆ καὶ δραγηστα, μὲ τὴ βοήθεια τους,
τότε εἶναι δικαιόρευστο νό γίουν σκλήριος στενοὺς πιὸ δινατοὺς
ἔργατες, θηλασθή στο βόδια. "Ετοι δὲ ἀνθρώπος δχι μόνο δουλεύει
γέλα τὸ ζώο ποὺ ζεῖ ξεῖ ἀπ' αὐτόν. "Ἄν καὶ έχουμε πολλὰ μεγάλα
σπίτια ἀπὸ τούβλα δὲ πέτρα, δικαῖος ἀκόρντα καὶ σῆμερα δὲ πλού-
τος τῶν ἀγρέση λογαραΐζεται σύμφωνα μὲ τὸ στάβλο του. Αὐτὴ

έδω ή πάλι, λέντ, έχει τις μεγαλύτερες αίκαδομές για τις βόσιες, άγνοιες και άλογα και δεν έχει και δεσχηματικό δημόσια χείρισμα. Το πάρχοντα δημοσία πολύ λίγες αίθουσες πολύ μπορεῖ να συνεταιρίσει το δικό του θέμα του έλευθερα ή να μιλήσει έλευθερα. Γιατί τέλος να θέλουν να διπλαναποσύνει τ' άνομοι τους μόνο με την αρχεικοτονία και τα μυημένα και δεν έχει κάτιον και μέτρα δημοσιουργήσαται της απροηγητικής σκάψης; Πέρση πώς θεωρείται είναι τα κείμενα της Μπλαγκέτ - Γίγτε έτσι θα τελέσται της 'Αναταλόπη! Οι πάθροις και οι νεοί είναι ή πολυτέλεια των πρεγκόπων. Το άπλο και δινέξιφτο πνεύμα δὲν χωράζεται να έκτελει τις διατάξεις διπλαναποσύνετε περίγραψε. Η μεγαλορούλη δὲν έχειλογία διπλονόητος αὐτοκράτορα, αύτες είναι χρυσάρι ή στόχια το δικαίο της. Για ποσό λόγο, περικαλλή, αμύλενονται τόπες πάτρας; Τα ίδια έχουν την παράξενη φύλοδοσία να μείνει στοις ελάνες το άνομο τους, διάλογα με τη διαλεκτήν πάτρα ποὺ διφήνιση πλω τους. Γιατί να μήτε χωτάζειν τέ έδιο για τη καλλιεργήσουν τούς τρόπους τους; Άλγος κοινός νούς είναι πιὸ πολύτιμος από ένα γυρημένο φύλο ως το φεγγάρι. Προτιμώ να βλέπω τις πάτρες στη θέση τους. Το μεγαλεία των Θηβών ήταν χαδαίο μεγαλείο. Πιὸ λογική είναι η πετρινή μέντρη ποὺ περιστοιχίζει το χωράφι έντος τίμιου διαθρώπου περὶ οι Θήβες με τις έκατο πόλεις ποὺ δὲν ένοιγουν στοις διλημματικούς σκοπούς της Κωῆς. 'Ο βάρβαρος πολιτισμός και ή ελάωλαλατρική θρησκεία χτίζουν περίλεμπτους νεούς, μὲ αὐτὸ ποὺ διὰ μπορείστε να ένομάσετε διλημμό Χριστιανισμό δὲν πρέπει να γίττει. Οι περισσότερες πάτρες διὰ πετίνες ποὺ σμάλενει μιὰ χάρα, πηγαίνουν στην τάφο της μόνο. Θέβει την έκατη της Κωνσταντίνου. 'Οσο γιά τις Πυραμίδες, δὲν υπάρχει τίποτα για να θεωρίσουμε περισσότερο σ' αυτές, διο το γεγονός πόλις έξειταντηρεταν τόσοις διηθρώποις και πέρασαν διη τους τη Κωή κατασκευάζοντας τάφο για κάποιουν φιλόθεον διηθρώπον. Πέρση πιὸ φρόνιμο και πιὸ διηθρώπειο θὲ ήταν να τὸν πενήναντε στὸ Νεδίο, και διπέρα να δικαστεί τὸ κορμί του στὸ σκυλιά. Θὲ μπορείνασσε νά φέρω η βρῶ καμέτ. Διασιωλούσα και γι' είπειν και γι' αιτέν, μὲ δὲν έχω καμό. 'Οσο γιά τη θρησκεία και τὴν έρωτα ποὺ οι χιλιετες έχουν γιά τὴν τύχη τους, αὐτά είναι λίτια σὲ δύο τὸν

κόσμο, είτε τό κατέριο είναι αλγυκαπούδης καθός είτε η Γράπεζα των "Ηπειρώτων Πολιτειῶν". Κοστίζουν περισσότερο από δύο πράγμα. Αφορμή είναι η ματαμοδοΐα, κατ' ή μνάγρην νά ζήσει κανές, ή δημόπη του δημοσίου στὸ σχόδο, στὸ φωμί καὶ στὸ βούτυρο. Ο χ. Τάξε, νόος ἀρχετόκτονας μὲ γέλλον, κάνει τὸ σχέδιο, καὶ παρανοῦν τὴ δουλειὰ ἡ Δεῖνα καὶ Σίκη, ἐργολάβοι. "Οταν οἱ τριάντα αἰώνες δρχίζουν νά τὸ περιφρονοῦνε, τότε ή ἀνθρωπότητα ἀρχίζει νά τὸ θευμάζει. "Οσο γέτε τοὺς ψηλοὺς στὸ πύργονες καὶ τὰ μνημεῖα σας, ὑπῆρχε κάποτε σ' αὐτή τὴν κόλη ένας τρελὸς ποὺ θύλισε τὰ σκάψει ένα τούνελ ὡς τὴν Κίνα καὶ προχώρησε τόσο μακριά, ποὺ κατά τὰ λεγόμενά του ἔκαυσε νά κουδουνοῦνε τὰ κινέζικα τηγάνια. Δάν πρόκειται δύως νά θευμάσω ἦγε τὴν τρύπα ποὺ έσκαψε. Πολλοὶ δοχολάβοις καὶ μαθαίνονται ποὺς καὶ ποὺς ἔχτισαν τὰ μνημεῖα σ' Ἀσσούλη καὶ Δίση. Ἔγε δὲ θήθελε νά ξέρω τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δύν τὰ ξυτούσαν, ἔκτισαν ποὺ δύν καταδηχτηκαν κ' ἀσχοληθεῖσιν μ' αὐτά. Μὰ δὲ συνεχίσω τὰ στατιστικά μου.

ΑΠΟ ἐπίβλεψη, ἀπὸ τὴν ξυλουργικὴν καὶ φύλας παρόμοιας δουλειῶν ποὺ κόπτε-πότε έκανε στὸ χωρί—γιατὶ ξέρω τόσες δουλειὲς δύο είναι τὰ δέχτυλά μου—έχει μερίσσι 13,34 δολάρια. Τὸ δέχτο τοῦ φαγητοῦ μου γιὰ δέχτω μῆνες—δημοσίη ἀπὸ τὶς 4 τοῦ Ιουλίου ὡς τὴν 1η τοῦ Μάρτη, ποὺ κράτησε λογαριασμό, διὸ καὶ έγειρα ἕκατον πάνω ἀπὸ δύο χρόνια—χωρὶς νά λογαριάσω τὶς πατάτες, λίγη καλαμπόκι καὶ μερικά μπιζέλια ποὺ καλλιέργησα ἔγω, καὶ χωρὶς νά λογαριάσω τὴν ἄξια γιὰ τὰ ἀπόδημα ποὺ έχει—ήταν :

Ρότι	\$ 1,73 *).
Μέλασσα	1,73 (καστίζει λιγότερο δύο τὴ ζάχαρη)
Σίκαλη	1,04 *%.
Αραποστί	0,99 *%. (πιὸ φτηνό δύο τὴ σίκαλη)
Χαροπό	0,22
Άλεύρι	0,88 (καστίζει περισσότερο ἀπὸ τὸ λιδιάνικο καλαμπόκι καὶ σὲ χρήμα καὶ σὲ μπελά)

Ζάχαρη	\$ 0,80
Λαδι	0,65
Μήλα	0,25
Σερέδ μήλα	0,22
Γλυκαπατάτες	0,10
Μίδ κολοκύνθια	0,06
*Έρα καρπούζι	0,02
*Άλιτι	0,03

*Όλα μαζί....\$ 8,74

Μάλιστα, έφαγα 8,74 δολάρια συνολικά. Μα τώρα θέντα
έτσος στή δημοσιότητα και χωρίς να κακοκυίζω, την ένοχή μου,
διν δέν ήξερα πώς οι περισσότεροι άναγκωστες μου είναι δύλιο τόσο
ένοχοι και πώς οι πράξεις τους τυπωμένες στο χαρτί δέν θέλω είχαν
καλύτερη έμφράνση. Τόνι δύλιο γρύπα έπεισε πών και πού μερικά
ψήφια για το δείπνο μου και μιά φορά έφτιασε στο σημείο να
συστάσω ένα πουλί πού μια κατάδροφη το χωρίστηκε με τά
φασόλια, κατ' νά το καταβροχύθησε, έτσι γιατί νά δοκιμάσω τό
κρέας του. Μεν έβωσε μιά περαστική εὐχαριστηση, παρά τή μι-
ρωδιά του πων θύμησε μέσηγο, μιά είδε πώς δέν μπορούσε νά τό^η
συντηθείσαι.

Τά ρούχα μου και δριμύτερα τυχαία λίστες πων έκανε τήν ίδια
έκανη ένοχή έφτιασεν τό 8,40%, δολ. Γιά λέδι και μερικά δύλια
πράματα τού σπιτιού έβδειψα διάφορα 2 δολάρια. Έτσι δέν τά
Εξόδα έκτος διάφορο τό πλήνσμα κατ' το μπάνιο, πού συγχέ τά
έδινε Εξώ διάφορο τό σαίτη και πού οι λογαριασμοί τους έδινε έφτιασαν
άκριμε, ήταν :

Σπίτι	\$ 28,12%.
Κτήμα (ένας δρόμος)	14,72%.
Τροφή (διχτώ μήνες)	8,74
Ρούχα κλπ. (διχτώ μήνες)	8,40%.
Λίδι κλπ. (διχτώ μήνες)	2,00

*Όλα μαζί....\$ 61,99%.

Καὶ τώρα μάλιστας στοὺς ἀναγνωστές μου ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ κερδίζουντε τὸ φωμά τους. Γιὰ νὰ βγῶ πέρα μὲ τὰ ἔξοδά μου, πήρα ἀπὸ τὸ προύντα τοῦ ιταλού ποὺ ποιήθησε 23,44 δολ. καὶ κέρδισε ἀπὸ μεροχάριστα 13,34 δολ., δηλαδὴ, 36,78 δολ. "Αν κάνω ἀφετέρου, μένουν 25,21", ἀπὸ τὸ τοῦ μέτρος—δηλαδὴ περίπου τὰ χρήματα ποὺ μ' αὐτὸν ἔκεινηρε—καὶ ἀπὸ τὸ δύλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς δώρες σχόλης, τὴν ἀνεξαρτητικὰ καὶ τὴν ὄγκια ποὺ ἔκπαρθείσις ἔτσι, μοῦ μόνης διὰ δικτοῦ ἀπέτι θυρό μου γιὰ δονούσιαρδο μοῦ κάνει κάρι νὰ κατακένει ο' αὐτό.

Αὐτίς οἱ στατιστικές, δος καὶ ἀν δὲν εἶναι ἐπιστημονικές, τοῦτο πώς εἶναι διδακτικές, καὶ έχουν μὲν φρισμένη δέλτα. Τίποτε δὲ καῦ χάρισαν ποὺ νὰ μήτη τὸ ἀναφέρω. Ἀπὸ τὸν παραπάνω λαγκαρισμὸν φαίνεται πώς τὸ φαγητή μου μονάχα καστικὲς κάπου εἰκοσιετρά αἴντους τὴν ἔβδομάδα. Γιὰ διὸ χρόνια περίσσου, ζούσα μὲ καλαποκίστο φωμά χωρὶς μαγιά, πατάτες, ρύζι, έλαχιστο ἀλατισμένο χωρινό, μέλασσα, ἀλάτη, καὶ μὲ τὸ νερό ποὺ ἔχων. "Ηταν σωστό νὰ ζῶ μὲ ρύζι, έγὼ ποὺ θεύμαζε τόσο τὴν Ινδική φλοεσσία. Γιὰ νὰ προλέψω τὶς ἀντιρρήσεις μερικῶν καλοθελητῶν, δηλώνω πώς έφαγε καὶ σὲ σπίτια μερικὲς φορές. Επως συνήθως συμβαίνει, καὶ πιστών πώς αὐτὸς θὰ γίνεται ἀρκετά συχνὰ καὶ ἀργότερα. "Ομοις αὐτὸς χαλινώντε τὸ πρόγυργο με τὸν σπιτιού μου. Γενικά, τὸ νὰ τρώει κανένας ἔξω δὲν ἐπηρεάζει οὔτε στὸ ἔλαχιστο τὶς δηλώσεις μου, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ συνηθισμένα φρενόδεντα.

"Εμεθώ ἀπὸ τὴν πέρα διὸ χρόνιαν πώς χρειάζεται πολὺ μακρὸς κάρκος νὰ διαχρησιστεί κανεὶς τὴν τροφή του, ἀπόρια καὶ σὲ δικὸ μας γεωγραφικὸ πλάτος. "Εμεθώ ἀκόμη πώς Ενας ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ τρώει ἀπλὴ τροφή σὲτη αὐτὴν πινό τρώντας τὰ ζεῦς καὶ νὰ εἶναι γερὸς καὶ δυνατός. "Εφαγα θαυμάσια μὲ μέτρα έντι πιέστο πορτούλασσα στολασσα ποὺ μάζεψε ἀπὸ τὶς καλαμποκιές μου βρασμένες καὶ ἀλατισμένες. Δίνω τὸ λατινικὸ δινομα γιατὶ εἶναι τόσο γαριτισμένο! Καὶ, εὖς παρακαλῶ, τὸ παραπάνω μπορεῖ νὰ ἀποθύμησε Ενας ἀνθρώπος, σὲ κατιψό εύρηγες, ἀπὸ μὲν φρισμένη ποσότητα πράσινο καλαμποκοχύροτο, βρασμένα μὲ λίγο ἀλάτη; "Ακόμη καὶ ἡ λίγη ποικιλία ποὺ στέψει, ήταν μὲν ὑποχώρηση στὶς ἀπαντή-

σεις τῆς θρέψης καὶ θύι τῆς ὑγείας. "Οἷςκας ἀνθρώπους ποὺ ἔφτασαν στὸ σημεῖο νὰ πεθαίνουντε τῆς πάντας, θύι ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τὰ ἀπολάτως ἀναγκαῖα, παρὰ γιατὶ ἐπιθυμοῦντε τὴν παλιτέλαια. Καὶ ἔφερε μιὰ ἀραβή γυναῖκα ποὺ πιστεύει πώς διάδεις τῆς ἔγαστρης τῆς ζωῆς τοῦ γιατὶ ἔπειρε νὰ πίνει χρασό.

"Ο διατρυγώστης βλέπει πῶς πιένων τὸ θέμα πιὸ πολὺ ἀπὸ οἰκονομικὴ παρὲ ἀπὸ διαιτητικὴ πλευρά, καὶ ἀσφαλῶς δὲ θύ διπλωμάτης νὰ δοκιμάσει τὴ συμβιβαλή μου, ἐκτὸς ἀν τὸ κελάρι του είναι καλά ἐφοδιασμένο.

ΨΩΜΙ στὴν ἀρχὴ ξινάντα ἀπὸ καθαρὸ δέραποστι καὶ ὄλατο. Τὸ ἔψηνα μπροστά στὴ φωτιά στὸ θυπάνθρωπο, πάντα αὐτὸν μιὰ σανίδα, ποὺ μαῦ περίσσεψε βαντὸν ἔχτεια τὸ σπίτι. "Βεστι τινάταν καπνοστὸ καὶ ἐπαύριν ὀράτο δραμπιτούκου. Δωκίμισσος βατερά καὶ ὄλαντρο, μιὰ βρύγκα δέργοντερε ἵνα μετέγμα ἀπὸ βρώμη καὶ δέραποστι, πολὺ εὐχάριστο καὶ εὔκολο. "Οταν ἔκανε κρέο, δὲν ἔται μικρὴ ἡ εὐχαρίστηση νὰ ψήνω πολὺτε τέτοια μαρά φραντζόλακια καὶ νὰ τὰ προσέχω δισ κι' ένας Αιγαίετος τ' αὐγὰ ποὺ κλωσσει ἡ κότα του. "Ηταν ἔνα διληπτικὸ δημητριακὸ φρούτο ποὺ τὸ ὀμρίσαξα ἔγρα, καὶ είγε γιὰ τὶς δικές μου αλοθήσιες ἔνα δέρωμα, δηνας καὶ τὰ δέλλα εὐγενικὰ φρούτα. Τὸ διατρηρίσα τὸ δέρωμα εύτο δισ μπορούσε περισσότερο, τιλίγοντας τὲ ζεστά φραντζόλακια σὲ πανέ. Μελέτησε τὴν τέσσα παλιὰ μὲ καὶ ἀπαραιτητὴ τέχνη τοῦ φούρνηρη. Ράντησα δικοίου δέξερε κάτι τι' αὐτήν. Γύρωνα στὴν προστορία καὶ στὴν πρώτη φαρὰ ποὺ ἀνακάλυψαν αἱ ἀνθρώπους τὸ ψώμι. "Οταν ἀπὸ τὰ δέργα φραντζούκια καὶ καρύδια αἱ ἀνθρώπους πρώτη φαρὰ ἔφτασαν σ' αὐτὴ τὴ λεπτὴ διάτετα καὶ, καθίσως κυλάσι τὸ δέρμα τῆς ἡ Ιστορία, πέρασσαν ἀπὸ τὴν περίσσοδο τῆς μαγισσᾶς, ἔφτεισαν στὸ κήλικαδ, ὑγιαντὸ φυμάτιο ποὺ ἔχουμε σήμερα, τὸ στυλοβάτη τῆς ζωῆς μας! Τὴ μαγιστρὸν μερικοὶ τὴ θεωροῦντε σὲν τὴ πνεῦμα, τὸ ιστελρεσσούς, ποὺ δίνει φυγὴ στὸ φυμάτιο, καὶ ποὺ σίγουρα ἔφτασε κι' αὐτή μὲ τὸ αιλαντοφλάσιονερι στὴν Ἀμερικὴ καὶ ὀλόμειρ φριντεώνει καὶ ἀπλώνεται ἡ ἐπερροή τῆς, τὴν προμηθευθμανικὰ ταχτικὰ ἀπὸ τὸ χωριό. Μιὰ μέρα, Εέχασσα τὶς διαδογίες καὶ χάλασσα τὸ φωμά μου. Τότε ἀνακάλυψα πὼς δὲν ἔται καὶ

ἀπεραιτητοῦ ή μαγιάς, γιατί αἱ ἀνακαλύψεις μου γινόντουσαν δῆλος μὲ τὴν διαδικασίαν καὶ δῆλος μὲ τὴν συνθετική μέθοδο. 'Αὐτὸς τόπε τὴν παραδεῖπον περιττωκέ, διὸ καὶ πολλὰς νομοκακρές ἀνησύχησαν πώς δὲ θὰ εἶχε δύσειν φωμί καὶ πολλοὶ γεροντέτεροι μου ἀρρεφήτερον πώς γρήγορα θ' ἀρρεντήσω. 'Ουας ἐπιμένω πώς δὲν είναι καὶ ἀπαραίτητη, ἀφοῦ πέρσες ἔνα χρόνο χωρὶς μαγιά καὶ ζῶ δικόμενοι. Εἴμαι ἐνθουσιασμένος ποὺ ἔχω ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τῶν μπλετῶν καὶ κουβελῶν μπουκαλένια στὶς ταπέτες μου, ποὺ καμιά φορά δινούγεν καὶ μὲ κάνεται γάλικο. Εἴναι ποὺ ἀπλό καὶ ποὺ ἀξιόπρεπο καὶ κάνει κανεὶς χωρὶς μαγιά. 'Ο ἀνθρώπος είναι ζῶσ ποὺ πρεσβευτεῖται καλύτερα απὸ κανένα άλλο. Οὔτε θεοὺς ούδε, ἀλλάτι ἡ θεοὶ ἀλλακτικὲ στὸ φωμί μου. Φείνεται σὲ νὰ τὸ ἔκεντα σύμφρονα μὲ τὴ συνταγὴ τοῦ Κάτουντα : «Ζύμεως τὸ ἄλεύρι καλά, δῶσε του συγγῆμα, καὶ ψήσε τον. Οὔτε λέξῃ γιὰ μαγιά. Μὲ δὲ χρησιμοποιοῦσα καὶ τάντα αὐτὴν τὸ πετούλοβάτην τῆς ζωῆς. Μια διποχή, ποὺ μ' ἔδειρνε ἀπενεργία, έκεντα δια μήνες νὰ θῶ φωμέν.

Κάθε κάτοικος τῆς Νέας Ἀγγλίας θὰ μποροῦσε θεωρίσει νὰ καλλιεργεῖ καὶ νὰ βγάζει τὸ φωμί του, γιατὶ ή χώρα μικρή είναι χώρα ποὺ βγάζει βρώμη καὶ ἀραποσίτι, καὶ δὲν ἔκαρτάταις διὰ μακρινὲς ἀγορές. 'Εχουμε δικαὶο ἀπομακρυνθῆσαι ἀπὸ τὴν ἀπλότητα. 'Εδῶ στὴν πόλη μας τὸ φρέσκο ἀραποσίτι σπέντα παρουσιάζεται στὲ μαγεζία καὶ τὸ καλαμποκάδιστρο μᾶλις τὸ χρησιμοποιοῦμε ποὺ καὶ πού.

Τις περισσότερες φορὲς οἱ ἀγρότες τὸ δίνουνται στὶς γουρούνια τους καὶ ἀγοράζουν γιὰ τὸν διατροφὸ τους ἀλεύρι, ποὺ είναι ποὺ ἀκριβὲς καὶ κάθε άλλο παρὲ ποὺ ὑγιεινό. 'Έγω είδα τών μποροῦσας είναι καὶ καλλιεργήσω τὸν ποσθτήτη ποὺ μοῦ χρωαζόταν διὰ βρώμη καὶ ἀραποσίτι, γιατὶ ή βρώμη φυτρώνει καὶ στὸ παῖδες φτωχή γάλακτο καὶ τὸ ἀραποσίτη δὲν είναι ποὺν ἀπειπτητικό. Μποροῦσε νὰ τὰ ἀλέθια σὲ χειρόβουλο. 'Ετοι ἀπέφευγε τὸ ρύζι. Καὶ ἀν ἀπρότερο νὰ ἔχω καὶ κάπι γλυκό, εἰχα μέλασσα είτε ἀπὸ κολακιώνες είτε ἀπὸ κοκκινογόνων. Τέλος, τὸ ἀλάτι μποροῦσε κανεὶς νὰ τὸ βρεῖ στὴν ἀκρογαλαζία. Πάλι, ἀν ἀποφύγω νὰ τὸ στερηθῶ ὀλότελε, θὰ έκεντα καὶ οἰκονομία στὸ νερό. Δέ νομίζω πώς αἱ Ἰνδιάνοι τὸ θεώρογον ποτὲ ἀπεραιτήσατο. 'Ετοι μποροῦσε νὰ ἀποφεύγω

έλεων τῶν εἰδῶν τὸ ἔμποροια καὶ τὸ ἀνταλλαγῆς σχετικά μὲ τὴ διατροφὴν μου. Καὶ ἀφοῦ τὸ απίτη τὸ εἶχε πάτε, Ἐπρεπε τῷσε νέῳ φραντίσαι γιὰ τὰ ρούχα καὶ τὰ καύσιμα. Τὸ πεντελένι ποὺ φαρᾶ τώρε, ὑφένθηκε ἀπὸ τὴν αἰκαργένειαν ἐνὸς ἄγροτη καὶ εὐχαριστῶ τὸ θεό ποὺ ὑπέρχρον ἀκόμα τέτοιοι ἐνθρωποί. Γιατὶ νομίζω πάλις ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀπὸ ἄγροτης ήγινε ἄργατης, ἀπῆρε τραυματή καὶ ἀξιομημονεύτη δισο καὶ ἡ πτώση του ποὺ ἀπὸ ἀνθρωπὸς Ἦγινε ἄγροτης. Τὰ καύσιμα δὲν εἶναι διόλου μπελές νὰ τὰ ξετι κανεῖς. "Οσο γιὰ τὴν ἄγροτάσσεσθ, θὰ μποροῦσα νὰ ἀγράσω δια τοπίο στήν ίδια τιμὴ ποὺ ποιούμενον ἡ γῆ ποὺ καλλιεργοῦσα, δηλαδὴ ὅχτιν διαλέματα καὶ ὅχτιν σύντομα.

"Ἔπάρχει μάκι δρισμένη τάξη ἀποστων ποὺ κάνουνται κάτια ἀρωτήσεις, διπλας π.χ. Σὲ νοιμίζω πάλις εἶναι μπορετό νὰ ζήσω μόνο μὲ χορταρισμό. Σὲ κάπια τέτοιους, γιὰ νὰ τοὺς κόψω τὴν δρεξη, ἀπαντῶ πάλις θὲ μποροῦσα νὰ ζήσω καὶ μὲ καρφιτ. "Αν δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ καταλέβουν αὐτό, δὲν εἶναι σὲ θέση οὔτε νὰ καταλέβουν καμιά φίλη μπὸ τὶς κουβέντες μου. "Εγὼ πάντας γαλλομαι διατροφὴν πάλις νέοις κάνουνται περιφέματα διπλας ἔκεινας ποὺ ζούσε μὲ ξερὸ καλαμπόκι. Κατ' αἱ σκάουρες τὸ δοκιμασμένο κέποτε, χωρὶς νὰ πέθουνται τίποτε. "Η ἀνθρωπότητας ἐνδικτερεύειται γιὰ τέτοια πράματα, δισο καὶ διν μαρούκες γράμμες ποὺ δὲν εἶναι δέξιες νὰ ζήσουν μὲ τέτοια ζωὴ ἡ ποὺ εἶναι ιδιοκτήτριες μύλων, μπορεῖ ν' ἀνησυχοῦνται.

ΤΑ ΕΠΙΠΛΑ ΜΟΥ — τὰ περισσότερα τὰ ἔφταικα μόνος μου, καὶ τὰ ὑπόλοιπα μοὺ κάσσισαν τόσο λάρο ποὺ δὲν δέξιζει τὸν χόπο νὰ τὰ διαφέρει—ζήσουν δια τρεπέται, δια τρεπέται, δια γραφείο, τρεπές χαρέκλες, διας καθηρέπτης μὲ διάμετρο τρεπές λιτσασ, διδ τσιμπιδές γιὰ τὴ φωτιά, δια σκαλιστήρι, μὲ κόπτρα, δια τηγάνι, μὲ λεκάνη, τρίχια πάτα, δικ πατήρι, δικ κουτάλε, μὲ μπουκάλια γιὰ τὸ λιδό, δια δοχεῖα γιὰ τὴ μέλασσα καὶ μὲ λέμπας τοῦ τρεπέζασ. Κανένας δὲν εἶναι τόσο φτωχός διστε νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ κάθεται σὲ καλοκίδια. "Ἐτοι κι' ἀλλαῖς, ἀπὸ τὰς καρέκλες ποὺ μοὺ δέσουνται υπέρχουσα πολλές πετεμένες στὶς σοφίτες τοῦ γαριού. "Ἐπικάλει Διδέα νὰ έχει δ Θεός, μπορῶ νὰ ζήσω καὶ

μπορῶ νὰ σταθῶ χωρὶς τὴ βοήθεια μίας ἀποθήκης ἐπίπλων! Ποιὸς διδύμωπος δὲ τὸν περιεότενε νὰ κουβελάει τὰ ἐπικήλα του σ' ἓνα κέφρο, καὶ νὰ τὰ βλέπουν μέσα στὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων; Ποτέ, καταζήσεις ἐν τῷ κάρπῳ τοῦ φορτωμένου, δὲν μπορεῖς νὰ ξεχωρίσους ἀν θάσους ἐπιπλέκεις πλούσιον ἢ φτωχόν. Πάντα δὲ ιδιοκτήτης μοῦ φαίνεται πάρπειρος. Κάθε κέφρο φαίνεται σὰ νὰ σηκώνει τὰ ἐπικήλα ἀπὸ διάδεσμον καλύβης. Γιατί, παρακαλῶ, μετακόμιζουμε; Γιὰ νὰ μάνελλαγόμε οὐτὸς ἔναν κέφρο, γιὰ νὰ πάμε σ' ἕναν δύλο κατανόργιο. Μοιάζει δὲ μετακόμιστη σὸν ὁ ἀνθρώπως νὰ μήν μπορεῖ νὰ μετακινηθεῖ χωρὶς νὰ σέρνει πίσω του καὶ τὶς παγίδες του. 'Ο μασχοπόντικας εἶναι δέξιος νὰ φονεύσῃ τὸ πόδι του γιὰ νὰ ξερύγει ἀπὸ τὴν παγίδα. Γιατὶ λοιπὸν ἀποροῦμε ποὺ δὲ ἀνθρώπως έχουστ τὴν σύλληψια του;

"Ἄν προσέξεις διποτε συναντήσοτας διδύμωπο νὰ μετακομίζει, θὰ θέσεις διὰ δους κατέχει νὰ τὰ σέρνει πίσω του. 'Αχόμα καὶ τὰ κουκίνικά του. Καὶ μ' αὐτὰ εἶναι δίλυσοδεμένος. Προχωρεῖ μὲ δυστοιχία. Νομίζω πάκις δὲ ἀνθρώπως πρέπει νὰ περάστη ἀπὸ μιὰ τέτοια τρύπα ποὺ νὰ μή χωράνται τὰ ἐπικήλα του νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Δὲν μπορῶ νὰ μή λυπηθῶ διποτε δίκοιος έχει φανείσκα διεθέτειρο νὰ λέσαι: «Μὲ πῶς θὰ κάνω γιὰ τὸ Λύτρημα τῶν ἐπίπλων;» Ή 'Αρέσως δὲ, καρφέτη πεταλούδες μου μπερδεύεται στὸν λατὸ τῆς ἀράχνης. 'Αχόμα καὶ ἔνεινος ποὺ φανεύεται σὰ νὰ μή λύουνται καθόλου, ἐν ψάξεις καλά, θὰ θέσεις πῶς έρουν μερικά, φυλαγμένα σὲ κάποια ξένη ἀποθήκη.

Βλέπω τὴ Νέα Ἀγγλία σήμερε καὶ μοῦ φαίνεται σάντα ζωές γέρος ποὺ ταξιδεύει μὲ πολλὲς ἀποστολές, κουρέλια ποὺ μᾶζεψε μέσῳ πολλὲς χρόνιες σπιτικῆς ζωῆς, μερύχλια μπασούλο, μερύχλια μπασούλο, βαλίτες καὶ μπόγο. Τὸ λιγότερο τὰ τρία πρώτα πρέπει νὰ τὰ πετάξει. Σήμερα, οὖτε δὲ γερός διδύμωπος δὲν εἶναι δέξιος νὰ σηκώσει τὸ κρεβάτι του καὶ νὰ περιπατήσει, καὶ ἔγων στὸν δρυμότο θὰ θέλη νὰ περιπατήσει τὸ κρεβάτι του καὶ νὰ τὸ βάλει στὰ πόδια. Κάθε φορά ποὺ εἶδα διδύμωπο νὰ κουβελάει τὰ ὑπόρχοντά του μ' ἔναν μπόγο στὸν ὄμρο του, τὸν λυτήθηκα δῆτε γιατὶ εἶχε τόσο λίγο, παρά γιατὶ εἶχε δῆλα σύτε καὶ κουβαλήσαται. 'Άν πρέπει νὰ κουβελᾶ καὶ ἔγων τὴν παγίδα μου, βέρε φροντίσω νὰ είναι

έλαφρά, γιατί μή μου χάρης κανένα σπουδαῖο μέλος ἀπ' τὸ οὐρανό
μου. "Ισως διεισ νέ εἶναι τὸν φρύνευσο νέ μηχανει κανεις ποτὲ
τὸ πόδι του μέσος.

Προσθέτω ἀκέριμα πώς θὰ ξέβεψε τίποτε γιά κουρτίνες.
Μ' ἔρεσται νέ κατάξουσι τὸ έσωτερικό τοῦ σπιτιοῦ μου ὃ ήλιος
καὶ τὸ φεγγάρι. Τὸ φεγγάρι θὰ πρόκειται νέ μου χάρης τὸ γάλα
ἢ νέ χαλάσσει τὸ κρέας, αύτε ὃ ήλιος πρόκειται νέ μου ξεβάκης: τις
κουρτίνες καὶ τὲ χαλάρα ποὺ δὲν ἔχει. "Αν πάλι καριά φορή γέ
παραξεστανει, προτιμῶ νά Κύπρος κάποια σκιά νέ προστεταλλώ
ἀπό τὶς ἀγκάνες του, παρὰ νέ προσθίσσω δέσιν καὶ ένα ποάμα στὸ
σπιτικό μου.

Μιά φορά, μιά κυρία μου πρόσφερε μιά φέθια γιά τὲ πόδια.
Ἐπειδὴ δικαὶ δὲν εἶχε τόπο νέ τὴ βάλια ούτε καιρὸ νέ τὴν τε
νάζω, τὴν ἀρνήθηκα. Προτίμησε νέ σκουπίλω τὰ πόδια μου στὸ
χαρτάρι, έως ἀπὸ τὴν πόρτα. Καλύτερα νέ ἀποφεύγει κανεὶς τὶς
παγίδες του πονηροῦ.

"Εδὼ καὶ λίγον καιρό εἶχε πάσι στὴ δημοπρασία ποὺ που-
λοῦσσαν τὰ ὑπέργοντα τοῦ παπᾶ. "Οπως πάντα, τὰ πέδη πολλά
ήσαν πράματα ποὺ εἶχαν ἀποχτυφθεῖ τὸν καιρὸ τοῦ πατέρες του.
Καὶ τώρα, διπέρα ἀπὸ τῶν χρόνων, ἀντὶ γ' ἀπέφουν μιά χαρού-
μενη φωτιά, νέ τὲ κάθισμα, τὲ πωλούσσαν στὴ δημοπρασία! Οι γέλοιες μεζετήριες μὲ μαγόλιν προσήμεια, τ' ἀγόρασσαν ήλια
καὶ, μὲ προσοχῆ, τὰ δέρερην στὶς σοφίτες τους, γιὰς νά μήν τὲ χρη-
πιμεποιήσουνε ίσως πατέ!

Καλτὸς θὰ κάνεις ίσως νέ μιμηθεῖμε, σ' εἴστε τὸ Κύπρος,
ἄγριες φυλές. Αἴτις κένουν κάτι γιορτές δέσι, Εστω καὶ στὰ
φέματα, καίνε δέσι τους τὰ ὑπέργοντα. Δὲ γίνεται βέβαια εἴτε
πρεγματικά, μᾶς δείχνει δικαὶ τὴν «άστεια» τους.

Εἶναι γεγονός πώς εἰ "Ιδιάγονοι τοῦ Μάκλεις έχουν πραγματικά
μιά γιορτὴ καὶ μαζεύουν δέση τὴν κουρολεπτεία τοῦ σπιτιοῦ τους
καὶ τὴν καίνε στὶς περάστιες φωτιές, μαζί μὲ πολιούς σπάρους,
ἀραποστένι κλπ. Οι φωτιές σφίγμουν, μέφουν νηστεύουν τρεῖς μέρες
τὸ φαῖ καὶ κάθε δέση θεαναστήσῃ τῶν πεθῶν τους. "Ταύτης κη-
ρύσσεται γενική θαυμαστία. Τὸ τέταρτο πρωτεῖ, ὃ ἀρχερέας
τρίβει ξερὰ ξύλα κι' ἀνάβει κατιναύργα φωτειά στὴ βημάσσου πλα-

τεις καὶ διὰ τὸ σπέτια παλίνουν ἐπ' αὐτήν. Ὅπερα τρώνε τὸ και-
νούργιο καλαμπόκι καὶ τὸ κακινοίγρα φρούτα καὶ χυρεύουσι καὶ
τραγουδοῦντες τρεῖς μέρες. Τις ἀπόμενες τριστρεπτές μέρες δέχονται
ἐπισκέψιας καὶ γλεντοῦντες μὲν φίους ἀπὸ γετονικά χωρὶς πολὺ^{τό}
ἔξαγγιστηκαν κατὰ τὸν ίδιο τρόπο. Οἱ Μεζινενοὶ ἔστησε ἔχουν
ένα άνδρο γένος οὗτον ἔξαγγισμοῦ, καὶ δὲ νομίζων καὶ ὑπέρχεται πρότερο
μυστήριο.

ΠΕΡΙΕΞΟΤΕΡΟ ἀπὸ πάντες χρόνοις, συντηροῦσσα τὸν ἁυτὸν μου
μὲ τὴ δουλειὰ τῶν χεριῶν μου καὶ βρῆκα πάν, ἀν δουλεῶν τὸ
χρόνο οὐκ εἴδομέδες περίπου, μπορῶν καὶ Ήγιον θεοῦς δόλοκληρο
τὸ χρόνο. Ὄλους τοὺς χειρῶν μου, καθὼς καὶ τὸ μεγαλύτερο
μέρος τοῦ καλοκαιριοῦ μου, τὸ εἶχα μεταύτερο γιὰ μελέτη. Δοκί-
μασσα νὰ κάνω τὸ δάσοκαλο, μά ἐπερπετε νὰ ντύνομαι καὶ, φυσικά,
νὰ σκέπτομαι δύος καὶ τὸ ἄλλοι συνάνθρωποι μου, καὶ ἔχων
καὶ τὸν καφρό μου. Καὶ ἐκεῖδὴ δὲ δάσοσκε γιὰ νὰ κάνω τὸ καλὴ
τῶν ἀνθρώπων παρό γιὰ νὰ κερδίσω τὸ ψωμά μου, γι' αὐτὸν καὶ
δὲν πέτυχε. Πολλάς φορές ποὺ προσπάθησα νὰ βρῶ τὶ δουλεῶ
θὲ μπορῶσα νὰ κάνω, πιθήτηρε νὰ μαζεύω βατόμουρα. Αὐτὸν
θέβωσε μπορῶσα νὰ τὸ κάνω καὶ τὰ μικρά του κέρδη ἴσως μὲ
ἔφτασεν, γιατὶ η μεγάλη μου Ικανότητες είναι νὰ ικανοποιούμει
μὲ λίγα. Ἐνῷ οἱ γυναῖκοι μου δοκεῖσαν τὸ κεφάλι τους νὰ διαλέ-
ξουν ἐνια καλὸ ἐκαγγελμα, ἔγινον σκεφτόμουνα πᾶς δὲ τρεγυρίζε-
στοὺς λόροντας ὅλῃ τῇ μέρε γιὰ νὰ βρίσκω τὰ βατόμουρα. Ἡ νὰ
μαζεύω δύος χόρτα καὶ πρασινάδες καὶ νὰ τὰ πουλᾶ στοὺς χω-
ρικοὺς ποὺ ήθελαν κάτι στὸ σπίτι τους γιὰ νὰ τοὺς θυμίζει τὰ
δάση. Ὅπερα δημιώς έμαθε πῶς τὸ δρέποριο είναι κατάρα, ἀκόμα
καὶ ἀν ἐμπορεύεσσι μηχανάτα ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τοὺς ἀρχαγγέ-
λους του.

Ἐπειδὴ προτιμοῦσσα δρασμένα πράμετα ἀπὸ δύλα, καὶ τὸ
πιὸ πολύτιμο μοῦ ήταν ἡ ἀλευθερία μου, δὲν ήθελα νὰ κάνω τὸν
καφρό μου γιὰ τὸν ἀπευχτήσω ἐπίπλωση καὶ σπέτι ελληνικοῦ ἢ γατού-
κοῦ ψυθμοῦ. Ἀν ὑπέρχουν ἀνθρώποι ποὺ τὰ ἀποχτῶν αὐτὰ χωρὶς
νὰ χάσουν τὸν καφρό τους, καὶ έφερουν δισταρα καὶ τὶ νὰ τὰ κέ-
νουντες, ἀφήνω σ' αὐτοὺς αὐτὴ τὴν ἀπεσχόληση. Μερικοὶ πάλε

είναι οργανικοί καὶ ἀγαποῦντες τὴν θουλειά γιὰ τὴν θουλειά, ἢ
ἰστις γιατὶ τοὺς προφυλάξει ἀπὸ χειρότερα. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲ θὲ
ἡξέραν τὸ νὰ κάνουνε τις ὕστερες τῆς σχόλης τους, οὐδὲ ήσαν εἰ δι-
πλᾶς ἄπ' ὅ, τι εἶναι, τοὺς συμβουλεύοντες νὰ δουλεύουντες θετικά. Ὁσο
γιὰ μένα, βρίσκων κάως τὸ μεροκάματο εἶναι ἡ ποθὴ ἀνεξέργητη
δουλειά, γιατὶ δὲ χρειάζεται νὰ δουλέψει κανεὶς πάνω ἀπὸ δύο
μήνα τὸ χρόνο. Ἡ θουλειά μᾶλλοντες τοῦ μεροκάματι μέρη τελειώνει
μὲ τὴ δύνητ τοῦ ἡλίου καὶ εἶναι τότε ἐλεύθερος νὰ κάνει τὸ κάρπο
του. Τὸ ἀρετικό του δραστικό, ποὺ ἔχει αἴπειχορηματικὸν πνεῦμα,
δὲ γνωρίζει στρατηγικὴ ἀνέπαυσιν.

Μὲ λίγα λόγια, εἶραι στρατηγός, ἐπειδὴ τὸ πιστεῖν καὶ ἀπειδὴ
τὸ δοκιμάσσει, πώς τὰ νὰ συντηρεῖ ὁ ἀνθρώπος τὸν ταυτό του σ'
εὐτὴ τῇ γῇ δέντε εἶναι καταδίκη. Είναι διασκέδαση, οὐ τοῦ ζεῖ ἀπλὰ
καὶ φρόνιμος. Δέντε εἶναι καθόλου ἀνέγκη νὰ κερδίσῃ ὁ ἀνθρώπος
τὸ φωμένο του μὲ τὸν θέρωτα τοῦ προσώπου του, ἐκτὸς ἂν θέρωνει
ποθὲ εἴκοσι ἀπὸ μέντα.

Ἐνας νεαρὸς γυναικός μου ποὺ κληρονόμησε μερικά στρέμ-
ματα γῆ, μοῦ εἶπε πώς θὰ ζεῦσε δύος ἔτη ἀν καλεῖ τὰ μέσαν.
Δὲ θὰ γίνεται κανένας νὰ μιμηθεῖ τὸν τρόπο ποὺ ζῶ ἔγω γιατὶ
Θέλω στὸν κάδο μόνο νὰ ὑπέρχουν δύο γίνεταις διαφορετικοὶ ἀνθρώποι.
Μήδηθα διαθέλα καὶ καθένας νὰ βρεῖ τὸν τρόπο ποὺ τοῦ ταυρεύει κα-
λότερα, καὶ δῆτα νὰ ἀκολουθεῖ τυρλά τὸν τρόπο ζωῆς τοῦ πατέρα
του, τῆς μητέρας του ἢ τοῦ γειτονα. Ὁ νέος δέ φυτεύει, ἢ τα-
ξιδεύει, ἢ χτίζει, φτάνει νὰ μήν σμικροδίζεται φτὸς τὸ νὰ κάνει
ἐκτίνα ποὺ λέει πώς θέλει νὰ κάνει. Δέντε ἔχει σημασία ἀν θὰ φτά-
σουμε στὸ λιμάνι μας γρήγορος ἢ ἀργά, σημασία ἔχει ἀν ἀκολου-
θοῦμε τὸ σωστό δρόμο.

Βέβαια, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, αὐτὸς ποὺ λογίζει γιὰ τὸν
ένα, Ισχύει ἀκόμα περισσότερο γιὰ τοὺς χύλους, καὶ, δικλογικὰ μὲ
τὸ μέγιστό του, θὰ μεγάλο σπέτι δέντε εἶναι ποθὲ φαρεβὴ μέτεο δύο
μερικό, γιατὶ μπορεῖ νὰ χωρέει πολλούς. Ἐγώ δύμας προτιμῶ τὴ
μοναχικὴ ζωή. Ἀλλωντες εἶναι ποθὲ εἴκοσι νὰ χτίσους τὸ σπέτι σου
μόνος σου, παρὰ νὰ πείσεις μᾶλλον γιὰ τὴ χρησιμότητα τοῦ μεσο-
τοιχου. "Τοτερά, ὁ μεσοτοιχος γιὰ νὰ εἶναι φτηνός δὲ εἶναι λε-
πτός, καὶ ὁ μᾶλλος μπορεῖ νὰ τύχει νὰ μήν εἶναι καλός γείτονας

καὶ νὲ μὴ ἐπιδιορθώνει τὸ δικτό του μέρος τεχτικό. "Η συνεργασία εἶναι μπορεῖ διαν εἶναι μόνο γενή λίγα πράματα. "Αν δὲ δινθρωπός έχει πιστη, θά συνεργάζεται παντοῦ, μηδὲν έχει δὲν πρόκειται νὲ συνεργαστεῖ, διο κι' διν τὸ διπλιτοῦν οἱ σύντροφοι του.

Συνεργασία θὲ πεῖ νὲ κερδίουμε τὸ φωμι μαζί. "Ακούος γιὰ διὰ νέους ποὺ ηθελαν νὰ γυρίσουν τὸν χόρο, δὲ έτος χωρὶς χρήματα, χερδίζοντας δ.τ. μποροῦσε στὸ δρόμο κι' δὲλλος μὲ μιὰ ἐπιταγὴ στὴν τούτη. Μιὰ τέτοια συνεργασία θὰ ήταν ἀδινατη, διότι δὲ ένας δὲ θὰ εἶχε ἀνάργη ἀπὸ ὄργαστα. Οι διὰ σύντροφοι θὰ χάριζετ στὴν πρώτη σημαντικὴ φάση τῶν περιπτειῶν τους. "Εκείνος ποὺ ταξιδεύει μόνος έχει χωρίς τὸ πλεονέκτημα πάντας μπορεῖ νὲ ξεκενήσει σῆμαρα, ἐκαὶ ἄλλων πρέπει νὰ περιμένει τὸ σύντροφό του, κι' αὐτὸς μπορεῖ κι' αργήσει.

ΑΛΛΑ ΟΙΑ αὐτὰ εἶναι πολὺ ἡγαιοτικά, ἔκομα μερικοὺς συρπολίτες μου νὰ λένε. "Ομολογῶ πάς, Εγὼ καταγίνει πολὺ λίγο μὲ τὴ φιλανθρωπία ὡς σήμερα. "Έκανε μερικὲς θυσίες γιὰ νὲ ἀνταποκριθῶ στὸ σκοπό μου, καὶ μαζὶ θυσίασα κι' αὐτὴ τὴν εὐχαριστηση. "Τάραχον δινθρωποι ποὺ χρητιμοποίησαν κάθε μέσο γιὰ νὲ μὲ πεισμὸν νὰ ἀναλάβω νὲ συντρέψω κάποια φτωχὴ οἰκευόντες στὴν πόλη. "Αν δὲν εἶχα ἄλλη θυσία, μπορεῖ νὲ δοκίμασα κι' αὐτὸς γιὰ νὲ περέσω τὴν δική μου. Κάθε φορὲ δικαὶος ποὺ έκανε προτάσεις νὲ συντρέψων ἀνθρώπους μὲ τὸν ζήτο τρόπο καὶ τὶς έθικες αὐτούς ποὺ συντρέπουσε τὸν δοκιμό μου, διὸς προτίμησαν νὰ παραμείνουν φτωχοί. "Άρουρα λοιπόν οἱ συρπολίτες μου δύσκολονταν μὲ τὸν διστοιχό τρόπονς γιὰ τὸ καλὸ τῶν συνανθρώπων τους, ἃς μείνει καὶ κανένας ἔλεύθερος νὲ κυνηγήσει κάτι καλύτερο. Πρέπει νὲ έχει κανεὶς ταλέντο γιὰ τὴ φιλανθρωπία, διπλὰ καὶ γιὰ κάθε τὶ δόλο. "Οσο γιὰ νὲ κάνει ἀγεθοργίες, αὐτὸς εἶναι καρεσμένο ἐπέλγγελμα. Περ' διὰ αὐτό, τὸ δοκίμασα μὲ διηγή μου τὴν καλὴ θέληση, μὲ δὲν πάρει στὸν ὄργανομ μου. "Όποιας κι' ὁν εἶναι, δὲν πρόκειται ποτὲ νὲ σταθῶ ἀνάμεσα στὸν δινθρωπό καὶ στὸ ταλέντο του. Σ' αὐτὸν ποὺ κάνει τέτοια έργα μὲ διηγή του τὴν καρκίνα, καὶ τὴν φυγή, καὶ τὴ ζωή του, θὰ έλεγα : π' Ὑπομονή, ἀκόμα κι' μὲ δὲ ο κόσμος σὲ κατηγορήσει. Θώκε εἶναι πολὺ πιθανότη-

Δέ τι ιπάρχει μύρωδιά τοῦ συγγραμμή, δος τὴς σάτικης καλλιστοῦ; "Αν θέλει τὸ στέγαιον πάλις ίντειλος θεραπός, Εργεταίς αὐτὸς σπίτι μου γιὰ νὲ μοῦ κάνει καλό, θὲ τὸ Εβαζίκε στὰ κόδια γιὰ νὲ σώσω τὴ Καθὶ μου, εἰ καὶ νὲ περίμενε τὸν δικαιο τῆς Ἀφρικῆς, τὸν Σεμιούν, ποὺ σοῦ γερίζει τὸ στόμα, τὲ μάτια καὶ τ' αἴστερά διστοῦ πνίγεται. Προτιμῶ νέον ιποφέρω τὸ φυσικὸ κακό. Ἐνεις δινόρωπος δὲν εἶναι γιὰ μένα καλός, κανόρωπος ἐν μὲν ταῖς θαυμαῖς, θὲ μὲ ζεστάνει διταν κριτίνουν, θὲ μὲ βρύσεις ἀπὸ ίδια λάθος —ἀν πέντε μέσοι σὲ κανένα. Τακάρχουντε καὶ σκύλοις στὴ Νέα Γῆ ποὺ τὸ κέντρον αἴτα. Τὶ εἶναι ἡ φιλονόρωπική, διταν δὲ μέσι βοηθείαι δικα εἴμαστε στήν ποὺ καλή μας δύρα, διταν ἀξέλλουμε: Ποτὲ δὲν δικευούμε γιὰ φιλονόρωπική συγκέντρωση, διταν νέον έγιναν σοβαρές προτάσεις νά βοηθήσουν έμεινε ἡ τοὺς δρεσούς μου.

Οἱ Ἰηρασούλες λερωφεστεῖοις θεάμασται έκεινους τοὺς Ἰνδίους ποὺ, τὴν δύρα καὶ τοὺς ἔκαρητης ἡ πορά, συμβούλευνται καὶ διλλούς τρόπους μερτυρίων στοὺς βισσανιστές τοὺς. Ἡσκη ἀνιώτεροι ἀπὸ τὸ σαμαριτικὸ πόνο, καὶ φυσικὰ θεων ἀνιώτεροι καὶ ἀπὸ τὴν παρηγορικὴ ποὺ μποροῦσσεν νά τοὺς προσφέρουν οἱ λερωφεστεῖοι. Ὁ νόμος τοῦ νά κάνεις εὐτὸ ποὺ θὲ θίσεις νά σοῦ κάνουνται, δὲν θίταν καὶ πολὺ πιστικές γι' αὐτόρωποις ποὺ ἀδιαφοροῦσσεν τὶ θά τοὺς ἔκαναν, ποὺ ἀγαποῦσσαν τοὺς ἔχθρούς τοὺς κατὰ ίδιαν κακούργεο τρόπο καὶ δραμετ καλὺν καντά στὸ σημεῖο νά τοὺς συγχωροῦντε γιὰ τὶς περάξεις τοὺς.

Φρόντιζε νά βεβαιώνεσσαι πώς δίνεις στὸ φτωχὸ έκεινη τὴ βοήθεια ποὺ χρειάζεται περισσότερο καὶ, δὲν δίνεις χρήματα, ξόδεψε καὶ τὸν ἀκυτό του παῖδι μ' αὐτό. Κάνουμε περίεργης σφάλματα καρπὸ φορά. Συχνὰ δὲ δινόρωπος δὲν ιποφέρει τόσο δικὸ πείνη, δοσ ἀπὸ βρώμα. Τέτοιο φαίνεται νά εἶναι τὸ γεῖστο του. "Ομως, κι' ἀν τοῦ δώστεις χρήματα, θὲ ἀγοράσσει κι' έδηλα κουρέλια νά τὰ προσθέσσει: στά δικά του. Μιὲ φορά τέηγκα νά λυπτεῖται ίδια φτωχὸ Τράκανδὸ ποὺ Εσπαζε πάγο στὴ λίμνη ντυμένος μὲ φρέστερά κουρέλιασμένα ρούχα, διταν μὲ μέρα γλύστρησε καὶ βράχτρες καὶ θρήσ στάτε μου γιὰ νά στεγνώσται. Είδα λοικόν πώς έφυγαν τρία κανταρόνια καὶ διδύ Καυγάρικ κάλτοτες διταν νά γάνθεῖ, καὶ διδύ ήσαν κουρέλια. Τότε δράξεις νά λυπτέμαι τὸν ἀκυτό μου καὶ νά

εκάππομαι πώς καλύτερα νά χαρίσει κανεὶς σ' ἐμένα ἵνα φανελλήνιο πουκάμισο, παρὰ ἵνα ὀλιγότερο παλιατζίδικο σ' αὐτὸν. Χιλιάριοι χάθισμαν τά κλαδιά τοῦ δέντρου τοῦ κακοῦ, μᾶς ἔνας τό χατάρι στή ρέα. Αύτή εἶναι ἡ δικλούγε. Κατ εἶναι πιθανό ἔνινος τοῦ δίνει τό περισσότερα χρήματα στοὺς φτωχούς, νά τρέψει την ἀξιθίωση ποὺ θέλει νά ἔχεργενται ἀπό τό πρόσωπο τῆς γῆς. Μοιάζει μὲ τό φερεταίο δουλέμπτορο καθ διαβέβει τά κέρδη κάθε δέκατου σκιλέβιου γιὰ ν' ἀγοράσει μιᾶς Κυριακῆς διλευθερία γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους. Μερικοί δεγχούνται τήν καλοσύνη τοὺς βάλοντες τους νά δουλεύουν στήν καυζίνα. Δὲ θὰ ήσουν ποὺ ἀγαποῦνται διάλειπτοι οἱ Έβροι; Καμαρώνετε ποὺ ξεδείστε τό δέκατο ἀπό τό πισθητό σας στή φιλανθρωπικά Έργα; Τίστε θὰ ἐπρεπε νά ξεδείστε τά δύνατα δέκατα γιὰ νά θουχάστε πραγματικά.

‘Η φιλανθρωπία εἶναι σχεδὸν ἡ μετ' ἀρτή ποὺ ἡ ἀνθρωπότητα δυτικάς ἀρχετά. Ισως τής δίνουμε μεριδίστερη ἀξία ἀπό τοὺς ἄλλους. Μιᾶς ἡλιόλουστη μέρα εἶναι γερὸς μὲ φτωχὸς ἀνθρώπος ἐπεινοῦστ κάποιον κάποιο τῆς Κόπικορν, γιατὶ ήταν, Θάγε, ποὺ καλὸς στοὺς φτωχούς, δηλαδὴ σ' εὐτὸν. Τοὺς καλοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεῖες τῆς φιλῆς τοὺς ἔχειμοιν οἱ ἀνθρώποι περισσότερο ἀπό τοὺς πινακιτικοὺς πατέρες καὶ μητέρες της. Μιᾶς γορὰ ἀκούσα ἴνα μορφωμένο ἀνθρώπο νά βγάζει λόγο γιὰ τὴν Ἀγγλία. ‘Ανέφερε τοὺς μεγάλους ἐπιστήμονες, λογοτέχνες καὶ ποιητακούς, τὸ Σαλέππηρ, τὸ Βάκανα, τὸν Κρόμγουλ, τὸ Μίλτον, τὸ Νεύτων—καὶ ἄλλους. Μίλχες βοτερά γιὰ δράσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ—δράσεις τὸ ἀποκειμένο τὸ ἐπέγγελμά του—καὶ τοὺς τοποθέτησε πά ψυλές ἀπ' δικοὺς τοὺς ἄλλους. Αύτοὶ ήσαν ὁ Πέτρος, ὁ Χέσουσπρος καὶ ἡ κυρία Φρέσι. ‘Οδοι κατέλαβεν πόσες φέματα εἶχε εὐτὸς ὁ λόγος. Οἱ ἀνθρώποι εὗτοι αἰσφελῶς δὲν ήσαν οἱ καλύτεροι τῆς Ἀγγλίας. ‘Ισως μόνο νά ήσουν οἱ καλύτεροι φιλανθρωποι τῆς. Δὲ θέλω νά στερήσω τή φιλανθρωπία ἀπό τά καλά λόγα ποὺ, ἀλλάζει, μὲ θέλω νά ζητήσω δικαιοσύνη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ, χέρη στή Ζωή καὶ στά έργα τους, εἶναι διηγήση εὐλογία γιὰ τήν ἀνθρωπότητα. Δύναται μεριμνή περισσότερο ἀπό δύο τὴν τιμιότητα καὶ τήν καλοσύνη τοῦ ἀνθρώπου. Αύτες οἱ ἀρτής εἶναι, σά νά λέγειμε, τό κατεύνα καὶ τά φύλλα του. Τὰ φύτε καὶ μέρα στεγνωσούμε τά φύλλα

τους μᾶς δίκους τούς, δέν είναι παρά ταπεινὰ πράματα καὶ χρησιμοκούσια κυρίως ἀπὸ τοὺς χαρπούλαντες. Ἐγένετο δὲ δύναμις καὶ τὸν καρπὸν τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὴν αἰστανθῆ τὸ δραμέτ του καὶ κάποια δωριαδήτητα νὰ πλουτίσῃ τὴν κουβέντα μας. Ἡ καλοσύνη του δὲν πρέπει νὰ είναι περιστιχῆ πράξη, πρέπει νὰ είναι σπαθερὸ περιστώμα τοῦ νὰ μὴν ξέρει καὶ πώς τὸ Ήχει καὶ τὸ μήν τοῦ καστίζει τίποτα. Ὁ φύλανθρωπος συνήθως τριγυρίζει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὶς ἀναμνήσεις τῶν θεράμων του πόνων καὶ τὸ δυομάζει αὐτὸν συμπόνια. Πρέπει τὸ δίλογο τὸ κουράγιο μας καὶ δρὶς τὴν ἀπελαύνα μας, τὴν ὑγεία καὶ τὴν δινοσή μας καὶ δρὶς τὴν ἄρρεστη μας, νὰ φροντίσουμε νὰ μήν ξακουσθεῖ καὶ νὰ μή μολύνεται. Ὅλους τὸ κακὸν ποὺ ἔχουμε μέσα μας. Ἀπὸ κοιδὲς τοῦ νότου ἀνεβαίνει ἡ φωνὴ τοῦ θρήνου; Σὲ ποιὰ γεωγραφικὰ πλάτη κατακοινοῦ εἰς εἰδωλολάτρες ποὺ θέλουμε νὰ τοὺς στελλούμε φᾶς; Ποιὸς εἶναι ὁ βάρβαρος καὶ ἀπυγράφητος ἀνθρώπος ποὺ θέλουμε νὰ τὸν ἀναμορφώσουμε; Μόλις ἀρχίσουμε νὲ ὅπορέρει ἀπὸ κάτι, διόρμικ καὶ ἀν αὐτὸν τὸ κάτι είναι τὸ στομάχι του, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκτελεῖ τὸν προσορισμό του, ὁ ἀνθρώπος φίλος αὔρχεται νὰ θέλει νὰ ἀναμορφώσει τὸν κεφαλό. Εἶναι θνητός μοιρά κοσμος ὁ θρόνος καὶ ἀνασταλότεται πώς ὁ κεφαλός γυναικά τρώει ἀγαυρέ μῆλο. Στὰ μάτια του μάλιστα, ὄλοβοληρος ὁ κεφαλός είναι ἐνια πράσινο μῆλο, καὶ τρέμει μήτικας τὰ παιδιά τῶν ἀνθρώπων τὸ δεργάνωντα προτοῦ δραμάσου. Ἀμέσως λοιπὸν ἡ δραστήρια φύλανθρωπία του πάσι καὶ βρίσκει τοὺς Ἐσκεμώνες καὶ τοὺς Παταγύνες καὶ ἀγκαλεῖται τὰ πολυκατευμένα Ἱνδιάνικα καὶ κινέζικα χωριά. Ἔτσι, μὲ λίγα χρόνια φύλανθρωπικῆς δραστηριότητος, γιατρεύεται ίσως ἀπὸ τὴν ἀναστερέλα του. Τὲ μάγουλά του ἀρχίζουν νὲ κοκκινίζουνται λίγο φέ νὲ δραχεῖσαν νὰ δωριαδῶνται καὶ ἡ ζωὴ δὲν είναι πιὰ δικαρτή, παρὲ γλυκιὰ καὶ εὐχάριστη νὰ τῇ ζεῖται κανεὶς. Ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ φανταστῶ ἀμαρτία μεγαλύτερη ἀπὸ αὐτὲς ποὺ έκαναν ὁ Ίδιος καὶ ποτὲ δὲ γνώρισαν αὖτε τὰ γνωρίσω ἀνθρώποι χειρότερα ἀπὸ τὸν θευτὸ μου.

Πιστέψω πώς αὐτὸν ποὺ θλίβει τὸν ἀναμορφωτὴ δὲν είναι ἡ συμπόνια γιὰ τοὺς καταπρεγμένους συνανθρώπους του παρά, δος κι' ἀν είναι τὸ ἔκλεκτὸ παιδί τοῦ Θεοῦ, ἢ οὐδε του ἡ ἀρρώστια.

"Αν αὐτή γνωρίζεται, διὸ ή ἐνοίκην δέθει καὶ σ' εὔτὸν καὶ δίκαιος
δικαιόσησι πάντα ἀπὸ τὸ χρεβάτι του, διὸ ξεχάσει τοὺς συνεπιδρά-
πους του χωρίς οὐτε καν νὰ Κηρήσει συγγνώμη. Διὸ γιατίδια τὸν
κατεύθυντα καὶ τὸ καπιταλισμό, γιατὶ ἕνας δὲ μάσησα ποτὲ κατεύθυντα.
Τυπάρχουν όλα πράματα ποὺ ἔχου μακήσου καὶ ἀνατίσου τους
θὲ μποροῦσε νὰ βγέλω λόγους.

"Αν ποτὲ σὲ καταφέρουν νὰ πάρεις μέρος σὲ καμιά φύλακ-
θρωπία, δὲ μήτε ή δρόσιστρά σου τί ποτεὶ ή δεῖξαι σου, γιατὶ
δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὸ ξέρει. Σάντος βιοσον πνίγεται καὶ δέσκ
τὰ καρδάνια τῶν πεποιητιῶν του. Διάλεξε μὲ τὴν ἡσυχία σου μιὰ
ἀλεύθερη ἔργασία.

Οι τρόποι μας, ἔχουν διαφέρει γιατὶ συναναστρεφόμεστε
ἄγιους. Τὰ βαθλία μας, μὲ τοὺς θυμούς εἶναι γεμάτα μελανικές
κατάρες, τοῦ Θεοῦ καὶ προτροπές νὰ τὸν ἀνεγέρσαστε γιὰ πάντα.
Θὰ θέλησε κανεὶς, πώς ἀκόμα καὶ οἱ προφῆτες καὶ οἱ ἀνεμορρώφες
περισσότερο παρτηγόρησαν τὸν ἄνθρωπο γιὰ τοὺς φόβους του παρὰ
βεβαίωσαν τὶς ἀποδεῖς του. Ποικιλά δὲν ἔχω βρεῖ γραφείμενα ἵνα
ἀπὸδιέγραψαν γιὰ τὸ δῶρο τῆς ζωῆς. Εναὶ θεωρεῖσθαι στὸ Θεό ποὺ νὲ
έξιλει κάποιας. Καθεὶς γερὸς ἀνθρώπος καὶ κάθε ἀποτυχία μοῦ κάνει
καλό, δυστυχία μέχρι μέντα καὶ ἀν εἶναι. Κάθες ἀποτυχία καὶ κάθε
ἀρρώστια μὲ βλάφτει, δοτη συρπόντα καὶ ἀν νιώθει. "Αν λοιπὸν
θέλουμε πραγματικά νὰ διαμορφώσουμε τὸν κόσμο μὲ ἀληθινά
ἰνδιάνικα μαγειτικά η φυσικά μέσα, δὲ γίνουμε πρώτα σκληταὶ καὶ
έρεις σὲν τὴ φύση, δὲ διώξουμε τὰ σύννορα ποὺ σχοτεινίζουν
τὸ κατώτατὸ μέρος καὶ δὲς πέραντα λίγη ζωὴ μέσα σταύς πόρους μας.
Αὐτὶ νὰ κάθεσαι νὰ διαβλέπεις τοὺς φτωχούς, γίνε καλύτερα ἕνας
ἀπὸ τοὺς δίξιους αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Διέβασε στὸ οΓκισωλιστέντι τοῦ Σασδή: «Ράγησεν ένα
σοφό:—'Απὸ τὰ πολλὰ φημισμένα δέντρα, τὰ σπουδαῖα καὶ
σκεπά, ποὺ δημιουργήσεις ὁ Μεγάλος Θεός, γιατὶ διοράλουν
δίζειδης ἡ ἀλεύθερο, μόνο τὸ κυπαρίσσιο, ποὺ δὲν κάνει καρπό; Τὶ μυ-
στήριο χρίβεται σ' αὐτό; Κι' ξετίνος διάδεντης:—Τὸ καθένα
ἔχει τὸ δούλο του καρποῦ καὶ τὴν ἑποχή του, καὶ δυο κρατάεις ἡ
έποχή του εἶναι δροσερό καὶ δινησμένο, καὶ δυτικά πέρασται ἡ ἑπο-
χή του εἶναι ξερό καὶ μαρατόνια. Τὸ κυπαρίσσιο δὲν εἶναι ποτὲ αὖτε

στή μέρε αύτη στήν άλλη κατέστηση, και πάντα είναι ζωντανό.
Και έτοι είναι οι δίχαδ, θρυς ή νομαρχίανται έκεινοι που δὲν έχουν
καμιά θρησκεία. Μήν προσηλώνει τὸ νεῦ και τὴν καρδιὰν σου
οὐδὲν, τι είναι πρόσωπο, γιατί ο Τίγρης ποτέμδε βίᾳ κυλάει στή
Βεγδάτη και δύον οθήσει η γενιά τῶν Χαζαρίδων. "Αν τὸ χέρι
σου έχει πολλά, δις είσαι γενναιόδωρος σέν τη, γενναιόδωρα. "Αν
δὲν έχει, γένε δίχαδ η θλεύθερος μνήμωπος, σὲν τὸ κυπερίσσων.

ΠΟΥ ΕΖΗΣΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ ΉΤΑΝ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΖΩΙΣ ΜΟΥ

ΣΕ ΜΙΑ δρισμένη όποιη τής Ζωῆς μας, κάθε τόπο την βρίσκουμε κατάλληλο να χτίσουμε έκει ένα σπίτι.

Έτσι κι ἔγα δύβεις στὸ νοῦ μου κάθε γωνιά τῆς ἐπαρχίας μας, σὲ μέρα δέκτινα δύνεις μήλα διπό τὸ μέρος βρου κατοικῶν. Μὲ τὴ φαντασία μου θέλησα ν' ἀγρούσια διὰ τὰ ἀγροκτήματα, τὰ ήνα διπέρα διπό τὸ Φέλλο, γιατὶ διὰ πουλιάντουσαν, καὶ ξέφρα τις τιμές τους. Περπάτησε λοιπόν μέσα στὰ περιβόλια θλών τῶν ἀγροτῶν τῆς περιοχῆς, δοκίμασε τοὺς καρπούς δικὸν τις ἀγρικανδίες τους, απλύτησε μαζὶ τους γιὰ ζητήματα τῆς δουλειᾶς τους, ἀγρόραστα μὲ τὴ φαντασία μου τὰ ἀγροκτήματά τους στὴν τιμὴ ποὺ μοῦ ζητοῦσαν, δὲν ξυπνε παζάρια μαζὶ τους, κι' ἐπειδὴ δὲν εἶχα νὰ πληρώσω, τὸ ὑποθήκευα, μέσας στὸ μισεῖδο μου, τάλι σ' αὐτούς. Πρόσφετρα μάλιστα καὶ ἀκόμα μεγαλύτερες τιμές, καλλιέργησε τὰ κτήματα —καὶ τοὺς ιδεοκτήτες τους, δις ένα σημεῖο, νορμέω—καὶ δρυγά διπό καὶ δροῦ τὰ χέρημα δρκετά, ἀφήνοντάς τα πάλι σ' αὐτοὺς νὰ τὰ φραντίζουν. «Η πέτρα ποὺ ἀπόχηται έτσι μὲ έκανε νὰ φενομενιάδιν διηγήσινάς κτηματομεσοτής στὶ μάτια τῶν φίλων μου. Σ' ἄποια μέρος καθόμουν, τόσο Ελαμπε στὰ μάτια μου τὸ τοστό, ποὺ διὰ μοῦ ἀρεστ καὶ νὰ κατοικῶ έκει. Τι δέλλο εἶναι ένα σπίτι παρά ήντα κάθισμα,—ἡ πόλη μιὲς ἀναπλωτικῆς έξοχικῆς πολυθρόνα; 'Ανακάλυψε πολλὰς θαυμάσιες τοποθεσίες γιὰ νὰ χτίστει ένα σπίτι. Μερικοὶ δὲ μποροῦσαν ίσως νὰ εἰπούνε, πώς θριαμβόντουσαν πολὺ μακριά διπό τὸ χωριό, μά ἔγα θή

γνώμη τάς τὸ χωρὶς βρίσκεται πολὺ μακρὰ ἀπ' αὐτές. Θανάτου, οὐδὲ λοιπὸν θὰ ἔπειπε νὰ κατοικῶ, σκεπτόμενη, καὶ πατούμενη ἐκεῖ μὲν δῆρα, ἑνὸς καλοκαιρί, η ἑνὸς χειμῶνα. Διὸ μπορεῖσθα νὰ ζήσω ἐκεῖ γράμα. Θὰ ξύλωγα μεχρι τὸ χειριόνα καὶ θὰ δρυγεῖ τὴν διατήν νὰ μπεῖ μέσα. Οἱ μελλοντικοὶ κατόπικοι στὴν περιοχὴ αὐτῆ, σ' οποια σ্থέση καὶ μὲν χτίσουντε τὰ σπίτια τους, ἀς εἶναι βέβαιος πώς θὰ τοὺς ἔχει προλόγιος δίλλος. Σ' ἓντας τέργημα κανθάνει τὴ γῆ που θὰ γυνθεῖνε περφεβόλι, βοσκή, η δασοτόπι. Ἀκορότοτε ποιὸς ἀπὸ τὰ ὡραῖα πεῦκα η τὶς βελστιδίες ἔπειπε νὰ ἀρήσω δικοκα για νὰ σταλλέσσει τὸ σπίτι. "Ἐβρεσκε ἀπὸ ποιὸς μέρος καθεῖ δύντρα φεινόταν διμορφότερο. "Ταπερα τὰ δρυγεῖς θὰ διπλεῖς θρονούν, ἀκαλιέργητε, γιατὶ ο δύνθρωπος μπορεῖ νὰ στεργεῖται πολλὰ δύρηστα πράματα, χωρὶς γι' αὐτὸν νὰ θεωρεῖται φτωχός.

"Η φεγγεσία μὲ τὰ φτερά της μ' ἔφερνε τόσο μεχριά, ἵστι ποὺ πίστειν πώς μερικοὶ ἀρνούντεσσαν νὰ μοῦ πουλήσουντε τὰ ἀγροκτήματά τους, κι' η δρυγηση αὐτῆς θταν δῆτα καλύτερο θήσειν. Στὴν πρεγματικότητα δμωὶ δὲν ἀπόχεττο ποτὲ κανένα ἀπ' αὐτές. Μιὲ μόνο φορά παρά λίγο νὲ γίνει κύρεας ἐνὸς ἀγροκτήματος. Ἀτόρασσε τὸ κτῆμα τοῦ Χόλλουνελ, καὶ ἀρχιψ νὰ κανονίζω τι θήθεια νὲ σκέλου. Μάζευα καὶ ωλικὰ νὲ φριέξω ἕπα καρότος: γιὰ νὲ κουβελέω τὸ σπόρο. Όμως ο Ιδροκτήτης δὲ μοῦ πούλησε ἀμέσως τὸ κτῆμα καὶ η γυναίκα του—καθεὶ δύνθρωπος ἔχει μὲ τέτοια γυναίκα—τοῦ γύριστ τὸ μυαλὸν καὶ τὸν κατέφερε νὲ τὸ κρατήσει. Τότε ἱκένος μοῦ πρόσφερε δέκα δολάρια γιὰ νὰ τὸν ἀπολλάξῃ ἀπὸ τὴν οἰκόσηση του. Νὰ κῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν είχα παρά δέκα στίγματα τούτη μου. Τὰ μεθυσατικά μου δὲ μὲ βοστιπούσσεν νὰ καταλάβω, ἀν ἡμίουνε ο δύνθρωπος ποὺ είχε δέκα στίγματα, ποὺ είχε ἔπια κτῆμα, η δέκα δολάρια, η θλιβελή. "Οπως καὶ νὲ εἶναι τοῦ δρηγοῦ καὶ τὲ δέκα του δολάρια καὶ τὸ κτῆμα, γιατὶ ἄρκετά είχα τρεβήξει τὴν χωριώδεια. Ἡ καλύτερη, γιὰ μὲ φανῶ γεγνητόδωρος, τοῦ πούλησα τὸ κτῆμα γιὰ τὸ έδιο ποσὸ ποὺ θὲ τοῦ δέκα θγά, καὶ, ἀπειδὴ δὲν θταν πλούσιας δύνθρωπος, τοῦ χάρισα δέκα δολάρια. Κι' ἔποι έγια θμειών πάλι μὲ τὲ δέκα στίγματα. Ἀνακάλυψα τάτε πώς κατέφερα νὰ γίνω γιὰ λίγο πλούσιος, χωρὶς κα-

θόλου νά ζημιεύσει τή φτώχεια μου. "Έμεινε δέκας στά μισού
μεριν ζωντανή, ή είκονα τής περιοχής αυτής με τό κτήμα. 'Από
τότε καινύσαλο άποι καὶ τή σαβειά μου, χωρίς νά χρειάζομαι κάν
τό κεράτοι. Μ' όλο τό σεβασμό που χρωστάω στά τοπία,

"Είμαι βασιλίδης σέ δσα βλέπει τό μάτι μου.
Τήρ έξοντα μου αυτή μανένας δέν τήν άμφισθητεί."

Είδε πολλές φορές ποιητής νά φεύγουν άφοι χάρηκαν δ.τι
θυμοφόρτερο ήγειρε ήταν κτήμα. "Ο Ιδιοκτήτης νόμιζε πώς τό μόνο
που πήρενε ήταν λίγα δύρια σχλάδια. "Όταν δέκας διαποιήθηκε με-
λλέσ: γιατί ήταν έξοχικό κτήμα στους στύχους του, είναι σιν νά
έκλεισε τήν άγκελάδα στό στέβλο, νά τήν δραπετεί, νά πήρε διη
τήν κρέμα καὶ ν' αφήσει στόν Ιδιοκτήτη μόνο τό άποθευτυρωμένο,
δινοστα γύλια. Αδέτο δέν τό καταλαβαίνει δι Ιδιοκτήτης.

Μ' άρεσε τό κτήμα τοῦ Χόλλοουελ. "Ήταν μοναχικό. Βρισκό-
ταν κάπου διεύ μίλια άπο τό χωριό καὶ μισθ μίλι άπο τόν τό
κοντινό γειτονε. "Έκειτε δίπλα του κυλαύσε τό ποτάμι, καὶ αντό,
διέπει δι Ιδιοκτήτης, ίδιωχις τήν καταγνή καὶ τίς παγα-
νίς. Μ' άρεσε μάλιμα τό χρήσιο χρώμα του, τό μισοφερειωμένο
σπίτι, τό σαραβαλιούμενό ύποστατικό καὶ οι μισοφερειωμένοις
φράχτες του. "Όλα αυτά μον έδειχναν πόσα χρήματα βρισκόταν
παραμελημένο. Μού δέρεσαν άκομη οι χαμηλές καὶ άρρωστημένες
άγκελάδιες του. Οι καταφραγωμένοις άπο τά άγριοκούνελα κορμοί
τους μον έδειχναν καθαρά τί είδους γειτόνους θέλεις. Μά, πα-
ρισσότερο άκ' άλε, μον άρεσε, γιατί θυμόρουνε τό κτήμα αύτό
άπο τά προπηγούμενα ταξίδια μου στήν περιοχή, τού ποταμού,
έδω καὶ πολλά γρύνια, έταν τό σπλιτικά πίσω άπο ποικιλά
καὶ άλλαντα τή φορτωμένα χαρτό δημιορφόρεις δέντρα καὶ δύονες
νά γεργίζει τό μεγάλο σκηνή. Βιαζόμουνα νά έγοράσω τό κτήμα
αντό, πρίν ο Ιδιοκτήτης κά άρχεισε νά πατρίσει πέτρες άπο τήν
τεινούρροπη οίκοδομή, πρίν νά κόψει τίς άγκελάδιες, καὶ πρίν νά
καθαρίσει τό δύριο χορτάρι που είχε σκεπάσει τό λιβάδι. Γιατί νά
χαρδ τίς διμορφικές αίτες, διασυν έτοιμος νά σηκώσω σάν άλλος
νίος "Ατλας τόν κέδρο μου στήν πλάτη μου — ποτέ άλιθεια δέν δύουσε
πώς άνταμείφθηκε γιατί τόν κέδρο του αύτον.. — καὶ νά δυούσε

διποτέ τόπον διανοτή μη περάσω νά πληρώσω τό κτήμα
και νά τό κρατήσω άνευδύλητος διεσό μου. "Ηέρει πολὺ καλά τών
θίς έδινε τήν πιό πλούσια ποδενά, δ.τι και νά βοσκερια, δη μπο-
ροῦσε μόνο νά τό άφιγα ροναχό του. Μά τέ πράματα έγιναν
διποτέ σάς είπα παρεπόντα : Τό κτήμα δέτε τό πήρε!

Τό μόνο πού θίς μπορῶ νά πῶ πιά, σχετικά μὲ τά μεγάλα
άγροκτήματα—γιατί έγώ ποτὲ δὲν είχα καλλιεργήσει. Εκταση
μεγαλύτερη από τό περιβολές μου—είναι πάς είχα ήτοι μό τό
στόδρο μου. Πολλοὶ πιστεύουν τών διαφόρων γινέται καλύτερος
χρόνο μὲ τό χρόνο. Πιστεύω πάς διαφόρος κάνει διάχριση μεταξύ
τών καλών και τών κακών σπόρων, και διανέρει τή μέρα νά
σπειρω, θίς υπάρχουντας λιγότερες πεθανότητες ν' απογοητεύων.
Μά θίς θίδεικ νά πᾶν στούς συνανθρώπους μου, μιάς γιατί πάντα,
νά ζήσουν δεσμούσις περισσότερα γρόνια έλευθεροι και δέ-
σμουσιοι. "Έχει πολὺ μικρή διαφορά δη βρολικούς διαμεμένους στ
ένα διγράπτημα ή στή φυλακή τής έπεργυλας...

"Ο Κάτων, πού τό βιβλίο του «Δε τε γιατίκαι τό έχω βοηθό
μου στήν καλλιέργειες, λέει (ή μόνη μετάφραση τού έχω θέτει
κάνει τή φράση νά μήν έχη νόημα): «Όταν σκέπτεστε νά σκορά-
σετε ένα κτήμα, συλλογίστετε το καλό, έχει γιά νά τό σκορά-
σετε βιωσικά, ούτε γιά νά ξεδεύετε τίς δώρες και τών λογοτρόπων
σας στό νά τό σκέπτεστε, και μή νομίζετε πάς είναι δρκετό νά
τό πάρετε άπόφαση. «Όσο συχνότερα ποηγαντεῖ στό κτήμα, τόσο
περισσότερο θίς σάς άρεσει, έν είναι καλό.» Νορμίω πάς και έγώ
θίς θίς μαράσω βιωσικά κτήμα. Θίς τό φόρω βόλτα δεσ διάστημα
ζει, και θίς ταφέ έκει μέσα, διποτέ τουλάχιστον νά εύχαριστηθώ
δεσ μπορῶ περισσότερο.

ΘΑ ΣΑΣ ΔΙΕΥΓΥΓΓΙΘΩ τώρας μὲ περισσότερες λεπτομέρειες τό δεύ-
τερο περόμοιο πελραμέ μου. Σήν εύκαλέα μόνο, θίς μεζέψω τήν
πείρα διδύ υρόντα στή ένα. "Όπως σάς έχει είπει, δὲν έχω σκοπό
νά γράψω καμιάδη στήν άπελπτα, περό νά φωνάξω δύοντας
φωνάξει δι χαρούμενος κόκκορας τό πρωινό, θρβιος στή σκηνή
—κά δη άκριμα μ' αὐτό, μόνο πού θίς ξυπνήσω τών γειτόνων μου.

"Όταν γιατί πρώτη φορά καταλήγεια σε δάσος, δηλαδή διαν

προτερόχρονη καὶ περιῶν ἔκει τὰ μέρη καὶ τὰ νήσητα μου—καὶ αὐτὸς έγινε τῇ γιορτῇ τῆς Ἀνιερτησίας μας, στις 4 Ιουλίου του 1845—τὸ σπίτι μου δὲν ήταν έτοιμο για τὸ γεγονόν. Ήταν μόνο ἓντες ἀπλὸς προφύλακυρα ἀπὸ τὴν βροχή. Δὲν ήταν ουβαντιούρνο, δὲν είχε καπνοδόχο, καὶ οἱ τούχοι ἤσαν ἀπὸ πολλάς, ευείδες μὲ φαρδίδες χεραρίδες ἀνάμεσά τους. πράγμα πού έκανε τὸ σπίτι μου πολὺ χρόνο τὴν νύχτα. "Ούμως ἡ κανονιάργια πόρτα καὶ τὰ κανονιάργια περάθηρα τοῦ ἔδινεν καθαρή καὶ εὐχέριστη θήνη. Τὸ πρώτι μάλιστα, τὰ ξύλα, ποτισμένα μὲ τὴν νυχτερινὴν ὑγρασία, είχαν ἔνα λίουλτερο χρώμα. Στὴν φαντασία μου, τὸ σπίτι δεσπόζει τὸν σχεδόν τὴν μέρα τὴν πρωινὴν του κύριη ἔδη, καὶ μοῦ θύμιζε ἔνα σπίτι αὐτὸποιο βασινό, πού τὸ είχα ἐπισκεφθεῖ τὸν περασμένο χρόνο. Ήταν ἔνα εἰκέτερο μεσοβάντιστο ξύλινο σπιτάκι, φτιαγμένο λέξ για νὰ φιλαρενήσει ἔνα θεό που ταξίδευε, καὶ κατάλληλο για νὰ γρηγοριεύει γιὰ κατοικία κάποιας θεᾶς. Οἱ ἔνεμαι ποὺ έπρεχαν πάνω ἀπὸ τὴν στέγη μου ἤσαν πολὺ ἡριητικοί βασικαὶ τοὺς σπαραγμένες νότες τῆς γῆς γήραντες μονομετέρες. Ο πρωινὸς ἀνεμός φυσεῖ πάντα. Τὸ πολύημε τῆς δημιουργίας εἶναι ὀδεύχαστο. Λίγα εἶναι δραστικοὶ αὐτοὶ πού τὸ άκούνε. Παντοῦ, ἡ "Ολυμπίας δὲν εἶναι περά μόνο τὸ ἔξωτερο τῆς γῆς...

"Αλλοτε, τὸ μόνο σπίτι πού είχα δικό μου ἐκτός ἀπὸ μιὰ βάρκα, ήταν μιὰ σκηνή, πού τὴν χρησιμότεροιστες πάτε-πάτε, δταν ἔκανα ἐκδρομές τὸ καλακατέρι. Η σκηνή αὐτὴ βρίσκεται πάντα τυλιγμένη, στὴ σοφίτα μου. Μὲ η βάρκα πέρασε ἀπὸ γέρι σὲ χέρι, καὶ ἀκολούθησε τὸ ρεῦμα τοῦ χρόνου. Τώρα δραστικός, μὲ τὸ ξύλινο αὐτὸ σπιτάκι μου, είχα ἔνα πολὺ καλὸ καταφύγιο καὶ είχα κάνει σχετικὴ πρόβεδα στὸ ζέτημα τῆς ἀγραπάστασής μου πάνω στὴ γῆ. Αὐτὴ ἡ τέσσα μετάλλαρρη στέγη πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, σωματική καρπής γύρω μου, δροσιάς νὰ εἶναι χρηστελλόμενη, καὶ εἶχε κάποια ἐπίδραση σὲ μένα, τὸν κατασκοπευτὴ της. Δὲ χρειάζοταν νὰ βγω δέξια για νὰ πάρω δέρα, γιατὶ ὃ δέρας μέσα στὸ πλάι διεπιπροῦσε δηλη του τὴν φρεσκάδα. Καθόμουν ἔκει, κανεὶς στὴν πόρτα, δέρμα καὶ δταν Εὔροςχροον διυνατά. Η Χαριβάντα γράφει : «Ἐναὶ σπίτι χωρίς πουλιά, εἶναι εὖλος φαγητός μὲ

κρέας χωρίς μπαχαρικά». Τέτοιο δικαίωμα δεν ήταν τό δικό μου σπίτι, γιατί Ελφινάκι βρέθηκε τραγουδούμενος στο πουλιά. "Όχι πώς τέ είχα πάσσει και τέ είχα βάλει στο κλουβί. "Όχι, έγώ είχα μπει στο κλουβί χωντά τους. Βρισκόμουνα πολύ χωντά δρι μοναχά σ' έκεινα πού το έχουνε συνθέσει νέ πετούνε στούς κήπους και τά περιθόλια, παρά και στη μερικά πιο άγρια, τούς περιρρήμους αντριών τραγουδιστές του δάσους, πού ποτέ, η σχεδόν ποτέ δεν έχει την τύχη νά τούς άκουσει ο κάτοικος της πολιτείας,—το άγριον, τό τρυποκάρυδο, τάν δύρροσπονιογή και τάσα μάλα.

Είχα έγκατασταθεί χωντά στην θύθη μιές μικρής λίμνης συχεδόν δέκαμηνη μίλι νότια από τό χωριό της Κάνχερντ και κάπως ψηλότερα απ' αυτό, στη μέση στο μεγάλο δάσος, πού έπιασε διη τής περιοχής από την Κάνχερντ και τό Λίνκολν και διδ περίπου μίλια πού νότια από τό μάνα δοξασμένο κεδύ μας, από τό πεδίο τής μάχης της Κάνχερντ. Μά τό μέρος δικαι κατειχούσας ήταν τόσο γαμηλά μέσα στο δάσος, πού τόματι μου δίνει έβλεπε πιο πάρα από την άντικαρη δύνη, σπεικασμένη κι' αυτή από τά τουκό δάσους, δύπις και δλη, ή άλλη περιοχή. Τόσο πορώτη έβδομαίδα, κάθε φορά πού κοιτάζα τό πρωτό τή λίμνη, είχε την άντικωση τώς έβλεπε κάποιας μικρή δρεπή λίμνη, πού ή ποιημένες της βρισκόταν πολύ ψηλότερε απ' διές τίς δόλιες. Σηκωνόταν ή δίλιος και τάν περιχ καλυψθείσα νά διαλύνει τόν πέπλο τής νυχτερινής άμμιδης πού τή σκέπαζε. 'Έδω κι' έκει, λίγο - λίγο, φαινόταν ή δρυγή και γελήριας έπιφέντες τού νερού, ένω τέ σύννεφα τής άμμιδης, σάν άλτηνά φαντάσματα, άποτραβιστουσεν αιγά - αιγά μέσος στο δάσος, σε κάθε κατεύθυνση, σε νά έφευγαν από κάποια νυχτερινή μυστεγγιά. Οι στεγόνες τής δροσιές διμήνια κρεμασμένες στη δέντρα περισσότερη ώρα, δύπις γίνεται και στίς πλευρικές τάν βουνά.

'Η μικρή λίμνη, μου έπειρψε δλη της τήν διαρροϊκά δισταρά. Έπο τίς πορώτες δινοτές βρογής πού ξεπούσανε τόν Αβγούστο. Τότε, ή δινεμας και τό νερό σε αναταύρουν άλλατα, ή αύρανδς ήμενε ίαριά συνηρεασμένας, οι πρώτες άπολυταστινές ιώρες είχαν δλη τή γελήρη τού δειλικού, και τό τρυποκάρυδο καλυπτόστε γύρω τοπιγέρω, ένω ή φωνή του δικουγόταν από τή μια δριθή στήν

θάλη. 'Η λίμνη μου ποτέ δὲν ήταν πιὸ γαλήνια απ' όπ. τι ήταν μὲ τέτοιους νερόδ. Καὶ, καθώς τὸ στρῶμα τοῦ ἔργα ἀπὸ πάνω τῆς ήταν σκοτεινωσμένο ὅπο τὰ σύννεφα καὶ τὸ νερό, γραμμένο φῶς καὶ ἀντανακλάσεις, οὐδὲν πώς κατέβηχε μέσα στὴ λίμνη, δὲ έδιος δὲ οὐρανός. 'Απὸ τὴν κορυφὴ ἑνὸς γειτονικοῦ λόφου, ποὺ τὰ δέντρα του τὰ βούκαν πρὸς ἄπολο λίγο καιρό, ἤχει κανεὶς θυμάρια θέα πρὸς τὸ Νότο, πέρα ἀπὸ τὴ λίμνη, μέσα ἀπὸ τὴ βαθεῖα ὁδουτωτὴ γραμμή ποὺ σχηματίζει εἰς λόφους τῆς δυτικεργῆς βρύσης. Πρὸς τὰ ἔστι, ἀνάμεσα καὶ πάνω ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς καταπράσινοὺς λόφους, ἔβλεπε κανεὶς άλλους λόφους στὸ βάθος, πιὸ ψηλοὺς καὶ πιὸ μεκρινοὺς. 'Οταν στενάριοντα στὸ μέτρος τῶν πατιῶν, τὸ μάτι μου μποροῦσε μόλις νὰ δεχθείσαι μερικὲς ἀπὸ τὰς πιούρες γαλαζίες καρυφὲς τῆς μεγαρνῆς βιορειοδυτικῆς δροσερᾶς, καθὼς καὶ μόλις γονιὲ τοῦ χωροῦ μου. Σὲ δύοτα δίλητη μερές καὶ δὲν γύριζα, διέδραμα καὶ ἀπὸ τὸ παθὸν ψηλὸν σημεῖον, δὲν μποροῦσα νὰ διακρίνω τίποτε άλλο ἀπὸ τὸ πυκνὸν θάσος ποὺ μὲ τριγύριζε. Εἶναι διαρροέ να ἔχεις καντά σου κάποια ωδάτινη ἐπιφάνεια. Δίνει εἰδούμελε καὶ ζωὴ σε, στοριά. Καὶ τὸ πιὸ μικρὸ περγάδι αἴδεις, γιατὶ δύνα κατατίθεσαι μέσα, καταλαβαίνεις τις ἡ γῆ εἶναι γεράτη, περὰ καὶ δῆλη κατάβερη στοριά. 'Η χρησιμότητα αὐτῆς τοῦ πηγαδιοῦ εἶναι τόσο μεγάλη, δύο εἶναι καὶ τὸ δὲν οὖν διαστρέψει δροσερὲ τὰ τρόφιμα ποὺ κρεμάεις μέσα. 'Οταν κοίταξε ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ γειτονικοῦ λόφου πάνω ἀπὸ τὴ λίμνη, πρὸς τὰ λεβέδεα τοῦ Σάντηποτορού, στὴν ἐποχὴ τῆς παλιόρροιας, τὰ δέχαρεα καλά, σὲ νὰ τ' ἀνέβαζε ψηλότερα κάποιος δύτικος αντικατοπτρισμός. 'Ότης ἡ στοριά πέρα ἀπὸ τὴ λίμνη ἔμοιαζε σὲ λεπτή φλούδα, ποὺ τὴ χώριζε ἀπὸ μόνη αὐτὴν ἡ μικρὴ ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Καὶ τότε θυμάριοντα πώς ἔδω ποὺ πατοῦσα, στὸν εὔκο ποὺ κατακαΐσα, δὲν ήταν παρὰ στεγνὸ χῶμα.

'Η θέα ποὺ εἶχε ἀπὸ τὴν πόρτα μου ήταν ἀκόμη πιὸ μικρή. Δὲν ξιωθεὶς δύως στενοχώρεα, οὔτε περιορισμό. Εἶχα ἀρκετὸ χώρο για νὰ πατάξει ἡ φαντασία μου. Τὸ χαμηλὸ κατάφυτο δροπέδιο ποὺ τραβοῦσε ἀπὸ τὴν διάδικτη βύθη πρὸς τὶς δυτικές πεδιάδες καὶ πρὸς τὰ στάπεδα τῶν Ταρτάρων, ἔξασφάλμες δίρκετὸν τόπο γιας τὰς περιπλανάμενες οὐρανογένειες ἀνθρώπων. «Εὔτυχη-

σμένα στὸν κόσμο τὸν μόνο τὰ κλάσματα ποὺ χαρούνται ἔλει-
θερα ἐντὶ μνογχοῦ δρίζουνται, εἶπε κάποτε ο Νεαμοντάρα διὰ τὰ
κοπάδια του ζητούσαντα καινούργια πλευτέρα βοσκοτόπια.

'Εγὼ κατοικοῦσα πὲ καντά στὰ μέρη τῆς γῆς καὶ στὶς ἑποχὴς
τῆς Ιστορίας ποὺ μὲ εἶχεν περισσότερο τραβήξει ἀπὸ καρό.
Κατοικοῦσα σ' ἓνα μέρος τόσο μακρινὸν όσο καὶ πολλὰ διστάρια
ποὺ τὰ βλέπουν τὴ γῆ ταῖς οἰ διστρούμενοι μὲ τὰ τηλεσκόπιά τους.
Συνηθίσαμε νὰ φανταζόμαστε σπάνια καὶ θευμάτων μέρη σὲ κέ-
ποια μακρινὴ καὶ ἀπόμερη γωνία τοῦ οὐρανοῦ, κάποια πλευρὰ ἀπὸ
τὸν ἀστερισμὸν τῆς Κασσιόπειας, μακριὰ ἀπὸ τοὺς θόρυβους καὶ
τὰς σκοτειόρες. 'Εγὼ λοιπὸν μνακάλιψη πάλι τὸ σπίτι μου βρισκό-
ταν σ' ἓνα τέτοιο θευμάτιο μέρος τοῦ κόσμου, ἓνα μέρος δύνας
ποὺ θὲ έμενε ἵσως γιὰ πάντα δηγματεῖα στὸν πολὺ κόσμο. 'Αν δέπλε
ἀλληλιών τὸν κόπο νὰ ἀγκατασταθῆ καντίς αἱ κάποια ἀπὸ τὰς οὐ-
ράνιες τακοθεσίες, καντά στὶς Πλειάδες ἢ τὰς 'Γάδες, καντά στὸν
'Αλιντεμπεράν ἢ τὸν 'Αλτάρ, τότε βρισκόμενα πρεγματικά ἔκει,
ἢ τουλάχιστον αἱ μᾶς τέτοια ἀκόσταση ἀπὸ τὴ γῆ ποὺ εἶχε διφήσει
πάνω μου, διότε καὶ ὁ παὶ καντίνδος μου γείτονας νὰ μὴν μπορεῖ νὰ
μὲ δεχωρίσῃ παρὰ αὖτις ἕνα μυροσκοπικὸ φωτεινὸ στύγμα—κι'
αὐτὸν μόνο τὰς νύχτες ποὺ δὲν εἶχαμε φεγγάρι. Τέτοιο ἦταν τὸ
μέρος ποὺ εἶχα καταφύγει.

καὶ μέσα φρεάτιος ἔνας βουνός
καὶ κρατοῦσε τὰς σκέψεις του μηδὲ
σάν τὰ βουνά ποὺ πάνω τους βασικοῦσαν
τὰ κατάδια ποὺ τὸν ἀφρίζουν.

Τι Βέβη ἐπρεπε νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴ Καή πάτου τοῦ βοσκοῦ,
ἄν τὰ κατάδια του πάντα βασικοῦσαν σὲ ψηλότερα λιβάδια ἢ π'
δ.π. αἱ σκέψεις του;

Κάθε παρωτὸν μὲ καλούστις χαρούμενα νὰ κάνω τὴ Καή μου ἔτοι
ἀπλή, ἀβύντι καὶ ἀγνή, δύσο καὶ ἡ Θύση. 'Εγινα λάτρης τῆς Αἴγαρης,
φανατικὸς λάτρης τῆς, δύος ήσαν κάποτε αἱ 'Ελληνες. Συπνοῦσα
νεφές καὶ ἀποκίνη τὸ λαυτρό μου στὴ λίμνη. Άλτε γαύτες πάντα
μὲ θρησκευτικὴ εὐλέψεια, ήταν μὲ θευμάτων διστρογή καὶ θν

άπλα τὰ καλύτερα πρέματα ποὺ έκανε στή Σωή μου. Άλλε πάσι, μέστια από λουτρό ταῦ κανέλου βασιλικὲ Τούρκ-Τσάγρυκ ἦταν γραφμένη ἡ φράση : «Νά ξανακώνους τὸν ἑαυτὸν σου καθημερινὲ. Κάνε τὸ θέλι πάλι, καὶ πάλι, καὶ πάλι, στὸν εἰώνιον τὸν διπλαντανούντονα πολὺ καλά τῇ σημερινῇ τῆς φράστης αὐτῆς. Τὸ πρωτό μᾶς φέρνει κλῶσσα στὶς ἡριανὰς ἔποιχές.

Μοῦ έκανε τόση ἐντύπωση τὸ βασίλεμα ποὺ έκανε κάποια κουνουπίνια ποὺ πετοῦσαν χωρὶς νέα μαρούται κανένας νέα τὸ ίδει μέσον στὸ δουράπιό μου, μὲ τὸ πρώτο χάραγμα τῆς αὐγῆς, καθὼς κοιμάμενοι μὲ τὴν πόρτα καὶ τὰ παρεπήθυρα ἀλένοντα, δοῃ θά μου έκανε καὶ διῆχος τῆς ποδὸς Κωπήρης σύλπιγχος ποὺ παύνισε ποτὲ γιὰ τικὴ αἴποιον. «Ηταν τὸ μυημόδουνο τοῦ Όμηρου, ήταν μᾶζη ἡ Ἰλιέδης καὶ ἡ Ὀδύσσεια στὸν ἄλερα, τὸ κουνουπίσι αὐτό, ποὺ τραγουδούσισε τὴ δυσῇ του δργῆ, τὶς διαδές του περικλανήσιες. «Υπῆρχε κάτι τὸ ἀπόκοινο από βασίλεμά του. «Ηταν σὲ νέα διαφήμιξε τὴν αἰώνια ρώμη καὶ τὴ γονιμότητα τοῦ κόσμουν. Τὸ πρωτὸς εἶναι ἡ σπουδαιότερη δύρα τῆς ἡμέρας. Αὐτὴ τὴν δύρα νικατάζουμε τὸ λιγύθτερο. Γιάτι μιά τουλάχιστον δύρα, βρίσκεται ξύπνιο καὶ κάποιο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μας, ποὺ μισοκοινιάται τὶς ὑπόδεστες δύρες τῆς μέρας καὶ τῆς νύχτας. Δύναται πρέματα δύτον τὸ πρωτὸς μᾶς μαρά ἡ φωνὴ ἡ τὸ σκούπιττρυμα κάποιοις ὑπηρέτη. «Οταν δὲ μᾶς ξυπνήσει τὸ σφρίγος βοτερού ἀπὸ τὴν ξεκούραση τῆς νύχτας καὶ σὲ ἀποδιώξει μας, συνοδευμένες ἀπὸ τὶς μελωδίες κάποιας ἀπόκοινης μουσικῆς, παρὰ τὸ ξυπνητήρι ποὺ κουβουνίζει ἢ σὲ σιερήνες τῶν ἐργοστασιῶν. Καὶ θά πάσι γεμάνη ἡ ἡμέρα μας, δύτον δὲ ξυπνήσει τὸ πρωτὸς γιὰ γεάν ὄνωτερη Σωή ἀπ' αὐτή, ποὺ ξήσειρε τρίτη νέα μᾶς πάρει ἢ οπνος.

Τὸ σκοτάδι έχει τὰ καλά του, έχει καὶ αὐτὸ τὴν ἀξία του, ποὺ δύναται μικρήτερη ἀπὸ τὴν ἀξία ποὺ έχει τὸ φῶς. Ο μινθρωπός ἑκεῖνος ποὺ δύναται ποτεύει τὸν καθέτες μέρα έχει μιά πρωνή, ποὺ λερή δύρα ἀπ' αὐτές ποὺ ὡς τώρα βληστά, ἀπελπιστήρες ἀπὸ τὴ Σωή καὶ πήρες τὸν κατήφορο. Τοπέρα ἀπὸ μιά πολύνεφη διακοπὴ τῆς σωματικῆς του Λωῆς, ἢ ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἡ καλύτερος τὰ δρυγικά του ξανακώνουν καὶ ξαναδύναμόνουν καθημερινέ, καὶ τὸ

κνεύματα του δοκιμάζει καὶ πάλι ποιεῖ ἀξιόλογη ζωὴ μπορεῖ νὰ δημιουργήσει. Μπορῶ νὰ εἰπῶ πώς δῆλα τὸ ἀξιόλογα γεγονότα γενικούνται καὶ παρνασσοῦ πνοὴ τίς πρωινὲς δύρες, στήμη πρωινὴ ἀτμόσφαιρα. "Όλες οἱ πενικατικὲς θεανθητικὲς ξυπνοῦνται τὸ πρωΐ, γράφουνται τὰ σφράγιδα τῶν Ἰνδῶν. Οἱ καλλὲς τέχνες, ἡ ποιηση, καὶ οἱ ὥραιότερες καὶ καθηρότερες πρέσεις τῶν ἀνθρώπων, γενικούνται καὶ μεγαλύτερον τὰς πρωινὲς δύρες. "Όλοι οἱ ποιητὲς καὶ οἱ θρησκεῖς εἶναι ποιεῖσθαι τῆς Αὐγῆς, καὶ μὲ τὸ Εγκέρωμακ δίνουνται τὸν καλλίτερο ἁυτό τους. Χαρά στὸν ἀνθρώπον ποὺ μὲ Ζωὴν καὶ γρήγορο βῆμα παραπέτει: δῆλα στὸν ἄριο: Γέ' αὐτὸν ἡ ἡμέρα εἶναι ἡ να ἀπέλειπε πρωινό. Δέντροι σημαστὰ τὶ λέβει τὸ ποιητή ἢ τὶ κάνουν οἱ ἀνθρώποι. Τὸ πρωΐ, μέρα εἴμαι ξύπνιος, νεόθιο μέρος μου τὴν αὔγη. Ἡθικὴ ἀνόρθωση εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ διάλεξουμε τὸν θάνατο. Γιὰ ποιὸν δῆλο λόγο οἱ ἀνθρώποι-Έγουντ κάθε μέρος τόσο φτωχὴ ἀπόδοση, παρέ ἐπειδὴ νικάζουν; Δέντροι μάνικοι. "Αν δὲν τοὺς ἔπιπεν νύστα καὶ τεμπελά, θὲ μπορούσουν νὰ κάνουνται πολλὰ πρέματα. Ἐκατομμύρια ἀνθρώποι εἶναι δριμεῖται Εθνῶν διστά νὰ μποροῦνται κάνουνται σωματικὴ ἀργυρία. Μὲ μανάχα εἶναι στὸ ἐκατομμύριο εἶναι δριμεῖται ξύπνιος γιὰ νὰ δέξει καλὴ πενικατικὴ ἀπόδοση, καὶ μόνο εἶναι στὸ ἐκατὸ ἐκατομμύριο γιὰ νὰ δημιουργήσει ἀξιόλογη ζωὴ, νὰ γίνει θρωματικὴ ποιητής. Τὸ νὰ είσαι ξύπνιος σημαίνει πόλις είσαι ζωτεανός. Δὲ συντητικὸς ἀκόμα στὴ Ζωὴ μου ἀνθρώποι ποὺ νὰ εἶναι ἀλότεροι ξύπνιοι. Θὲ μποροῦσε τέχνα νὰ τὸν ἀντικρίσω στὸ πρόσωπο;

Πρέπει νὰ μάθουμε νὰ ξυπνοῦμε καὶ νὰ μένουμε ξύπνιοι, δηλ. μὲ μηχανικὰ μέσα, παρό μὲ τὴν ἐπωτερική, αὐθόρμητη προσποντὴ τῆς αὔγης, ποὺ δὲ δὲ μᾶς λείψει: οὗτοι στὸν ποδὸν βαθὺ μόνο μας. Δέντρα ποὺ ἀνθεκρυστικὸ γεγονός ἀπὸ τὴν ἀνατέρρητη θεανθητικὴ τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀνεβάζει τὴ Ζωὴ του μὲ συνειδητὴ προσπάθεια. Εἶναι βέβαια κάτι τὸ νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ζωγραφίσται μὲ εἰκόνα ἢ νὰ πλάσει ἑνὸ μηχανικός, καὶ νὰ δείξει έτσι μερικὰ πράματα δημόρων. Μὲ εἶναι πολὺ ποὺ σπουδαῖο νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀπεικονίσει τὴν ἀτμόσφαιρα. Τὸ νὰ δημιουργοῦ: κανεὶς τὸ φέρει καὶ τὸ χρώμα τῆς ήμέρας, αὐτὸς εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπ' όλες τὰς τέχνες. Τὸ ίργο τοῦ κάθε ἀνθρώπου εἶναι νὰ διαψώσει τὴ

ζωή του καὶ νότην κάνεις, δικύρι, καὶ στέλλεται μέρεις της, δῆμος νά τη ζήσει. "Αν δέρνιδηστε, ή καλύτερα δια θέσην ποτέντες τις πληροφορίες ποὺ παίρνουμε, οὐ χρησιμού θά μᾶς πληροφορίουσαν καθερά πώς θὰ έπειπε νά γίνει αὐτό.

Πήγε στὸ δάσος γιατὶ ήθελε νά ζήσω ἀλεύθερος, μνημετωπίζοντας μόνο τὰ βασικὰ προβλήματα τῆς ζωῆς, καὶ νότι θέση μποροῦσα νά διδαχτῶ τὰ δυτικά θὰ είχε νά μοῦ διδάξει: ή ζωή, καὶ δρι, σάν έρθει η άρα τοῦ θανάτου μου, ν' ἀνανεωθήσω πάσι ή ζωή μου είχε πάσι χαμένη. Δὲν ήθελα νά ζήσω διπλά είναι ζωή: "Η ζωή είναι τόσο ἀκριβό πράμα! Ούτε καὶ ήθελα νά ζήσω κάνοντας συμβιβασμούς, ἐκτὸς ἀν ήτον διλότερα ἀναγκαῖα. "Ηθελα νά ζήσω βασικά καὶ νά ρουρήξω διο τὸ μεδούλι τῆς ζωῆς, νά ζήσω ρωμαλέα, σπαρτιανά, ἔτοι ποὺ νά βάλω στὸ περιθώριο κάθε τί ποὺ δὲν ήταν ζωή, νά σπρωμάξω τὴ ζωή αὐτὰ γωνιά καὶ νότην περιορίων στὰ σπεντέρα δριά της, καὶ νά δεξιῶ ἀν δέξικε τὸν κόπο νά τὴ ζήσει κανεὶς. Θὰ μποροῦσε ἔτοι νά κατελάβῃ τὴ μετριότητά της καὶ νά τὸ εἰπόν σ' διο τὸν κόσμο. "Αν πάλι δεσχηθεὶς πώς είναι κάππα τὸ Βαυμάσιο, τότε νά τὴ γυνωρίσω στὴν πράξη καὶ νά μπαρτσω νά τὸ Ελεστορήσω δου γίνεται ποὺ καθερά. Νομίζω πώς οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι βρίσκονται σὲ μια παράξενη ἀβέβαιότητα στὸ ζῆτελα αὐτόν, ἀν δηλαδή ή ζωή ἀνήκει στὸ διέβολο ή στὸ Θεό, καὶ καταλήξει καὶ πως θι: αστικά στὸ συμπέρασμα πώς δι κύριος σπουδής τοῦ ἀνθρώπου ἔδω κάτω είναι καὶ δοξάζει τὸ Θεό καὶ νότην αὐχεριστεῖ πάντοτε.

Εἶναι ἀλήθευτικά πώς ζούμε μέτρια, σάν τὰ μυρμήγκα, διν καὶ δ μόθος μᾶς λέι πώς, ἔδω καὶ πολλά χρόνια, ξεναγεῖ με αβληθεῖ στὸ ἀνθρώπους. Τὸ δικα λόθος ἀκολουθεῖ τὸ δόλο, καὶ ή μεγαλύτερη διετή μας χανταχώνεται διότι τὴν δύνατα πακομειψά τῆς ζωῆς μας. Χαντακωνόμαστε, χανύμαστε σὲ λεπτομέρειες. Μά δύναται τίμιος ἀνθρώπος δὲ χρειάζεται νά ξέρει νά μετράει περισσότερο διότι τὸ δέκα δάχτυλά του, ή τὸ πολὺ - πολὺ, καὶ τὸ δέκα δάχτυλα τῶν ποδιῶν του. Τὰ δόλας νότην ὑπολογίζει χανθρώπα. "Ἀπλότητα, ἀπλότητα, ἀπλότητα. "Ακούστε με, κάνετε οἱ δουλειές σας νότην διο δη τρεῖς, καὶ δρι ἀκατό καὶ χάλιας. "Αντι

έκατομμύρια μετράτε μισή ντουζίνα, καὶ σημαιώνετε τοὺς λογοφωνικοὺς σας στὸ νότι τοῦ ἀντίχειρά σας. Μέσα σ' αὐτὴ τῇ φωρτουνιαδέη θάλασσᾳ τῆς πολυτιμένης Ζωῆς, εἶναι τόσα τὰ σύννεφα καὶ οἱ καταπιγίδες καὶ οἱ δύμοβιβλες καὶ οἱ χλιες - διὸ παρθέμοις συμφορές ποὺ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃς· κανεὶς, ὅστε ὁ καθέ άνθρωπος, ἄν θέλει· νὰ ζήσῃς χωρὶς νὰ πάῃ στὸ φαῦντο, καὶ νὰ μηκορέσσεις κάποτε νὰ φτάσῃς στὸ λαράνι, πούτσεις νὰ κάνεις συνέχεια ὑπολογιαριδίους. Κι' ἕκεῖνος ποὺ πετυχαίνεις πρέπεις ἀληθινά καὶ εἶναις μεγάλος λογοτήφ... Ἀκλοποιήστε, ἀπλοποιήστε τὰ πρέματα! Ἄντι τρίας γεύματας τὴν ἡμέρα, μήτρα τρώτε πάρα μόνο ἕνα. Ἄντι πάντα πιάτα, λερώνετε μόνο ἕνα. Καὶ περιορίστε ἀνάλογα δίλιξ τὰς ἀλλες ἀνθύγρας. Ἡ Ζωὴ μας εἶναι σὲ μὲν Ὁμοσπονδία, φτιαγμένη ἀπὸ πολὺ μικρὰ κρατίδια, μὲ τὰ σύνορά της ἀδιάκοπα σὲ κατάσταση συναστισμοῦ, σὲ σημεῖο ποὺ δὲ ἀπλὸς πολιτικῆς δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ αᾶται πιάτη περιττυρεῖταις τέτοιος συναστισμὸς διῆ τὴν δύρα. Καὶ τὸ ίδιο τὸ Ίθυς μας, μὲ δίλιξ τὰς λεγόμενες ἐκστερνικὲς βελτιώσεις του, — δίλιξ ποὺ τὰ λέμε, δίλιξ ἐξστερνικὲς καὶ ἐπιφεγγιακὲς, — δὲν εἶναι παρὰ ἔνα δυσκολοκίνητο καὶ ὑπερτροφικὸ καταστάσιομα, περαγμένομένο μὲ περιττά πρέματα, χαλασμένο ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ πολυτέλεια καὶ τὰ παράλογα έξοδα, χωρὶς ὑπολογισμὸ καὶ χωρὶς ἀξιόλογο σύντομενο σκοπό, θεωρεῖσθαι καὶ τὰ ἔκατομμύρια σπιτικά στὴ χώρα μας. Ἡ μόνη θεραπεία, τόσο γιὰ τὸ Ίθυς μας δύο καὶ γιὰ τὰ νοσοκομεία μας, εἶναι νὰ ζήσουμε μὲ αὐτοτροχὴ οἰκονομία, πὸ λιτά κι' ἀπὸ τὰς Σπερτιάτες καὶ μὲ σκοπούς πὸ ὑψηλῶν. Τὴ Ζούμε πολὺ γρήγορα τὴ Ζωὴ μας. Οἱ ἀνθρώποι ἔχουν τὴ γνώμη πώς εἶναι βασικὸ τὸ Ίθυς νὰ ἔχει ἐμπορικὴ κίνηση, νὰ κάνεις ἐξαγωγές, νὰ δρησιμοκοινᾶ τὸν τηλέγραφο, σὲ συγκονιαῖς του νὰ γίνονται μὲ τριάντα μίλια τὴν δύρα, χωρὶς νὰ δρουμεῖς τὴν παραμυκρὴ ἀμφιβολία δὲν αὐτὸς τὰ πρέματα μᾶς ταπειάζουν δὲ δρῦ. Μὲ εἶναι κάπιας δρέπανο, ἂν θὰ πρέπει νὰ ζούμε σὲν πίθηκοι ἢ σὲν ἀνθρώπους. "Αν ζυστήσουμε καὶ πάψουμε νὰ κατασκευάζουμε σιδηροδρομοὺς καὶ νὰ ἀφιερώνουμε τὰς μέρες καὶ τὰς νύχτες μας στὴ δουλειά, καὶ ἀν προσπαθήσουμε νὰ σφυρηλατήσουμε τὴ Ζωὴ μας γιὰ νὰ τὴ βελτιώσουμε, πολὺ; τότε θὰ θελήσεις νὰ φτιέξεις σι-

δημοσίους; Καὶ ἀν δὲ φειχτοῦν σιδηρόδρομοι, μήπως δὲ
θέ πάγιοι στὸν οὐρανὸν ἔται ἔρθεται τοῖς; Μᾶλλον πάλι μετνομεί
στὸ απέτι καὶ κοιτάξουμε τὴν δουλειά μας, ποιός θέλει τὸ σιδη-
ρόδρομο; Οὐτὸν ἀνεβάνοντα πάνω στὸ σιδηρόδρομο, ἐκεῖνος ἀνε-
βαίνει ἐπάνω μας. Συερθήκετε ποτὲ αστούς πάνω σὲ τραβήσας, ἀπο-
τελοῦν τὸ ὑπόστρωμα ὃντον ἐπάνω κερνεῖσθαι σιδηρόδρομος; Ἡ
κάθε μιὰ ἀπὸ αὐτῶν εἶναι ἕνας ἄντρας, Ἑνας Ἰρλανδός ή ἕνας
Γιάγκος. Οἱ σιδηρότροχοί στρώνονται πάνω τους, συκούσονται
μὲν δῆμο, καὶ τὰ βαρύνια χαλοῦνται ἀπόρυθμο. Κάθε λίγη χρονιά,
καινούργιος τραβέρσος στρώνονται χάμηι καὶ πατιοῦνται. Ἐτοι
πού, ἀν μερικοῦ χαρούνται νὰ τρέχουνται μὲν τὸ τραίνο πάνω στὶς
γραμμές, ἄλλοι ἔχουν τὴν ἀποχήν νὰ πατιοῦνται ἀπ' αὐτές. Ἀν
τὸ τραίνο συναντήσει Ἑναν ἴντονότητα—καμίας περισσευόμενη, τρα-
βέρσα, ποὺ ἔργυρη ἀπὸ τὴν ἥπη της—σταυρόται: τὸ τραίνο καὶ δύο
ἄρχεῖσσαν νὰ φωνάζουνται καὶ νὰ χαλοῦνται τὸν κόσμο, σὲ νὰ ἔται
ἔξαρση αὐτῇ τῇ τραβέρσα. Μὲ χαρὲ μαθαίνουν πάνω κάθε πάντες
μέλια ἔχουν καὶ ἔνα συνεργείο γιὰ νὰ κρετέ ξεπλικάτουν στὰ
κρεβάτια τους τοὺς ὑπνοφέτες αὐτούς, γιατὶ εἶναι ἔνα σημάδι
αὐτῷ πάνω μπορεῖ κάποτε καὶ νὰ ἁπτεῖσθαι.

Πιετὶ χρέπει νὰ ζῶμε τόσο βιαστικά, καὶ νὰ σκοτειλούμε
έτοι τὴν ζωή μας; Εἴμαστε ἀπόρετοισμένοις νὰ λιμοκτονήσουμε
πρὶν ἀκόμη νὰ πεινάσσουμε. Οἱ δινήρωτοι λένε πάνω μιὲν βελονιά ποὺ
γίνεται στὴν άρα της αὐτῆς γλιτώνει ἀπὸ δύλλες ἔντομο. Ἐτοι κά-
νουνται χίλιες βελονιές σήμερα, γιὰ νὰ γλιτώσουν ἔντομα χιλιάδες
εδρία. Όσο γιὰ δον λέει, δὲν ἔχουμε καμιά, μὲν ὅποιοςδή-
ποτε συνέπειες. Ἐχουμε τὸ χορδὸν τοῦ Ἀγίου Βενελίου, καὶ δὲν
μποροῦμε νὰ κρετήσουμε ἡσυχοῖς οὖτε τὸ κεφάλι μας. Ἀν ἔται
νὰ τρεβήξω τὸ σκοινὶ τῆς καρπάντας τῆς ἐκαλητοῦς μας αὐτὸς γιὰ
ν' ἀναγγεῖλω πυρκαϊκό, χωρὶς σταυρατημό δηλαδή, δύσκολα θὰ
βρεῖται δινήρωπος—ἄντες η γυναῖκα—στὰ περίχωρα τῆς. Κόνι-
κορητικό μὴ μή συγχινῆσεται. Οἱ δινήρωποι τὰ παρατοῦν δύλλε, γιὰ νὰ
ἀκολουθήσουν τὸν ἥχο αὐτού, δρῦ τόσο γιὰ νὰ σώσουνται τὰ ὑπέρ-
χοντά τους ἀπὸ τὶς φλόγες, χωρὶς πρόπαντων—γιὰ νὰ πούμε τὴν
ἀληθείαν— γιὰ νὰ ἔσοῦνται μὲν καίσαται, δρῦσι εἶναι γιὰ κάποιο καὶ
μείς δὲν τὰ ρίγνωμε στὴ φωτιά, ή, γιὰ νὰ ἔσοῦμε νὰ τέλει τὸ τραβῖσσον

έξω, καὶ τὰ ζώουντα ένα χέρι, έτοι ποὺ αὐτὸν νὰ γίνεται δμαρρα, εἰ
νὰ γίνεται ἡ θάνατος ἡ θνητότης τῆς ἑνόρες τους.

Δίχοι εἶναι οἱ ἀντρες ποὺ πάρτουν νὰ κοιμήσουν γιὰ μισή
ἡμέρα, μετά τὸ μεσημεριανὸ φαγητό. "Οταν δὲν εἰσείσουν ση-
ώνουν δύνεις τὸ κεφάλι τους καὶ ρυτούν : οἳ τι νέα; Καὶ διὸν
οἱ ὑπόλοιποι ἐνθρωποι τὰ διεταν βάρδια τὴν ἀραποῦ εἴτε κοι-
μόντευσαν. Μερικοί, δίνουν οὐδεγέλες νὰ ταῦς ἔμπνουνε καθε
δρα, γι' αὐτῶν, βέβαια, τὸ σκοτό. Γιὰ νὲ σᾶς τὸ ἀντεποδώσων,
εὖς διηγεῖνται τί θυεῖται εἶδαν. "Τοτέρα ἀπὸ τὸν οπινὸ τῆς κύρτας,
τὰ νέα εἶναι τὸ ιδιο ἀπαρείτητα διστο καὶ τὸ πρωινὸ ρόφημα.
"Σές παρανολιδ, πέστε μου διαδίηποτε νέο ποὺ θύγεται σὲ διασον-
δήποτε ἐνθρωπο, διαουδήποτε πάνω στὸν κόσμο, καὶ διαβάζει,
τὴν δύρα τοῦ πρωινοῦ του καρέ, πώς ένας ἐνθρωπος μαχαίρωθηκε
χτῆς βρέβιν στὸ Οὐάτσιτο Ρίβερ, χωρὶς νὰ ίνταστείται πλὸς κι'
ζύτος ἢ θάνατος. Καὶ μέσα στὸν ἀπόθμενη σπηλιά τοῦ κόσμου αὐτοῦ,
καὶ πράτισ έχει, μάς δὲ βλέπειο.

Γιὰ λογαριασμὸ μου, έγὼ θὰ μπορεῖσα θεομάσια νὲ ξήδω
χωρὶς τὸ ταχυδρομεῖο. Νομίζω πώς πολὺ λίγες εἶναι οἱ ἀξέιδειοις
εἰδήσισις ποὺ μᾶς φέρνει. Δέν έρω αἱ φύλοι, μάς έγὼ δὲν έχω πάρει
παρό μόνο ένα ή δύο γράμματα στὴ Σωή μου—αὐτὸν τὸ ἄγραψιο
πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια—μὲ περιεχόμενο δέξιο γιὰ τὸ γραμματό-
τοστριό ποὺ είχανε πληρώσει. Τὸ ταχυδρομεῖο μὲ τὰ γραμματό-
σηματά τῆς μᾶς πέντε εἶναι, συγκά, ένα μέσο γιὰ νὰ πρασφέρετε
μὲ ασθενεῖται μάζ πέντε γιὰ σκέψεις ποὺ τόσο συγκά εἶναι ἀ-
στείες. Είμαι βέβαιος πώς ποτὲ μου δὲ διέβασε σὲ Ιρημερέδα
ὅποιαδήποτε δέξιόλογη εἰδηση. "Άμα διεβάσουμε μιά φορά :
«Ἐνεας ἐνθρωπος ληστεύθηκε, δολοφονήθηκε, σκοτώθηκε ἀπὸ
ἀτύχημα, ή ἔνα σπίτι κάρηκε, ἔνα πλοῖο καυάγησε, ἔνα ἀτράπλοοιο
καυπιγγήθηκε, ή μιστικόδοντα τὴν ἔχουφε διαδηρόμεος, ἔνα λια-
σσαμένο σκυλί σκοτώθηκε, ή ἔπεισαν ἀκροδέες», δὲν διχουμε ποτὲ
ἀνάγκη νὰ διεβάσουμε δεύτερη φορά παρόμοια εἰδηση. "Η μά
φορά μᾶς φτάνει. "Άμα έρεις τὴ βάση, τὴν ἀρχήν, τὲ σοῦ γρεά-
ζουται χιλιάδες παραδειγμάτα καὶ ἐφερμογές ; Στὰ μάτια δύος
φύλων φου θὰ τὰ νέα, δικας τὰ λέμε, εἶναι ἀπὸ λιοντα-
κούσιοι, κι' αὐτοὶ ποὺ τὰ γράφουνε καὶ τὰ διεβάζουν εἶναι σάν

τίς καιτοφεπόλες γρίς. Καὶ δμως, πολλοὶ ρουφάκια λαΐμαργα
τὸ καιτοφεπόλει εἰσέβη. "Άκουσα πάντας, κάποια μέρα, μὲ τόση
μανία μαζίεντηκαν οἱ ἀνθρώποι ἔξι ἀπὸ τὰ γραφεῖα μᾶς ἐφημε-
ρίδας γιὰ νὰ μάθουμε τὰ τελευταῖα νέα, που ἔσπεσαν δροχετὰ
κρύσταλλα τῆς, εἰσόδου ἀπὸ τὸ σπρώχερο. Αὐτὰ τὰ νέα εἶμαι
βέβαιος πώς μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ γράψῃ διάδοχα μήνες πρὶν ἡ
καὶ δώδεκα χρόνια μετά, χωρὶς νὰ ἔχει ρόβη νὰ πάσσει δέως στὰ
γραφόμενά του. Γιὰ τὴν Ἰσπανία—γιὰ νὰ φέρω ἓνα παράδειγμα—
δίμος Ἐπέρις πῶς νὰ πετάξει κάθε τόσα στὴ μέση τὸ Δὸν Κάρλο καὶ
τὴν Ἰνράντα, ἢ τὸ Δὸν Πέδρο καὶ τὴ Σαβίλη καὶ τὴ Γρενάδα,
ἀπὸ καιρὸν σὲ καιρὸν καὶ μὲ τὰς σωστὰς αναλογίες—τὰ δινόματα
μπορεῖ νὰ δύσουν κάπως ὅλλαξ, ἀπὸ τὰν καιρὸν ποὺ εἶδε γιὰ τε-
λευταῖς φορὲ τὰς ἐφημερίδες—καὶ ἔμε περιγράφεις μιὲ ταυρομ-
χίας δτεν χρειάζεται νὰ μπεῖ στὴ μέση καὶ τὸ σχετικὸ θέατρο. Βὴ
δύστας μιὲ δλήτελα σωστὴ καὶ πιστὴ εικόνα γιὰ τὴν κατάσταση,
στὴν Ἰσπανία, καλύτερη μεριδάς ἀπ' δυος δημοσιευθετών σὲ
πολλές ἀπὸ τὰς ἐφημερίδες ποὺ διαβάζει σὲ κάποιος. "Οσο γιὰ τὴν
Ἀγγλία, μπορῶ νὰ εἰπῶ, πώς τὸ τελευταῖο νέο ποὺ δέξκει δ
κόπτες νὰ δικηρεύσει, είναι ἡ Ἔπανάσταση τοῦ 1819. Καὶ ἀν
ἔχετε διαβάσει μιὲ φορὰ γιὰ τὴν ἀγροτικὴ περιγραφὴ τῆς χώρας
αὐτῆς, γιὰ διασωθῆσθε περασμένα χρόνα μὲ τὴ συντήρηση
σοδειά, δὲ χρειάζεται νὰ δικηρεύσετε δλῆτη χρονιά γιὰ τὸ ίδιο
θέμα, ἔτες ἄν τὸ διδασκόμενο σας είναι εθιστέρας οἰκονομικῶν
καὶ ἐργαρικό. Κατά τὴν κρίση ἴδιας ἀνθρώπου ποὺ σπάνια κοι-
τάζει τὰς ἐφημερίδες, είποτα τὸ κατινάργυρο δὲ γίνεται στὰ Ἑλ-
λεπτικά—καὶ δὲν ἔχειρῶ οὐτε καὶ τὴ Γαλλικὴ Ἔπανάσταση.

Τι νέα; Πόσος δμως σπουδαιότερο είναι νὰ μάθουμε τί είναι
αὐτὸν ποὺ δὲν παλιώνει | "Ο Κιέου-χέ-γιον (ἀνάπτυξις δροχον-
ταῖς στὸ κρέτος τοῦ Οινὲ) βοτεύει ἕναν ἀνθρώπο του στὸν Κοινογ-
ύπου γιὰ νὰ μάθῃς γένα του. "Ο Κοινογ-τόφος προσκούλεστ τὸν ἀπε-
σταλμένο νὰ καθήσει κοντά του καὶ τὸν ράστησε ἔτοι: «Τί κάνεις
διάρνηγε σου;» Μὲ σεβασμό, δὲ ἀπεσταλμένος ἀπάντησε: «Ο
διάρνηγε μου ἐπιθυμεῖ νὰ ἀλλατώσει τὸν δρεπμὸ τῶν σφραγίδων
του, μὲ δὲν μπορεῖ νὰ φτάσει στὸ τέλος τους. » Όταν δὲ ἀπεσταλ-
μένος ἐριγκ, δὲ φύλασσοφας παρετήρησε: «Τί σπουδαιός ἀνθρώπος!

Τι σπουδαίος διηγητικός ή; Ο λεροκήρυκας στήν έκκλησία, όντι νά Καλίκει τ' αύτιά τάν νυνταδέσιν χωρ' κέν τή μόνη θρέφρα πού έχουμε γιά Εγκούραση στὸ τέλος τῆς Φθινοπώντος—γιατί η Κυριακή στήν πραγματικότητα είναι τὸ τέρμα μᾶς καιροστικῆς καὶ καικοχρηστικούμενης έδομάδας, καὶ διὰ τὴ δροστήρα καὶ Εγκούραση ἀρχὴ μᾶς καινούργιας—μὲ τὴ μὲν τὴν θλή Ιστορίας κάρκασσας οὐλικές γηνείες, στὸ κήρυγμά του, θά βρετε νά φαντάζει μὲ βροντερή φωνή : α' Ής ἔδω | Φτάνει! Τι σκοπό θυτεί αύτό τὸ κυθηρεικό σας λαγάνισσα καὶ ὁ δρόνας, που τὰ κέρδη του μά μέρα θὰ τ' ἐφίρεσε ἔδω πέρα ;

Τις ὑποκριτές καὶ τὶς ἀπάτες τὶς ἀκτινούμε σὰ νὰ θρεψει ποὺ χρυσηρὲς ἀλήθειες. Τὴν πραγματικότητα δικαὶ δὲν τὴν πιστεύουμε. "Αν οἱ διηγητικοὶ προσέχουμε μόνο τὶς ἀλήθειες καὶ δὲν ἀφήνουμε τὸν ἁυτὸν τους νὰ ξεγελάται, τ. Κων., σὲ σύγκριση μὲ αύτὰ ποὺ έδρουμε, θὰ ξισιαζὲ μ' ἓνα παραμύθι, μὲ τὶς Χλιδες καὶ Μία Νύχτες. "Αν τιμοθεσμοὶ μὲ τὸ σεβασμό μας μόνο θεέντα ποὺ τὸν δέξουμε καὶ τὸν διατελεῖνται, μουσικὴ καὶ τραγουάδια θὰ ἀκούγονται ἀδιάχορα στοὺς δρόμους. "Οταν δὲ βιαζόμεστε καὶ σκεπτόμεστε προσεχτικά, βλέπουμε πώς μόνο τὰ μεγάλα, τὰ ἄξιαλογα πρέματα είναι μόνη καὶ αἰσώπια, καὶ πώς οι μικροφόβοι καὶ οι μικροχερὲς είναι μονάχες ἡ σκιά τῆς πραγματικότητας. Τότε η ζωὴ είναι εὐχάριστη καὶ θευμάτιστα. Οι διηγητικοὶ δικαὶ, γλείνουμε τὰ μέτια, μισθοκομοῦνται, βλέπουμε θεόματα ποὺ τοὺς ἀποτομεύουμε, καὶ καθιερώνουμε καὶ απεθερωτούμε τὴν καθημερινὴ ζωὴ τους, τὴ γεμάτη ρουτίνα καὶ συνήθειες. Θεριζομένη πάντως σὲ έντελες φανταστικές βάσεις. Τὰ παιδιά, ποὺ παίζουν τὴ ζωὴ, ξεχωρίζουν τὸν ἀληθινόν της νόμους καὶ τὶς σχέσεις της καθήτερα διὸ τοὺς μετέλους. Οι μετάλοι δὲν πετυχαίνουν νὰ ζησούν μιὰ ζωὴ ξένη καὶ νορβίζουν πώς τὴ πέτρα, δηλαδὴ τὴ ἀποτυχία, τοὺς έχει κάνει σοφώτερους. Διέβασσε μάποτε σ' ένα λιθοκό βιβλίο πῶς ήμείς φορά δὲ γιδὸς ένδεις βασιλικῆς διώγκης ὅποι μικρὸ παιδί διὸ τὴν πετρίδα του ναὶ ἀνατρέψῃ μέσω στὸ λόγικὸ ἄποι έναν διηγητικό ποὺ δέσους. "Οταν μεγάλωστε, ἐπειδὴ ζούστε πάντα μὲ τοὺς ἀποδίδειστους καὶ ἀγράμματους ξυλοκόπους, φανταζόμενοι πώς μνῆμα καὶ κύτες στὴ φτωχικὴ τάξη τους. Κα-

ποικιλέρια δημιουργία, έπειτα από τούς αύλικούς του χαρέρα τους τὸν ἀνθρώπινον και τοῦ φανέρωστο ποιός ήταν στήν πραγματικότητα. Τόπε ο νέος Εμφύτε τὴν ἀλήθειαν, και τὴν καραυγήσην καὶ εἶχε στὸ μυαλό του διελύθηκε : γιατὶ καταλαβεῖ πώς ήταν ἡνες πρήγματας. "Ετοι τὴν φυγὴν—συνεγένετο ο Ιωάννης φιλόσοφος—διελύσεις μὲ τὰς περιστάσεις δηκου βρίσκεται, περανοῦ τὸ χαροκτήρα της, θεωρεῖ κάποιος θυγατρός δάσκαλος νὰ τῆς φανερώσει τὴν ἀλήθειαν. Τότε κάθες ἀνθρώπος καταλαβαίνει πῶς είναι ἡνες Βραγχιάδες. Καταλαβαίνει πῶς ἔμεις, οι κάτοικοι τῆς Νέας Ἀγγλίας, ζούμε αὐτὴ τὴν ἀσημή Ζωή, γιατὶ τὸ μέτι μας δὲν μπορεῖ νὰ θεῖ πέρα ἀπὸ τὴν ἐκιρύξειαν. Νομίζουμε πῶς αὐτὸς ποὺ βλέπει με, εἰναὶ πραγματικό. "Αν ἡνες ἀνθρώπος περνοῦσε ἐπ' αὐτὴ τὴν πόλην και ήβλεπε τὴν ἀλήθειαν, θὲ τὸν καταλαβαίνεινε ; "Αν μᾶς ἀπαρίθμησε τὶς ἀλήθειες που καταλαβεῖ ἡνε, χωρὶς δέλλο δὲ θὲ ἀναγνωρίζεινε τὴν πόλην μας ἀπὸ τῆς κεριγγραφή του. Κοιτάζει μάκι αἴθουσσιν συγκεντρώσεων, ένες δικαιοστήριο, μάκι φωλακή, μάκι κατοικία, και πάτε μου τὶ είναι στήν πραγματικότητα αὐτὸς τὸ πράματα, διαν τὸ βλέπει κανεὶς μὲ τὰ μάτια τῆς ἀλήθειας. "Ολοι θὲ θηριώδειν πολὺ διοι ποὺ τοὺς περιγράφετε. Οι ἀνθρώποι βλέπουν τὴν ἀλήθειαν σὲν κάτι πολὺ μακρινό, στὰ σύνορα τοῦ θηλακοῦ μας συστήματος, κίσιο ἀπὸ τὸ πέδι μακρινό διστάρι, πρὸ τὸν Ἀδάμ και μετὰ τὸν τελευταῖο ἀνθρώπο. Βέβαιος, στὴν ελανιότητα ὑπάρχει κάτι τὸ ὑπέροχο, τὸ ἀληθινό. Μὰ δῆλος αὐτός, και τὰ μέρη και οι ἀνθρώποι, είναι ἐδῶ και τώρα. "Ο Εισος δ Θεός φτάνει στὸν καλοφῶνα τῆς δόξας του σῆμαρα, και ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ξεπεράστε τὴ δόξη του αὐτῆ μέση στοὺς αἰώνες. Και μᾶς ἔχει δώσει τὴν ἀκανθήτητα νὰ καταλαβαίνουμε τὸ κάθε εἶ ποὺ είναι γεράτο μαγαλεῖο και εὐγένεια, μόνο ἀν διδάκτορα ἀναγνωρίζουμε τὴν ἀλήθειαν ποὺ είναι γύριο μας. "Ο χόρος πάντα μουαῖει μὲ τὶς ιδέες ποὺ σχηματίζεται γι' αὐτὸν τὸ μυαλό μας. Είτε ταξιδεύουμε γρήγορα, είτε σηγά, δ' θρόμος μας είναι υπραγμένος. "Ἄς περάσουμε λοιπὸν τὴ Ζωή μας συλλαμβάνοντας ίδεες. "Ο ποιητής ή δ' καθλειτέχνης ποτὲ ὡς τώρα δὲν έχουν συλλάβεις. Σε τόσο εὐγενεια και θμορρό σχέδιο, μάκιονος ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τους θὲ μποροῦντε (σιως νὰ τὸ καταρθώσει.

"Ας ξασθήσουμε τή μέρε μας μὲ τὴν ἔθια ἐλευθερία ποὺ τὸ κάνει
ἡ Φύση, καὶ δὲ μήτη ἀφήσουμε νὰ ἐκτροχιστοῦμε ἀπὸ τὸ περῶτο
καιροῦδόσαιρο ἢ τὸ πρῶτο φτερὸ κανουκιοῦ ποὺ θὰ βρεθεῖ πάνω
στὶς γραμμῆς. "Ας Ευτυχῶμε νωρὶς καὶ δὲ σηκωνόμαστε ἀμέσως
καὶ δὲ καμπόμαστε νωρὶς, θύσυγε καὶ χωρὶς ταραχῆ. "Ας ἀφήνουμε
τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐρχονται καὶ νὰ φεγγούν, — ἀσφασι-
σμένοι νὰ χροῦμε προγραμματικά τὴν ἡμέρα μας. Γιατὶ θὰ πρέπει
νὰ ἀπογονητευθοῦμε καὶ ν' ἀκολουθήσουμε τὸ ρεῦμα : "Ας μὴ χρ-
σοῦμε τὴν ψυχραικεία μας, δὲ μήν ἀναποδογυριστοῦμε μέσα σ' αὐτὴ
τὸ φαβερὸ ρεῦμα καὶ τῇ δίνη ποὺ λέγεται μεσημβρινὸ φαγητό!
"Ἔπειτα κήρυξε τὸν κίνδυνο αὐτὸ καὶ σωθήσατε, γιατὶ τὸ ὑπόδοιπο
τῆς ἡμέρας εἶναι κατήφαρος. Μὲ ἀκούραστα νέύρα, μὲ τὴν πρωινήν
σας δύναμην, περάστε φτὸ δέπτα του, καστάζοντας πρὸς τὴν ἀλλη
μεριά, δερμένος στὸ κατάρτι σῶν τὸν Ὁδυσσεα. "Αν ἡ μῆχανή
σφυρίζει, ἀφῆστε την νὰ σφυρίζει, διποὺ νὲ βρεχητέσσει. Γιατὶ
θὰ πρέπει νὰ τρέξουμε, ἐπειδὴ χτυπάει τὸ κουδούνι ; "Ας ἔγκα-
τασταθοῦμε κάπου, καὶ δὲ στερεώσουμε τὸ πόδια μας κάτω, χώ-
νηντάς τα μέσα ἀπὸ τὴ λάσπη καὶ τὴ βρώμα τῆς προκατάληψης
καὶ τῆς παράδοσης, μέσα ἀπὸ τὴν ἀπάτη καὶ τὴν ἀξιωτερικὴν ἔμφρ-
νιση. μέσα ἀπὸ τὸ βρωμόνερο εὔτὸ ποὺ συκούζει ὀλοκληρῷ τῇ
γῇ, μέσα ἀπὸ τὸ Παρίσιο καὶ τὸ Δουβλίνο, μέσα ἀπὸ τὴ Νέα Υ-
όρκη, καὶ τὴ Βοστώνη καὶ τὴν Κάνακαρτ, μέσα ἀπὸ τὴν ἀκαληφία
καὶ τὸ κακεστών, μέσα ἀπὸ τὴν ποίηση καὶ τὴ φιλοσοφία καὶ τὴ
Βρησκεία, διποὺ νὰ φτάσουμε σ' ἓνα στέρεο ἄδαφος μὲ βράχια,
ποὺ λέγεται πραγματικότητα, καὶ δὲ πούμε: «Ἄντη
εἶναι ἡ αλήθεια, θὲν κάνουμε λόθιο!» Καὶ διπέρα δὲ ἀφίσουμε
τὴ δουλειά μας ἔχοντας πλὰ ἓνα στέρεο σημεῖο νὰ στηριχθεῖμε
ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὸ χαλάσσουν οἱ χείμαρροι καὶ ἡ παγωνιά καὶ
ἡ φωτιά, ἓνα μέρος διποὺ θὰ μπορούσατε νὰ χτίσετε τοῖχο ἡ πολι-
τεῖα, ἡ οἰσις νὰ ἔγκατασθῆστε κι' ἓνα μετρητή, γιὰ νὲ μποροῦν
οἱ κατοπινές γενιές νὰ μάθουνε πόσο βαθιά μπορεῖ νὰ φτάσει
καμιὰ φορὰ δὲ χείμαρρος τῆς ἀπάτης καὶ τῆς ὑποκρισίας. "Αν
σταθεῖτε ἵστα, φέτος μὲ φέτος σὲ κάποιο γεγονός, θὰ λέξετε τὸν
ἥλιο νὰ λάμψει καὶ στὶς διάστους τῆς ἐπιφάνειας, σά νὰ ἔγειν μά

λέματα μαχαιριών, καὶ θὲ νιώσετε τὴν κοφτερή κόψη του νὰ σᾶς χωρίζει στὴ μέση τὴν καρδιά καὶ τὸ μυελό, καὶ έτοι θὲ τελειώσετε εύνυχισμένος τὴν ἀνθρώπινη σταθιαδρομία φας. Εἰτε ζωὴ θὲ εἶναι εὐτή, εἴτε βόνοτος, μανάχα τὴν πραγματικότητα θὰ ζητάτε. "Αν πεθαίνουμε σ' αληθινά, οὐκτίσουμε τὸ ρόγχο τοῦ στήθους μας καὶ δὲς κάσσουμε παγωμένη τὰ δόρυα μας. "Αν είρεστε ζωντανό, δὲς κοιτάξουμε τὴ δουλειά μας.

'Ο χρόνος εἶναι τὸ ποτέμι δους φαρένω. Πίνω αὐτὸν τὸ νερό του. Μά καθὼς πίνω, Εσχαρίζω τὸν διμμουδερό βυθό του καὶ βλέπω πόσο φρεστό εἶναι. Τὸ λιγοστό νερό του κατέστη καὶ φρεγτεῖ, μά τὴ αἰωνιότητα μένει. Θὰ γίνεται νὰ πιῶ από τὸ πίδιο μας. Καὶ νὰ φαρένω στὸν αὔρανό, ποὺ τὸ βάθος του εἶναι σπαραγμένο μὲν σπαραγμένο. Διν μπορῶ νὲ μετρήσω ούτε δίκη. Διν ξέρω ούτε τὸ πρώτο γράμμα τοῦ αλφαριθμοῦ. Αυτόματα πάντα ποὺ δίνει φρεστά τόσα σορός διο φρεστά τὴν ήμέρα ποὺ γεννήθηκα. 'Η έξιπνάδα εἶναι τὰ ταπεινάρι ποὺ έσχαρίζει καὶ διαλύει τὸ δράμα πρὸς τὸ βάθος, πρὸς τὴν ἀπόκρυφη μεριά τῶν πραγμάτων. Δὲ θάλω νὰ δουλεύω μὲ τὰ χέρια μου περισσότερο απ' δι, τι εἶναι ἀπαραίτητο. Τὸ κεφάλι μου εἶναι χέρια καὶ πόδια. Νιώθω πός δίξει οἱ πόδια μου διατάσσονται εἶναι συγχειντρωμένες ἐκεῖ μέσα. Τὸ θυτικό μοῦ λέει πώς τὸ κεφάλι μου εἶναι δρυγκού γιὰ ν' αινούγει τριπτές. "Οποιες μερικά ζῶα χρησιμοποιοῦντε τὰ μουσούδια τους καὶ τὰ πόδια τους, θὰ μποροῦσα κι" έγώ μὲ τὸ κεφάλι μου ν' αινούξω τὸ δρόμο μου δινέμεσσες στοὺς λόφους. 'Έχω τὴ γνώμη πώς ή πλουσιότερη φλέβα βρίσκεται κάπου ἐδῶ τριγύρω. Αὐτὸς καταλαβαίνω ἀπὸ τὸ τριπτόνι καὶ τοὺς δέμρους ποὺ βγαίνουν. 'Εδῶ λοιπὸν θὰ άρχίσω νὲ σκάβω.

ΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ

ΑΝ ΕΓΑΝΑΝ τὸν κόπο νὰ συερθοῦνε λίγα περισσότερο πρὸς
έπορφαστον γιὰ τοὺς σκοτοῖς καὶ τὶς διογόλδες τους εἰ Ἐν-
Θρωτοί, Κούς θλει τανχνάγινονται μελαγήτες καὶ φίλοσοφοι,
γιατὶ δισφαλῶς ή ἀνθρώπηνη φύση καὶ η μοίρα τοὺς σπρώχνει νὰ
ἐνδιεφέρονται γιὰ θλει τὰ σχετικά. Εἶμαστε θνητοί θταν κάνουμε
περιουσία γιὰ μᾶς ή τοὺς ἀπογόνους μας, θταν θημιαυργούμε
οἰκογένεια, χράτος, ή ἀκόμα κι' θταν γεννήσαστε ξακουστοί. Εἴ-
μαστε βριας θθέντατοι, θταν ἔχουμε νὲ κάνουμε μὲ τὴν ἀλήθεια,
καὶ δὲ φεύγουμε τότε οὔτε ἀλλαγής, οὔτε ἀτυχήματος. Ο πολεσ-
τερος Ἰνδός ή Αγύπτιος φίλοσοφος διεπήχεσε μὲ γνωνά του
πέπλου ποὺ σπάκως τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἀλίθειας. 'Η γνων
αὐτῇ μένει ἀκόμας διασηγκοράνη, καὶ ἀτενίζω πρὸς τὰ ὅτει μὲ
τὴν ἔδικ χαρέ ποὺ τὸ Εκανε κι' ἔκεινας, μέροι ἔγει ἤμουνα μέσα
των τότε ποὺ ἔδειξε τὸσο θέρρος, κι' ἔκεινας εἶναι μέσα μου τώρα
ποὺ ξακεβάλκω τὸ δράμα. Πάνω στὸν πέπλο αὐτὸν δὲν ἔγει κα-
θίσται σκένη. Γιατὶ δὲν ἔχει περάσει καιρός ἀπὸ τότε πὼ φανε-
ρώθηκε αὐτῇ ή θεότητα. Ο χρόνος, πούν' μὲ τὸ πέρασμά του πραγ-
ματικά καλυτερεύουμε, ή μεταροῦμε νὰ καλυτερεύουμε, δὲν εἶναι
οὔτε ἀδριστος, οὔτε ἐνοστῶς, οὔτε μέλλων.

'Η κατοικία μου, δρει μόνο γιὰ τὴ σκέψη, παρὰ καὶ γιὰ τὸ
σοβαρὸ διάβεσμα, ήταν κατελληλότερη καὶ δὲν τὸ πανεπιστήμιο.
'Αν καὶ βρισκόμενα ἔω ἀπὸ τὴν ἀστένα κυκλοφορίας καὶ τῆς
πὼ γνωστῆς δασκαλούχης Βιβλιοθήχης, εἶχε πληρούσται περισσό-

τέρο ἀπό κάθε δύλη φορά τὰ βιβλία αὐτά που κυκλοφοροῦν αὐτόν τοὺς χόσμο, τὰ βεβλά ποὺ οἱ σελίδες τους γράφτηκαν γιὰ πρώτη φορά πάνω σὲ φλούδες δέντρων, καὶ ποὺ τώρα τυπώνονται καὶ ξεναγώνονται πάνω στὸ χαρτὶ τῆς ἀποχῆς μας. Γράφει ὁ ποιητὴς Μίλ Καρμάρ Ούντιν Μάστ : «Νὰ μπορεῖς καθησυχένες νὰ περνᾶς διάβοληρη τὴν περιοχὴ τοῦ πικουζατεκού χόσμου. Μπόρεσσα νὰ τὸ κάνω αὐτὸν χάρη στὰ βιβλία. Νὰ μπορεῖς νὰ μεθᾶς μὲ ένα μόνο ποτήριο χραστ. Ἐνιωσα τὴν εὐχαρίστησην αὐτὴν θυμα τὸ γλυκόπιστο τῶν ἀπορρήτων δογμάτων. Εἶχα τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου πάνω στὸ τραπέζι μου διὸ τὸ καλοκαίρι, ἀν καὶ Εριχώνια μιὰ ματιὰ στὶς σελίδες της μόνα μιὰ φορὰ κάθε τόσο. Ἡ ἀδιέκοπτη ἐργασία ποὺ εἶχα νὰ κάνω μὲ τὰ χέρια μου—γιατὶ ἔπρεπε νὰ τελειώσω τὸ σπίτι μου καὶ, μαζί, νὰ σκελίσω τὰ κουκάκια μου—δὲ μοῦ δέργης περισσότερον καιρὸς γιὰ διάβασμα. Ἔδινε διμάς στὸν ἑαυτό μου τὴν ἐπίβατα πώς θὰ εἶχα ἀργάτερα τὴν εὐχαρίστια νὰ διαβάσω. Στὶς δινάπαυσες τῆς δουλειᾶς μου διάβαζε ένα—διαδικούραστα βιβλία μὲ ταξιδιωτικὲς λεπτορίες, δισπου μιὰ μέρα ἀγανάκτησα μὲ τὸν ἑαυτό μου καὶ ένιωσα ντροπὴ γι' αὐτή μου τὴν ἀπεσχόληση. Καὶ διαφωτίθηκε τότε, ποὺ ζω-σα ἦγώ ;

‘Ο φοιτητὴς μπορεῖ νὰ διαβάσῃ τὸν “Ομήρο ή τὸν Αἰσογίλο στὰ Ἑλληνικά, μά δὲ νιώθει τὴν τέρψην ποὺ δὲ έπρεπε, γιατὶ εἶναι ὑποχρεωμένος μὲ κάποιον τρόπο νὰ προσπαθήσει νὰ φάσει στὸ διφος τῶν ἡρώων τους, καὶ γιατὶ διμερόνεις πρωταρές δόρες στὸ διάβασμά τους. Τὰ ἡρωικά βιβλία, δικάστη κι’ ἀν εἶναι τυπωμένα στὴ μητρικὴ μας γλώσσα, θὰ μᾶς φαίνονται πάντα γραμμένα μὲ μιὰ γλώσσα μεκρὴ γιὰ τὴ σημερινὴ ἐκφυλισμένη ἀποχή. Θὰ πρέπει νὰ ζητοῦμε προστικτικὰ τὶ σημασίας ἔχει κάθε λέξη, κάθε γραμμή, καὶ νὰ συγχρητίσουμε γιὰ τὴ σοφία, τὴν ἀξία καὶ τὴ γεννιασθροσύνη, μά πολὺ πλειτέρη έννοια δὲν’ αὐτὴ που μᾶς έκανε ν’ ἀποκτήσουμε ἡ καθημερινὴ ζωή. Οἱ σημερινὲς φτηνὲς καὶ μὲ μεγάλη κυκλοφορία ἔκδόσεις, μὲ διλεῖς τὶς μεταφράσεις τους, δὲν κατέφεραν νὰ μάς φέρουν πιὸ ποντά στους ἡρωικοὺς συγγραφεῖς τῆς ἀρχαϊστικῆς. Μᾶς φαίνονται πάντα μεσφίνοι καὶ ἀπόκοσμοι, θεωροὶ παράδεινα καὶ σπάνια μᾶς φαίνονται καὶ τὸ

γράμματα τῆς γλώσσας ποὺ έγραψαν. 'Αξίζει τὸν κόπο νὰ ξαδέ-
ψετε πολλὲς μέρες καὶ δρες σὲ νεανικά τας χρόνα, γιὰ νὰ μά-
θετε ἀπὸ κάποια σύχατα γλώσσας έστι καὶ λίγες λέξεις, ποὺ ξε-
φεγγοῦν ἀπὸ τὴ γυδαινήτητα καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ γίνονται αἰώ-
νια διδάγματα καὶ πάντα μᾶς ὑπενθυμίζουν τὸ σωτό. Διὰ εἶναι
γεμένας κέπος θταν ἡ ἀγρότης θυμάται καὶ ξαναλέει τὶς λίγες
λατινικές λέξεις ποὺ ἔχει δικοῖσει. Οἱ ἀνθρώποι καμάρα φορά
ἔχουν τὴ γνώμη τοὺς ἡ μελέτη τῶν κλασσιῶν ἀνάγει ἀργότερα
τὸ δρόμο γιὰ τὶς σύγγρανες καὶ πρακτικές σκοπιδές. Μάζ ὁ διψα-
σμένος γιὰ μάθηση φαττηθήσει. Βάζ μελετήσεις τοὺς κλασσιῶν, σὲ
ὅποιαδήποτε γλώσσας κι ἐν εἶναι γραμμένοι, διαδίχουσσες ἀρχαῖαι
κι' ἐν εἶναι. Γιατὶ τὶ δῆλο εἶναι τὰ κλασικά ἔργα, παρὰ οἱ εὐγε-
νικότερες σκέψεις τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔχουν κατεγγράψει; Λύτε
εἶναι τὰ μόνα μαντεῖα ποὺ δὲ γνωρίσαντε ποτὲ τὴν παραγενή, καὶ
ὑπάρχουν ἔκει μέσα ἀπαντήσεις γιὰ τὰ ποὺ σύγγρανε προβλή-
ματα—ἀπαντήσεις ποὺ οἱ Δελφοὶ καὶ ἡ Δωδώνη δὲ θὰ ζησαν ποτὲ
σὲ θέση νὰ τὶς διώσουν. Μή τὴν ίδια λογική θὰ ἔπεισε νὰ πάψουμε
νὰ μελετέμε καὶ τὴ φύση, μὲ τὴ δικαιολογία πώς εἶναι πολὺ¹
παλιά! Τὸ καλὸ διέβασμα—δηλαδὴ τὸ διέβασμα βιβλίων ποὺ εἶναι
γεράτα ἀλίθεα—εἶναι μιὰ εὐηγενὴ δοκηση, μιὰ ἀστική ποὺ θὰ
κάνει τὸν διαγράμμη νὰ ἀγωνιστεῖ καὶ νὰ κοπάσται περισσάτερο
ἄπ' δοσο γιὰ ὄποιαδήρωτε δῆλη ἀπὸ τὶς ἀστικήσις καὶ τὰ σπόρ τῆς
ἐποχῆς μας. 'Απαιτεῖ προπόνηση ἀπίστευτη μὲ τὴν προστίνηση
ποὺ κάνουν οἱ ἀβλητές, καὶ σταθερή προστήλωση σ' δῆλη σχοδίου
τὴ Κανὴ στὸ σκοπὸ κύτο. Τὰ βιβλία πρέπει νὰ διεβάζονται μὲ προ-
σογή καὶ μὲ περίσσειψη. Διὰ γιάνται νὰ εἶναι κανεὶς ἴκανος νὰ μιλάει
τὴ γλώσσα τοῦ θέντους διποὺ έχουντες γράψει, γιατὶ ὑπάρχει μεράρη
διαφορὰς ἀνάμεσα στὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦμε καὶ στὴ γλώσσα ποὺ
γράφουμε, τὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦμε καὶ τὴ γλώσσα ποὺ διεβά-
ζουμε. 'Η μιὰ εἶναι ὅλοτελε προσωρινή, ζνεις ήγεις, μιὰ γλώσσα,
μιὰ διάλεκτος, θὰ θένεις, μηγανική, ποὺ τὴ μεθανούμε, χωρὶς
νὰ τὸ κατεπλέβουμε, ἀπὸ τὶς μανιδές μας, θεωρεῖς καὶ τὲ Κάνα. 'Η
δῆλη εἶναι ἡ Δραμή, ἡ πλούσιας μορφὴ τῆς γλώσσας αὐτῆς. 'Αν
ἡ πρώτη εἶναι ἡ μητρική μιας γλώσσας, αὐτὴ ἔδω εἶναι ἡ πατρική
μιας, μιὰ γλώσσα γεμάτη συγχρετιμένες καὶ διαλεχτὲς ἔκφράσεις,

πού θέ τρέπεται νά ξαναγεννηθούμε για νά μπορέσουμε νά τή μιλήσουμε. "Όλαι αὐτοί εί διδύμωποι πού μ· λαΐς σα ν διλημμούς καὶ λατινικές γλώσσες τήν ἐποχή τοῦ Μεσαίωνα, δέν είχαν ἀποκτήσει τήν [κανόπητα] νά διαβάζουνε τά δρυγες τῶν μυγαδόπινων συγγραφέων πού είχανε γραφεῖ από γλώσσες αλλές. Γιατί δέν ήσαν γραμμένα στά Ελληνικά ή τά λατινικά πού ήσαν αύτοί, παρά στή διαδεχτή γλώσσα τῆς λογοτεχνίας. Δέν είχανε μάθει τής διαφορετέρες διαλέκτους τῆς 'Ελλάδας καὶ τῆς Ρώμης, καὶ έτσι ἐκτιμούσαν μάτιο τή φτηνή σύγχρονή τους λοροτεχνία, ἵνα τά δρυγαίς βαβύλων δέν ήσαν γι' αὐτούς παρά διχρήσται πάπιρος. "Οταν διωρεται διάφορες θέση, τῆς Ελεφάντης ἀπόκτησεν τή δική του γλώσσα τό καθένα, δύσκολη από γράψιμο μά ἀρκετή γιά τής ἀνάργκες τῆς λογοτεχνίας τους, τότε ξακεράστηκε καὶ πάλι διάθεση γιά μάθηση, καὶ εί φιλόλογοι μπόρεσαν νά δεχωρίσουν διπλά τής μετριότητας ἑκατές τούς θησαυρούς τῆς ἀρχαιότητας. 'Εκείνες πού τά πλήθη τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν 'Ελλήνων δέν μπορούσαν νά τά ἀ· κο· ύ· σσ· ο· ν, μπόρεσαν νά τά διαβάζο· σσ· ο· ν πολλούς αιώνες δρύγιτερα λίγοι φιλόσοφοι, καὶ λίγοι φιλόσοφοι τά διαβάζονταί άκρια καὶ σήμερα.

"Ουο κι' ἀνθεμάζουμε τή μετριότητα γλώσσα τῶν ρήτορων, τά πλεύσια αὲ εὐγνωμένα νοήματα κείμενα είναι συνήθειας τόσο μακρύτερα καὶ ψηλότερα διπλά τής πρόσωπων καθομιλούμενες γλώσσες, δισ Βρίσκονται καὶ τό στερέωμα μά τ' ἀστέρια του μαστιχά διπλά τά σύννεφα. 'Εξει Βρίσκονται τά διστρά κι' αὐτοί πού μπορούνε, τά διαβάζονται. Οι διστρονόμοι διδάσκονται τά παρατηροῦνται καὶ τά μελετοῦνται. Δέν ὑπάρχουν ἔτεις ζωνθυμιάστεις, διπλά αἱ άναθυμάστεις στής μαθηματικές μες συγηγήσεις διπλά τή γεμάτη ἄχνη δικαστηή μες. Αύτοί πού δινομάζεται εύγλωσσα στήν θύρα, λέγεται ρυτορική μέσα στό σκουπιδιότερο. "Ο ρήτορας παραδίδεται στήν διμενενηή τής σπιγμής, καὶ μελάπει πρός τό πλήθος πού βρίσκονται μπροστά του, πρός αύτούς πού μπορούνται νά τάν ἀ· κο· ύ· σσ· ο· ν· ε. "Ο συγγραφέας διωρεται, πού γι' αὐτόν ή ποτιγμήιο είναι διδούληρη ή δροιδιμορφη ζωή του, καὶ πού ήταί έχειν τῶν είρμος του μέν Βρισκόταν μπροστά στό πλήθος καὶ στά γεροντα πού ἐμπάσκουν τό ρήτορα, ἀπειθύνεται στό μιαλό καὶ στήν καρδιά τῆς

ἀνθρωπότητας, αἱ δὲ οὐκέτι τούς μποροῦντες νὰ τὸν καὶ τὸν
λάβουν, αἱ διαναδήγουσες ἐποχὴ καὶ ἀνήρανται.

Εἶναι φυσικὸν ποὺ δὲ Μέγας Ἀλέξανδρος καυβαλῶντας τὴν
Πλάτα μαζὶ του, στὶς ἁκοτρατεῖς του, μέσα σ' ἓνα πολύτιμο
κιβώτιο. Ἐναὶ γραφτὸν χειρόν εἶναι τὸ διαιλεχτότερὸν κειμήλιο.
Εἶναι μαζὶ καπὶ τὸ πόθοντο σ' ἔμεις, καὶ τὸ πόθον παγκόσμιο δὲ
ὅλα τὰ καλλιεπεγνήματα. Εἶναι τὸ ἔργο τῆς τέχνης ποὺ πλησιάζει
περισσότερο πέρδε τὴν ἴδια τὴν ζωήν. Μπαρεῖ νὰ μεταφραστεῖ σὲ
κάθε γλώσσα, καὶ διχεὶ μόνο νὰ διαβρωτεῖ, παρὰ καὶ νὰ τὸ προσέ-
ρουν δῆλα τὰ ἀνθρώπινα γείλη. Ἡ γραμμένη σκέψη ἔνδεις ἀνθρώπου
τῆς ἀρχείας ἐποχῆς γίνεται ἡ ὅμιλη ἔνδεις σύγχρονου. Διὸ γενά-
δεις καλοκαίρια ποὺ πέρασαν, ἀφτοσαν πάνω στὰ μνημεῖα τῆς ἀ-
λητικῆς, λογοτεχνίας, διπλᾶς καὶ στὰ ἀρχεῖα ἀλληγορικὰ μέρμαρα,
μόνο μὲν γριεστὴ καὶ φθινοπωρινὴ ἀπόχρυση, γιατὶ μετέφεραν
τὴ γαλήνην καὶ οὐράνια ἀπεισφειρά τους σὲ διεσ τῆς χώρες, γιά
να τὶς προστετέλουσιν ἀπὸ τὴν φθορὰν ποὺ φέρνει ὁ χρόνος. Τὰ
βιβλία εἶναι δὲ θησαυρός, δὲ πλούτος τοῦ κόσμου καὶ ἡ πολύτιμη
κληρονομιά τῶν γηπέων καὶ τῶν θυνῶν. Τὰ βιβλία, τὰ πόθο πολὺ^{τό}
καὶ τὰ πόθο καινούργια, βρίσκονται φυσικά καὶ δικαιωματικά τῇ
θέσῃ τους μέσα στὴ κάθε σπίτι. Διὸ ξενιεῖ νὰ ἀναστηρίξουν
δική τους ὑπόθεση, μά καθὼς φωτίζουνται, διδάσκουνται καὶ μαρφώ-
νουν τὸν ἀναγυώστη, τὸ κοινὸν μωλό του τὸν κάνει νὰ νιώθει
τὴν ἀξία τους καὶ νὰ τὰ δέχεται μὲν χερά. Οἱ συγγραφεῖς τους
ἀποτελοῦνται τῇ φυσικῇ, τῇ ἀναμφισβήτητῇ καὶ λαμπρότερῃ ἀρ-
ιστοκρατίᾳ σὲ κάθε κοινωνία καὶ ἀσκούνται τὴν ἐπιφροή τους πάνω
στὴν ἀνθρωπότητα, πολὺ περισσότερο ἀπὸ αὐτοκράτορες καὶ βε-
σιλιάδες. Όταν δὲ ἀμέρρφωτος καὶ ἰσως καὶ περιφρογμένος γρι-
λήγος κερδίσει ἀπὸ τὸ ἄμερόν καὶ τὴν ἀργεστὸν τοῦ τὴν ποθητὴ
ἀνεξεργητοία καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἔνεσην, καὶ γίνει δεκτὸς στοὺς
κοσμικοὺς καὶ πλούσιους κύκλους, στρέφεται ποτέρα, χωρὶς ἀλλο,
πρὸς τοὺς καλύτερους μά ἀπλυστοὺς κύκλους τῶν διενοδομέ-
νων καὶ τῶν σαφῶν. Καὶ τότε νιώθει πόσο ἀμέρρφωτος εἶναι καὶ
πόσο ἀγρητός καὶ λιγοστός εἶναι δῆλα τοὺς τὰ πλούτη. Καὶ ἀργό-
τερα, δειχνεῖ τὴν ἀξιοπέδην του μὲν τὴν προστάθμην ποὺ κάνει νὰ
έξεσφελτει στὰ πανδιά του τὴν στενυματικὴ μέρρωση ποὺ ἔχει-

νος στερήθηκε καὶ ποὺ τόσο θερμά τὴν ἔτιθηται. Μὲ τὸν τρόπον
εἰτέν, γίνεται ὁ θρυστῆς μᾶς οἰκογένειας ποὺ θὰ σταδιοδρομήσει
στὴν κοινωνία.

ΕΚΕΙΝΟΙ ποὺ δὲν έμαθεν νὰ διαβάζουν τοὺς ιλεσμένους συγ-
γραφεῖς στὸ πρωτότυπο γκαρέζουν ποὺ λίγο τὴν Ιστορία τῆς
ἀνθρωπότητας. Γιατὶ, ἐς μήν τὸ λησμονοῦμε, δὲ μεταφράστηκαν
τὰ ἔργα τῶν συγγραφέων εἰτῶν εἰς διποιαδήποτε σύγχρονη γλώσ-
σα—ἐκτὸς ἐν ἡ πολιτισμός μας διάσκηνος μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ
σὲν μὲν μετάφραση. 'Ο Όμηρος ποὺ ὡς τώρα δὲν τυπώθηκε
στὸ ἄγγελού, οὔτε ὁ Αἰσχύλος, οὔτε καὶ ὁ Βιργίλιος—συγ-
γραφεῖς ποὺ τὰ ἔργα τοὺς εἶναι τέο λέπτε, τόσο απεραί καὶ
τόσο διμορφα δεσ εἶναι καὶ ἡ αὐγῇ. Καὶ οἱ κατοπινοὶ τοὺς
συγγραφεῖς, διεδήποτε κι' ἀν λέμε γιὰ τὴ μηγαλοφύΐα τους, δὲ
στεθήτηκαν ίκανοι νὰ φτάσουν τὴν περίσσεια διμορφιά ποὺ Εχουν τὰ
ἀδέντρα λογοτεχνικά ἔργα τῶν ἀρχαλον. Μάνα έκεινος ποὺ δὲ
γυαρίσσαν ποὺ καὶ δὲν κατελάβων ποὺ τὰ ἔργα εἰτά, λέντ
πώς πρέπει ἡ πώς μπαρούμε νὰ τὰ ξεχάσουμε. Μὰ καὶ δὲν
έποκτήρουμε τὴ μάρφωση καὶ τὴ ασφία ποὺ θὲ μᾶς ἐπιτρέψουν
νὰ φτάσουμε ὡς αὐτέ καὶ νὰ τὰ διεπιφέντησμε, καὶ τότε ἔχομα
δὲν πρέπει νὰ τὰ ξεχάσουμε. 'Ο εἰώνας ποὺ ζοῦμε θὲ γίνει πραγ-
ματικά πλούσιος διαν μαζίθουμε αὐτὲ τὰ λεπτὰ κειμήλια ποὺ τὰ
δινοράδζουμε κλεπτικά, καθὼς καὶ διετού θὰ μπορέσουμε νὰ μα-
ζίθουμε καὶ τὰ δικόμε πλεύστερα μᾶ καὶ δικόμε λιγότερο γυαστό
βιβλία τῶν Γρεφῶν τῶν διεφόρων ἔθνων, διαν οἱ βιβλιοθήκες θὲ
γκρίζουμε μὲ τὶς Βέδες καὶ τὶς Γρεφές, μὲ τὸς 'Ομηρούς καὶ τοὺς
Δάιτες καὶ τοὺς Σεΐξπηρ, καὶ διαν διοι οἱ ειδίνως ποὺ δικαλούθησαν
σπὸ τοὺς θὲ Εχουν ἀκουμπήσει ὁ ένας μετὰ τὸν ἄλλον τὰ τρόπον
τοὺς στὴν παραγόμενε ἀγορά. Μὲ μὲν τέτοια στήλῃ φτιαγμένη ἀπὸ
ἀριστουργήματα, ὅπαρχει ἐπιτέλους θεάδες νὰ φτάσουμε τὸν
οὐρανό.

Τὰ ἔργα τῶν μηγάλων ποιητῶν δὲ διεβάστηκαν ποὺ ὡς τὰ
τώρα μέχρι τὴν ἀνθρωπότητα, γιατὶ μόνο οἱ μηγάλοι ποιητὲς μπο-
ροῦν νὰ τὰ διεβάσουν. Διεβάστηκαν μόνο μὲ τὸν τρόπο ποὺ οἱ
ἀνθρωποι διαβάζουν τ' ἀστέρια. Οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι: Εμα-

Θεν νὰ διαβάζουν γιὰ νὰ ἔμπτηρεται στὴ ζωὴ τους, δηλας
ξμαθεν νὰ σημειώνουν μὲ κρυπτογραφικὲ σημεῖα γιὰ νὰ κρατοῦν
τοὺς λογαριασμοὺς τους καὶ νὰ μὴν τους καροτθεύνουν στὶς συ-
ναλλαγὲς. Μὲ πολὺ λίγος κατελαβασμοὺς ἀπὸ διάβασμα, καὶ κα-
νεὶς σχεδὸν δὲν τὸ βλέπει τὸ διάβασμα σὲν μὲν εὐγενικὲ διανο-
τικὴ δισκηση ποὺ πραγματικὰ εἶναι. Καὶ δινὰς διαγήνει διάβασμα,
στὴν οὐσιαστικὴ του σημασία, δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ μᾶς νανουρίζει
ήδουνκά καὶ ἐπιτρέπει στὶς ἀνώτερες εἰσθίσεις μας νὰ ἔχουμε-
ζούνται στὸ μεταξύ. 'Αληγήνη διάβασμα εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀπεισεῖ
νὰ στεκόμαστε στὶς μίτες τῶν ποδιών, καὶ νὰ ἀφερώσουμε σ' αὐτὸ
τὸ πιὸ καλές καὶ ἀποδοτικές ὅρες μας.

Νομίζω πώς, ἀφοῦ μάθουμε ἀνάγνωση, θὲ πρέπει νὰ διαβά-
ζουμε δ.τι καλύτερο ὑπέρχει στὴ λογοτεχνία, καὶ δηλ. νὰ ἐπανα-
λαβασμούμε ὁδίδνους τὸ α. β. γ καὶ τὶς μονοσιώδεις λέξεις,
μένοντας γιὰ δὴν μας τὴ ζωὴ στὸ πὲρ πρωτόγονο καὶ πὲρ χαμηλὸ
σκαλαπάτη. Οἱ περισσότεροι ένθρωποι εἶναι εὐχαριστημένοι ποὺ
διαβάζουν ἡ ποὺ ἀκοίνει νὲ τοὺς διαβάζουν, καὶ Γιώργ. νὰ ἔχουν
ἴκεντοτοιχεῖ ἐπὸ τὴ σοφία ἑνὸς καλοῦ βιβλίου, τῆς Βίβλου, ποὺ
διάβασαν. 'Αφοῦ δινὰς τὸ διάβασμα αὐτό, τὴν ὑπόλοετη ζωὴ τους
φυτολωσοῦν καὶ ξεδείνουν τὶς Ικτεύτητες τους στὸ αεύκολον
διάβασμα. Στὴ διαινεστικὴ βεβλεοθήκη τῆς μικρῆς μας πόλης
ὑπάρχει δια βιβλίο, στὸ ἀρχετοὺς τόμους, ποὺ λέγεται: «Τὸ μικρὸ
Ρήγιντρηκ». Νόμιζα πώς, μὲ τὸ δινόντα αὐτό, μιλοῦσε γιὰ μὲ πόλη,
ὅπου δὲν εἶχε πάσι τοτὲ. 'Γιάρχων ἔκεινος ποὺ, δηλας σὲ πελεκάτος
καὶ σὲ στρωματολόγοι, μποροῦν νὰ χωνέψουν καθὲ εἰδῶνς πράμε-
τε, ἀδύμη καὶ ἀφοῦ ἔχουν κατεβροχθεῖς τὸ πλουσιότερο γεῦμα μὲ
κρέατε καὶ χορταρικά, μόνο καὶ μόνο γιατὶ δὲν τοὺς ἀρέσει νὰ
πηγαλνεῖ τὸ περαμαρφό χαμένο. "Ἄν θάλοι ένθρωποι εἶναι σὲ μη-
χενὶς ποὺ μᾶς προμηθεύουντε τὴν τροφὴ αὐτῆ, αὐτοὶ εἶναι σὲ τύποι
ποὺ τὴ χωνεύουντε. Διαβάζουντε ὄμετρητες σελίδες γιὰ τὸν Ζε-
βουλών καὶ τὴ Σοφρωνία, γιὰ τὴ μηγάλη ἀγάπη τους, ἀγάπησαν
δισ κανεὶς ἔλλος δὲν ἔγάπησε ὃς τότε, ἡ Ιστορία δινὼς τῆς ἀγά-

* Σ. M. 'Εδώ δὲ συγγραφέας λογοτελεῖ μὲ τὸ δινόντα τῆς πόλης Ρή-
γιντρηκ, ποὺ σημαίνει μοὲδὲ καὶ «δισύγνωστο».

πηγής ταυτός πολὺ βασινιστική, είχανε φασταρίες καὶ βισσοκολες καὶ υποφέρουν πολὺ, σηκώνονται γιὰ μιὲν μέρα κεφάλι γιὰ νὲ ξενιμπορδεύονται καὶ πάλι. Διαβάζουντε πολὺ κάποιος φτωχός καιομαρτής φαστράλωσε σ' ἑνα καρποπαριθ—ἐναν πολὺ καλά θὲ ἔκανε νά μὴν ἀνέβαινε ἐκεῖ φτηλά—καὶ πῶς ἔπειται—ἄκουστε γιὰ νά φωτιστεῖτε—κατέβηκε πάλι ἀπὸ τὸ καρποναριθ. 'Απὸ μέρους μου, νομίζω πόλες καλύτερα θὲ θίνανται νὲ μεταμόρφωσαν δλους αὐτοὺς τοὺς φαῦλοδοξαὶς θήρωας τῆς μαθιστοριογραφίας σὲ ἀνεμοδεῖχτες—θίνως οἱ ἀρχαῖαι συνήθειαν νὲ βάζουνται τοὺς θρωνές τους ἀνάμεσες στοὺς ἀστερισμούς—καὶ νά τοὺς ἀφήσουντε νά γυρίζουν ἐκεῖ φτηλά δωπου νά σκουριάσουντε, καὶ νά μὴ μπαρούντε νά καρέβουνται νά ἴνοχλήσουνται τοὺς τίμιους ἀνθρώπους μὲ τὶς παντρεῖς καὶ τὰ καρώματά τους.

Τὴν ἄλλη φορὲ ποὺ κάποιος μαθιστοριογράφος θὰ χτυπήσται τὴν καρκάνη γιὰ νά τραβήξει τὴν προσοχὴ μας δὲν πρόκειται νὰ διώσω καρκάνη σημασία, ἀκόμα κι' ἐν ταύται φωτιά τὸ ἀναγνωστήριο. «Τὸ πήδημα τοῦ Τίκ-Τόου-Χόρπι, ἕνα μαθιστόρημα μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, ἀπὸ τὸν περίφημο συγγραφέα τοῦ "Τίτλ-Τόλ-Τάν.., 'Εσθίδεται προστχός σὲ μηνιαία σεύχη. Μιὰ μεγάλη ὄπειτα. Μή, σπανίδεται δλοι μαζί!» "Όλες αύτὲς τὶς δρακούμπτες διαβάζουν οἱ δινθρωποι μὲ γουρλωμάνα μάτια, μὲ πρωτόγονη περιέργεια καὶ μὲ ἀκαύρεστο σταράχι, ἀπεράλλαχτα δύος τὰ πειδάκια τῶν επασέριων χρονῶν ρουφάνται τὴ φτηνοδεμένη ἔκδοση τῆς Σταχτοπούθτας ποὺ έχουν ἀποκτήσται. Βέβαια τὰ διαβάσματα αύτὲς δὲν τοὺς κάνουν τὸ παραμυκρὸ καλὸ στὴν προφορά, στὸν τονομά, στὸ δόφος, ἢ στὴν θιανότητα νά βγάζουν ἥθικα ἢ ἀνθίκα συμπεράδεματα ἀπὸ τὸ ἀνάγνωσμα. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι : γαθρότητα στὸ βλέμμα, στασιμότητα στὶς Κατοικὲς λειτουργίες τοῦ θργανισμοῦ, καὶ γενικὴ ἀξιοθένηση καὶ κατάπτωση σὲ δλες τὶς πτωματικὲς ἰκανότητες. Αὗτοὺς τοὺς εἰδῶντας ἢ τροφή μαγειρεύεται καθημερινά καὶ μὲ περισσότερα ζῆλο ἀπ' δ. τι φέντεται ἀκόμα καὶ τὸ φαρμὲλοι στοὺς τρόμνους, καὶ βρίσκεται πάντα σβγουρους ἀγροτοτές.

Τὰ καλύτερα βιβλία δὲ διαβάζουνται οἵτε καὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ λέγονται καλοὶ διαγνῶστες. Ποικὶ μόρφωση βλέπονται π. χ.

στήν Κάνκαρη, τή μεική μας πολιτεία; "Αν έξαιρέσουμε λίγους ἀνθρώπους, οι ὄλοι δὲν άνδικέρονται γιατί τὸ καλύτερα ή τὰ πολὺ καλὰ βιβλία, δικία καὶ τῆς ἀγγλικῆς λογοτεχνίας, ποὺ εἶναι γραμμένα σὲ γλώσσα πού δύο ξέρουμε νὰ τὴν προφέρουμε καὶ νὲ τὴν διαβέσσουμε. "Αυδία καὶ θείαν ποὺ σποιδασαν σὲ καλέγια καὶ θέλουν νὲ λένε πῶς μαρρώθηκαν μὲ τὸ φελελεύθερο πυντίμα, ἐδῶ κι' ἄλλο, πολὺ λίγο ξέρουμε τοὺς "Ἀγγλικοὺς κλασικούς. "Οσο γιὰ τὰ βιβλία μὲ τὴ συγκεντρωμένη σορτα τῆς ἀνθρωπότητας, τοὺς ἀρχαίους κλασικούς καὶ τὴ Βίβλο, ποὺ καθίνες εύκολα μπορεῖ νὰ τὰ πάρει, πολὺ λίγους ἀνθρώπους είδε νὲ προσπαθεῖν νὰ τὰ γνωρίσουν καὶ νὲ τὰ μελετήσουν. Γνωρίζω ἔνα μασάκοπο ξιλοκόπο, ποὺ ἀγοράζει μιὰ γαλλικὴ ἑφταρίδα, όχι γιὰ νὲ μαθαίνει τὰ νέα, διπλαὶ λέξει, — γιατὶ εὔτε δὲν τὸν ἀνθιστέρον, — παρὰ τιγάνι νὲ κάνει λίγη πρακτικὴ ἔξαστηση, ἔπειδη έχει γνωρίσει στὸν Καναδό. Καὶ δεν τὸν ρωτῶ ποὺ νομίζει πώς είναι τὸ καλύτερο πράμα ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει σ' εὐτὸ τὸν κάδρο, μαῦ ἀποκτάσι, νὰ διατηρήσει καὶ νὲ καλυτερέψῃ τὰ γαλλικά του. Αὐτὸ είναι περίπου δ, τι κάνουμε καὶ οἱ σπουδασμένοι στὰ καλέγια, ποὺ ἀγοράζουμε γιὰ τὸν ίδιο σκοπὸ μιὰ ἀγγλικὴ ἑφταρίδα. "Ενας πού τοῦ έτυχε ίσως νὲ διαβάσει τελευταία ἔνα ἡ τὸ καλύτερα ἀγγλικὰ βιβλία, πόσοις μπορεῖ νὰ βρεῖ γιὰ νὲ συζητήσει μαζί τους γιὰ τὸ βιβλίο αὐτό; "Η ὑποθέση πῶς διάβασε ἔνα Ἑλληνικὸ ή λατινικὸ κλασικὸ ἔργο στὸ πρωτότυπο. Δέν πρόκειται νὲ βρεῖ αὗτε ἔναν νὲ μπορεῖ νὲ μαθήσει μαζί του γιὰ τὸ ἔργο αὐτό. Γιατὶ μόνο οἱ δέσποινοι στὰ καλέγια μας, ἢν ξεπέρασαν τὶς διασκολες τῆς γλώσσας, καὶ δὲν μπόρεσαν ἀνέλογα νὲ ξεπεράσουν καὶ τὶς διασκολες ποὺ παρουσιάζουν τὰ νοτιμάτα καὶ τὴ κύρια ἔνδος "Βιλγία ποιητῆ, θὲ μποροῦν νὲ νιώσουν κάποιες σφραγίδες γιὰ τὸν τελμητὸ καὶ θρωτὸ ἀναγνώστη. "Οσο γιὰ τὶς "Ἄγιες Γραφές, τὶς Βίβλους τῶν διεφόρων λαῶν, ποὺς κάτιοις σ' εὐτὴ τὴν πόλη μπορεῖ νὰ μοῦ πᾶι έστει καὶ τοὺς τίτλους των; Οι περισσότεροι ἀνθρώποι δὲν ξέρουμε πῶς δἴα τὰ ἔθνη, καὶ δῆ μόνο οἱ "Εβραῖοι, είχανε δική τους "Άγια Γραφή. "Ένας ἀνθρώπος, θποιοισθήκατε ἀνθρώπος, θὲ λοξοδρομήσει πρόθυμα γιὰ νὲ μαζέψει ἔνα δομεζένιο δολάριο ἀπὸ κάτω. "Εδῶ δριμος ὑπάρχουν γρι-

οὲς καυθέντες, «κύριοῦ Ἐπηροῦ, ποὺ τὶς εἶπεν οἱ σοφάτεροι: ἀνθρώποι
τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ποὺ τὴν ἄξια τους μᾶς τὴν ἀπίβεβαιόντες
ἔ κάθε αἰώνας ποὺ περνάει. Καὶ δρως, μαθαίνουμε νὰ διαβάζουμε
μέστο τὰ διαγγειωμένταρια τοῦ σχολείου. Καὶ δεῖν φύγουμε ἀπὸ
τὸ σχολεῖο, διαβάζουμε τὸ «Λίτελ Ρίντιγκ» καὶ διάδορος βιβλία
μὲ λοταρίες, ποὺ εἶναι μάνιο γιὰ παιδιά καὶ ἀρχέριους. Καὶ δὲ τρόπος
ποὺ διαβάζουμε, δὲ τρόπος ποὺ συζητοῦμε καὶ δὲ τρόπος ποὺ σκε-
πτούμεστε, βρέσκοντες τάννα σὲ τοὺς χαρτοὺς ἐπίπεδα, ἔξι μάνιο γιὰ
πυγμαλίους καὶ νέων.

“Έχω τὴ φιλοδοξία νὲ γνωριστῶ μὲ Ἑλλους, σοφάτεροις ἀν-
θρώπους ἀπ’ εὐτοὺς ποὺ έχει βρύσει τὴ πολεῖσις μας, ἀνθρώπους
ποὺ τὰ δύναμιτά τους δὲν εἶναι καλά· καλά γνωστά ἔδιο πέρα.
“Η μήπως θὲ ἐπρεπε ν’ ἀκούει τὸ δινερα τοῦ Πλάτωνα καὶ νὰ μὴ
διαβάσσω ποτὲ τὰ βεβλία του; ‘Ο γέλιονάς μου κι’ ἕγεν δὲν ἀκού-
σαμε ποτὲ τὸν Πλάτωνα νὰ μιλάει, οὔτε καὶ κατελάβαμε τὴ σο-
φία τῶν λόγων του. Μά τι γίνεται; Οι Διόλογοι του, ποὺ κλείνουνται
μέστο τους δὲ, πιὸ ἀξιόλογο καὶ ἀδύνατο ὑπῆρχε σ’ αὐτῶν, βρί-
σκονται στὸ δικλανὸ ράφι τῆς βιβλιοθήρης, καὶ δρως δὲν τοὺς
έχω διαβάσσει· θάκρια. Εἴμαστε μιαδιμορφωμένοι, ἀγράμματοι.
Καὶ στὸ σημεῖο ταῦτα, σὲς δικλανόγω, δὲν ξεχωρίζω πολὺ τὴν
ἀμερρωστιά τῶν συμπολιτῶν μου ποὺ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ διαβά-
ζουνε καθόλου, ἀπὸ τὴν ἀμερρωστιὲ ἔκεινων ποὺ έχουν μάθει νὲ
διαβάζουν μάνιο δὲ, εἶναι γιὰ παιδιά καὶ γιὰ διανοητικά περι-
ορισμένους ἀνθρώπους. Θὰ ἐπρεπε νὲ γίνουμε καὶ ἔμεις τόσο σπου-
δεῖο. Μα τοσαν καὶ οἱ μεγάλες ἀξίες τῆς ἀρχαιότητος, μὲ πρότοις
πρέπει νὲ μάθουμε κύριο σπουδαῖοις τοσαν ἔκεινοι. Εἴμαστε μὲ
ράτοις ἀνθρωπάκια, μὲ λίγη ἀνάτερης πυκνωμένως ἔκδηλιόστις
ἄπὸ καίνες ποὺ μποροῦν νὰ ἔχανοποιοῦν οἱ στήλες μᾶς καθημε-
ρινῆς ἐρημερίδας.

“Οικεὶ τὰ βεβλία δὲν εἶναι τόσα καυτά δεοντα οἱ ἀναγνώστες τους.
‘Υπάρχουν κιθανότατα μέσα σ’ αὐτὲ λόγια ποὺ περιγράφουν
Ισα-Ισα τὴν κατάστασή μας καὶ ποὺ, έν μπορούσταις νὲ τ’ ἀκού-
σουμε καὶ νὰ τὰ καταλάβουμε πραγματικά, θά μᾶς τοσαν πιὸ σω-
τήρια ἀπ’ δὲ, εἶναι τὸ πρωτινὸ η ή ἀνοίξη γιὰ τὴ ζωή μας. Θὰ
έδιναν ξώς μὲ νέα Βῆμη στὰ πράγματα ποὺ μᾶς ἔνδειρέουν.

Πόσοις ἀνθρώποις δὲ Επωοίς πάς ἔρχεται μᾶς κακουόργυς κερδός στὴ Καή τους ἀπὸ τὴν φύσιν ποὺ διάβασαν κάποιον βεβίλο ; 'Τρέχει : Ισως καὶ γὰρ μᾶς τὸ βεβίλο ποὺ θὰ ἐξηγήσει τὶς ἀπορίες μας καὶ θὰ μᾶς γνωσθεῖς ἀλλας. Τὰ πρέγματα ποὺ σῆμαρα μᾶς φεύγονται ἀνεξήγητα μπαρούνται νὰ βροῦνται κάποιαν ἐξήγηση. Οἱ ίδιες αἵτες ἀριστήσεις ποὺ μᾶς ἐνοχλοῦνται καὶ μᾶς μπερδεύουν, ξύουν παρουσιαστεῖ, μὲ τὴ στερβ τους, σὲ δῆμους τοὺς συρρόες ἀνθρώπους. Κανίνας δὲ γλύτωστ. Καὶ ὁ καθένας τοὺς ἀπέντησται δικλογοῖς μὲ τὴν ἰκανότητά του, μὲ τὸν τρόπον τῆς σκέψης του καὶ τῆς ζωῆς του. Καὶ κάτι φαῦμα : μὲ τὴ φρόνηση πρέπει νὰ διδαχτοῦμε τὸ φιλελευθερισμό. 'Ο μοναχικὸς ἔργατης μὲ τὰ δύο ποιεῖ, ποὺ δουλεύει σὲ κάποιο κτῆμα σὲ περίχωρα τῆς Κόνιστρης, καὶ δημιγεῖται, δύως πιστεῖει, στὴ σοφαράτητα καὶ τῇ μοναξίᾳ του ἀπὸ τὴν πλοτη του, μπορεῖ νὰ νομίζει πάς δὲν εἶναι φάγηται. Μὲ ὁ Σαρατούστρας, ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια, ἔκεινται τὸν ίδιο δρόμο καὶ ἀπόκτησται τὴν ίδια πέρα. 'Εκεῖνας δρας, σὲ σφράς ποὺ ήταν, ξύισσος πάς ήταν κατὶ γάρ διο τὸν κόσμο, καὶ φέρθηκε ἀνάλογα στοὺς γείτονες του. Λόγε μάλιστα πάς αὐτὸς πρωτοσέφθηκε καὶ διέδεσται τὴ λατρεία τὸν θεῶν φιλάμεσσι στοὺς ἀνθρώπους. 'Ἄς τὸν ἀρήσουμε λοιπὸν νὰ ἐπικοινωνήσει ταπεινά μὲ τὸν Σαρατούστρα καὶ μὲ τὸν ίδιο τὸν Ἰησοῦν Χριστό, ἀς διρήσουμε καὶ τὴν ἐκκλησία μᾶς ήσυχη.

ΚΑΙΓΚΙΩΛΑΣΤΕ πάς ἀνήκουμε στὸν δέσμοτο Επατο αἰώνα καὶ πάς προσδίδουμε γρηγορώτερε ἀπὸ δικαιοδήποτε ἄλλο θίνος. Παρατηρήστε δρας τόσο λίγα διαθέτει τοῦτο ἐδῶ τὸ χωρὸν για τὴ μάρρωσθή του. Δὲ δέλλω νὰ καλεκέψω τοὺς συμπολίτες μου, αὗτε καὶ νὲ μὲ καλακτήσων ἐκεῖνας, γιατὶ αὐτὸς δὲν πρόκειται νὰ ἔξυπηρτησει κανέναν ἀπὸ μᾶς. 'Έχουμε ἀνάγκη νὰ μᾶς προκαλοῦν —νά μᾶς κεντρίζουν, σὲν τὰ βόδια, καθὼς κερπατοῦμε. 'Έχουμε ἑνὸ σχετικὰ καὶ διάστημα σχολείων, σχολείων δρας μόνο γιὰ νήπια. 'Έχετες ἀπὸ τὸ Λύκτιο, ποὺ λειτουργεῖ μόνο τὸ χειμώνα καὶ τοὺς μόλις ἔξοικονομεῖ τὰ διπαραύττητα γιὰ τὴ ευντέρησθή του καὶ τὴ στοιχειώδη βεβλεσθήκη ποὺ προσπεάθησε νὰ ὅργανώσει ἡ πολιτεία, δὲν ξένουμε σχολεῖα γιὰ μᾶς τοὺς ίδιους. Ξαδεύουμε περισ-

οὐτερα γιὰ νὰ θρέψουμε ἀποσοδήποτε ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ καρμανίου μας, ἀπ' δὲ τι ξαδιόνουμε γιὰ νὰ θρέψουμε τὸ πνεῦμα μας. Εἶναι ποὺ καὶ φόδος νὰ πάψουμε νὰ παρατοῦμε τὴ μόρφωσή μας μόλις ἀρχίσουμε νὰ γινόμαστε ἄντρες καὶ γυναῖκες. Εἶναι καὶ φόδος τὰ χωρία νὰ γίνουνε πανεπιστήμια, καὶ οἱ κατοικοὶ τούς νὰ γίνουνε σπουδαστές στὰ πανεπιστήμια αὐτά, καὶ νὰ έχουνε τὴ δινατότητα —ἀν τὸ θέλουμε νὰ αννεχίσουμε τὰ σπουδές τους στὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς τους. Θὰ πρέπει τάχα γιὰ πάντα ὁ κόσμος νὰ περιερίζεται στὸ Παρίσι καὶ στὴν Ὀερόδη; Μὲν μποροῦν οἱ φοιτητές νὰ κατοικοῦν ἐδῶ καὶ νὰ παίρνουν τὴ μόρφωσή τους κατώ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τῆς Κόνικορντ; Δὲν μποροῦμε νὰ προσλαβουμε κάποιον Ἀβελάρδο γιὰ νὰ μᾶς διδάσκει; Ἀλέρμονο! Ἡ φροντίδης γιὰ τὰ καπάδια μας καὶ τὴ σοδειά μας, μᾶς ἔμποθεὶ γιὰ πολλά χρόνια νὰ πάρει στὸ σχολεῖο, καὶ ἔτοι παραμελοῦμε φοβερά τὴ μόρφωσή μας. Στὴ χώρα μας, τὸ χωρίδι μας θὰ ἐπρεπε μὲ κάποιουν τρόπῳ νὰ πάρει τὴ θέση τοῦ Εὐρωπαίου ἀριστοχρέτη. Θὰ ἔργεται νὰ γίνει ὁ προστάτης τῶν καλῶν τεχνῶν. Εἶναι ἀρκετὰ πλούσιο. Εοδείονται δρκετά χρήματα στὸ πρέγματα ποὺ έχουν ἀδέξ γιὰ τοὺς ἀγρότες καὶ τοὺς ἔμπορους, μὰ θεωρεῖται παρετεχη πολυτέλεια ὅταν προτέλεια κανεὶς νὰ ξεδειτοῦνε χρήματα γιὰ πρόγματα ποὺ οἱ ποὺ ἔξυπνοι καὶ μορφωμένοι δινέρωποι ξέρουνε πώς έχουνε πολὺ μεγαλύτερη ἀξία. Ἡ μακρή μας πόλη ξέδεψε δεκαεπτά χίλιάρδες διδλάρια γιὰ νὰ χτιστεῖ ἓνα δημαρχεῖο, μὲ πειθανθετα εὔτε σὲ ἔκατὸ χρόνια δὲ θὰ ξεδέψει τὸ ίδιο ποσὸ γιὰ τὸ ζωντανὸ πνεῦμα, ποὺ πρέπει νὰ μπεῖ μέσω στὸ ἔξωτερικὸ ἀντὸ πολυεδάπονο καβούρι. Τὸ ἔκατὸν εἰκαστόποτε διδλάρια ποὺ χρηγούνται πάθε χρόνο γιὰ νὰ λειτουργήσει τὸ Λύκειο τὰ χειμώνες, εἶναι τὸ ποὺ καλά ξεδειμένα χρήματα μέσω στὴν πόλη. Ἄφου ζαῦμε στὸν 19ο αἰώνα, γιατὶ νὰ μὴ χαροῦμε τὰ πλεονεκτήματα ποὺ μᾶς δίνει ὁ αλόνιας αὐτός; Γειτεῖ θὰ πρέπει ἡ Καθή μας νὰ εἶναι ἐπαρχιακὴ σὲ δικὲ τῆς τὶς μαρφές; Ἄν θέλουμε νὰ διαβάζουμε ἔργημαρθρίδες, γιατὶ νὰ μὴν παραμερίσουμε τὰ κοινωνικοτέλεια τῆς Βεστιώνης καὶ νὰ μήν πάρουμε ἀπ' εἰδεῖας τὴν καλύτερη ἔργημαρθρίδα τοῦ κόσμου; Ἄς φροντίσουμε νὰ μᾶς ἔρχουνται οἱ ἔκθεσις ἀπ' δικὲ τὶς ἐπιστημονικὲς καὶ μορφωτικὲς ἐπαφέις.

Πατέ πρέπει νέ έμπιστευθεῖμε στον οὐ' Αδελφόν, Χάρηρη κατ στούς «Ράντενγκ καὶ Σιαν» νὰ διαλέγουντε τέ βιβλία θὲ διαβέλουμε; «Οπως ὁ πνευματικά καλλιεργημένος ἀριστοκράτης ἔχει ὀλόγυρό του κάθε τί πού τὸν βοηθεῖ στὴ μάρτυρασή του,—μεγαλεφύτες, μαρρωμένους ἀνθρώπους, βιβλία, ζωγραφική, ἀγάλματα, μουσική, καὶ ἄλλα ἀνόητη,—ἔτοις δὲ γένει καὶ στὸ χωρέ μας. Διτ μᾶς φτάνει ἔνας διάσκαλος, ἔνας ποποί, ἔνας νεκροθάρτης καὶ ἡ μικρή κοινωνική βιβλιοθήκη. «Ἄς μή λέμε πώς εἶναι ἀρκετά ἐποιόδη καὶ οἱ πρώτοι διποικοί καὶ πρόφυτοι μας. Εποι περινόσκεν τὸ χειράνικα τους. Αὐτὸ δὲν εἶναι σύμφωνο μὲ τὶς ἀρχές μας. Καὶ ἔχω τὴν πεποιθήση πώς, ἐποιόδη οἱ αινῆταις ποὺ Κοῦμε σήμερα εἶναι καλύτερες, καὶ τά μέσα μας εἶναι πλούσιότερες ἀπὸ τὰ μέσα ποὺ διαβέτουν οἱ ἀριστοκράτες ποὺ διέφεραν, ἡ Νέα Ἀγγλία μπορεῖ νέ πάρει στὴν ὑπηρεσία τῆς δλους τοὺς σορούς τοῦ κέδρους, νά τοὺς φωνάξει νά έρθουν ἔδω καὶ νέ διδάξουν, νά τοὺς ἔργαταστήσει ἔδω, καὶ νέ πάψει ὀρεστικά νά εἶναι μιὲ ἀμέρρωτη ἐπαρχία. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐκπαιδεύση ποὺ χρειαζόμαστε. «Αντὶ γιὰς ἀριστοκράτες, δὲς ἀκοιτήσουμε χωρέ μὲ μαρρωμένους ἀνθρώπους. «Ἄν χρειάζεται, δὲς περιστερίσουμε μὲ γέφυρε πάνω ἀπὸ τὸ ποτάμι, δὲς περιπλατήσουμε λίγο περισσότερο, καὶ δὲς στήσουμε μιὲ ἀφίδια πάνω ἀπὸ τὴ σκοτεινή θάλασσα τῆς ὁμάδνιας ποὺ βρίσκεταις ὀλόγυρέ μας.

ΟΙ ΗΧΟΙ

ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΜΑΣΤΕ στὰ βιβλία—εστω καὶ τὰ διελεχτότερα καὶ πλεονότερα—καὶ διαβάζουμε μόνο τὰς γραμμένες μὲ τοὺς ἴδιαιτερους χαρακτῆρες τους γλώσσας. Ἐποι διατρέχουμε τὸν κίνδυνο νὰ διεχάσουμε τὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦντα πραγματικὲ δἴλια τὰ πράγματα καὶ δἴλια τὰ γηγονότα, τὴ μόνη γλώσσα ποὺ εἶναι διληθεύνα πλούσια καὶ μόνιμη. Οἱ ἀρχές τοῦ ἡλιου ποὺ περνοῦνται μέσα ἀπὸ τὰ πατήσιάρια, πάνουν νὰ φείνονται σὰν ἀνοίξουμε διλότελα τὸ παντζούρι. Διὸ ὑπέρρητος οὐστημα αὗτε πειθαρχία, ποὺ νὰ μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀνάγκη νὰ βρεσκόμεστε συνέχεια σ' ἐπιφυλακή. Τὶ ἄλλες ἔνα μάθημα λεπόρες, ἢ φύλασσας ἢ πολέμης, διασθήστε καὶ διαλεγμένα καὶ ἀν εἶναι, ἢ τὸ πόλεμοθεάμαστο πρόγραμμα ζωῆς, μπροστά στὴν πειθαρχία νὰ κοιτάζουμε πάντα αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ θεοῦμε; Ήτά γίνεται ἀνεγνώστης, σκουδιστής, ἢ μάντης; Διάβασε τὴ μοίρα σου, κοιτάξε τὶ βρίσκεται μπροστά σου, καὶ βάθισε πρὸς τὸ μέλλον.

Τὸ πρῶτο καλοκαλι: δὲ διάβασα βιβλία. Καλλιέργησα φασόλια. Συγνά είχα καὶ καλύτερα δοχοκόλακε. Ὑπῆρχεν φορές ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ δεχτῶ νὰ θυσιάσω τὴν διαφορικὴ τῆς στιγμῆς ἐκείνης σὲ διποικιλήποτε δαιμονιά, πνευματική ἢ χειρωνακτική. Μ' ἀρέσει νὰ έχω φερδὸν περιθώριο στὴ ζωὴ μου. Καμιὰ φορά, τὰ καλοκαιράτικα πρωστά, διστέρε ἐπὸ τὸ συνηθισμένο μπάνιο μου, καθόμοντα στὸ ἡμιελουστὸ κατώφλι μου ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλιου ὡς τὸ μεσημέρι, καὶ χανδρουντα στὶς διαιροπολήσις. Γύρω

μου ήσαν πείκα, καρυδίκες καὶ σούπες, μέσσες στήν εἰδωλόφρογχη
μυναξιά καὶ γαλήνη. Τέ τοι λιάν κελεψηδώσαντες γλωσσή πετοῦσαν
εἴθερυβε πάντα ἀπὸ τὸ κεφάλη μου, δισκού δὲ ήλιος καὶ Επερρεέ μέσα
στὸ διαμάτιο ἀπὸ τὸ δυτικό μου περάθυρο, ἢ ὁ θάρυβος κάποιου
ταξιδιωτικοῦ ζώμενού μεχριτέ στὸ δρόμο, μ' ἔναντι τὸ θυμητό
τὴν δρα. Λίτες τέ δρες μεγάλωντα δύος μεγαλώνει τὸ φύτρο
μέσα στὴν νύχτα. Δέντης χρόνος χειμώνος ἀπὸ τὴν ζωή μου.
'Αντίθετα, ήταν πολὺ πιὸ γεμάτος καὶ πιὸ χρήσιμος ἀπὸ τὸν κα-
νονικό. Κατόλαβε τότε τί ἔπειταν αἱ κάτοικοι τῆς Ἀπετολῆς, διὰ
μιλοῦν γιὰ ἑστατερική σπέζη καὶ δεωροῦν διχρηστές τις δριμίδες.
Τις περισσότερες φορές, αὗτε καταλάβεινα πῶς περνοῦσαν αἱ
δρες. 'Η ἡμέρα προχειροῦσε, τὰ γιὰ τὰ φαγίσει κάποιο δεκά μου
ἔργο. 'Ηταν πρωΐ, καὶ νάι τύρα εἶναι καθόλις διπλήγεμα, χωρὶς
νά ἔχει γίνει τίποτα τὸ σπουδαῖο. 'Αντι νά τραγουδᾶσι τὰ τὰ
πουλιά, χειμογελῶσι μόνο στήν καλή μου τύχη. 'Οπως ἡ καρδε-
ρική κελεψηδώσετ, καθεσμένη πάντα στὸ θέμνυσ μεροστά στήν πόρτα
μου, έστι καὶ ἀπὸ τὴ δική μου φωλιά ἔβγαινε χερούμενο τὸ γέλιο
μου, τὸ δεκό μου κελεψηδήμα. Οἱ ήμέρες μου δέντη ήμέρες
στρατιωμάτων μὲ τὸ δικαία διποιευδήποτες ἄγιοι ἢ εἰδωλολατρικής
θεότητας, αὕτη καὶ ήσαν πετασοκομάτων σὲ δρες καὶ λεπτά, ποὺ
μάς τὰ θυμίζουνε κάθε τόσα αἱ χτύποι τοῦ φολογριῶν. Γιατὶ ἦρε
Ζεῦσα διώσε αἱ Ἰνδοί. Πιόντι, ποὺ ξενιά λένε αὐγὰ τὸ χτές, τὸ σή-
μερα καὶ τὸ αὔριο, έχουν μόνο μιὰ λέξη, καὶ Εγχωρίουν γιὰ τοὺς
ήμέρες μιλοῦντε, δείχνουντας πρὸς τὰ πλευρά γιὰ τὸ χτές, πρὸς τὰ
μπρός γιὰ τὸ αὔριο, καὶ πάντας ἀπὸ τὸ κεφάλη τους γιὰ τὴ μέρη ποὺ
περνοῦνται. Αὐτὸς αἱ συμπολίτες μου θά τὸ θλεγκτέ θενική λύση γιὰ
τὸν τερπτέλη. Δέντη υπάρχει ζεμφιβόλεια. Μά διν τὰ πουλιά καὶ τὰ
λουλούδια μὲ κοίταζαν μὲ τὸ δικό τους τὸ χριτήριο, δίχως μόλις
δέ θά μὲ Εβρισκούν τεμπέλη. Εἶναι διλήθεια πάλις ἐντες θυμρωπός,
πρέπει νά βρεσκει τὶς εύκαιριες του στὸν ζωτό του. 'Η μέρη τῆς
φύσης εἶναι πολὺ γαλήνια, καὶ δύσκολα τὰ τὰ κατακρίνει γιὰ
τὴν τερπτέλη του.

Είχα—καὶ αὐτὸς δέντη εἶναι λίγο—τὸ μεγάλο πλεονέκτημα μὲ
τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μου, αἱ σύγκριση μ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι υπο-
χρεωμάτων νὰ ζητοῦνται τὴ διασκέδαση στὶς κοσμικὲς συγχετερώ-

οις καὶ στὸ θέατρο, πώς ἡ θάσια ἡ ζωὴ μου εἶχε γίνει ἡ διεσπε-
δισθή μου καὶ δὲν έπαινε ποτὲ νὲ μῶν θίνει κάτι τὸ κειμονύργο.
"Ηταν Ἑνν δράμα μὲ πολλές σκηνές καὶ χωρὶς τέλος. Πραγμα-
τικά, ἀν διοίκητο κανονίζει τὴ ζωὴ μας σύμφωνα μὲ τὴν τελευ-
τικὴν καλύτερη μόδην ποὺ μεθενάψε, δὲ θὰ ξέρετε ποτὲ νὲ
πιώθουμε ἄντα. "Ακολουθεῖτε ἀπὸ κοντὰ τὸ πνεῦμα σας, καὶ θὰ
ἰδεῖτε πώς κάθε μιὲν θράση θὲ σᾶς ἐρχεται καὶ μὲ κανουνγρην θέσσα.
Τὸ γαλοκυριό δὲταν μὲ διεσπεδεστικὴν ἀπεισχύλησην. "Οτεν τὸ
πέταιρα τοῦ σπιτιοῦ μου δηταν βρώμικο, στριωνόμοντα πολὺ πρατ
καὶ, ἀφοῦ ἔβγαζα διὰ μου τὲ έπαιλα θέσσα στὸ γρασίδι, έριχνα
νερὸν στὸ πάτωμα. έριχνα καὶ μαρδικὴ διστρη ἅμμα ἀπὸ τὴν
δυχῆ τῆς μακρής λίμνης, καὶ βοτρετ μὲ μιὲν σκούπα τὸ ἐπιλενα
καλά - καλά ωσπου νὰ λάμπει κεφαρδ. Τὴν θράση ποὺ οἱ συμπα-
λίτες μου στὸ χωρὶς ἐπειρνην τὸ πρωινὸν τους, ὁ πρωεὸς ήλιος
εἶχε στεγνώσεις δρικετὰ τὸ σπιτικό μου, ἔτσι ποὺ νὲ μπορῶ νὲ βάλω
πάλι μέσον τὲ πράματά μου καὶ νὲ μπῶ καὶ ἔγω. Κι' έτσι, οἱ σκέ-
ψεις μου συνεχίζοντουσσαν, σχεδὸν χωρὶς διακοπή. Μοῦ δηταν εὐγέ-
ριστο νὲ βλέπω διὰ μου τὲ πράματα πάνω στὸ γρασίδι, σὲ ἔνα
μαρδ σωρὸ ποὺ ἔμοιεται μὲ τὶς διποσκευές μιᾶς τσιγγένας, καθὼς
καὶ τὸ τραπέζι μου μὲ τὲ τρία του πόδια, τὲ βεβίλα, τὴν πάνη
καὶ τὸ μελάνι, ἀνάμεσσε φτὲ πεύκα καὶ τοὺς θάμνους. Φαινόντου-
σσαν εύτυχισμένα ποὺ βρισκόντουσσαν ξέω, καὶ σὲ νὲ μὴν θίθελον
νὲ ξαναρεποῦνται μέσα. Καμὲν φορὰ ἔγινεται τὸν πειρασμὸν νὲ
τετρώσω μὲ σκηνὴν ἀπὸ πάνω τους καὶ νὲ βάλω ἔκει τὴν καρ-
κλα μου. "Ἄξιες τὸν κόπο νὲ βλέπω τὸν ήλιο νὲ ρέγκει τὶς πρώτες
άκτιδες του πάνω σ' αὐτὰ τὰ πράματα, καὶ ν' ἔχοντα τὸν δέρα
νὲ φυσάεις θλεθέρα γύρω τους. Μερικὲ πρέματα τοῦ σπιτιοῦ ξέω
στὸ θεατρό μὲς φείνονται πιὸ απομδεῖς παρὰ μέσα στὸ σπίτι!
"Εντα πουλί κάθεται στὸ διπλανὸν κλεψί, κισσός, φυτρώνει κάτια ἀπὸ
τὸ τραπέζι, καὶ κλένεις βατομουριάς τυλίγονται γύρω στὰ πόδια
του. Πάνω του, βλέπει κανεὶς κουκουνώρια ἀπὸ τὲ πεῦμα, φλού-
δες ἀπὸ κάστανα καὶ κάθε λογῆς φύλλα. Φαίνεται πάνς εύτοις
δηταν δ τρόπος ποὺ τὲ σχήματα αὐτὰ μεταφέρθηκαν στὲ Επε-
πλέ μας, στὲ τραπέζια, στὶς καρέκλες καὶ στὰ χρεβάται — μιὰ
καὶ κάποτε δ ἄνθρωπος στεκόταν ἀνάμεσσά τους.

Τὸ σπίτι μου βρισκότανε στὴν πλαγιὰ ἑπτὸς λαφίσκου, ἀκριβῶς στὴν δικρη τοῦ μεγάλου δάσους, στὴ ρέση σ' ἣν δασοῦλλο ἀπὸ πῖτε - πέντε καὶ βάθμους, καὶ τριανταριά μέτρα ἀπὸ τὴ λιμνοῦλα, ὧντο δραπετεῖ ἐκ στοῦ μονοπάτι ἀπὸ τὴν πλαγιὰ τοῦ λόφου. Στὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ ἐκήπου μου φύτρωνεν φρασολές, βατόμουριές, κισσοῦ, μαρτίς βελανιδιές, σκίνε, χαροκέρασε. Στὸ τέλος τοῦ Μάτη, τὰ χειμοτέρασ (σεγανὸς ρυμιὰ) στόλεῖσαν ἄριστερά καὶ θεῖά τὸ μονοπάτι μὲ τὰ λεπτὰ λουλούδια τους, διαρρέε πάνω στὰ μικρὰ κατοφένια τους, ποὺ δρυφτέρα λύγουν πόρος τὰ λάτω γιατὶ βάραιναν πιᾶ ἀπὸ τὸν διριμὸ χαρτό τους. ‘Επεργά πάντα πολλὰ δὲ’ αὐτέ, γιὰ νὰ δώσω χερὶ στὴ μητέρα— Φέση, ἀν καὶ πολὺ σπάνια ἔσσον νόστιμα. Ή κληματεῖδα φύτρωνε καντά στὸ σπίτι, σκαρφάλωνε πάνω του καὶ μεγάλωνε κάθε καλοκαίρι πάντες ἃς εἴνι ποδόνια. Τὰ φρεδενὶ φύλλα τῆς ήσσαν διαρρέε καὶ παρέεινα—ἰδιαίτερα τὰ φτειόπωρα, θιανέ πέπιναν ζωγρόδ κόκκινο χρῶμα πρωτοῦ νὰ ξερθεῖν δριστικά. Τὰ μεγάλα βλαστάρια, ποὺ φύτρωνεν ξερινοῦ—στὸ τέλος τῆς άνοιξης— ἀπὸ κλωνέρια ποὺ τὰ νόμιμες ξερά, δρυχίζαν ξερνικά νὰ μεριάνουνε καὶ νὲ βράζουνε, σὲ νὲ ἔσσον μαγεμένα, γοητευτικά πράσουνε καὶ τρυφερά βλαστάρια, μὲ διάμετρο μιᾶς εντοσ. Καμία φορά, καθὼς καθέρουνα στὸ διαμέτρο μου, τύσο ἀπότομα καὶ διπρόστεκτε μεριάλιναν, ποὺ δικούς ξερνικά κάποια φρέσικο καὶ τρυφερὸ βλαστάρι νὰ πέρται σὲ βαρέος στὴ γῆ, σπασμένο ἀπὸ τὸ ίδιο τοῦ τὸ βάρος, ἐνώ δὲ φυσοῦστ διόλου. Τὸν Αύγουστο, τὰ διρβούνα βατόμουρα έπειρναν στγά-σιγά τὸ φωτεινὸ μαρβί χρώμα τους καὶ, μὲ τὸ βάρος τους πάλι, ξυγρίνετ τὰ κλαδιά καὶ έσπαζεν τοὺς τρυφεροὺς βλαστούς.

ΤΗΝ ΟΡΑ ποὺ εἶμαι καθισμένος μπροστὲ στὸ παράθυρό μου, σύντο τὸ καλοκαιρινὸ ἀπόγευμα, γεράκια στρεφογυρίζουνε φυλλὰ στὸν οὐρανό, πάνω ἀπὸ τὸ ἔδφωτο τοῦ δάσους δύον βροσκετοὶ τὸ σπίτι μου. Τὰ ἀγριοπετράτερε, ποὺ, διυδ-διυδ ἡ τρία-τρία, πάτε πετοῦν πάνω ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ τὰ δέντρα καὶ πάτε ξεκουρέζονται σὲ κάποιο κλαδί, γηγένους ζωῆ καὶ κίνησην τὴν ἀτεμβορεύει. Μία διγρίάσπεια βρούται στὸ νερὸ τῆς λίμνης καὶ ξεναβγαίνει

στήν έπιφάνεια χρεώντες στὸ σόδικα τῆς ἓνα φάρι. Μιὰ νυρίσου
βγαίνει σιγὰ μέσσε ἀπὸ τὸ θύρο, μπροστὲ στήν πόρτα μου, καὶ δερτέ-
ζει ἐνα βάτραχο τοῦ μισοκοιμότας στήν διθῆ. Τὰ μακρὰ κλαδιά
τῶν θάμνων κοντά στή λίμνη γέρνουν ἀπὸ τὸ βέρας τῶν ποντιῶν
ποὺ κάθονται καὶ καλαηδοῦν χερούμενα. Καὶ, τὴν τελευταῖα μισή
ὥρα, ἔχουσταν ἀδιάκοπα ὁ θάρυβος τοῦ τραίνου ποὺ περνοῦσε
μακριά, φέρνοντας ταξιδιώτες ἀπὸ τὴν Βασιλίη, στήν οπαύρο. Σιατί
ἀπὸ τὸν κέδρο δυο τὰ ποδικάρι ἔχειν ποὺ, καθὼς ἔκουσε, τὸ Εβρ-
αϊκὸν νὰ ἐργαστεῖ αὐτὴν καὶ τὴν ανατολικὴ πλευρὴ τῆς πόλης.
Ἐκεῖνα δρῦα, τὰ παράποτα καὶ γύριστα τρέχοντες στὸ στήν του,
δρρωστὸ ἀπὸ καταλύτη γιὰ τοὺς δικοὺς του καὶ διατυγχανόμενα.
Ποτέ του δὲν εἶχε ἔσει τόσο ἀπόμερο καὶ πληρεστικό μέρος. Ψυχὴ¹
δὲν ἔταιπε ἔτει. "Οἷοι εἶχεν πάει κάποιοι. Δὲν μποροῦσσες οὔτε τὸ
σφύριγμά τους ν' ἀκούστες. 'Αμφεβέλλιο ἀν σύγερα ὑπάρχει τέ-
τοια μέρος στὴ Μεσοαχαουσίτη :

αλλά τὴν ἀλγίθεια, τὸ χωρὸς μας ἔχει γίνει τέρμα
γιὰ δικαὶ ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς αἰδηροδεδυμούς μας.

Τὸ τρεῖνο τοῦ Θίτσουπουργκ περνάει κοντά στή λίμνη, κα-
μά πεντακοσαρά μέτρα νοτιότερεκ ἀπὸ δύο ποὺ κατοικῶ. Συγνά-
δτεν πηγαίνει στὸ χωριό, βαδίζω πάνω στὶς σιδηροδρομικὲς γραμ-
μές καὶ αὐτὸ μὲ ἀγένει μὲ τὴν κατωνάτα. Οἱ σιδηροδρομικοὶ στὲ
τρέχει, ποὺ εἶναι πλατιά δυο κι' ὁ δρόμος, μὲ χωρετοῦς αὐτὸ
γρεουνα παλιός τους γνώριμος. Περνοῦν τόσο συγνά καὶ ἴσως μὲ
πείρουν γιὰ ὑπόλληλο. Καὶ τέτοιος εἰμαὶ! Πόσο θὰ ἔθεται δρῦς
νά εἶμαι σιδηροδρομικὸς ὑπόλληλος καὶ νὰ βρέσκομαι κάπου,
στήν τραχιὰ τῆς γῆς.

Τὸ σφύριγμα τῆς ἀτμομυγχανῆς μπαίνει μέσσε στὸ δάσος μου
χειμώνα καὶ καλοκαίρι. Πάντα ἀγτηρᾶς σὲν τὴ φωνὴ τοῦ γερακιοῦ
ποὺ πετάει πάνω ἀπὸ τὴν αὐλὴ κάποιου καλλιεργητῆ. Μὲ εἰδο-
τούσει πώς πολλοὶ διπεροῦνται στήν πόδι, "Οπως ἔρχονται
ἀπὸ τόσο μακριά, πρεβελοποιεῖν γιὰ τὸ σημεντικὸ γεγονός ποὺς
φτάνουν. "Ερχονται τὲ μπεχαρικά σας, κυρίες μου. Καὶ τὰ δικά
σας ἀποκουκά τρόφεμα, συμπολίτες μου! Γιατὶ δὲν ὑπάρχει κα-

νέας τούς οι αδειάς του ἀπ' τὰ κτήματα νὰ τὸν κάνουν τόσο ἀνέ-
έργητο τοὺς νὰ μεταριψὲ νὰ πεῖ πώς δὲ χρειάζεται τὰ τρόφιμα
αὐτὲς ποὺ φέρνουν οἱ Εμπόροι στὴν πολιτεία μας. Κι' έτσι βλέπεις
κανεὶς τὰ προϊόντα τῆς, γῆς νὰ μαζεύονται τώρα στὴν πόλη, γιὰ
νὰ πάρουν τοὺς κόσους τους καὶ οἱ Εμπόροι. "Ολοις ταῦς λόφους,
τοὺς οἱ πλαγιές τους εἶναι καλλιεργημένες μὲ πράσινες τοὺς τρυ-
γοῦντας καὶ διὰ τὰ βετόμουρα στοὺς φράχτες τὰ μαζεύονται καὶ τὰ
στελνόνται στὴν πόλη. Βλέπει κανεὶς ἐκεὶ μιὰ ἀδιέλκοπη συναλλαγή.
"Επάνω τὰ μικροπάκι, κάτιο τὰ ὑφαντά, ἐπάνω τὸ μετάξι, κάτια τὰ
μάλλινα, ἐπάνω τὰ βιβλία, δμως κάτιο τὸ ποντικά ποὺ τὰ γράφει..."

Τὸ τραῦνο τρέχει μὲ θεραπεύουσα ταχύτητα. Μοιάζει μὲ κομήτη.
"Ο Βαστής δὲν ξέρει δὲν μὲ τὴν ταχύτητα εὐτὴ καὶ τὴ διεύθυνση
τοὺς ἀναλογούσες θὲτοι ξαναρθεῖ ποτὲ στὸ ίδιο μέρος. Σύννεφο δὲ καπνὸς
ἀπλάνεται πρὸς τὰ πλούσια σὰ σημεῖα, μὲ χρυσὸς καὶ ἀστραφέας πτυ-
χές. Μοιάζει μὲ κάπιο διὰ τὰ ἀνάλογα σύννεφα ποὺ ἔχω παρε-
καλούσθησαι πολλὲς φορές, ψηλὰ στὸν οὐρανό, νὰ ξεβίπλωνει τὴ
μάζα του στὸ φῶς. "Οταν ἀκούω αὐτὸν τὸ αιδερέτιο φύλο γά κάνει
τοὺς λόφους νὰ ἀντιλαλοῦν μὲ τὴ δυνατὴ φωνὴ του δμωτοῦ μὲ κε-
ραυνό, νὰ τραντάζει τὴ γῆ μὲ τὰς ρόδες του καὶ νὰ βγάζει φωτιά
καὶ καπνὸ διὰ τὰ ραυθόνια του (δὲν ξέρω τὶ λογῆς φτερωτὸ φύλο
ἡ φτερωτὸ δράκοντα θά περιβάσουνε στὴν καγνοθρύη Μυθολο-
γία), νομίζω πώς ἀπόκτηγε τὴ γῆ ἐπιτέλους κάποια φυλὴ ποὺ εἶναι
ποὺ δέρνα νὰ τὴν κατοικήσει. Τὶ δημόφρα δὲ ήταν δὲ διὰ δραγανών θηλω-
ραΐνονται, καὶ ἂν οι ἀνθρώποι δαμάζανε τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ τὰ
χρησιμοποιήσουν γιὰ εύγενικοὺς σκοπούς! "Αν τὸ σύννεφο ποὺ
πρεμιέται πάνω διὰ τὴ μηχανὴ ήταν δὲ θρώτες διὰ εύγενικὲς πρά-
ξεις, ἡ τοπικήσταν τὸ ίδιο φαρέλμυρος δεσμὸς εἶναι κι' δὲ θρώτες ποὺ
χάνεται πάνω στὰ χωράφια, τόπει τὰ στοιχεῖα καὶ ἀκόμα καὶ τὴ Ήθικ
ἡ Φύση θὲτοιδειαν μὲ χαρὲ τοὺς ἀνθρώπους στὶς περικλευτήσεις
τους καὶ θὲτοι γιαντούσειν ἡ συνοδεία τους!"

Περακολουθεῖ νὲ περνοῦντα τὰ πρωτιά τραῦνα τὴν κανονική
τους ὥρα μὲ τὸ ίδιο αἰσθήμα ποὺ περακολουθεῖ τὴν ἀνατολὴ τοῦ
φλοιού. Τὸ μακρὸ σύννεφο τοὺς ἀφένουν πίσω τους καὶ τοὺς ἀνεβα-
νεῖ διὰ καὶ πὰ ψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανό, ἐναὲ τὸ τραῦνο τραβᾶ γιὰ
τὴ Ησσάνη, κρύβει γιὰ δέκα λαπτὸ τὸν φύλο καὶ σκεπάζει μὲ σκιά

τὸ διπτικό μου πεδίο. Καὶ δπως ἀνεβαίνει μουάκει μὲν οὐράνιο τραῖνο πού, μπροστά του, τὸ μαρφό τραυνόσαι πού περνέσι πάντα στὴ γῆ δὲν εἶναι ποχρὰ ἡ αλχημή τοῦ ἀνοντίου. Ο σταθλίτης τοῦ συδερέντιου ἀλόγου ἔντεμπτε νορᾶς, κατὰ τὸ χειρωνιάτικο πρώτο, μὲ τὸ φῶς τῶν τελευταλούν διστρών, γιὰ νὰ τατοῖ καὶ νὲ χαμηρώσῃ τὸ Μαύρο του. Μά καὶ ἡ φονική ἔντεμπτε νορᾶς, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνει καὶ νὰ τὸν ἔκεινήστα. "Ἄς ήταν δῆλη αὐτὴ ἡ λοτορία τέσσαρας ἀδέως, δυστοιχία στὸ ξεκίνημά της. "Οταν τὸ χίλιον ἔχει ντύσει μὲ ἕνα παχὺ στρώμα τὴ γῆ, φοροῦντες στὸ τραῖνο τὰ χιονοπάπουτοσά του, καὶ μὲ τὸ περίστοι αὖτερι ανοιγούνται αὐλάκια ἀπὸ τὰ βασικὰ ὡς τὴν ἀκροθιλασσούσα. Καὶ μέσα σ' αὐτά, τὰ βαγρόντα περνοῦντες μὲ δίλους τοὺς δεκανικητοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κάθε λογῆς ἐμπορεύματα. "Οὐη μέρα, τὸ ἀτίθαισα ἄλογο τῆς φωτιᾶς πετάσει πάντα ἀπὸ τὴ γύρα, σταματώντας μόνο γιὰ νὲ ἔκειναριστεῖ ὁ ἀφέντης του. Καὶ μὲ ξυκνέας τὸ δινατό καὶ προσληγτικὸ ξεριστηρά του τὰ μεσάνυχτα, καθὼς σὲ κάποια μακρινή καλλάδα μέσα στὸ δέσμος, ἔργεται σὲ σύγχρονη μὲ τὰ στοιχεῖα, ποὺ ξύρουν πάρει μαρφή χιονιού καὶ πάγου. Καὶ θὰ φέροται στὸ στάθμο του μόνο μετά μὲ τὸ διστρό τῆς αὔρης, γιὰ νὰ ξεναρχίσῃ τὰ ταξίδια του χωρές ἀνέσι, χωρές ξεινούραστη. "Άλλοτε πάλι, τὰ βραδιά, τὸ ἀκούιν νὲ ξεριστεῖ μέσα στὸ στάθμο του, διέγκνοντας τὴν περισσοτέρη δύναμη πού τοῦ ἔχει μείνει, γιὰ νὲ θιγυάσσει τὰ νεύρα του καὶ νὲ δύσται λίγων ὀρῶν ξεινούραστη στὸ οἰδερόνιο συκώτι καὶ τὸ ματάριον του. Τὶ καλὸ δὲ ήταν σὺ ἡ δουλειά δηταν τέσσαρας θηραφηθεῖσα φαντασία!

Μακριά, μέσα στὰ ἔργυρα δέσμη, ήξει ἀπὸ τὶς πόλεις, δπου κάποτε μόνος ὁ κυνηγὸς θρησκεύει ὡς ἔκει, μέσα στὴν τὰ σκοτεινὴ νύχτα, περνάει μὲ ταχύτητα τὸ κατάφωτο τραῖνο, χωρὶς καλλάκαλδὲ καὶ τὸ πάρουν εἴδησης αὐτοὶ ποὺ βρίσκονται μέσα. Τὴ μὲ στιγμὴν στέκεται σὲ κάποιον πολυτελῆ σταθμὸ μιᾶς πόλης, δπου τὸ περιμένοντον πολλοὺς δινόρωπους ποὺ θέλουνται νὲ ταξιδέψουντες, τὴν δέλη στὸ Ντίσμαλ Σουάκι, δπου μόνο αἱ κουκουβάγιες καὶ οἱ δλεπούθες παραμονεύουνται. Στὴν ἐποχὴ μας, δὲ ἐρχομόδες καὶ ἡ ἀνεχώρηση τῶν τραίνων ἀποτελοῦν σταθμοὺς στὴ ζωὴ τῶν χωριών. Βλέπετε, τὰ τραίνα πηγασινόρχυστα μὲ τὴν δικρίβεια καὶ κανονι-

κιττητα καὶ ἡ οὐρανίτερα τοις ἀκούγεται τόσο μακριά, τούς οἱ χωρα-
κοὶ κανούμενοι μ' αὐτὸν τὰ φολόγια τους. Καὶ ἔτοι, μὲν κακέ δρυγ-
νωμένη ἐπιχειρήσῃ ριθμίζει τὴν ζωὴν ὀλόνιληρης τῆς χώρας. Μήπως
δὲν ἔγεναν ποὺ ταχτικοὶ στήν ὅφε τους οἱ ἀνθρώποι, ἀπὸ τὸν κατρό
ποὺ δρευρέθησε ὁ σιδηρόδρομος; Μὲ μιλοῦν καὶ δὲ σκέπτονται
γρηγορώτερα στὸ σιδηροδρομικὸν σταθμό, ἀπ' ὃ τα ἔκαναν στὸ γρε-
φεῖον ἀπ' ὅπου ξεκινοῦσε τὸ ταχυδρομικὸν ἀμάξε; 'Υπάρχει ἀληθινά
κάτι ποὺ σὲ τὸν ἄλκατρότερον, στὴν ἀπειροφανεῖ τοῦ σιδηροδρομικοῦ
σταθμοῦ. 'Έχει μείνει κατέπληκτος ἀπὸ τὸ θαύματα ποὺ πέτυ-
χανει. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς γεττόνων μου, τοὺς θὲ μακροῦνται νὰ
πάρω δρόμο τοὺς δὲ θὲ πηγαίνουν ποὺ στὴ Βοστώνη, βρίσκονται
Ξεφνικά έπουμοι γιὰ δρόμο, μόλις τὸ καρπακάκι τῆς ἀνυχώρησης
τοὺς καλέσει. 'Η έκρρεση τῆς μόδας στήμερα εἶναι: «Νὲ κάνεις
τὶς δευτερές σου μὲ σιδηροδρομικὸν τρόπο, μὲ σιδηροδρομικὴ τα-
γύτηται». Καὶ ἀλλάζει νὰ ὑπάρχει κάποια δύναμη ποὺ σὲ προειδο-
ποεῖ τόσο συχνὰ καὶ τόσο ντύμπρα νὰ παραμερίσεις ἀπὸ τὸ δρόμο
της. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ταχυκολ-
ληθεῖ στοὺς δρόμους ἢ διαταρῇ πέλας ἀπαγορεύονται οἱ ἔκαναστα-
τικὲς συγκεντρώσεις, αἴτε νὰ παροβολήσεις ὁ στρατός πάνω ἀπὸ
τὰ κεφάλια τῶν διαδηλωτῶν γιὰ νὰ τοὺς σταματήσει. 'Έχουμε
κατασκευάσει μιὰ μοίρα ποὺ κλώθει καὶ δὲ γυρίζει ποτὲ πρὸς τὰ
πλάσια. («Ἄς τὴν διομάσσουμε λοιπὸν») «Ἄπροσποι» τὴν ἀτμομηχανή
μας». Οἱ ἀλκρωποὶ εἰδοποιοῦνται μὲ τὶς διαφημιστικὲς ἀγγελίες
πόλεων αὐτὲς τὰ βέλη θὲ ριχτοῦνται σὲ διάφορες κατευθύνσεις, τὴν τάξη
δόρα καὶ τόσα λεπτά τὸ καθέλευ. (Αὐτὲς εἶναι δηλαδὴ τὰ δρομολό-
για τῶν τρείνων ποὺ διετρέχουν τὴν χώρα μας). 'Η βολή δύμως
αὐτὴ δὲν ἔνοχλει κανένα καὶ τὰ παιδιά πηγαίνουν δροφά καὶ ἀκίν-
δυνα στὸ σχολεῖο τους. Ζουμένοι κανονικότερα καὶ ἔχουμε προσαρ-
μοσθεῖ διάστελλα στήν κατάσταση αὐτή. «Οὐλοὶ μας ἔχουμε ἔκποι-
σθεῖς έποι ποὺ νὰ γίνονται τὰ παιδιά τους Γουλαθίμου Τέλουν.
'Η ἀτραστρεψε εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὄμρετα βέλη. Τὸ κάθε μονοκάτι
ἔξιτο ἀπὸ τὸ δικό σου, εἶναι τὸ μονοκάτι τῆς μοίρας. Κρατηθεῖτε
λοιπόν κάνως σ' αὐτό.

'Έκεῖνο ποὺ μὲ κάνει νὰ συρκαθῶ τὸ ἐμπόριο, εἶναι ἡ πολι-
καριά του καὶ τὴ τάλαρη του. Δὲ σταυρώνει τὰ χέρια του γιὰ νὰ

παρεκαλέσαι τὸ δίκ. Παρεκαλουμένων αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἔμπορους, νὰ συνεχίζουν κάθε μέρα τὴ διωλεύτη τοὺς μὲ περισσότερο ἢ λιγότερο θέρρος καὶ λευκοποίηση. Κάνουν περισσότερες ἵσις προσπάθειες, καὶ κόπους, ἐπ' δ.τι καὶ οἱ ἕδοι ὑποπτεύονται. Μοῦ κάνει λιγότερη ἀντίληψη, δὲ ἡρωισμὸς ἀκελλῶν ποὺ ἔμενεν μισή ὥρα στὴν πρώτη γραμμὴ τῆς φωτιᾶς, στὴ μάχη τῆς Μπουένα Βίστα, ἀπ' δ.τι μοῦ κάνει ἡ σταθερὴ καὶ ἀξιοπρόσεκτη ἀξία τῶν ἀνθρώπων ποὺ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀλέτρι τοῦ χιονιοῦ, τὸ σύγχρονο δηλαδή, γιὰ κατοικία τους, τοὺς χειμωνάτεκους μῆνες. Θαυμάζω τοὺς ἀνθρώπους κού έχουν τὸ θέρρος απῆς τρέπεις πρανῆς φρεσο—δὲ Βονιπέρτης τὸ θεωροῦσε τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸ πιὸ σπάνιο—καὶ τοὺς θευμάτιο ἀκόμη περισσότερο δτεν τὸ θέρρος τους δὲν καυράζεται· νιαρές. Ἐκείνους ποὺ τένει γιὰ ὄπιο μόνου δτεν καεμάται ἡ καταιγίδη, ἢ δτεν τὰ νεῖρα τοῦ σιδερένιου ἀλόγου τους εἶναι παγωμένα. Λύτρα τὸ πρώτη μὲ τὸ δυνατὸ χιονιά ποὺ λιποφεύεται ἀκόμη καὶ κάνει τὸ εῖμα τῶν ἀνθρώπων νὰ παγώνει, ἀκούων τὸ μεκρινὸ δῆχτο τῆς καμπάνιας τῆς ἀτμομηχανῆς νὰ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν ὁμβοῦλη τῆς παγωμένης αἰνησιοῦ του. Ἀναγγέλλει πῶς τὸ τραίνο ἔρχεται, χωρὶς μεγάλη κακωστέρηση, ἀδικφορώντας γιὰ τὸ οιβέτον ποὺ θήλησ νὰ τοῦ προβάλει μιά δυνατή βορειοειατολική χιουνθύελλας τῆς Νίας Ἀγγλίας. Καὶ σκέπτομαι τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σιδερένιου ἀλόγου σικεπασμένους μὲ χιόνι καὶ πάχνη, νὰ βγάζουν τὰ καράλια τους ἀπὸ τὸ παραπέτω τοῦ Βελακύλου τῆς ἀτμομηχανῆς σὰν τὰ γνωστά σ' ὅλο τὸν κόσμο σαλιγκάρια τῆς Σάρα Νεβάδα.

Τὸ ἐμπόριο εἶναι ἀπίστευτα θεραπεύο καὶ ἀτάραχο, ἔξυπνο, γεμάτο περιπέτειες καὶ ἀκόμαραστο. Οἱ μέθοδοι ποὺ χρησιμοποιεῖ εἶναι πολὺ φυσικές, πολὺ περισσότερο ἐπ' δ.τι εἶναι πολλὲς φραγκοποιίες καὶ εἰσθητικοὶ περιπέτειες καὶ γι' αὐτὸ τὴ ἐπιτυχία του εἶναι μοναδική. Νεώβιο δροσέ καὶ διακούριση δτεν τὸ ἐμπορικὸ τραίνο περνάει βιαστικὲ καὶ μὲ θόρυβο ὅπλας που. Μοῦ ἔρχεται ἡ μυρωδιά ἀπὸ τὰ καταστήματα ποὺ σκορπίζουν τὸ δρωμέ τους σὲ δλο τὸ δρόμο, ἀπὸ τὸ Λάνγκρ Ούέρφ ὡς τὸ Λέπρ Τσεμπλάκην. Μοῦ φέρνουμε στὴ μνήμη ἔδους, μακρινοὺς τόπους, βράχους δὲν καράλλια, νησιά τοῦ Ἰνδικοῦ Ποστελοῦ, τρο-

ποικίλης χώρες, μὲν διὸ λόγια δύο τὸν κόσμον. Νοέσθω τὸν θευτό μου ποὺ πολὺ παλιά μῶν τοῦ κόσμου, καθίδια βλέπω μετροστά μου τὸ φραινούριδο ποὺ θά σκεπάσει τὸ έργονο καλοκαλές τόσα κατάβησαντα κεφάλια γυναικῶν τῆς Νίκαις Ἀγγλίας, τὸ καννάβι τῆς Μαυρίλας καὶ τὰς ινδικές καρύδες, τὸ παστό κρέας, τὰ σακιά μὲ τὸ μετερόπι, τὸ σιδηροχαστέλλενα καὶ τὰ σκαριωσμένα καρφιά. Αὐτὸ τὸ βαγόνι ποὺ εἶναι φορτωμένο μὲ πολὺ καραβόπεντα εῖναι τὸ εἴκολοδιάβαστο καὶ πιὸ ινδιαρέρον γιὰ μένα, ἀπ' ὅ,τι θὰ ήταν, ἀν τὰ παντά αὐτὰ ἡδαν σελίδες βιβλίων, σκεπασμένες μὲ γράμματα. Ποιὸς μπορεῖ νὰ περιγράψει περισσότερο ζωντανὰ τὰς καταγγήδες ποὺ συνάντησαν καὶ τὰ παξέματα ποὺ έχουν, ἀπὸ τὰ πανιά αὐτά, ποὺ τὰ έχουν γραμμένα πάνω στὴν δύη τους; Εἶναι σάν τυπογραφικά δοκίμια ποὺ δὲν έχουν ἀνέγκη ἀπὸ διόρθωση. Στὸ ἄλλο βαγόνι βλέπει κανεὶς ξυλεῖα ἀπὸ τὰ δάση του Μαίην, ποὺ γίλτωσε ἀπὸ τὶς τελευταῖς πλημμύρες καὶ ἔχει ἀνεβεῖ ἡ τιμὴ της σὲ τέσσερα διδόρια στὴ χειλιάδα, γιατὶ τόσο μεγάλες ποιότητες καταστράφησαν μὲ τὴ θεομητία. Βλέπει ἐλατα, κέδρους, πεύκα—πρώτης, δεύτερης, τρίτης καὶ τέταρτης ποιότητας. Στὸ ἄλλο βαγόνι βλέπουμε λεμόνια τοῦ Τόμαστον, ἔξαιρετικῆς ποιότητας. Βλέπουμε δερμάτα σὲ μπάλες κουρέλια καίτε μαρφῆς καὶ ποιότητας. Ἐδῶ έχουμε καταγγήσει μπαμπακερά καὶ λινά ὑφέματα. Ἐδῶ έχουμε καταλήξει φορέματα μὲ θευράσια σχέδια ποὺ ἔχει σχεδιάσει ἡ ἀγγλική, ἡ γαλλική καὶ ἡ αμερικανική μόδα, μουσελίνες, γκινγκάντε κλπ. Ἐχουμε συγκεντρωθεῖ ἀπὸ διες τὶς γειτονιές τῆς πόλης, ἀπὸ τὶς πλανίσιες καὶ τὶς φρεσχής καὶ πάντα νὰ γίνουντε κοινὸ μανύχρυσο χρυστί. Πάνω του θὰ γραφτοῦν λεπτοί τῆς Ζωῆς, ἐκλεκτὰ φαλαλογικά ἔργα ἢ λαϊκά διηγήματα, βασισμένα διὰ πάνω στὰ γεγονότα! Τούτο πάλι τὸ κλειστὸ βαγόνι μαρίζει παστέ φέρια, τὸ σπουδαῖο αὐτὸν ἐμπόρευμα τῆς Νίκαις Ἀγγλίας ποὺ θυμίζει τοὺς Μεγάλους Μπέγκους καὶ τὸ φέρεμα. Ποιὸς δὲν ἔχει ἴστει ἀντὶ παστέ φέρια, προσεκτικά ἐποιησμένο γιὰ νὰ δικτηριψεῖ ἔτσι ποὺ τίποτα νὰ μήν μπορεῖ καὶ τὸ χαλάσσει; Ἐνα φέρι ποὺ μὲ αὐτὸν μπορεῖ κανεὶς νὰ σκουπίσει τὸ δρόμο ἢ νὰ τὸ χρησιμοποιήσει γιὰ πλάκα. Ο δρυπαρός—όπως, έχουν κάποτε ένας Εμπόρος τῆς Κόνικοριτ—μπορεῖ νὰ τὸ χρειάσσει μέων ἀπὸ τὴν

πόρτα του για σημάδι θανάτου φρίξει τις δουλειές, Γοτσού ο παλιός περος πελάτης του να μήν είναι από θέση να Εγχωριείνει είναι ζώο, χόρτο ή φρυκτό. "Όμως αύτό θα έξακολυθήσει νά είναι άγνωστο μιαν νιράβα γιανού, καὶ δι τό πλύνοις καλά καὶ τό βάλης μέσον σὲ μιαν χύτρα νά βράσει, θά βγει ἀπὸ καὶ τνα θεμελίωσι φέρει γιαν γεύμα. Στὸ δόλο τοῦτο βαγόν βλέπουμε μασχαρίσια δέρματα ἀπὸ τὴν Ἰστανίνια. Οι οὐρές τους στρίβουν ἀκόμα πρὸς τὰ πάνω δπως τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ μασχάρι καλύπτει μέσα στὶς πάμπες τῆς Ἰστανίνης ἐνδοχώρας. Φοβερά, ἀληθεῖαι, ἐπίμονα ζῶο, ποὺ ἀποδεικνύει πόσο συεδόν χωρὶς ἀλπίδα καὶ ἀθεράπευτα είναι οι συνταγματικὲς ἀτέλειες. Σᾶς ἔξομολογούμει πὼν ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔμεινε τὶς ἀληθικὲς βιωθότες ἑνὸς ἀνθρώπου, δὲν ἀλτίσω νά τὶς ἀλλάζω πρὸς τὸ καλύτερο ἢ πρὸς τὸ κακύτερο, σ' αὐτὴν τὴν τελευτὴν ζωῆς. "Οπως λένε καὶ αἱ Ὀθωμανοὶ: «Τὴν οὐρὰν ἑνὸς κοπρόσκιλου μπορεῖτε νά τὴ ζεστάνετε, νά τὴ σιδεράσσετε καὶ νά τὴ δέσσετε γύρω-γύρω μὲ ἐπίδεσμο, μὲ διατερεύοντα χρύσια προσπάθειες καὶ κόπους, θὰ λέίτε πὼν θὲ ἔχει διατηρήσει καὶ πάλι τὴ φυσικὴ μορφὴ τησο.» Η μόνη ἀποτελεσματικὴ θεραπεία σ' αὐτὶς τὶς περιπτώσεις, είναι νά καλλίστε κανεὶς τὴν οὐρὰ μὲ ψυρόχολη. "Ετοι, θὰ διατηρηθεῖ λειτ καὶ τεντωμένη. Παρακάτω βλέπουμε ἄνευ τόνο κατιμέδει καὶ κάμπτοντες κασθνας κουμέκ, ποὺ προσορίζονται γιὰ τὸν Τζάν Σμίθ, στὴν Κάτιγρκεβιλ τοῦ Βόρειον, έναν ἔμπορο ποὺ ἐγκαταστάθηκε στὴν περιοχὴ τῶν Μεγάλων Βουνῶν. Αὐτὸς κάνει εἰσαγωγὲς γιὰ τοὺς ἀγρότες ποὺ κατοικοῦνε κοντά στὸ μογαζὶ του. Τὴ στιγμὴ αὐτῆ, στέκεται λειώς μπροστὲ στὸν μογαζὸν του. Σκέπτεται τὰ τελευταῖς ἔμπορεύματά του ποὺ θὰ φτάσουν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν καὶ πόσο θὰ υρειστεῖ έσως ν' ἀλλάξει τὶς τυμές. Ιώς λέει στοὺς πελάτες του—βάσας τοὺς τὸ ἔχει ξεναγεῖ πολλὲς φορές ὡς τώρα—πὼν παρηγένει διάρρορα εἰδη ἐξαρτημάτης πομπτητικὲς μὲ τὸ ἀπόμενο τραένα. Στοὺς «Κάτιγρκεβιλ Τάιμπο» βλέπει κανεὶς ταχτικά καὶ τὴ φρεδάμα του.

Καθώς τὰ ἔμπορεύματα αύτὰ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν πρὸς τὸ ἐσωτερικό, δόλα κατεβαίνουν. Ακούγοντας τὸν χαρακτηριστικὸν σφυρικτὸν ἥχο, στηκάνων τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ βεβίλο καὶ βλέπω κάποιο ψηλὸ θέλατο, ποὺ έχει κοπεῖ στὶς βορεινὲς περιοχές. Τρα-

βάσι τὸ δρόμο του πράξι τὸ Πρέσιν "Ορη καὶ τὸ Κονέκτικοτ σὺν
ένα βόλος ποὺ φεύγει μὲ τεχνήτρια ἀπὸ τὴν πόλη, καὶ ποὺ σπάνται
φύλο μάτι προφταίνει νὰ τὸ ίδει :

πνά εἰσαι τὸ κατάρτι στὸ καρδιό;
κάποιους σπουδαίουν κατέβαζον.

Καὶ νάι καταφθάνεις τώρα τὸ τρεῖνο μὲ τὰ ζῶα. Τὰ κουφά-
λάδει ζωτανά ἀπὸ χίλιαι διδυκά κτήματα, στέβλους καὶ μαντριά. Μοῦ
θυμίζει τὰ ταπεινόπονα λιάνεμα στὰ κοπάδια τους, ἢ τὰ γύλλα
τῶν δάντρων ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὰς πλαγιές τῶν βουνῶν, μὲ τὰς
πράτες καταγίδες τοῦ Σεπτέμβρη. Οἱ δέρας εἶναι γεμάτος, ἀπὸ
τὰ βελάφρατα τῶν προβάτων καὶ ἀπὸ τὰ μουγχερίσματα τῶν βο-
διῶν, οὐδὲ νάι βρίσκομαι στὰ βοσκοτόπια. "Οταν τὸ γέρειο τραγή
ποὺ εἶναι μπροστά χτυπάει τὴν κουδούνη του, τὰ γύρω βουνά
σκιρταίνεις εἰς νάι ήσαν κριάρια, καὶ οἱ χαμηλοὶ λόφοι σᾶν νάι ήσαν
ἄρινέκια. Στὴ μέση τοῦ τρείνου ήταν βεγόνι εἶναι γεμάτο ἀπὸ τοὺς
βοσκούς, ποὺ βρίσκονται τώρα στὴν Ήδα μοίρα μὲ τὰ κοπάδια
τους! "Έχασκεν τὴ δουλειά τους, μὲ διάδημα λικουδιπέντε πάνω στὶς
γαλήνες τους, ποὺ τὰς κρατοῦνται πάντα νάι βιμούνται τὸ ἐπάγγελμά
τους. Μά τὰ σκυλιά τους ποὺ βρίσκονται; Γιὰ κεῖνα, εἶναι μηγάλη
ἡ συμφορά τώρα: Βρίσκονται μόνοι τους, καὶ ἔχουνται χάσει τὰ
νερά τους. Νομίζω πώς τ' ἀστού νάι γιατρήζουνται πάνω ἀπὸ τοὺς
λόφους Πήτερμπορου ἢ νάι κυνηγοῦν πάνω στὶς πλαγιές τῶν Πρά-
σινων Βουνῶν. Άτιν πρόκειται ποὺ νάι εἶναι έκει, τὴν Δύνα τοῦ Βε-
νάτου τους. "Η δέλτα τους χάθηκε. "Η πλοτηρή καὶ ἡ ἔξυπνεύση τους,
ἴχουνται λεγοστάθμα τώρα φρερά. Θά ξεπετάνε πάνω στὰ λεγούμια
τους, χωρὶς κανένας νάι γυρίσει νάι τὰ ίδει ἢ θάσις θά δηριθίσουνται
καὶ θά στήσουνται καρβγά μὲ τὸ λύκο καὶ τὴν ἀλεπού. "Ετσι δια-
μαρτυράνται λοιπὸν καὶ ἡ ποιμενικὴ ζωή. Μά τὸ καμπανάκι γιὰ
τὴν ἀναχώρηση σημαίνει. Καὶ πρέπει νάι βγῶ μέντα ἀπὸ τὸ συρμό
καὶ ν' ἀρθήσω τὸ βαγόνια νάι πάρουνται τὸ δρόμο τους.

«Τί σημειούσα έχει γιὰ μένα ἢ σιδηροδρομική γραμμή;
Ποτὲ δὲν πάω νάι ίδει
ποῦ τελειώνει.
Γερίζει μερικαὶ λακκούβες,

καὶ στὰ διαχώματα στέκοντα τὰ χειρόδια,
δίποι ἔτο φέσημα στὴν δύμα
καὶ πάνες τὸ βατομούριον τὰ μεγαλεῖμα.

Μὰ ἦγὼ τὴ διασχίζων δύνασα καὶ τὸ μονοπάτι μέσον στὰ δάση.
Δὲν πρόκειται ν' ἀφήσω τὸ τρεῖνον νὲ μὲν τυρλάντει καὶ νὲ μοῦ
λαρώντει τ' αὐτιά μὲν τὸν κακούν του καὶ τὸ σφύρεγμά του.

ΤΟΡΑ ποὺ θρηγαν τὰ βαγόνια καὶ μαζί τους έφυγε κι' άλλο
διθέριθος τοῦ ἀνήσυχου κόσμου, τώρα ποὺ ή ὑπόκωφη βουή του
δὲ φτάνει ὡς τὰ φέρια τῆς λίμνης, εἰμαὶ περισσότερο μόνος περὶ
ποτέ. Γιά άλλο αὐτό τὸ ὑπόδιπτο ἀσφύγεια, μόνον τὸ πέρασμα κα-
ποιου τεχνιώτικου ἀμαξίου ή κάποιου κάρου στὴ μακρινή δη-
μοσιά μπορεῖ νὲ παράξει τὴν ἡσυχία μου.

Κερκά φορά, τὶς Κυριακή, διαν φυσάει πρὸς τὰ δέοντα τὸ ἄνε-
μος, ἀκούει τὶς καμπάνες, τὴν καμπάνην τοῦ Λιοναλν, τοῦ "Ακτού,
τοῦ Μπάντροφρον" ή τῆς Κόνικορντ. Εἶναι μιὰ γλυκιά, ἀρμονική,
ἀπολή μελωδία, μιὰ μελωδία ποὺ ἀφρόδιτοι στὴ γύρω φύση. Σὲ ἀρ-
κετή ἀπόσταση πάνω ἀπὸ τὰ δάση διῆχος αὐτὸς παίρνει θνητού
χωριστὸ δικό του τόνο, σὲναὶ βελόνες τῶν πεικων νὲ θεσπιαὶ οἱ χορ-
δὲς μιᾶς δηπας ποὺ παίζει. "Οὐοι οἱ ἥχοι ποὺ ἔρχονται μέσον μι-
κριά, ἀπὸ πολὺ μακριά, σῶν δινούντες τὴν ἐντύπωσην ποὺς βγαίνουν
ἀπὸ τὴν παγκόσμια λίρα, τὴν δύρα ποὺ η γύρω αἰρεθεραιραί δίνει
τῇ χαρᾷ στὸ μάτια μας, μὲν τὸ ἀπολόγιο γελάσιο τῆς χρόμα.

Μιά τέτοια δρακόπταστ ὡς τ' αὐτιά μου μιὰ μελωδία ποὺ τὴν
είχε συνέβει σὲ δέρας, καὶ ποὺ ήταν τοινούτην μὲν κάθε φύλλο τοῦ
δάσους, μιὰ μελωδία ποὺ τὰ στοιχεῖα τὴν εὔχοντας περιελέβει καὶ
τὴν ἀντιδιαλογίαν ἀπὸ κοιλάδες σὲ κοιλάδες. "Ο ἀντιλελος ὡς ἐνε
βαθμῷ εἶναι πρωτότυπος ἥχος καὶ ἔχει βρίσκεσται ἡ μαρτία καὶ
ἡ γοητεία του. Δὲν εἶναι τόσο οἱ ἥχοι τῆς καμπάνης ποὺ αἴξει
τὸν κόπο νὲ δικαναληρθεύειν, δέο εἶναι ἡ φωνὴ τῶν δάσους. Εἶναι
δηλαδή οἱ ίδιοι ἥχοι καὶ οἱ ίδιες νότες, τραγουδισμένες δρας
ἀπὸ τὴ νύμφη τῶν δάσους.

Τὸ δευτέρο, έφτανε ὡς τ' αὐτιά μου σὲ μιὰ γλυκιά καὶ ἀπολή
μελωδία τὰ μακρινὰ βέλασμα κάποιας ἀγελάδας ἀπὸ μακριά,
πέρα ἀπὸ τὰ δάσης. Στὴν αρχὴν ἔχεγκιθρουντε καὶ τὸ περνοῦσε

γιὰ τραγοῦδι τραγουδιστῶν ποὺ ζύγωνται καμιά φορά τὸ καλύβι
μου καὶ μοῦ ἔκαναν καντάδες. Γρήγορε διώκει καταλέβειν τὸ
λάθος μου, καθὼς ἡ φωνὴ σερνίστανε καὶ γινόταν ἡ χερακτηρί-
στικὴ φωνὴ τῆς ἀγράδας. Δὲ θέλω νὰ τοὺς σετιφίσω, ἀπενείτες
θέλω νὰ ἐνεργάσω τὴν ἁκτίμηση μου γιὰ τοὺς νεαροὺς τραγουδι-
στές. Ὅταν λέω πόλεις οἱ φωνὲς τους ἐμοιάζουν, στὴν ἀρχή, μὲ τὰ
βέλεσμα τῆς ἀγελάδας, σημαίνει πώς θεσσαλικὸν εἶναι μὲ φωνὴ

βγαλμένη ἀπὸ τὴν Φύση.
Ἐνα διάστημα, τὸ καλακαΐρι, κάθε βράδυ στὶς ἑφτάμετρη, ἀρρυ
εῖχε ἀκουστεῖ τὸ τραῦνο νὰ περιέσῃ, οἱ κοριδαλλοί ζυγώντεν τὰ
καλύβια μου καὶ τραγουδιστῶντες τὸ βραδύνθι τους τραγοῦδι, καθι-
δρίαντοι πάνω στὰ δυκάρια τῆς στέγης. Ἀρχίζει τὸ κελάρητρού
τους μὲ τὴν δικρίβεια τοῦ ρολογιοῦ, πέντε λεπτά νωρίτερα ἡ ἀργά-
τρα, ἀνάλογα μὲ τὴν ὥρα ποὺ βασιλεύει ὁ ἥλιος. Ἔτος, είχα τὴν
εὐκαιρία νὰ μάθω τὶς συνήθειές τους. Πολλὲς φορὲς ἀκουγα τέσ-
σερες ἡ πόντε ἀπ' αὐτοὺς, σὲ διάφορες μεριές τοῦ δάσους, καὶ
τόσο κοντά μου, ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ δεχαρέσω ποιὸς ήταν πιὸ
κοντά καὶ ποιὸς, πιὸ μακριά. Καρδιά φορέ, κάποιος ἀπ' αὐτοὺς
δργιζε νὰ πετάξει γύρω μου, καθὼς περπατοῦσε μέσα στὸ δάσος.
“Ηθέλε έσως νὰ μὲ εἰδοκούνηστε πώς βρισκόμουνα κοντά στ' αὐγὰ
του καὶ θὰ ἐπερπετ νὰ κροσθεῖ μήτρα τοὺς κάνω κακό. Μέσα στὴ
νήστη, ἀκουγόντεν κάθε τέσσερα τὸ μελανθικό τους κελάρητρο, καὶ
τὴν αὐγὴ ἡ φωνὴ τους ἤταν γλυκύτερη περὶ ποτὲ.

Τὶς ὥρες ποὺ τὰ ἄλλα πουλιά σωπαίνουν, οἱ φωνηκλούδες
κουκουβάγιες παλένουν τὴν θέση τους. Ξεφωνίζουν σὲ μοιραλο-
γιστρες τὸ εἰλινιο γρού-λού-λοι. Σοφές μάργασσες τῆς Νύκτας!
“Η φωνὴ τους μοιάζει πάντα μὲ ἀπίκλητη ποὺ ἀνεβαίνει ἀπὸ τοὺς
τάφους, καὶ ποὺ είναι ἡ μονεμβικὴ παρηγοριά τῶν ἀρωτευμένων
ποὺ ἔχουν αἴτιοτενήσει... Κι' δριώς, μ' ἀρέσει ν' ἀκούω τὸ θρήνο
τους, τὶς πένθιμες φωνὲς τους ν' ἀντηχοῦν μέσα στὸ δάσος. Μῶι
θυμίζουν καμιά φορά μουσική καὶ πουλιά ποὺ τραγουδοῦν.
“Η φωνὴ τους μοιάζει νὰ είναι ἡ δισεύρεστη καὶ λυπτήτερή κλεψυρά
τῆς μουσικῆς, οἱ στενοχόριες καὶ οἱ θρήνοι, ποὺ τὰ ἄλλα πουλιά
δὲν τοὺς καταδέχονται στὸ χαρούμενο τραγοῦδι τους! Οἱ κουκου-
βάγιες είναι τὰ πιούμενα τοῦ κάτω κόσμου καὶ οἱ μελαγχολικοί

hexapdeon ton dmeptwloion phuxwn poi, o elexxet anterouskun
moprefi kai Basileus sti yh, koustene ote smotadi kai tnu dmept-
ta. Twn, dmeptwntai yia tle dmepties ton, me tis Orygiosdies
poi phelouon eta iou mferi bpon dmeptwson. Meou dneousne me
xaiwodryta elkonu yia tnu poikilia kai tis heanotijes tis Bas-
matoj, phos, kou elkei h xaiw kaiotikia blawmias. "Il-w-a-w-
-a-w, teob ne mju elyx gennubei potet-kt-kti, oirklidsei meia,
sthn akro bas meira tis Alkyonis, kai bateora streforomphzeti me t
xaraktjristikj dmeptwle tis apetimias, pteantrias se xaios
kladhi pano sti yperikj basalnidi. "Tateora, ta ..ne mju elyx
gennubei potet-kt-kti dmeptwntai alli me foret apet-
vanti dghy, kai to ..potet-kt-kti wtanis ddeinato st' abntak
mai apet mukri, apet tis dgesos Alkyonal.

Κάτιε τόσο, μαζί έστιν σφραγίστα καὶ μιᾶς χωνευθέντις μὲν ίδιαι-
τερης χαρακτηριστικής φωνής. «Ακούγοντάς την, θὰ μποροῦσε κανεὶς
νὰ φανταστεῖ πώς η φωνή της ήταν ἢ πιο μελαγχολικὸς ἥχος στὴ
Φύση, λέει καὶ οὗτος μ' αὐτῆν νὰ περιστούση καὶ νὰ παραδίδωσει
στὴν άθετοτά τούς φοβεροὺς θρήνους ἀνθρώπινου κλέψυδρος,
ποὺ πεθαίνει, τὸν φτωχὸν θηρετοῦ ποὺ ἔχει χάσει πάλι κάθε εἰκόνα
καὶ οὐρλιέζει σά ζῶν, κοθών μπαλνει στὴ σκοτεινή κοιλάδα ἀπ'
ὅπου δὲν πρόκειται νὰ ξαναβγεῖ. «Οταν προσπάθησα κάποιες νὰ
μιμηθῶ τὴν φωνὴ της, εἶδα πώς πήγανεν ὑπέρχισσα μὲν τὰ γράμ-
ματα γράν... Μοῦ θύμησε τὸ οὐρλιεχτὸ αὐτὸν τῆς δεσμότρητης καὶ
ἀπίθεντος χραυγῆς ποὺ βράζουν αἱ γραλιά, οἱ ἡμίθινοι καὶ οἱ δε-
μοπομφένοι. Μά τώρα, ἀπό τὰ μαρμάρινά βάθη τοῦ θέσσους ἀκούγεται
ἡ ἀπάντηση—ποὺ γίνεται μελανθικὴ ἀπὸ τὴν ἀπεβοταση— «Χοῖ
χοῦ, χοῦ, χούρερ χούλιο, μιὲς φωνὴ ποὺ σεῦ θημιστιργεῖ εὐχάριστες
τιτυπώσεις, εἴτε υψητὰ τὴν ἀκούς εἴτε μέρα, εἴτε καλοκαλη
εἴτε γειτόνες.

Χαρω που ὑπάρχουν κοικουβάγιας. "Ας τις άφησαι να βγάζουν τις παράξενες και γεμάτες θλίψη φωνές τους. Ταριδάσουν θυμόσια στέ μηρά καὶ σκοτεινὰ δάση, πολ δὲ τὰ φωτικές τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ μένοντα δύγνωστα καὶ ἀνεξέρευντα ἀπὸ τὸν ἔνθρωπο, ἀν καὶ εἶναι ἡνα τόσο μεγάλο κοινωνία τῆς Φύσης. 'Αντι-

προσωπικούν τις κρυμμένες στὸ μισθώτῳ καὶ ἀπρεγματωτοῖς,
ητες, οπέλεις ποὺ ἔχουμε δλοι μας.

“Οὐη τὴν ἡμέρα δὲ δίκαιος θλαιψει στὴν ἐπιφάνεια κάποιου
βάλτου, ἵνα τὰ γεράκια στριφογύριζεν ἀπὸ πάνω, οἱ σπίνοι χαρο-
πηδῶσαι καλεπρόωνται στὸ καλύμψα, καὶ τὰ ἄγριοσσάνθια καὶ οἱ
πέρδικαις χάνονται ἀπὸ κάτω. Καινούργια, τάρα, πανηγύρι.
“Άλλου εἴδους πλάσματα ξυπνοῦν γιὲ νὰ ζωντενθίουνται καὶ νὰ
συμπληρώσουνται τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς Φύσης.

‘Αργά τὸ ἀπόγειμα δικαιηματοῦ τὸν ἀπόδημον θύριφο ποὺ κάνουνται
τὰ βαγόνια, δικαὶοι περνοῦνται πάνω ἀπὸ τὰς γέφυρας,—δὲ θύριφος
αὐτὸς, μέσος στὴν νύχτα, ἀκούγεται μακρύτερα ἀπὸ φταισιάληπτος
ἄλλον,—τὰ γυβγίσματα τῶν σκυλιών καὶ καφιά φορὲ τὸ βίδλιον
κάποιες ἀπεργγάρητης ἀγελάδας ἀπὸ κάποιο μακρινό στάβλο.
Στὸ μεταξύ, ἀλόκηπρη ἡ δύση τῆς λίμνης ἀντηχοῦσται ἀπὸ τὰς φο-
νιὲς τῶν μεγάλων βατράχων. Τὰ βκυρεστικά αὐτὰ ποιήματα τῶν
ἀρχαίων μπεκρήδων καὶ γλεντζέδων μένουνται πάντα ἀμετανόητα
καὶ προσπαθοῦν νὰ τραγουδήσουν μέσα σ’ αὐτὴ τὴν λίμνη τῆς
Στυγίδας—μὲν μὲν γυγκωροῦνται νόμφες τῆς λίμνης γιὰ τὴν παρο-
μοίωση, μὲν τὰ βατράχια ἀρθρονοῦνται. “Έχουν δλοι τὴ διάθεση
νὰ διατηρήσουνται τοὺς χαρούμενους κανόνες τῶν ἱρταστικῶν γευ-
μάτων τοῦ πελοῦ καιροῦ, ἐν τοῖς οἱ φωνές τους, ἔχουνται ποὺ γίνεται
βραγκές καὶ γεμάτες κωμική σοβαροφάνεια. ‘Ο έπι λεφαλής τοῦ...
συμπεσίου μὲ τὸ πτυρρών τοῦ δικαιηματούρμένο πάνω σ’ ἔνε μυγάδο
φύλλο διπάναι στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ, ποὺ τοῦ χαρησμένες γιὰ
τραπεζομάντελο, ρουφάει κάθε τόσο μὲ μεγάλη γουλιά ἀπὸ τὸ
γεμάτο μικροστραπομόδιος καὶ μυγάσκει νερὸ τῆς βορειοῦς δύσης
τῆς λίμνης, καὶ τὸ ξανεβργάζει δυτερεὰ μὲ τὸ χαρακτηριστικό
θύριφο «τρ-ρ-ρ-δουκ, τρ-ρ-ρ-δουκ, τρ-ρ-ρ-δουκ!». ‘Απὸ κάποιους
ἄλλη μακρινή γεωνιά τοῦ νεροῦ φτάνει, γιὰ διπάνηση, μιὲς άλλη
διμοις κρευγή, ἀπὸ τὸ βάτραχο ποὺ εἶναι δεύτερος στὴν ἀρχαιό-
τητα καὶ τις διαστάσεις ἀνάμεσα σὲ δλοις τοὺς βατράχους τῆς
λίμνης. Καὶ ἀφοῦ ἡ σφή αὐτῆς κρευγή ἀπανταληφθεῖ ἔτοι ἀπὸ
δλοις τοὺς κατοίκους τῆς λίμνης στὴ σειρά καὶ κάνει τὸν κύκλο
διλέκτηρης τῆς δύσης, βγάζει πάλι δέρχαιότερος καὶ μεγαλύτερος
ἀπ’ δλοις μὲ κατινούργια καὶ γεμάτη σοφία κρευγή: «τρ-ρ-ρ-δουκ!»

Καὶ πόλις δῆλοι τὴν ἐπαναλαμβάνουν μὲν τὴν στιρέ, ὡς τὸν τελευτεῖον,
τὸν ποὺ ἀδύνατο καὶ ποὺ κακομοίρη βιωτραχάκιο τῆς ἀλμυρῆς μάζης
καὶ γίνει καπνένα λάθος στὴ μετάδοσή της! Καὶ τὴ Ιστορία αὐτῆς
συντεχίζεται ρυθμικά δῆλη τῇ νύχτᾳ, ξανά καὶ ξανά, ἀσθτοῦ δὲ θήλως
διαλύεται τὴν πρωτηγή ἀριζήλη. Τότε πά, μάνιο δὲ πατριέργης τῶν
βιωτράχων ἔχει ἀπομείνεις έξω ἀπὸ τὸ νερό, καὶ κάθεται τόσο μόνος
του Ξεναρθράζει τὴ χαρακτηριστική χραυγή του—κιρρόνικὴ
περιεμένουντας τοῦ κάκου τὴν ἀπέντυσην.

Δέν εἴμαι αἰγαυρός ἀν δύκουσα ποτὲ μου χράξιμο κόκορα στὸ
μέρας δπου βρισκόταν ἡ καλύψη μου. Μὲ έχω τὴ γνώμη πώς θὰ
δέξεις τὸν κόπο νὲ τρέφει κανεὶς στὸ σπίτι του ἵνα κοκοράκες, θιάζ-
τερα γιὰ τὴ μουσική του, σάν ενα διδεκδ πουλί, δὲς ποῦμε. Οἱ νότιες
τῆς φωνῆς τοῦ πουλιοῦ αὐτοῦ, ποὺ κάποτε ήταν δίγριος φωτιστός
στὶς Ἰνδίες, εἶναι δίχως δόλο οἱ ποὺ καταπληκτικὲς ἀπὸ τὶς
φωνὲς δίλοι τῶν πουλιών. "Αν μποροῦσε νὰ τὸ ἀρήσει κανεὶς ἀλεύ-
θερο στὴ φύση, χωρὶς νὰ τὸ κρατάει σκλεβωμένο στὰ κοτέτσικ,
είμαι βέβαιος πὼς δὲ φωνή του θὰ γενήται δὲ περιφημόπερη φωνή
στὰ δάσοι μας, καὶ θὰ ξεπερνοῦσε τὴ δύνατη κραυγῆς τῆς χήνας
καὶ τὴ θρηγωδία τῆς κουκουβάγιας. Φιγυρούστε τούτορα τὰ κακα-
ριάματα ποὺ θὰ έκαναν οἱ κάτες γιὰ νὲ γεμίζουν τὰ κενά, διαν
οἱ διέρετες τους θὰ ξεκουράζονται. Εἶναι φυσικό ποὺ δὲ μάθητας
πρόσθιες τὰ πουλιά εὐτὰ στοὺς κατασκήνωμας συντρόφων του,
χωρὶς νὰ λογαριάσουμε τὰ θυμάσια εύγά καὶ τὰ πολὺ χρήσιμα
φτερά ποὺ μᾶς δένουν. Σχεδιεῖτε τὶ δμοριά δὲ ήταν νὰ περιστάτε
ένα χειμωνιάτικο πρωτό μέσον σ' ένα δέσσος δπου δὲ μπάργουν
ἄφθονα τέτοια πουλιά, καὶ ν' ἀκούντε τὰ μύριοκοκοράκια νὰ κρά-
ζουν φρέλα στὰ κλαδιά καὶ νὰ σκεκάζουν μὲ τὴ δύνατη καὶ
καθηρή φωνῆς τους τὰ κελεπήθεματα δίλοι τῶν δόλων πουλιών!
Οὐδεὶς πούσει θὰ ξαντίθνειν! Ποιός δὲ δὲ ξυπνοῦσε ψαρέ,
κάθε μέρα τῆς ζωῆς του δίλο καὶ ποὺ ναρές, πράγμα ποὺ δὲ τὸν
βοηθοῦσε νὲ γίνει δίλος ζυγία καὶ σοφία; "Οὐλων τῶν χωρῶν οἱ
ποιητὲς ἐπανεῦν καὶ ὑμνοῦν τὸ τραγούδι τοῦ πουλιοῦ αὐτοῦ.
Σὲ δίλο τὰ κλίματα ταφιάζεις καὶ προσαρμόζεται δὲ καλές δὲ Σαν-
τελέρ. Πίκται ποὺ ντόπιος καὶ σπίαζεις τοὺς ντόπιους. Η
νύχτα του εἶναι πάντα καλή, τὰ πλευράνια του εἶναι γαρά, δὲ χάνες

ποτέ τὸ μικρὸν του. Ἀλλὰ καὶ δὲ νευτικὸς ποὺ ταξιδεύει στὸν Ἀττακτικὸν ή στὸν Εἰρηνικὸν ξυπνάει ἀπὸ τῆ φωνῆ του. Μά λιπόν ποτὲ δὲ μελωδία του δὲ μὲν ἐφύγει ἀπὸ τὰ δινειρέ μου.

Δέν εἶχα οὔτε σκύλο, οὔτε γάτα, οὔτε ἀγριλέδα, οὔτε γουρούνι, οὔτε λότος, οὔτε τὸν ἥχο τοῦ κουβά ποὺ ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ πηγάδι, οὔτε τὸ χτύπημα τῶν βοστυροῦ στὴ βεδούρα, οὔτε τὸ τραγούδι τῆς χύτρας στὴ φωνή.

Μὲ δῆλα λόγω, μοῦ διεικεῖ διάστελλε οἱ συνηθισμένοι σταῦροι κατοικημένους τόπους ἡγούμενοι. Ἀσφαλῶς πάποιος ἄλλος θά μποροῦσε νὲ ἔχει χάσει τὸ μικρὸν του δὲ νὲ ἔχει πεθάνει ἀπὸ πλήρη στὴ θέση μου. Οὔτε καν παυτήκει δέν ἀκούνται νὲ ροκανίζουνται τὸν τοίχο δὲ τὸ πάτωμα, γιατὶ δέν ἔμρισκαν τὶ νὰ φάνε. Τὸ μόνο θόρυβο ποὺ δικούγει γύρω μου τὸν δικούνται οἱ μεχροὶ σκύλουροι ποὺ χαροπτηρισθεῖσε πάνω στὴ εστίγη, οἱ καρυδούλιοι ποὺ κελαπήδουνται κοντά στὴν δρυθή, μιὰ κίσσα ποὺ φώναζε Ήώ ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἵνας λεγός δὲ κάποιο ἀγριοκούνησθε ποὺ σκάλιζε τὸ λαγούδι του κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι, μιὰ κούκουριδάγια ποὺ δηριούνται, ἵνα κοπάδι δηρεύγηνται ποὺ σταματούσανται στὴν δρυθή γιὰ νὰ ξαποστάσουνται, τὰ βατράχια ποὺ κοδζάνε, κατὰ μιὰ ἀλεπού ποὺ φώναζε τὴ νύχτα. Οὔτε κοκκόρια διπήργηνται φωνάζουνται, οὔτε κότες νὲ κακαρίζουνται γύρω στὴν καλύβα μου. Δέν εἶχε κατέσται δὲ στάβλος, μιὰ οὔτε καὶ αὐλή. Αὐλή μου ἦταν διάστατηρη δὲ γύρω μου Φύση. Τὸ νεαρὸ δέσποινται Εἴω ἀπὸ τὰ περάθυρά μου, οἱ ἀγριαπινδές καὶ οἱ βατομουριές ποὺ ἀνθίζουν γύρω στοὺς τοίχους μου, οἱ μεγάλες βαλαντίδες καὶ τὰ δῆλα δάντρα ποὺ έτρεζαν κατὰ οἱ ρίζες τους χώνονται κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ζητάντας χόρο γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦνται. Αντὶ γιὰ διποθήκη μὲν κάρβουνο, τὸ διατο ποὺ τὸ εἶχε ρίζει κάτω δὲ κατεπιγίδα, Εἴω ἀπὸ τὸ σπίτι, θεται ξεσιμη καύσιμη μέλη γιὰ τὸ τζάνι. Κατὰ οὔτε εἶχε νὲ σκέπτομαι μήπως δὲ μεγάλη χιονοθύελλα μοῦ φράξει τὸ δρόμο μπρός στὴν ξέωπορτα τῆς αὐλῆς μου, γιατὶ δέν εἶχα οὔτε δέντρο ποὺ οὔτε εὐλή, οὔτε καὶ δρόμο πού νὲ διηγεῖται στὸν πολεισθμένο κόσμο!

ΜΟΝΑΞΙΑ

Η ΒΡΑΔΙΑ είναι έξιστα καὶ δύο μου τὸ αῶρε μὲ δύο τὰ
αλεθηγίρια δρυκενά ἀπορροφάσι χερὲ ἀπὸ τὸν κάθε πόδο.
Γυρίζω μέσω στὴ φύση μὲ μιὰ παράξενη ἐλευθερία καὶ
εἶμαι οὐκ χαρμάτι τῆς. Περπατῶ στὴν δύθη τῆς λίμνης,
πάνω στὶς πέτρες, υπαρένως μονάχος μὲ τὸ πουκάμισο. Είναι
συνηρεπή, φυσικὲς δέρας καὶ κάνει ψύχρας καὶ τίποτα δὲ
βλέπω τὸ έξαιρετικὸ καῦ νὰ μὲ τραβάσαι ίδιατερα. 'Όμως
νιώθω δύε τὰ στοιχεῖα τῆς φύσης νὰ είναι φύλοι μου διώς
ποτὲ θλιπτε. Οἱ βάτραχοι φωνάζουν διπλατά, ἀναγγέλλοντας
πώς έρχεται ἡ νύχτα, καὶ ἀπὸ μακριὰ δικούνται τὰ νυχτε-
πούλια. Τὸ σκούνιμφ τοὺς τὸ φέρνει δέρας ποὺ ρυτεδώνει
τὰ νερὰ τῆς λίμνης. 'Η συμπέλεια καῦ νιώθω γιὰ τὰ φύλλα τῶν
δέντρων μου καθει σχεδόν τὴν διαπνοή. 'Όμως, δύος τὰ νερὰ τῆς
λίμνης, ήτοι κι' ἡ δική μου γαλήνη είναι ρυπθωμένη, δχε ταρχ-
γιάνη. Αύτὲ τὰ μικρὰ κυματάκια ποὺ στηκάνει δέρας είναι
τόσο μακριὰ ἀπὸ τὴν τρακυμά, δισε καὶ ἡ λεια ἀπαράντει τῆς
λίμνης ποὺ καθηρεφτίζει τὰ πάντα. 'Άν καὶ έχει τὰ σκοτεινάστι,
δέρας διόδια φυσικὲς καὶ μουργκίκει στὸ δέσος, τὰ κύματα
ἀκόμα τρέχουν τὸ ένα πίσω διέ τὸ ἄλλο, καὶ μερικά πλέσματα
νανουρίκουν τὰ ἄλλα μὲ τὸ τραγούδι τους. 'Η δινάπανη δὲν είναι
ποτὲ διαδικτυη. Τὰ ζύγια ζῶα δὲν δινεπανώνται τώρα. Ζητοῦντε
τὴν τροφὴ τους. 'Η ἀλεπού, τὸ κουνέβι, δέ λαγός, τέτοια δρε τρέ-

χουνε στά χωράφια καὶ στά θάση χωρίς φύτο. Είναι οἱ τυγχορθλώσεις τῆς Φύσης, οἱ κόριναι ποὺ τελώνουν τὰς μέρες.

"Οταν γυρίζω σπάτι μου, βρίσκω πάσις ἐπισκέπτες πέρασκεν καὶ ἔφησαν τὴν κάρτα τους: Ἐναὶ κλεδὶ πρασινάδε, Ἐναὶ ματσάχι λουλούδια, Ἐναὶ θυμελέ μὲ τὸ μαλιβί πάσια οἱ Ἐναὶ κιτρινομένα φύλλα καρυδιάς. "Όποι ἔρχονται σπάνια στὸ δάσος, παίρνουν Ἐναὶ μικρὸς κορματάκια του στὰ χέρια τους τὸ παῖζουν καθένας περπατοῦντε μι' ὑπέρερε τὸ ἀφήνουν, ἀθέλα τους, ἢ μέτρος ακοποῦ. Κάποιος καθέρισε Ἐναὶ κλάδια ἵτις, τὸν ἐπλεξεὶς στεφάνη καὶ τὸν ἀργυρός στὸ τραπέζῃ μου. Πάντα καταλάβαινα μὲ πέρασαν ἐπισκέπτες δυο Ἔλειτα, ἀπὸ τὰ λυγισμένα κλαδιά, τὸ χορτάρι, ἢ τὰ χνέρια ποὺ διφέρουν τὰ παπούτσια τους. Πάντα καταλάβαινα τὸ φύλο, τὴν ἡλικία καὶ τὴν εἰδους ἐνθρωποὺς ήσαν, ἀπὸ κάποιο μικρὸ σημάδι ποὺ ἀφήνουν πλῶ τους, Ἐναὶ λουλούδια ποὺ τοὺς εἶχε πάσι, Ἐναὶ μάτσοι χόρτα ποὺ τὸ πέταξαν ἀκόμα καὶ κοντά στὸ συληρόδρομο, μισθὸ μίλι μακριά, ἢ μέτρο τὴ μαρωδιά τοῦ ταύρου ἢ τῆς πάτης. Συχνά ἡ μαρωδιά τῆς πίπας μὲ εἰδοποιοῦσα πάκι περνοῦσε ταξιδιώτης στὸ μαγαλό δρόμο.

"Τυάρχει συνήθειας ἀρχετός χώρος γύρω μας. "Ο δρίζοντας δὲν είναι ποτὲ καντά στὸν ἄρχιντα μας. Τὸ πικρὸ δάσος δὲ φτάνει Ισα-ΐσαι στὴν πόρτα μας, οὗτε ἢ λίμνη. Κατά κάποιο τράπο ὑπάρχει πάντας κάποιο ἔφερτο γυναικό μας, καὶ ποὺ ἔμεις τὸ μεράνερε καὶ τὸ κερδίσαμε ἀπὸ τὴ Φύση. Γιά ποιδ λόγο ἔχω διο εὐτὸ τὸ χώρο, τόσας τετραγωνικά μίλια μοναχικὸ δάσος γιατὶ τὰς ἔφησαν στὴ διάθεσή μου οἱ ἐνθρωποί;

"Ο ποτὲ καντινός μου γείτονας είναι Ἐναὶ μέλι μακριέ μου καὶ κανένας στέτι δὲ φεύγεται ἀπὸ πευθενέ, παρὰ μόνο ἀπὸ τὰς βασινοκαρφές αἱ μισθοὶ μίλια ἀπόσταση ἀπὸ τὸ δικό μου. "Έχω τὸν δρίζοντά μου κλειστράνου ἀπὸ δύντρε, ὀλόδυκό μου. Μακρεῖ βλέπω τὸ σιδηρόδρομο ἔκει ποὺ ἀγγίζει τὴ λίμνη. Μά, κατὰς κανύνες, ἢ μονεμένες μου είναι ἀπόλυτη. Θυμίζει τὴν Ἀστέα καὶ τὴν Ἀσφράτη, θεο καὶ τὴ Νέα Ἀγγλία. "Έχω, θὲ Πιεγά, τὸ δικό μου ἥμισο καὶ τὸ δικό μου φεγγάρι, καὶ τὰ δέστρα μου, καὶ Ἐναὶ διλόσληρο μικρὸ κόσμο δικό μου. Ποτὲ τὴ νύχτα δὲν πέρασε ταξιδιώτης ἀπὸ τὸ σπίτι μου, οὗτε χτύπησε τὴν πόρτα μου, ὑπέρες μονάχες τὴν ἁνοεῖη,

επαγγέλτες κανένας νά φαρέψει. Γρήγορα δύναεις κι' αὐτός
έρευνε μέ το ἐλαφρό καλάθι και σφρήνη πετών κάθεμα στό σκατάδι
και σέ μένει και δι μαῦρος πυρήνας τῆς νύχτας θέμενος ἀπαρεθίαστος
ἀπό τοὺς θυμητούς. Πιστεύω πώς οι ἀνθρώποι ἀκόμα φοβοῦνται
λιγάκια τό σκατάδι, δεσμού εἰναι σέ έχουν διλειπτεῖται
και ἔχουμε υποθετήσει τό Χριστιανισμό και τέ κεριά.

"Έχω βρει ἀπό δική μου πέρα πώς ή πιὸ τριφερή και γλυ-
κιά, ή πιὸ ἀθώα και ἀνθερρυτική συντροφιά μπορεῖ νά είναι
διποιοδήμητο φυσικό ἀντικείμενο, ἀκόμα και γιά τὸν ἀνθρώπο πού
είναι φτωχός, μισένθρωπος και μελαγχολικός. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρ-
χει μαύρη μελαγχολία γιά δυονος λεῖ στή Φύση. Δέν ἀπήρξε ποτὲ
θύελλα πού νά μήν είναι αἰσιοδοκή μουσική γιά τό γέρο και ἀγρό
αὐτού. Τέποτα δέν μπορεῖ νά ὑποχρεώσει τὸν ἀπλό και τίμιο ἁγ-
ιωτικό νά κάνει τή χαζεία μελαγχολία. "Οσο νιώθω πώς είμαι
φίλας μέ τις ἀποχές τοῦ χρόνου και χαρομαι τή φιλία τους, τίποτε
δέ θέ μπορέσει νά κάνει τή ζωή φορτίο γιά μένα. "Η εύγενης
βροχή πού ποτίζει τά φρούδια μου και μέ τόποχρεώνες σήμερα νά
μείνω σπίτι δέν είναι βαρετή και θλιβερή, είναι και γιά μένα καλή.
Μή ἀμποδίζει βέβαια νά τά σκαλίσω, μέ έχει μεγάλιτερη ἀξία
ἀπό τό σκάλισμα μου. "Άκομα και ἀν συνεχιζόταν τόσα πού
νά σαςίσει τίς φίξες στό χώμα, θά ήταν και πάλι καλή γιά τό χόρτο
στά ψύχωματα, και έτοι πάλι καλή γιά μένα. Καμιά φορά, δεν
συγκρίνω τόσο έκαντο μου μέ ἄλλους ἀνθρώπους, πού φαίνεται πώς
έμεινα μέ τράστερος οι Θεοί περισσότερο ἀπό δύο τό δέκατα, ούτε νά
μου είχαν δώσει ἀγγύηση πάντα θεατήρα θέ μέ φυλάντ και θά
μέ προστατέούνται. Δέν καλακτύω τόσο έκαντο μου. Οι Θεοί, θέ
έλεγα, μέ καλακεύονται. Ποτέ μου δέν έχω αιστανθεῖ μουναΐα
παρά μόνο μιά φορά και αὐτό μου ήτυχε λίγες μέρες ἡρόος
στό δέσμος, ατ μιά σπιγγή, πού ἀναρωτήθηκε μήπως γιά νά είναι
κανένας γαλήνιος και γερός χρειάζεται νά ζει κοντά σ' ἀνθρώπους.
Καθέ φορά πού τό νά είμαι μόνος μου ήταν δυσάρεστο, έκανα
πώς δέν ήμουν ὀλότελα καλά στή γητά μου. Μά πρόβλεπα
πάντας ἀμέσως θά μου περνάνω. Μέσα ατ μιά γλυκιά βροχή, τήν
ώρα μέριμα πού αύτές οι σκέψεις γυρίζανε στό νοῦ μου, έκανα
ξεφυγα τόσα τριφερά και καλυπτότα νά μέ συντροφεύει τή

Φίση, έτοι καθίσες έκουνε τις σπαγίδες νά πέφτουνε, και στις κάτιες
ήχο και κάθε θέαμα γύρω διότι τὸ απέτι μου βρῆκα τόσα διτελεστη
φιλική διάβεση νά μὲ τριγυρίζει, Σοτε τὰ πλισσεκτήματα τῆς άν-
θράκωνς συντροφιάς μου φάνηκαν δισήμαντα και ποτὲ δὲν τὰ ξαν-
αυλλαγούστηκα. Κάθε μαρή βελτία πεύκου διπλώνε και φωτεινές
άποι συγκόπτεις και φίδια γιὰ μένα. Τόσα καθηρά πλετάνθηκα
αὐτῇ τῇ φιλική διάβεση, έκθεμα και στις σκηνές που διότι συνήθεια
τις λέμε άγριες και θηλιβερές. Και τότε άκηρη θεωρία πώς πιό
καρτά στ μένα, πιό αίμα διότι τὸ αἴμα μου και πιό διθρώπενο δὲν
ήγαν γιὰ μένα διθρώπος ή δ χωρικός. Από τότε κατάλαβα πώς
σε κανέναν τόρο δὲ θά φρουρια πιέ ξένας.

Μερικές από τις τιδ εύχαρεστες ώρες τις πέφρασε δταν Επε-
φταν αι μεγάλες βροχής τὴν ἀνοιξηνή ή τὸ φθινόπωρο, και κλεινό-
μουνα στὸ σπίτι πρίν και μετά τὸ φαι, ήρεμος ἀπὸ τὸν δέδακονο
θύρυσθ, θταν τὸ ἀργὸ δειλινὸ καλλωδρίζει ένα μαστρὸ βράδυ, τότε
ποὺ πολλὲς σκέψεις Εβριτικες τὴν σίνασιρα νά φεύγουμε και νὰ
ξεδιπλωθοῦν, θταν ἐπεργαν έτεινες οι βροκεσαντοληνὲς βροχὲς
ποὺ έκθεντι τόσο κακὸ στὰ σκέτια τοῦ χωριοῦ και οι ὑπηρέτριες
στεκόντουσαν έτοιμες μὲ τὸν κουβά και τὸ αφουργαρέπενο στὴν
εἰσόδο γιὰ νὰ μαζεύουνε τὰ νερά, έπιν ἄγρια καθόμουνα στὸ σκι-
τάκι μου διλθεδα προστατευμένος. Κάποτε ένας δικαστὸς καρεσινὸς
χτύπηρε ένα τερέστιο πεύκο πέρα ἀπὸ τὴ λίμνη. Πέρασα καντά
του περούτες και μ' ἐππροσθ δέος, έτοι καθίσες κοίταζε τὸ σημάδι
τῆς θεομηγίας ποὺ είχε ἔρθει ἀπὸ τὸν δεκίντυνο σύρανο πρίν ἀπὸ
διχτὼ χρόνια. Οι διθρώποι συχνὰ μοῦ λένε: «Πόσο θὰ πλετανθή-
κατε τὴ μονακά τικτέ κάτω, μακριὰ ἀπὸ τοὺς διθρώπους, θιασι-
τερες στὶς θιέλλες και τὴ νύχτα!» Έχω τὸν πειρασμό νά τοὺς
ἀπαντήσω: «Ολόκληρη αὐτὴ ή γῆ ποὺ κατευκοῦμε δὲν εἶναι
παρὰ έτσι σημαδάνια στὸ διάστημα. Πέσο μακριὰ νομίζετε κατοι-
κοῦν αι διδ πιό μακριναὶ κάτοικοι έκείνου πέρα τοῦ δεστρου, ποὺ
τῇ διάμετρό του δὲν μποροῦντ νά τὴ μετρήσουν τὰ δρυγανά μας; Γιατὶ νὲ αισθάνωμει μοναξιά; Δὲν εἶναι δ πλανήτης μας στὸ Γα-
λαξία; Ή ἔρωτηση σας δὲ μοῦ φαίνεται ή πιό σημαντική. Τὶ
εῖδονς διάστημα εἶναι αὐτὸ ποὺ χωρέει έναν διθρώπο ἀπὸ τοὺς
διμοσούς του και τοῦ γρέρνει μοναξιά; «Έχω βρεῖ πιώς δυο κι' ἀν-

κουραστοῦντες τὰ πάθηα δὲν μποροῦν αὐτά νὰ φέρουνται διὸ πνεύματα κιό καντά τὸ ένα στὸ άλλο. Σὲ τὶ Βίλωμις νὰ καταπιεῖμες πιὸ καντά; "Οχι βέβαια καντά στοὺς ἀνθρώπους, καντά στὸ πεχυδρομεῖο, στὸ δημαρχεῖο, στὸ σχολεῖο, στὸ μετακάλυκο, καντά στὸ λόφο τοῦ Μικῆκον ἢ στὸ Φάρεβ Πόλιτις, δικου μαζεύοντας αἱ περισσότεραι ἀνθρώποι, παρὰ καντά αὐτοῖς, μᾶς δικαίωσα χαρὰ καὶ ζωὴ. Καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι τὸ ίδιο γιὰ κάθε ἀνθρώπῳ. 'Εχει λοιπόν πρέπει δὲ φρόνιμος νὰ χτίσει τὸ σπίτι του.'

"Ενα βράδυ πρόβηται στὸ δρόμο τοῦ Οἰνῶλυτεν. Ενα συμπολιτική ποὺ είχε συγκεντρώσει αὐτὸς ποὺ λέμε οικολή περιουσίαν — ἐν καὶ ποτὲ δὲν τὴν είδα καὶ λ.ά. 'Οδηγοῦσσε ένα ζευγάρι ζώες στὴν ἀγορά, καὶ μὲ ράντης πώς πῆρε τὴν ἀκύρωση νὰ στερηθῶ τόσες ἀπὸ τὶς ἀνάστεις τῆς ζωῆς. Τοῦ ἀπέργησε πώς δὲν περνοῦσα καὶ ξεργήμα. Δὲν δοτειευθύμωνε. 'Έγώ πῆγα σπίτι μου, στὸ χρεβάτι μου, καὶ τὸν δέρησα νὰ βρει τὸ δρόμο του μέσα στὸ σκοτεῖδι καὶ στὴ λάσπη γιὰ τὸ Μπρέιτον, δικου δὲ ξέτανε κατὰ τὸ πρα.

Τὸ νὲ ξυπνήσει ένας νεαρός εἶναι πολὺ συγκλαυτικό. 'Αδιαφορεὶ βέβαια γιὰ τὸ ποῦ θὲ συμβιέται αὐτὸς τὸ Βαῦμα. 'Ο τόπος Βά εἶναι πάντα θίσιος καὶ πάντα πολὺ εὐχάριστος στὶς αλεθήσεις μας. Τὸ πιὸ καντινὸ σ' θίσιος τοὺς ἀνθρώπους εἶναι αὐτὸς ἡ δύναμη ποὺ μᾶς δημιουργήρεται. Πλεῖ μας, οἱ πιὸ θαυμαστοὶ νόμοι δραματίζονται. Πλεῖ μας δὲν εἶναι δέργατης ποὺ προσλέβειμε καὶ ποὺ μ' αὐτὸν μᾶς κάνει τόσα κέφια νὰ μιλάμε. Πλεῖ εἶναι δέργατης ποὺ δημιουργήμα του εξιμαστεῖ ἔμεις οἱ θίσιοι.

"Πόσο πλειά καὶ βεβιά εἶναι ἡ ἀπέλαση αὐτὸς τὶς κριψὲς δυνάμεις τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς!

Προσποθεῦμε νὰ διακερνούμε καὶ δὲν βλέπομε. Προσπαθοῦμε ν' ακούσουμε καὶ δὲν δικεύμε. Ταυτομένη μὲ τὴν αύσια τῶν πραγμάτων, δὲν μποροῦν νὰ χωριστοῦν ἐπ' αὐτά.

Αὐτὰ εἶναι ἡ αἴτια ποὺ δύο οἱ ἀνθρώποι δέργησκοντες τὶς καρδιές τους καὶ ντίνονται μὲ γιορτάσιμα ρούχα γιὰ νὰ προσφέρουν θυσίες στοὺς προγόνους τους. Εἶναι παντοῦ, ἀπὸ πάνω μας, δραστερά μας, δεξιά μας, μᾶς τριγυρίζουν ἀπὸ δύος τὶς μεριές.

Είμαστε τὰ ἀντικείμενα δύος περάματος ποὺ μᾶς ἀνθιστέρει καὶ μᾶς τοὺς θίσιους. Δὲν μποροῦμε λοιπόν νὰ ζήσουμε χωρὶς τὴ

συντροφιά τῶν κοινωνικού πολιτεύμαντος λίγη δύρα, νὰ έχουμε τις δικές μας σπέσιες γιὰ τὰ μᾶς δίνουμε κέφι; Ὁ Καιμαρόποιος λέει πολὺ σωστά: «Ἡ δρεπὴ δὲ μένει σὰν τὸ ἡγιατολαμψύνο δραμανδ. Πρέπει δικυ-
καστικά νὰ ἔργει γειτόνους».

Μὲ τὴ σπέσι τυποφόρων νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸν ἐκυτὸ μας. Μὲ
μιὰ θεληματικὴ προσπάθεια τοῦ μαλαὶ μποροῦμε νὰ σταθοῦμε
μακριὰ ἀπὸ τὶς πρέξεις μας καὶ τὰ ἀποτελέσματά τους. Καὶ δια
τὰ πράγματα, καὶ νὰ κακά, νὰ περνήνται πάπλω μας σαν διας
χειμώνας. Ἡ Φίση δὲ μᾶς αἰτορροφάει φλέττει. Μπορῶ νὰ εἴμαι
τὸ κοινωνικό χλαδὶ στὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἢ δὲ Ἱντρια στὸν οὐρα-
νὸ καὶ νὰ κατέκωνται. Μπορεῖ νὰ ἐπηρεαστῶ ἀπὸ μιὰ θεατρικὴ
ἐπιθετική. Ἀπὸ τὴν διλῆ πάλι, μπορεῖ νὰ μήνη ἐπηρεαστῶ ἀπὸ ἕνα
ἄλληνδη γραμμὸς πον φαίνεται νὰ μὲ διφορά περισσότερο. Βλέπω
τὸν ἐκυτὸ μας σὰ μιὰ ἀνθρώπινη ἀλτητητική, ἀπὸ σπέσιες καὶ αἰσθή-
ματα καὶ Ἑργαστὶς κάποιο διεσφρό πον μὲ τὴ βοήθεια του μπορῶ
νὰ σταθῶ τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸν ἐκυτὸ μου δυο καὶ δικές διλας.
«Οσο δυνατὸ κι' ἔνα εἶναι αὐτὸ ποὺ δοκιμάζω, νιώθω πώς ὑπάρχει
ἕνα τμῆμα τοῦ ἐκυτοῦ μου, καὶ τὴν χρετικὴ ποὺ μοῦ κάνει,
δηλαδὴ δχι ἀκριβῶς τμῆμα τοῦ ἐκυτοῦ μου, παρὰ θεατής
ποὺ δὲν παίρνει μέρος στὰ γεγονότα καὶ χρετάει μόνο σημειώσεις.
Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι πάγων οἱ παρεπάνω ἀπὸ οἰκούν. «Οταν τὸ ἔργο,
ἴσως ἡ καμαρίτικη, τῆς Λαζῆς τελειώσει, δὲ θεατής κάνει στὸ χαλό.
«Ηταν ἡν διδος φανταστικὸ κι' αὔτοῖς.

Βρίσκου πολὺ ὑγιεινὸ τὸ νὰ εἴμαι μόνος τὸν ποὺ πολὺ κακόδ.
Τὸ νὰ εἴμαι κανεὶς μὲ συντροφιά, ἀκόμα καὶ μὲ τὴν καλύτερη,
εἶναι λίγο κορυφαϊκό. Δὲ βρήκα ποτὲ σύντροφο ποὺ νὰ χρετάει
τόσο καλὴ συντροφιά δυο δὲ μοναξιά. Ημεριά φαρά είμαστε περισ-
σότερο μόνοι δινάρες στοὺς ἀνθρώπους παρὰ δτον μένουμε στὰ
δικαστικά μας. «Ενας ἀνθρώπος ποὺ σκέπτεται ἢ ποὺ ἔργαζεται
εἶναι πάντα μόνος, δπου καὶ δὲ βρίσκεται. Ἡ μοναξιά δὲ μετριέται
ἀπὸ τὰ μέλια ποὺ χωρίζουν τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τοὺς δμοιοὺς του.
«Ο ἀληθινὰ ἔργατικὸ σπουδεστής σὲ ένα ἀπὸ τὰ καλιτὰ τῆς κι-
ψέλης στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Καλύπριτον εἶναι τόσο μόνος, δυο
καὶ δὲ δερβίσης στὴν ἔρημο. «Ο σύρότες μπορεῖ νὰ δούλεψει διη
τὴν διμέρα στὰ χωράφια, χωρὶς νὰ αισταυνθεῖ μοναξιά. «Ομως τὸ

βράδυ πού γιρίζει δὲν μπορεῖ νὰ καθίσει μουχος στὸ δωμάτιο, νὰ τὸν βεσσαλίκον οἱ σκέψεις του, θηώς λέει. Νιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ πάει νὰ διασχεδάσῃ μὲ τοὺς φίλους του καὶ νὰ δινταρείψῃ. Ετοι νομίζει, τὸν ἔκυρό του γεὰ τὴ μοναξιά ποὺ ὑπόρερε μὲ διλούληρη ἡμέρα. Καὶ γι' αὐτὸ δύπορεῖ πῶς ὁ σπουδαστής μένει μάνος στὸ σπίτι δῆλη τὴ νύχτα καὶ τὸ μαγαζίνιτρο μέρος τῆς ἡμέρας χωρίς νὰ βαριέται. Δέτι καταλαβαίνει πῶς ὁ σπουδαστής ἐν καὶ μένει στὸ σπίτι, στὴν πραγματικότητα εἶναι στὸ χωράφι του καὶ κόβει ἔντα στὸ δέσμο του, δηώς καὶ διασκεδάσῃ καὶ συντροφιά δηώς κι' ὁ μᾶλλος, μὲ τὰ πάδια σύνθετη μαρρή.

'Η κοινωνία συνήθως είναι πολὺ φτηνή. Συναντοῦμε ὁ ἕνας τὸν δέλλον κάθε τόσο, πρὶν προφτάσουμε νὰ ἀποκτήσουμε καινούργια δέξια. Βρισκόμαστε γιὰ φαγητὸν τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ δίνουμε στοὺς δέλλους δινεὶς ἀκόμα μετ' ἄλλ' αὐτὸ τὸ μουχλιασμένο τυρὶ ποὺ ἔχουμε πιέ καταντήσουμε. 'Αναγκαστήσουμε νὰ συμφωνήσουμε σὲ μερικοὺς κανόνες ποὺ τοὺς λέμε ἔτικέτα καὶ εὐγένεια, γιὰ νὰ δεχόμαστε αὐτὲς τὶς συχνὲς συναντήσεις, ἔτοι πού νὲ μή βγούμε σὲ ἀνοιχτὸ πάλεμο. Βρισκόμαστε στὸ ταχυδρόμιο καὶ στὰ σπίτια τῶν κοσμικῶν κάθε βράδυ. Ζούμε ὁ ἕνας πλάι στὸν δέλλον καὶ διλούντα διμοδολίζουμε ὁ ἕνας τὸν δέλλον. Σήγουρα λεγότερη συναντεστροφὴ θὲ δητὸν ἀρκετὴ γιὰ κάθε σημαντικὴ συνάντηση καὶ γιὰ νὲ διλαΐζουμε γυνώμες καὶ εἰδήστες. Κοιτάζετε τὰ κορίτσια στὰ ἔργοστάσια. Ποτὲ δὲν είναι μόνε τους, οὓτε στὰ δυναρέ των. Θά δητὸν καλύτερα νὰ ζούσαντε στὸ ὅντα μίλια ἀπόσταση τὴ μίσι ἀπὸ τὴν διδύη καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὲ δητὸν τὸ ἔδιο. 'Η ἄξια ἔνδεις δικτύων δὲ βρίσκεται στὸ πετού του, ἔτοι ποὺ νὰ πράξει ὄπως δημήποτε νὲ τὸ διγύριον.

'Ακουσας γιὲ δινεὶς δικτύωπο ποὺ χάθηκε στὸ δέσμος καὶ πέθανε ἀπὸ κοιλάρωση καὶ στένα στὴ ρίζα δινεὶς δύντρου, καὶ ποὺ ἡ μοναξιά του ἔγινε πιό φλερρή ἀπὸ τὰ δράματα καὶ τὶς φαντασίες ποὺ δηρύσαντε νὰ τὸν συντροφέψουμε καὶ τὰ πλεονεῖ γιὲ διληθίνε. 'Ετοι ἀπαράδιλοχτα καὶ δινεὶς εἴμαστε γεροὶ καὶ διλατού μποροῦμε νὰ βροῦμε χαρὲ σὲ μᾶλις περόμοις μὲ πᾶς φυσικὴ συντροφιά καὶ νὰ φτάσουμε στὸ σημεῖο νὰ καταλαβούμε πῶς δὲν είμαστε ποτὲ

μένοι. "Έχω πολλή συντροφία από απίστη μου, θάλαττα τό προϊ πού δὲν βρέχεται κανένας. "Ας κάνω καλύτερα μερικές περιφρονίες γιά νά δύνω μιά ίδια τής κατέστασής μου. Δὲν είμαι πιά μόνος άπό τα πουλιά στη λίμνη που φωνάζουν ήτοι δινατέ, εύτε άπό την Ιδια τη λίμνη Ούδαλντεν. Τι συντροφές έχει η μοναχούς αυτής λίμνη σας περιβαλλώ; Καὶ δρις δὲν έχει τούς γαλάζιους διαβόλους. "Έχει τούς γαλάζιους διγγήθους μέσα της, στο γαλανό χρώμα τῶν κυράτων της. Ο δρις είναι μόνος, διτάς δταν είναι θολός δ καυρός και φαίνεται διπλός, μά τότε δ ένας δρις είναι διπλή προσώπους. Ο Θεός είναι μόνος του, δ διαβόλος δρις είναι διπλή προσώπους! Δὲν είμαι πιά μόνος άπό ένα μοναχικό λουλούδι σ' ένα χωράφι, άπό μιάν διαρρόμυγχη, άπό μιά μέλισσα, άπό ένα φύλλο φραουλού, άπό τα ποταμάκια ΜΟΔΛ, δ άπό την χρυσό κόκκορα που δείχνεται τὸν καιρό, δ άπό τὸ πολικό δοτέρι, δ άπό τὴν πρώτη δράγη σ' ένα καινούργιο σκήτη.

Ποῦ καὶ ποῦ, τὰ μακριά βρέθηκε τοῦ χειμώνα, δεν τὸ χύον πέφτει πικνό και δ ἄντερος οὐρλιαζός στὰ βάση, δέχεται τὴν ἐπισκεψὴν τὸν γέρον, παλαιού θεοκτήτη, ποδ, διώς λέος δ θρύλος, ξεκαθήτε τὴ λίμνη Ούδαλντεν. Ήβαλτε τὰ λιθάρες γύρω-γύρω καὶ τὴ στάλιστε μὲ δύση. Αὗτός μοῦ διηγεῖται Ιστορίες τοῦ παλιοῦ καιροῦ καὶ τῆς νέας ελανιδηγίας. Καὶ οἱ διού μας, κατερέθρουντες νά περάσουμε ἔνα χαρούμενο βρέθη μὲ κάρη ἀνθρώπινης συντροφίας καὶ εὐχάριστες ἀπόβατες γιὰ τὰ πράμετα, ἀκόμα καὶ χωρίς φρούτα καὶ κρασί. Τὸν ἀγαπητὸν παλὺ αὐτὸν τὸ φύλο μου, καὶ δεσμοὺ ι' αὐτὸν τέως έχει πεθάνει, κανένας δὲν μπορεῖ νά δείξει ποῦ είναι θαυματένος. Γιατί έχει δικαύρωστη καὶ γάνημη Εμπικενστη, διαρρέετη στοὺς περισσότερους. Μ' ἀρέσει νά περπατῶ στὰ χωράφια τοῦ κήπου της, μαζεύοντας χόρτα καὶ νά δικούω τοὺς θρύλους ποὺ διηγεῖται. Γιατί έχει δικαύρωστη καὶ γάνημη Εμπικενστη, διαρρέετη στοὺς πέρα καὶ διπό τὰ χρόνια τῆς μιθολογίας καὶ μπορεῖ νά μοῦ πεῖ άπό ποῦ ξεκίνησε καὶ άπό ποιό περιστατικό γεννήθηκε δ κάθε θρύλος, γιατί ολε θύμων δταν δηταν ἀκόμα νά. "Έχει κάρφι καὶ δίνει μηδὲ γιατί κυρία καὶ δη μόνο διγαπτεῖς διες τίς ἐποχές τοῦ χρόνου, παρά καὶ είναι πιθανό νά ζήσει πιά πολὺ άπό διες τὰ πειστά της.

‘Η ἀπερίγραπτη δίκαιωση καὶ καλοσύνη τῆς Θύσης, τοῦ δικού ωστε τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τοῦ χειμῶνος, πάσῃ γαρ καὶ πάσῃ ὑγείᾳ δίνουσι· Καὶ τόση συμπάθεια ἔχουσιν γιὰ τὸ γένος μας, τοὺς ὄλονταρητὴν τὴν Θύση τὰ στροφωρέταντε, καὶ δὲ δικούς τὸ μαύριζε, καὶ οἱ ἄνεμοι τὰ στήναξαν ἀνθρώπινέ, καὶ τὰ σύντορε τὰ χάντικα δάκρυα καὶ τὰ δάση τὰ ρίχνειν τὰ φύλλα τους καὶ θά φορούσσειν πένθος στὰ μέσα τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀν κανένας ἀνθρώπος θὰ εἶχε δίναι νὰ εἶναι θλιψμένος. Γιατὶ νὰ μὴ συνανασύρει μὲ τὴ γῆ; Δέν εἶμαι καὶ ἐγὼ ὡς ένα συγκείο φύλλα καὶ λάσπη;

Ποιὸ εἶναι τὸ γιατρικὸ ποὺ μᾶς κρατάει γερούς, γαλήνους καὶ εὐχαριστημένους; ‘Οχι τοῦ προπάππου μου, παρὰ τῆς προμάχης μου τῆς Θύσης τὰ βότανα, ποὺ μ’ αὕτη κρατιέται τόσο ζωντανή καὶ διετηρεῖ τὴν ὑγείαν της, παρ’ όλο τὸ σάκιο πάχος τῶν γερόντων. Γιατὶ δική μου πενάκεια, διντὲ τὰ ἐπαγγέλια ἔκεινα μπουκαλέκια τὰ γεμάτα ἀπὸ ένα μετύγιο! Αχέροντες καὶ Μαύρης Θάλασσας, προτιμῶ μᾶς γουνάκια καθηρέ πρωνό δέραι! ‘Ο πρωινός δέραι, ‘Αν οι ἀνθρώποι δέν τὸ πιούνε στὴ βρυσομάκη τῆς ήμέρας, τότε πρέπει νὰ τὸν βάλουμε ὅπωσδήποτε σὲ μπουκάλια καὶ νὲ τὸν πουλάμε στὰ μαγαζιά. Νὰ μὴ ληφθούντε δραμας πάσι δέν κρατάει ποτὲ ὡς τὸ μεσημέρι, δεσμὸς καὶ ἄν εἶναι δραστέρο τὸ κελάρι σας. Δὲ λατρεύω τὴν ‘Υγεία, τὴν κόρη τούτου τοῦ γέρου βοτανογιατροῦ, τοῦ ‘Ασκληπιοῦ, ποὺ τὸν βλέπουμες στὰ μυρκαζήσ μ’ ένα φίδι στὸ δικαίο χέρι καὶ στὸ δίλλο δικαίωμα, ἀπ’ διποὺ τὰ φίδια πίνει καρπάτη φαρά. Λατρεύω πολὺ περισσότερο τὴν ‘Ηβη, ποὺ ὑπηρετοῦντο τὸ Δία, τὴν κόρη τῆς ‘Ηρας καὶ τοῦ ἀγριού μαρουνιοῦ, καὶ ποὺ εἶχε τὴ διάνακη νὰ ξανανέψει θεούς καὶ ἀνθρώπους. Λιγὸττη, ήταν στόχουρα ἡ μάνη γερή κοπέλα ποὺ πάτησε ποτὲ στὴ γῆ, καὶ διποὺ ἀρχόταν ἔφερε τὴν δινοΐξη.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

ΠΙΣΤΕΙΓΩ πώς σύγκεκ τήν κοινωνία δυο κατ αποσθέτοις ένθρωποι, καλ πώς είμαι θεούμος νέ καλλήσιων από βούλλησ στη κάθε θερμό κατ ζωτικό ένθρωπο που μπορεί να συναντήσω. Άπο τή φύση μου δὲν είμαι έργυματης κατ οὐδεπούσια νέ Εκπεράσω κατ τό χειρότερό χαρφούριο, αν είχα δουλειά πράξ τέ έκατ.

Είχα τρεις χαρβόλιες στο σπίτι μου. Μια για τη μοναξιά, μία για τη φύλα κατ μία για τις κοινωνικές σχέσεις. Όταν είχα πριστόπερους έπισκεπτές, ήμεναν δρόποι. Είναι έκπληρτικό πόσους ένθρωπούς χωράει ένα μαρό σπίτι. Τόρκιναν καλ ώς τριάντα ψυχής, μαζί με τά χορμά τους, κάτια άπο τη σπήγη μου, καλ ίμιας συγγάδ χωρίζαμε χωρίς καθάλου νέ νιώσουμε πώς είμαστε δ' ένες καντά στον Κόλπον. Πολλά άπο τά σπίτια μας, με τά διμέτρητα διαμερίσματα, τις τεράστιες αίθουσες κατ τά κελάρια γιά τά χρεσιά κατ τά δύλια πυρομαχικά τής ειρήνης, μοῦ φεύγοντες πάρα πολὺ μεγάλα γιά τους κατοίκους τους. Είναι τόσα πλειά κατ τόσο μεγαλύτεροι, που αι ένθρωποι φεύγονται αὖν σκουλήκια που τά βρωμάζουν.

Βρήκα πώς τό σπίτι μου είχε ένα μετωπόστημα. Όταν αι έπισκεπτές μου δρχεῖσαν νέ φανερώνουν μεγάλες σκήψεις μή μεγάλε λόγια. Δὲν μποροῦσα ν' άπορεικυνθῶ δρκετά έπο κανέ τους. Χρειάζοται χώρας γιά νέ ταξιδέψει κατ νέ διακτύης μεγάλτερη ταχύτητες ή σπάζη, μή τούχει κατ, σάν σφιέρει δρόποι, πη-

θήσαι μόνο καὶ γυρίσει ξανά στὸ δικό σου αὐτό. "Όμως οἱ κον-
βύστες μας θίβελν χώρα γιὰ νὰ δηλωθοῦν σωστέ. Τὰ δέορα,
δπως καὶ οἱ λαοί, πρέπει νὰ έχουμε κατάλληλα καὶ πλατιὰ σύ-
νορα, καὶ άκρην καὶ λίγο οιδέτερο χώρο μεταξύ τους. Τὸ βρήκα
ιδέατροπη πολυτέλεια νὲ μιᾶς μ' ἓνε σιντροφο στὴν ἀπέναντι
δύνη τῆς λίμνης. Σεδ σχίτε μου ήμεστε τόσο κοντά, ποὺ δὲν πρέ-
παινε τὸ εὐτὸν μας ν' ἀκούσει, δικες δεκαν ρίχνεις θιδ πίτερες σε δ
νερὸ τόσο κοντὲ ποὺ σπάνε ἡ καθημάτα τὰ κίρκατα τῆς Δλλῆς.
"Αν εἰμαστε φύλαρτα, μποροῦμε νὰ καθημάστε κοντά ὁ Ἐνας στὸν
ἄλλο καὶ νὰ νιώθουμε τὴν ἀναστονή μας. "Αν δριμός μιλάμε συγκρα-
τημένα καὶ διπέρα ἀπὸ σικψή, θέλουμε νὲ εἰμαστε στὸ κάποια
ἀκόσταση γιὰ νὰ προφτεύνει νὲ ἔξετμιστε ἡ ζωικὴ θερμότητα.
Καὶ τοῦτο κοντά εἰμαστε δχι μόνο διαν καθημάστε σιωπῆλοί, παρὰ
καὶ διαν ἡ ἀπόσταση μεταξύ μας εἶναι τέτοια ποὺ νὲ μὴ μπορεῖ
μὲ κανένα τρόπο ν' ἔχουστε ἡ φωνή μας. 'Αλλικὲς, ἡ δριμία εἶναι
χρήσιμη μόνο γιὰ τοὺς βικρήκους. Μὲ ιπτάρχουν πολλὰ διμορφά
πράγματα ποὺ δὲ λέγονται φωναγάτα. Καθὼς ἡ κουβέντα ἀνέβασε,
σπρώχνει τὸ καρέκλος μας δῆλο καὶ μακρύτερα, διποὺ δὲν
ιπτάρχει πιά ἀρκετὸς χώρος. Τὸ «καλό» μου τὸ δωμάτιο δρωσ, τὸ
σαλόνι μου, ἐκεῖ ποὺ δῆλος σπάνια ἔβιλετε τὸ χαλί, διταν τὸ δάσος
πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι μου. 'Εκεῖ τὸ κελοκείρι ἔκαμψα τοὺς δικλεχτούς
ἐπισκόπτες μου, καὶ ἔνας περίφημος ὑπηρέτης σκούπιζε τὲ πα-
τώματα, ἔσκόνιζε τὰ ἐπιπλα καὶ τακτοποιοῦσε τὰ πράγματα.

"Αν είχα ἔναν ἀποσκέπτη, καμιὰς φορά μετρεῖδμαστε τὸ λιτό
μου φραγγτό καὶ δὲ στεκματεῖστε καθόλου ἡ σκύρητη τὴν θύρα ποὺ
ἀπακατεύει μιὰς βισσιτικὴ πουτέγκα ἡ παρακαλουθούσαμε πῶς
φρουριώνει μιὰς φραγγτέων φωβεῖ στὴ γόβολη. Μά ἀν ἔρτανεν εἴκοσι
στὸ σπίτι μου μότε λόγος πιά γιὰ φραγγτό, ἀν καὶ μπορεῖ νὲ ιπτάρχει
φωμέ δρικτὸ γιὰ δύο. Αὐτὸς δὲν μποροῦσε νὲ προσβάλει τὴ φιλο-
έσκια καὶ διταν ίσως τὸ μότο ποὺ μποροῦσε νὲ κάνω. Θὲ μποροῦσα
ἔται νὲ δεχτῷ καὶ χίλιους ἀνθρώπους, καὶ ἐν ἐφεγγαν ἀπογοητευ-
μένοι καὶ πεινασμένοι ἀπὸ τὸ σπίτι μου, τουλάχιστον συκμέριζ-
μουν τὸν πόνο τους. Τόσα εὖκολο εἶναι νὲ ἀκολουθεῖ κανεὶς κα-
νούργιας συνήθειες ἀντὶ γιὰ τὶς παλιές! Δὲν εἶναι ἀνάργητη νὲ ἔξα-
ται τὴ φήμη σου ἀπὸ τὸ ὄρατα δεξτήν ποὺ προσφέρεται. 'Οσο γιά

μέντι, τίποτε δὲ μὲν έκανε νέα διοτέλαια νέα πάσι σὲ ένα σπίτι. Ἡ ἐπιδειξη, δικαὶος ποὺ έκανεν τοῦ διότενου μοῦ ξύριχνε εὐγενικὰ πώς δὲ πρέπει νέα ξαπαπάθησω.

Κάποτε δὲ Οὐδηνόλου, ποὺ ήγιε βατερες Κυβερνήτης τῆς Ἀποικίας τοῦ Πλάτανου, μὲν ένα σύντροφό του πήγε ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὸν Μασσαβότι μὲν τὰ πόδια καὶ μίσσα ἀπὸ τὰ δάση. Ἐργαστούσης μὲν τούτους καὶ πεινασμένος. Τούς δέκτηρες ὁ βασιλιάς, μὲν δὲν ἔγινε καμιά συζήτηση γιὰ φαγητὸν ἑκαῖνη τὴν ἡμέρα. «Οταν ἐφταστος δὲν νύχτα, διπλαὶ λέπει διότος: υἱῷ μας ἔρπλωσε σὲ ένα χρεβάτι, διποὺ ἦγαν κιάλια διότος καὶ δὲν γνωίσκε του. Διαδέκαμε μάτια τοὺς ἀργυρούς του αρχηγούς μαζὶ μας, γιατὶ δὲν ὑπῆρχε ἀλλοῦ τόπος, ἔτσι ποὺ ὑποφέραμε τοῦ πολὺ στὸ σπίτι παρὰ στὸ ταξίδι μας. Τὴν δὲλη μέρα κατέ τὴ μία, διότοντος ἐφερε διδύ ψάρια ποὺ εἶχε χτυπήσει. Τὲ οὔρασσεν καὶ συράντο δινθρωποι ἔργαγεν διτ' αἰτία. Λότο δέτον τὸ μόνο γεῦμα ποὺ γευτήκαμε διδύ ὄλοντηρες μέρες. Καὶ δὲν εἶχαμε φέρει καὶ μία πέρδικα, θὰ γηστεύαμε ὄλοτελα» «Επειδὴ φοβήθηκαν πώς θὰ ζαλιζόνταν διχὶ μόνο ἀπὸ τὴν πείνη, παρὰ καὶ ἀπὸ τὰ κιβώτια βαρετοὶ τραγούδια ποὺ τοὺς κανονίζουσαν, ἔφυγαν τὴν δὲλη μέρα γιὰ νέα φάσοντες στὸ σπίτι τους. Ήσσοι διάδρομοι εἶχαν δίνεινται νέα περικατήσουν. Γιά κατοικία, εἶναι φανερὸς ποὺς δὲν περέσσανε καλά, ἀν καὶ δὲν θαγωγῆ τοῦ φραγγοῦ δέτον μᾶλλον τιμητική. Γιά φαγητὸ δρμας, δὲν καταλαβαίνω πώς δὲλιώς θὰ μποροῦσαν νέα φερθοῦν αἱ Ἰνδιάνοι. Δὲν εἶχαν οὔτε οἱ θύλοι νέα φάνε, καὶ δέσσων δάρκετά δέσποινοι καὶ πλεστούν πώς αἱ συγγριώμες δὲ θὰ μποροῦσαν νέα ἀντικαταστήσουν τὸ φαγητό. Γι' αὐτὸν ξαριζόντα τὰ ζωνάρια τους καὶ σώπασσαν. Μιαὶ Ἑλληνοφράντες ποὺ διέπεινε τὴν παρατηρήθηκε καὶ πάλι, δέσσων ἐποχὴ, δρθενίας καὶ δὲν παρατηρήθηκε καμιά Ἑλευθῆ.

Οἱ δινθρωποι δὲ μοῦ Ελευθερούς ποτέ. Εἶχα περισσότερους ἐπισκέπτες δισοὶ ζῶντα στὰ δάση, ἀπὸ δύσσις εἴχα σὲ κάθε δέλλη ἐποχὴ, τῆς ζωῆς μου. Μόνο ποὺ μερικοὶ ἐρχόντες μετανιώνεις ἀφορούμενοι. Εἶχα ἀποσυρθεῖ τόσα βαθιά στὸν δικαστὸ τῆς μοναξιᾶς δύοις ὀδειάζουν τὰ ποτάμια τῆς κοινωνίας, ποὺ μόνο τὰ πέντε ζητήματα ἔργων σὲ μέρα.

Μιὰ Κυριακή ἥρθε στὸ σπίτι μου θνατές ἀλτηθινές δινθρω-

πος. Είχε ένα τόσο κατάλληλο και ποιητικό δινομα, που λυπάμαστε πού δὲν μπορώ να τέλεω τέλος. «Ηταν καναδός Ευλοκόπος καὶ ἔφταιχε πασσαΐδους. Κε' αὐτὸς είχε δικαιοτά τὸν Ὁμηρο καὶ σὰν καὶ δὲν ἤταν καμιωμένος γιὰ βεβλία» Οιγε, «θά δέρε τί νὰ κάνεις διαταν Ιθρεγχ». Κάποιος παπάς ποὺ μποροῦσε νὰ διαφέστει ἀλληγορικά τὸν θίδαζέ Λίγη διάγρωση καὶ τώρα διπρεπε νὰ τοῦ μεταφράξω ἄγω πῶς μάλιστα ὁ Ἀχιλλέας τὸν Πάτροκλο γιὰ τὴ σηματεριφορά του: «Γιατί χλεις σάν κοριτσόπουλο, Πάτροκλε;»

Τοῦ δρεστοῦ πολύ. Είχε ένα δερμάτι φλούδες δαστρης βελτινιδιᾶς ποὺ μάζεψε γιὰ έναν δέρρωστο ἑκείνη τὴν Κυριακή, καὶ δὲν πιστεῖνα νὰ είναι κακό ποὺ δικαιάει εὐτὸν τὸ πράμει σήμεραν, εἶπε Γι' αὐτὸν δὲ Ὁμηρος ἤταν μεγάλος συγγραφέας, διὸ καὶ δὲν δέρε γιὰ τὸ πράγματα δύραφε. Δύσκολο θὰ ἤταν νὰ βρεθεῖ δινθρωπος τοῦ διπλὸς καὶ ποὺ φυσικός. Τὸ κακό καὶ ἡ δέρρωστα ποὺ κάνουντε τὸν κόσμο τόσον θλιμμένο καὶ σκοτεινό, δὲ φαινόντουσαν νὰ ὑπῆρχαν γι' αὐτόν. Ήταν κάπου εἰκοσιοχτώ χρονῶν. Είχε φύγει ἀπὸ τὸν Καναδὲ καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρος του καμιά διωδεκαριά χρόνια πρό, γιὰ νὰ δουλέψῃ στὶς Πολιτεῖες καὶ ν' ἀγοράσῃ τελικὰ κανένα κτήμα στὴν πατρίδα του. Ήταν φτιαγμένος μὲ τὸ ποὺ χοντροκομμένο καλούπι: γερά κοντὸ κορμό, καλοφτιαγμένο δμως, χοντρός διευθημένος σφέρχος, μαύρες φαινούστα μελλιά καὶ κοιμισμένες γαλανά μάτια ποὺ τὰ φάτιζε ποὺ καὶ ποὺ κάποια Βιβλιοθή. Φορούσε γκρίζο σκούφο, πανωφάρι μαλλινό καὶ δερμάτινες μπότες. Επεργετικοὺς καὶ κουβελεῦστε τὸ φαῖ του κάποιου διύβ μέλια πέρα ἀπὸ τὸ σπίτι μου — γιατὶ θυεβες ξύλικο διο τὸ καλοκαλεῖ—σ' έναν τετραδένιο κοινό. Κρύο χρέας, καὶ καρτὶ σὲ μιά μποτίδια ποὺ κρεμόταν ἀπὸ τὴ ζένη του μὲ σπάγγο, καὶ διπὸ διους καμιά φορά μοὺ έδεικ νὰ πάω. Ερχότανε νεαρός, περιώντας ἀπὸ τὰ φυσάλια μου, χωρίς δμως νά βιάζεται νὰ φτάσει στὴ δουλειά του σάν τοὺς Γιάγκηδες. Διπὸ δέσμε πεντάρα ἐν κέρδεις ἀπὸ τὴ δουλειά του μοναχά τὴν κατοικία του. Συχνὰ δημητρεῖ τὸ φαῖ του στοὺς θάρηνούς, ένω ὁ σκύλος του ἔτρεχε κι' ἔταινε κανένα ζεύκει τοῦ διάσπους. Γύριζε πάσιο ζυάμωσι μέλι γιὰ νά τὸ ἐποιημένοι καὶ νά τὸ φυλάξει στὸ κελάρι τοῦ σπετιοῦ, διους έμενε, μέρος σκεφτόταν μετὴ θέρα περίπου μήπως ἤταν καλύτερα νά τὸ βιβλίο

οτή λίμνη διπου νὰ πέσει ἡ νύχτα. "Ελγε ταῦτα περιοῦσσε τὸ
πρώτο : «Κατά πόσα περιστέρες! Λυ δὲν εἶχε δουλειὰ καθὲ
μέρα, θὲ μπορεῖσα νὰ ζήσω κυνηγώντας περιστέρια, πέρδηκες,
λαγουδάκια...Σὲ μιὰ μέρα θὰ σκότων γιὰ μιὰ βδομάδα».

"Ηταν καλὸς Εὐλογόπος καὶ τοῦ δρεσσοῦ νὰ κάνει μὲ τέχνη τὴ
δουλειὰ του. "Έκοψε τὰ δέντρα καντάστη γῆ, έτοι ποὺ τὰ κακινούρ-
γιας κλεβεῖ νὰ βγαίνουνε περισσότερες καὶ πιὸ δικτετέ. Μ' ἐνδι-
φέρε, γιατὶ ζῶντας ήσυχος καὶ μονάχος, καὶ διμάς ήταν εἰπυχιασμ-
νος κι' εἶχε τόσο κέρι. Καιμάτι φορά τὸν Εβδομάτη νὰ κάθει δέντρα
στὰ χωράφια. Μὲ καληγάριζε μὲ ἓνα ξέπονταρα γέλιου καὶ μὲ
λόγιας καποδέξιων γελουλιά, ἀν καὶ μιλοῦσε ἀγγλικά. "Οταν πλησ-
εῖσα, σπαρακοῦσε τὴ δουλειὰ του, καθέτανε διὸ κέρι στὸν κορμὸν
ἔνδος κορμίνου πείσου καὶ μοῦ μιλοῦσε γελώντας καὶ μεσώντας
φλούδες. Τέτοια ζωτικότητα ξεχελίζει ἄσπε μέσα του, ποὺ καμάτ
φορά καλύπτουντες στὸ χῶμα καὶ ξεκρεμέστεντες μὲ τὸ περαμικρό.
Κοίταζε τὰ δέντρα γύρω του καὶ φύναζε: «Μέ τὸ Θεό, διμορφά
τὰ περιάνω κέβοντας δέντρα. Δὲ θέλω διὸ τίποταν. Καιμάτι
φορά, έτοι δὲν εἶχε δουλειά, διασκέδαζε διη τὴν ήμέρα στὰ δέστη
μ' ἓνα πετάλο τῆς τοτέπης, πυροβολώντας, γιὰ νὰ χωρετήσει τὸν
ἴδιο τὸν θευτὸν του καθὼς περιπατοῦσε. Τὸ χειμώνα εἶχε πάντα
φωτιέ καὶ τὸ μεσημέρι ζεσταντεῖ τὸν κεφάλη του α' Ενα δοχείο. Καθέ-
τανε σ' ἓνα κούτσουρο νὰ φάει τὸ βραστινό του ἓνα πουλερικότε-
βαντανε καὶ τομπούσανε τὰς πατέτες του, καὶ θεγε πώς τοῦ δρεσσοῦ
νέ τὲ βλέπει γύρω του.

Τὸ ζώο μέσα του ήταν πολὺ ἀναπτυγμένο. Σὲ μόνοχή καὶ
Ικανότητα συρρέπειν μὲ τὰ πεῦκα καὶ τοὺς βράχους. Τὸν ράγτην
κέπατε ἀν αισθεντάνεις κούρση καιμάτι φορά τὴ νύχτα δοτερα
ἀπὸ δλάχιληρη μέρα δουλειά, καὶ μοῦ ἀπέντησε ποβαρά καὶ μὲ
εἰλικρίνεια: «Δέντρο τέ θὰ πεῖ κούρσην». «Ο πιειματικός θυ-
μωπός διμάς κανιμέτανε μέσα του, δικαίως καὶ α' Ενα μικρό. Εἶχε
διδαχτεῖ δρισμένα πράγματα, μὲ τὸν ίδιο τρόπο, ποὺ οι Καθολικοὶ
παπάδες διδάσκουντε τοὺς δηγριους, έτοι ποὺ διαδητής δέντρων ὠρεμάζεις
παρὰ μαθητεῖς μοναχά νὲ έχει τυφλὴ ἀμπικαστινή καὶ στεβασμό
σ' αὐτὸν καὶ διεπηρεῖται έτοι παῖδι. «Οταν τὸν ξέρεισε ἡ Φύση,
τοῦ ξένωσε γερά σώμα καὶ καλή δέσθεση γιὰ τὴ μέρα του καὶ

τὸν στήριξε ἀπὸ διες τὶς μερές. Εἶτα ποὺ νὰ ζήσῃ ὡς τὰ ἔβδομάγητα
χρόνια σὲν παιδί. Ἡπειρ τόσο εἰλικρυνής καὶ δύσας, ποὺ δὲν ἤταν
ἀνάγκη νὰ τὸν συστήσετε, διτοι, δὲν εἶναι αὐτούς νὰ συστήσει
κανεὶς ἵνα σκληρό στοὺς γετεόνους. "Επρέπει καὶ" αὐτοὶ νὰ τὸν ἀν-
ταχαίνουν δικαὶοί ἔστι. Ἐκεῖνος δὲν ἐντοῦνται νὰ παίξει κανένα ρόλο.
Οἱ διθρωποὶ τὸν πλήρωμαν μεροκέμετο γιὰ τὴ δουλειὰ του καὶ
ἔτοις λέρδεις τὴν τροφὴ καὶ τὰ ρούχα του, μὲν ποτὲ δὲν ἐφτανει νὰ
ἀντελλαίξει γνῶμας μ' αὐτούς. Ἡπειρ ἀπὸ φυσικὸ τού τόσο ἀπλὸς
καὶ ταπετνός.—Διὸ μπορεῖ ποτὲ νὰ διοριστεῖ ταπεινὸς θεοῖς δὲν
ἔχει φελοβολίς,—ποὺ δὲ ταπεινορροστόν τὸν ἤταν μὲν καθορισμένη
ἀρετὴ μέσος του, οὔτε μποροῦνται τὴν συερθεῖ. Οἱ μορφωμένοι
φρεγώντωνσαν στὰ μάτια του τῆματος. "Ἄν τοῦ Βαγρές πώς κάποιος
τέτοιος ἤρεται, έκανε εἰδὲ νὰ πλεύει πώς διθρωπος τόσα σπουδαῖα
δὲν μποροῦνται νὰ τὸν ἔχει ἀνάγκη καὶ δὲν τὸν ξεχνοῦνται διλότελα.
Ἴδιαίτερα σεβόταν τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς λεροκήρυκες. Τὰ
Ἐργα τῶν ἥστων θεάματα. "Οταν τοῦ εἴπε πάλις ἔγραψε πολὺ, γιὰ
ἀρκετοὺς καιρὸς πλεύει πώς τυνοῦσα ἀντιγραφή, γιατὶ μὲν δὲν
ἔτοιν καλλιγράφος. Καμιά φορά διθρωπος τὸ διορια; τοῦ χωριοῦ
τον διορφεψ γραμμένο στὸ χείρι τοῦ δρόμου, μὲν τὴν κανεδέζιαν προφορά
δρθεγραφία καὶ κατελάβειν πώς εἶχε περάσει ἀπὸ καὶ. Τὸν
ρώτηντος κάποιος ἀν ἔκανε τὴν ἀνάγκην νὰ γράψει τὶς σκέψεις του.
Μου εἶπε πώς εἶχε διαβάσει καὶ εἶχε γράψει γιὰ διθρώπους ἀγροφύ-
ματους, μὲν ποτὲ δὲ διοριστεῖ νὰ γράψει τὶς δικές του σκέψεις
δὲ δὲ ήξερε τὶ νὰ βάλει πρώτα καὶ τὶ διτερά, καὶ δὲ τὰ θελέσσονται
μὲν τὴν δρθεγραφία!

"Ἄκουεις πώς κάποιος ἔνας ἑξαρετικὸς διθρωπος τὸν ρώτην
δι· δὲ ήξερε νὰ διενεκτάστει ἀλλούτερος δὲ κόσμος, καὶ εὗτος
ἀπέδειξε μὲν δὲν ἔρεται πολλὰ πράματα, διμάς συχνὰ διθρωπα μέσος του
ἔναν διθρωπο ποὺ δὲν εἶχε ξεναδεῖ καὶ δὲν ήξερε ἀν ἤταν σοφὸς
σὺν τὸν Σαλεππῆρ, ἢ δικαῖος σὲν παιδί, ἀν ἤταν ποιητής μέσος του ἢ
βλάχος. "Ένας συμπολίτης μοῦ εἴπε πώς δὲν τὸν συνεντοῦσε
στὸ χωριό μὲν τὸν κολλητὸ σκοῦφο του στὸ κεφάλι νὰ περπατεῖ

μοναχός του καὶ νέο σφυρίζει, τοῦ θηλυκοῦ μεταμφιεσμένο πρήγμα...

Τά μοναδικά του βιβλία ήταν έπει της ημερολόγιο καὶ μάλισθιμητική. Στήν δρεπηγητική ήταν πολὺ καλός. Τό της ημερολόγιο ήταν ένα εύδος έγκυιας παιδιάς καὶ τοῦ φωνήτανε πώς Εγραψε μέσα μὲ λίγη λόγια δύος της άνθρωπινες γνώσεις. Μοῦ δρεστή νέο τὸν ρώτην γιὰ τις διάφορες τεχνικές κατακτήσεις καὶ πάντοτε τὶς δυνατεστάτης ἀπό τὴν πολὺ ἀπλή καὶ τὴν πολὺ πρακτική τους πλευρά. Ποτὲ πρωτότερα δὲν εἶχε δικοῖος για τέτοια πράματα. Θά μποροῦσε νέο ζήσει δύχως ἀργοστάτους; τὸν ρώτηρο. Μοῦ διπόντηρε πίσις φόρεσε πούρη ύφαστα ἀπό τὸ Βερμόντ, καὶ αὐτὸς τοῦ έργανε. Θὰ μποροῦσε νέο ζήσει δύχως τούτη καὶ καρπό; Μά μάτιας ἡ χώρα τούτη δὲν έχει τίποτε ὅλα τους νέοι πλευται ἐκτὸς ἀπό νερό; Εἶχε μουσικής κατέχει χόρτα σὲ νερό καὶ θητεί τὸ Ζουμ. Τό βρήκε πιὸ δραστικαλ ἀπό τὸ σκέπτο νερό. "Οταν τὸν ρώτηρα ἀν θά μποροῦσε νέο κάνει δύχως χρήματα, μεν ἔλληγησε τὶς χρησιμεύοντα τὰ χρήματα μὲ τρόπο ποὺ συμφωνοῦσε μὲ τὶς πολὺ φιλοσοφικὲς άνωλύσεις τοῦ θέματος, μάλιστα καὶ ἀπό ποι Ἕγιον ἡ Λέξη πρεσυπονία. "Αν εἶχε ένα βόδι, μοῦ εἶπε, δικό του καὶ θύβεις νέο ἀγοράστη βελόνες καὶ κλωστή ἀπό τὸ κατάστημα, δὲ διὰ ήταν καθόλου εἴκολο νά βάλει ἐνέχυρο κάτιο φορὲ καὶ ἀπό ένα μικρὸ κοφτάτι τοῦ ζώου γιὰ τὸ κάθε πραματέα ποὺ χρειαζόταν. Μποροῦσε νέο οπεραστικοῦ τοὺς περιεσθετέρους θεσμούς καλύτερα ἀπό φιλόσοφο, γιατὶ τοὺς δυτικεστάτης ἀπό τὴν πλευρά ποὺ τὸν ἐνδιέφεραν προσωπικά, καὶ ἔτοι ἔγγρους σιωπά γιὰ ποιὸ λόγο εἶχαν ἐπικρατήσει. Μετὰ φορὲ δικοῖος τὸν ὄρισμὸ τοῦ άνθρωπου ἀπό τὸν Πλάτωνα—ένα δίποδο χωρὶς φτερά». Αὐτὸς σκέρτηρε πώς τὰ γόνατε λυγίζουν ἀντίθετα καὶ πώς αὐτὸς ήταν σοβαρή διεφορά. Κεμά φορέ, φώναξε: «"Ἄχ, πώς μ'" δρέστη νέο μιλάσι! Θὰ μποροῦσε νέο μιλάσι διτ, τὴν ήμεραν! Τὸν ρώτηρα μάλιστα φορὲ ποι εἶχε πολὺν καιρὸ νέο τὸν Ιδὼν ἀν δὲν τοῦ εἶχε κατεβεῖ καιμά καινούργια ίδεια ἀμείνα τὸ καλοκαίρι. »"Ἄχ, μοῦ εἶπε πάλι. "Αν ένεις άνθρωπος ποιὺ πρέπει νέο δουλεύει δυο ἔγω, δὲν ξεχνάει τὶς ίδειες ποὺ τοῦ κατεβαίνουν, θὲ πάσις καλά». Κάποιες φορές, μὲ ποιτηρες πρῶτος ἀν εἶχε κάνει καφτά πρόσθο. Μιὲ χειμωνιάστηκε ήμέρα τὸν ρώτηρος ἀν ήταν πάντα σύγχρονημένος ἀπό

τὸν ἁυτό του. "Ηθελα νὰ τοῦ βάλω τὴν Ιδέα γιὰ κάποιο διῆγλο-
τερο σκοπὸ στὴ ζωή, εἰ Εὐχαριστημένος ή εἶπε. «Μερικοὶ θύμωντοι
εἶναι εὐχαριστημένοι μὲ τοῦτο καὶ ὅλοι πάλι μὲ τὸ ὅλο. Θὰ
ὑπάρχει καὶ θύμων ποὺ δὲν έχει ἀρκετά, θὰ εἶναι σύχαριστημένος
μόνο μὲ τὸ νὰ κάθηται δῆλη τὴν ἡμέρα μὲ τὴν πλάτη τῶν στὴ φω-
τά καὶ τὴν κοιλιά του στὸ τραπέζι. Ποτὲ δριώς, μὲ κανόνα τρόπο,
δὲν τὸν κατάφερε νὰ θεῖται τὸ πράγματα αὐτὸν τὴν πλευρά τὴν πνευ-
ματική. Τὸ μόνο ποὺ ἔκτιμονται ήταν αὐτὸν ποὺ θὰ ἔκτειμονται κι'
ἔνα ζώο. Καὶ αὐτὸν κατά κανόνα ισχύει γιὰ τοὺς περισσότερους
θύμωντούς. «Αν τοῦ θεού γένεται τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του,
ἀκαντεῦσε ἀπλῶς, χωρὶς νὰ δέχηναι καμιά θύλιψη, πὼς ήταν πολὺ
ἀργά ποτὲ. «Ομοις πλοτευε στὴν τιμιότητα καὶ σ' θίξει τὶς περόμοιες
ἀρτετές.

Παρουσείει κάποια φετική πρωτοτυπία μέσα του. Συχνά
ἔβλεπε τὰς ξεκατε δικές του σκέψεις καὶ θειεὶ δικές του γνώμες,
φαινόμενο δηλαδὴ τόσο σπάνιο, ποὺ μ' εὐχαρίστηση θὰ περιεχ-
τούσαν δέκατα μίλια γιὰ νὰ τὸ ίδει. «Αν καὶ δύστοιχε, καὶ συχνά δὲν
κατάφερνε νὰ τοῖ καθηρά καύτο ποὺ ήθελε, πάντοτε δὲ σκέψη του
ήταν λογική. Ήταν δριώς τόσο πρωτόγονη καὶ τόσο πιγμένη,
ποὺ σπάνια θύριζε εἰς κάτι ποὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ αναρτέω έδω.
Αὐτὸ δριώς έδειχνε πῶς ὑπάρχει καὶ μεγαλορύτα στὰ χαμηλότερα
καὶ ἀπελότερα ζωικά στρώματα, ποὺ έχουνε βάθος δέο καὶ δὲ
λίγην Οὐδὲλντεν, διη τοστὴ καὶ δρο σκετάδε κι' ἀν ὑπάρχει ταῖτι
κάτω.

Πολλοὶ τεκνιδιότες ἄλλεζαν δρόμο γιὰ νὰ περάσουν νὰ μὲ
θεοῦν, καὶ, γιὰ δικαιολογία, Κητοῦσαν ένα ποτήρι νερό. Τοὺς
έλεγε πὼς θεινὰ ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ τοὺς έδινε ἀν οὗθελεν κάπελλο.
«Οσο μακριὰ κι' ἀν ζωῆς, κάτι έβλεπα ἀπὸ τὴν κίνηση ποὺ ὑπάρχει
παντοῦ τὴν πρωταριλία. Ήμουνα συχνὰ τυχεράς, ἀν καὶ ὑπῆρχαν
μερικὰ περίεργα εἰδή ἀνέμεσα στοὺς ἐπισκέπτες μου. Μιαστρελος
ἐπὸ τὸ φτωχοκομεῖο ἔρχοντοσαν νὰ μὲ θεοῦν, μιὰ τὰ κατάφερνα
καὶ μάζευαν τὸ λίγο μισθὸ ποὺ είχαν γιὰ νὰ μεῖ ἔξομολογηθοῦν.
«Έται κάτε κέρδικα. Μερικὲς φορὲς μάλιστα βρήκα πολλοὺς φρο-
νιστέρους ἀπὸ τοὺς ἐπιστάτες τους, καὶ σκέφτηκε τῶς κακρὸς
ήταν ν' ἀλλάξουν τὰ πράγματα.

‘Όσο για τὸ μυαλό, διακάλυψῃ πώς δὲν ὑπέρχει μηράλη διαφορά ἀνέμωσι στὸ λίγο καὶ στὸ πολὺ. Μαζὶ μέρα μάλεστα, ἔνες ἀπλὸς ἀκεβδινὸς φτωχός, ποὺ συχνὰ τὸν βίλεστα νὰ φιλάτε τὰ ζώα νὰ μὴ φύγουν στὰ χωράφια, θρήσ καὶ μοῦ εἶτε πώς ήθελε νὰ ζήσου σάν καὶ μένε. Μου εἶτε μὲ τίλεια ἀπλότητες καὶ εὐλακρίνεια ἀνάπτερη—ἢ καλύτερα χατώπερη—ἄπο κάθε τὸ ποὺ λέμε ταπεινοφροσύνη, πὼς τὸ μυαλό του θέτων πλατταματικόν. Αὗτα θέτων τὰ λόγια του. ‘Ο «Κέριοζοι τὸν είχε πλέσει έστι, μὲ πλοπεῖς πέντε δὲ Κύριος τὸν φρόνειζε βσο καὶ τὰ δύλια παιδιά του! «Πάντα θριασταί έστι, ἀπὸ πατέλη. Ποτὲ δὲν είχε καλὸ μυαλό. Δὲν ήμεννα αὖτε τὸ δύλιο τὰ παιδιά. Αὕτη θέτων ἡ θέληση τοῦ Κυρτού!»

Γιά μάτια θέτων μεταφυσικὸς γρίφος αὐτὸς ὁ Ανθρώπος. Ποτὲ δὲν είχε θεῖται ἀνθρώπος ποὺ νὰ ὑπερβογεται τόσα. Ήταν τόσο δεκάδες καὶ τόσο εὐλακρής σ’ αὐτὸν ποὺ Λευκός. Καὶ βσο ταπεινωνε τὸν δευτέρο του, τόσο θύμωνταντε. Φανότανε πώς ἀπὸ τὴ βάση ποὺ είχε θέτει, ἢ συζήτησή μας νὰ μετορούσε νὰ προχωρήσει σὲ κάτι καλύτερα ἀπὸ δ.τι προχωρώσουν οι συζητήσεις τῶν σοφῶν.

Είχε μερικούς έθνους ἀπὸ κελυνους ποὺ δὲ λογηρεῖταισες ἀνέμωσι στοὺς φτωχοὺς τῆς πόλης, παρὰ στοὺς φτωχοὺς τοῦ κέδουμου, ἀπὸ κελυνους ποὺ θέλουν νὰ τοὺς βοηθήσεταις καὶ δρογχίζουνε βεβχιώντας σε ποὺς δὲν ξερούνε σκοπό νὰ βοηθήσουν ποτὲ οἱ ίδιοι τὸν έαυτό τους. Θέλω φ ἐπισκέπτης μου νὰ μάγιν πεθαίνει τῆς πάνεις, βσο καὶ καλὴ δρεβη κε’ δὲν έχει. Οι έστρει δὲν είναι ἀντικείμενα φιλονιθρεπτικάς. Είχα ἀκόμη ἐπισκέπτες ἀνθρώπους ποὺ δὲν ήξεραν πότε ἡ ἐπισκεψή τους είχε τελειώσει, βσο κε’ δὲν έγινε έκανει τῇ δουλειᾳ μου καὶ τοὺς ἀπανταῦσα διο καὶ ἀπὸ μᾶς μαχριά!

‘Ανθρώποι κάθε διανοητικής κατέστασης περνούσσουν νὰ μὲ ίδουν. Μερικοί ποὺ είχανε τόσο μυαλό ποὺ δὲν ήξεραν τὶ νὰ τὸ κάνουντε, σκλήθος ποὺ είχανε δραπετεύσει διὸ τὶς φυτείςς, φοβισμένοι σὰ νὰ δικουγαν τὰ σκυλιά πίσω τους νὰ τοὺς κυνηγοῦντε, καὶ σὰ νὰ μοῦ θέγγαν: «Χριστιανό, θά μὲ στείλεις πίσω;» Έρχοντανετείς άλλοι πάλι μὲ μὲν ίδεις στὸ λεφάλι σὰ μιὰ κότα μ’ ένα κατόπινλα, —κι’ αὐτὸς πατέλη, —άλλοι μὲ γλύκες ίδεις καὶ ἀκατάστατα καρέλια, στὸν κότες μὲ ἱκατὸ κατόπινλος ποὺ κυνηγοῦν ένα ζευζόσιν, καὶ άλλοι ποὺ είχαν ίδεις θεωρεῖς άλλοι έχουσε πόδια, σὰ

νά λέγεται διαπονητικές αφανταποδερούστες ποὺ σὲ έσωνεν ν' ανατριχιάζεις ἀπὸ ἀπόλετος. 'Ενας μοῦ εἶπε νὰ ξράνεται βιβλίο καὶ νὰ γράφεσσιν δλοι τὰ δύναμες τους, έπειτα στὰ Λευκά 'Ορη! 'Αλιμονούμενος, ἡ μυήμη μου εἶναι πολὺ δικαστή καὶ δὲν τὸ χρειάστηκε ποτέ.

Δέν μπορεῖς περά νὰ προστήγω μερικές ιδιοτροπίες τῶν έσων μου. Τὰ καρίτων, τ' ἄγρια καὶ οἱ νεαρές γυναῖκες, μὲ τύχεροτητῆς τους ἀρχόντωνται στὸ δάσος, καὶ μὲ χαρά κατατάζουν τὴ λίμνη καὶ τὰ δέντρα. Οἱ βαπτοροὶ καὶ οἱ χωρικοὶ εἴχαν φλόγες τὸ νοῦ τους στὴ δουλειά καὶ δυο κι' ἀνίσχειν πώς τοὺς μέρες μὲ βόλτες στὸ δάσος ποῦ καὶ ποῦ, ήταν φανέρος πώς δὲν θέλειν τὴν δλήθευση. 'Εργάτουςκαν ἀκόμη διδύρωποι ἀνήσυχοι, ποὺ ξεδένεν τὸν καρό τους νὰ καρδισσούνται τὰ πόδες τὸ ζῆν ή νὰ διατηρήσουν αὐτὰ ποὺ είχαν. Παπάδες ποὺ μιλάνεται γιὰ τὸ Θεό αὐτὸς νὰ εἰχειν τὸ μανοπάνιο γι' αὐτὸς τὸ θέμα, καὶ δὲν μπορεῖσαν ν' ἀνεγκαθίδην διαφορετικές γνῶμας. Γιατροί, δικηγόροι, νοικοκυραῖς, ποὺ σκάλιζαν τὰ ντουλάπια μου καὶ τὰ κρεβάτια μου βταν έβγαιναν ίξε. 'Ηρθε καὶ ἡ κυρία Τάζε, γιὰ νὰ ίδει ἀν τὰ συντόνια μου ήσαν καθηκάρε σὲν τὰ δικά της. 'Ηρθεν νέοι ποὺ είχαν πάρει νὰ εἶναι νέοι καὶ είχαν διαφορετοὺς πώς πιὸ σίγουρα ήταν ν' ἀκολουθοῦν τὸ συνηθημένο δρόμο τῶν έπαγγελματιῶν. 'Ολοι αὐτοὶ συνήθως θεργει πώς δὲ δὲν μπορεῖσαν νὲ τὰ κατεφέρουν έποιης. 'Αι! Αύτοῦ ήταν δὲ κόρπος! Οἱ γέροι, οἱ ἀνέτηροι καὶ οἱ νεαρόπολοι διπτέρες καὶ γυναῖκες διοι σκορπόντωνται γιὰ δέρρωστες, καὶ ἀτυχήματα καὶ θαυμάτους. 'Η ζωὴ τοὺς φεινόταν γεμάτη κινδύνους. 'Όμως ίπέρχει κινδύνος δτον δὲν τὸν φέρετεφαι καθόδου; 'Ελεγχει πώς ένας φρόνιμος διδύρωπος θὰ διάλεγε τὴν πιὸ ἀπραλομένη τοποθεσία, τουλάχιστον καντά στὸ γιατρὸ κύριο Τάζε. Γε' αὐτοὺς τὸ χωρὶδι ήταν πραγματευτὰ μὲ κοινότητα, μὲ ένωση γιὰ κοινὴ ίπεράσπιση καὶ δὲ δὲ πάχυμεν σῶν γιὰ νὰ μαζέψουν βετόμουρε χωρὶς καντά μὲ φέρματα στὸν δύμο. Τὸ ζήτημα ήταν πώς διν ένας διδύρωπος εἶναι ζωντανός, πάντα ίπέρχει κινδύνος, νὰ πεθάνει. 'Ο διδύρωπος έχει τόσους κινδύνους δῆμας τρέχει! Τέλος ήσαν καὶ οἱ ἀναμορφωτές, οἱ πιὸ βαρετοὶ ἀπὸ δλοις, ποὺ νόμιζαν πώς τραγουδιστές έδιέκοπα:

«Νά τι σπέτι ποὺ έχεισα!

Νά δὲ μήδεπος ποὺ ζεῖ στὸ σπέτι ποὺ έχεισα!»

Μὰ δὲν ήξεραν πώς ὁ τρίτος στίχος εἶναι:

«Νά δὲ οἱ μήδεποι ποὺ ἐποχλωντες τὸν μήδεπο
ποὺ ζεῖ στὸ σπέτι ποὺ έχεισα!»

Δὲ φοβόμουνα τοὺς κιλερτοκοτάδες, γιατὶ δὲν εἶχε κόπε.
Αὗτοὺς βιώεις τοὺς φοβόμουνα.

Εἶχε δημοσιεύεις καὶ καλύτερους ἐπισπάτες. Πειδὶ δὲ ἔρχοντουσαν
γιὰ μοῦρα, μήδεποι τοῦ σεμηρόδρομου ποὺ βγαίνουσι περίπατο
τὴν Κυριακὴν μὲ καθηκὲ πουκάμισο, ψυράδες καὶ κυνῆγοι, παιγνίδια
καὶ φιλόσοφοι, μὲ λίγα λόγια δλοι τίμως προσκινητές καὶ ἔρχον-
ταισκον στὰ δάση γιὰ νὰ βροῦνται ἀλευθερία καὶ ἀφήνουν στ' αὐλίδισκ
τὸ χωρίδ πλοιῶ τους. Αὗτοὺς εἶχα πραγματικά τὴ διάθεση νὰ τοὺς
χειρεῖσθε: «Καλῶς δὲ θυτε, «Ἄγγελο! Καλῶς θυτε, «Ἄγγελο!»,
γιατὶ μὲ αὐτὴ τὴ βάτοκ τῶν μήδεπων μεοράζουν νὰ συνενιοῦθω.

ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ ΜΕ ΤΑ ΦΑΣΟΛΙΑ

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, τὰ φασόλια μοι, που τὰ είχα φυτέψει σὲ κανονικές σειρές,— ὅτι θύεται διεσ τὰ σειρές στὴ γραμμή, τὰ ξεπερνώντας τὰ έπτα μίλια μάλλον,— περιμένειν ἀντόμονα νὰ σκαλεστοῦν, γιατὶ τὰ πρῶτα είχαντας κιδίας μεγαλώσει πολὺ μετοποῦ νὰ φτάσου νὰ σπείρω τὰ τελευταῖς. Ή ἀλλίθεια εἶναι πώς δὲν ἔγινεν καὶ τόσο εύκολα στὸ φύτευμα. Δὲν ξέρω τὶ σημασία είχε αὐτῇ ἡ δουλειά, που έμοιαζε σὲ μικρὸς θίλιος τοῦ Ἡρακλῆ. Ἐγὼ δρόσος μητρούνθη τὰ φασόλια μου καὶ τὶς σειρές τους, κι' ἀς ἔσεν κολύ παραστετρά ἀκ' δοσ γρειαὶ θρούνουν. Μὲ ἐγκανεν μὲ τὴ γῆ, κι' ἔστι ἐπαιρητικὸν δικὸν αὐτήν, σὲν θόλος Ἀνταῖος. Γιά πουδί σκοπὸς διμος τὰ καλλιεργῶ; Μόνο δ θέεις τὸ Ξέρει. Αλτὴ ξέστι ἡ παράξενη δουλειά που είχε διο τὸ καλοκείρι, τὸ νὲ κάνω τὸ καφιδάτι αὐτὸ τῆς γῆς, που ἀς τότε φύτρωνται, δύο βατόμουρα, πεντάφυλλα, διγριαὶ γλυκὲς φρούτικες, διμορφαὶ διγριολούλουδα καὶ δέλλα παρόμοια, νὰ παράγει τώρα δόλλα εἰδή, χωρίς νὲ τὸ ξεῖ επιβυριήσει. Τὶ πρόκειται νὰ μάθω ἀπὸ τὰ φασόλια ἢ τὰ φασόλια ἀπὸ μένο; Τὰ φροντίκω, τὰ σκαλίζω, τὰ χροστέχω, κι' αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά μου κάτιε μέρα. Μὲ βοηθούντες στὴ δουλειά αὐτὴ ἡ δροσιά καὶ οἱ θροχές, που ποτίζουν τὴν ξέρη γῆ, καθίδες καὶ ἡ δύναμη που ξέστι τὸ χώμα νὰ τὰ κάνει νὲ βλασταίνουν καὶ νὰ μεγαλώνουν. Ἐγήροι μου εἶναι τὰ σκουλήρια, οἱ φυγρές μέρες, καὶ προπάντων τὰ ἀγριοκούλα. Αλτὰ τὰ τελευταῖς μοῦ καθέρισαν δλόπεια, τὸν ἄνα γρόνο, ἀπὸ -θ σπέρα που φύτεψα, ἵνα τέσταρτο στρέμμαστος. Μέ, μήτης ἔγώ

είχα τὸ δικαίωμα νὰ ξερίζωσιν ἀπὸ καὶ τὰ φυτά καὶ τοὺς θάμνους, ποὺ θέτει ἡ λεχανικητές τους, καὶ νὰ τὰ ἀντικαταστήσω μὲ τὰ φασόλια μου; Μὲ αἷς εἶναι, στ λίγο, τὰ ὑπόλοιπα φασόλια θὰ ξερούν μεγαλώσει ἀρκετά καὶ θὰ εἶναι πολὺ σκληρά γιὰ τὸ στόρχ τους. Τότε θὰ ξερούν ταῦτα νὰ ἀντικαταστήσουν καινούργιους ἔχθροις.

"Οταν θύμωνα τεσσάρων χρόνων—τὸ θυμέραιον καλέ—μὲ έφεραν ἵππο τὴ Βοστόνη σ' αὐτήν ἐδῶ τοῦ πόλη ὅπου είχα γεννηθεῖ, καὶ μέσσα ἀπ' αὐτὸν τὸ ίδιο δέσμος καὶ ἀπ' αὐτὴν τὰ χωράφια, μὲ έφερε· ὡς τὴ λίμνη. Αὐτή εἶναι μᾶλλον τὰς πρώτες επιθύμες, ποὺ χαραγγήκαν στὴ μητέρα μου. Καὶ τώρα, απόψε, ἡ φλογέρα μου ξύπνησε τὸν ἀντίκαλο πάντα ἀλλ' αὐτό τὰ ίδια τὰ νερά τῆς λίμνης. Τὰ ίδια πάνοντα πάντα ἔχει, πολὺ πιὸ γέρεις ἀπὸ μένα. Καὶ ἐν μερινῇ ξέρουν πέσαι, ξέρω μαγαρέψει τὸ δεῖπνο μου μὲ τὰ ξύδια τους, ἐντι μὲ καινούργια ζωὴ ἀναπτύσσεται γύρω. Προσταμάζουν νέα εξόντα γιὰ τὰ μάτια τῶν τυφλῶν παιδιῶν ποὺ θὰ ἀποκεφθοῦν τὸ ίδιο τοπίο. Συγδόνι οι ίδιες περικοπάδες καὶ οι ίδιοι θάλινοι ξανθοφτυρώνουν ἀπὸ τὶς ίδιες αἰλανθίες ρίζες. Μάλιστα ἄγω μπορῶ νὰ εἴμαι περήφρανος ποὺ βοήθησα νὰ γυθεῖ μὲ καινούργια φόρεμα τὸ μαγευτικὸν αὐτὸν τοπίο τῆς παιδικῆς μου φαντασίας. "Ενε ἀπὸ τὰ ἀποτέλεσματα τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἀπλόρεστης μου εἶναι αὐτές οι φασόλιτες, τὰ μιτερά φύλλα τοῦ σταριοῦ καὶ οι πατετικές ποὺ εἶναι φυτρωμένες τριγύρω.

Φύτεψε δύσκολη σχεδὸν στρέμματα στὴν δρεινὴ αὐτὴ γῆ. Καὶ ἐπειδὴ μόνο δεκαπέντε ύρδνια πέρασσεν ἀπὸ τότε ποὺ καθηριστήκε τούτη ἡ περιοχή, καὶ μάλιστα μόνος μου ξερίζωσεν ἀρκετὰ κούποσσιρα, δὲν ξέρεια καθόλικον κοπριά. Μά τὸ καλλοκαΐρι, καθόλες τὸ δρυγωτά, είδε νὰ ξεπετάγονται ἀπ' τὸ χώμα μύτες ἀπὸ βέλη καὶ κατθλεβα πώς ένα δλάχληρο θύνος είχε καλλιεργήσει δλιοτε τούτα τὰ χωράφια, καὶ είχε φυτεύσει καλτζιπόνι καὶ φασόλια στὰ μέρη δημού έρτικουν ἀργύρτερες οι λευκοί ξυθρωποί. Οι παλιές αὐτές καλλιέργειες ὡς ένα σημεῖο είχανε καιράσσει τὸ έδαφος καὶ περιβρίσκουν τὴν περιγωγή.

Τὸ πρωΐ, πρίν ἀκόμα έστω κι' ἔνα πουλί νὴ σκέουρος νὰ περάσσει ἀπὸ τὸ θέρμα, πρίν ὁ ήλιος νὲ ξεροφθίλει τάνια ἀπὸ τὶς κορφὲς τῶν δέντρων καὶ ἐνῶ τὰ φύλλα ήσσαν συλλεπόμενα μὲ

γηραιοί, οἵτινες δρυγές καὶ σκαλίω καὶ νέα βιοτανία τὸ χωράφι μου.
Οἱ ἀγρότες μὲν εύχονται πεπλωμένοις νέα μήνα τὸ κάνων αὐτόν, μᾶλλον
μὲ τὴ στιρά μου σᾶς συμβουλεύω μὲ δλτ, μου τοὺς εἰδικερένους νέα
κάνετε, ἀν μπορεῖτε, δλη τὴ δουλειά σας σὸς τὲ φύλλα εἶναι
ἀνόμα σκεπασμένα μὲ τὴ γυντερινὴ δροσιά. Ναρές τὸ πρώτη
δούλεια ξυπόλητος, πατώντας μέσος στὴ Ιάσοπη καὶ τὴν ἄμμο,
οῶν ἔνας καλλιτέχνης ποὺ μαλάζει τὸν πηλό. Ἀργότερε δύμας,
κατὰ τὸ μεσημέρι, ὁ ἥλιος έκπληγε τὰ πόδια μου. Οἱ ἥλιος λαμπρός
μὲ φώτες καθίως ταύπιζε τὰ φασόλια μου, προχωρώντας ἐμπρός
καὶ πάνω πάνω στὴν κίτρινη ἀνθεμοθερή καὶ γεμάτη χαλίκια
γῆ, ἀνέμεσος στὶς δεξαπλέντες μακρίτες κατατεράσσουσες σειρές. Ή
μιάς τους ἔκρη ἔφτανε σ' ἓνα δάσος ἀπὸ βελανδίτες. Εκεῖ μπο-
ροῦσα νέα καθίωσα καὶ νέα ξεκυραστῶ στὴν πεντή συιζ. Καὶ ἡ
ἄλλη σ' ἓντα χωράφι γεμάτο βιτόμονορές, καὶ διποὺ νέα ταυτίω
μιὰ σειρά ἀπὸ τὴ μιά δοκρη ὡς τὴν ἀλη, τὰ πράσινα βατόμονα
γινόντανουσεν πέδη σκούρα. Καθημαρινή μου δουλειά ήταν νέα βο-
τανίω, νέα σκαλίω τὸ χέμαρα γύρω μέσος σὴν λάθις φασολιά, νέα
φροντίσσω ἡ γῆ ποὺ τριγύραζε κάθις φυτό φυτεύεται ἀπὸ τὰ Γάια μου
τὰ χέρια, νέα στείλει πλούσιους χυμούς σὲ φύλλα καὶ καρπούς κι'
δύοι νά ἀκρράσται τὰ καλοκαιριέτικα αἰσθήματά τῆς μὲ σκουλήκια
καὶ ζίζανα. Καθὼς δὲν εἶχα καὶ βούβην ἀπὸ διογκα ἡ διλικ Κυν-
τανά, οὔτε καὶ ξεπιρνες μὲ τὸ μεραρέμετα ἀνθράκους νά μεν
δουλεύουν, οὔτε καὶ εἶχα τὰ ἄγαθά ποὺ έχουν οἱ παντερέμετα
διντρες, ποὺ μποροῦν νέα χρησιμοποιήσουν καὶ τὴ γυναίκες τους
γιὰ νέα τους βοηθήσου, ἡ δουλειά μου προχωροῦσε πολὺ σιγά καὶ
τὰ φασόλια μοὺ ἔτρωγαν πολὺ περισσότερον καίριο. Μὰ δὲ δουλειά
μὲ τὰ χέρια, θέλμα καὶ δταν Κυργάνει στὰ σύνορα τῆς σιλαβίτες,
έχει ἔνα ἀδιάκοπο καὶ αίλανιο ἥψεκό νόμημα. Οἱ τεκμιδιώτες ποὺ περ-
νοῦσσεν ἀπὸ τὰ μέρη μου, ταξιδεύοντας πάντες ἔρρεις γιὰ ποὺ,
μὲ Εβληταρ σὰν ἑνὸς ἀληγόνος ἔργατικό τεωρύδ. Εκείνοι καθέν-
τοσσαν μὲ τὴν ἀνατή τους μέσα στὰ ἀμαξία, μὲ τὰς ἀγκώνας τους
ἀκούειπορέμνους πάνω στὰ γύνατά τους καὶ τὰς γαφούς καλοκαι-
ριεμένους στὰ μαλακά καθίσματα. Καὶ δύο, ὁ ἀνθρώπος τοῦ στι-
πού, θήμωνα στὰ μάτια τους ὁ ἔργατικός δουλευτής τῆς γῆς.
Γρήγορα δύεται Ργανών ἀπὸ τὰ μάτιά καὶ ἀπὸ τὴ σκέψη τους τὴν

κατοικία μου. Τό χωράφι μου ήταν τό μένο δύναχτό και καλλιεργημένο σὲ μιά μεγάλη απόσταση δεξιά καὶ ἀριστερά ἀπὸ τὸ δρόμο, καὶ τοὺς ἔκανε γι' αὐτὸ μεγάλη ἐντίκωση. Καμά φορά, δὲ μνήμων ποὺ βρισκότανε στὸ χωράφι ἔκουσε ἀπὸ τις κουβέντες καὶ τὰ κουτσαρκολιὰ τῶν ταξιδιώτων πολλὰ πρέματε, περισσότερα δίχως μᾶλλο ἀπ' δισὶ θὰ ἔχουσε φτάσει στ' αὐτά του: «Τόσα δψιμα φασόνται! Τέσσα πρώτα μπούδει! Γιατὶ ἦρε εἴα-καλεσμένη νέ φυτείω δένει οι ἄλλοι είχαν ἀρχίσει νά σκατίζουν. «Αρεποσίτια γιά δεμάτιασμα, γιά μου, ἀρεποσίτια γιά δεμάτιασμα!» «Μένει, ἔδω σύντος τόχος;» ρωτάει μὲ περιέργως διαβαρδὲς χύριος ἀπὸ τὸ ἀμάρι. Καὶ δὲ ἀγρότης μὲ τὰ ἀδρά καὶ κουρασμένα χαρακτηριστικά ἀνεστρέψει τὸ σῶμα του γιά νὰ μάθει τί κάνεις, καθὼς δὲ βλέπει καθόλου ἐργατικά χέρια στὸ χωράφι. Οι ταξιδιώτες, καθὼς περνούσαν, συνητούσαν μεγαλόφωνα και εβαζαν δίκλα-δίκλα τὸ χωράφι μου μὲ ἄλλα χωράφια ἀπ' δισού εἶχαν περάσει. «Ἐτσι δρυτε νά μαθαίνω ποιεῖ ήταν τὴ θέση μου στὸν ἀγροτικὸν κώστρο. Τό χωράφι μου δὲν τὸ εἶχε στὰ χειριά της γραμμένο ἢ ἔφορει. Μὰ ποιέις θὰ καθίστανε τώρα νά ἔκτεινῃς και νά φορολογήσει μὲ συγκομιδὴ ποὺ βγαίνει διπὸ τὴ Φύση, σχεδὸν χωρίς νά βοηθήσουν ἀνθρώπινα χέρια; Τῇ συγκομιδῇ ἀπὸ τὰ χωράφια ποὺ είναι σπαρρένα μὲ ἐγγείλικο χέρτο τὴ Κυράζουν προσεγγικά, ὑπολογίζουν τὴν άγρασια, καθὼς καὶ τὰ πυριτικά ἀλετα και τὴν ποτάσσει. Μὰ σὲ δίλα τὰ ζήφυτα στὰ δάση και στὰ φυτικά λιβάδια και στὶς δύνης τῶν λιμνῶν και τῶν βάλτους γετράνουντες πλουσιότετα και ἔφθιση χαρτάρια, ποὺ μένουν ἔκει χωρίς νά τὰ θερπίσουν οἱ ἀνθρώποι. Τό δικό μου χωράφι ήταν ἵσινθεσμος ἀνάμεσα στὰ δύγρια και στὰ καλλιεργημένα χωράφια. Τίποις δῆλα έθη τίνεις πολιτεύμενα και ἄλλα μασοπαλτισμένα, και δῆλα σὲ δίγρια ἢ σὲ βάρβαρη κατάσταση, ἔτσι καὶ τὸ δικό μου ήταν ἄνε μασοκαλλιεργημένο χωράφι. Τηγήρχαν ἔκει φασόνται μὲ χαρά ξαναγυρνούσανε στὴν ἄγρα, τὴν πρωτόγονη κατάστασή τους, και ποὺ ἦρε τὰ καλλιεργοῦσα.

Δισύ βήματα μεκριά μου, καθισμένη στὸ πιὸ φηρὺ κλεψτή κάποιος θάρνου, καὶ απρόσισσον εθύμημε καρδερίνες, φλάροι, σπίνοι και ἄλλα πουλιά ὅλούληρο τὸ πρωινό, χαρούμενη γιά τὴ συντροφειά

μου, μή Εσεργα νὰ πετάξουν ός τὸ χωράφι κάποιου μέλου χωριού, διὸ τὸ δική μου δὲν ήταν έκει. Τὴν βραχι ποὺ σπέρνω μηδὲ φωνάζουν : «ΡΙΕς τὸ στόρο, ριές τοὺς σκέπαις τοὺς, σκέπαις τοὺς θὲ τὸν βρῶ, θὲ τὸν βρῶ!» Μή αὐτὲς ποὺ Βαπτίρνα έγὼ δὲν ήσαι δημητριανά, καὶ έτσι δὲν είχαντα φέρει ἀπὸ τέτοιος ἐγγράφων. Ότι σκέπτεσθε ίσως τὶ σύζητη μπαρούν νὰ έχουν οἱ δραστέγγες αὐτοί! Ηεργανίν καὶ τὶ μελωδικές κιλεγδήματά τους, μὲ τὴ επορά καὶ τὴ ευγκαρδίη. Καὶ διώς, ἡ παρουσία τους σίνα ένας οτρύπες τρόπος γιὰ κοπρά καὶ ηπαρά καὶ πατεῖν δέσποτα στὴν αἴλα του.

«Όταν ἀνακάτεσθε τὸ φρέσκο χώρια μὲ τὴν τούπα μου, ἀνάμεσα στὶς φυτεμένες σειρές, τάραντα τὶς απῆκτες ἀπὸ τὶς παλιές φυλές τοῦ Εγγεν τὰ προϊστερικά χρόνια, κάτω ἀπὸ τὸν ἔδοι αὐτὸς αἰφανός. Ήτοι ἐβλέπων τὸ φῶς τῆς δικῆς μας ἡμέρας γενερά ἀπομεινάρα ἄπ’ τὸν πάλαιρο καὶ τὸ κανήγι τους. «Ἄλλα ἀπὸ τὶς ἀπομεινάρα ήσαι Βαρμέλια δίκτη αἱ ἄλλες φαγιομένες ἀπὸ τοὺς εἰδῶντες πέτρες. Μερικές ἄπ’ αἵτες φανερωτούσιν πόσις είχαντα κακές ἀπὸ λιθιώνικες φωτιές καὶ ἀπὸ τὸν βέλο. «Άλλα πάλια ήσαι δίκτη αἱ κομμάτια ἀπὸ παλαιά πήλινα ἄγγεια θεμιτάτα λίγα κάτω ἀπ’ τὴν ἑπιφένεια, βοτερά ἀπὸ τόσους δργάνωντας ποὺ έλασαν οἱ καλλιεργητές. «Όταν ἡ τούπα μου χτυπούσε πάντα στὶς πέτρες αὐτές, θργαντεί μιὰ γρονική, ποὺ ἀντηργούσε απὸ δίσην καὶ στὸν ἀέρα. «Ηταν ἡ γλυκιά συνέδεσί στὸν κόπο μου καὶ ἡ βρέση πληρωμή του. Έγκαθίδια λίπη γιὰ μερκούς γετένους καὶ γυμνοτούς μου, ποὺ ξεκανύνανε γιὰ τὴν πάλη ν' ἀκούστουν έκει τὰ δρατόρα.»

Καρικά φορέ δέμενα ὄλοβλητη μέρα στὸ γηράζει μου. Μέση στὸ ἥλιούσσωτε ἀπένγεμε τὰ γεράκια στριφογύριζαν ψηλά στὸν οὐρανὸν δίποις τὸ μερκοστοπεχ σκουπιδιών μέσα σ’ ὅ μάτι, καὶ άπερταν βαρεῖ κάθιτα τύσο, μὲ ὄρμη καὶ μὲν ἐνα θύρυζο, οὐκ νί σκεψάντες διάφοράς ἀπότομα. «Ηοταν δροια μὲν μετροσκοπικά διαιρόνται ποὺ γερέσσουν τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ ἀφήνουν τὸ σκέργε την τὴν γῆ, στὴν ζώμο τὴ στὸ θράκη, πάνω στὶς κορφές τῶν λόφων, ἐμεὶ ποὺ λίγοι μετροῦνται νὲ τὰ βροῦντα. Γεμίτα χάρη καὶ λιγερά στὸν καμπτάλια ποὺ εἶχαν απηχωθεῖ ἀπὸ τὴ λίμνη, διποὺς τὰ σιδήλα σηκώνονται ἀπὸ τὸν διέμενο καὶ πετοῦνται στὸν πύρενούς. Τὸ γεράκι εἶναι δὲ ἐπαέριος ἔλερφός τοῦ κύματος. Πετάει ἀπὸ πάνω του καὶ

τὸ ἐπιθεωρεῖ, ἵνα τὰ θαυμάτια φέρει τοις κοινωνίαις μὲν τὴν
ἴδιαν γέρη ποὺ ἔχει στήν κίνηση τῶν τὰ μῆκα. Καμάρα φορά, πα-
ρακλητικῶντας κάποιο ζευγάρι γηράκια που στριφογύριζαν ἡτοῖς
επών εύρενδ. Πότες ἀνέβαιναν πρὶς τὰ πάνω καὶ πότε βουτοῦσαν
πρὸς τὰ κάτω, ζύγωναν τὸ ἑνα τὸ δέλλο ή βεμάκρωναν, ἀπορί-
ληκτα σὲ νὰ ἐπιφράναν σέρκα καὶ ίστιν οὐ δικές μου στήψεις.
“Ἄλλοτις τραβιώσαν τὴν προσωρή μου τὰ ἀγριοπεριόδεα ποὺ
περνοῦσαν ἀπὸ τὸ ἑνα δάσος στὸ ἄλλο, μὲ γεμιτόδε τρεμουλικό-
θόρυβο καὶ μιγάλη βάστη. Συχνά ή τοάπα μου ἀπανεδογύρει
κάποια πελμά πέτρα, η' ἔβγαζε στήν ἐπιφάνεια μιά ναθρή, γρου-
σούσα καὶ παρτίξην σαλαμάντρα, ἀπομενόρε τοῦ Νεύου καὶ τῆς
ἀρχαίας Αλγύπου, ποὺ ἔργασε δια τις μέρες μας. Κάθε φορά ποὺ
επιμετάναι τὸ σκέψιμο, αὐτοὺς ἥσαν οι ἤγοι ποὺ δικούγες κι' αἰτά-
ζον τὰ πράγματα ποὺ ἔβλεπε γύρω μου. Λίγη τῇ διασκέδαση
μού πρόσφερε ή φίστη.

Στις μεράλες γιορτές, ή πόλη βάζει καὶ βροντοῦν τὰ μεγάλα
ακύνα της. Ή φωνή τους ἀντηγεῖ παρόδενα μέσος στὸ δάσος,
κι' ὡς τ' αὐτού μου φρένουντα ποὺ καὶ ποὺ μεριέτες νότες ἀπὸ τὰ
ἐνθατήρια ποὺ παίζει ή μοναδική στυνή δρόμουν.

“Οταν γινότανε στρατιωτική παρέλαση στήν πόλη, ἄγω ποὺ
βρισκόμενοις ἦκαν κάτω, στὸ χιουράφι μου μὲ τὴν φασόλια, δῆλος τὸν
ἡμέρα Ενιαύτης οὐ νὰ ἥταν κάποια Κόρικη φαγητό στὸ βάθος τωῦ
ὑπερίσκυρο, κάποια αρρένωπτα, κάτι ποὺ διμοιάζε πώς ἀπὸ στηγμή
σὲ στηγμή θά δεσποινες,—σιαρλατίνα ή καρκίνος,—σκοκου, στὸ
τέλος, κάποια γνωὴ τοῦ σύρμου ποὺ φυσοῦσε πρὸς τὰ τέλων βια-
τικά πάνω ἀπὸ τὰ χιουράφια καὶ τὸ δρόμο, μοῦ ἔφορε τὸ μήνυμα
πώς οι ἔθνορρουροι ἔκαναν παρέλαση. Τὸ μεκρινὸν βουτηρὲ ποὺ
ἀκουγότανε διμοιάζε νὰ νέ είχανε σκορπίσει τὰ μελίσσα κάποιου
καὶ οἱ γειτονες προσπαθοῦσαν νὰ τὸ ξαναρέστρουντ στὶς κυρήτες,
χτυπώντας τὰ πιὸ θαρυβώμη σκιτικά ἐργασίεια τους.” Οταν πάλι ο ίδιος
εἶχε σβήσει μακριά, καὶ τὸ βουτηρὲ εἶχε πάγια, καὶ ή ποιή τοῦ ἀνέ-
μου δὲν έφερε τὸ παραμικρὸ μήνυμα ὡς τ' αὐτού μου, τάτε ήξερε
πώς καὶ οἱ τελευταῖς ιμέλειασσοι εἶχανε μπεῖ σφραγίδας μέσα στήν
κιψέλη τοῦ Μίντλος—τὴ στρατόνε τους—καὶ πώς τώρα ή ελύη
τους ἥταν μοναχάς στὸ μέλι, στὸ συστέι ποὺ τοὺς περίμεν-

Περηγραμμόμουντα στή απέιλη πάς οι θεοφορίες τῆς Μαρτυρικούστηρικ καὶ τῆς πατρίδας μας βριτανούσινταν σὲ τόσο καλέ χέρια. Καθένας ξυναγύρωζε στὸ ποστοινά μου, ήμουντε γεμάτος μὲ ἔνα βαθὺ εἰσθημα ἐμπιστοσύνης, καὶ ἔπακαλουθοῦσε τὴ δουλεῖα μου μὲ κόρη, μὲ μιὰ ήρεμη ἀμπιστεσύνη στὸ μέλλον.

"Οταν ἐπειδὴν περισσότερες μουσικές, ἔμοιαζε σά νὲ ἡταν ὀλόβουληρο τὸ χωρίδιον μεγάλο φυσιρό, καὶ σά νὰ φυσικώνυμεν και νὲ ξεφαυστεύνωνται ὅλα τὰ κτίρια, τὸ ἔνα βοτερο ἄπὸ τὸ ὄλο, μὲ ὑπόκωφο θάρυβο. Κεραία φορὲ θυμικὲς ἔφτανε ὡς τὰ δέση ἔνας ἀληγήνικὸς εὐγυμνικὸς καὶ γεμάτος ἐμπνευστής ἥγας, καὶ ἡ σάλπιγκα ποὺ τραγουδάει τὴ φήμη. Οἱ νότες αὐτῆς φωνάντεσσαν τόσα μαχρικές όσο καὶ ἡ Παλαιοτίνη, γιατὶ εἰς ἕκακον νά φεντάζομαι πέρα στὸν ὄρλίοντα νὲ παρελαύνοντα σταυροφόρο.. Αὐτὴν μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες καὶ μέρες ποὺ ζούσε, ἀν και δισέραυνδες εἶχε πάντα τὴν ίδιαν θεωρίασσα διψή, τὸ ίδιο αλάνιο χρώμα ποὺ ἔχει κάθε μέρα.

"Ήταν περάξενη ἡ πέιρα αὐτῆς ποὺ ἀπόκτησε μὲ τὰ φασόδηλα. Τὲ καλλιεργούσισε, τὲ βοτεροντα, τὲ απάλιζε, τὲ μάζευε, τὲ καθάριζε, τὲ πουλούσισε—αὐτὸν ἤταν τὸ τοῦ δισκούδο οἵπ' ὅλα— και τὰ ἔτρωγχα—γιατὶ τὲ ἐτρωγα. "Ημουν ἀποφευσμένος νὲ τὰ μέτια καλά τὲ φασόδηλα. "Οταν ἤταν ἡ ἐποχὴ ποὺ μεγάλωνταν, τὲ απάλιζα συνήθιως ἀπὸ τὶς πόντες τὸ πρωὶ ὡς τὸ μεσημέρι, καὶ συνήθιως περνούσισε τὴν ὑπόβολιτη νύμέρη μου μὲ ὅλλες δουλειές. Σκερβίζετ τὴ σπενή καὶ παρδάκην γνωριμία ποὺ κάνει κακοὺς μὲ τὰ διάφορα φυτά, έτσιν ἐνοχλεῖ τοὺς λεπτοὺς δργενισθρούς των και τοὺς συμπεριφέρεται μὲ βαρβαρότητα, κάνοντας τόσο μαργάτες θακρίσιες μὲ τὴν τούπη του. 'Εδῶ Εσρίζομει διδάχαιρες δημάδες, ἀπὸ τὸ ένα εἴδος καὶ τὶς πετάει έδω ἀπὸ τὸ χωράφι, έναν θέλητη περιποτεῖται και καλλιεργεῖ μὲ ἐπειμέλειας ὅλο εἴδος. Τοῦτο θέλει πέταμα, τοῦτο θέλει νὲ γυριστοῦν οἱ ρίζες του πρὸς τὰ πάνω, τὸ ὅλο δέν πρέπει νὰ μείνει απή σπινέ.. Ήπειρος μακριών πόλεμος, δῆλο ἐνεγένειν στοὺς γερενούς, παρέ θνατούς σ' αὐτοὺς τοὺς τρωκδίτες πολεμιστές, τὲ φυτά ποὺ εἶχεν μὲ τὸ μέρος τους και τὸν ἥλιο και τὴ βροχὴ και τὴ δροσιά. Κάθε μέρα, οἱ φεσολιές μὲ ἔβλεπον νὲ φτάνουν σὲ βοτηθενά τους, θελιαρένος μὲ μιὰ τοάπα, και νὰ δρασιώνων τὶς γραμμές τῶν ἔχθρῶν τους, γημίζοντας τὰ

χαρακώματα μὲν κερά Κύπρια. Πολλοὶ ρωμαῖοι Ἐπτορες μὲ τὸ φυντωτὸν λοφίο στὸ κεφάλι τους, ποὺ ἐπιστροῦνται Ἑνα δίδυμηρο πόδι τὸ ἀνάστημα τῶν πολυάριθμων συντρόφων τους, ἐπειδὴν
νεκροὶ κάτιν ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ δικλου μου. Αὗτές τις καλο-
καιριέτικες ἡμέρες ποὺ ἀλλοὶ ἀπὸ τοὺς σύγγραφους τις ἀφίέρωσαν
στὶς καλλίς τόχυνες, στὴ Βοστώνη ἢ στὴ Ρώμη, οὐλοὶ στὴ μελέτη,
στὶς Ἰνδίες, καὶ οὐλοὶ στὸ ἔμπόριο, στὸ Λονδίνο ἢ στὴ Νέα Τόρκη,
ἐγώ, μαζὶ μὲ τοὺς δέλλους γεωργοῦς τῆς Νέας Αγγλίας, εἰς ἀφιε-
ρώσιμε στὴ γεωργία. "Οχι πάς θίβελα νά φάω φασόλια, γιατὶ
συστακὲ μὲ τέ φασόλια, εἴτε αούτα εἴτε κουρέ γινονται, είμαι
όπεδος τοῦ Ηλιαγόρα καὶ γ." αὐτὰ τέ δέλλαζα μὲ ρύτη. Μὲ μόνο
καὶ μόνο, ἐπειδὴ μερχοὶ πρέπει νά βουλεύονται στὰ γαράρια,
ἴστω καὶ γιας νά λέγε δικτύωμας πάσι θουλιούμαν. "Ητανε, στὸ εύ-
νολό δ της, μὲ στάνια διασκέδαση, ποὺ δμοκι, ἐν συνεχῆδιπται
πολὺ, βά μπτοροῦντο νά γίνει ένδυληρη. "Αν καὶ δὲν είχε δρυγάτες
μὲ περιποιοῦνται τις φασόλιές μου, καὶ δὲν τις βοτάνικε, αብτ τις
σκάλικα δέλλες μαζί.—τις σκάλικα δμως πάντα πολὺ καλά μονα-
χύς μου—, εἰ κόπος μου στὸ τέλος πληρώθηκαν ικανοποιητικα.
Μάκαρες 12 μπούσες" φασόλια.

Γιὰ νὰ εἶμαι βραχι πὸ ἀναλυτικός, μά και ἀπούσωτε καὶ περι-
πονε πώς δ. Κόλμων διαφέρεται χωρίας τὰ πολικέδατα καλλιεργητικά
περιόδετα ποὺ κάνουν οἱ ζήλοντες έγροτες, τὰ θεοδάτα μου δέστε:

Ряд под табак

Οργανιστής, βολοντέρης και πολίτη

第10章

7.50 (Флагманка колл.)

Физика вид сплош

3.12 16

Патріоти України

1-33

Макаров ид. опре-

0.40

Гуморът ѝ е спирът

0.06

Σχιδύτροι για τές πονηρότητες

0.02

**Alloyo καὶ Κερύκη γινέται οὐδες δον-*

274

Levi)

1.00

Άλογο και κέφρο για τη μεταφέ-
ρση της σπουδασθή 0,75

Σύρος \$ 14.72 ½

* S. M. J. S. 496.

Τὸ εἰσόδημά μου ἦταν :

'Εννιάμιση μετονοματική φασόβλια πού άρθ.	§ 16.94
Λησσα	§ 16.94
Πάντε μετονοματικές μεγάλες πατάτες;	2.50
'Επικά μετονοματικές μηχανής πατάτες	2.25
Χόρτο	1.00
Κοτσάνια ἀπό τὶς φασολιές	0.75
	<hr/>
Σύνολο	§ 23.44

"Οπως δηλαδὴ σίπα και πρωτότερη, μού Εμεινε καθημέριο χρηματικό χέρδος μπό 8.71 ½ διλάρια.

Νό τώρε και τὰ συμπεράσματά μου ἀπό τὸ πείραμα πού έκανα καλλιεργώντας φασόβλια: Νέ στέρνετε τὰ κάνινα μικρά βόσπρα φασόβλια γύρω στήν 17, 'Ιουνου, στ γραφικές τῆς μιά μικριά ἀπό τὴν Θλάη 18 Ιυνούς, ἀφοῦ φροντίσατε νὰ διαλέξετε φρέσκο και διαλεγχτό σπόρο. Προσέργετε τὰ σκουλήκια, και ξαναστέργετε ἐκεῖ πού δί τὸ φυτρώσουν ή δί τὸ καλαστοῦν. Τοτερα, ξέτε τὸ κοῦ σας στὴ δύριστοπόλια, γιατὶ δί τὰς φένε τὸ τριγερά βλαστήρα, μόλις φυτρώσουν καθίως και τοὺς τριγερούς καρπούς, μόλις ἀρχίσουν νὰ γίνονται. Προσπάντων βρακιά, προσταθήστε νὰ μικρώσετε τὴ συγκομιδὴ σας δισο μπορεῖτε καρέτερα, θν θύλετε νὰ γινώσκετε ἀπό τὶς πεγωνιές και νὰ ξέτε καρπό καλό και κατάλληλο γιὰ πολύτιμη. Μ' από τὸν τρόπο δί γλιτώσετε πρόλες ζημιές.

"Εμεθα βρακιά και δίλλα πρέματα. Είτε στὸν ζωτό μου πῶς δίλλα καλοκαιρί δί τὸ φυτέψω πᾶ μὲ τὸση φροντίδα και ἔργασικότητα φασόβλια και στέρι. Οὐα φυτέψω και δίλλους σπόρους: εἴλικρένεια, ἀλήθεια, ἀπολάτηρε, πιστή, ἀθωφτητα, και τὰ παρόμια, και δί φροντισῶ νὰ μιγαλώσουν στὸ ίδιο πύτρος, ποὺ ἀσφαλῶς είναι κατέλληλο και γι' αὐτοὺς τοὺς σπόρους. 'Αλλαγινο δίλλως! Τὸ εἶπα στὸν ζωτό μου! Νὰ δίλλως ποὺ πέραπλε κι' δίλλως καλοκαιρί, κι' δίλλως ένα, κι' δίλλως ένα, και βρέσκομαι διατρισμένος νὰ σοῦ πῶ, ἀγκαπητὲ μου ἀναγνώστη, πάσι σὲ σπόρου ποὺ ξεπειρε—δια ήσαν πραγματικά σπόρου ἀπ' αὐτές τὶς δρεπές—φρεγόθυρων ἀπό τὰ σκουλήκια ή, χάσκε τὴ ζωτικότητά τους, κι' Επο-

δέ φυτράσαντε. Συνήθως, οι ἄνθρωποι γένονται τόσο γενναῖοι,
όσο θίσσεν καὶ οἱ γονιοὶ τους γενναῖοι ἡ δεύτερη. Τούτη ἐδῶ ἡ γενναῖ
εἶναι ἀναμφισβήτητο πώς σπέρνει τὰ δημητριεῖα καὶ τὰ φοινίκια
μὲ τὸν θάσον ἀπεκράττετο τρόπον ποὺ τὰ ἐσπερναν αἰώνες πρὶν
οἱ Ἰνδίανοι, καὶ ποὺ τὸν δίδειν σταῦρος πρότερον ἀποκλειεῖσαν. Εἴδει
μέν μέρα ἑνα γέροντα νὲ σκάβει μὲ τὴν ἀξίνην του λαχκαδίβες γιὰ
νὲ σπείρει, λαχκαδίβες ποὺ τὶς ἔσπειρε δισφελῶς, γιὰ ἐβδομῆκασθή
φορέ, γιαρίς καὶ νὰ έχει ἀκόμα σκοπὸν νὲ ἀπολάσει μέσα καὶ νὰ
κατεργάσῃ τὸν αἰώνιο θνατό! Μὲ γιατί τάχος οι κάτοικοι τῆς Νίσσης
Ἀγγλίας νὲ μῆδοκιμάσσουν καὶ κατενύργεταις τρόπους, γιατὶ νὲ
ἐξεκολουθοῦν νὲ στρηλίζονται μόνο στὴν καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν,
τῆς πατέτας καὶ τοῦ χόρτου, καὶ νὲ μῆδοκιμάσσουν καὶ
κατενύργεις καλλιέργειες; Γιατὶ νὲ νοσαζόμεστο τόσο ποὺς θά
μεγαλώσουν τέ φασάλια μας, καὶ νὸι μὴ φροντίζουμε καθόλου
πῶς θὰ δημιουργήσουμε κατανόργια γονιά ἀνθρώπων; Τότε μόνο
θί στρεφόμαστε πραγματικά καλέ καὶ θὰ είμαστε εὐχαριστημένοι
ιν, καίσθ φορέ τοῦ συναντοῦμε ίναν ἄνθρωπο, φροντίζομε νὲ βε-
βαιωθεῖμε ἀν ρέσσουν καὶ μεγάλωσσον μᾶσσα του μερικὲς ἀπὸ τὶς
ἀρτές αὐτές, καὶ διλοι τὶς ἐκτεμῆμες καὶ τὶς προτιμεῖμες ἀπὸ τὴν
οἰλιανή αγροκομιδῆ, μάτ συνήθως βρέσκονται μόνο στὴν ἀγροδασαρά,
ποὺς μέρα. Μάκ πολὺ λιπτή καὶ εύεισθητη ἀρτή εἶναι ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ καρδιά φορέ τῇ βρέσκουμε σπόδη δράμα. Οι
προσθεῖτές μας στὸ ξεινοτερούν θὰ ἐπρεπε νὲ έχουν ὅληγες νὲ
απεῖλουν στὴ γάραι μας τέτοιους εἰδους σπόδρους. Έπου μὲ ἀν τοὺς
βρίσκουμε, καὶ τὸ Κορκρέτος θὰ ἐπρεπε νὲ φροντίζει νὲ μαρά-
χουνται δίκαια σ' ὀλόκληρη τῇ γάραι. Δὲ θὰ ἐπρεπε ποτὲ νὲ λέμε
ζέιματα καὶ νὲ βρίζουμε καὶ νὲ κατηγοροῦμε δὲ ίνας τὸν θλόον.
Καὶ αὐτὸ θά γινόταν, ἀν εἰχαμε ἐδῶ τὸ σπόρο του αἰτοσεβασμοῦ,
τῆς εὐποτέπτιας καὶ τῆς φιλίας. Δὲ θὰ ἐπρεπε νὲ γνωρεῖμαστε
ἔνθετούς δὲν τοὺς συναντεῖ ποτὲ μου, γιατὶ ίνας ποὺ τοὺς ἀπα-
σχέλωνται τὰ φασόλια των, σά νὰ μήν έχουνε καιρό. Δὲν μπορεῦμε
νὲ κακεντιάσσουμε καὶ νὲ συνενοχθοῦμε μὲ ίναν δινθρωπο ποὺ
διλένα καπτάζει, ίνας, ποὺ στὰ διαλείμματα τῆς δουλειᾶς του,
τηλ, τὴν καύρωση ἀκούμπε πάνω στὴν τράπεζα ἡ στήν ἀξίνα ἔγινε

γιά μποστούνι, καὶ πώς μάλις μπορεῖ νὰ σηκώνει τὸ χεφάλι του
ἀπὸ τὴ γῆ, διότι τὰ σκουργήτες τοῦ κατεβαίνουν καὶ περπα-
τοῦνται πάνω στὸ χῶμα.

«Καί, καθὼς λαλοῦσε, τὸ φτερέ του ταντάκωνταν κάθε τόσο,
καὶ τοτερά βανάκλειμαν».

“Ετοι ποὺ νὰ νομίζουμε πώς θὰ κουβεντιάζεις μὲν ἔγγειο.
Τὸ φωμένο μπορεῖ νὰ μὴ μᾶς τρέψει πάντα, μὲν πάντα μᾶς ὀφελεῖ.
Παίρνει μάθητα καὶ τὴ σκληράντα ἀπὸ τὶς κλεφθόστις μας, μᾶς
κάνει εὐκινητός καὶ ζωγρός καὶ ικανούς νὰ συντρίζουμε τὴν
κάθε καλούσνη, στοὺς ἀνθρώπους ἡ στὴ Φύση καὶ νὰ μοιραζόμαστε
κάθε ἀλγήσική χρεῖ.

‘Η ἀρχαία ποιηση καὶ η μυθολογία μᾶς διδάσκουνε, στὸ
κάτω-κάτω, πώς η γεωργία ἡταν κάποτε ιερὴ τάχη. Μὲ άμεσες
τὴ συνεγγέλουμε μὲν ἀδικαιολόγητη βιασύνη καὶ ἀπροσέξια, καὶ
κύριος σκοπός μας είναι πώς θὰ ἔχουμε μεγάλα κτήματα καὶ
πλούσια συγκομιδή. Τώρα, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς κτηνοτροφικές ἀκτi-
σεις καὶ τὶς καλούμενες τελετές εὐχαριστιῶν, οὔτε γιορτές, οὔτε
τελετές, οὔτε λεπτοτές, ούνονται γιὰ νὰ μπορεῖς δὲ ἀγρότης νὰ ἀκ-
φράζεις θεωρίας αὐτές καταλαβαίνει τὸ πόσο ιερὴ είναι η ἀποστολή
του, η νὰ θυμάσται τὴν ιερὴ καταγωγὴν του. Τώρα, ἐκείνο ποὺ τὸν
τρεβάει είναι τὸ βραβεῖο. Διὸν κάνει θυσία στὴ Δίημητρα καὶ στὴ
Γαία, καρέ προτιμέται τὸν ὑποχθόνιο Πλούτωνα. Άποδ φυλαργυρία
καὶ ἄρωσμό, καὶ ἄποδ μιά στεγχμέρη συνίθεται, ποὺ τὴν ἔχουμε
δῆλο μας, νὲ βλέπουμε τὴ γῆ σὲν έδιοκτησία ή καλύτερα σὲ μέσο
γιὰ ν' ἀποκτήσουμε (έδιοκτησία, τὰ τοπικά ἀλλάζουν, ή γεωργία
βρίσκεται σὲ ἀδιέξοδη κατάτετωση, καὶ δὲ ἀγρότης Κεῖ μάλισταχή
καὶ γεμάτη στερήσεις ζωή). Γνωρίζει τὴ Φύση, μὲν τὴ γνωρίζει σὲν
κλέφτης. ‘Ο Κάτων λέει πώς τὰ κέρδη ἀπὸ τὴ γεωργία εἶναι
έξαιρετικά θέλεια καὶ ιερά. Οἱ λεπροίκοι μνοφέρουν πώς οἱ ἀρχαῖοι
Ρωμαῖοι έλεγαν τὴ γῆ Μητέρα καὶ Δίημητρα καὶ πλευνεύν πώς
έστιντο ποὺ τὴν καλλιεργοῦντες ζῶντε μιὰ χρήσην καὶ εὐημένη
ζωή, καὶ πώς αὐτοὶ εἶναι οἱ μόνοι ἀπόδογονοι: τῆς φυλῆς τοῦ βα-
σιλικῆ Κράτους, τοῦ πατέρα τῶν Θεῶν.

Θέλουμε νὰ ξεχωρίσουμε πώς δὲ δῆλος κατέβεις καὶ τὰ καλλιεργη-

μέντι χωράρις μας καὶ τοὺς κάμπτους καὶ τὰ δάση, χωρὶς νὰ κάνῃ
διάκριση. "Ότα αὐτά τὰ κομμάτια τῆς γῆς ἀντανεκλόνται καὶ διερ-
ραροῦν μὲν τὸν ἔδιο τράπεζα τῆς ἀκτίνες του, καὶ δὲν εἶναι παρὰ ένα
μικρὸς μέρος ἀπὸ τὴν θειμέστερη εἰκόνα ποὺ αὐτὸς βλέπει στὸν καθη-
μέρινό του δρόμο. Στὰ μάτια του, ἀλεύαρη ἡ γῆ, εἶναι τὸ ἔδιο
καλλιεργημένη, σὲν θητές κήπους. Γι' αὐτὸν καὶ ἐμεῖς θὰ ἔφερεν νὰ
δεχθείμεστε τὸ εὐλογημένα του φῶς καὶ τὴν ζέστα ποὺ μᾶς δίνει,
μὲ τὴν θειανομένην εἰλικρίνειαν καὶ μεγαλούχοις. Τι σημειώσει ἔχει ἐν λο-
γοτεκίσια πόσος ἄξιζει ὁ σπόρος γι' αὐτά τὰ φυσόδηλα καὶ ἀν μαζί τῷ
τόπῳ καὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου; Αὐτὸν τὸ μεγάλο χωράρι ποὺ
τόπον καὶ τὸ φροντίσα, δὲ βλέπει ἐμένα σὲν τὸν χύριο καλλιερ-
γητή του. Βλέπει τὶς ἀλλες, τὶς πολὺ μεγαλύτερες δυνάμεις καὶ
ἐπιδράσεις, αὐτές ποὺ τὸ πότισσεν καὶ τὸ ξεσκεν νὰ πρεσούνται.
Αὐτὲς τὰ φυσόδηλα ἔχουν καὶ ἀποτελέσματα ποὺ δὲν τὰ καρπώ-
νουσι ἔχον. Μήποτε δὲ φυτράνουν καὶ γιὰ τὰ ἀγριοποιία; "Ο
στάχις τοῦ σταφιοῦ δὲν εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα γιὰ τὸ γεωργό. "Ο
καρπός, τὸ σιτάρι, δὲν εἶναι τὸ μόνο περάμα ποὺ ἔχει διάκονο του.
Πέρι, λοιπόν, εἶναι δινατό νὰ ἀποτύχει ἡ συγχομιδὴ μας; Δὲ βέ-
κρέπει νὰ χερῶ ποὺ διπέρχουν διφθορεὶς Κελάνια, μύριβχορτοι, ποὺ
οἱ σπόροι τους εἶναι τροφὴ γιὰ τὰ πουλιά; Δὲν ἔχει μεγάλη ση-
μασία ἀν ἡ συγχομιδὴ γεμίσει τὶς ἀποθήκες τοῦ γεωργοῦ. "Ο
ἄλτηνός γεωργός θὰ πρέπει νὰ πάψει νὰ δυνησυχεῖ γιὰ τὸ μέλλον,
ὅπως δὲν ἀνησυχεῖν οἱ σκίουροι στὸ βάσος γιὰ τὸ διν διπέρχουν
φέτος ἀρκετά κάστανα ἢ δρυ. Νά τελειώνει τὴ δουλειά του κάθις
μέρα, χωρὶς νὰ ἔχει τὴν ἄξιωση νὰ βγάλουν πολλὰ προϊόντα τὰ
χωράρια του καὶ νὰ θυσιάζει, μὲ τὴ σκέψη του, δρυ μένο τοὺς
πρόστοις, μὲ καὶ τοὺς τελευταίους καρπούς.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΤΟ ΠΡΩΙ, ωστερα ἀπὸ τὸ τοάπιομε, καὶ ὅλης φορές, ωστερα ἀπὸ τὸ διάβασμα καὶ τὸ γράμμα, ἔκανε δεύτερο μπάνιο στὴ Λίμνη. Καλυμποῦσα γιὰ νὰ βγάλω ἀπὸ πάνω μου τὰ χώματα τῆς δουλειᾶς καὶ τὴ ζελάδης τῆς μελέτης. Τὸ ἀπόγεμα θήμουν ὁλότελα ἐλεύθερος. Κάθε τόσο, κατέβαινε πόλτα στὸ χωρίο γιὰ νὰ ἔρκοισω λίγα ἀπὸ τὰ κοινοτομπολιά, που συχνὰ γίνονται ἐκεῖ καὶ κυκλοφοροῦν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ή ἀπὸ ἑφημερίδα σὲ ἑφημερίδα. Πότε-πότε, μὲ δεκούραζαν τόσο, νέσο καὶ τὸ θρήσκιο τῶν φίλων ἡ τὸ κροάκισμα τῶν βατράχων. Όπως περπατοῦσα στὸ δέσμος γιὰ νὲ ἴδω τὲ ποικιά καὶ τοὺς σιλουρούς, ἔτσι περπατοῦσα καὶ στὸ χωρίο γιὰ νὲ βλέπω τοὺς ἄντρες καὶ τὰ ταΐδια. Ἀντὶ γιὰ τὸ διανεύο μέσο στὸ πεύκα, διεσύργαζ νὰ κυλοῦν οἱ ράδες τῶν κάρδων. Στὸ λεβάδι τῆς Λίμνης, λίγο μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἦταν μιὲ ἀποικία μοσχοπόδητικοι. Στὴ σημὰ τοῦ δάσους, πέρα στὸ βάθος, ἦταν ἓνα χωρίο μὲτα πολυτελούσας, πολὺ παρέξενους ἀνθρώπους. Ηγάπεινα ἔχει συχνὰ γιὰ νὲ βλέπω τὶς συνήθειές τους. Τὸ χωρίο μοῦ φαινότανε σά μεγάλο γραφεῖο ἑφημερίδας, που γιὰ νὲ βγάζει τὲ ἔξοδά του, εἰ μιὲ γουνά, δποιει κάποιες ἔκστης καὶ δ οὔκος. Ρεντινήρι καὶ Σίλι στὴν δεδοῦ Σταύρη, ποιλούσε καρβόνια καὶ στεφίδες, η ἀλέτι καὶ ἀλεύρι καὶ ἄλλα φργώσιμα. Μερικοὶ δύοντε τόσο μεγάλη δρεσή γιὰ τὸ περῶτο εἶδος, δηλαδὴ τὶς εἰδήσους, που μποροῦν νὲ κάθιονται πάντοτινά στοὺς δημόσιους δρόμους χωρίς γιὰ τὸ κουνιοῦν ἀκόθ καὶ. Ἀφήνουν τὰ νέα νὲ έρχονται σὲ θελάσσια αἱρε-

νὲ τοῖς δροσίζουν, ἢ σὰν τὸν εἰθέρα ποὺ τοὺς κάνει μυκτηθητούς.
Πατὲ δὲν πέρασε μέσα απὸ τὸ χωρὶς χωρὶς νὰ ίδει σειρὰ θλόκηληρ,
απὸ τέτοιους ἀνθρώπους, νὰ καθονταις στὶς σκάλες νὰ λιάζονται,
μὴ τὰ χορριά σκυριμένα πρὸς τὰ ἄμπράς καὶ τὰ μάται νὰ κοτά-
ζουν πάτε ἐδῶ καὶ πάτε ἔκει μὲν ἡδονοκό βλέμμα, ἢ ν' ἀκούεται
αὐτὴν τούχον καμιᾶς σιταποθήκης, σὰν Καρυάτιδες ποὺ τὸν στη-
ρίζουν. Αὐτοί, έτοι ποὺ έμεναν δῆλο στὸ ὄκαλθρο, δικούγατ δὲν
ὑπῆρχε στὸν ἄλερο. Αὖτοι εἶναι οι πιὸ χοντροφεγγυμένοι φύλοι.
"Ἐπαγρυναν τὸ χωντσομπολίδι καὶ τὸ ταξίκιζον μοντχά, πρὶν νὰ
πάσῃ νὰ τὸ ἀλέσουν λεπτήτερες μηχανὲς μέσα στὰ σπίτια. Πρό-
σεξα κώς τὰ Κωνικὰ σημεῖα στὸ χωρὶς ἥσαν τὸ μπουζάλικο, τὸ
μπάρι, τὸ ταχυδρομεῖο καὶ ἡ τράπεζα. Καὶ σὰν ἀναγκαῖο ἔβαρτημα
τῶν μηχανῆς, εἴγεται βάθεις σὲ μεριάς ποὺ τοὺς βόλευαν, μιὰς καμπάνας,
ένας μεγάλος κανόνι γαὶ μὲν ἀντίλεις γιὰ τὶς πυρετογίες. Τὰ σπίτια
ἥπουν ἔτοις χτισμένα, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ περάσουν κανεὶς ταξι-
διώτης χωρὶς νὰ τὸν ίδουν θλεις σὲ κάτοικοι. Φυσικά, ἐκεῖνοι ποὺ
ήσαν μπροστά-μπροστά, δηλαδὴ ἔκει ποὺ μποροῦσαν νὰ βλέπουνε
καὶ νὰ τοὺς βλέπουν αἱ φύλοι καλύτερα, πλήρωνεν καὶ τὶς ὑψηλό-
τερες τιμές γιὰ τὴ θέση τους, ἐνῶ στὰ μαχρινὰ σπίτια, ἔκει ποὺ
δὲ κόσμος ήταν πιὸ δρασίδιο καὶ δὲν ήσαν μποροῦσαν νὰ περήσσουν καμιὰ
μάντρα κι' έτοις νὰ κόψουν δρόμο καὶ νὰ ξεφύγουν, πλήρωνεν πολὺ
μικρὸ φέρο γιὰ τὸ σκύπτερό τους καὶ τὰ παρέθυρα. Πάντοι εἴχενε
κρεμάσσει ταρπέλες μὲν κατάλληλες ἔπιγραφές, γιὰ νὰ προσελ-
κτίουν τὸν πελάτη. "Άλλες ἔρεθιζαν τὴ λαμπεργήσα του, δηνως αἱ
ταρπέλες στὴν τεβέρην καὶ σὲ δύο αἴστοις είδουν μαγγανά,
δύλιξ καλάκουν τὴ ματασοδεΐα του, δηκως αἱ ταρπέλες στοι
καστεματοπιάλη, δύλιξ τὸν τραβούνταν ἀπὸ τὰ μαδιά ἡ, ἀπὸ τὰ
πόδια ἡ ἀπὸ τὰ ρούχα, δηνως αἱ ταρπέλες στοῦ λουρία, στοῦ
πακουνταδή καὶ στοῦ ράρτη. "Έκεδες ἐπ' αὐτές, είχα πάντα μόνημας
προσεκλήσιες γιὰ τὰ ἐπισκέπτομες διὰς αὐτές τὰ σπίτια. Συνήθως
ζέρειγα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κινδύνους. "Άλλοτε προχωροῦσα, χωρὶς
νὰ σεβπτομαι, τελμηρὰ καὶ στα μπροστό μου, άλλοτε κάρφωνε
τὴ σκέψη μου σὲ ζήτηλε πράγματα, σὰν τὸν "Ορφέα, ποὺ ἐπαύεις
δημονας γιὰ τοὺς θεοὺς μὲν τὴ λύτρα του καὶ ἐποίεις τὶς φυλές τῶν
Σειρήνων καὶ έτοις σύθηκε. Καμιὰ φορά τὰ δουκάτα Εσφινχε

και κανένας δὲ μποροῦσε νὰ πάι ποῦ είμαι. Εἶχα ἀκόμη τὴ συνήθεσσα καὶ παρουσιάζωμες ἔσφυκά σ' ἔνα σπέτσι. Μοῦ ἔκαναν πολλὲς περιποιήσεις, καὶ δέροι μάθεσα καὶ τὰ λιγότερα σπουδεῖς νά, ὀχόμε καὶ ἀν θά γίνεται δὲ δὲ γίνει πόλεμος καὶ ἀν τὸ τέλος τῶν κάσμου πληγαίσῃ ἡ δῆλη. Εφευγα ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα καὶ ἔβαψανιζόμενα στὸ δάσος.

Ἔταν πολὺ εὐχάριστο, δταν διμενα δργά στὴν πόλη, νὰ βιθύραμε μέσα στὴ νύχτα, προσέντων δταν ἥτεν σκοτεινὴ καὶ ταραχμένη. Σάλπαρα ἀπὸ κάππασι Καστρό, χωριάτικο σαλόνι ή καππασικόντων διελέξεων, μὲ Ένα σακούλη βράκη ή, ἀραιοστὶ στὸν ἄντρο, γιά τὰ βαλτεῖδα μου λιμένων στὸ δάσος. Ὁλότελε στεγανὸ τὸ πλεύσιο μου ἐξωτερικά, μέσα γιά τασσόμε τὰς εὐθυμίες σκέψησι, ἔβαζα στὸ περδικό μανεχά τὸ κορμό μου ἢ καὶ δέργην τὸ πλεύσιο ἀκυβέρνητο, ἀν δὲν ὑπῆρχαν ἐμπόδια στὸ δρόμο. Ποτὲ δὲν εἰσθανόμουνα δούχημα, δ.τε καρρός καὶ νὰ ἤτανε, ἀν καὶ φορά τύχαινεν ἄγριες τροχιμίες. Ἀκόμα καὶ τὶς δημοχειες νύχτες εἶναι πιὸ σκοτεινὰ μέσα στὲ δέση ἀπὸ δ.τι νομίζουμε. Πολλὲς φορές ἀνταγκαζόμουνα νὰ καταδίω τὸν οὔρενό ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς καρυφές τῶν δέντρων γιά νὰ βρῶ τὸ δρόμο μου. Ὅπου δὲν ἥτεν καρρόδρομος, δίψαγμα μὲ τὸ πόδι νὰ βρῶ τὸ χώρι τοῦ δρόμου πού ἔγω εἶγα φτιάχει, ἢ προγεωργοῦσα ἀκουμπιώντας τὰ χέρια μου στὰ δέντρα, ποὺ δέσπρεψα πιὸ καλά τὰ γυναρίσμετά τους. Νά, Ἐλεγα, τὰ δυό πεῦκα ποὺ εἶναι μαντύκαι δεκαοχτώ (ντασες τὸ ένα μακριὰ ἀπὸ τὸ άλλο). Καριά φορά, καθήκις γύρικε σπέτσι ἔτσι δργά μέσα στὴ σκοτεινὴ νύχτα, δταν τὰ πόδια μου ἔβρισκεν τὸ μονοπάτι πού τὰ ματιά μου δὲν μποροῦσεν νὰ ἴδων, ἀντιρρόδος καὶ ἀφηρημένος ὡς τὴν ἄρα πού ἔφερε νὰ ἀνοίξω τὴν πόρτα μεν, δὲ θυμόβραυνα μετὰ αὐτεῖνα βῆμα ἀπὸ τὸ νυχτερενό μου περίπλατο καὶ μοῦ ἔρχόσαν ἢ ἵδτα πώς τὸ σῶμα μου ζωας θά μποροῦσε μόνο του νὰ βρεῖ τὸ δρόμο του γιά τὸ σπέτσι ἀκόμα κι' ἐν τ' ἀρεντεκό του τὸ περιπτώσες, ἀπεράλλαχτα δπως τὸ χέρι ποὺ ἔφερε νὰ πάει ὡς τὸ στόμα φονεχό του. Πολλὲς φορές, δταν κανένας ἐπισκέπτης τύχαινε νὲ μείνεις ὡς ἀργά τὸ βράδυ, ήμουν ὑποχρεωμένος νὲ τὸν πάσω δις τὸν καρρόδρομο ἀπὸ τὴν πίσω μαριά τοῦ σπιτιοῦ καὶ δευτέρα νὲ τοῦ δείξεις πρᾶς τὰ ποὺ θὰ ἔφερε νὰ τραβήξει καὶ μάλιστα πιὸ

πολὺ μὲ τὰ πόδια του παρέ μὲ τὰ μάτια του. Μιὰ πολὺ σκοτεινὴ νύχτα, ὅδηγησα ὡς ἐκεῖ διὺς νέοις παθ φέρεισαν στὴ λίμνη. Ζω-εινὲ κάπου φυα μῆτε μῆτε στὰ δάση καὶ εἶχαν τὰ συνηθίσει τὸ δρόμο. Μιὰ-διὺς μέρες ἀργότερα, ὁ ἥκας ἀπ' αὐτοῖς μοῦ εἶπε πόλες περιπλανήθηκαν σχεδὸν διῆ τὴ νύχτα κατέ στὴν περιοχὴ τους καὶ δὲν ἔργασαν στὰ οἰκία τους πρὶν νὰ ἔγραφωστι. Στὸ μεταβολῆ, ἔβρεκε πολλὲς φορὲς καὶ εἶχαν γίνει μούσικα. Ἐγὼ δικαιοῦται γιὰ πολλοὺς ποὺ ἤγαπαν τὸ δρόμο τους ἄκρως καὶ μῆτε στὸ χωριό, βραδιές ποὺ τὸ σκοτάδι ἤταν τόσο πηγήτο ποὺ, δπως λένε, καβδούσει μὲ τὸ μαχαίρι. Μερικοὶ ποὺ ζούσε στὰ περύγιαρα, δταν ἔρ-θινοις στὴν πόλη γιὰ φύνια, ἀναγκάζονται, μέτα δὲν ταῦς παίρνει ἡ ὥρα, νὰ μετανωτε καὶ τὴ νύχτα. Κυρίες καὶ κύριοι ποὺ πήγανται ἐπίσκεψη, λάθουν μισὸ μῆτη δρόμο. Ἐφεγκάν γιὰ τὸ πεζοδρό-μιο μὲ τὸ πόδι τους καὶ δὲν ἤξεραν πῶν νὰ στρέψουν. Εἶναι τρα-μερό καὶ μένει ἀδέχαστα τὸ νὰ γαθεῖ κακίας μῆτε στὸ δάσος. Πολλὲς φορὲς στὶς χιανοθίσειλας, ἄκρως καὶ τὴν ἡμέρα, βρίσκονται κακίνας σὲ πολὺ γηιστό του δρόμο καὶ διώνεις δὲν μπορεῖ νὰ πάι διὰ ποὺ πάμε στὸ χωριό. Ἀν καὶ ἔρει πῶς έχει περάσει ἡ τ' αὐτὸς τὸ δρόμο γίλεες φορὲς, δὲν μπορεῖ ν' αναγνωρίσει οὐτε ἵνα σημάδι του, σὲ νὰ εἴναι στὴ Σιβηρία. Τὴ νύχτα φυσικὰ εἶναι ἄκρως πιὸ δύσκολο. Καὶ στὸν πιὸ μικρὸ περίπατο, πάντοτε καὶ γωρίς νὰ τὸ καταλαβαίνουμε, ὅδηγοῦμε σὲν πιλότοι, γιατὶ ἔρουμε ὄρισμένα σημάδια καὶ γερακητηριστικά στοὺς δρόμους καὶ δι-ἐπομεκρινθοῦμε, πάντοτε έχουμε στὸ νοῦ μας κάποια γειτονικὸ γηιστό σημάδι. Καὶ μόνο δταν διλέται γεθοῦμε τὴ ἀν κακίαμε κακονοικὴ στροφὴ—γιατὶ ἀρχεῖ νὰ κάνει κακίας μιὲ στροφὴ μὲ μάτια κλειστά γιὰ νὰ γαθεῖ ἀντελᾶς, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο—κατα-γεζαίνουμε πόσο ἀπέργαντη εἶναι ἡ Φύση. Κάθε διάβρωτος πρέπει νὰ ξαναβρίσκει τὸν προσκαταποθεμέ του κάθε φορά ποὺ ξυπνάει ἐπὸ τὸν ωπα του τὴ ἀπὸ τὴν ἀργηρημάδα του. Μοναχά ἀμά γα-θοῦμε, μέτα γράσσωμες δηλαδή τὸν κόσμο, ἀρχίζουμε νὰ βρίσκουμε τὸν ἀκούτο μας καὶ νὰ καταλαβαίνουμε τὶ είμαστε.

“Εις ἀπόγεμα, κόντευς νὰ τελειώσει τὸ πρώτο καλοκαίρι, πήγα στὸ χωριό γιὰ νὰ πάρω ἑνα καπούτσι μου ἀπὸ τὸν με-λιωματή καὶ μ' ἐπασσαν καὶ μ' ἔβαλαν φυλακή γνατί, δπως εἶτε,

δὲν πλέοντα κανένα φόρο, οὗτε ἀναγνώριζα τὴν ἔξουσία τοῦ κράτους, ποὺς ἐμφερέται καὶ ποιήσει δινέρες, γυναικες καὶ παιδιά σὲ νὰ Ἰησοῦ Χριστῷ, στὴν εἰσοδο τῆς Γερουσίας. Εἶχα ἀμφιπεποταῖται στὸ δέσμος γι' ἄλλο σκοπό. Μᾶς δποὺ καὶ ἀν πάσι δὲ διθρωπος, οἱ δύλιοι διθρωποι. Βά τὸν χωντηγήσουν καὶ θά τὸν ἐνοχλήσουν μὲ τὰς βρωμαρερές νόμους τους καὶ, ἐν μποροῦντος, θά τὸν ὑποχρεώσουντε νὰ γίνεται μέλος κι' αὐτὸς τῆς ἀπελπισμένης τους κοινωνίας. Μήνας διλήθεια πάσι θά μποροῦνται νὰ δινιστεῖται μὲ λιγότερα ἢ περισσότερα ἀποτελέσματα, θά μποροῦνται νὰ μὲ πάσσαι τὸ πάρεδρο. Μὲ διευθέρωσαν δύμας τὴν ἀλήη μέρα, πήρε τὸ μπαλωμένο μου παπούτσιο καὶ γύρισε στὰ δέσμους στὴν Κύρα μου γιὰ νὰ γεμιστείω μὲ βατόμουρο στὸ λόφο Φαιρ-Χαϊντερ. Ποτὲ δὲ μὲ πέραξε διθρωπος ἀπὸ έκείνους ποὺς ἀντιπροσωπεύουν τὸ κράτος. Δέντρα οὔτε κλειστοί, οὔτε λουκέτο περά μόνο γιὰ τὸ γραφεῖο μὲ τὰ χαρτιά μου. Οὔτε καν καρφί γιὰ νὰ σπεράωνται τὸ παράθυρό μου. Ποτὲ δὲν διλέσαι τὴν πόρτα μου, νόχτα·μέρα, έστω κι' διν τὴν νά λειψει ποιλές μέρες, οὔτε δταν, τὸ άλλο φινιάρωρο, πέρκατα διν ἔβδομάδες στὰ δέσμους του Μαΐην. Κι' δύμας τὸ στέιτ μου τὸ σεβάστηραν περισσότερο περὲ ἐν εἶχα ἀλικήρητη φρουρά ἀπὸ στρατιώτες. Ο ιουρασμένος ταξιδιώτης μποροῦντο νὲ διεκμερεῖται καὶ νὰ δεσπαθεῖ στὴ φωτιά μου, ὁ γραμματιζόμενος διασπέθεις μὲ τὰ λίγα βιβλία ποὺ είχα πάνω στὸ τραπέζι μου, καὶ ὁ περιεργας ἀνοίγε τὸ υπουλότι μου γιὰ νὰ ίδει τὶ εἶχε μένει ἀπὸ τὸ μετη-μερισμό γου φρυγιά καὶ τὶ ἀλπίδες είχα γιὰ τὸ βρεδινό. "Όμως, διν καὶ περνούσανε πολλοὶ διθρωποι ἀπὸ καθέ κοινωνική τάξη ἀπὸ τὸ δρόμο, δὲ μὲ ἐνδηλησαν ποτὲ σφερά καὶ δὲν ἔχασα ποτὲ τίποτα ἔκπτος ἀπὸ ἑνα μικρό βιβλίο, Ένειν "Οὐερρο, ποὺ φευγεῖται· πάσι θὰ τὸν βρήκε καλό κάποιος στρατιώτης. Εἴχαν στήγουρης πάσι ἀν διοὶ οἱ διθρωποι ζούσαν δτοι ἀτέλα, τὶ κλεψιά καὶ τὶ ληστεία θὰ ἱστει ἀγνωστες. Αύτες τὶς συναντοῦμε μονάχα σὲ κοινότητες δτου μερικοὶ έχουντε περισσότερα ἀπὸ δέρκετέ, τιναδήδη δὲν έχουντε. Ήσείς ποὺς δεσχαλεῖστε μὲ τὰ δημόσια, γιατὶ χρησιμοποιεῖτε τὴν τηγανία;

Νὲ ἀγαπᾶτε τὴν δέρτη καὶ οἱ διθρωποι θὰ είνατε ἐπίρετοι. Οι ἀρετὲς δύος δινύτερου διθρωπού μοιάζουντε γιὰ τὸν δινέρο. Οι ἀρετὲς τοῦ κοινοῦ διθρωπού μοιάζουντε μὲ τὸ χαρτάρι. Τὸ χαρτάρι, δταν δὲ άνεμος περνάει ἀπὸ πάνω του, πουύβετη.

ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ

ΚΑΜΠΑ ΦΟΡΑ. έταν βαριόμουνα τὸ κάυτσομπελὸ τοῦ χωριοῦ καὶ τοὺς φίλους μου, καὶ τὴν ἀνθρώπινην σύντροφιὰ γενούσῃ, τραβοῦσσα διτοῦ, πό μακρά ἀκόμα διὰ δοῦ πήγαινα συνήθωσ, σὲ πό μακρινές συνοικίες τῆς πόλης, ή, έταν βασιλίσκες δῆμοις, μάζευα βατέμουρα στὸ λόρδο Φαΐρ-Χατζήβεν, Επρώγα έκατη μεριά γιὰ βραδεῖο μου καὶ τὰ δάλια τὰ ἐπαιρνα μαζὶ γιὰ ἀπόθεμα. Τὰ φραντες δὲν ἔχουσε τὸ ἀληθινὰ τοὺς δρωμες γιὰ διποιον τὰ ἀγοράντες ή γιὰ κείνον ποὺ τὰ καλλιεργεῖ γιὰ νὰ τὰ πουλήσει στὴν ἀγορά. Μόνο ένας τρόπος ὑπέρρχε μά λήγει τὸν ἀκελεούθουν. "Ἄν θελετε νὰ μάθετε τὸ δρωμε τῶν μαύρων, ρωτήστε τὸν κάου-μπού ή τὴν πέρδικα. Εἶναι λέθος μεγάλο νὰ νομίζει κανεὶς πώς τὸ ξέρει ἂν δεν τὸ μάζεψε ποτὲ δὲ έδιος. Ποτὲ δὲ φάναντι ἀλλοιοτε διὸ τὴ Νοστάνη. Δὲ φάνηκαν ἡκινὲ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐπαφέν νὰ φυτρώνουν στοὺς τρεῖς λόφους της. Τὸ κυριότερο μέρος τῶν καρποῦ εργίζεται στὸ κάρο ποὺ τὸ σημεῖναι στὴν ἀγορά καὶ δοῦ βασιλίσκες ή Αλένια Δικαιοσύνη, ποτὲ ένα δέδιο μαύρο δὲ θά μεταφερθεῖ πέρα διὰ τὸ θουνδ τού.

"Άλλη φαρδ, έταν τελείωνα τὸ τοάταιμα, πήγαινα καὶ ἔβρισκα κανέναν ἀνυπόμονο σύντροφο ποὺ φέρεις στὴ λίμνη ἀπὸ τὸ πρω. Καθότανε ἔκατη σιωπηλός κι' ἀκίνητος σὸν πάπιας ή σὸν τὸ φύλλο ποὺ στέκεται πάνω στὸ περδ, καὶ διφοῦ δοκιμάζει διέφορες εἴδη φυλασσοφίες διὸ τὴν δέρα ποὺ παρουσιαζόμουνα ήγώ, λογανε στὸ συμπέρασμα πώς δινῆξε στὴν δραχαία αίρεση τῶν Κοσμοβετῶν. "Ήταν

κι' ένας γεροντότερος, περίπτερος, χαρίς καὶ καλὸς ξυλουργός, που εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ θεωρεῖ τὸ σπίτι μου σάν ένα κτίριο ποὺ τὸ εἶχα κάνει γιὰ νὰ βολέψουνται οἱ φαράδες, κι' έγώ πάλι χειρόβουλη πολὺ δυτικήν τὴν Εφέσεα νὲ κάθεται στὸ κατώφλι μου νά διορθώνει τὶς πετονές του. Κέπου-κάπου καθόμαστε μαζὶ στὴ λίμνη, ἐκεῖνος στὴ μιὰ διάρη τῆς βάρκας κι' έγὼ στὴν Θάλη, μὲ δὲ λέγεμε πολλά γιατὶ εἶχα γίνει βαρήκος τὲ τελευταῖς χρόνοι. Μόνο ποὺ καὶ ποῦ, διέλυνε κανένα θέμα ποὺ ταΐζεται ἀροτεά μὲ τὴ φυλοτοξία μου. 'Η σχέση μας ἔτσι δὲν εἶχε καμιὰ διασφαμία καὶ ίστιν πολὺ πιὸ εύχεριστη διτιν τὴ θυμόβουλη παρέ μὲ εἶχα ἀρχίσει μαζὶ του καυθίντες. 'Οταν δὲν εἶχα κανένα νά συνεννοηθῶ,—κι' εὐτὸ δινόταν συγκάνε,—σήκουνα ἀντίλιπο χτυπώντας τὸ κουτί στὸ πλευρὸ τῆς βάρκας. Σέμιζαν τότε τέ γύρω δέση μὲ κίνδους ἀπὸ θήγους ποὺ διο καὶ πλάτανον, καὶ ἤρθιζε ἔτσι τὰ δέση καὶ τὰ λεγκέδια, έποιε ὁ θηριοδεμαστῆς τὰ ζῶα του, ώσπου νά ἀκούειν τὸν βρυχηθῆμό τους.

Τὰ ζεστά βράδια, συγκά καθόμουντα στὴ βάρκα, ἐπαιδὲ φλάσιτο καὶ θύλεπτα τὴν πόστροφα, ποὺ ἐμοιαζεις μαγεμένη, νά τριγρίζει, καὶ τὸ φεγγάρι νὰ ταξιδεύει στὸ βιβλὸ τὸν σπαρμένο μὲ κλαδιά τοῦ δέσσους. 'Άλλοτε εἶχα θέτει σ' αὐτὴ τὴ λίμνη, χωρὶς σκοπό, μ' ένα σίντροφο. 'Ανέβαμε φωτιά στὴν δύση, γιατὶ νομίζεμε πώς τραβζοῦστε τὰ φέρια καὶ πιέναμε μερικά μὲ λίγα σκουλήκια περιεμένα σὲ δυχιστρι. 'Οσκεν τελειώναμε, ἀφρὰ τὴ νύχτα, πετούσαμε τὰ φλεγματικά κλαδιά φύλιά στὸν ἄέρα σά ρουσκέτες. Καθώς ἐπερπαταν στὴ λίμνη, Ισθηναν ἐκομιπώντας στὸ νερό, μὲ δυνατὸ σφρίγημα, καὶ βρισκόμαστε ξερινά στὶς βαθὺς σκοτάδι. Σηριζόντες κανένα τρεγουεδάκι γυρίζαμε ίκενά στὸ ποστεινὲ στὶς κατοικίες τῶν αἰθρώπων. Τώρα πιά, εἶχα κάνει τὸ σπίτι μου κοντά στὴν δύση!

Καμιά φορά, ἀφοῦ έμενα σὲ κανένα φελεοῦ σπίτι τοῦ χωριοῦ ἀργά δωστού μάλι η οἰκογένεια νὰ πάιει γιὰ θέρο, γύριζε στὸ δέσσος καί, ξερντας στὸ μυαλό μου τὸ τί θὰ φάω τὴν Θάλη μέρα, περνοῦσα τὰ μεσάνυχτα ψαρεύοντας μὲ μιὰ βάρκα στὸ φεγγαρόφωτο, κι' έκονυγε τὶς σαρενάτες τῆς κοικουβάγιας: καὶ τῆς άλεκοῦς, καὶ τὶς κότες ποὺ δηργεις ποῦ καὶ ποῦ κανένας έγγνωστο ποντέ κοντά μου.

"Ολε κύτε ήσαν πολύτιμες για μένα. Μή την δηγυρά σὲ βίβος
κάπου είναισι μέτρα, περιτριγυρέσθμουνα καμιά φορά ἀπό χι-
λιάδες μικρές πάνωτροφες πού τάρεζεν την ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ
μὲ τις ούρδες τους, στὸ φεγγαρόβρυτο καὶ ἐρχόμουνα σὲ ἐπαρθῆ
μὲ ἄλλα φαρέκια, βεβηπόντε μέτρα πὸ βαθή, μὲ μόνα δεσμού
μες τὴν πετονά. Κέπουν κάπου εἰσθενόμουνα μὲ σκοτεινή πα-
ρουσία στὸ βίβο, ποὺ τρεβούσε τὸ σπάγγο, ἀβέβαιη ἀκόμα καὶ
ἀναπορέσσοτη. Στὸ τέλος, δρυστήκων πρὸς τὸ ἔξω καμιά πέ-
πτροφα δικτερικούμενη, ποὺ χτυπιόταν στὸν άέρα. "Ήταν πολὺ¹
περίεργο κροτάντων τις σκοτεινές νύχτες, ποὺ οἱ σκέψεις αὐτοῦ
εἶχανε περιπλανήθει σὲ πλανή, κοσμογονικά θέματα, νὲ εἰσθά-
νεσσαι τὸ Θάρρο αὐτὸ τίκνηρα ποὺ έρχεται νὲ βιοκόψει τὰ δυνιρά
σου καὶ νὲ σὲ ξεναφέρει σὲ ἐπαρθῆ μὲ τὴ Φίση. Θεινάτανε σὲ νὲ
ήταν ἄλλο τύπο πιθανό, νὲ πετάχω τὴν πετονά μου στὸ περγάδη
σκοτάδι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, καὶ νὲ πάσω δύο φέρεις
άντι γιὰ τιν.

ΑΓΓΩ ποὺ βλέπει κανεὶς απὸ Λίμνη τοῦ Οδαίλυτου - δὲν εἶναι
μεγαλόπρεπο, ἀν καὶ εἶναι πολὺ θμορρό, αλλα μπορεῖ νὲ διαδι-
φέρει πολὺ διολον κατοικεῖ καιρό απὸ όχθες της. "Όριας τὴ λίμνη
αὐτῆ εἶναι τόσο βαθή καὶ τόσο καθηκρή, ποὺ δίδιξε νὲ μελήσου
ιδιαίτερα. Εἶναι ἑνα όλοκληρο βαθυτερόντο περγάδη, μισθοῦ μᾶλι
μακρό, μὲ δικέ μάλι καὶ τριπλά τέταρτα περιπέρεια, περίπου δέκατα
Ένα καὶ μισθό δικτέριας ἐπιφάνεια. Μήτ εἰώνια πηγή διάδικτα σὲ
διάση ἀπὸ πούντε καὶ βελανιδίτε, χωρὶς νὲ βλέπουμε νὲ φέύγει τὴ
νὲ έρχεται νερό διπλὸ τὰ σύνιερα καὶ τὴν ἐξέτμιση. Οἱ γύ-
ρω λόφοι ὑψώνονται, διπλού, ἀπότομα, ἀπὸ τὸ νερό, διεκπέντε δὲ
ζίκοις πάντε μέτρα, ἐνώ ποτοσκατούχα καὶ ἀνατολική φτάνουν
στὰ σαράντα καὶ στὰ πενήντα μέτρα. Εἶναι οἵοι σκεπούμενοι
μὲ δάσοι. "Ολα τὲ νερά μας απὸ Κόνκορντ ἔχουν τὸ λιγότερο διὰ
χρώματα, Ένα ποὺ βλέπεις ἀπὸ μακριά, καὶ τὸ δίλλο ποὺ βλέ-
πεις διετονάσσει. Τὸ πρώτο ἔξαρτεται περισσότερο ἀπὸ τὸ
φῶς καὶ ἀκολουθεῖ τὸ χρώμα τοῦ οὐρανοῦ. "Οπαν δὲ καιρός εἶναι
καθηκρός, τὸ καλοκαίρι τὲ νερά φαινονται ἀπὸ μακρή ἀπόσταση,
γαλέξια, θιαστήρα διετονάσσει. "Οπαν δὲ καιρός εἶναι τε-

ρεγμένος γίνονται σκούρα μαλιβιά. Η θέλεσσα δικαίωση λένε πώς είναι γελάσια τή μιά ήμέρα καὶ πρώτην τήν Ελλην χωρίς νό έχει διλάξει φανερά ή ἀγρέστρωφα. "Έχω ιδεῖ τό ποτάμι μας, τὸν καιρό πού τό τοπίο εἶναι φυστασμένο μὲν χιόνι, νέο πλέοντες χρῶμα πρόστιν αὐτὸν χρωτοριῶν. Μερικοί λένε πώς τό γελάζιο εἶναι τό καθευτὸν χρῶμα τοῦ καθηροῦ νεροῦ. "Οτεν δικαίωσης τό νερό μέσος ἐπό τή βάρκα φαίνεται πολὺ μαρφαρετικό. "Ετοι καθώς εἶναι ἀνάμεσος στή γῆ καὶ στὸν οὐρανό, έχει λίγο καὶ ἀπό τέ δύο. "Αν τό ίδεις ἐπό τήν χορυφή τοῦ λόφου, καθρεφτεῖς τό χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, ἀπό κοντά δικαίωσης, εἶναι κειρινωπό στίς δύθες πού φαίνεται ή δύμας κι' οὔπερα γίνεται ἀνοιχτό πρόστιν, πού σιγάσιγά σπουραίνει καὶ τίνεται σκούρο πρόστιν στό κέντρο τής λίμνης. Μὲ δραμάτους φωτισμούς φαίνεται ἀνοιχτό πρόστιν, ἀκόμη καὶ ἐπό τήν χορυφή τοῦ λόφου. Μερικοί ὑποστηρίζουν πώς αὐτό εἶναι γιατὶ καθρεφτεῖς τή βλάστηση. "Όμως εἶναι τό ίδιο πρόστιν κοντά στήν δύμη τής δύθης διπού περιάδει διαδηρόμενος. Καὶ τήν δύσεων, κρίνεται σπετεταχτοῦντε τά φύλλα, φανετες τό ίδιο. Μιαρεὶ δικαίωσης νέο γίνεται Ετοι γιατὶ τό γελάζιο χρῶμα ἀνακατεύεται μὲν τό κειρινό τής δύμας. Τό ίδιο γίνεται δεσμού τήν δύσεων ἐπό τή βάση δι πάγκος λίσματος καὶ σημητεῖς στενό κανάλι, γύρω ἐπό τό δικόρια παγιόμαντο κέντρο. "Όπως καὶ δια τά διάλια νερό μας, έτοι καὶ τοῦτο δεσμού εἶναι πολὺ περιγρένο καὶ ὁ καιρός εἰναι καθηρός, φαίνεται πού σκούρο γελάζιο ἔπι τοῦ οὐρανοῦ. Σὲ κάτι τέτοιες δύρες, δεκα μέσος στή βάρκα μου κοιτάζω καὶ πάνω καὶ κάτω γιὰ νέ βλέπω καὶ τό καθρέφτεισμα, έχω ιδεῖ τό πνεύμαριτο καὶ ἀπεργράπτο διαρρόη γελάζιο χρῶμα, πού ζατραποβαλλέται σὲ λαπίδες τῶν σπαθιών από φῶς. πού γελάζιο ἐπό τόν οὐρανό. Κάθε τόσο γελάζει μὲν τό σκούρο πρόστιν πού έχουν οἱ ἀποκάτετο πλευρές τῶν καρπάτων. Εἶναι ένα πρασινωπό γελάζιο σὲ μερικέ τζέματα ή αὐτὲς ἔχειν τέ καρπάτες χειμωναρτικού σύρρων τοῦ βλέπει κανεὶς μέσος ἐπό τά σύννεφα στό βασίλευσμα τοῦ ήλιου. "Όμως ένα ποτήρι γεμάτο μὲν τό ίδιο νερό φαίνεται δύρωμα αὐτὸν δέρε. "Ετοι κι' ένα μηγάλο τζάμι έχει ένα πρασινωπό χρῶμα τῶν ένα μικρό καρπατάνι τοῦ Ήλιου γιαλικοῦ εἶναι δύρωμα. Πόση πασσάτητα νερό τοῦ Οδελητον θὰ χρειαζότανε γιὰ νέ δύ-

αττί αὐτὸς τὸ πρωτηκαπέλο χρώμα, ποτὲ μέντος δὲν τὸ βρῆκα. Τὸ νερό τοῦ ποταμοῦ μας εἶναι σπουργό η πολὺ σπουργό καφετί δεσμός κατάδεξας κανεὶς κάτιν καὶ δυνάς τὸ νερὸν κάθε συνηθισμένης λίμνης, δίνει καὶ αὐτὸς μιὰ κιτρινωπή διπόχρωση στὸ σῶμα τοῦ καλυμβητῆ. Τὸ νερὸν δύμας τοῦτο ἔχει μιὰ τέτοια κρυστάλλινη καθαρότητα, ποὺ τὸ σῶμα τοῦ καλυμβητῆ φεύγειαν διπόρια σὲν τὸ άλέβαστρο. "Ετοι καθίνις τά μέλη ἀλλάζουν σχῆμα καὶ φεύγονται πιὸ μεγάλα, δημιουργεῖται δὲ πιὸ περάβενη ἐντύπωση, ἔμεινε νά τὴ μελετήσεις ἔνας Μιχαήλ." Αγγελος. Τὸ νερὸν εἶναι τόσο διάφανο, ποὺ δὲ βιθὸς διακρίνεται εύκολο σὲ βάθος δέκα εἰς δεκαπέντε μέτρα.

"Οτεν κινητήρια καντίς καὶ βίάζει τὶς πίστροφες, σκέπτεται πάσις πρέπει νά ζούνε πολὺ δύσκολητική ζωή, γιατί σίγουρα δὲ θά βρίσκουντες τίποτε σπουδαῖο νά φένει ἔκει μέσα. Μιὰ φορά, τὸ χειμώνικι, πρέπει πολλά χρήματα, διανικαία τρύπες στὸν κάρχο γιά νά πιάσουν κάτι φέρια ποὺ τὰ λένε «λύκους», τὴ σπηλιά τοῦ βγῆκα στὴν δύση, πέταλα τὴν ἀξία μου πλών καὶ ἐπεστ κατ' εὐθείαν μέσσα σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τρύπες διπού τὸ νερὸν εἶχε κάποιν δέκα μέτρα βάθος. 'Από περιέργεια, ξάκλωσα πάνω στὸν πάγο καὶ κοιτάξε μέσα στὴν τρύπα. Είδε τὴν ἀξίαν, δρόμο, νά κυματίκει θλαφρά μὲ τὴν κινηση τοῦ νεροῦ. Καὶ ἔκει θά έρενε παντοτικά νά σκουριάσσει δὲν δὲν τὴν ἀπανα. Έκενε μιὰ ἀλληλ τρύπα, ισο-Ισο ἀπὸ πάνω τῆς, μὲ ἓνα μαχαίρι τοῦ πάγου ποὺ εἶχε, ἐκοψά έπειτα τὸ πιὸ μακρύ κλαδί ποὺ μπάρεσε νά βρεῖ, έκανε μιὰ θύλειν, τὴ στερέωσι στὴν δικρη του καὶ φέρειχε τὴν ἀξίαν μου.

"Η δύση τῆς λίμνης εἶναι μιὰ ζώνη ἐπὸ διπόρες στρογγυλεμένες, λίσσες πέτρες, αὖν ἔκεινες ποὺ στριώνουν τοὺς δρόμους, ἐκτὸς ἀπὸ μιά-διδυ μηματιδίες' καὶ σέναι τόσο ἀπόκρημνη, ποὺ σὲ πολλὰ σημεῖα, ἐπειδὸν πήδημα στὸ νερὸν καὶ δὲν πατάνεις ποτὲ. Ήπειροι πιστεύοντα πόλες δὲν ἔχει καν βιθό. Λάσπη δὲν εἶναι πουθενά καὶ ἔνας ἐπικελλιαίος παρατηρητής θά θέλει πόλες δὲν ἔγειται μέτε φύκια. "Όσο γιὰ φυτά, ὄπτας ἀπὸ τὲ φυτά τῶν μαρῶν χωραριών ποὺ τὰ σκέπασσε ἡ λίμνη τελευταῖα καὶ δὲν ἀνήρισμαν πραγματευεῖσθαι αὐτῇ, μέστο πολὺ μικρά χρόνια μπορεῖ νά διακρίνεται κανεὶς ἐν προσέξει. "Όλα αὐτά τὰ χρήτα εἶναι καθαρά καὶ λαμπτερά ὅπιας, τὸ νερὸν ποὺ μέσα γεννιέθριαν. Οἱ πέτρες προχωροῦν λίγο

καὶ μέσα στὴ λίρην μὲν ὑστερὰ ὁ Βιβλὸς εἶναι καθηρῆ ἀρμός, ἔκτος
στὰ ποὺ βαθίᾳ συμπεῖται, ὃντου ὑπέρχαντα συνήθως μερικά κατακέ-
θει, τοις ἀπὸ τὰ σάπια φύλλα ποὺ κυλοῦν ἡς ἐκεῖ ἀμέτρητα χρή-
ματα τέρα. Καμιά φορά, ἀκόμα καὶ τὸ χειμώνα, ἡ δύγκυρκ μπο-
ρεῖ νέ φέρει στὴν ἐπαράνετα κανέτε Σωκράτη, πράσινο χρῶτα.

Ἐγουμεὶς ἀκόμα μὲν λίρην ἀπεράλλαχτη σὲν κι' αὐτῇ, τῇ
λευκῇ λίρην, περίπου ὕδωριστη μὲν τε μυτικότερα. "Οὐασ, μὲν
καὶ γνωρίκω τὶς περισσότερες λίμνες τῆς περιοχῆς σὲ ἀκτίνα Βά-
δοντος μέλις, θὲν ἔφειρο μότε τὸ ἐκεῖ τρίτο διπ' εὐτῇ τὴν καθηρῆ
λίρην. Πολλοὶ λαοὶ τοις ἡπταν τὸ νερό της, τῇ θαύμασσαν, τῇ βι-
θυνέτρησσαν καὶ τὴν πέρασσαν, μὲν τὸ νερό της εἴναι διάφενα δύονες
πάντα. Τοις, ἐκεῖνο τὸ ἀναιξάπτικο πρωτό, έστει δὲ Ἀδάμ καὶ
ἡ Εβα θιάχτηρεν ἀπὸ τὸν Παράδεισο, ἡ λίρην Οὐδάκυτεν νὰ δ-
πέργη διόδια καὶ τότε, στεπασμένη ἀπὸ χιλιάδες πτώσεις καὶ χῆ-
νες ποὺ δὲν εἰχαν ἀκούσει γιά τὸ θιάχτηρο τῶν πρωτόπλαστων,
μὲν καὶ ζούσσαν ἔστι λένοντασσες στὲ γέργαρες νερά, σὲ τέτοιες
λίμνες. Αχόμα καὶ τότε δὲ εἶχε ἀρχίσει ν' ἀνθείνει; καὶ νέ κατε-
βαίνει, θὲν εἶχε καθηρέσσει καὶ θὲν εἶχε χρωματίσσει τὸ νερό της μὲ
τὸ χρώμα ποὺ ἔχουν σύγερα. Θά εἶχε ἀπὸ τότε πάρει τὸ δικαλωματ
ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν νὰ εἶναι ἡ μοναδικὴ λίρην Οὐδάκυτεν στὸν κάπω
καὶ νὰ ἀποστάλει τὴν οὐράνια Βροτοῦ. Ποιὸς Εἶρει σὲ πόσες γε-
μίνες λογοτεχνίες νέ ἥτον αὐτῇ ἡ Κεσταλία Πηγή! Καὶ τὶ νύρ-
φες νὰ πηγασαν νέ τὴν θεαμάζουν τὸ Χρυσὸν Αἰγανέ! Εἶναι ἐν
κύριαντα μὲν ἀστραφτερή διμορφή, ποὺ φορεῖ ἡ Κάνκερντ στὴν
καρδιά της.

"Τοις δὲ πρώτος ποὺ έργασσε ἡς κύτῳ τὸ πηγάδι νά δηγυςσε με-
ρικὲ ίχνη ἀπὸ τὰ βούματά του. Εἴδα μὲ δικληνή γύρω ἀπὸ τὴ
λίρην, ἀκόμα καὶ ἐκεῖ ποὺ ἔνα πυκνὸν δάπτας κόβεται ἀπότομε στὴν
δυτική. Ένα στενό μανοκάπτε, αὐλαῖρος, στὴν διάρκηταντη λαροπλάκυα,
νά ἰδιαίνεται καὶ νέ πέρτες, νά πληγάλεις καὶ νά ἀποφαυρύνεται
ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ νεροῦ, πολὺ δύσια δεῖ καὶ οἱ ἀνθρώποι τῆς πε-
ριοχῆς, ἀνοιγμένο ἀπὸ τὰ πόδια τὸ χερσάσινο χυντηργάν. Αὐτὸς φαίνεται
ἀκόμης καθηρότερος σὲ δύοις στέκεται στὴ μέση, τῆς λίρης τὸ
χειράνια, καὶ ἀφοῦ πάσσει λίγο θλαφθεὶ χύνει, γιατὶ ἔστι φαίνεται σὲ
μὲν καθηρή, κυματιστή γραμμή, χωρὶς νέ μπερθεύεται τὸ σχῆμα

άπό τοὺς θάλαινος γεὶ τὸ κλεθῖα, δύοις γίνεται τὸ καλοκαίρι. Ὡς
αὗτος τῆς θάλας ποὺ θὲ χειστεῖ καμιὰ μέρη ἀκεῖ, θὲ διατηρεῖ
τοὺς κάποιοι ἔγινοι ἀπὸ τὸ στρογγόνιον αὐτὸν μονοπάτες.

Τὸ νερὸν τῆς λίμνης ἀνεβαίνει καὶ κατεβαίνει, μὲν κανεὶς δὲν
ξέρει τὶ ρυθμὸν διαδοθεῖει καὶ δὲν εἰναι σχέση μὲ τὴν ἐποχήν.
Πολλοὶ δύοις διαφορετικὲς γνῶμες. Συνήθως εἶναι τὸ νερὸν φη-
λότερο τὸ χειμώνα καὶ χαμηλότερο τὸ καλοκαίρι, δὲν καὶ δὲν ἀνο-
λογίζεται πιστὸς τὶς βροχὴς ἢ τὴν Εποχήν. Θυμέλει τὴν ἐποχήν ποὺ
ἡταν κάποιο μέτρο χαμηλότερο ἀπὸ τότε ποὺ Εὔησε ἀκεῖ
κοντά. Τὰ διαδ τελευταῖς χρόνοι δύοις ἀνεβαίνει σταθερό, καὶ τώρα,
τὸ καλοκαίρι τοῦ 52, εἶναι ἐνάμιση μέτρο ψηλότερο ἀπὸ τότε ποὺ
ἔμενε ἀκεῖ. "Οὕτω, τὸ νερὸν ποὺ κατρακυλᾶται ἀπὸ τοὺς γύρους λό-
φους δὲ δικαίολογεῖ τόσην αδέησην καὶ τὴν εἰλικρίνην πρέπει νὰ τὴν Λη-
τήσαι κανεὶς στὶς βαθύτερες πούρες. Τοῦτο τὸ καλοκαίρι, ἢ λίμνη
δρυγεῖς καὶ πάλι νὰ πέρτη. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτο πώς αὐτὸν αἱ χι-
ματισμοὶ, εἴτε κανονικοὶ εἴτε δρῦ, χρειάζονται, δύοις φεύγεται,
πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ γίνουν. Ἀπὸ δὲ τὶς δύο παραπολούμενές ὁν-
τώρες, πιστεῖν πώς σὲ δύοδεκα ἢ δεκαπέντε χρόνια ἀπὸ σήμερα,
τὸ νερὸν δὲ εἶναι δύο χαμηλά ἡσταν τὴν ἐποχὴν ποὺ τὰ πρωτοείδη.
"Η λίμνη Φλίντ, ἥνα μήλη διατολούμετερα, συμφωνεῖ μὲ τὴν λί-
μνη Οδώλιντεν καὶ τελευταῖς ἔργοις στὸ μεγαλύτερο ὄψος τῆς
τὴν θεῖα ἐποχὴν μὲ τὴν λίμνη Οδώλιντεν. Τὸ ίδιο γίνεται καὶ μὲ τὴν
Λευκὴν Λίμνην.

Αὐτὸν τὸ ἀνεβοκατέβασμα δύοις τῆς λίμνης Οδώλιντεν χρη-
σιμεῖνει σὲ κάτι : τὸ νερὸν ποὺ στέκεται σ' αὐτὸν τὸ μεγάλο ὄψος
ἴνα χρόνο ἢ καὶ περισσότερο, διν καὶ διασκαλεῖν τὸ βέβιομερον γύρω
ἀπὸ τὴν λίμνην, νεκρώνει τοὺς θάλαινος καὶ τὰ δέντρα ποὺ φυτρέ-
νουν στὶς δύθες του καθ., δταν πάλι πέρτες, ἢ αὐτὴ εἶναι δλονέ-
θερη. "Ετοι, ἀντίθετα μὲ τὶς θάλαις λίμνης ποὺ δύοις καθεῖ λίγα
έλλειγματα στὴ στάθμη τους, ἢ λίμνη Οδώλιντεν ἔχει πρεγραπταῖς
τὴν καθαρότερη ἀκτὴν δταν τὸ νερὸν εἶναι χαμηλά. Εἶναι σάν τὲ
χεῖλη δπου δὲ φυτρώνει γενειέδα.

Μερικοὶ θέλουσσαν νὲ ἔξηγγίζουν πῶς γίνεται καὶ εἶναι ἢ δικτῆ
τόσο κανονικά πλακοστρωμένη. Οἱ συμπαλίτες του Εὔονος διοι
δικούσσει τὸ θρύλο—οἱ ποὺ γέρος μοῦ λέντε πώς τὸ δικούσσει στὰ

νιάτα τους—πώς την πολιό καιρό οι Ἰνδιάνοι είχανε γυαρτή στὸ λόφο καὶ δρύσεων νέα βρίσκουν τὰ θεῖα—διὸ καὶ αὐτὸς τὸ ἐλέγεται μὲν τὸ ἔχον τοὺς ἑρυθρόβερμοι—καὶ τότε ὁ λόφος σείστηκε καὶ ξα-φνικὰ θυμιστήρια καὶ μένο μιᾶς γυναικὸς ποὺ τὴν Ελεγκν Οὐάλκντεν σώθηκε. Εἴπαντες λοιπὸν πώς οἱ πέτρες κατερράκυλησαν μὲν τὸ σε-σμὸν καὶ ἔκανεν τὴν σημερινὴν δύσην. Τὸ βέβαιο εἶναι πώς κάποτε δὲν ὑπῆρχε λίμνη ἔκει καὶ πώς τώρα ὑπέρχεται. Καὶ ὁ Ινδιάνικος εἰπὼν θρίλος δὲ συγχρονεῖται καθόλου μὲν τὴν ιστορία τοῦ λόφου δέπομικον, ποὺ θυμάται περίφημα, πῶς δτεν πρωτοπήρεις ἔδει γιὰ φεβδωτοκοπία, εἰδὲ λίγο ἀπὸ νὰ βγαλνει καὶ τὸ ρεβδὲ νὰ ἀπιμένει στὴ επιρρή του πρὸς τέ ἔκει. Τότε ἀποράσιος νὰ σκάψει πηγάδι. “Ουσα γιὰ τὶς πέτρες, πολλοὶ πιστεύουν πώς δὲν μπορεῖ νὰ τὶς ἔχουν κάρει τὰ κύματα ἀπὸ τοὺς γύρους λόφους. Βλέπεται διαφορά, πώς οἱ λόφοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τὶς θάλασσας πέτρες καὶ πώς, ἔκει τοῦ περικέτη ἡ σιδηρόδρομος, ὑποχρεώθηκεν νὰ τὶς στοιβάδεουν ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλην πλευρὰ του καὶ πώς οἱ περισσότερες πέτρες εἶναι ἔκει ποὺ ἡ έκτη, εἶναι καὶ πώς ἀπόγομη. “Ετοι λοιπόν, τὸ ζήτημα δὲν εἶναι πιὰ μνοτήριο γιὰ μένα. Μαντεύω σύτον ποὺ τὶς θετρώσε. “Λν τὸ θνομεῖ δὲν προέρχεται ἀπὸ καμιὰ Φεγγάλεικη περιοχὴ—τὸ Σάρρρον Οὐάλκντεν λ.χ.—μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ὑπο-θέσουμε πώς ἀρχικὰ λεγότανε Walled-in (λίμνη ἐντειχισμένη).

“Η λίμνη ἔταν τὸ θεάμα πηγάδι μου. Τὸ νερό της εἶναι πάν-τοτε καθαρό καὶ τέσσαρες μῆνες τὸ χρόνο, κρύο. Καὶ νομίζω πώς εἶναι πολὺ καλό, ἀν δχι τὸ καλύτερο στὴν πόλη. Τὸ χειμώνα, τὸ νερό ποὺ εἶναι στὸ μισούγρῳ δέρα εἶναι πιὸ κρύο ἀπὸ τὸ προστετε-μένο νερό στὰ πηγάδια καὶ στὶς πηγές. Τὸ καλοκαίρι διέλογε, τὸ νερό τοῦ Οὐάλκντεν δὲν εἶναι ποτὲ πολὺ ζεστό, γιατὶ τὸ βάθος τῆς λίμνης εἶναι μεγάλο. Καὶ δτεν ἀκόμα ἔκανε πολλὴ ζεστη, θβαζά-ζναν κουβάδι νερὸς στὸ κελάρι μου, κρύωντε τὴν υγκτα καὶ διμένε δρο-σερὸ καὶ διῃ τὴν ἀλλή, θρέφε. Καμιὰ φορά, ἐπίνα καὶ ἀπὸ μιὰ γειτονικὴ πηγή. Μιὰ ἐβδομάδας θετέρα, ἔταν καλὸ δτως καὶ τὴν ήμέρα ποὺ τὸ έβραλε στὸν κουβάδι καὶ δὲν ἐπαιρετε καὶ μυρωδιέ ἀπὸ τὴν άντλια. “Οποσος στήσει τὴ σκηνὴ του στὴν δύση τῆς λίμνης δὲν ἔχει παρά νὰ θάψει ζναν κουβάδι νερὸς στὴ σκάλα γιὰ νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὴ συλλαβή τοῦ πάγου.

Τά φέρια, δοτα είδα στὸ Οἰδώλυτεν, εἶχαν πόλη σφρυγτή σάρκα
ἀπὸ τὰ ἄλλα γιατὶ τὰ νερά ἤσαν καθηρά. Μερικά φέρια ἤσαν ἀρ-
ιεττά μεγάλα. Γενικά δημος, δὲν εἶχε πολλά φέρια ἡ Λέμνη. Ὑπάρ-
γουν καὶ βατράχων, καὶ μασχοπόντικοι, καὶ ποῦ καὶ ποῦ κακιά
γέλοντα. Καμάτ φορά, δταν ἐσπρωχνα τὴ βάρκα μου τὸ προσ,
ἀνησυχοῦσα μιὰ μεγάλη χελώνη ποὺ εἶχε κρυφτεῖ ἀπὸ κάτω τὴ
νύχτα. Τὴν ἁνοῦη καὶ τὸ φθινόπωρο περνῶν πάπιες καὶ χῆνες,
καὶ διο τὸ καλακαλέ φυγούσει ἐκεῖ τὸ χελιδόνη μὲ τὴν διστρη και-
λέ, καὶ διὰ πουλάκα ποὺ νερετίζουν στὶς πέτρες τῆς δύσης.
Ποῦ καὶ ποῦ ἔχω ἀνησυχήσει καὶ καντνα γέρακι ποὺ καθότενε
σ' ἑνα δέντρο τῆς δύσης, μιὰ ἀμφεβάλλων ἢν ἄγγισεν τὰ
νερά τῆς Λέμνης φτερά γλάρου ποτὲ, δπιας συμβαίνει αὐτὸς
Φατρο-Χατέψην.

"Οταν εἶναι γαλήνη βλέπει κανεὶς στὰ σημεῖα ποὺ τὰ νερά
εἶναι διαδ-τρία μέτρα βάθος, κυκλικοὺς σωρούς, διαδ μέτρα διά-
μετρο καὶ τριάντα ἑκατοστά δύο, ἀπὸ μικρές πέτρες, μεγάροπτες
ἄπολινά κάτας, καὶ γύρω σκέτη δύμα. Στὴν δρυὴ ἀναρωτίται
κανεὶς μήπως οἱ Ἰνδιάνοι τοὺς ξεπησαν ἐπιτηδεῖς ἐπέντει στὸν
πάγο καὶ δταν ἔλιωσε ἡ πάγος, βουλιάζειν στὸ βιθό. Εἶναι δημος
πολὺ κανονικὸς οἱ σωροὶ καὶ μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀνόρρωσκοι. Δταν
μπορῶ νὲ φανταστῶ τί εἰδους φέρια τοὺς κάνουν καὶ αὐτὸν προσ-
θέται ἑνα εὐγέριστο μυστήριο στὸ βιθό.

"Η ἀκτὴ ἔχει ποικιλία δοσ ρηγιάζεται γιὰ νὰ μὴν εἶναι μονό-
τονή. "Έχω αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸ νοῦ μου τὴν διδοντωτὴ διτική
δύση μὲ τοὺς βεβεῖς κόλπους, τὴν τολμηρότερη βορεινή καὶ τὴν
διαφορὴ νότια δύση, ποὺ θυμίζει νταντέλλει, μὲ τὶς ἀνεξερεύνητες
σπεριλές. Ποτὲ δὲ φαίνεται τόσο διμορφο τὸ δάσος δοσ δταν τὸ
βιθόπαυρε ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς Λέμνης, ἀπλωμένο σὲ λόφους ποὺ
ξργίζειν ἀπὸ τὴν δύση τοῦ νεροῦ. Γιατὶ τὸ νερό ποὺ μέσα καθηρ-
ωτήζεται τὸ δάσος δῆι μόνον εἶναι τὸ καλύτερο φύντο περὲ καὶ,
μὲ τὴν πολύμορφη ἀκτὴ του, δίνει εὐχάριστα φύνορε στὸ δάσος.
Δις: Υπάργουν ἐλαττώματα καὶ δικαραλίες ἔκι, δημος ὑπάργουν
δταν ἔχει βουλέψει ἡ ἄξια ἡ τὸ ἀλέτρι. Τὰ δέντρα ἔχουν ἐφθινο
γῶρο νὲ ἀπλωθοῦν καὶ τὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ στέλνει τὰ πιὸ γερέ
κλαδιά του πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ νεροῦ. Πολὺ λίγη σημείωσι

έχει άφησει τὸ χέρι τοῦ ἀνθρώπου, γιατὶ τὰ νερά πλένει τὴν δύνη
καὶ σήμερα δύος καὶ τρία χίλια χρόνια.

Μετὰ λίγην εἶναι τὸ πιὸ βιαρόφα καὶ τὸ πιὸ έκφραστικὸ χαρα-
κτηριστικὸ σ' ἓνα τοπίο. Εἶναι τὸ μάτι τῆς γῆς καὶ δύοις κοι-
τάσι μέσα σ' αὐτὸν μετράσει τὸ βέβας τῆς θύμας του τῆς φύσης.
Τὰ ψυχιδάντρα στὶς δύνεις εἶναι τὰ λεπτά ματθητικά καὶ οἱ λό-
φοι μὲ τὰ δάση τους γύρω εἶναι τὸ βαρύ μέτωπο τοῦ.

Μιὰ μέρες ποὺ στεκόμουνα στὴ στρατὴ δέμμουθιά, στὴν ἀνα-
τολικὴ διαρη τῆς λίμνης, μιὰ ἐλαφρὴ δυλίχη μ' ἐμπόδιοι νὰ βλέπω
χαθερά τὴν ἀπόκεντη δύνη, καὶ κατέλαβε γιατὶ λίγα πόνας η ἐπι-
φάνεια μοιάζει μὲ κρύσταλλον. "Ἄν γέρεις λίγο τὸ περάλι φα-
νεταις σὸν γνωστερὸς λεπτότατος ιστὸς πράχης ποὺ χωρίζει
τὸ ἔνα στρώμα τῆς ἀτμόσφαιρας ἀπὸ τὸ άλλο. Θὰ θεγγεις πόνας θὰ
μποροῦσες νὰ περιπτήσεις ἀπὸ κάτω χωρίς νὰ βραχεῖς, ὡς τοὺς
ἀπόκεντα λόφους, καὶ πόνας τὰ χειλιδόντα ποὺ πετοῦν ἀπὸ πάνω θὰ
μποροῦσαν καὶ νὲ καθίσουν στὴν ἐπιφάνεια. Καθίσεις
διπλακή, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ βάλεις σκιάδη στὸ μέτια σου τὰ
ζυθὸν σου χέρια, γιατὶ τὸν ἀληθινὸν μὲ καὶ τὸν καθηρετικόν τοῦ.
γιατὶ καὶ οἱ διοδοὶ λέμπουν τὸ ἔδρο. Καὶ ἐν ἀνάμετε στοὺς διοδοὺς, πρ-
οσθέτης τὴν ἐπιφάνεια, εἶναι πραγματωνὰ σὸν κρύσταλλο, ἔκτος ἐν
τὰ χειλιδόνια καμιὰ φορά τὴν ἀγγίζουν ή ἐν καμιὲ πάντα στε-
θεῖ νὰ τοψτήσει τὰ φτερά της. Τότε βλέπεις μὲ λεπτότατη λέμψη
νὰ ξεχωρίζει στὸ σημεῖο ἀποστῆς. Καμιὰ φορά ἐπίστρη, κανένα
ψέμα πηδάει καὶ διεγγάρει τόξο ἔνα περίπου μέτρο στὸν ἄπρα
καὶ βλέπεις πάλι τὴ λέμψη νὲ δημιουργεῖται στὸ σημεῖο ποὺ πε-
τάγεται καὶ στὸ σημεῖο ποὺ βουτάει μέσα. Εἶναι σὲ λιαρέντο
μὲ δροσερὸ κρύσταλλο ποὺ δὲν έχει παγώσει άκόμα. "Άιος τὴν
κορυφὴ τοῦ λόφου μπορεῖς νὰ τίσεις φέρια νὰ πηδάνε σὲ δύο συγε-
δῶν τὰ σημεῖα. Γιατὶ καὶ ἔνα χάρι ποὺ πηδάει νὰ πάσσει ἐντούπο
στὴν ἐπιφάνεια, γαλάζιο σὲ μᾶλιστη διη τὴν ἡρεύεια τῆς λίμνης.
"Απὸ τετρακόσια μέτρα μακριὰ μπορεῖς νὰ ξεχωρίσεις γυρίνο
νὰ προχωρεῖ στὴν ἐπιφάνεια, γιατὶ κάνει ἔνα μικρὸ σύλλαγμα στὸ
νερό. "Οταν η ἐπιφάνεια εἶναι πολὺ ταραγμένη δὲν ὑπάρχουν γυ-
ρίνοι. Τις γαλήνιες διακονίες θυμέρες βγαίνουνται καὶ περνοῦν γρήγορα
ἀπὸ τὴ μὲτα τὴν δύνη δύνη. "Ηρεύονται τὰ νεύρα σου τὰς διαφορες

φθινοπωρινές θμάτες πού ή ζέστη τοῦ ήλιου είναι έξειρετική εἰς χάριση, δεινά κάβεσαι πάνω σ' έναν κορμό δέντρου καὶ παρακολουθεῖς τοὺς κύκλους ποὺ κάνουν σύντα τὰ περάσματα σ' αὐτὴ τὴν ἐπιφάνεια, πού ἄλλως είναι ἀδρατή, ἀνέμεσα στὸν καθρέφτηδημενού σύραντα καὶ στὰ δέντρα. Σὲ δὴ αὐτὴ τὴν πλευτέλη ἐπιφάνεια, καὶ η παραμορφὴ ταραχῆ χάνεται διανέ καὶ οἱ τρεμουλιστοὶ κίνητοι σβήνουντες στὴν δύση καὶ οὐας πάλι δισυγάγουντες. Δέντροι μπορεῖ οὐτὲ φύρι νὰ πηδήσουν οὐτε γυρίνος νὰ καλυμπήσουν χωρὶς νὰ διαδοθεῖ αὐτὸς ἀμέσως μὲ κύκλους, μὲ γραμμές διμορφιῶς, οὐκ νὰ ξανθὸς τῆς ζωῆς, η ἀναπνοή τυρὸς στήθους. Δέντροι μπορεῖ νὰ ξεγιαρίσουν κανέλς τὶς διατριχύλες τῆς γερᾶς ἀπὸ τὶς διατριχύλες τοῦ πόνου. Πόνοι ἀποδέλτειν τὰ φαινόμενα τῆς λίγης. Τὸ κάθε φύλλο, τὸ κάθε χλαδί, λάμπει τὸ καταμεστήμερο ὅπως καὶ μὲ τὴ δροσιά ναυάρι τὸ πρωΐ. Κάθε κίνηση κουπιών, κάθε ἀγρύγυρη γυρίνου, δημιουργεῖ καὶ μιὰ λάμψη καὶ δεινὰ τὸ καντά πέφτει, πήσος γλωσσὸς είναι δινείλαδος.

Μιὰ τέτοια μέρα τοῦ Σεπτέμβρη ή τοῦ Ὀκτώβρη ή Νοεμβρίου είναι ένας τέλειος καθρέφτης τοῦ δέντρου δεμένους μὲ πέτρες ἀλλήγορα, τόσο πολύτιμος στὰ μέτικ μου δυο καὶ ἄν δισεν πολύτιμα πετρέβια. Δέντροι διάρκειας τίτοτα τῶν δύνης, τόσο καθηρό, καὶ μεῖζη τόσο πλατύ δυο μιὰ λίμνη, σὲ δὴ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Οὔρεντο νερό. Δὲ χρειάζεται φράχτες. Οἱ λαοὶ δρύενται καὶ φεύγουν γυρὶς νὰ τὸ μολύνουν. Είναι ένας καθρέφτης ποὺ ποτὲ πέτρα δέντροι μὲ τὸν πεύκον, πού δὲ ιδρέργυρός του δὲ καλίδει, πού η Φύση πάντα τὸν ἐπιχρυσώνει. Οὔτε τριχυμές, οὐτε σκόνη θεμπτώνται τὴν ἐπιφάνεια, πού μένει πάντα δροσερή. "Ένας καθρέφτης ποὺ μέσος του βουλιάζει η διούργυται κάθε εἰ ποὺ δρύεται νὰ τὸν λερώσει, μὲ τὸ ἔλαιορρὸ διεσκονόπισαν τοῦ ήλιου. Καθρέφτης πού δὲ βεμπάνει διὸ δικτυοτός μά ποὺ στέλνει τὴ δική του πνοή νὰ κυριατίσῃ. Ψηλὸν εἰς σύννεφα καὶ πάλι μὲ καθρέφτηζεται στὴν ἁγκαδιά του.

"Ένα χωράφι ἀπὸ νερό προβλέπει τὸ πνεῦμα ποὺ βρίσκεται στὸν ἄτρο. "Αδιάκοπα δέχεται κατωμέργυτα ζωῆς καὶ κίνηση ἀπὸ φύλλα. "Απὸ τὴ φύση του είναι κάτι ἀνύμεσα σὲ γῆ καὶ οὐρανό. Στὴ στεριά μόνο τὰ ζόρτα καὶ τὰ δέντρα κυματίζουν, μὲ τὸ νερό, αὐτὸ

τὸ ίδιο κυριεῖσες ἀπὸ τὸν ἄνεμο. Βλέπεται τὰ σημεῖα ὅπου τὰ
ἄγγεις ἡ αὐτὴ γιατὶ ἀφήνει λόγιφεις πέπον τῆς.

Οἱ γυρίνοι χάνονται στὸ τέλος τοῦ Ὁκτώβρου, ὑπὲν ἔρχονται
οἱ παγωνίτες. Καὶ τότε, καθὼς καὶ τὸ Νοέμβριον, συντίθισαν ὅτιν
τίκτοτα ποὺ νά κυριεῖσες τὴν ἐπιφάνεια, δεῖται ἡ ἡμέρα εἶναι
χαλή. "Ἐνα διπόγεμε τοῦ Νοέμβρου, μέσος στὴ γαλήνη ποὺ ἀκο-
λούθησε τὴν ἀτέλειωτη βροχή, δεῖται ὁ οὐρανὸς ἥτεν ὀλόπτελα σκε-
πασμένος, καὶ ὁ δέρας γεμάτος δριμύλη, πρόσοξα πώς ἡ λέμνη ἦταν
ἀπίστευτα στρωτή, τόσο ποὺ ἥτεν βίσκολο νά διακρίνει κανεὶς
τὴν ἐπιφάνεια τῆς. Δέν καθρέφτης πιὰ τὶς ζωηρὶς ἀποχρώσεις
τοῦ Ὁκτώβρου παρά τὰ σκούρα χρώματα ποὺ εἶχαν πάρει οἱ γύρω
λόφοι δρυῶν κάθε Νοέμβρη. "Ἄν καὶ πέρασσα δυστακά μποροῦσας,
τὰ ἔλαιρρα κύρια ποὺ ἔκανε ἡ βάρκα μου ἐφταναν δυστακά μποροῦσα νά ίδω καὶ ἔδειν μιά ἀνύμωση δύνη σὲ δ.τι καθρέφτη-
ζόταν στὸ νερό. Καθὼς δρυς καταζα τὴν ἐπιφάνεια, ζήλεσε ἔδω
κι' ἔκει μιὰ ἀγνή γυναικάδα, σέ νά εἶχανε ξερόγει γυρίνος ἔκει
τὴν παγωνία τοῦ γειμάνια, ἢ σά νά ὑπῆρχε ἔκει καμένη ποργή ποὺ
ἀναβλύζει ἀπὸ τὸ βιθό. Προσχώρησα μαλακά σὲ θνα ἀπ' αὐτὰ
τὰ σημεῖα καὶ ἔδια μὲν κατέπληξη μυριάδες μυριές πέρκες, κάπου
πάντες ἐντοσες ἡ κάθε μιά, μπρούντας μέσος στὸ πρόσωπο νερό,
ποὺ ἀδιάκοπα ἔπιαζαν καὶ πηδούσαν στὴν ἐπιφάνεια, ποὺ διφήνιν
ἀκόμη καὶ ρουσιάλες. Σ' αὐτὸν τὸ τόσο βιέφανο νερό ποὺ ἔμοιαζε
σά νά μήν έχει κατόλικον φιλό, ήτοι καθὼς καθρέφτης τὰ σύννορα,
μαζὶ φρεγύστανε σά νά εἶμαι σὲ ἀρρεστατο καὶ καθὼς οἱ πέρκες
κολυμποῦσσαν, εἶχα τὴν ἐντύπωση πάκις πετρούν. "Ησαν καλλίδες τέ-
τοκες δρέπαδες, στὴ λέμνη καὶ νόμικες πώς ἔπειρτε φιλή βροχή σὲ
ἔνα δρυσμένο σημεῖο τῆς. "Οταν πλησιάζεις ἀπρόσεκτα, τρομαζάνει
τὰ ψερέκια, βουτούσαντες ξερνικά καὶ περάζαντε τὸ νερό μὲ τὶς οὐρές
τους, σά νά χτυπούσαντες κανεὶς μὲ ένα φουντωτὸν κλεδί, καὶ Κητού-
σαν ἐμέσως κατεφθύγιο στὸ βιθό. Τέλος, ὁ ἀνεμὸς σηκώθηκε, ἡ
δριμύλη πύκνωσε, τὰ κύματα ἀρχίσαν νά τρέγουνε καὶ οἱ πέρκες
πηδούσαντες πολὺ φηλότερα ἀπὸ πριν, ἐκατοντάδες μαῦρα σημεῖδά-
κια, διὰ μαζί ἔπιαν ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια. Ἀκόμη καὶ ατὶς 5 τοῦ
δεκέμβρη ἔδια μιὰ φορά μικρὰ κυριατάκια στὸ νερό καὶ νόμισα
πώς σὲ λιγο Βέβρεγις ἐπειδή καὶ ὁ δέρας ἥτεν δριμύλη καὶ

βιάστηκα νὰ κωπηλατήσω πρὸς τὸ σχῆμα. Ξαρνιά δρὼς τὰ κυ-
ματάκια χάθηκαν καὶ δὲν ξενάγουνε. 'Ησαν πέρκες καὶ τρόμα-
ξαν ἀπὸ τὰ κούκια μέσο καὶ τρέζανε στὸ βυθό.

'Ένας γέρος ποὺ ἐρχότανε τακτικά στὴ λίμνη πρὶν ἀπὸ ἑταῖρα
χρόνια περίπου, μοῦ εἶπε, τοὺς διατὰς ἤταν σκατεινή, ἀπὸ τὰ γύρω
θάση, καμιὰ φορά τὴν ἐβλεπε γεμάτη πάσιες κι' ἀλλα νιφοπού-
λιας καὶ πάς ἥταν καὶ πολλοὶ ἔστοι γύρω. 'Ἐρχότανε νὰ φαργίει
μ' ἓνα παλιὸ μονόβουλο ποὺ εἶχε βρεῖ στὴν δύθη. 'Ηταν πολὺ κε-
καρπαγμένο, μᾶς τοῦ κράτησε πολλὰ χρόνια πρὶν νὰ βιολεῖται.
Δὲν ἤδει ποῦ ἦταν. 'Ανήκει στὴ λίμνη. Εἶχε κάποιες σκονες
γιὰ τὴν δημηράρδη του ἀπὸ φλοιώδες δέντρων δεμένες γερά. 'Ένας
βαλλας γέρος, ἔνας κανετάς ποὺ λύσαε κοντά στὴ λίμνη πρὶν ἀπὸ
τὴν 'Επανάσταση, τοὺς εἶχε πεῖ πάς εἶχε ἔδει μιὰ σιδερένια κε-
σσέλα στὸ βυθὸ τῆς λίμνης κάποτε. Καμιὰ φυρά κυλούσε ὡς τὴν
ἄκτη, μᾶς ἀν τὴν πληρούματας πίρρως πάλι στὰ βαθιά. Χάρηκε ποὺ
δύσκουσε γιὰ τὸ παλιὸ μονόβουλο. Θυράψαι πάς ὅταν κοίταξε γιὰ
πρώτη φορά μέσα σ' ἑκείνα τὰ βάθη, ξεχώρισε πολλοὺς μεγάλους
κορμούς δέντρων στὸ βυθό. Τάρα δρὼς ἔχουν ἔβαρανιστεῖ οἱ
περιαστέρες.

Τὴν πρώτη φορά ποὺ πέρασε μὲ τὴ βάρκα τὴ λίμνη Οἰνόη-
ντεν, ἤστεν ὄλδετελα περικυκλωθέντη ἀπὸ δάση, καὶ δριευμένα ση-
μεῖα της ἥσκεν τόσο σκιασμένα, ποὺ ἡ βάρκα περνοῦσε κάτω ἀπὸ
θύλαις. Οἱ λόρδοι στεις ἀκτὲς τῆς λίμνης εἶναι τόσο ἀπόκρημνος
καὶ τὲ δάση ἐπάνω τους ἥσκεν τότε τόσο πικνά, ποὺ καθίως κοίταζες
ἀπὸ τὴ δυτικὴ ἀκρη Εμοιεῖχαν σάν ἀμφιθέατρα. Πέρασε πολλὲς
δρας ὅταν ἤρχουσα ποὺ νέας, ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς, δημοῦ μὲ
διπρωχγε ὁ Ζέφυρος, ἀφοῦ εἶχε φέρει τὴ βάρκα μαῦ στὸ κέντρο.
Ξέπλουνε στὰ κελύφωματα τὸ καταφεσήμερο, καὶ φτιαροπολοῦσσα
σεπουν τριαζόμουντα δταν ἡ βάρκα ἀγγίζε τὴν δύμο. Τότε σηκω-
νόμουντε γιὰ νὰ ἴδουν σὲ ποιά ἀκτὴ μὲ εἶχε φέρει ἡ μαίρα μου. 'Ε-
κείνη ἥταν ἡ ἐποχὴ ποὺ ἡ τεμπελιά ἥταν ἡ ποὺ ἐλκυστεῖ καὶ ποὺ
παρεργατικὴ ἀποσχόληση. Πολλὰ μεσημέρια εἶχα κατερύγγεις ἔκαε
γιὰ νὰ παράσω ἔνας τὸ πολυτιμότερο κορμάτες τῆς ἡμέρας. Γιατὶ
ἥμουντε πλούσιος, ἀν θύει σὲ χρῆμα, τουλάχιστον σὲ ἡλιοφάντιστες
ῶρες καὶ καλοκαιριάτικες ἡμέρες καὶ τις ἔβδεια ἀνοικτόχερα.

Ούτε λυπάμαι πού δέν ξέρωντες περισσότερες στὸ ἔργαστήριον ἢ στὸ
θραδὸ τοῦ σχολείου. 'Ακὰ τότε βρώς πού θρυγα φέλο τὶς δύνες
εὐτές, οἱ ξυλοκόποι τὶς γύρνωνται δύνανται καὶ περισσότερο καὶ
δὲ θὲ μπορεῖ πάνεις νὰ βασίζει σὲ λίγα χρόνια μέσα αὐτὸς στὸ τοῦ
δέσσους, ἀλλ' ὅπου νὰ βλέπει, ποῦ καὶ ποῦ, τὸ νερό. Νὰ συχωρί-
σετε τότε τὴ Μοναχοῦ. Πώς νὰ κατευθύνηση ποντί σὲ ἀπογιγνω-
μένο δέσσος;

Τάρα πιά, εἰ καρμοὶ τῶν δύντρων στὸ βυθό, καὶ τὸ πολὺ^{τό}
μακρύλιο, καὶ τὰ σκιερὰ δάση δλόγυρο, Ήχουν δὲ φύγει καὶ οἱ
χειροκοὶ δὲ σκέπτονται παρὰ πῶς νὰ μετεφέρουντε τὸ λεπό νερό
τῆς Λίμνης μέσα σὲ αὐλήνες γιὰ νὰ πλένουν μ' αὐτῷ τὰ πιάτα
τους!

"Όμως διὸ θλαυς τοὺς χαρακτήρες ποὺ γνώρισε ποτὲ μου,
ἴσως ἡ Λίμνη Οἰνόλυτεν νὰ έγει τὸν καλύτερο καὶ πιστότερο γε-
ραικτήρα. Τὴν παρομοίεσσαν μὲ πολλοὺς ἐνθρόπους, μὲ λίγος ἀξι-
ζουν εὐτὴ τὴν ειρήνη. "Οσο νὲ διὸ οἱ ξυλοκόποι γύρνωνται τὶς ἄκτες
της καὶ οἱ Ἱρλανδοὶ έχτισαν τὶς παλαιοκαλύβιες τους γύρους καὶ δὲ
συληρόδρομος πάτρος τὰ σύνορά της, τὸ νερό δὲν ἀλλαχε, μέτρο
ἴγαν διλαΐζε. Δὲ γέρασε, δὲν πῆρε οὔτε μιὲν μόνην ρυτίδα αὐτὸς τὰ
τέσσες κύματα. Αὐτὸς μοῦ έγινε ἐντύπωση ξανά διπύκε, σὰ νὰ μήν
έβλεπε τὴ Λίμνη σχεδὸν καθὲ μέρα δέων καὶ εἰσεσι χρόνια. Νά τὸ
Οἰνόλυτεν, τ. Κώνιος Λίμνη, μέσος στὰ δάση τοὺς ἐναντόλυψις πρίν ἀπὸ
τέσσες καρφού. "Εξεῖ ποὺ καθίσαντε διάδοχοι δέσσος στὶς ἀκτὲς της,
ξεναγούρωνται σήμερα ἀλλ.ο, μὲ τὸ ίδιο κάφε. "Η ίδια σκέψη
ἀνεβαίνει ὡς τὴν ἐπιφάνεια, δηπως καὶ τότε. Είναι τὴ ίδια γερά
καὶ ἡ ίδια εἰστυχία γιὰ τὴ Λίμνη τὴν ίδια καὶ γιὰ τὸ Δημοσιογρά-
φης καὶ, μάλιστα, μπορεῖ καὶ γιὰ μένα. Σίγουρα είναι τὸ έργο ἐνὸς
τίμου δημοσιογράφου ποὺ δὲ γνώριζε τὸ κακό. Στρογγύλωσε τὴ
ἄκτη μὲ τὸ γέρο του, βάθυντε τὴ Λίμνη καὶ ξεκενάρισε τὸ νερό μὲ
τὴ σκέψη του καὶ, στὴ διαθήκη του, τὸ υληροδότησε στὴν
Κόνιαρντ.

Οἱ αιθηρόδρομοι πατὲ δὲ σταματοῦντες νὰ κοστάζουντε τὴ Λίμνη
Οἰνόλυτεν. "Όμως πιστεύω πῶς οἱ μηχανικοὶ καὶ οἱ θερμοποτὲς
καὶ οἱ διηγητοί, ποὺ τὴ βλέπουνται συγκά, θύγειν καλύτερος διθρωποι
γι' είντον τὸ λόγο. "Ο μηχανικὸς δὲν ξεχύνει τὴ νύχτα, τ. μᾶλλον

ή φύση του δέν ξερνάει πώς δυτίκωσε τό δραμα τῆς καθηρότητας με τοπλάγεστον φορά τὴν ἡμέρα. Καὶ μιὰ φορά νά τό ίδοινε τό μάτια του βογδάει γιατ νά καθηρόσει διόδ πάνω του ή διόδ Σταίητ και ή καπνό. Κέποιος πρότεινε νά διοριστεῖ τή σταγόνη τοῦ Θεοῦ.

Εἶτα πάνς ή λίμνη Οὐάλντεν δὲν έχει έβδομας. "Ομως συνέβαινε κάπως μά τή λίμνη Φλίντ, πού είναι στο μεγαλύτερο οἴκωμα, μά μάλισθα ἀπό ἄλλες μικρές λίμνες, καὶ ἀπό τὴν ἄλλη πλευρά, φανεται καθηρό πώς συνέβαινε μά τὸν ποταμὸν Κόνικορντ, πού είναι χαμηλότερα, μά μά δρομες μάλισθα ἀπό λίμνες. "Αν πέρα ὅλη αὐτή τή ζηλευτή καθηρότητας ἐπειδή ζει στην έρημετησσα στά δύση, παιδός δὲ θά λυπτόταν ἀν ποτὲ τέ κάπως διαθέματις νερό τοῦ Φλίντ έργωνται νά διακατευτοῦν μά τά ποτέ τῆς λίμνης Οὐάλντεν;

ΤΟ ΦΛΙΝΤ ή καλύτερα ή ἀμφιουδερή λίμνη στὸ Λίνκολν, πού είναι ή μεγαλύτερη λίμνη μας, βρίσκεται κάπου ἐν μίλια ἀνατολικά ἀπό τή λίμνη Οὐάλντεν. Εἶται πολὺ μεγαλύτερη καὶ λένε πώς σπειάζει ἐκεῖνης ἐνεργήτα έφτατη ἐκτάρια καὶ έχει πολὺ περισσότερα φέρια. "Αν τή συγκρίνουμε δρομες μά τὸ Οὐάλντεν είναι ρυχή καὶ δεινή πολὺ καθηρή. "Εντας περίπατος στὰ βάσης πρός τὸ μέρος της ἡγετινά συγχρά ή διεσκέδασθη μου. "Αξίζει τὸν κόπο δοτώ καὶ μόνο γιατ νά αἰσθάνομαι τὸν δινέμο νά φυσεις διασύνερα στὰ μάγουλά μου, καὶ νά θυμάμεις τή ζωή τοῦ ναύτη. Πήγαμε ἐκεὶ τὸ φθινόπωρο νά μαζίψω κάσταν, διαν ἐ δινέμος τὰ δρύινα στὸ νερό καὶ τὰ κύματα τὰ ἔργαλας στὰ πόδια μου. Καὶ μιὰ μέρα έργαται δὲ τὸ σάπιο ναυάγιο μιᾶς βάρκας. Τὰ πλευρά της είχαν φύγει σχεδόν διλεπτό, μά διετον πολὺ ἐντυπωσιακό τὸ θάλασσα. "Πλέγει αὐτά ποὺ έκρετε νά πει καθηρά. Σήμερα τιὰ αὗτα ξεγιώρεῖται ἀπό τὴν ἀμφιουδερή καὶ χόρτες ἔχουν φυτρώσει μά τάξη, σά νά τὰ φύτεψαν τὰ κύματα. "Έχει βρήκα καὶ κάτι περίεργες μπούλες διαστρέφγυλες ἀπό λεπτό χορτάρι, μά διόμετρο ἀπό μισή ἵντσα μέχρι τέσσερες ἵντσες. Αὗτας πηγασούρχουνται στὰ ρυχά νερά καὶ καριά φορά βγαίνουνται στὴν άμμο. "Αποτελοῦνται εἴτε ἀπό σκέτο χορτάρι είτε, καριά φορά, έχουνται καὶ λίγη άμμο στὴ μέση. Στὴν όρχη δὲ θέγε κανές, πώς συγκριτίζονται ἀπό τὰ κύματα τὰ

βότοιλα, μά νίνονται μόνο μιά έποχή του έτους. Πιστεύω πώς τέ κάμπα δὲ φτιάχνουν, μνημεῖα λεώνουν σιγά-σιγά ένα όλικό, που έχει κιβλικές σκληρυνθεῖ. Αὗτές οι μπάλες, ήταν ξεραθοῦνται, διατηροῦν τό σχῆμα τους παρατομέ.

Αίμην Φλίντ! Πόσο φτωχές είναι οι δυναστείς μας. Τί βι-καίωμα είχε δε βρώμικος καὶ ήλιθος χωρικός πού είχε κάποιο αγγίτα καλλιητέα στή Λίμνη, καὶ τής δώσει τ' άνομά του; Κανένας δέσποτος δὲ ήταν πού δὲ προτιμούσε νά καθηρεύται τό πρόσωπό του σε κανένα γνωμοτέρο διδάσκαλο. Πού άνθρωποι καὶ τις άγρο-πεπιες πού θ' αισιωμπούσανε στή νερά, τις κατεύθε σήγουρα σὲ λαζαρείους έπιστάτεσι! Έγώ δὲν πών νά τὸν ίδω αύτόν πού ποτὲ δὲ λαύστηκε στή Λίμνη, ποτὲ δὲν τὴν εἶδε, δὲν τὴν άγάπησε, δὲν τὴν προστάτεψε, δὲν εἶπε καλή καυβόντα γ' αὐτήν καὶ ποτὲ δὲν ευχαριστήσατ τό Θεόν πού την έσωσε. Καλύτερα νά θυτικεί τ' δικρά-της, ἀπό τέ ψάρια πού καλυμπάντα μέσο, ἀπό τέ άγρια κουλού καὶ τέ λόκε πού αυγανάζουν έκεί γύρω, ἀπό τέ άγρελαιλανδα πού φυ-τρώνουνε στις δύθες της, ἢ ἀπό κατέναν άγρια, έντρες ή παιδί, πού θέωξε καπέλο στήν ιστορία της. "Οχι διώσε νά τέ πέρει άπό κατένου πού δὲν έχει δικαίωμα έπάνω της, πού έχει μόνο πελι-χαρτα μὲ τίθους θέωκτηοις, ἀπό κατένου πού δὲ λογαριάζει τής άλιτα περέ μόνο στη χρήμα, πού ή περούνας του ήταν κατέρρε γιέ την δικτή, πού έξαντλήσε δλη τή γή γύρω καὶ δὲ ήθελε νά έξαν-τλήσει καὶ τέ νερά, πού δὲ ήταν άλιος νά τήν άλεισσοι γιά νά που-λήσει τή λέσπη της. Δὲ σέβομαι αύτε τό κτήμα εύτε τόβις κάπους θειενού πού δὲ καυβαλοῦσε τό τοπίο καὶ τό δέσδι του άνθρωπος στήν άγροδι, ἀν μπαρούσε νά τὸν πουλήσει, θειενού πού πηγανείσει στήν άγρορά γιά τὸν άληθινό δέσδι του, τὸ χρήμα. Τά χωράφια του δὲ δίνουνε καρπό αύτε τέ δέντρα του φρούτα. Μόνο διδάσκαλο. Προ-τυμώ τή φτωχεία πού χαρίζεται τὸν άληθινό πλοῦτο. Ενδιεφέ-ρομαι γιά ένεν ζύρδη καὶ τὸν σέβομαι μόνο δι' είναι φτωχός. Τί νά κάνω τέ πρότυπα έκείνα άγροκτήματα μὲ τή διαλεχτή καλλιέργεια, πού ή κοκκιά είναι τά μιαλά καὶ οι καρδιές τῶν άνθρωπων της; Σά νά καλλιέργειον κανείς πατάτες στὸν γύλι-γύρο τής έκοληστάς μὲ τις ταφόκαττρες! Οχι, δρι! "Άν πρόκει-ται νά δίνουμε στά διμορφότερε τοπία μας διάμεστα άνθρωποι, δι-

είναι τουλάχιστον, δύος ή Τικρή θέλασσα, σε ανάμνηση μιᾶς γενικές περίπτωσης.

Η ΛΙΜΝΗ ΓΚΟΤΖ, μάλλον μικρή, βρίσκεται στὸ δρόμο δύος πηγαδιών στὴ Φλάντα. Τὸ Φατρ-Χαλίβεν, ποὺ εἶναι συνέχεια τῶν ποταμῶν Κόνικορντ, εἶναι ἡνὶ μὲν νοτιοδυτικά. Ἡ Λευκὴ Λίμνη, εἶναι ἀνθεμού μὲν πέρα ἀπὸ τὸ Φατρ-Χαλίβεν. Αὗτες δύος, μαζὶ μὲ τὸν ποταμὸν Κόνικορντ, εἶναι ἡ χερά μου.

Ἄπο τότε ποὺ οἱ ξυλοχόου, ὁ σιδηρόδρομος καὶ ἡγάν στὸ έδιος καταπεπήσαμε τὴ Λίμνη Οινόλυτεν, Ιωας ἡ πόλη δμορροφῆ ἀπὸ δύος τῆς Λίμνης μας, πολύτιμο πετράδιον μέμφεσα σὲ δάσον, εἶναι ἡ Λευκὴ Λίμνη. Φτωχὸς δικράνη, γιατὶ εἶναι τόσο κοινό, εἴτε τῆς τὸ Εδώσαν γιὰ τὴν καθαρότητα τῶν νερῶν τῆς, εἴτε γιὲ τὸ χρώμα τῆς σιμμούδιας τῆς. Καὶ σ' αὐτὸ καὶ σὲ ἔλλας σημεῖα μοιάζει σὲ διάδυμη ἀδελφὴ μὲ τὴ Λίμνη Οινόλυτεν. Εἶναι τόσο διμοιξ λίμνης, ποὺ θὰ πρέπει νὰ συνθένονται κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. "Εχει τὴν ίδια μάκτη, δύο πέτρες καὶ τὰ νερά δύον τὸ ίδιο χρώμα. "Οπως καὶ στὸ Οινόλυτεν, έσται καὶ ἐδῶ θαν ἡ ἡμέρα εἶναι ζεστὴ καὶ κατάζεις μέσος ἀπὸ τὸ δάσος τοὺς κόλπους τῆς, τὰ νερά δύον ενα γαλαζοπεράσινο ἡ γλαυκὸ χρώμα. "Ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια πήγαντα γιὰ νὰ μαζεύω δέρμα ἔκει καὶ δὲν ἀπαφέ νὰ τὴν ἐπισκέπτομαι ἀπὸ τότε. "Ιωας θὰ ξερεστεῖ τὴν διαράσσουν λίμνη τοῦ Κίτρου Πεύκου, γιατὶ ἐδῶ καὶ δεκάπεντα χρόνια φεινόταν εἴκοσι ἥπο τὰ πεῦκα ποὺ τὰ λέμε κίτρινα, νὰ βγαίνει μέσοι ἀπὸ τὸ νερό αἱ ἄρκετη, ἀπόστρεψη ἀπὸ τὴν μάκτη. "Ελέγχει μάλιστα πώς ἡ γῆ εἶχε βιωλιέψει καὶ ήταν έγινε τὴ Λίμνη. Καὶ τὸ δύστρο εἶναι ἀπὸ τὰ πολλὰ δάσος ποὺ ἤταν ἔκει. Βρίσκω μάλιστα σ' εἴκοσι βιβλία τοῦ 1792 μὲ τίτλο «Τοπογραφικὴ Περιγραφὴ τῆς πόλης Κόνικορντ» τὸ ἀκόλουθο :

"Στὴ μέσῃ τῆς Λευκῆς Λίμνης, δυος τὰ νερά εἶναι πολὺ χαρηλά, φαίνεται ἐν δέντρῳ, ποὺ οἱ ρίζες του εἶναι δικατάντες μέρη κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς λίμνης. Ἡ κορυφὴ του ἔχει σπάσει καὶ ἡ διάμετρος του κορμοῦ του σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶναι περίπου διαράντας ἑκατοντά.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ '49 μίλησε μὲ κάποιον ποὺ Καῦστ πολὺ κοντά στὴ Λίμνη, στὸ Σάντεμπερυ καὶ μοῦ εἶπε πώς αὐτὸς Εβγαλε τὸ δέν-

τρο κάπου δικαστείται χρόνια πρίν. "Ηταν γεμάνως και έβγαζε κάρη στο τόπο. Είχε άποφασίσει, τό απόγεια, του βα τον βοηθούσεν κατ τι γέλεοντας, να ξεριζώσει τό παλιό κάτρενο πεύκο. Είδε λοιπόν πώς τό δύτερο ήταν διάποδα, μέ την κορυφή του μπογγού μάνη στήν άμμο, και ήταν εύοια σάπιο πού μόνο για κάθιμα έσται. Είχε ένα κομμάτι στήν καλύβα του μέ σημάδια ἀπό τήν άβηνα. Φανταζόταν πώς θα είχε περιστρέψει ἀπό τήν άκτη και βούλιαζε διάποδα. Ό πατέρας του, κάπου διγόντα χρονών, δὲν μπορούσε να βιαγθεί τήν έποχή πού δὲν ίππηρε τό δέντρο. Μερικά μεγάλα κλαδιά δύκρα φεύγονται στό βιθό και μέ τό κυμάτισμα του νερού μοιάζουν μέ τερέστιες νερόφιδες πού προχωροῦν.

Στάντια περπάτι βάρκα επάνω στή λίμνη, και λίγα πρέματα, μπορούνε να βάλουνε στή πειραιών τόν φαρά. Άντι για τό λουκό χρέο πού χρειάζεται λίστη, υπάρχουν οι γαλάζιες ζιζιές πού ίμφωνται μέδιντες μέπο τόν πάτρινο βιθό. Τέ φύλλα και τά λουκάδια τους πού καθηρευτίζονται στά γαλαζοπρέστινα νερά δίνουν μιά περέξηνά δρομούνα.

"Η Λευκή Λίμνη και τή λίμνη Ούδωντεν είναι μεγάλα κομμάτια κρύσταλλο στήν έποφάνεια τής γῆς, είναι Λίμνες Φωτός. "Αν πάγωμεν για πάντα κι' διν μπορούσεν να μικρίσουν τόσο πού να χωρούνται στή φαύλητε δύος άνθρωπου, θα ταίριαζαν μέ τά χέρια συλλίβων νέ στολίσουν κεφάλια αντικριστών. "Επειδή δριμώς είναι ίμπρε και τεράστια και είναι σίγουρα δικέ μας και τῶν άπογονών μας για πάντα, τά περαρρονούμε και κυνηγούμε τά διεμέντια τού Κοχινόρ. Είναι πολὺ καθηρές για να έχουν άμποροι εξίσα. Πόσο πού άρσεις είναι μέπο τή ζωή μας, πόσο πιο δύσφενα μέπο τό χαρακτήρα μας! Ποτέ δὲ διδαχτήκαμε τίποτε τό ταπεινό δικ' αύτε. Πόσο πιο δραματικά είναι μέπο τή στέρνη μπροστά στήν πόρτα τού στρόβη, έκει πού κολυμποῦν οι πάπιες του! "Έδω δραχεύται μόνο οι καθηρές σύγριστειες. Δέν έκτεψούμε τή φίλην δύο πρέπει. Τά ποντιά μέ τά φτερά και τά τραχουνίδια τους είναι στά δρομούς μέ τά λουκάδια, μά ποιός νέος η ποιά κατέβλει ταφιάζει μέ τήν πλούσια δραστηριά τής Φύσης; "Η Φύση έκθίζει πλούσιες έκει πού είναι μάρτη, μερικά μέπο τές πόλεις δύου μεταναστών. Και μιλάτε για σύρανδ, τοτες πού γεροπάζετε τή γῆ!

ΜΠΕΗΚΕΡ - ΦΑΡΜ

ΚΑΝΙΑ ΘΟΡΑ, περιπτωμέσα στά πεύκα, πού έβανθνουσεν σάν δίηθινοι νεοι, ή σάν στόλοι μέσα στή βάλανσα, τέλεια άρματα μένοι, μή τά κλεψίδει τους πού κυριατίζεντ στόν ένεμο καὶ πού άνεμεσά τους παιχνίδιαν οἱ ἀστίνες τοῦ βίου. Ήσεν τόσο ἄπολά, τόσο πρέσων, τόσο σκιερά τά πεύκα εύπι, πού πιεστέσι πώς οἱ Δρυάδες θὲ μποροῦσεν νὰ παρατηθούντ τὰ βελανίδες τους καὶ νὰ ἔρθουν νὰ χατούκησουν οἱ αὐτά. Η πήγαινα διε τὸ δέσσος μή τά θιατα, πλού ἀπὸ τὴ λίμνη Φλίντ, έκαι δποι τὰ δέντρα, σκηνεσμένα σχεδόν ἀπὸ τὰς ἀναρριχητικὲς σύρισσανιλίτες, πού δῆσ καὶ τιλγούσται ψηλότερα καὶ ψηλότερα, μοιάζουνε εἰς νὰ στέκονται μπροστὲ στὴ Βαλυχέλλα, καὶ δποι οἱ ψηλές κουκουναρές γεμίζουνε τὴ γῆ μή τά γεμάτε καρπὸς κουκουνάρια τους. Η πήγαινα διε τὰ δέντρα, δποι οἱ περάκενες λοιστήνος κρέμονται σὲ γιρλάντες ἀπὸ τὰ γύρω δέντρα, δποι μαγάλα μαντάρια σκεπάζουνε τὸ έδαφος, δμοια μὲ στρογγυλὰ τρεπτίκα στημένα γιὰ τοὺς θεοὺς τοῦ βάλτου, δποι φυτρώνουνε τὰ δύρια γαρύφαλλα καὶ τὰ θύλακονδια ποὺ τρέφονται μὲ τὴν υγρασία, καὶ δποι οἱ ἀγριοβατομούριες κέτουνε μὲ τὴν δμαρφιά τους τὸ διαβέτη νὰ Εγγύδει τὰ σπέιται του, νὰ θευμάζει καὶ νὰ μπαίνει εἰς πειρασμὸ ἀπ' αὐτὲς καὶ ἀπὸ χλίους - δινό διλλους, ἀπαγορευμένους καρπούς, ποὺ εἶναι πάρε πολὺ δμορφοὶ γιὰ τὸ στόμα θηρῶν. Αντὶ νὰ πάω ἐπίσκεψη σὲ κανένα έπιστήμονα, ξανα πολλές ἐπισκέψεις σὲ διάφορα δέντρα πού τὰ εἴδη τους εἶναι στάσια οἱ εἰπτά τέ μέρη, καὶ ποὺ ὀρθώνουνε

τὸ διάστημά τους πιὸ πέρα, στὴ μέση κάποιου λιβαδίου ἢ στὴ μέση κάποιου δάσους ἢ στὴν κορφὴ κακονής λόφου. Τέτοια ἦσαν ἡ ἀγριοστημάτα, ποὺ μπάρχουν μαρτικά τῆς θαυμάσιας δειγμάτων μὲ δύο μέτρα διάμετρο, ἢ ξαδέρφη τοις ἢ κιτρινη σημίδαις, μὲ τὸ φερδίν χρυσὸν φάρεμά της, ἀρωματωμένη κι' αὐτῇ δύος καὶ ἡ πρώτη, ἢ ὅδε, ποὺ ἔχει τόσο καλύπτοντα καὶ καλοκαριωμένο κορμό, τέλειο αὐτὸν τοὺς τὸ λεπτομέρειες—ἐπ' αὐτῇ διαστυχῶς πολὺ λίγα δειγμάτα ἔχουν ἀπομεῖναι στὴν περιοχὴν. Ἐγὼ τουλάχιστον δὲν ἔπειτα πικρὰ μιὰ μικρὴ τούφα, καὶ μερικοὶ πιστεύουσι τὰς τὰς ἔχουσι φυτέψει τὰ περιστέρια ποὺ κάποτε τρέφονταν μὲ στόφους δέντρος. Όταν περπατάτε μέσα σ' αὐτὸν τὸ δάσος, δέξεται τὸν κάποιον τὸ ίδεῖτε καὶ τὰς ζυγκές, τὰς φτελιές, ἢ κάπια πανύψηλα θέλατα, ποὺ ὑψώνονται σὲν παρθένες απὸ μέση τοῦ δάσους, καὶ πολλὰ ὄλλα μάκρια ποὺ θέλει μποραδόνα γ' ἀπαρέρα. Αὐτὸν ήσαν τὰ περά λείφαντα ποὺ ἔργομενα καὶ προσκυναῖσθαι, καλοκαριδεῖς καὶ χειμώνει.

*Επιχρήσιμος νόμος τοῦ στρατηγοῦ οὐκ εἶναι οὐδὲν τὸν στρατηγοῦ πόλεμον στὴν γῆ ἢ τέλεια καρκινὴ ἐνὸς οὐράνιου τόξου, ποὺ γέμιζε τὰ χειμεριάτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρης, ἔδει χρῶμα στὸ χόρτο καὶ τὰ φύλλα ποὺ βρισκοῦνται στριγύρω, καὶ μὲ ἔκανε νέα νιώθεια νέα εὐθύτητα τὸ γύρω μου μέσα ἀπὸ ἓνα χρωματιστὸ χρύσταλλο. *Ηταν, θά θελγα, μιὰ λίμνη ἀπὸ οὐράνιο φῶς, διποὺ ἔκησα για λίγο, σὲν ἓνα χαροβρέμενο δελφίνι. *Άν εἶχε διαριζόται πιὸ πολὺ, θέλει μποροῦσε νὰ εἶχε χρωματίσει διλοχληροῦ τὴ Σωτῆρος μου.

Καθὼς περπατοῦσα στὸ ἀνάγυρα ποὺ διέβιεταις κατά μῆκος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, συνήθεια νὰ παρατηρῶ τὰ φωτεινὰ στεφάνια ποὺ ἔκανε τὸ φῶς γύρω ἀπὸ τὴ σκιά μου, καὶ εἶχα τὴν ἀντίποιαν πάσις ἔμμουνα κάποιας ἀλτηθίνης διελεγχός. Κάποιοις ποὺ μὲ ἐπιπλέθηκε κάποτε μοῦ εἶπε πάσις οἱ σοκές πολλῶν Ἰρλανδῶν —τὸ εἶχε καλυκροστέξει—δὲν εἶχαν τὸ στεφάνι αὐτὸν τριγύρω τους, καὶ πάσις μόνο εἰς θεατρικοὺς ἔχομένεις μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Στὰ ἀποργυμανούματά του, δὲ Μπενβενοῦτο Τσελλίνι μᾶς λέει πώς, διπλά σὲν τα φυσικούς δικτυασίας ποὺ εἶχε, τὸν κατηρὸ ποὺ βρισκοῦνται φυλακισμένοις στὸ φρούριο τοῦ Σάντο. *Αντέλο, ἓνα λαμπρὸ φῶς παρουσιαζότανε πάνω ἀπὸ τὴ σκιά ποὺ ἔριχνε τὸ περφάλε του, καὶ πώς τὸ φῶς αὐτὸν ήταν πιὸ χαρακτηριστικό

δτεν χάρη φύγοντας χάρτο καὶ εἰχε μύρκοις. "Ηταν ίσως τὸ ίδιο φαινόμενο που ἔβλεπε καὶ ἐγώ, που τὸ βλέπει κανεὶς προπάντων τὸ πρῶτο, μὲ καὶ όλλες φάρες, σκόρπιο καὶ μὲ φεγγάρες. "Αν καὶ εἶναι συνηθεσμένο, συχνά οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸ προσέβανται, καὶ δτεν ὑπέρχει ζωηρὴ φαντασία, διπος τοῦ Τσελλίνα, ἀρκεῖ εύτο δὲ δύοσι φροφρή γιὰ προλίθιτες καὶ φαντασιοπληγέες. "Άλλωστε, εύτος μᾶς λίγει πώς τὸ έδειξε στὸ πολὺ λίγους ἄνθρωπους. Μὲ μήπως δτεν ξεχωρίζουν οἱ ἄνθρωποι ἐχεῖνοι ποὺ έχουνται τὴ συναίσθηση πώς τοὺς δίνουνται κέποια πρασσοχή;

Βγῆκε ἑνε ἀπόγεμπα νὰ πέσω γιὲ φάρεματα στὸ Φκίρ-Χείνβεν, καὶ νὰ συμπληρώσωνται τὸ συνηθεσμένο μου φάτο, τὰ καθηματριάκα χαρταρικά. Ο δρόμος μου περνοῦσα μέσα δπὸ τὸ Πλέκεντ Μήγρονο, ποὺ ήταν ήταν κοιμάται ἀπὸ τὸ Μπέηκερ-Φέρμ, ἀπ' αὐτὸ τὸ καταφύγιο ποὺ τὸ τραγανόδησε ζνας ποιητής ήται :

"Η εἰσοδος σου εἰν' ἡνα δμορφο χωράφι,
ποὺ τὸ σταλίζουν μερικά καρποφόρα δέντρα..."

Είχα σκεφθεῖ νὰ κατοικήσω ἕκει, πρὶν νὰ δρθω στὴ λέπη Ούμλιντεν. Καμέροντας τὶς φορτωμένες μὲ μῆλα μηλιές, πήδησε τὸ ριάχι, καὶ τρόμαξε τὶς πάστροφες ποὺ καλυμπούσσανται στὰ ριγά νερέ του. "Ηταν ἑνε ἀπὸ καίνε τὸ ἀπογύμνετε ποὺ φείνονταις ἀτέλειωτε στὸ ἄνθρωπο, καὶ ποὺ πολλὲ μποροῦν νὰ συμβούνε. Τὴν δρε ἔκεινη ἐπιστεις μὲ ξεφνική μπάρα, ποὺ μὲ ἀνάγκεσσ νὰ μείνω μισή δρε κάτω ἀπὸ ήτα πεῦκο. Προσπαθοῦσα νὰ προστατεύωνται κάτω ἀπὸ τὲ κλαδιά καὶ φοροῦσα τὸ μαντίλι μου γιὲ στήγη. Καὶ δτεν κάντενε νὰ γίνω πιά σωστὸ δγαλμα ἀπὸ τὴν ἀκενήστα, καὶ τὰ πακούστα μου εἴχαντε βγάλει βεβιέ τὰ δυάρια τους πάνω στὴ νερόλαστη γύρω τους, βρέθηκε ξεφνικά στὴ σκιά ποὺ Εριγύνε κέποια σύννεφα. Οι βρογτές δρυγιδειν νὰ διντύσκονται δυνατέ. Δὲν μποροῦσε νὰ κάνω τίποτα περισσότερα ἀπὸ τὸ νὰ περιμένων. Οι θεοὶ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι, σκέψημχα, ποὺ έχουν στὸ χέρι τους τέτοιες πύριτες διατριπτὲς γιὲ νὰ τρέψουν σὲ φυγή ἑνε φτωχό δοκιλο φύρα. "Επρεξε λοιπόν νὰ κρυφτεῖ στὸ πλησιέστερο καλύβι, μισὸ μέλι μακριά ἀπὸ ὅποιονδήποτε δρόμο, ποὺ δρως ήταν πολὺ καντά στὴ λίμνη, καὶ δμενε ἀκατοίκητο ἔδω καὶ πολὺν καιρό :

«Καὶ θύτιος ἐδῶ θνατοῦ παιχτῆς
οὐ περισσότερον χρέωναι
γιὰ τὸ κατοικία του μιὰ καλέβα
που ἔχει πάρει πιὸ τὸ δρόμο τοῖς καταστροφῆς».

Αὗτά διηγεῖται ἡ Μούσα. Ἐδῶ δραμας, δρως εἶδα, ζούσε τώρα
ὁ Τζάν Φήλυτ, θνατοῦ Ιρλανδέζος, ἡ γυναικα του καὶ κάμποσα
πειδέ, ἀλλὰ τὸ ἄγνοια μὲν τὸ πλειόν πρόσωπο ποὺ βούθησε τὸν
πετέρα του στὴ δουλειὰ καὶ ἔτρεψε τώρα ἀπὸ τὸ βάλτο πρὸς τὴν
καλύβα γιὰ νὰ προφύλαξεται ἀπὸ τὴ βροχή, ὡς τὸ ἀντίλικο νήπιο
ποὺ καθάπονε πάνω στὲ γύναικα τοῦ πετέρα του—δραμα στὲ παλά-
τικ τῶν εὐρωπανί—καὶ κοίταξε τὸν Εἴρο, μὲν τὸ πρωόφρο τοῦ μα-
ροῦ πειδοῦ, χωρὶς νὰ Εἴρει πώς δὲν ήταν τὸ πειδούμενο στερνο-
παῖδι τοῦ Τζάν Φήλυτ, μὲν τὸ πειτετάσιο ἀπὸ μιὰ μωρὰ στρέ-
τη λάπιδα καὶ διαγνήτης τοῦ κόσμου.

Καθίσαμε ἐκεῖ μαζί, κάτω φπὸ θνατοῦ πετέρης, δρου
δὲν έστακε καθόλου, ἀν καὶ γύρω χαλοῦσε δικόσμος ἀπὸ τὶς διστρα-
πές καὶ τὴ βροχή. Είχα καθίστη στὸ ίδιο μέρος πολλές φορές,
πρὸς διέμρια νὰ νευυπηγγύσται τὸ καρέβι ποὺ έφερε τὴν οἰκογένεια
τοῦ Τζάν Φήλυτ στὴν Αμερική. Ο Τζάν ήταν θνατοῦ τίμιος, έρ-
γατικός, μὲν φτωχός μηδερωπός. Καὶ ἡ γυναικα του, ήταν κι' ἐ-
κείνη έργατική καὶ εἶχε τὸ καιράγιο νὰ μαγικεύει τόσος καὶ τό-
στις μέρες τὸ φαγητό τους πάνω στὴν πρόσχιρη πότρην κουζίνα
της. Τὸ πρόσωπό της, ήταν στρογγυλό καὶ παχύ καὶ τὸ στήθος
της χρεμασμένο. Διατηροῦσε δραμας πάντας ἡ γυναικα αὐτῆ τὴν
έλασσα πώς κάποια μέρα ἡ οἰκονομική τους κατάσταση θὲ γινό-
ταν καλύτερη, καὶ χρεπάνεις δλονίνα στὸ χέρι ήταν ξεσκονάσανα,
χωρὶς δραμας νὰ φανταστει ποιθενὲς ήγνας ἀπὸ τὸ ξεσκόνασμά της.
Τὰ κατόπινα εἶχαν κι' αὐτά καταφύγει: ἐκεῖ γιὰ νὰ προφύλα-
χταιν ἀπὸ τὴ βροχή, τρεγύνειν μέσος στὸ δωμάτιο μὲν μέλη τῆς
οἰκογένειας κατέμενοι φανεται πώς εἶχαν ἐπημερισθεῖ περισσότερο
ἀπὸ δύο ξερστές; Ήταν ποὺ νὰ μήν κάνουν πιὰ νόστιμο φαγητό.
Στεκόντουσαν κάθε τόσο, μὲν κατέκεν στὲ μάτια, ἡ μοῦ ταμπ-
πούσκη τὲ πόδια μὲν σημαστεί. Στὸ μεταξύ, δι Τζάν Φήλυτ μοῦ
έλεγε τὴν ιστορία του, πόσο σωληρά δούλεψε στὰ κτήματα τῶν

γείτονα γεωργού, σκάβοντας μὲ τὴν τοάρια τὰ χωράφια του για
δέκα διάλειπε τὸ στρέμμα, καὶ ὁ μικρὸς στρατηγὸς πρόσωπος
γόβος του δούλευε κι' αὐτὸς στὸ πλευρό του, μήδη ξέροντας πόσο λίγο
πληρωνόταν ὁ κόπος τοῦ πατέρα του. Προσπέθησα νὰ τὸν βοη-
θήσω μὲ τὴν περά μου. Τοῦ εἶτα πάκις ἦταν ἔνας ἀπὸ τοὺς πα-
χοντικοὺς μου γείτονας καὶ πάκις κι' ἄγιος, ποὺ ἐργάζοντας ἐδῶ γιὰ
νὰ φαρέψῃ καὶ μὲ περιούσεων γιὰ ἀργόσχαλο, ιερότερα τὴ Ζωὴ μου
μὲ τὸν θεῖο δῆπας κι' αὐτὸς τράπε. Πώς ζεῦσα σ' ἔνα μικρὸ φω-
τεινὸ καὶ καθηρὸ σκιτάκι ποὺ ζήτημα εἶναι δὲν κάστικε περισσό-
τερο ἀπ' δέσι δὲ ἦταν τὸ χρονιάτικο νόλις γιὰ ἔνα τέτοιο ρημάδι
σαν ἔχειν ποὺ καταίκουσε αὐτὸς. Καὶ πώς, δὲν προτιμῶσε, οὐδὲ
μποροῦσε μάλιστα στὸν δικὸν μῆνας νὰ χθεσὶ ἔνα παλαιτάκι γιὰ
τὸν δικτὸ του. Τοῦ εἶτα ἀκόμη πῶς δὲ χρησιμοποιοῦσε σόντε τοῦτο
οὔτε καφτὲ, οὔτε βούτυρο οὔτε γάλα, οὔτε φρέσκο κρέας, καὶ Εσο
δὲ χρειαζόταν νὰ δουλεύει γιὰ νὰ τὰ ἀποκτήσω. 'Απὸ τὴν ἀλλή
μαριά, μὰ τοὺς δὲ δούλευει σκληρά, δὲν εἶχε καλέσειγκη νὰ τρώγω
πολὺ, κι' έται τὸ φαὶ μου μοῦ κάστικε πολὺ λίγο. 'Ενώ δεσμός,
δύπικας εἶχε ἀρχίσει, μὲ τούτο καὶ μὲ καφτὲ, μὲ βούτυρο καὶ γάλα
καὶ κρέας, ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ δουλεύει σκληρά γιὰ νὰ τὲ έχει,
καὶ ἐπειδὴ δούλευει σκληρά ἐφέπει νὰ τρώει κακά, γιὰ νὰ ξαν-
πέρει τὴ δίνημα τοῦ ἔχανε τὸ σώμα του ἀπὸ τὴ σκληρή δουλειά.
Καὶ έται ξέδειε τὴ Ζωὴ του γιὰ τὸ κέρδος, ποὺ τὸ ξέδειε πάλι
γιὰ νὰ ζησει.

Καὶ δικαὶς τὸ θεωροῦσε κέρδος ποὺ ἤρθε στὴν 'Αμερική,
γιατὶ ἐδῶ, δύοις μοῦ θετε, μποροῦσε νὰ βρεῖ τούτο καὶ καφτὲ
καὶ κρέας κάθε μέρα. Μὰ τὴ ἀληθινὴ 'Αμερική, τοῦ εἶτα, εἶναι
ἡ χώρα δυού εἰσαι ἐλεύθερος νὰ ζήσεις χωρὶς αὐτά, καὶ δύον τὸ
κρέτας δὲν προσταθεῖ νὰ σὲ ἀξαντράσει νὰ τηρεῖς τὸ σύστημα
τῆς δουλειᾶς, καὶ τούς πολέμους καὶ τὶς ἀλλες δυρχούστες δυπόνικες
ποὺ μὲ δίμεσον ἡ μὲ πλέγκιο τρόπο ξεπεδοῦν ἀπὸ τὴν ἀφερμογή
αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς Ζωῆς. Τοῦ μάλιστα έται σὲ νὰ ἦταν φιλό-
σορος, ἡ οὐ νὰ γίνειε νὰ γίνει. Θὲ γίμουν εἰτυχής δὲν διλα τὲ λι-
βάδικε τὸν καθηρὸν βίουν σὲ δύρια κατάσταση δὲν αὐτὸς ἦταν ἀρ-
χετὸς γιὰ ν' ἀρχίσει νὰ λειτερώνεται δὲ μάθρωπος. 'Ο μάθρωπος
δὲ χρειαζέται νὰ μελετήσει λοτορία γιὰ νὰ βρεῖ τὶ εἶναι τὸ σωστό-

τερα γιὰ τὴ μόρφωσή του. Μὲ διοτυχῶς ἡ μόρφωση ἔνδει Ἰρλανδῶν εἶναι κάτι ποὺ δὲν τὸ πετυχεῖναι μενεὶς εἴκολον. Τοῦ εἶτε μίαδην πώς, ἀφοῦ διούλευε τόσο σπληγά, χρειάζοταν χοντρές μπότες καὶ χοντρὲς ρούχα, καὶ διὰ εὗτὰ ποὺ φαρεῖστε τώρα, ποὺ ἡσαν φρεγαμένα καὶ παλιά. Ἐγὼ διαμές φαρεῖστε θλιψρά πακούντας καὶ λεπτά ρούχα ποὺ δὲν καστίζονται εἰτὲ τὸ μισθ καὶ, σὲ μιᾶ-μισθ δώρας, χωρὶς κόπο, ἔτσι γιὰ διασκέδαση, θὲ μπαρούσα νὰ πισω, διὸ θύεται, τόση φύρια, δοσ μοῦ χρειάζονταν γιὰ διὰ μέρες, ἢ νὰ κερδίσω ἄριετέ χρήματα γιὰ νὰ ζήσω μιᾶ-τριδαμάτε. "Αν αὐτές καὶ ἡ οικογένεια του θύεται νὰ ζήσουν μπλά, θὲ μπαρούσαν διο: νὰ βγαίνουν καὶ νὰ μαζεύσουν ἀγριαρρέουσες τὸ καλοκαίρι γιὰ διασκέδαση.

"Ο Τζάν Φήλυτ μαῦ ἔριξε μὲν ματιὰ στὸ σημεῖο αὐτό, καὶ ἡ γυναῖκα του γεώργιοντα τὰ μάτια της καὶ εἰ διὰ τοὺς φάνηκαν νὲ ἀναρωτοῦνται διὸ εἶχαν ἀρχετά κεφάλατα γιὰ ν' ἀρχίσουν μιὰ τέτοια δουλειά ἢ ἀρχετές ἀριθμητικές γνώσεις γιὰ νὲ τὴ φράλουν πέρα. "Ηταν περιττὸ νὰ προσπεκθῆτες νὰ τοὺς δώσετες νὰ καταλέβουν, γιατὶ δὲν ἔβλεπεν καθαρά τὸ σωστὸ δρόμο... Γε' εὐτὸ καὶ πιστέω πώς θὰ ἔκεισθεντες νὰ ἐγωιζούντες γενναῖς στὴ Σωῆ, πρόσωπο μὲ πρόσωπο, χωρὶς νὲ δουλεάσουν, μὲ διές τους τὰ δυνάμεις. Μὲ διγονίζονται μὲ διὰ μηχάνιο μειονέτημα: Διὸ εἶναι στὸ θέση νὰ κάνουν τὸ λογαριασμό τους, νὰ δικαίουσσουν δικαὶα πρότοι:

— Ψεράνις κεμιά φαρέ; φάγησε.

— Καὶ βέβαια, πιάνω ποὺ καὶ ποὺ καμιά πέπτροφε ἡ ιαμέα καλή πέρχα, μαῦ εἶπε ὁ Τζάν Φήλυτ.

— Τί δόλιωμα μεταγειρίζεσσε;

— Πιάνω μικρά φεράνις μὲ δόλιωμα σκουλήκια, καὶ διπέρα δολώνια φεράνις καὶ πιάνω τὰς πέρκες.

— Καλύτερα νὲ πηγαδίνεις τώρα, Τζάν, τοῦ εἶτε ἡ γυναῖκα του, μὲ ἔκφραση γεμάτη ἀπίδα. Μὲ ἀκεῖνος δίστεσσε...

"Η μιάρε εἶχε τώρα σταματήσει, καὶ τὸ αὐράνιο τόξο ποὺ εἶχε ἑπροβάλει πάνω ἀπὸ τὴν ἀνατολική πλευρά τοῦ δάσους μάς πρόσλεγε διωρρό πάλι τὸ ἀπόγευμα. Σηκώθηκε νὲ φύγω. Μὲ πρὶν ζήτησα ένα ποτήρι νερό, μὲ τὴν ἀπέδεια πώς θὰ ἔρεχνε ἔτσι διε-

βλέπμε στὸ πηγάδι, γιὰ νὰ συμπληρώσω τὴν εἰδοντα τοῦ σπητικοῦ. Τὸ πηγάδι ἔχει μηχά καὶ φαινότανε ὁ πάτος του, τὸ εκούν
ἔτσαν καμάνε καὶ κουβάς δὲν ὑπήρχε. Ὄμως, βρήκανε τὸ κατάλ-
ληλο δοχεῖο, τὸ γεμίσαντε μὲ νερό, ἔφεραν νὰ κατακαθίσει τὸ νερό
καὶ βοτερά ἀπὸ κάμπτοση ὥραι τὸ πρόσφερεν στὸν διψασμένο.
Μά δὲν ἔγαν αὖτε κρίσι, αὖτε καθέρδ. Σκέφθηκε βριλικός τῶς αὐτῆς
ἡ βαλεύρη εἶναι ποὺ διατηρεῖ τὴ ζωὴ ἕδω πέρα, καὶ ἔτοι, έκλεισα
τὰ μάτια μου, καὶ μὲ μᾶλλον διεθέτη τοῦ ποτηριοῦ ἥπια στὴν
ὑγειά τῆς φυλαξίας. Δὲν εἶμαι καθάλου δύσκολος σὲ κάτι τέτοιες
περιπτώσεις, βαταν πρόκειται γιὰ καλοὺς τρόπους.

Καθώς ἐφεύγα ἀπὸ τὸ σπίτι τῶν Ἰρλανδέων ἔπειτε ἀπὸ τὴν
βροχὴν καὶ τρεβοῦσα καὶ πάλι πρὸς τὴ λίμνη, ἔνιοσσα γιὰ μιᾶ
ατιγμῆ πώς ἡ βάση μου νὰ πάω νὰ πάσσω φέρεια στὴ λίμνη ἔτσαν
πολὺ καρφή, πολὺ πρόστυχη, γιὰ ἔναν ἐνθρωπό σὲν κι' ἔμενα, πολὺ¹
εἶχε πάει στὸ σχολεῖο, στὸ κολέγιο. Μά καθὼς κατηγράφει, τὸ
λόφο πρὸς τὴ δίστη ποὺ κασκένει μὲ τὰ σύράνια τόξο πλω μου,
ἔνιοσσα νὰ μοῦ λέει δὲ Καλός μου Ἀγγελός: «Πήγεσαι γιὰ φάρερα
καὶ κυνῆρι, ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ καὶ κάθε μέρα, δυο μπορεῖς πολὺ πέρα,
δυο μπορεῖς πολὺ μακριά, καὶ βοτερά κάτοις νὰ ξεκουραστεῖς κοντά
στὶς πηγές. Θυμήσου τὸ Δημοκορυφό σου τὸν ἐποχὴ ποὺ εἶσαι
ντος. Ξάνθια μὲ κάφις πορί ἀπὸ τὴν αύγη, καὶ γύρευε τὴν περιπέ-
ταια. Τὸ μεσημέρι ἀς σὲ βρεῖ κοντά σὲ ἄλλες λίμνες, καὶ τὴ νύχτα
ἄς εἶναι γιὰ σύντα σπίτια σου τὸ μέρος δησου βρέσκεσαι. Δὲν ὑπάρ-
χουν δημορφότερα πράματα ἀπ' αὐτά, δὲν ὑπάρχουν ἀγωνίσματα
ποὺ νὰ σύζησουν περισσότερο τὸν κόπο ἀπ' αὐτά. Ζῆσε ἐλεύθερος
καὶ μεγάλωσε σύμφωνα μὲ τὴ φύση, δικας αὐτά τὰ κλαδιά καὶ
τὰ βιούρλα, ποὺ ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ γίνουν φράγχες γιὰ κά-
ποιο κτῆμα. «Άσε τοὺς χεραυτούς νὰ βροντούνε. Τί στις νοτιάες ἀν-
ταράχεις φέρεις νὰ καταστρέψουν τὴν ασθετικὰ τῶν γεωργῶν; Δὲν
εἶναι αὐτῆς ἡ σημασία τους γιὰ σένα. Ζήσης προστεκτία κάτω ἀπὸ
τὸ σύννεφο, ἐνώ ἔχειναι θά τρέχουντε νὰ χρυπτοῦνται κάτω ἀπὸ
τὰ κάρε τους καὶ τὶς καλύβες. Μήν δερήσους τὴ ζωὴ νὰ γίνει δη-
μόσιο, μὲ βλέπε τὴν σὲν σκόρη. Ἀπόδεινε τὶς χαρὲς τῆς γῆς,
ἄλλα μὲ γίνεις ποτὲς ιδιοκτήτης της. «Ἐπειδὴ ἀνακηγούνε πότε
τὸ κέρδος καὶ πότε τὴν πίστη, οἱ ἐνθρωποὶ βρέσκονται ἐκεῖ ποὺ

θίροκοντας. 'Αγοράζουν, πουλούνε καὶ μὲν ένα λόγο, περισσόνε τὴ
ζωὴ τους σὲ δοῦλος.

'Ω Μπάκερ - Φέρμι!

Γῆ ποδ τὸ πέδο πολύτιμο στοιχεῖο σου
εἶναι λέγη αἴθια λιανάδα...

Κατένες δὲ μεθοκοπάει

στὸ δραφρό, τριγυρισμένο Διό τὴ
σιδηροδρομική γραμμή, λιβάδι σου.

'Ελλάτε ἔσεις ποδ δημαράτε

καὶ σεῖς ποδ μισεῖτε,

καὶ χρεμάστε τὰς κακές εας σκέρεις
ποδ τὰ γερὰ κλαδιά τῶν δέντρων...

Οι διθύρωκοι γυρίζουν θειγκε τὸ βράδυ στὸ σπίτι τους, διὸ
τὸ γειτονικό λιβάδι ἡ ἀπὸ τὸ δρόμο, διόπου άντηγει ὁ ἀντίλευκος
ἀπὸ τὰς κουβέντρες τοῦ σπιτιού τους, καὶ ἡ ζωὴ τους ἐπει μαρα-
νετεῖς γιατὶ δικενύει πάλι τὸν λέπρα πού θρυγαλεί πρὸν ἀπ' τὴν
άναπτον. Πρωὶ καὶ βράδυ οἱ σπιτές τους φτάνουν μακρύτερα διό
ὅτι τὰ καθηγαρινά βίγματα τους. Θά δέχεται νὰ γυρίζουντες στὸ
σπίτι ἀπὸ μακριά, ἀπὸ περιπέτειες, ἀπὸ κινδύνους καὶ διὸ κα-
νούργιες περιεκτείνεις, κάθε μέρε, μὲ κανούργια πτέρια καὶ ξεν-
τιαμένο χερσατήρια.

Πριν νὰ φάσω στὴ λίμνη, κάποιας κανούργιας πιοτὴ έφερε
κοντά μου τὸν Τζάν Φήλιν. Είχε διλάδει σκέψη καὶ εἶχε αποφα-
σίσει νὰ βγεῖ γιὰ φέρεμα μὲ τὸ ήλιοβασιλεῖα. Μὲ δὲ κακομελέτης
δὲν κατέφερε νὰ πάστε περὲ διαδικασία φερότασι, τινῶν ἄγρων έβγαλα
ἄλλοιληρη δραματιά. Μοῦ εἶπε πώς αὐτή, ήταν ἡ τύχη του. 'Όταν
δικαὶς διλάδειμε καθίσματα στὴ βάρκα, θλαψὲ θέσῃ καὶ ἡ τύχη.
'Ο κακόμοιρος δὲ Τζάν Φήλιν—εἶπας βέβαιος πώς δὲ διεβά-
στε τὶς γραμμές αὐτές, ἀν καὶ δὲ τὸν ὀφελοῦσαν πολὺ προστα-
θεῖ νὰ ζήσει μὲ πολὺς χωράττωνες μεθύδους. Μέσος σ' αὐτὴ τὴν
πρωτόγονη κανούργια χώρα προσπαθεῖ νὰ πάστε πέρκες μὲ σκου-
ληράκια. Είναι χρήσιμο νὰ βάζεις δόλιακα καφιά φαρά, τὸ παρα-
δέχομαι. 'Αν καὶ εἶχε τὸν δρίκοντά του ἀλλιληρο θυσί του, μὲ

δέο πού ήταν έταιρος φτωχός δικηρωπος, γεννημένος νά είναι φτωχός, μά την Ιρλανδίανη δημοκρατίανη φτώχειαν του πού είχε κατηγορηθεί στι, μά τούς δόλωσινης τρόπους καλ τις πολιτες μεθόδους σάν κι' αυτές πού μεταχειριζόνταινεν κατ ή γιαγιά του καλ ο 'Αδαμ, ο Τζέισ Φήλιξ δέν ήταν προσφορμένος νά πάται μαρτυρία σ' αλτόν του χθομό—αύτες αυτές, αύτες κι' οι διαδηγονέ του.

ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΝΟΜΟΙ

ΓΥΡΙΖΑ σπίτι μέσα από τό δέσσος, μή τα φέρεις που είχα περιμένει στὸ σπάγγο σέρνουντας τὸ καλέμι μου. Καθώς είχε βραδύσσει, πήρε τὸ μάτι μου ένα λεγό καὶ ένωσα μὲν ἀνετριχτὸς ἐπὸ δύρια ἡδονὴ καὶ μαζὶ τὸν πειρασμὸν νὰ τὸν πάσσω καὶ νὰ τὸν καταβροχθίσω δικό. "Όχι πώς πανεύσσα παρό για τὴν ἀγρότητα ποὺ ἀντιπροσώπευε. Μιά·δυσ φορές, θανάτου στὴ λάρη, ξεφυγεῖ δρχισα νὲ τρέχω στὸ δέσσος σὲ μισθωτικόν κυνηγόσκυλο, Σητώντας κάποιο θήραμα νὲ φάω, καλκεντεῖ ζῶς δὲ μοῦ φαινότεν πολὺ ἀγριό γιὰ μένα. Καὶ τὲ ποὺ δύρια θεάματα, χωρὶς ἀφορή, μοῦ φαινόντωνταν κανονικά καὶ συνηθισμένα. Βρίσκω μέσες μου διάδριμ καὶ τώρα, ἔνα θνοτικό γιὰ θηγαλότερη, ἡ δπως λένε, πνευματικὴ ζωὴ καὶ ἔνα διλλό γιὰ μά δύρις καὶ πρωτόγονη. "Αγαπῶ τὸ ἀγριό δυσ καὶ τὸ καλό. "Η ἀγροτητα καὶ ἡ περιπέτεια ποὺ ὑπέρχουν στὸ φέρεμε εἶναι ποὺ μοῦ τὸ κάνουν ἀγαπητό. Μ' ἀρέσει καμιά φορὲ νὲ περνάω τὴν θμέρα μου δπως θά τὴν περνοῦσα ἔνα ζόο. "Ιωάς ο' αὐτὸ χρωτεῖ, ἀπὸ πολὺ μαρφάς, τὸ στενὸ δεσμὸ μου μὲ τὴ Φύση. Οι φεράδες, οι ξυλιακόποι, οι κυνηγοὶ καὶ διλλοὶ ποὺ περνοῦντε τὴ ζωὴ τους στὲ δέσσον καὶ στὰ χωράφια, εἶναι κι' αὐτοὶ μὲ κάποιαν τρόπο ένε μέρος τῆς Φύσης καὶ εἶναι σὲ θέση νὰ τὴν παρακολουθοῦν κιὸ πολὺ δικό τους φύλασσοφους καὶ ἀπ' τοὺς ποιητικὲς ἀνδριμοὺς ποὺ τὴν πληγούν μὲ προσδοκία. Σ' αὐτοὺς δὲ φοβᾶται νὰ ἐπιδειχτεῖ. "Οποιος εἶναι μανύχε τεξιδιώτης μαθαίνεις τὲ πράγματα μισά καὶ διπὸ δεύτερο

χέρι καὶ δὲν είναι νὰ τὸν έκπιστεύεται. Ἐνδιαφερόμενος περισσότερο δταν ἡ ἐποπτήμη ἀνεργέτες αὐτὸ ποὺ οἱ ἀνθρωποι τὸ γυναικεῖον πιά ἀπὸ τὴν πράξη.

Κάνουμε λέθικος ἔνεπνοι ποὺ λένε πώς ὁ Γιάγκης έχει λήγει δικαιοδότες γιατὶ δὲν έχει πολλές δημόσιες γυροτάς καὶ τόσις τὰ πεπδιά δὲν παίζουν τόσα παιχνίδια δπως στὴν Ἀγγλία. Ἐδώ οἱ πρωτόγονοι δικαιοδότες, δπως τὸ κυνήγι, τὸ ψέρεμα καὶ τὰ παρόμοια, δὲν έχουν ὑποχωρήσει μαζί μιτρώστε στὶς παλαιότεριν. Τὸ κάθε παιδί στὴ Ντα Ἀγγλία σκοτώνει τὸ πρώτο του θήραμψ στὲ δάσοντο του χρόνια καὶ οἱ περούχες δικοι μικροεῖ καὶ κυνηγήσεις ἡ τὰ ψαρέψει δὲν είναι περιαρεσμένες δπως στους ἀγγλικοὺς ἀριστοχρέτες, περὶ ἀπέρεντος δπως στους άγριους. Επει φυσικὸ λοιπὸν νὰ μήν τοῦ δέρσουν τόσο τὰ δμεδικὰ παιχνίδια. "Ομοις τώρα διλλάζουν τὰ πρόγυματα, γιατὶ λιγοστάνων τὰ θηράμφατα καὶ δχι γιὰ λόγους ἀνθρωπομοῦ, "γιατὶ ὁ κυνηγὸς εἶναι, ίσως ὁ μεγαλύτερος φίλος τῶν Κάνων καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπαυρεῖα Προστασίας τους.

Ψάρεια ἀκόμα, γιατὶ θίβεια πότε·πότε καὶ λίγη παρακλίνα στὸ φαγητό μου, δηλαδὴ ψάρεια γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ποὺ ψάρειαν καὶ οἱ πρώτοι φαρέδες. Τώρα μιλάω γιὰ ψάρεια γιατί, πολὺν κακρό, σκεπτόμενα διαφορετικά σχετικά μὲ τὸ κυνήγι τῶν πουλιών καὶ πουλημα τὸ δικό μου πρὶν νὰ ξρθω στὲ δάσος. "Οχι γιατὶ είμαι λιγότερο ἀνθρωποτῆς ἀπὸ διλλοὺς παρά γιατὶ δὲ λυπόμενοι καθόλου τὰ ψάρια καὶ τὰ σκουλήκια. Αλιτὴ τὴ συνήθεια είγε. "Οσο γιὰ τὸ κυνήγι τῶν πουλιών, τὰ τελευταῖα χρόνια ποὺ είγε δικό, ἡ δικαιολογία μου ήταν πώς μελετοῦσα δρυιθολογία καὶ ἀναζητοῦσα μέρος σπάνια πουλιά. "Ομολογῶ θραυς στίμερε πώς διάρχουν καλύτεροι τρόποι γιὰ τὴ μελέτη τῆς δρυιθολογίας. Πρέπει νὰ παρακαλοῦσθει κανεὶς διὰ πολὺ π-δ καντέ τὶς συνήθειες τῶν πουλιών καὶ γι' αὐτὸ ίσως, μὲ προθυμία δέχτηκα νὰ στεργήσω τὸ δικό μου. Περέ τὶς ἀντιρρήσεις τῶν ἀνθρωποτῶν, ἀμφιβάλλω δια βρέθηκεν διλλα παιχνίδια δέξιε ν' ἀντικαταστήσουν αὐτὲ τὰ παραπλήκτες. Καὶ δταν φίλος μου μὲροτούνε καὶ ζητοῦνε τὴ γνώμη μου ἐν πρέσαι ν' ἀφήνουν τὰ παιδιά τους νὰ κυνηγοῦν, τοὺς ἀπέκτων νὲ τοὺς κάνων καὶ κυνηγοῦνς γιὲ διο καὶ μεγαλύτερος θηρέ-

μετα, δωσουν νὰ γίνουν χυτηριὰ και φυράδες ἀνθρώπων.

Δὲν μπορῶ παρότι νὰ λυπηθῶ τὸ ἄγδρο, ποὺ δὲν πυροβόλησε ποτὲ του. Δὲν είναι περισσότερο ἀνθρωπιστής ἀπὸ τοὺς δι-λούς. 'Η διατροφὴ του έχει σπουδαῖα παραμεληθεῖ και γι' αὐτὸν λυπάμαι. Αὐτὸς ἀπαντοῦσας δένει μὲν ρωτούσανε γιὰ κείνους τοὺς οἵους ποὺ χυτηρίσαν. Κανέπας ἀληθινὸς ἀνθρωπιστής, μόλις περάσει τὴν ἀμέριμνη πειδεκή του ἡλικία, δὲ σκοτώνει ἕνα πλέοντα χωρὶς ἀνέγκη. 'Ο λαγός κλίει δὲ μαρδὸν τὰ τελευταῖα του. Σᾶς προειδοποιῶ, μητέρες, πᾶς οι συμπάθετές μου δὲν κάνουν τὰς συνήθειέςνες φιλανθρωπικὰς δωρεάστε.

Νά πῶς ξεκινάει συνήθειας ένας νέος νὰ πάει στὰ δάσας και νὰ βρει τὸν θαυμάτου. Στήν ἀρχὴ πάτε σὲν χυτηριὰ και σὰν φυράς, δωσουν, στὸ τέλος, ἵνε εἶσαι μέσα του τὸ σπόρο της μὲν καλύτερη γένη, ξεγιαρίζει τοὺς διατριμνοὺς δινικηφρουκούς του σχοπούς. 'Ενδιαφέρεται τώρα σὲν ποιητής, ἵνε σὰ φυαιοθίψης, και ἀφήνει τὸ δρόμο και τὴν πετονιὰ πλεων του. Οι περισσότεροι δικαστοὶ μένουντες στάσιμοι στὰ στάδια τοῦ χυτηριῶν. Σὲ δριμύτερες χώρες δὲν είναι σπάνιο νὰ θεῖται κανές πάστορας χυτηρός. 'Ένας τέτοιος πάστορας θὰ μποροῦσε ίσως νὰ γίνει καλὸς τασπανθοκύλος, ποτὲ δμας δὲ θὰ γινόταν δὲ Καλὸς Ποιητής.

Περιτήρησε μὲ θιτηλήη μου πᾶς ἔκτος ἀπὸ τὸ νὰ κόβωμεν ξίλα και πάγο και νὰ κάνουμε περδίκους δουλειές, τὸ μόνο περάμε ποὺ κρατοῦσε μισή μέρα τοῦ συμπολίτεος μου, μὲ μιὰ ἀξιόρεστη μονάδα, δένει τὸ φέρεμα. Συνήθιας δὲν πλεύειν πᾶς δένει τυ-γεροί, και ἡ μόνη ἀμοιβὴ ποὺ θεωροῦσεν δέσια γιὰ τὸ κέπο τους δένει μὲ μογάδη ἀρμαθή φέρει, και δέι τὸ δτι εἴχεντα τὴν εὐχαρίστη νὰ βλέπουν δὴν αὐτὴ τὴν δύρα τὴν λιμνῆ.

Βρίσκω, αὐτὲς τὰ τελευταῖα χρήναι, πᾶς δὲν μπορῶ νὰ πάω γιὰ φέρεμικ χωρὶς νὰ ξεκάω κάπους στὰ ίδια μου τὰ μάτια. Δοκί-μεσοι και ξενελοκέμεσα. Είμαι ίντινὸς φυράς και τὸ Ενοτεικό μου ζωντανεῖει πάτε-χθες. Κάθε φορά δικας ποὺ τελειώνω, σισθέ-νομει πᾶς δὲ δένει καλύτερα ἢν δένει εἴχε φυρέψει. Νομίζει πᾶς δὲν κάνω λέθιος αὐτῷ. 'Τσάρχει χωρὶς ἀμφιβολία μέσα μου τὸ δύριο Ενοτεικό ποὺ βλέπουμε στὰ κατώτερα πλέοντα τῆς δη-μιουργίας. Μὲ δέος περγούσης τὰ χρήναι, γίνομαι λιγότερο φυράς,

χωρίς αύτό νὰ σημαίνει πώς μεγαλώνει ἡ διάθροστομός μου ή ἡ σφρίξ μου. Στηναρα δὲν είμαι καθόλου φερές. Κατελαβαίνω δραμας πάσι, ἀν διαν νὲ ζήσω πάλι στὴν ἑρημιά, τὸν εἶχα καὶ πάλι τὸν πειρασμό νέ γίνει φαράς καὶ χυνηγός στὰ σοβαρά. 'Εκτὸς αὐτὸν ὑπάρχει μόνιμος βράχιος σὲ τέτοιου εἴδους δίαιτα καὶ σὲ κάθε εἴδους κρέας, καὶ δρυῖσια νὰ βλέπω ἀπὸ ποὺ ἀρχίζει τὴ δουλειά τοῦ σπαστοῦ, ἡ νοικοκυροσύνη, καὶ ἀπὸ ποὺ ἡ προσπάθεια νὲ διετηρεῖ μενεῖς μὲν ἀξιόπρεπη ἀμφάνιστη κάθε μέρος, νέ διετηρεῖ τὸ σπάτι γλυκιά καὶ φρέσκο καὶ ἀπολλαγμένο ἀπὸ κάθε εἴδους διασέρσει θερμακες καὶ μυρωδιές. 'Εχω χρηματίσαι ἡ ίδιας χασάπηγ, πλιότερε καὶ μαγειρίσαι για τὸν ταυτό μου, ἵνα θμουνα μεζέ δικρίσις ποὺ τοῦ σερβίτεται τὸ πιάτο, καὶ ἔτοι μπορῶ νὰ μαλήσω. 'Η πέτρα μου εἶναι πλούσια. 'Η δική μου λασπὸν ἀντίρρηση σχετικά μὲ τὰ ζῶα ποὺ τρέψει εἶναι ἡ βραχιά τους. 'Επιστρέψ, δτεν καθάριζα, μαγείρευα καὶ ξερωγά τὸ φάρι μου ποὺ εἶχα πάσσει, δὲν αλεθενόμουνα πώς εἶχα τραφεῖ καλά. 'Ηταν δεσμῆμενη τραφή καὶ μοῦ καθαΐζει περισσότερο ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ έφερντ. Μή φωμι καὶ μερικὲς πατάτες θὲ έκανε θαυμάσια τὴ δουλειά μου μὲ λιγότερη φρεσκά καὶ λιγότερη βραχιά. 'Οπως καὶ ἄλλοι διθρωτοι στὴν ἐποχή μου, σπάνια ήτρωγχ ζῶα ή ἐπιν ταύτη η καφέ, δχι γιατὶ εἶχα παρατηρήσει πώς δραρικούς κακά ἀποτέλεσματα περιέπειθε δὲν θυντεύει τὸ φαγτασία μου. 'Η δημότα για τὸ ζῶα δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα πείρας, εἶναι ἔντοντα. Φαινόταν ποὺ δμαρφα, ἀπὸ πολλὲς ἀπόφοις, νέ σκληραγωγήθει κανεὶς στὴ ζωή του καὶ προχωρήσει δρκετὲ μαχριά πρὸς αὐτὴ τὴν λατείδυνην. Ήτοι ποὺ νέ ικανοποιήσει τὴ φαγτασία μου! Πιστεύει πώς κάθε διθρωτος ποὺ θέλησε σοβαρά νὰ διετηρήσει τὶς ὑψηλότερες η τὶς ποιητικὲς του ίκενοτήτες. εἶχε τὴν τάση νέ ἀποφεύγει τὸ κρέας καὶ τὸ φέρι, καὶ γενιαὶ τὸ πολὺ φα. Εἶναι χαρακτηριστικὸ φανερόντο φασὶ τὸ παρατηρήσαν κ.; οἱ ἐντομολόγοι. Βρέσκω γραμμένο στὸν Κέρμπν καὶ στὸν Σπένη, πώς ιμπρικά ήτανε στὸ τέλεια διάπτυξη, ἀν καὶ έχουν δρυγαν διετροφῆς, δὲν τέ χρηματοκοινόν. Γενικά, τρέψει λιγότερο ἀπὸ τὶς κάμπιες τους. 'Η πενιλέσια κάμπια, δτεν γίνει πεταλούδα, δρκεῖται στ μία-δύο σταγόνες μέλι, η σὲ κανένα άλλο υγρό γλυκιό.

Είναι δύσκολο νά έπειραστε κανείς εις τόσο καθημένο κατ' απλό φαιγητό πού νά ικανοποιεί τή φαντασία. Τά φροντικά, διαν τά τρόφιμα μὲ έγκρατεις, δέν πρέπει νά μάς κάνουνε νά ντρεπόμαστε γιά τήν δρεζή μας, ούτε νά άφήνουμε τις άνωτερες άσχολίες μας. Δέν άξιζει τὸν κόπο νά ζει κανείς μὲ πλούσια μαγειρική. Οι περισσότεροι διπέρας θὰ νιώθουν πτώση ἀν τοὺς θρησκευ κανείς νά έπειραστε τὸ γεῦμα τους μὲ κρέας ἢ χορταρικά, σὺν αὐτῷ πού ἀλλο τοὺς έπειρασμένους κάθε μέρα. "Πιστού νά άλλαξει αὐτό, δέ θὰ είμαστε πολεταζόμενοι καθ, ἀν προσειται γιά κυρίους καὶ γιά κυρίες, πάντως δέ προκειται γιά άλλεθνος διπέρας καὶ άλληθνες γυναῖκες.

Είναι μάταιο νά ρωτάστε κανείς γιατί ἡ φαντασία δὲ συμβιβάζεται μὲ τὸ κρέας καὶ τὸ λίπος. Χείρω πού συμβαίνει αὐτό. Δέν είναι όποιημποδ νά είναι ὁ δινθρώπος σερκοβόρος; Είναι άλληθεια πόλις ζει τράγοντας ἀλλα ζει, μὲ κύριος είναι ίδιος τρόπος καὶ θὰ θεωρηθεῖ εὐεργέτης τοῦ δινθρώπου γένους ἐκείνας πού δέ διδέξει τοὺς δινθρώπους νά ικανοποιούνται μὲ πολὺ ἀπλὴ βίαια. Πιστού πώς στὴν ἔξτρεμη τῆς δινθρωπότητας θὰ φτάσουμε νά έγκαταλείψουμε τήν χρεοργύα, δημος οἱ δύρεις φύλες πάζανε σηγά-σηγά νά τρωντε δινθρώπους.

"Αν κανείς υπακούεις στὶς ιδεοδείξεις τοῦ πνεύματός του, δέν μπορεῖ νά μὴ βλέπει σὲ τὶ δικρότητες, ἀκόμη καὶ στὴν τρίτη μπορεῖ νά καταλήξει. Καὶ δεινά, πρὸς τὰ ἄκει τραβάστε ὁ δρόμος του. "Η ἀποστροφή πού είσθιανται ὁ γερὸς δινθρώπος ήστω καὶ ἀκεθόριστα, θὲ ἐπικρατήσει στὸ τέλος κι" διει νά πολέψει μὲ τὰ ίδια καὶ ίδια τῆς δινθρωπότητας. Κανένας δινθρώπος ίδιος δὲν ἀκαλούθησε τήν Εμπνευσή του ποὺ τὸν διδηγεῖ σὲ στραβό δρόμο. "Αν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα καρκίν φορά ἔτον ἡ σωματικὴ άδυναμία, τελικά δὲ μετάνιον, γιατί μιὰ τέτοια ζωὴ συμφωνεῖ μὲ ίδιηδέτερες ἀρχές. "Αν δὲ θυμέρα καὶ δὲ νύχτα είναι τέτοιες ποὺ τίς καταρτέος μὲ χαρά, καὶ δὲ ζωὴ χύνει δράμα σὲν τὰ λουλούδια καὶ τὰ δρωματικά φυτά, κι" εἶται είναι πιὸ θλαιστική, πιὸ άθλαντη—νά λοιπὸν δὲ ἐπιτυχία σου. "Ολόκληρη δὲ φύση είναι τὸ βραβεῖο σου καὶ ξεισι, γιὰ μιὰ σπηγμή, κάθε λόγο νά εύλογεις τὸν θευτὸ σου. "Έχουμε φτάσει στὸ σημεῖο νά σμαριβάλλουμε ἐν ὑπάρχουν ἀν-

ερες δέξες. Γρήγορα τίς ξεχνάμε. Τόσος τὰ πιὸ καταπληκτικά καὶ τὰ πιὸ άληθινά περάγματα ποτὲ δὲν ανακούνονται μέχρι σήμερα πα τὸ άνθρωπο. Η ἀληθινὴ συρκομιδὴ τῆς καθημερινῆς μου ζωῆς εἶναι έπιστη καὶ διπεργραπτὴ δύνας καὶ οἱ ἀποχρώσεις τῆς αὐγῆς καὶ τοῦ διαλειτοῦ. Εἶναι ληγήσκονη ποὺ ἀφήνουν τὰ έστρε στὸ χέρια μας, ίππα κορμάτι μέχρι τὸ οὐράνιο τέρα, ποὺ κατάφερα νὰ πάσσω.

“Οσο γιὰ μένα, ποτὲ μου δὲν ήμουνα συχαστέρης. Καμάρα φορά βεργάκι καὶ καυτίνες φυγήδα δρούρατα καὶ μάδιστε μὲ τύχαρεστηρη. Χαίρω ποὺ πίνω νερό σκέτο ἐθδο καὶ τόσα χρόνα, γιατὶ τὸν ίδιο λόγο ποὺ προτιμῶ τὸ φυσικὸ ούρανό μέχρι ἐκείνον ποὺ βλέπουν οἱ ὄπομαντες. Θὰ προτιμαδού νὰ είμαι πάντα νηφάλιος, καὶ οὐπέρχουν ἀπειρες διαβαθμίσεις στὸ μεθύσιο. Πιστώνω πώς τὸ νερό εἶναι τὸ μόνο ποτὸ γιὰ ένα φρόνιμο άνθρωπο. Τὸ κρυστὸ δὲν εἶναι τόσο εύγενικό. Καὶ σκέψου νὰ καταστρέψεις τὰς ἀλπίδες ἐνὸς πρωινοῦ μὲ ένα φλιτζάνι. Ήσοτο καρέ τὴ μᾶς βρεδιάς μ' ἔνα φλιτζάνι τοάτι! Πόσος χαρητάκι πέφτω θταν μὲ πάνει δι πειρασμός νὰ τὰ δυσκιάσω! Ακόμα καὶ τὴ μουσικὴ μπορεῖ νὰ σὲ μεθύσει. Καὶ φεύγεται πώς ἀπὸ κάτι τέτοιες φαινομενικὲς δικινδυνες εἰλίες, καταστρέφεται τὴ 'Ελλάδα καὶ τὴ Ρώμη, καὶ τὰ καταστρεφτοῦν τὴ 'Αγγλία καὶ τὴ 'Αμερική. Απὸ δια τὰ μεθύσια, ποιὸς δὲν προτιμάει νὰ μεθύσει ἀπὸ τὸν ἄφει ποὺ δυνατέναι; 'Αντικεῖται τὰς βαριὰς δουλειές, ιδιαίτερα γιατὶ μὲ οπούρεωντας νὰ τρώγει πολὺ καὶ νὲ πίνει πολύ. Γιέ νὲ πῶ τὴν ἀλήθεια δύνας, βρίσκοντα πώς τελευταία είμαι λιγότερο ιδιότροπος απὸ άλλοτε. Πηγαδίνω στὸ ερατέλι λιγότερο θρήσκος καὶ δὲ ζητῶ τὴν εὐλογία κανενός, δχι γιατὶ είμαι ποὺ φρύνεμας μέχρι δυο βραστικές, παρέ τιατὶ πρέπει νὰ τὸ δμελογήσω—τὰ χρόνια μ' θυσίαν άδειάρφαρο. Ισσας πάντα τὰ ζητήματα νὰ μπασχαλοῦν περισσότερο τοὺς νέους, γιατὶ οἱ πιὸ πολλοὶ διτ' αὐτοὺς πειστέουν στὴν ποληση. Δέν πιστώνει δύνας πώς είμαι ίντις μέχρι κείνους ποὺ, δηκος λένε τὰ βιβλία τῆς Ιεδεκῆς φιλοσοφίας, εμποροῦν νὰ φάνε δ.τι οπάρχει γιατὶ έχουνε πίστη στὸ παντοχαῖ παρόν 'Τιερέτατον. Ουγι, δηλαδή δὲν εἶναι οπούρεωντας νὰ ρωτήνε τί εἶναι τὸ φαι τους οὔτε ποιεῖς τὸ έποιμαστε. Καὶ πάλι δύνας, τὸ ιερά βιβλία άναγνωρίζουν εύτω τὸ δικαίωμα της οἰστοχής δυστυχίας».

Ποιός είναι έκεινος που δὲ δοκίμαστε απεργράπτη Ικανοποήηση, άπο τὸ φαῖ του, χωρὶς ἡ πείνα νὰ παλέψῃ στὸ αἰσθῆμα αὐτὸς ὑποιουθήσετε ρόλο; Μὲ χαρέ μου παρατήρησα πώς κάτι μούρε ποὺ θέραγα κάποτε μοῦ ἔδωσεν ζυπνευση. «Οπως λέει δ Ταῦγχ - Ταῦοι: «Οταν ἡ φυγὴ δὲν ἔξουσιεῖ τὸν θειό της, ἀ δινθρωπος καιτάζει καὶ δὲ βλέπει, τεττώνται τ' αὐτὸν καὶ δὲν ἀκοίει, τρώει καὶ δὲν καταλαβαίνει τὴ γεύση τοῦ φαγητοῦ. Ἐκεῖνος ποὺ ἔρχωρίζει τὴν ἀληθινὴ γεύση τοῦ φαγητοῦ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ είναι λαμπρός. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν τὴν ἔρχωρίζει, δὲν μπορεῖ, τὸ εἶναι λαμπρός. «Ενας πουρίτανὸς μπορεῖ νὰ φάει τὸ φωμένο τοῦ μὲ τόση λαμπρύα δυο καὶ ἑκατὸν διήμαρχος τὸ καθόπουλό του. Δὲν είναι τὸ φρυγητὸ ποὺ ταπεινώνει τὸν δινθρωπο. Δὲν είναι οὔτε ἡ παστήτρια οὔτε ἡ ποιότητα. Είναι ἡ λαμπρύτη, ἡ ἀρσείωση στὶς χαρὲς τῶν αἰσθήσεων.

«Ολη, ἡ ζωὴ μας είναι καταπληκτικά ἥπιστη. Δὲ σταματάει ποτὲ ἡ πέλη ἀνάμεσα στὸ κακὸ καὶ στὸ καλό. Ἡ καλοσύνη είναι ἡ μόνη ἀπόλυτη ποὺ θὰ σὺν βγεῖ στὸ καλό. «Οσο κι' ἀν τὰ μάτα σιγά-σιγά ἀδιαφοροῦν, οἱ νόμοι τοῦ σύμπαντος ποτὲ δὲν παίνουν νὰ λογίζουν. Προσέβετ τὸ Σόφυρα ποὺ φυσάει, καὶ θὰ τὸν διενιστεῖ νὰ σᾶς μαλάνει. Καὶ είναι δυστυχιομένος δυοιος δὲν ἀκούει τίκτα. Αἰσθανθρώπος μέσος μας τὴν ὄπερη τοῦ κτήματος. Ξυπνάει δυο ἀποκοιμίζεται ἡ ὑφηλότερη φύση μας. Είναι ἀριστὸ καὶ αἰσθητικὸ καὶ τοις δὲν μποροῦμε νὲ τὸ σκοτώσουμε δλότελα, δικαὶ καὶ τὰ σκουλήκια, ποὺ ἀκόμα καὶ διπλανούμενοι καὶ γεμάτοι ὄγκεια βρίσκονται μέσον στὸ σῶμα μας. Φορέμενοι πάκις τὸ ζῶο μέσος μας ἔχει δική του ὑγείας, πάκις μπορεῖ νὰ είμαστε καλά, δὲλλα δχι ἀγνοι.

Ποιός ξέρει πώς θὰ ζήτεις ἡ ζωὴ μας διν είχαμε φτάσει στὴν ἀγνότητα! «Αν δημέρε πώς ὑπέρχει δινθρωπος φρόνιμος ποὺ νὰ μπορεῖ νὲ μοῦ διδάξει τὴν ἀγνότητα, θὰ διέρχεται διμέσως νὲ τὸν βρῶ. «Κυριαρχία στὲ πέλη μας καὶ στὶς ἔκωπερους αἰσθήσεις τοῦ σώματος, καὶ καλές πράξεις—λένε τὲ ιδεικά βαρβάλα—είναι ἀπαραίτητα για νὰ κατηγορίσει τὸ πνεύμα τὸ Θεόν.

Γιὲ λέγο δρως, τὸ πνεύμα μπορεῖ νὲ μπεῖ πάντοι καὶ νὲ ήξει στὸν θεργό του κάθε μέλος καὶ κάθε λειτουργία τοῦ σώματος καὶ

νά μετουσιώσει σύντα πού, στή μορρή, είναι ο χωνδροπλέστερος αἰσθησιασμός, σὲ ἀγνότητα καὶ εὐσέβεια. Ἐχουμει μάι τάση μέσοι μας πού, δταν είμαστε χαλαροί μάις διαφθίλει, δταν συγκρετιδ- μαστε μάις δυναμώνει καὶ μάις ἔμπνει. Ή ἀγνότητα είναι ή ἐνθηση τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αύτά πού λέμε «μεγαλοφύσια», «θρωασμό», «ἀγνότητα» καὶ τὰ περάματα, δὲν είναι παρά οι καρποί της. Ο ἀνθρώπος πάις δράσως πρός τὸ θεό, μόνις ἀνοίξει τὸ κανέλη τῆς ἀγνότητας. Διαδοχικά, η ἀγνότητα μάις ἔμπνει καὶ η τακτ- νότητα μάις ρίχνει κάτω. Εύλογημένος ἔκείνας πού έχει τὴ βε- βαιότητα πός τὸ κτήνος μέσα του πεθαίνει μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, καὶ τὸ θέατρον ἔρχεται καὶ μένει μέσος του σταθερά. Δὲν ὑπέρχει ίσως ἀνθρώπος πού νά μήν αἰσθάνεται νεροπή γιὰ τὴν κατώτερη καὶ βέρβαρη, ὑπερτασση, πού είναι δεμένος μαζί της. Φοβημένος είμαστε θαοὶ καὶ ἡμίθοι δπως είναι οι φαῖνοι καὶ οι σάτυροι, μὲ τὸ θεῖο δεμένο στὸ πρωτόγονο, οργανο τῶν δρέπεων μας καὶ πός, ός ένα ὄρισμένο σημεῖο, η ζωή μας είναι ή δυστυχία μας.

Κάθε αἰσθησιασμός είναι τὸ θεῖο πράμα, δέο κι' ἀν πατένει πολλές μορφές, δπως καὶ κάθε ἀγνότητα έχει τὴν ίδια φύσην. Είναι τὸ θεῖο ἀν ἔνας ἀνθρώπος τρώει, η τάνει, η συλλεῖ, η κοψάται αἰσθη- σιακά. Καὶ δὲ χρειάζεται παρά νά θεούμε έναν ἀνθρώπο νά κάνει ένα ἐπ' αὐτά τὰ πράματα, γιὰ νά κατελάβουμε πόσο αἰσθησιακός είναι. Τὸ διαθερότο δὲν μπορεῖ αύτε νά σταθεῖ, αύτε νά καθίσει μὲ τὸ καθίστρο. «Οταν κυνηγήσουμε τὸ ζρπτόν ἀπό τὴ μάτ τρύπα τῆς φωλιάς του, βγαίνει ἀπὸ τὴν Ελληνη. «Ἄν θέλετε νά είσεστε ἀγνοι, πρέπει νά είσεστε συγκρετημένοι. Τι είναι η ἀγνότητα; Πώς θὰ ξέρει ένας ἀνθρώπος ἀν είναι ἀγνός; «Ἀπλούστετε, δὲ δὲ τὸ ξέρει. Ἐχουμεί μνονοτά γι' αὐτή τὴν δρεπή, καὶ δὲν ξέρουμε τι είναι. Μολέμε ἀνάλογα μὲ τὶς διαδόσεις πού έχουμε φτάσει ὅς τ' αὐτοί μας. Μὲ τὴν ξεπληγή ἔρχεται η ασφάλεια ή ἀγνότητα. «Ἀπὸ τὴν επιμελεῖ η ἀγνοια καὶ ο αἰσθησιασμός. Στὸ σπουδαστή ο αἰσθησιασμός είναι μὲ τερπτήση συνήθεια τοῦ μωαλοῦ. «Ἀκά- θαρτο ἄτομο είναι συνήθως ο τερπτής πού κάθεται καντά στὴ θερμόστητα καὶ διαπανεύεται χωρὶς νά είναι κοινωνιμένος. «Άν θέ- λεις νά ἀποφύγεις τὴν διαθεραστική, πρέπει νά ἔργαζεστε σοφαρά, ἀκόμας καὶ ἐν η ἔργαστα σου είναι νά καθηρίζεται στάθλους. Είναι

ζόσκολο νέ τικήρες κανεὶς τῇ Φύσῃ, μὲ πρέπει. Τί σημαίνει ποδεῖσαι Χριστιανός, ἐν δὲν εἶσαι καθαρότερος ἀπὸ τὸν εἰδωλολάτρη, ἐν δὲν ἀρνεῖσαι στὸν ἑαυτὸν ποιεισθέρα πρέπειτε, ἐν δὲν εἶσαι πιὸ κοντὲ στὴ θρησκεία; Εἴρω πολλὰ θρησκευτικὰ συστήματα ποὺ θεωροῦνται εἰδωλολατρικά. "Αν δρμας διαβάστει κανεὶς τίς θυσίας τους, περίπεται πιὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ προσπαθεῖ νέ γίνει καλύτερος.

Διατέλεω νέ πῶ εὐτὰ τὰ πρόματα, δχι γιατὶ μὲ τριποδίαι τὸ θέμα,—καὶ οὔτε μ' ἐνθεαρέρει πόσο χυδαίες εἶναι οἱ λέξεις μου,—διατέλεω γιατὶ δὲν μπορῶ νέ μελήσω γι' αὐτὰ τὰ Κητήματα χωρὶς νέ προδώσω τὸν ἑαυτὸν μου, χωρὶς νέ πῶ πάς δὲν εἴρει ἄγνως. Μιλάμε Λειτέρες, χωρὶς ιτροτή, γιὰ μιὰ μορφὴ εἰσηγησασμοῦ καὶ σωπείνουμε γιά μιὰ ὅλη. Είμαστε τόσο ἔξυπνα· σμένοι, πῶ δὲν μπαρούμε νέ μελήσουμε ἀπλὰ γιὰ τὰς ἀναγκαὶς λειτουργίες τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Σὲ ὅλους, αλλοις, μιλανθανε μὲ σεβεσμὸ γιά τὴν κάβιτ λειτουργία καὶ ὑπῆρχε ναρθεσία εἰδοκῆ γι' αὐτή. Τίποτα δὲν ἡγειν ταπεινὸ στὰ μάτια τῶν Ινδῶν ναμοθετῶν, δυσ καὶ χαλεπὸ ἀν θεωρεῖται ἀπὸ τὸν σύγχρονο ἀνθρώπο. Διδάσκουμε σὲ ποιὲ δρις πρέπει νά γίνονται δλα, καὶ έσοι ἀνθρώπων τὸ ταπεινὸ καὶ δὲ βρίσκανε φεύγικες δικαιολογίες.

"Ο κάβιτ ἀνθρώπος χτίζει κι' ἔνα νεά — ὁ καῦς εὐτὰς τὸ σῶμα του—στὸ θεό ποὺ λειτρεῖε, καὶ σὲ τύπο καθαρὸ δικό του. "Ολοι είμαστε γλύπτες καὶ ζωγράφοι, καὶ τὸ ὥλικ μας εἶναι ἡ έδα μας ἡ σάρκα, τὸ αἷμα καὶ τὰ κόκκινα μας. Καὶ ἡ παραγκρή λεπτότητας ἔλεγχει τὰ διαρκτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ταπεινότητα καὶ ὁ εἰσηγησασμὸς τὰ ἀποκτηνόντων.

"Ο μπάρμπλε-Γάλινης ἀφοῦ κλίθηκε κάθισε στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του ἵνα ἀπόγεμψε τοῦ Σεπτέμβρη, δοτερα ἀπὸ μιὰ μέρα σκληρὴ δουλειά, μὲ τὸ μικρὸ του δρμας ἔχομε στὲ χωράφια του. Κάθισε γιὰ νέ διασκεδάστε τὸν πινεματικὸ ἑαυτὸ του. "Έχανε μᾶλλον φύγρες καὶ οἱ γείτονες του φοβόντουσεν τὴν παγωνιά. Ξεφυνιάδ δικούστ τῇ φλογέρα καὶ τὸ παίξιμο της ἤταν σὲ δρμονιά μὲ τὴ διάθεσή του. "Ακόμας δρμας τὸ μικρὸ του ἤταν στὰ χωράφια του. Καὶ ἓνα σχεδίαζε καὶ ὑπολόγιζε διάφορα Κητήματα σχετικά μὲ τὴ δουλειά του, τοῦ φάνηκε πῶς ήτανε Έθνος, σὰ μὲν τὸν

έφορούσαν τὰ ζητήματα αὐτῷ προσωπικά. Οι γάτες τῆς φλογέρας
έφταναν στ' αύτιά του μέσδ κάποιες μόλις σφέρες ἀπό τις οποίες
έργαζόταν, καὶ ξυπνοῦσαν μέσα του θαυμάζοντας κοιμισμένες.
Σιγά-σιγά ηθιώχην ἀπό μακροστά του τὸ δρόμο καὶ τὸ χωρίο καὶ
τὴν πολιτείαν θρού ζοῦσε. Μιὰ φωνὴ τοῦ θηραγού: «Γιατί μάνεις
ἔδω καὶ ζεῖς εύτη τὴν ταπεινή ζωή, ἐκῶ στὸ χέρι σου εἶναι νέ
ζήρεις μιὲς ἄλλη ζωή, μάγηθινά θαυμαστή; Αύτά τὰ ίδια διστρο
λέμπονται καὶ ἔτινες ἀπό μόλις χωράφια. Πάς δρακός νέ πᾶς έκεί;»
Καὶ τὸ μόνο που σκέψθηκε ήταν νέ περθέει πιὰ αὐτοῦρά στὸ σῶμα
του καὶ νέ τοῦ φέρνεται μὲν διο καὶ περισσότερο σεβασμό.

ΓΕΙΤΟΝΕΣ

ΠΟΥ ΚΑΙ ΠΟΥ, είχα ένα σύντροφο στο ύάρεμα. Έρχεται δεδο την ίδιη πλευρά της πόλης στο σπίτι μου και πλένεται μαζί τη μεσημεριανή μας φρυγγάδα.

Έρημίτης : Άνωρωτάκμα τι κάνει ο χόρμος. Είναι τρεις ώρες πού ούτε άκριδα δὲν μαύρωσαν. Τὰ περιστέρια έχουν δια έπακιμηθεῖ. Οι τρυπάτες μαζεύουνται για νά φάνε βραστό βιδινό, φωμά διπό δραπεστή και νά πιούντε κρασί. Γιατί υπορέρουν τόσο οι θηύρωση; "Οποιος δέν τρώει δὲν έχει ανέγην νά τρυπαστεί. Πόσος δραγεί νά θερίσεις; "Αχ, δικένα τὸ νοσοκομιδί | Τέτοια βιορρή μέρε, νά τρίβει κανεὶς τὰ γόνδολας και τὰ βούτσει | Καλύτερα νά μήν έχεις σπίτι. Κάλιο καρπά κουφάλε δέντρου. "Ετοι δέ θά έχεις και τὰ διατακτήσεις. Μόνο κανένες πουλί δέ έρχεται νά χτυπάει. "Έχω νερό διπό την πηγή και μιὲν φραντζόλα μάυρο φωμά στο πάρι. "Ακου! Θρόλεγμα ρύλλων! Κανένες πανασμένος σκυλί τοῦ χωροῦ διά είναι, η ξανάς τὸ χαμένο γουρούνι ποὺ δέργησε τὰ ίχνη του στὸ δέσος γκατί είχε βρέξει ναρίτερα. Πλησιάζει και τὰ χορτάρια τρέμουν! "Α, χύρις Πολητή, έσεις είστε; Πώς σᾶς φαίνεται σήμερα ο χόρμος;

Ποιητής : Καύτα έχεινα τὰ σύντροφα πάντας χρέμονται! Αύτὸς είναι τὸ σπουδαιότερο θέμα ποὺ είδε σήμερα. Δέν υπάρχει τίποτα παρόμοιο στα παλιούς Καυραφικούς πληνεκές, τίποτα παρόμοιο στέ ξένες χώρες, έκτος δταν πλησιάζεις τὰς άκτες τῆς Ιστανμέλας. Αύτὸς είναι σωστὸς μεσογειακὸς οὐρανός. Σκέψη—

έπειδη δὲν έχω φάει άκρια και χρέπται όποιαδήποτε τὸ ζήσιο— πώς θὰ μποροῦσα νὰ πάω γιατί φέρεμα. Αλλή είναι θουλική κατάληξη γιατί ποιητή· είναι τὴ μόνη δουλειά που έχω μάθει. "Ελε, πάμε,

"Ἐργαζόμενοι : Δέντρο μπορῶ νὰ πῶ δρεῖτο Τὸ μεῖρο μου φωρᾶτε γρήγορα τὸ τελειώσας. Σὲ λίγο Βέβρων μαζί σου μὲν χαρά. Μὰ εἰσθῇ τὴ στιγμὴ τελειώσαντο κάτι σοβαρτὲς σκέψεις. Νομίζω δηλαδή πώς τελειώνων. "Αργηστε μὲ λοιπόν μοναχὸν λεγάτε. Γιὰ νὰ μήτε καθυστερήσουμε δύνασα, ἐπούμαστε τούτο τὸ διαιώματα. Σκοιτάρκα κατέλληλα δύσκολα βρέσκουνται σ' αὐτὴν ἔδαν τὴν περιοχὴν, γιατὶ τὸ χώραν δὲ δέχεται ποτὲ κακερά και τὸ γένος τους έχει σχεδόν αβήσιο. Μεγάλη τὴ διαταράσσση νὰ σκατίζεται νὰ βρεῖς δόλομα. Σχεδόν τόσο μεγάλη δυσκολία η έκεινη που θίνει τὸ φέρεμα, ὅταν δὲν πεινάει κανοὶ πολὺ, καὶ μπορεῖ νὲ τὴ χαρεῖς δόλομόνχος σήμερα. Θὰ εἴτε συμβούλευε νὰ φτιαχτείς έκει πάρα κάτω, καὶ θὲ βρεῖς, ἀν εἶσαι προστεχτικός. "Αν πάλι θύλακος νὰ πάς μακρύτερα, δὲ Βέβρων δισκοτα, γιατὶ βρήκε πῶς δυστὸ μακριάτικ ἔτσι δύσκολα και τὸ σκουλήκια είναι περισσότερα.

"Ἐργαζόμενος (μόνος) : Γιάτι νὰ θεούμε τώρα; Ποῦ θρουνα μακριθώς; Νὰ πάω στὸν οὔρεντα ἢ νὰ πάω γιατί φέρεμα; "Αν τελειώσω τὴ σκέψη μου, θὲ ξαναβρῶ δόλη τόσο γλυκιὰ σύκαρια; Εἴχα φτάσει σχεδόν στὸ κάποιο συμπέρασμα γιὰ τὴν αὐτού, γιὰ περώτη φορά στὴ Ζωή μου. Φοβήμαστε πώς δὲν μπορῶ πιὸ νὰ συγκεντρωθῶ. Δέντρο μπορῶ νὰ μετέψησται τὶς σκέψεις μου! Θὲ γῆθελα νὰ τοὺς σφυριέσσω νὰ γυρίσουν. "Οταν οἱ σκέψεις μάς προσφέρουν κάτι, είναι σανστὸ νὲ λέμε: «εθὲ τὸ σκεφθῶν»; Οἱ σκέψεις μου δὲν δημητρεύουν ίχνη και δέντρο μπορῶ νὰ ξαναβρῶ τὸ μονοπάτι. Τὶ σκεπτόμουνα; Πολὺ θεμιτή μέρα ἡ σπουδενή! Θὲ δοκιμάσσω δόλη μὲν φορά ἔκεινες τὶς φρέσσεις τοῦ Κομφούκου. Μπορεῖ νὰ μὲ ξαναφέρουντε στὴν προηγούμενη διάθεσή μου. Δέντρο Βέβρων τώρα σὲ ήταν ἀποβλάκωση ἢ έκσταση. "Ας είναι, μιὲν φορά παρουσιάζεται ἡ κάτι σύκαρια.

Ποιητής : "Ε, έρημότη! Μήπως γύρισε πολὺ νεαρός; Βρήκα δεκατρία δόλοιληρα σκουλήκια, ἐκτὸς ἀπὸ πολλές μετά τὸ πολὺ μακρά, μὲ λίγους τοι' εἰπεῖ γιὰ μικρότερα φαρέκια. Ωὲ σκεπάζουντε κατὲ τ' ἄγκεστρα. Τὰ σκουλήκια τοῦ χωριοῦ είναι πολὺ μεγάλα. Τὰ φάρια χαρταΐουν πρὶν νὰ φτέσουντε στὸ ἄγκεστρο.

Ἐρημίτης : Καλὸν λοιπόν. Ἄς ἐγκατήσουμε. Ήδη στὴν
Κόνικορη; Τὸ φέρεται εἶναι καλὸν ἔχει, ἀν δὲν ἔχουν ἀνέβει πολὺ^{τὰ} νερά.

ΠΙΑΤΙ τὰ ἀντωνιμικά ποὺ βιλέπουμε ω' ἀποτελοῦν ἔναν χόρμο;
Γυνὴ νὲ ἔχει ὁ ἀνθρώπος γιὰ γένετονες εἰδικά αὐτὰ τὰ ζῶα, καὶ
δῆλος; Σὰ νὰ μήν μεποροῦσε αὐτῇ ἡ τρύπα νὲ ἔχει γίνει ἀπὸ
κάτι θόλο καὶ δῆλος ἀπὸ ποντίκι.

Τά ποτίκια τῶν σπιτιοῦ μου δὲν ἔρχουν τὰ συνηθισμένα. Ήσαν
ἀπὸ μιὰ μέγρεα ράτσα ποὺ δὲν ὑπῆρχε στὸ χωριό. Επειδὴ ένα εὲ
κάποιον σπουδαῖο φυσιοδίῃρη κι' ἐνδιαφέρθητρης ποιόν. Οταν ἔγινε,
ένα ἀπ' αὐτὰ εἶχε τὴ φωλιά του χάτω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ, πρὸν
νὰ φρέσιο στὸ δεύτερο πάτωμα, ἔβγαζε ταχτεκά τὴν δύρα τοῦ
φρυγιτοῦ κι' ἐτρώγε τὰ ψύχουλα, στὰ πόδια μου. Εὔγουρε ποτὲ του
δὲν εἶχε ξαναθεῖ βιθρικό. Σύντομα γίνεται φίλοι καὶ ανέβανται
στὰ παπούτσια μου καὶ στὰ ρούχα μου. Μιὰ μέρα ἔργας κι' ένα
χωμάτι τυρὶ ποὺ τοῦ θῶσαι μὲ τὸ χέρι, καὶ μάλιστα κάθισται στὴ
φρύγαντα μου. "Τοτερά, καθαρίστηκε θύμος ἡ γάτα καὶ ἐφυγε.
Τὸν Ἱούνο, μιὰ πέρδικα — ἔρουμε πόσο δειλὸς πουλί εἶναι ἡ
πέρδικα—έφερε τὰ μικρά της χάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο φωνάζοντάς
τους στὴν κότα. Τὰ μικρά σκορπίζουνε μόλις πληγέστες κανεὶς,
καθὼς τοὺς κάνει νόημα ἡ μητέρα τους καὶ ἐξαφανίζονται αὐτὸν τὰ
φύσικης θνητούς μακριά. Καὶ πάσο μοιάζουνε μὲ ξερὰ φύλλα καὶ
κλαδάνια, ποὺ δὲ ταξιδιώτης δὲν τὰ διεκρίνει. "Ἄν τὰ κληρονόμεια
δὲν κοινωνοῦνται, σύντε τρέμουν. "Αναπτύξονται γρήγορα καὶ εἶναι
ποὺ ἔξυπνα ἀπὸ τὰ κοτόπουλα. "Αξιοθάψασθη εἶναι ἡ μάρμη
καὶ θρεπτές δίθικέ διεφράσηστε μάτια τους. Φαίνεται εὖ νὰ καθαρίζουν
διῆ τὴν δέσμηνάδα τοῦ χόρμου. Αὐτά τὰ μάτια δὲ γεννηθήσαν
ἀπὸ τὸ πουλί. Γεννήθησαν απὸ τὸν οὐρανό, ποὺ ἀντανακλοῦν.
Τὰ δάση δὲν ἔχουν ἄλλο τέτοιο χρόνιμος. Ο ταξιδιώτης δὲν κοι-
τάζει συχνά σὲ τόσο καθύριο πηγάδι. Ο δικαῖος ἡ ἀπρόσακτος
κυνηγός μπορεῖ νὰ σκοτώσει καμιὰ φορά τὴ μητέρα τους καὶ
ν' αρίστηται αὐτὲ τὰ δίθικα νὰ πέσουνε θύματα τῶν θηράων ἢ νὰ γί-
νουν ένα μὲ τὰ ξερὰ φύλλα ποὺ τύφο τοὺς μοιάζουν.

Εἶναι ἀξιοθαύμαστο πόσα πλάσματα ζεῦν μέγρεα καὶ ἀλούθερα

μά κρυφά μέσα στά δύση, καὶ μένο αἱ κυνηγοὶ τὰ ξέρουν. Ἀν καθίσεις πολλὴ δύρε δικλινῆτος, δῆλος οἱ κάτοσκος τοῦ δάσους θά κάνωντες τὴν ἐμφάνισή τους ἔνας-ἔνας.

Στάθηκα μάρτυρες, καὶ στὸ κέβε δόλῳ περὶ εἰρηνικά περιστατικά! Μιὰ μέρα ποὺ τῆγα στὸ σωρὸ διπου μάζεω τὴν Ἐωδεῖα μου, εἶδα διὸ μεγάλης μυρμήγκιας, διὰ κόκκινο κι' ἦνα μαῦρο, πολὺ μεγαλύτερο, ποὺ πάλευντα. Τραβιθέντουσαν καὶ κυλοῦσαν συνέχεια. Κοιτάζοντας πάρε πέρα, εἶδε δῆλα τὰ ξύλα συεπασμένα ἀπὸ σώματα καὶ κατελαβεὶ πάξ ἡ μονομαχία διτον ὀλυψίνδες πόλεμος ἀνάμεσσα στὰ κόκκινα καὶ στὸ μαύρα μυρμήγκια, καὶ συχνά ἡ ἀναλογία διτον διὸ κόκκινα σὲ κέβε ἔνα μαῦρο. Οἱ λαγεῶντες αὐτῶν τῶν Μυρμιδόνων εἶχανε συεπάσσει τὸν τόπο καὶ παντοῦ ἔβλεπε πληγωμένους καὶ πτώματα. Αὔτη διτον ἡ μάνη μάχῃ ποὺ παρεκολούθησε ποτέ μου, μὲ τοὺς κόκκινους ρεπόντηλικάνους ἀπὸ τὴ μία καὶ τοὺς μαύρους ἵππερικάνους ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἀγάντες ὡς τὸ θέατρο, χωρὶς δρμως κ' ἀκούγεται κανένας θόρυβος, καὶ ποτὲ ἀνθρώπος δὲ τὸ πάλεμα μὲ τὸν ἀποφευστικότητα.

Παρεκολούθησε διὰ ζευγάρι σφυγταγκαλιασμένο μέσα στὸ χόρτερι καὶ στὸν βρύο, ποὺ θὰ πάλευε ίσως δέσις ὡς τὴ δύση. Τὸ μακρὸ κόκκινο μυρμήγκι εἶχε κολλήσει σὸν τανόλια στὸν ἀντίπαλο του καὶ καθὼς κοντρουβέλούσσανε, δάγκωνε συνέχεια τὸ ένα τὸ δόλο. Πάλευν ποὺ πεισματάρικα καὶ ἀπὸ τὰ μπουλγατζήκ. Κανένας ἀπὸ τὸ διὸ δίνει εἴδειχε τὴν παραμικρὴ διάθεση γιὰ ὑποχώρηση. Θανερὸ πῶς τὸ αὐτούμνα τους δίτενε «Νίκη ἡ Θύμνετος». Στὸ μετεξέν, Ερτασε ἔνα δόλο κόκκινο, γεμάτο φόρα, ποὺ σίγουρα δὲν εἶχε πάρει ἀκόμη μέρος στὴ μάχῃ γιατὶ δὲν τοῦ θειεπε κανένας μέλος, καὶ ποὺ ἡ μητέρα του θὰ τοῦ εἶχε παρεγγόλιει νὰ γυρίσει μὲ τὴν δοσιδία του ἡ ἐπάνω σ' αὐτήν—αὐτὴ τὸν ἡ ἐπὶ ταῖς. Ἡ ίσως μιτορεῖ νὰ διτον κανένας Ἀχιλλέας ποὺ έρτασε διπέρα ἀπὸ δύρες μποκχή, μὲ ἀκδικήσει τὸν Πάτροκλο του. Εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὸν δινιστὸ ἀγώνα—γιατὶ τὸ μαῦρο διτον περέπου διπλάσιο—καὶ σταμάτησε μισῆ διτσα μακρύτερα ἀπὸ τοὺς δινιστάλους. Γετταρε, μόδιας θρήγκε τὴν καταλληλητὴ εὐσειρία, πήδηξε ἐπάνω στὸν μαῦρο καὶ δρχισε ἀπὸ τὴ ρίζη τοῦ δεξιοῦ μπροστινοῦ παδιοῦ, διφίνοντας τὸν ἔχθρό του νὰ διαλέξει δποιο ήθελε μὲτρό τὰ δικά του μέλη.

Δέ θὲ μοῦ φαινότας παράζετο, ἐν σχήμας καὶ τίς δρῆστρες τους ἔκει κοντά νὴ παῖδους τοὺς ἔθνικοὺς βρενους τουν, γιὰ νὰ ἐνθερρύνουν θεοὺς λαποψυχοῦσαν καὶ νὰ δένουν κάποια χαρὰ στοὺς ἑτοιμαθέντοις. 'Ενδιαφέρθηκα κι' ἔγώ, σὰ νὰ πάλευκυν ἀνθρώποι. "Οσο περισσότερο τὸ σκέπτεται κανείς, τόσο λιγότερη εἶναι ἡ διαφορά. Καὶ σίγουρα δὲν ὑπάρχει μάχη, στὴν ἱστορία τῆς Κύρων καρυτ τουλάχιστον, ἀν διὰ στὴν ἱστορία τῆς 'Αμερικῆς, ποὺ νὰ μπορεῖ νὲ συγκριθεῖ μ' αὐτῆν ἔδω, καὶ στὸ ζῆτημα τῶν ἀφεμένων τῶν πολεμιστῶν, καὶ ἀπὸ μποφή θρωισκοῦ καὶ πατριωτισμοῦ. "Οσο γιὰ τὸ φονικό, ήταν τὸ "Ἀουστερλίτς" ἢ ἡ Δρέσδη. Στὴ μάχη τῆς Κόνικορντ, διὸ σκοτωμένος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν πετριωτῶν καὶ δὲ Λούθηρος Μελανσόδρ ποὺ πληρώθηκε! 'Εδῶ κάθε μυρμήγκι κι' ἔνας γίγαντας! Οὔτε ἔνας μισθυρόρος ἀνάμεσά τους. Εἴμασι βέβαιος πώς πολεμοῦσαν γιὰ ζῆτημα ἀργῆς, διπλας καὶ οἱ πρόγονοι μας, καὶ διὰ γιὰ νὰ ἀποφύγουν ἓνα φέρε τρεῖς πέντε στὸ τούλ τους! Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς μάχης θὲ εἶναι τὸ σημεντούς καὶ ἀξιομημένευτο θεό καὶ ἡ μάχη τοῦ Λόφου Μπάνκερ.

Πήρα στὸ χέρι τὸ ξυλαράκι ποὺ ἐπάνω πάλευκαν αἱ τρεῖς ποὺ ξεχώρισαν, τὸ πήγα σπίει μου καὶ τὸ ίβελνα κάτω ἀπὸ τὴν ποτήρι γιὰ τὰ ίδια τὸ ἀποτέλεσμα. Μή τὸ φακό μου κοντά στὸ πρώτο κόκκινο μυρμήγκι είδε, καὶς ἀν καὶ δέργουνται μὲ ἐπειρονή τὸ πόδι τοῦ ἔχθροῦ του, εἰχε τὸ στήθος κορματικούτων καὶ τὰ ἐντόσθιά του στὴ διάθεση τοῦ μαύρου πολεμιστῆ μὲ τὸν ὑπερβολικὰ σκηνὴρὸ Βώρασκα. Τὰ μάτια τοῦ κόκκινου μυρμηγκοῦ Μιλεπτῶν ἀπὸ ἔξαλλο πολεμικὸ μήνος. Πάλεψαν ἀκόμη μισή δωρα κάτω ἀπὸ τὸ ποτήρι, καὶ δτεν ἔσπεικοτεκά, δὲ μαύρος πολεμιστῆς εἰχε κόβει τὰ κερδάλια ἀπὸ τὰ σώματα τῶν δυτικάλιν του. Κρεμόντουσαν ἐπάνου του ἀκόμητα σὲ μακάβρια τρόπαια καὶ προσπαθοῦσε, χωρὶς κερκίσεις πέρι καὶ μὲ ἔνα ὄπλοιστο ποδιοῦ μωνάχα, νὰ ἀπελλαγεῖ ἀπ' αὐτά. Σὲ δὲλη μισή δωρα, τὸ κατάφερε κι' αὐτό. Σήρωσα τὸ ποτήρι καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Δὲν ξέρω ἐν κήησε κι' ἀν πέρασε τὶς ὄπλοιστες μέρες του σὲ κανένα δισύλο γιὰ ἀπομένους, μὲ δῆλη του ἡ γενναιότητα, σκέφθηκα, δὲν εἰχε ποτὲ μεγάλη ἀξία. Ποτὲ δὲν ἔμεθε ποτὲ πλευρά νικησε, οὔτε ποτὲ ήταν ἡ μερομή τοῦ

πολέμου. Οιδικήρη τὴν ἡμέρα δύνας, εἶχα τὴν ταραχὴ καὶ τὴν
ἀγωνία τοῦ ἔρετον κανεὶς μαρφοστὲ στὸ ἀνθρωποεργατῆ.

Ο Κέρματον καὶ δὲ Σπάνις μᾶς λένε πώς οἱ μάχης τῶν μυρμηγ-
κιῶν ὑετοθηκαν ἀπὸ πολλοὺς συγγραφεῖς. Φαίνεται δύνας πόλεως
δὲ Χιονύμου τὸν δὲ μάνος σύγχρονος ποὺ δὲ ίδιος περισκολούθησε
τόποια πούρμα. Ο Αἰνιάς Σύλβιος, μᾶς λένε, ἐφοῦ δίνει λεπτο-
μερεσικὴ περιγραφὴ μᾶς μάχης μεγάλων καὶ μαρφῶν μυρμηγκιῶν
στὸν καρμὸν μᾶς ἀγλαδῖσκος, προσθέτει πόλεις αἵ μάχης ἔγενε δταν
κοντεῖρις ήταν δὲ Εὐγένιος Δ', παρουσίῃ τοῦ Νικολάου Πιστορεί-
ας, σπουδαῖου δικτυρόφρου, δὲ δποῖς διηγήθησε βλητὴ τὴν ἱστορία
τῆς μάχης πιστεύτατα».

Μιὰ παρέμβολις μάχη περιγράφεται ἀπὸ τὸν 'Ολέους Μά-
γκους. Τέ μαρφά νικησαν καὶ κατέπιν θάψανε τὰ πτώματα τῶν
διεκόνων τους, καὶ ἀρχισαν στὰ ποντιὰ τὰ πτώματα τῶν γιαντούδων
δινεπάλων τους. Άντε δέργεται πρὸν νὰ διωχτεῖ δὲ πόρανος Χριστια-
νὸς Β' ἀπὸ τὴν Σουηδία. 'Η μάχη τοῦ περισκολούθηρος ἔγειρε Ήρωες
δταν Προβεδρος ήταν δὲ Πόλει, πάντες χρόνια πρὸν νὰ ἀγριωθεῖ δὲ
νόμος τοῦ Οὐέμπετερ γιὰ τοὺς φυγάδες σκλέβοις.

Μιὰ φορά εἶδα μὲ ἀπορίᾳ μαν μᾶς γάτα νὰ περπατάσαι στὶς
πέτρες τῆς βύθης. Σπάνια τὰ ζῶα αὐτὰ περιπλανιούνται τόσο
μαρφαρά δὲπὸ τὸ σκήτη. 'Η ἀπορία μιστόσσο ήταν ἀμαρφαία. Καὶ δὲ
σπιτικὴ γάτα, ποὺ περνάει τὴ ζωή της στὲ μαζεύματα τοῦ κα-
ναπέ, ταπιδάει ἀπόδυτα στὸ δάσος καὶ μὲ τὸ μαλεκό βήμα της,
ρανιέται σὲν ἀλιθινὴ του κέτουκος. Μιὰ φορά ποὺ μάζευα μοῦρα,
βρήκα μᾶς γάτα μὲ τὰ μικρέ της. 'Αγρια κι' αὐτὰ δύνας καὶ δὲ
μητέρα τους, δρίσωσαν τὶς ράχες τους κι' ἀρχισαν νὰ φτύνουν
καταπολέμου μουν. Λίγα χρόνια πρὸν νὰ τοὺς νὰ ζήσω στὸ δάσος ήταν
μᾶς μεγάλη γάτα στὸ ἀγράκτημα τοῦ κ. Τζίλιεν Μπέρμιερ. 'Όταν
πῆγε νὰ τὴν έβαι τὸν Ιούνιο τοῦ 1842 ξεπέ κυνήγη στὸ δάσος,
δπεις σιντήθιξ. 'Η κινδύνη της μαν εἶπε πώς δρῦς στὴ γειτονεὰ πρὶν
ἀπὸ ἓνα χρόνο, τὸν 'Απρίλιο καὶ, τελωού, τὴν πήρανε σπίτη. Μεῦ
πρόσθετος πόλεις ήταν σκούρας καρπετά καὶ γαρέζα, μὲ μιὰ δοπτρή
βούλα στὸ λαιμό, δεσπρε πόδια καὶ φουντωτὴ σύρε σὲν τῆς ἀλε-
πούς. Τὴν έλεγαν ιφτερωτῆν καὶ τὸ χειρώνα δὲ γούνε της ἀπλω-
νόταν καὶ κρεμόταν στὰ κλευρά της σχηματιζόντας λουρίδες δέκα

δύσκολες Εντοις μακριές. Μερικοί θέλουν πάντα νὰ είναι ένα εῖδος σπάνιου χαρακτήρα και δὲν άποκλείεται. Μια τέτοια γάτα δενος θὲν μοῦ τελειωθείει άμεσα γιατί ή γάτα ένδος παιητῆ θὲν πρέπει νὰ είναι κε' αύτη φτερωτή σὰν τὸ βλογό του.

Τὸ φινιότερο, δὲ κόλυμπος (*colymbus glacialis*) ἔρχεται σπάνιας πάντα νὰ βουτήξει και νὰ πεθεί στη λίμνη ἀναστατώνοντας τὸ δάσος μὲ τὸ άγριο γέλιο του, προτοῦ νὰ ξυπνήσει. Μόλις μεθευτεῖ πάλι ήρθε, θλοὶ οἱ κυνηγοὶ τοῦ ΜΥΛΛΥΤΕΡΟΥ ἐτομάζονται καὶ, θυεῖ-θυεῖ, τρεῖς-τρεῖς, μὲ τὰ ντουφέκια καὶ τὰ κιάλια τους, περνοῦν ἀπὸ τὰ δάση θροίζοντας σὲ φθινοπωρεύει φύλλα. Η ἀναλογία είναι τοιλάχιστον δύσις δύτρες γιὰ κάθε κόλυμπο. Μερικοί στέκονται ἀπὸ τὴ δικῇ μου πλευρά τῆς λίμνης, θλοὶ ἀπὸ τὴν θάλη, γιατὶ τὸ καρμένα τὸ πουλὶ δὲν μπορεῖ νὰ είναι πανταχοῦ παρόν. "Αν βουτήξει ἀπὸ δῶ πρόπει νὰ βγει ἀπὸ καὶ. Ο καλὸς δημος ἀνεμος τοῦ 'Οκτώβρης φυσάει καὶ ρυπδώνει τὰ νερά. Καὶ θροίζει τὰ φύλλα καὶ τὸ πουλὶ δὲν ἀκούγεται καὶ δὲ φαίνεται, ἐνῷ οἱ κυνηγοὶ ξεστρίψουν τὸ δάσος μὲ τοὺς πυροβολισμοὺς τους. Συγχένει δημος πετύχεινται. "Οταν πήγαντε νὰ πάρω ἑνεν κουβά νερό νεροίς τὸ πρωΐ, θύελπα κανένει ἀκοῖ κοντά. Αν προσπαθεῖσα νὰ τὸν προλέψω μὲ τὴ βάρκα γιὰ νὰ ιδῶ τὶ κάνει, ζπιώνει μιὰ βουτιὰ καὶ χαντάκει δριστικά. Καρφά φορά περνοῦσε δλάκληρη μέρα διπού νὰ τὸν ξακαδέψῃ.

Καθὼς κωπηλατοῦσας πρὸς τὴ βαρεινὴ δύθη ένα πολὺ θρεπτικὸ ἀπόγεμε τοῦ 'Οκτώβρη, γιατὶ σὲ κάτι τέτοιες μέρες ἔρχονται καὶ κάθονται στὴν θειφάνεια, ἐνῷ θύελπα καὶ δὲν θύελπα κανέναν, ξαρνικά φέντρει. Ήνας καὶ μὲ τὸ άγριο γέλιο του πρόδωσε τὴν παρουσία του. Τὸν πῆρα ἀπὸ πίσω καὶ βούτηξε στὸ νερό. "Οταν ξανεβγῆσῃ δημος βρεθήσειμε πιὸ κοντά. Βούτηξε δεύτερη φορά, μὲ ὑπολόγιοις δισχῆμα ποὺ δὲν θύγανε καὶ καθὼς βρεθήσειμε σὲ ἀρκετὴ ἀπόσταση, δρηγεῖς θλοὶ ένα γέλιο, πεδὸ δικαϊολογητήμενα αὐτὴ τὴ φορά. Τὸ τεχνέσματά του ήσαν πονηρά καὶ, χωρὶς κάτεο, μὲ διδήγησε στὸ πιὸ πλατύ μέρος τῆς λίμνης καὶ δὲτε ἔννοοῦσε νὰ φύγει διπὸ καὶ. Τὸ παιχνίδι ήταν χαροτεωμένο. Βουτοῦσε κε' ἐπρεπε νὰ μαντέψεις ποῦ θὰ θύγανε ξανά. Τόσα ἀκουέρωστος ήταν καὶ τόσος κρατοῦσε τὴν ἀναπνοή του, ποὺ δεσμοκράτικος κι' ἀν κολυμπαῦσε, —γρήγορος σάνι φέρει στὸ βυθό,—δταν θύγανε θίσσεν σὲ θίσση νὰ

Εγναθούσατήξει, σχεδόν χωρίς νά πέρει δικαιονοί. Λένε πώς πιέσσανε τάχασσε τά πουλερά αύτού στη Νάσι 'Υδρική με άγριεστρια φωριών, κατά λέθως, σε βάθυς δύσδιπτα πόδια. Πόσα έκπληγτα θά πρέπει νά ήσαν τά φέρεια μπροστά σ' αύτό τόν δικαιώματο επιφύλαξτη έπει μιά μέλληγ σφράγιδα! Φαίνεται πώς δικαιός μαν τέλερες καλά τά δρόμο του στό βυθό. Μια-δια φορές τόν είλει νά τεράζει τήν έπιφράντα, νά βγάζει ένα δευτέρο δερά τά καφέδια για' διαγεγώνιση καλ νά βιβλίζεται ξακά. Βρήκα πώς ήταν καλύτερα νά άρχισω ήσυχα τά κουπά καλ νά περιφένω, γιατί οι ιππολογισμοί μου δε με βοηθούσαν καθόλου, καλ έκει πού νόμιζα πώς είχε διπομακρυτθεί, έκει πάλι δικουανες τά απίθανο γέλος του Ιστα-ΐσσε πίσω από τή βάρκα μου. "Εργάσακ από συγκέρεσμα πώς γιλεύστ με τήν προστάθμια μου. "Όσσα δμως κι' δν έχει διώρουνδες συνυεργίδισσι, τό δισπρό του στήθος καλ τή γαλήνια έπιφράντα τής λίμνης ήσαν έκαντες του. "Όταν δμως τελικά, δντει γιατ τό γέλος του, δικουανες μικρή πρωτηγή, πού θύμιζε τό αιρλαντχέρ του λίκουν, νά βγαίνει άπλει τό στήθος του, σάν έπικληση στούς θεούς τής φάτες του, διμέσως φύσης δικατολικής δικαιοσ, στρεσως κύματα καλ γέμιστ τόν άρεια με δημητρήλη καλ βρογή. Φοβήθηκα καλ τόν παράτησα. "Πρες διάλκηρης τό φεντάπλωρο παραρρεκολούθησε τό σεριφραγμόρεσμα πού έκανεν οι πάτικες γιατ νά ξεγελούντε τούς κινητηγούς. "Όταν ήσαν υποχρεωμένες νά οψωθούν, έκαναν κύκλους έπάνω από τή λίμνη άρχατά ψηλά, τόσο πού με βλέπουσε τίς δίλλες λίμνες καλ τό ποτέμι, καλ θαν νόμιζα πώς είχαντε φύγει έδω καλ πολλή ώρα, κατεβάντες μ' ένα λεβδ πάταγρα. Τί έδω δμως, από δισφέλεια, έβρισκαν στη λίμνη Ούδα-ντεν δέν ξέρω, δικτύο, δια σύγκρουντε τέ περά της, γιατ τόν έδω λόγο πού τ' άγαπω κα' έγω.

ΖΕΣΤΑΙΝΩ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΗΝ πήγε νέα μάζεψη σταρόλια στέ λιβάδια του ποταμού και φορτώθηκα με τσεμπιά πιο πολύτιμα γιατί το δρωμές τους και τηγ διαρροιάς τους παρά για την τροφή που άντεκροσάπουν. Έχει μάζευσε και πολλών είδων άλλα φρούτα, έκεινα πού τα κάποιν μαρμελάδες στις μεγάλες πολιτείες γιατί νέα ίκανοποιήσουν τα γανότα των έραστών της Φίστης. Μάζεψα και άγρια μηλιά καθώς και κάστανα διαν ήρθε τη έποχή τους, γιατί νέα τα έχω το χειμώνα. Ήταν πολύ διαφραγμά νέα περιπτώση στά δάσος του Λίνκολν έκαλη τηγ έποχή, πού είναι ίδιες οι καστανές φρουτωμένες και τερέστιες. Τώρα καρπούνται τών ελώνιο όπιο κάτια από τις αιδηροδρόμικές γραμμές. Μή ένα δισέκα στόν δύο και ένα ρεβέλ από χέρι δινοργε περάσματα, άναμεσα στά δρόσιμα τών φύλλων και στές θυμαριμένες διαμαρτυρίες τών σκιούρων, πού τούς έκλεβα τέ φρουτώντας τους. Καμιά φορά άνθεψα και τίναξα τέ δάντρα. Καστανές μεγάλωναν έπεισης πλεω από τό σπήλι μου και μά, τη πιο μεγάλη, διαν ήρθε άνθισμένη, τό σκέπας με δραματικότητα μπουκάτα. Οι πελουροί μάζεντε τών περισσότερο καρπό, γιατί άρχιζαν νωρίς τό πρωί, πρίν διεύρη τά κάστανα νέ πέσουν κάτια από χώμα. Άφησε λοιπόν τά κοντινά δάντρα σ' αύτους και τηγ γενιά μεχριέ στά δάσος, διους ήσαν μόνο καστανιές. Τά κάστανα είναι καλή τροφή. Αυτοκαθιστούν τό ψωμί. Δίνει είναι δρως τά μόνα. Βρήκα τό λεγόμενο αριός luberose, τήν πατέτε τών άρχειων θερινών, ένα μικρό καρπό που δίνει ήμερα με τόν είχα

φάσι δταν ήδεσμη μικρός ή δτν τὸν εῖχα δικιρεντεῖ. Συχνὰ δῆλοπια τὰ Κερωμένα κόσκινο λουλούδια του, ἀνέμεσσια σὲ μίλια φυτά, χωρὶς νὰ ξέρω τὶ σήμας. Ἡ καλλιέργεια τὸ έχει ξέσφαιροι σχεδόν ολότελα. Ἐχει μιά γλυκερὴ γέλεση σὰν τὴ γεύση, τῆς πατείσας ποὺ χάλαστος ἀπὸ τὴν παγιωνά. καὶ τὸ βρῆρος ποὺ ιθωτικό βρεσμένο παρὰ φυτό. Μοῦ φρινθτανες σὲ μιά μικρὴ ὑπόσχεση τῆς Φύσης νὰ τρέψει στὸ μέλλον μόνη της τὰ παιδιά της. Σήμερα ταῦ, ποὺ στὰ χωρέφια μιας κυματικῆς τὸ στάρι, ἡ ταπεινὴ αὐτὴ ρίζα, ποὺ θητεί κάποτε τὸ τοτέμ μιᾶς Ινδιάνικης φυλῆς, έχει ξεχαστεῖ. Ἀφῆστε τὴν άγρια φύση νὰ ξεναβεσσούλεψει, καὶ τότε πιθανὸν τὸ τριμερό ἐγγυλέσιο στάρι θὲ τὸ ξέσφαιρον οἱ μυριάδες ἔχθροι του καὶ χωρὶς τὴ φροντίδα τοῦ ἀνθρώπου τὰ ποιλιά μπορεῖ νὰ ξεναφέρουν πίσω καὶ τὸν τελευταῖο στόρο του στὸ μεγάλο χωράφι τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰνδιάνων, νοτιοδυτικά, ἀπ' ὅπου λένε ποὺς μιᾶς ἥρβε. Καὶ Εσως νὰ ξανανθίσει τὸ φτωχὸ αὐτὸ κάστανο τῆς γῆς. Κάποια Διδαγήρα τῶν Ἰνδιάνων περίπει: νὰ τὸ βρῆρος καὶ νὰ τοὺς τὸ χάριτε. Καὶ θτον θ' ἀρχίσουμε κι' θῶν νὰ φτιάνουμε ποιημάτια, θτος τὲ φύλα καὶ τὸν καρπὸ του θὰ τὰ βλέπουμε στὰ ἔργα τῆς τέχνης μας.

Στὴν δρυὴ τοῦ Σεπτέμβρη εἶδα διὸ ζευχερόδεντρα νὰ κοκκινίζουν πέρα ἀπὸ τὴ λίρνη. Πόσα δὲ είλεγε τὸ χρώμα τοὺς! Ηδέ δέντρα παρουσιάζε κάθε φορά κι' μίλια είκονα, σὰν διευθυντής τοῦ μουσείου νὲ ἀντικαταστοῖσε κάθε ημέρα τὸν παλιὸ πίνακα μὲ θνατ καινούργιο ὥρκιότερο.

Οἱ αρήιες ἡδοναὶ χαλιάδες στὴν καλύβια μου τὸν Ὁκτώβρη καὶ καθίσαντα στὰ παράθυρα καὶ στοὺς ταύχους, τρομάζοντας τοὺς ἐπισκέπτες. Κάθε πρωΐ, δταν θήτω μίθρια μουσιασμένες ἀπὸ τὸ κρύο, σκαύπτεις μερικὲς ξέω, μὲ τὸ ζέττυρα δὲ μὲ ἀποσχολοῦντα πολὺ. Θεωροῦσα μάλιστα καλαπετυκό ποὺ έβρισκαν στὸ σπίτι μου δικτὸ κατεφύγιο. Ποτὲ δὲ μοῦ έσκανεν μεγάλο κακό, μὲν καὶ κομβούωσαν μαζὲ μου, μὲ σεγκ-στγκ ξέσφαιροτηραν σύτε ξέρω σὲ τοὺς τρύπες, ἀπορρύγοντας τὸ χειμόνα καὶ τὸ φοβερὸ κρύο.

Σάν τὶς σφῆκες κι' ἔγω, προτοῦ νὰ ἀποφασίσω νὰ κλειστῶ γιά τὸ χειμόνα, πήγανα στὴ βαρειοσπαταλικὴ πλευρὲ τῆς λίρνης Οὐδὲλντες τὶς ήμέρες ποὺ έμοιαζε ἀλτηθνὸ τάσκι, γιατὶ δὲ οὐλος χτυπούσσε καὶ ζεσταίνε τὶς πέτρες τῆς θύθης. Είμαι ποὺ τύχαριστα

καὶ πιὸ ὄγκειον νὰ ζεσταίνεται ἀπὸ τὸν ἥλιο παρὰ ἀπὸ τεχνητής φωτιές! Έτοι ζεσταυόμενα στὶς τελουταῖς ζεστὲς στάχτες ποὺ δὲ βίσος, σὰν καυρωμένος πιὰ χωνῆγος, ἔφηνε φεύγοντας.

“Οταν θέλησε νὲ χίσιαν τὸ τζάκι μου, μελέτησα βέβαιος τὸ ζήτημα καὶ τὸν τρόπο, ποὺ θὰ τὸ ξετίσε. Τὰ τοῦβλα μου ήσαν ἀπὸ δεύτερο χέρι καὶ ἐπρεπε νὰ καθηρωστοῦν. Ο πηλός τους ήταν πενήντα χρονῶν καὶ ἀκόμα συλλήρειν. Αὐτὸς δρας εἶναι ἀπὸ τὰ πρέματα ποὺ λένε συνήθως οἱ ἀνθρώποι, εἶναι εἶναι ἀληθινά εἶνε δχι. Πολλὰ ἀπὸ τὸ χωριά τῆς Μεσοποταμίας εἶναι χτισμένα μὲ τοῦβλα πολὺ καλῆς κατότητας ἀπὸ τὰ ἔρετα τῆς Βαβυλώνιας καὶ τὸ τομέντο ἐπόκινο τους εἶναι ἀκόμα πιὸ συληρὸς ἢ π'. δ., τι θὰ ήταν στὴν ἀρχὴ. Οπωδήποτε, στὴ διαή μου παρίσταση, θεύματα τὴν ἀντοχήν τους. Καθὼς τὰ τοῦβλα μου ήσαν ἀπὸ ἕνα πενιό τζάκι, διάλεξα τελινά ποὺ ήσαν πιὸ κατάλληλα. Εβολα γύρω-γύρω πέτρες ἀπὸ τὴν δύση καὶ τὰ κολλαῖσα μὲ δόπορη διμμο. Εργαζόμουντα σιγά-σιγά. Τὰ τοῦβλα αύτὰ ποὺ ζεστησα τὴν ζερέα, μοῦ χρησίμεψαν γιὰ μαζεύσαρι τὸ βράδυ, καὶ μάλιστα χωρίς νὲ μοῦ παστεῖ ὁ λαϊμός. Έκείνη τὴν ἀποχὴ φιλοξενοῦσα έναν ποιητὴ ποὺ μὲ βοηθούσε καὶ μαγεύρειν μαζί μου. Ήταν ἀρετὸς νὰ βλέπει τὸ τζάκι μου νὲ ψήμεται ἀρρώ, μὲ σπρέα. Τὸ τζάκι εἶναι σὰν ένα χωριστό κτήριο ποὺ ξεκινεῖ ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ψήμεται, μέσα ἀπὸ τὸ σπέι, πρὸς τὸν οὐρανό. Καμιά φορά σπέκτεται έστι καὶ ἀροῦ κακοὶ τὸ σπέι, καὶ εἶναι ὀλοράνερη ἡ σημασία του καὶ ἡ ἀνεξιστητικότητα του. Αὐτὰ ἔγινεν κατὰ τὸ τέλος τῶν καλοκαιριών. Είχε ήρθει τοὺς Ἐ Νοέμβρης.

Ο ΒΟΡΕΙΟΣ δινεμός εἶχε πιὸ ἀρχίσει νὲ κριώμενος τὴ λίμνη, ἀν καὶ χρειάστρεναν ἀρκετές ἀρδομάδες γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ τὸ έργο του, γιατὶ ἡ λίμνη εἶναι πολὺ βαθιά. “Οταν ἀρχίσαι ν’ ἀνάβει φωτιὰ τὰ βράδια, τὸ τζάκι λειτουργοῦσαν περίφημα. Τὸ σπέι μου δρας δὲ μοῦ ἀρεστ τόσο πολὺ δτον τὸ σουβέντευτα, ἀν καὶ πρέπει νὲ διμολογήσω πώς έγινε πιὸ δινετο. Δὲ θὰ ἐπρεπε κάθε ἀνθρώπηνη κατοικία νὲ εἶναι ἀρκετά ψηλή γιὰ νὲ μποροῦν οἱ γειτόνες μιαστήριο σκέπα νὲ παλάσουν κοντά στὰ δοκάρια τῶν ταβενιοῦ, τὸ βράδυ; Αὐτὲ τὰ σχήματα εἶναι πιὸ εύχαριστα στὴ φαντασία

ἀπὸ τοιχογραφίες ἡ πλούσια ἔπιπλη. Ἀρχικά νὲ κατοικᾶσσαν στὸ σπίτι μου, νὲ μένων δημόσιῃ γιὰ λεσχαστικά καὶ δῆλη μοναχά γιὰ καταφύγιο. Μὲ δρεσσοὺς νὲ βλέπον τὴν κατνιὰ νὲ συγκριτικές τὸ μαύρο στρῶμα της στὸ τέλον ποὺ εἶχε χεισθεῖ, καὶ σκάλιζε τὴ φωτιά μου μὲ ιδιαιτέρῳ κέφι καὶ περισσότερος δικαιώματα. Τὸ σπίτι μου ήταν μαύρο, μὲ φαινότανες μεγαλύτερο, γιατὶ εἶχε ἔνα μόνο διαμέρισμα καὶ θετὸν μακριά ἀπὸ ἄλλα. Ἐνα δωμάτιο εἶχε συγκεντρωμένες διάλεις τὰς χάρες ἐνὸς σπιτιοῦ. Ἡταν καυζίνα, χρεβατοκάρα, σαλόνι καὶ διαθήριον. Καὶ διη τούχησην βρέθηκαν αἱ ἔνα σπίτι ὁ ἀφέντης, τὸ πανδί καὶ τὸ ὑπηρέτες, τὴ δοκίματα ἔγώ συγκεντρωμένη.

Καμιὰ φορά διειρέσθησα ἔνα μεγαλύτερο σπίτι τὸ γεράστο, κατασκευασμένο ἀπὸ γερὰ ίδιακά. Τὸ ίδελεκ τὸ ἀποτελεῖται μόνο ἀπὸ μιὰ πρωτόγονη εἴθουσα μὲ τοσοῦτη χωρὶς ταβάνι καὶ σουβένδες, μὲ γυμνὲ δοκάρια ποὺ νὲ στροβίζουν ἕνα εἶδος στέγης πάνω ἀπὸ τὸ κεράλι γιὰ τὴ βροχὴ καὶ γιὰ τὸ χέον. Ἐνα σπίτι αὐτὸ-λικό, ποὺ νὲ πρέπει νὲ πάρεται δέδος καὶ νὲ τὴ σηκώσεις ψήλη γιὰ νὰ θέτεις τὴ στέγη. Ὁπου μερικοὶ νὲ μποροῦν νὲ κάθονται κοντά στὸ τέλος, ἄλλοι στὸ πεζούλι ἐνὸς περόβυρου, άλλοι στὴ μιὰ διαρη τῆς εἴθουσας καὶ ἄλλοι στὴν θλή, καὶ μερικοὶ στὸ δοκάρια μὲ τὰς ἀράχνες, ἀν προτιμοῦν ἔστι. Ἐνα σπίτι διποὺ ὁ κουρασμένος ταξιδιώτης νὲ μπορεῖ νὲ πικνεῖ, νὲ φάει, νὲ κουβεντίσσει καὶ νὰ κομψύζει. Ἐνα καταρύγιο ποὺ δὲ ίδελες πολὺ νὰ τὸ βρεῖς μπροστὸ σου, μιὰ δύρτια νύχτα, κατεφύγιο ποὺ νὰ έχει διὰ τὰ σπο-γεῖα ἐνὸς σπιτιοῦ καὶ τίποτες ἀπὸ νοικοκυριό. Ὁπου νὲ μπορεῖς νὰ θέτεις διάους τοὺς θησαυροὺς μὲ μιὰ μαζὶ καὶ διὰ νὲ κρέμονται σὲ φανερές χρεμάτερες. Ποὺ νὲ εἶναι μαζὶ καυζίνα καὶ σαλόνι καὶ ἀποθήρη καὶ χρεβατοκάρη καὶ σοφίτα. Ὁπου νὲ μπορεῖς νὰ θέτεις πρόμετρα ἀνεγκαΐα, τὸ βαρδί καὶ τὴ σαλία καὶ τὸ γνωμάτι, καὶ ν' ἀσκοῦς τὴ χύτρα νὰ βράκει. Ὁπου νὲ μπορεῖς νὰ ἐκρράσους τὸ στρασμό σου στὴ φωτιά ποὺ φένει τὸ φέλ σου καὶ στὸ φούρνο ποὺ έχει τὸ ψωμι του καὶ δικου στολίδια του δὲ εἶναι τὰ ἀπεραιτήτητα ἐπιπλέ καὶ μεγαλικά σκεύη. Ἐνα σπίτι ποὺ τὸ ξωτερικό του νὲ εἶναι ἀνοιχτό καὶ φανερό σὰν τὴ φωλιά ἐνὸς πουλεοῦ καὶ διποὺ δὲ διὰ μπορεῖς νὰ μπεῖς ἀπὸ τὴν μετροστινή πόρτα ἢ

νά βγεῖς διπλά τὴν πίσω πορτούλα γυαρές νά δεις τοὺς περισσότερους ματούλους του. "Όπου, φύλαξενά θά σημαντεί νά δύεις διπλή τὴν ἀλευθερίαν τοῦ σπιτιοῦ μείνει θύει νά εἰ καλένουν σ' ἓνα καλέ καὶ νά εσύ λένε νά βολεύετες ἐκεῖ ποσάν στὸ σπίτι σαυτοῦ, ἀποκλειστούσας σε ἀπὸ τὰ ἔφτα διγύρω τοῦ σπιτιοῦ. Σήμερα, φύλαξενά εἶναι ἡ τάχη νά κρατᾶς τὸν Εἴνο σὲ ἀπόστασην, νά τὸν ἐμποδίζεις νά πληγούσει τὸ τέλειο σου, χτύποντας ἐνα γυροστό γιά κατόν. Κρύβουμε ἀπὸ τὸν Εἴνο μας τὸ μαχέρεμα σά νά δύουμε σκοπὸν νά τὸν διγύρη-ριάσουμε. Ἐχω βρεθεὶ σὲ πολλῶν ἀνθρώπων κτίριο, μά σὲ πολὺ λίγων ἀνθρώπων καπίταιναι. "Αν ἔτας βασιλιάς καὶ μάτι βασιλιάσσα κατοικούσαν μὲ ἀπλότυγα σ' ἓνα σπίτι σάν μ' αὐτὸν ποὺ διε-ρεύομαι, θά μπορούσα νά πάω νά τοὺς ίδω μὲ τὰ παλά μου ρούχα ἀν περισσούς ἀπὸ κείνα τὸ δρόμο, μά ἐν βρεθῶ ποτὲ σὲ κανένα μαντέρνο παλάτι, ἡ μάτη μου ἐπιθυμεῖ θὰ εἶναι νά φύγω ἀμέσως. Σήμερα τὸ σαλόνι εἶναι μακριά ἀπὸ τὴν καυζίνα καὶ ἀπὸ τὸ έργο-στήριο. Ἡ γλώσσα μας ἔχει ἀλλάξει καὶ ἔχει γίνει θεο σύμβολο, δὲ λέει τὰ περάματα μὲ τὸ πρεγματικό τους δυνατα.

Δέ σοβάντισσα παρέ μόνον θανε ἐπιτασσεῖ παγωνιά. "Εροα μὲ τὴ βάρκα μου λέγη δέρμα ποδὸς ἀσπρη καὶ ποδὸς καθαρή, γι' αὐτὸν τὸ σκοπό, ἀπὸ τὸν ἀπόναντι δύνη. "Όταν δρχιστα νά μπατορένια δύουνα στὴν εὐχάριστη θάστη νά βλέπω τὸ καρφί νά μπαίνει ἀμέσως μὲ ἓνα μόνο χτύπημα τοῦ σφυριάδο, καὶ ἡ φίλοδοξία μου ήταν νά στρώσω τοὺς τοίχους γρῆγρα καὶ καθαρά. Θυμάμαι τὴν θοτερά τοῦ ψωρ-περτίφανου. Ντυμένος διμορφή ρούχα τρεγύρικε καίποτε σὲ χωρίδι καὶ ἔδινε συμβουλές στοὺς μαστόρους. Μιὰ μέρα ἀποφάσιστ νά δώσει τὸ παράδιγμα. "Αρπαξε λαοπόν τὸ γεμάτο μυστρί, έριξε τὸν ἀσβέστη μὲ φόρα στὸ τεφάνι καὶ τὸν ξεφέγε θλεν στὸ μεταξιό του πουκάμισο. Καθώς σοβάντισσα θραβία θλες τὶς λε-πτομέρειες τῆς βουλεύεις καὶ ἔβλεπε μὲ ἐκπλήξη πόσο διψούσαν τὰ τοῦβλα καὶ τέσσες κουβέδες νερὸς χρειάζονται γιά νά βαφτιστεῖ ἓνα καλυνόργυιο τέλει. Τὸν περιστηγούμενο χειρώνα εἶχε κάνει μιὰ δρισμένη ποσότητα ἀσβέστη καλγούντας τὰ βοτράκα τοῦ υποίο πυντιατίλιο. "Ηταν ἓνα πετρώμακ γιά νά έσρει ἀπὸ τὶ εἶναι φτιαγ-μένα. Θά μπορούσα νά είχα καλὸ ἀσβεστότιθο ἓνα-θνύδι μέλια μακριά καὶ νά τὸν έκαγα δέδιος ἐν ήθελε.

II ΛΙΜΝΗ, στὸ μεταξὺ, μερικὲς μέρες, ίσως καὶ ἑβδομάδες προτοῦ νὰ παγύνεται ὀλόκληρη, εἶχε συνταχτεῖ μὲν ἕνα ἔκπερδο αὐτῶν πάγου απὸ τὸ σκιερὸν καὶ φυκὸν μέρες της. Ὁ πρώτος πάγος εἶναι ἐλαφρετικὸς ἀλισπρόσωπος καὶ τέλειος ἐπειδὴ εἶναι συληρός καὶ διάφρενος. Δινεὶ τὴν καλύτερην εἰδουσίρες νὰ ἔξετάσει κανεὶς τὸ βιβλὸ τὰ φηγά. Μοιάζει μὲν καθηρέργη, ἀφοῦ τὸ νερὸ εἶναι ἀναγκαστικὴ λεῖο. Στὴν διμή υπάρχουσιν πολλὰ αὐλάκια, ἔκει ποὺ κάποιο ζῷο περπέτησε καὶ γύρισε ἀπὸ τὸν ίδιον δρόμον δρήμοντας διπλὰ Γγηνῇ. Μά καὶ ὁ πάγος παρουσιάζει μεγάλο ἀνθιστέρον. Ἀτ τὸν ἔξετάσεις ἀπὸ κοντὲ τὸ πρώτη ἄκετα ἀπὸ τὸ πάγωμα, βρίσκονται πῶς οἱ περισσότερες φουσκάλες ποιὶ, στὴν ἄρχη, φεύγονται σὲ νὰ εἶναι μέσον του, εἶναι καλλιηρένες στὴν κάτω ἐπιφάνεια του, καὶ πῶς δύο καὶ περισσότερες ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸ βιβλό. Όσο ὁ πάγος εἶναι διάφρημα κάπιας συληρός καὶ σκούρος, μπορεῖ νὰ κατέλειπει μέσσα ἀπὸ αὐτὸν. Αὗτές οἱ φουσκάλες εἶναι πολὺ καθηρός καὶ διαφράσις καὶ βλέπεις τὸ πρόσωπό σου νὰ καθηρεψίσται μέσσα τους κάτω ἀπὸ τὸν πάγο. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουνται τριάντα ή ταράντα σὲ κάθε τετραγωνική ἵντσα.

Ταΐζονται ἐπίσης μέσα στὸν πάγο, στενὲς, μακρουλής φουσκάλες, περίκου μισή ἵντσα μακρίς, ἡ συγκά, δτεργὸν ὁ πάγος εἶναι πολὺ φρέσκος, μικροσκοπικὲς σφριτικὲς φουσκάλες, ἡ μία ἐπάνω στὴν δύλη, σὲ χάντρες περισσόνες σὲ κλωστή.

Αὗτές δύος μέσα στὸν πάγο δύν εἶναι τόσο πολυάριθμες, οὕτε τέσσερες, δύο οἱ δύλες. Καμάτα φορά έριχνα πέτρες γιὰ νὰ δοκιμάσω τὴν ἀντοχὴ τοῦ πάγου. Ὅστε τὸν διπλακὸν έρερναν μαζὶ τους τὸν ἄρα, ποὺ συγημάτικὲς μεγάλες φουσκάλες ἀπὸ κάτια. Μια φορὰ ποὺ γύρισα νὰ ίδω, βετερά ἀπὸ δερέντε δύτεών ὑπρεσσες, δῶν καὶ ὁ πάγος ἤταν μιὰ ἵντσα ποὺ παγίς, οἱ φουσκάλες φαινόντουσαν διάβρωτα πολὺς καὶ πρώτα. Ἐπειδὴ δύος οἱ δύο τελευταῖς ἡμέρες ἥσαν πολὺ ζεστές, σὲν ἀνθικὸν καλοκαλέ, ὁ πάγος ἤταν διάφρανος καὶ διφήνε νὰ φανεται τὸ σκεύρο πράσινο χρῶμα τοῦ νεροῦ καὶ δυνήδε. Ο δινήδες ἤταν θαμπτός, γυρίζος καὶ διεκλάδες στὸ πάγος, μὲ δύεν θῆται καθηλόλου ποὺ στερεός, γυατὶ οἱ φουσκάλες τοῦ ἄρα, μὲ τὴ ζεστη, μεγάλωσαν κι' ἴνωθροι καὶ ξαστοι τὸ κανονικό τους σχήμα. Δύν ἤταν πολὺ ἡ μία Ισα-τσα πάνω ἀπ' τὴν δύλη.

"Ησαν πάντα μετριότες νομίσματα που έπεσαν στο μήσον πάνω, καὶ
θή μιὰ σκέπεψε λίγο την θάλη. Ή οὐρανοί τοῦ πάγου εἶχε χαλάσσει
καὶ ἤταν πολὺ ἀργά γιὰ νὰ μελετήσου τὸ βυθό. Ἐπειδὴ ἡμούνιος
περέργος νὰ ίσω τὶ εἴχεν ἀπογίνει οἱ μεγάλες φουσκώλες, δοκεῖται
ὅτι καρμάτις πάγου ποὺ εἶχε μιὰ φουσκώλη μέτρα στὸ μέγεθος.
Εἶδε πῶς εἶχε σχηματιστεῖ καὶ δόλος πάγος κάτω τῆς καὶ πῶς
αὐτὸς ὁ πάγος θύμης κανονικὸ μὲ τὸ σχῆμα ποὺ θὰ εἶχε ἔντε-
ποθή πικάσκη. Ἀφού μόνο ένα δεπέδει τούχωμα νὰ τὸν χωρίζει
ἀπὸ τὴ φουσκώλη, πάχους περίπου ἔνα βγήσος τῆς ἴντος. Αὐτὲς,
οἱ φουσκώλες, σά νὰ εἶναι νευρικές γεμισμένες μὲ ἄερα, κάνουν
τὸν πάγο νὰ ρυγκάσει καὶ νὰ σπάσει.

ΤΕΛΟΣ ὁ χειρίνιας ἦσε γιὰ καλά, μόλις εἶχα τελειώσει τοὺς
σπουδέας. Ο διάνοιος δρογών νὰ ανθίσει γύρω ἀπὸ τὰ σπίτι, σὲ
νὰ μὴ εἶχε τὸν ἀδειά νὰ τὸ κάνει ὡς ἀκείνη τὴ στεγμή. Κάθε νύχτα
οἱ χῆνες περνοῦσαν, ἀκόμα καὶ δεσμοὶ ἡ γῆ εἶχε πάλι σπειραστεῖ μὲ
χίδια, μερικὲς γιὰ νὰ καθίσουνε στὴ λίμνη Οὐσάλιτεν καὶ μερικὲς
ταξίδευσαν πρὸς τὸ Μεζικό. Πολλὲς φορές, καθένας γύριζε ἀπὸ τὸ
χωριό στὶς δέκα ή στὶς ἑντεκα τὴ νύχτα, δικους τὸ πάτημα ἐνὸς
χορταδιῶν ἀπὸ γῆνες ἡ πάπιας, στὶς ξερὲς φύλλα τοῦ δάσους, κανεὶς
σὲ μιὰ τρύπα τῆς λίμνης, πλάι στὸ σπίτι μου. Τὸ 1845, ἡ λίμνη
Οὐσάλιτεν πάγωσε ἀλόγητη τὴ νύχτα στὶς 22 τοῦ Δεκέμβρη.
Ἐνῶ τὴ λίμνη Φλίντε καὶ δόλες ποὺ ρυγκάσει λίμνες ἥσουν παγωμένες;
Δέκα καὶ περισσότερες ἡμέρες ποὺ μαρσυστά. Τὸ 1846 πάγωσε
στὶς 16, τὸ 1848 στὶς 31 καὶ τὸ 1850 περίπου στὶς 27 τοῦ Δε-
κέμβρη. Τὸ 1852 στὶς 5 τοῦ Γενάρη, τὸ 1853 στὶς 31 τοῦ Δε-
κέμβρη. Τὸ χεινί εἶχε πάλι σπειράσει τὸ χώμα ἀπὸ τὶς 25 τοῦ
Νοέμβρη καὶ μὲ τρεγύρεστε ξαρνιά μὲ γεμιωνιάτικη σκηνογρα-
φία. Τρεβήχτηκε ἀκόμα ποὺ βαθεῖ στὸ καβούκι μου καὶ προσπά-
θησε νὰ διατηρήσου ἀναρμόνητη τὴ φωνή στὸ τζάκι καὶ στὸ στῆθος
μου. Η δουλειέ μου τάρχε στὸ οπαύθρο ἤταν νὰ μαζεύσω ξερὲ ξύλα,
νὰ τὶς κοινβαλῶ μὲ τὰ χέρια ἡ στούς θάρρους, ἡ καμιά φορά νὰ
σέρνω ἀπὸ ένα νεκρὸ πεύκο κάτω ἀπὸ κάθε μασγάλη. Ένας παλιὸς
φρέγτης τοῦ δάσους ἤταν σπουδαία πηγὴ γιὰ τὴν Ευλοίσ μου καὶ
τὴ θυσίασσα στὸ θέρος Ήφαιστο. Πόσο ποὺ εὐχάριστο εἶναι τὸ

γείμα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ μόλις γύρισε ἀπὸ τὰ χιόνια καὶ ἔφερε ἀπὸ καὶ — καλύτερες θύλεψε ἀπὸ καὶ — τὰ καύσιμά του. Τὸ φωμή του καὶ τὸ φαι του εἶναι γλυκό. Ὑπάρχουν δέλαιν τῶν εἰδῶν τὰ Ἐερά ξύλα στὸ δάσος γιὰ πολλὲς φωτιές, καὶ θή: μόνο δὲ ζεσταύονται κανέναν ἐκεῖ ποὺ εἶναι παρά καὶ ἐμποδίζουν τὰ νεαρά δέντρα νὰ ἀναπτυχθεῖν. Τοσορά ήσαν καὶ τὰ ξύλα ποὺ ἐπλευν πάντα στὴ λίμνη. Τὸ καλοκαλιέρι διανεύσκει μιὰ σχεδία ποὺ εἶχεν φτιέσθαι οἱ Ἱρλανδοὶ δταν γιτιζότανε ὁ ειδηρόβρομος. Ήταν ἔξειρτική, καὶ διοιγε θαυμάσια, μάλιστα ἐκαγε καλύτερα ἔτσι ποὺ τὰ ξύλα τῆς ήσσαν μαυισμένα ἀπὸ τόσα χρόνια.

Εἶναι δέξιοβαρύστο πωτῷ ἀξέτα έχει τὸ ξύλο ἀκόμη καὶ σήμερα. Ἡ δέξια του εἶναι πιὸ σταθερή ἀπὸ τὸ χρυσόρι, ἀρρύ, διατερά ἀπὸ τόσους ἑρταρόσους, ὁ ἀνθρώπος διόρθωτα πάσι στὸ δάσος Κητώντας Ενα δεμάτι ξύλο. Εἶναι τόσο πολύτιμο στὸ μᾶς, διο ήταν καὶ στοὺς Σέξοντες καὶ Νορμανδοὺς προγότους μας. Ἀν ἐκεῖνος θεανεύ μ' αὐτὸ τὰ τόξα τους, ἔμετες κάνομε τὰ ντουμέρια μας. Ὁ Μετώ ποτὲ ἀπὸ τριάντα χρόνια ἔγραψε πώς ἡ πυρὴ τοῦ ξύλου γιὰ καύσιμη ὄλη στὴ Νέα Τόρκη καὶ στὴ Φιλαδέλφεια συχεδίει ξεπερνάει τὴν τιμὴ του καλύτερου ξύλου στὸ Παρίσι». Στὴν πόλη, μας ἡ πυρὴ τοῦ ξύλου διεβαίνει σταθερά καὶ τὸ μόνο Κήτημα εἶναι πόσο ὑπῆρχετερη θά εἶναι ἔρδιτος ἀπὸ πέρυσι. Οι μηχανικοὶ καὶ οἱ θυγατροὶ ποὺ έρχονται στὸ δάσος εἶναι βέβαιο πώς πάντα στὴ δημοπρασία τῆς Ευλεας καὶ μάλιστα πληρώνονται μαρτιβρά γιὰ νὲ περάσουν διατερά ἀπὸ τὸν ξυλοκέπτο καὶ νὰ μαζέψουν τὸ ἀπομεινάρια. Εἶναι πολλὰ χρόνια ποὺ οἱ ἀνθρώποι πάνε στὰ ίλαση γιὰ καύσιμα καὶ γιὰ οὐλικά τῆς τέχνης. Ὁ κάτοικος τῆς Νέας Αγγλίας καθώς καὶ ὁ κάτοικος τῆς Νέας Ολλανδίας, ὁ Περιζένος καὶ ὁ Κέλτης, ὁ ἀγγρέτης καὶ ὁ Ρομπέν τῶν Δασῶν, στὰ περισσότερα μέρη τοῦ κόσμου, ὁ πρύγκιπας καὶ ὁ χωριάτης, ὁ μαρφωμένος καὶ ὁ δύριος, δέλαιν χρειάζονται λιγα κούτσουρα ἀπὸ τὸ δάσος γιὲ νὲ ζεσταθεῖν καὶ νὲ φθισουν τὸ φρεγγυτό τους. Οὗτε ἔγώ μποραΐσα νὰ ζήσω δίχως αὐτά.

‘Ο κάθε ἀνθρώπος κατέλει τὰ στοιβαγμένα ξύλα του μ' ἕνα εἶδος στοργῆς. Ήθελα νὰ έχω τὰ δικά μου μπροστά στὸ παρέμβυρο μου καὶ δυο περισσότερες φλοιόδες είχαντας γύρω, τόσο μου

έρεσος πώς πολύ, γιατί μου θέλωνταν την εύχεριστη έργασία μου. Είχα μιά πολὺς δέξια πολύ κανένας δὲν ήθελε νέα τη Κυπρίσσαι. Μου έρεσος νέα πολύς με τις πολλές ρήσες πολύ είχε θυγάλει από τη χωράφια μου. Μή ζέσταινεν δυστοσία. μιά κατίνα τις ξερίζωντα και μιά δεσμή τις θεατρία στο τέλος μου. Κανένας άλλου είδους κανόπει δὲ μου είχε δώσει τάση ζεστασιά.

Λίγα κομμάτια χωτέρω πεύκο ήταν μεγάλος θησαυρός. 'Α-είτε νέα θυμητήρια κανείς πόση τέτοιας τροφή για τη φωτιά είναι μάκρια χρυσόμενη μάτια στη γη. 'Άλλες χρονιές είχα πάει για «βρευτές» σε χάτι γυρικές λοροπλακέτες και βρήκα δρασσόρρες χυντρές ρίζες. Είναι σχεδόν αποκάλυπτες. Κομμάτια τριάντα-σαρέντες ήταν, είναι μάκρια γηρά, αν και δέ' έχουν μουγλιάσσει. Μή την δέξια και το φτυάρι, φάγκεις στο δρυχείο και μάκριανθείς τε ήγη σε νέ ήταν φλέβες χρυσού, βαθύτερη στη γη. Συνήθως είχα για προσάνθεμα ξερά φύλλα του δέσμους. Τέ μάζια στο ίπποτεργά μου πρώτη ή έρθουντας τε χίνια. "Όταν οι χωρικοί στέφανον τις φωτιές τους πέρα στο βάθος του άργεντα, ελδοποιούσσαν κι" ήγει τους άγριους κατοίκους του Οινόκητου, με λεπτό διάδο το τέλος μου, πάντα γιαννιάς ήσπεντος. Τό σκληρό περάσμα ήγιε, μάλις καθότανε, ήν καλείγα λίγο μόνο έπ' αυτό, ήταν το καλύτερο για το σκοπό που το ήθελα. Καμιά φορά, δρόμη στο τέλος καλή φωτιά, δεν πήγαινα βόλτες τε άπογέμιστες το χαμόνια. "Όταν γιρίζα, τρεῖς-τέσσερες δρες άργυρέρα, ήταν μάκρια ζωντανή και λαμπτερή. "Άς είχε φύγει, το σπίτι μου δὲν ήταν έδειο. "Ήταν οι νέ είχα δέρήσκι ήντα εύθυμα φύλακα πίσω μου. 'Εχει ζωνταίρεις ήγει κι" ή Φωτιά, και πρέπει νέ πώ πώς ή νοικοκυρά μου φέντης δέξια της έμπιστοσύνης μου. Μιά μέρε θρωκή, καθώς ξεπάζει ήγιε, μονή ήρθε ξερνικά στο νοῦ νέ ρήσει μαζιά με ίδειν αν είχε πιέσει φωτιά το σπίτι. "Ήταν ή μάνη φορά που θυμάρεις νέ ανησυχησες γι' αύτό το Κήτημα. "Έτσι, κοίταξα, και είδα πώς μιά σπίθη είχε πιέσει τε στο χρεβάτι μου κι' αύτό δινεψε. Πήγα και την έσθησα δεν είχε κασί ήντα κομμάτι ψεγγάλο, δισ το χτέρι μου. Τό σπίτι μου θρωκή ήταν τόσο προφυλαγμένα δέπ' τους άνθεμους, είχε τέτοιας ήλιαλουστη θέση και ή στέγη ήταν τόσα χαμηλή, που μπορούσε ν' αφήσει τη φωτιά νέ αζήσει διπομεθή,που μέρε του χαμόνια.

Οι τυφλοκόντικοι έχουν τὴ φωλιά τους στὸ χελάρι μου. Μασουλούσανε πατάτες. Τὸ κρέβατόν τους ήταν βαλικό, φτιαγμένο ἀπὸ τρίχες τοῦ ελύκου μετριαὶ μετὰ ἀπὸ τὸ σουβάντιον καὶ ἀπὸ καρό χαρτί. Γιατὶ έκθρια καὶ τὰ πιὸ σύρις ζῶα ἀγαποῦν τὴν δινεσην καὶ τὴ ζεστασιάν δυναὶ καὶ δινήρεπτοι, καὶ δὲν φοροῦνται τὸ γειμόνα, γιατὶ φρεγέζουν νὰ τὴν ξεσφραγίσουνται. Τὸ ζῶο κάνει ἀπλὰ ἕνα ψεβάτι, καὶ τὸ ζεσταλνεῖ μὲ τὸ σῶμα του. 'Ο δινήρωπος ἀνακαλύψει τὴ φωτιά. Ζεσταλνεὶ μ' αὐτὴ τὴν δέρα σ' ἵνα μεγάλο διαμέρισμα, καὶ μπορεῖ νὰ κυκλωρορεῖ ἐκεῖ μέσον κάπως ἔλαφρότερα γειμένος. Διατηρεῖ ἔτοι ἕνα εἴδος καλοκαλεῖ στὴ μέση τοῦ γειμόνα. 'Εφτιαξε περάθυρα γιὰ νὰ μπαίνει τὸ φῶς καὶ μὲ λάμπει κάνει τὴ διάρκεια τῆς μέρας πιὸ μεγάλη. 'Ετοι προχωρεῖ ἕνε-δινὸς βήματα πέρα ἀπὸ τὸ Κνητεκτό καὶ ξερικομεῖ λίγους καρδιὰς τῆς καλές πέχυσε.

Μετά ἀπὸ ὥρες στὸ κρύο, γύριζε μουδιασμένος στὴ θερμὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ μου. 'Ενεις ζωτάνεια πάλι καὶ περιτάνει τὴ ζωὴ μου. Δέν εἶναι διάτυχη νὰ ἀποροῦμε πάκις τάχα θὲ μπαρέσσει νὲ κατεστραφεῖ τὸ δινήρωπο γένος. Λίγο σκληρότερος νὰ έρθει δινέρμος ἀπὸ τὸ βοριά, καὶ εἰκαλα κόβονται τὰ νήματα τῆς ζωῆς μας.

Τὸν ἄλλα γειμόνια, γρήσιμοποίησε μᾶλι μερή κουκινίτες γιὰ σίκονομά, ἀφοῦ δὲν εἶμαι καὶ θλιοκτήτης τοῦ δάσους. Μᾶλι δὲ διετηροῦνται τὴ φωτιά τόσο καλά δυναὶ ἔνεις δινεγχτὸν τάκι. Καὶ ἡ μαγειρικὴ δὲν εἶναι πιὰ ποίηση. Εἴναι γηγενία. Γρήγορα ξεχόσαμε, σήμερα ποὺ ἔχουμε κουζίνες, πάκις διλλοτε ψήνουμε τὰς πατάτες στὴ χόβιολη, δημος αἱ Ἰνδιάνοι. 'Η θερμέστρα δχι μόνο διπλως χώρο καὶ διδωτούς μυρωδιές στὸ διωμάτιο, περὲ έκρυψε καὶ τὴ φωτιὰ καὶ αλοτάνθηκα σὲ νὰ είχε χάσει ἔνα σύντροφο. Πάντα βλέπεις ἔνα πρόσωπο στὴ φωτιά. 'Ο γεωργός ποὺ τὴν κακτέζει τὸ βράδυ, καθεύριζε τὴ σκέψη του ἀπὸ τὰ χώματα ποὺ μάζεψε δύο τὴν ημέρα. Μᾶ δὲν μπορεῖσα νὲ κάλλομαι νὲ κατέβω τὴ φωτιὰ χωρὶς νὲ μαῦ Ερχονται στὸ νοῦ τὰ λόγια του ποτητῆ:

Τὸ σήμερα μπορεῖ νὰ κάτσει νὰ διπλωματεῖ.

Νὲ μὴ φοβάται τὰ φοντάσματα ποὺ ἔρθειν διπ' τὸ χτές καὶ μίλησαν μὲ μας στὸ δινοσ τῇ; παλιᾶς φωτιᾶς μας; φῶς;

ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΡΑΣΛ, χωρίς νά χαλάσσει ή διέθεσή μου, μεράκες χιονοθύελλες και πολλά χειμωνιάτικα βρέδια, μέ κάφι, κοντά στο τάξικι μου, έναν τό χιώνι στριφοργίριζε άγρια, δύσμηνη και δταν και ή κουκουβάγη είχε σωκάσσει. Πολλές έβδομαζες δέ σπαντρούσαν κανέναν δταν έβγαλαν περίπατο, έκτος έπει μερικούς πού έκοψεν ξύλα για τό χωριό. Τά στοιχεῖα τής φύσης βοήθησαν ν' ανοίξω μονοπάτι μέσα στό πιό βαθύ χ' δνι τού δάσους, γιατί δταν πέρασα μά φαρά, δ' ανέμος φύσης κι' έφερε φύλλα βελανιδιάς στά Ιχνη μου. Αύτα κόλλησαν έντε καὶ ἀπορροφώντες τις δικτίνες τού ήλιου έλιωσαν τό χιώνι. Έτσι, δχι μάτι σχυλιστήριας ένα στεγνό μονοπάτι γιά τά πόδια μου, παρά καὶ τή νύχτε ή σκούρα του γραμμή μέ θδηγούσε. Γιά νά έχω λίγη άνθρωπη συντροφιά, άναγκαστηκα νά Καντανέψω μέ τή φαντασία μου τούς παλιούς κατοίκους τού δάσους. Πολλοί έπει τούς συμπτολίτες μου θυμούνται διάβρα πάνς δ' ζρόμας κοντά στά σπίτι μου παλαιότερα άντηχούστ έπει τά γέλια καὶ τά κουτσομπολιά τῶν κατοίκων, καὶ τά γύρω δάση ήσαν γεμάτα σπιτάκια καὶ κήπους. Καὶ δ' ζρόμας τότε διασκέδαζε τόν τεχνιώτη μέ τήν ποσιδία του καὶ έμενε περισσότερον καιρό στή μνήμη του.

'Ανατολικά δέπο τό χωράφι μου, πέρα έπει τό ζρόμα. Λαΐσε δ' Κάτων Ίηρχραχαρ, σκλάβιος τού Ντάνκαν Ίηρχραχαρ, δροχούτα τού χωριού Κόνκορντ. Αύτος έχτισε ένα σπίτι στό σκλάβο του,

και τοῦ έθεωτ τὴν δύνεις νὰ ζήσει στὸ δέσμῳ Οὐδόλιττον. Μερικοὶ
λένε πάλι ὃ Κάτων ἤσσεν υὔγρας τῆς Γαυλίνεας. 'Υπέρχουσε μερικοὶ¹
ποὺ θυμοῦνται τὸ χωράφι του. 'Ητον ἀνάμεσσα στὶς καρυδιές,
ποὺ τὶς δέφηται νὰ μεγαλώνουνε γιὰ νὰ τὶς χαρεῖ στὰ γερατεῖα του.
'Ενες λευκὸς ἄπικητηρματίες δύνανται, ποὺν υεώτερος του, τὶς διπό-
κτησε στὸ τέλος. Καὶ αὐτὸς κατοικεῖ σήμερα στὸ ίδιο σπίτι στέι.
'Η τρύπα τοῦ κελαριοῦ ποὺ εἶχε στὸ σπίτι του ὃ Κάτων ὑπέρχει
ἀκόμη, μισοκρυμμένη κάτω απὸ τὰ πούκα. Σήμερα δρόσον βλά-
στησε φουντώνει πάνω στὸ σκαλιμένο χῶμα.

'Έδω, καντά στὴ γαλιά τοῦ χωραριοῦ μου, ἡ Ζέαρα, κι' αὐτὴ²
υὔγρα, εἶχε τὸ σπιτάκι της, δους οὐραίνει γιὰ τὸ χωρίδιο καὶ γέμιζε
τὲ δέσμη τοῦ Οὐδόλιττον μὲ τὸ δυνατὸ τραγούδι της. Στὸν πόλεμο
τοῦ 1812, τὸ σπίτι της κάηκε ἀπὸ τοὺς Ἕγγλους στρατιώτες,
εἰχμαλώτους. Αἴσθη Θείπε. Μᾶ ἡ γάτα της, ἡ σκύλος καὶ οἱ κότες
της, θάσ κάηκαν μαζί. 'Η Σανή της ἤταν σκληρή καὶ ἐπάνθρωπη.
'Ανέμεσσε στὶς βελανιδιές του δέσμους, ὑπέρχουν ἀκόμητη σκόρπιες
τούφλια ἀπὸ τὸ σπίτι της.

Κάτω δέξιά, στὸ δρόμο, ἔκαι τοῦ μεγαλώνουν ἀκόμητη οἱ μη-
λιές ποὺ ὃ ίδιος εἶχε φυτεύει, ζῶντας ὃ Μπρίστερ Φρήγιμεν, θύλωτε
υὔγρας σκλέβος τοῦ κυρίου Κάρμυρες. Οἱ μηλιές εἶναι γέρικα
δέντρα μὲ τὰ φρούτα τους. Ήχουν ἀκόμητη τὴν ίδια μέγρια καὶ ξινή
γεύση στὸ στόμα μου. 'Έδω καὶ λίγον καίρο διάβεσσα ἔνα ἐπιτέ-
φρο ἐπίγραμμα γι' αὐτὸν στὸ πεδίον υερφοταφείο τοῦ Λίνοκον,
λίγο παράμερχ, καντά σὲ κάποιας Ἕγγλους γρενεαδίτερους ποὺ ἐπεσσεν
δέσμους ὑποχωρούσσουν ἀπὸ τὴν Κόνικορντ. Τὸ ἐπιτέφρο ἐπίγραμμα
τὸν Σύραρε «Σκιτίσιον Μπρίστερη καὶ θάυλην καθηρά πότε πέθανεν.
'Ηταν δηλεᾶτή θνητος ἔμφεσος τρόπος νὰ τελεφορηθῶ πώς κάποτε
ξῆσε. Μαζί του έμενε ἡ Φέντα, ἡ φιλόδεσμη γυναίκα του ποὺ έλεγε
στοιχία ἀνθρώπους τὴν τύχη τους, χοντρή, μαύρη, πιὸ μαύρη ἀπ'
ὅλη τὰ παιδιά τῆς νόχτας, τὸ πιὸ μαύρο δεστέρι ποὺ πέφασε ποτὲ
ἀπὸ τὴν Κόνικορντ.

Πέρα κάτω ἀπὸ τὸ λόφο, δριστέρε, στὸν πελιό δρόμο του
δέσμους, εἶναι ἀπομεινόρια ἀπὸ τὴν πελιά κατοικία τῶν Στράττεν.
Μία δορέ, τὰ φωτωρέρδα δέντρα τους σκέπαζαν διάσκηρη τὴν
πλαγιά του λόφου του Μπρίστερ. 'Απὸ τότε δριώς, γάθηκαν μέσα

στά πεῦκα καὶ αἱ ρίζες τους ἀκόμη θίνουν ἔνθα τούτη καλύπτονται. 'Ακόμα πιὸ καυτά στὴν πόλη, στὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ δρόμου, οὐα-ΐσα στὴν δικρῆ τοῦ δάσους, ἔμενε ὁ Μπρήγκ, φρυξιούμενος τόπος γιὰ τὰ κατορθώματά του. Τέτοιος δακμωνες δὲν ἀνεφέρεται καθερὰ στὴ μαθηλογία. 'Επιπλέον σπουδαῖο καὶ κατεπλήκτευθεὶς ρόλο στὴ Καὶ τῆς Ντας 'Αγγλίας καὶ ἀβίζει, μιὰ μέρα, κάποιος νὰ βρεθεῖ νὲ γράψῃ τὴ βιογραφία του. Εἶναι ξεκίνος ποὺ πρώτα ἐρχεται σὲ φίλος καὶ θετερα τὰ κλέφτες διὰ τὴ σκοτώνες διάσκοληρη τὴν αλκαγήνια. 'Η ιστορία δραματική δὲν πρέπει νὰ διηγηθεῖ ἀκόμα τὰς τραγωδίες ποὺ διαδραματίστηκαν ἐδῶ. 'Ας ἐρθεῖ ὁ χρόνος νὲ τὶς μετράσσονται καὶ νὰ τοὺς δώσει λιγότερα δικτεῖτο χρώμα. 'Εδῶ, μιὰ ἀκαθόριστη καὶ ἀμφίβια παράδοση λέει πὼς κάποιος θετήρχη μιὰ ταβέρνα. 'Εδῶ ήταν καὶ τὸ περγάδι ποὺ δράστηκε τὸ ἄλογο καὶ τὸν καβαλάρη, ἐδῶ λοιπὸν οἱ ἀνθρώποι σπαραγοῦσκυ, χαρετοῦσσαν δὲνας τὸν ἄλλον, δικουαν καὶ θέλγαν τὰ νέα καὶ συνέχειαν πάλι τὸ δράμα τους.

Τοῦ Μπρήγκ τὴ καλύβη ἦταν διάβητη δρυΐα πρὶν καρπά διαδεκαρπά χρόνον, ἀν καὶ ἀπὸ καιρὸν ἔμενε ἀκατοίκητη. 'Ηταν περίπου οὖν τὴ θική μου στὸ μέγεθος. Κάποιες μιὰ φορά ἀπὸ κάτι παιδιά, μιὰ νύχτα ἐκλογῶν δὲν δὲν κάνω λάθος. Ζοῦσα στὴν δικρῆ τοῦ χωριοῦ τότε. 'Ηταν ἑστένως ὁ γειτόνων ποὺ θουλαβία ἐνῶ βρισκόμενων σὲ λιθόπεδο. Άλτε θὰ πρέπει ίσως νὲ τὸ θεωρήσω σύκογυγνειακή ἀρρώστια, γιατὶ ἔχω κι' ἔνα θεῖο ποὺ ἀποκοιτιέται τὴν ώρα ποὺ Ευρίζεται, ηθὲ πρέπει νὲ τὸ ἀποδώσω στὸ διτὶ προσπεθύσσων νὲ διαβάσω μιὰν ἀνθολογία ἀπὸ ἀγγλικά ποιήματα χωρὶς νὰ πηθήσω καρπά σελίδα. Θυμάμαι πὼς μόλις εἶχα σκύψει τὸ κεφάλι μου στὸ βιβλίο θετεν ἀκαίσσα τὰς καρπάνως νὲ χυτοῦσιν γιὰ παρκαγιά καὶ αἱ ἀντίλεις δργήσαν νὲ κιλούσιν πρὸς τὰ ἔκει καὶ πισω τους ἀκαλούθουσαν πολλοὶ διντρες καὶ ἀγύρρως. 'Επερχεται κι' ἔγω ἀμέσως. Νορίζεμε πὼς ήταν μεκριά, στὸ νέο, πέρα ἀπὸ τὸ δέσμος: «Εἶναι τοῦ Μπρήγκ τὴ ἀποθήκη, φύλαξε κάποιος. «Εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Κόντρανη, βεβαίως ένας ἄλλος. Καὶ θετερα κακονοίργιες σπίτιας ἀνέβηκαν ἐπάνω ἀπὸ τὸ δέσμος φὰς νὲ ἐπεφτε μέσω στὴ φωτεὶ τὴ στέγη, καὶ αἱ ἀντίλεις δργήσαν νὲ τρέχουσιν τρελά, κουβαλώντας ίσως καὶ τὸν πράκτορα τῆς μεραλικειᾶς ἔταιρούς, ποὺ ήταν ὑπο-

χρεωμένος νὰ εργάξτη μαζί. Καὶ κάθε τάσσο, τὸ κεφαλαῖκό τῆς ἀντίλιας χτυποῦσσε. Πλέον, πελευταῖσι—δύος εἶς δὲ καθερμές ἀργύρωτεραι—έρχονται έπεινοι ποὺ εἶχανε βάλει τὴ φωτιά, καὶ ποὺ ξεσήκωσαν τὰς ἄντελες. "Ετοι σινεχίσαμε, δεσπου σὲ μιὰ στροφή τοῦ δρόμου αιστανθήκαμε τὴ ζέστη τῆς φωτιᾶς καὶ καταλύθηκε πώς εἶχαμε φτάσσει. Αποφασίσαμε νὰ δρήσουμε τὴν καλύβανά καεῖ. "Η ταν τόσο πεινά. "Αλλωστε δὲν δέκινε πιὰ τίποτε. "Ετοι λατέρον, σταθήκαμε γύρω ἀπὸ τὴν ἀντίλια καὶ λέγαμε τὰς ανεμνήσεις μας ἀπὸ ἔλλες στυρχεγέτες. Τέλος φύγαμε χωρὶς νὰ κάνουμε καμιὰ δινομοσία καὶ ἔγων γύρισα στὸν δικόν μου καὶ στὸν Γκονταρέπερ τοῦ Ντεβενέν. "Απὸ τὸ βεβλίο αὐτὸν δὲ ήστελλα νὰ ἔξερίσων ἐκείνη τὴ φράση στὸν πρόλογο ποὺ λέει πῶς αἱ τύφνες εἶναι τὸ μπαρούτι τῆς ψυχῆς. Μὰ οἱ περισσότεροι ένθρωποι ἀγρούσιν τὴν εὔρυτα δύοις οἱ Ἰνδίανοι ἀγρούσιν τὸ μπαρούτι.

Τυχαία πέρασα αὐτὸν τὸ δρόμο τὸ μέλλον βρέθη, περίπου τὴν ίδια διάρκη, καὶ ἐπειδὴ δικουσσα πάποσον νὰ κλείσει σιγκανά, πλησίασα μέσα στὸ σκοτάδι καὶ δικαίουλψι τὸ μόνο ἀπόγονο τῆς οἰκογένειας, ποὺ εἶχε ἔρθει νὲ ίδει τὰ ὑποδειγματα τῆς οἰκογένειῆς του ἀστέλλει. Κοιτάξε, ἔτοι ξακλωμένος καθὼς ἦταν, μὲ το σπομένι στὸ χῶμα, τὸ καλέρι τους, σὲ νὲ ἥτταν κάποιος θερμότερος θησαυρός ἔκει, ποὺ δὲν θητήρεις παρὲ ἔνας σωρὸς πέτρες καὶ τουβλά. Παρτηγορίζηκε αὐτὸν τὴ συμπάθεια ποὺ ίδειχνεὶς η παρουσία μου καὶ μοῦ ἔδειχνε—δοσ τοῦ ἐπέτρεπε τὸ σκοτάδι—ποὺ ἦταν τὸ παλιὸ πηγάδι, ποὺ δόξα νὰ ἔχει δ θεός, ἢταν ἀδύνατο νὰ καεῖ.

"Άρεστερέ, ἔκει ποὺ φώνανται τὰ πηγάδια καὶ οἱ θάρμοι τῆς πασχαλιᾶς κοντά στὸν τοίχο, στὸ ἀνοιχτὸ τύρα χωράφι, ζοῦσε οἱ Νάττιγκι καὶ δ Λεγκρές. Μά ἔς γιρίζουμε στὸ Λίνκαλν.

Πιὸ μακριά αὐτὸν διάσις αύτούς, μέσα στὸ δάσος, έμενε δ Γουάιραν δ κανατάς. Αὐτός προμήθευε σὲ δλους τὰ πήλινα σκεύη, τους. Καὶ οἱ ἀπόδρονοι του δὲν ἔγιναν πλούσιοι σὲ ὡδικά ἀγαθά καὶ συγνά δ σερίφης, ἔδυσα ἔρχόταν νὰ εἰσπράξει τοὺς φάρους. Μιὰ μέρα, τὸ καλοκαίρι, καθὼς ξυκαβά, ἔνας ένθρωπος ποὺ πήγανε τὰ κανέτια του στὴν ἀγορά, στερνάτησε τὸ ἀλογό του καὶ τάσσει, ; ωρίφι μου καὶ μὲ ρώτησε γιὰ τὸν Γουάιραν τὸ νεώτερο. Πρίν αὐτὸν καιρὸ εἶχε ἀγοράστι μιὲ ρόδα γιὲ τὸν περήλο ἀπὸ κείνου, καὶ γύριζε

νὰ μάθει τὶ εἶχε ἀπογίνει. Εἶχα διεβάσαι γιὰ τὸν πηγὰ καὶ γιὰ τὴ
ρόλη στὴ Γραφὴ, καὶ εὐχαριστήθηκα πως ἡ ἀρχαὶ αὐτῆς τέχνη
ζοῦσε ἀκόμα ἀνάμεσιν μας.

'Ο τελευταῖος κάτοικος τοῦ δάσους πρὸς ἄπο μένα ἦσαν οὐκεὶς
Ἰρλανδός, ὁ Χιού Κόσ. Κατοικοῦσε στὸ ἀπίτι τοῦ Γουάλιαν.
Τὸν φωνέανε Συνταγματάρχη καὶ ὁ κύριος θεργάπος πάντας εἶχε πο-
λεμήσει στὸ Βετερλώ. 'Εδῶ, τὸ ἐπάγγελμά του ἦταν σκαφτικός.
'Ο Ναπολέων πέτηγε στὴν 'Αγία Εἰρήνη, ὁ Κόσιος ἤρετο σὲ δάσον
Οὐδαλντεν. 'Ο, τι ξέρω γι' οὐτὸν εἶναι τριγυρός. 'Ηταν βούλρωπος,
μὲ τρόπους, σὲ νὰ εἶχε γνωρίσει τὸν κόσμο, καὶ ἦταν ἀξέος νὰ
μιλήσει πολὺ εὐγενικά. Φορούσε ἑνὸς μακρύ πανωφόρι τὸ καλοκαίρι,
γιατὶ ἐπεσήχε ἀπὸ αντελείριουμ τρέμενος καὶ τὸ πρόσωπό του εἶχε
χρώμα βινοσινέ. Πέθανε στὸ δρόμο τοῦ λόφου Μπροτερό Λίγουν καρδ
βοτεροῦ ἀπὸ τὸν ἔρχομό μου στὸ δάσος, κι' ἦτοι δὲν τὸν θυμάρματας
σὰ γείτονα. Πρὶν νὰ γκρεμίστη τὸ σπίτι του, δταν οἱ σύντροφοι
του τὸ ἀπορεύγανε σάν κατιγράφηση, ἥρων τὸ ἐπισκέψθημε.
'Εσεὶ ἥσαν τὸ πολὺ του ρούχα κουβερτισμένα ἐπάνω στὸ κρε-
βάτι του. 'Η πάπα του ἦσαν ἑκεῖ, στὸ τάκι, σκαριένη. Βρόμικα
τραπεζιδόχερτα ἥσαν σκόρπια πεντοῦ στὸ πάτωμα. 'Ενα μαύρο
κατόπινο, μαύρο καὶ σιωπηλό σῶν τῆς κόγκας ἀπὸ τὸ φύσιο τῆς
ἀλεπούς, καύρνικές ἀκόμα στὸ πλευρὸν διωμάτιο. Πίσω ἀπὸ τὸ
σπίτι ἥσαν ἑνὸς εἴδος κήπεος, μὲ διάφορες φυτά, ποὺ δὲν εἶχε ποτὲ
δεχτεῖ τὸ πρώτο του σκάλισμα, γιατὶ τὸ Συνταγματάρχη τὸν ἐπικανεν
οἱ κρίσις του. Παντοῦ ἤσαν σκουλήκια, ποὺ κόλληραν καὶ στὰ
ρούχα μου. Τὸ δέρμα τὸν δικαῖο κρεμόταν πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι,
τρόπειο τοῦ τελευταίου του Βετερλώ, μὲ οὗτος ζεστὸ σκούρο σύντε
γάντικα γρόνινα πρόβοκεται πιάκ νὰ χρειαστεῖ ὁ Συνταγματάρχης.

Τάρα μόνο κατὶ λάχισος στὴ γῆ δείχνουνε ποὺ ἥσαν κάποτε
αὐτὲς οἱ κατοικίες, μὲ τὰ θερμάνες κελάρια τους, ἔπου σήμερε
φυτρώνουν μαύρα καὶ φρέσουλες καὶ βλινά τῶν εἴδων οἱ θέμινοι.
Καμιά ροζάρικη βελανιδιά θά ἔχει φυτρώσει στὸ ἀνοιγμέ τοῦ
τζακιοῦ καὶ κανένα μυρωδότο πεύκο θά κυματίζει ἑκεῖ ποὺ ἥσαν
τὸ κατώφλι τῆς πόρτας. 'Άλλες φορές, φαίνεται τὸ διανύγμα τοῦ
πηγαδιοῦ, ἑκεῖ ποὺ κάποτε ἀνάβηκε δροσερή πηγή καὶ σήμερε
μόνο ξερὸ δυρτέρι φυτρώνει. Τὶ θλιβερὴ πρέξη πρέπει νὲ είναι

αὐτή! Νέοι σπουδές κανεὶς μὲν πλέον τὸ πηγάδι του πρίν νὰ δρῆσει τὸ σπίτι.

Άκριμ φυτρώνει ἡ ζωηρή πασχαλιά—στὸ μεταξὺ ἔρυγαν αἱ πόρτες, καὶ τὲ περβόλαια ἐπὸ τὰ περάθυρα—καὶ ἔδειπλῶνει τὰ μυριαδάτα λουκουδιά της κάθε διανέη, γιὰ νὰ τὰ κόψει ὁ σκεπτικὸς ταξιδιώτης. Πασχαλιά ποὺ τὴν ποτίζει καὶ τὴ φροντίζει τὰς εὐλέτες τὰ χέρια τῶν παιδιών, σήμερα πινγεταὶ σιγὰ—σιγὰ στὸ βάπτιστος πού μεγαλώνει. Οὔτε θὲ πιστεῖν τὸ ἀρχεπίστοις ποὺ φυτέφανε τὸ πρώτο χλωνάρι, πόλις θὲ ζωῆσε περισσότερο ἀπ' αὐτὰ καὶ περισσότερο καὶ ἀκό τὸ σπίτι τὸ Ιδιο, ἀνθίζοντας, διμορφη καὶ γλυκιά, δπως καὶ τὴν πρώτη της διανέη. Βλέπω ἀκόμη τὰ τρυφερά, τύγχανικά, λιλά χρώματα τῶν λουκουδιῶν της.

Αὖτε διως τὰ μικρὰ χωριά, σπόρος γιὰ κάτι μεγαλύτερο, γιατὶ καταστρέφεται, ένω ἡ Κόνικορν ζεῖ ἀκόμη; Δὲν τὸ κινήτρος ἡ φίση; Δὲν Εβριτοκαν ἀρκετὸς νερὸς οἱ ἀνθρώποι; Καὶ ἡ βασικὴ λίμνη τῶν Οθωλαντών, καὶ ἡ Πηγὴ τοῦ Μπρίστερ; Γιατὶ νὰ μήν ἐκτινύχουν τόδῳ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα, τὸ πλέξιμο τῆς φύσεως, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κανατᾶ, τὰ ψαράγκες, ἡ καλαθοπλικειώ; Γιατὶ νὰ μήν κάνουν τὴν ἀγριάδα ν' ἀνθεῖ σὲν τριεντάρινο καὶ πολυνέρθρια παιδιά νὰ κληρονομήσουν τὴ γῆ τῶν πατέρων τους; Ἀλέμανο, πόσο λίγο ἡ ἀνάμνηση εἰσῶν τῶν πρώτων κατοίκων διμορφαίνει τὸ τοπίο! Πάλι, Ιωάς, ἡ φύση θὲ πάρες ἀμένα σὲν πρώτο κατοίκο, καὶ Ιωάς τὸ σπίτι μου ποὺ ἔχτισα πέρισσι τὴν δινοιεῖ θὲ θεωρεῖται τὸ παλαιότερο τοῦ χωριού.

Δὲν πιστεῖν νὰ ἔχτιστ ποτὲ ἀνθρώπος φτιδήποτε ἵκαι ποὺ κατοικῶ ἦγε τάρα. Γλιτώστε με ἀπὸ τὴν πόλη ποὺ εἶναι χτισμένη ἐπάνω σὲ μικρά δέρχαντερη γόλη πού τὰ ὄλικά της εἶναι ἐρείπια, οἱ κῆποι της πεκροταραῖα. Τὸ χῶμα ἀσφερίζει καὶ εἶναι καταραμένο. Ἐκεῖ καὶ πρὶν ἀκόμη χρισιστεῖ, ἡ γῆ ἡ ίδια θὲ καταστραφεῖ. Μὲ τέτοιες σκέψεις διανάγκησα ἀνθρώπους τὰ δάση καὶ ἀποκοινώθηκα.

ΙΤΑΛΙΑ εἶχε ἀποκείττες εὐτή τὴν ἐποχή. "Όταν εἶχε πάσσει πολὺ χιόνι, κανένας δὲν ἔρτανε ὡς τὸ σπίτι μου, καμιά τροπὴ δέκα διλούληρες μέρες. Ἔγώ διως ζεῦσα ἔμει, βαλεμένος σὲν τὸ

ποντίκις τῶν χωραπτιλῶν, ἢ σὲν τὶς ἀγγελάδες, πού, δικαὶος λένε, Κοῖνες πολὺν καιρὸν κατασχώντας χωρὸς τροφῆ. "Η σὲν ἔκεινη τὴν οἰκογένεια τῶν πρώτων κατοίκων στὸ Σάττον, που τὸ σπίτι τους σπειράστηκε διάτελα ἀπὸ τὸ πολὺ χόνι στὸ 1717, διαν ὁ πατέρας ἔλειπε. "Ενεργές Ἰνδιάνος τὸ βρῆκε ἀπὸ τὴν τρύπα που ἔκεινε ὁ καπενᾶς τοῦ τζαχιοῦ καὶ ἔται αὐθηρε τὴ οἰκογένεια. Κανένας δικαὶος φίλος Ἰνδιάνος δὲν ὑπῆρχε πού νέ ἐνδιαφέρεται γιὰ μένα. Οὔτε ἡταν ἀλλοιοτε ἐνάργη γιατὶ ὁ ἀφέντης του σπιτιοῦ δὲν ἔλειπε, ἡταν ἄκει. Τὸ Μεγάλο Χιόνι! Πάσσο διορθεὶς ἡταν ν' ἔκεινων νὰ μελάνε γι' εὐτό! Οἱ χωρεκοὶ κάβαντα τὰ δέντρα ἐνα μέτρο φυγλότεροι ἀπὸ τὴ ρίζα, δικαὶος φάνηκε τὴν διλῆ διοικη. Τόσο πολὺ ἡταν τὸ χιόνι.

Καὶ στὸ περισσότερο χιόνι, τὸ μονοτάπτι ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὸ μεγάλο θρόμο ὡς τὸ σπίτι μου, περίπου ἐνάρκη μῆλο, θὲ μποροῦντα νὰ τὸ δείξω, ἀπὸ μιὰ στιρὲ καυκιδές, σὲ ἀρκετή ἀπόσταση ἢ μιὰ διπλὴ τὴν διλῆ. Μιὰ ἔβδομάδη ποὺ ἔκανε καλὸν καιρό, περιπατοῦσα τακτικά, πάντα μὲ τὰ ίδια βήματα, καὶ πετοῦσα στὰ ίδια σημεῖα, γιὰ ν' ἀνέλω τὸ μονοτάπτι καλά. Ποτὲ ὁ καιρὸς δὲ μοῦ διέφερε σοφικά ἐμπόδια στοὺς περιπάτους μου καὶ πολλές φορὲς περιπατοῦσα δρυτώ καὶ δέκα μῆλικ μέσα σὲ πολὺ βαθὺ χιόνι γιὰ νὰ συναντήσω μιὰ φίλη φελπιδιά ἢ ἔνα ἀγαπητὸ πεῦκο, τότε ποὺ τὸ παγωμένο χέριν ἔτρωγε τὶς κεριφές καὶ τοὺς βάρκινς τὰ ιλαδιά καὶ τὰ ἔκανε νὰ μοιάζουν μὲ Ελατα. Καρέκι φορά, πρεγωτοῦσα μὲ τὰ τέσσερα, τόσο βύσσολο ἦταν νὰ φτάσω ὡς ἄκει. "Ενεργές μα ψασκέδαζα παρακολουθήντας μιέ κουκουβάγια. Καθόταν σὲ ἔνα ἀπὸ τὰ χαμηλότερα ιλαδιά ἐπός μπορούσα τούς καίκους, κοντά στὸν κερμό, μέρα μετομέρη. Μὲ δέκα χαθίας βάδισε καὶ ἔτρεψε τὸ χιόνι κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου, μὲ δὲν μποροῦσε νὰ μὲ ίδει καθηκρά. "Οταν ἔκανα πολὺ θύρυβο, τέντων τὸ λεπρό της καὶ ἔκει τὰ φτερὰ δρμωνόγενταν. "Ανοιγε τότε ὄρθι-νοχες τὰ μέτια της, μὲ τὰ ἔκλεινε καὶ πάλι καὶ ἔργιζε νὰ ἀποκομιδέται. Τίγη παρακολουθοῦσα κάπου μετά τῷρε καὶ ἔργισε μὲ ἔργων νὲ εἰσθάνομαι νόστοι καθώνς καθότανε ἐποιη υπετελέα, αὐτὴ ἡ φτερωτὴ ἐδελφὴ τῆς γάτας. Μόνο μὲ στενή λουρίδα διέμενε ἀνέμοδα στὰ ματθρυμμάτα της. Μὲ κολτακές ἐποιη μὲ μισάκλειστα μάτια, ἀπὸ τὴ χώρα τῶν ὄνειρων καὶ προσπεθοῦσε νὰ καταλάβει ἀμένα,

τὸ ἀκαθόριστο ἀντικείμενο ποὺ τῆς ἔχοβε τὸ δραμά τη'.

Στὸ τέλος, δταν πλησιεῖε πιὸ καντά, καὶ έκανα μεγαλύτερο θέριθο, ἀνήσυχοντος καὶ στριφορίζοντος στὸ κλαδί σά νὰ κευρίσει ποὺ τῆς χαλοῦσα τὲ δινερά της. Καὶ δταν πέταξε μακριά, χτυπάντος τὲ φτερά της μέσα στὰ πούκα καὶ ἀπλάνωντάς τα δσα δὲ δὲ μποροῦσα ποτὲ νὰ τὸ φανταστώ, δτε μπόρεσαι ν' ἔχουσα τὸν παραμεικρὸ θέριθο. Ἐπος, ὁδηγοῦσθηκε ἀνέμεσα στὰ δέντρα ἀπὸ ἓνα λεπτότατο ἐντυκτό περά ἀπὸ τὲ μάτια της, καὶ βρήκε ἄλλο κλαδί κατέβλητο. Κάθησε νὰ περιμένει ἡσυχά τὴ δική της τὴν ὥρα νὰ φέσει.

Καθὼς περπατοῦσα ἀπὸ τὸ δρόμο ποὺ εἶχαν ἀνοίξει γιὰ τὸ σιδηρόδρομο ἀνέμεσα στὸ χωράφια, μὲ βαρούσαντα πολλοὶ ἄνεμοι, γιατὶ ἐκεῖ ἤταν πολὺ ἀνοιχτά. Καὶ δταν ὁ παγωμένος δέρας μὲ χτυπούσας στὸ έσο μέγουσα, ἀς ήμουντε εἰδωλολάτρης, γύριζε καὶ τὸ δέλλο. Οὔτε δταν πολὺ καλύτερα ἀπὸ τὸν ἀμεβόδρομο τοῦ Λέφρου Μπροστέρ. Γιατὶ ἔρχόμουνα στήν πόλη ἀκόμη καὶ τότε ποὺ τὸ χίδιν ἀπὸ τέ μεγάλα ἀνοιχτά χωρέψα τὸ Επάνωνε φενέμος καὶ τὸ στοίβαζε ἀνέμεσα στοὺς τούχους τοῦ δρόμου τοῦ Οὐδολούτεν καὶ μισή ὥρα φροντίσει γιὰ νὰ σβήσουν τὰ Γυνη καὶ τοῦ τελευταίου διαβάτη. "Οταν γύριζε, συγχά συναντοῦσε κατινεύργιους στράβούσους. Ὁ πολυδεσμόλος βορειοδυτικὸς ἀνεμός ἔκανε τὸ χίδιν σκύνη καὶ τὸ σκύνην στὸ δρόμο, καὶ ούτε λαγοῦ τὰ Γυνη, οὔτε ποντικοῦ ἔβλεπα πουθενά. Καὶ στὸ χειρότερο ἀκόμα χειμώνα ποτὲ δὲν πέρασε ἐποχὴ νὰ μήν [δῶ] κανένα μικρὸ δίλος μὲ λίγη λάσπη καὶ χαρτάρια καὶ δικού κάποιο σκληραγγιμένο πουλί περίμενε τὸ γυρισμό της ἁνοίξης. Καμιά φορά, μὲ δέο τὸ χίδιν, δταν γύριζε τὸ δρόμον ἀπὸ τὸν περικατό μου, συναντοῦσα τὶς βεβίες κατηγορίας κάποιου ξυλοκόπου ποὺ ἔφταινε ἀς τὴν πόρτα μου καὶ ἔβρισκε τὸ σπίτι μου γεμάτο δέο τῇ μικρωδιᾳ τῆς πίπες του. "Η, καμιά! Κυριακή ἀπόγεμα, ἂν τύχαινε νὰ εἴμαι στὸ σπίτι, ἔχουγε στὸ χίδιν τὰ πόδια κάποιου χωρικοῦ ποὺ ἔρχότανε νὰ μὲ βρεῖ γιὰ λίγη κουβέντα! Μέλισσης γιὰ τοὺς ἀπλοὺς καὶ διεπιτίθεμοντους κερούσους. Τότε ποὺ οἱ ἄνθρωποι καθέντουσαν γύρω ἀπὸ μεγάλες φωτιὲς δταν ἔκανε κρύο, μὲ καλλιέργη κερέλια. "Οταν δὲν είχαμε ἄλλο τίποτα νὰ φέμε, σπάζεις καρύδια μὲ τὰ δέντρα, καὶ τὸ φουντούκια ποὺ μοῦ δρηγούσαν αἱ σκύνεροι.

Έκείνος πού ήρθε διπλά το πιό μακρινό μέρος στὸ σπίτι μου, μέσα στὸ δύριος Βιελλίας, ήταν ίνας ποιητής. Ένας χωρικός, ίνας χυνηγός, ίνας δημοσιογράφος, άκόμα και ίνας φιλόσοφος, μπορεῖ νὰ φαίνησεν. Ποιός δικαίως μπορεῖ νὰ στεματήσει έναν ποιητή πού τὸν σπρώχνει ἡ καθηρή ἀγάπη του πρὸς τὴ φύση; Ποιός μπορεῖ νὰ προραπτέψει τὶς κινήσεις του; 'Η δουλειά του τὸν ὑποχρεώνει νὰ βγαίνει σὲ κάθε διρε τῆς θημέρας καὶ τῆς νύχτας, ἀκόμα κι' έπουν σὲ γιατροὺς κοιμοῦνται. Κάνειν τὸ μικρὸ σπίτι νὰ γεμίσει διπλά πολὺ σοβαρὲς καυθέντες, γιὰ τὰ Ιχανοποιητῆς πά καὶ τὸ Οὐδάλιτεν μετέρε διπλά τόση ἀτέλειωτη εἰωθή. Τὸ Μετρονηγούμενή ήταν ἔρημο καὶ βαυβό σὲ σύγκριση μὲ τὸ σπίτι μου. Κάθε τόσο, διλόχληρες ἄγροβροντες διπλά γέλια ξεσκύνονται, ποὺ είχαν γιὰ διφορμή τὸ τελευταῖο ἢ τὸ κατοπινὸ δοστεῖο, χωρὶς διωροφά. Φτιάξαμε πολλὲς καλναύργιες θεωρίες γιὰ τὴ ζωὴ γύρω διπλά ένα πάτο χυλό. 'Ηταν θανικὸς συνθεωρούς γιὰ φιλοσοφία: κακὴ συντροφία στὰ τρεπτές καὶ καθαρὸ κεφάλι.

Δέν πρέπει νὰ ξεράσω τὰς τὸν τελευταῖο μου χειμώνας στὸ Οὐδάλιτεν, εἴχα ίνει ἀκόμη εὐτρόπευκτο ἐπισκέπτη. 'Ηρθε μιὰ φορά διπλά τὸ χωριό μέσα στὸ χέρι του καὶ στὸ σκοτάδι, διστού τίδε τὴ λάμπτα μου μέσα διπλά τὸ δύντερα καὶ μοράστηκε μαζί μου μερικὰ ἀτέλειωτα χειρωνακτικὰ βράδια. 'Ηταν ίνει ὅποι τοὺς τελευταῖος φιλόσοφους—τὸ Κονικέτικοτ τὸν χάριος στὸν κόσμο—καὶ, ἀκόμη σήμερα, ζεῖ μὲ τὸ μικρὸ του μένο μέσα του διπλὰ στὸν καρπὸ τὸ κουκούτσι του. Νομίζω πῶς έχει περισσότερη πίστη ρέστα του ἐπὸ κάθε διλον ζωντανὸ διθρωπό. Τὰ λόγια του καὶ ἡ στάση του διφήνουν νὰ φαίνεται πῶς ἡ κατάσταση εἶναι καλύτερη διπλά διστού νομίζουν οἱ διλοι καὶ δὲ εἶναι ὁ τελευταῖος ἀνθρώπος στὸν κόσμο ποὺ θ' ἀπογοητεύεται πραγματικὰ καθίως περιοῦν τὰ χρήσια. Σήμερε δὲν έχει ἀπιτυχίες. 'Αγ καὶ σχετικὰ περιφρονημένιας, δικαίως διστού ή ήμέρα του, νόμοι ποὺ οἱ περισσότεροι αύτε τοὺς ὑποκτείνονται δὲ έφαρμοσθεῖν καὶ σίκογγνειάρχες καὶ κυβερνήτες θὲ ἔρθουν νὰ ζητήσουν τὴ συμβουλὴ του.

«Πόσα τυφλὰ εἶναι διστού τὴ γαλήνη δὲν μποροῦν νὰ τὴν έδοινεν.

Νά ίνεις διληθίνος φίλος τοῦ διθρωπού, δι μένος σχεδόν φίλος

τῆς ἀνθρώπινης πρακτοτῆς. Μή τὸ φιλόδεινο πνεῦμα του διγκαλιά^τ, εἰ πασδιά, ζητείνουμε, τρελούς καὶ απομένοντες. "Οὐλούς τῶν ἐφέ-
πτετοι καὶ προσβήτες στὴν κάθε σπέζη πλάτος καὶ γοητείας. Νομίζω
πώς θὲ ἔπειρε ν' ἀνοίξει χάνι στὸ δρόμο τῆς ἀνθρωπότητας διποι
οἱ φιλόδοσοροι δῖλων τῶν ἔθνων νὰ σταματοῦν νὰ βαστασθούν.
Κι' αὐτὸς θὲ ἔπειρε νὰ γράψει: «Περιποίηση γιὰ τὸν ἀνθρώπο,
μή δι: καὶ γὰρ τὸ ζῆσι, ποὺ ἔχει μέσα του. Ήταίτε σεῖς ποὺ ἔχετε
καιρὸς καὶ θῆρα μυαλό, σεῖς ποὺ στὸ σοβαρά φάγνετε νὰ βρεῖτε
τὸ σωστὸ δρόμον. Εἶναι ίσως ο ἄγριότερος ἀνθρώπος ποὺ ὑπέρει. Ει.
Μέλεις καὶ χρίνεις καὶ δὲν ἔχει δραστεῖ πλοτη σὲ κανένα. Θεορεῖ
σ' αὐτά τὸν κόσμο, γεννημένος ἀλεύθερος, ingenuous καθήνει εἶναι.
"Οποιος δρόμος κι' ἐν ἀκολουθίαις ερει, φαινότανε δῶν ἡ γῆ καὶ ὁ
οὐρανὸς νὰ εἴχανε σμήνει, γιατὶ διμέρρανε τὸ τοπίο. "Ενας γέρος
μὲ γαλάζια μανδύα, ποὺ ἡ πό ταιριαστὴ στέγη του εἶναι ο πύρανδς
ποὺ καθηρεφτίκει τὴ γαλήνη του. Διὸν πιστεύω πώς θὲ πεθάνει
ποτέ, γιατὶ ἡ Φύση δὲν μπορεῖ νὰ κάνει χωρὶς αὐτόν.

Καθόμαστε καὶ ἀνταλλάξαμε σκέψεις καὶ ἤταν σὲ νὰ τέλοιετ
ἡρεμία, τόσο ήρεμία, ποὺ τὸ φέρεια τοῦ μυαλοῦ δὲν τρόμαζεν οὔτε
φοβόντουσσαν κανέναν ψαρό παρὰ πηγαδινανε καὶ ἐρχόντουσσαν μεγα-
λόπρεπα, δημιούργησαν καὶ τὰ σύνιερα ποὺ περνοῦν στὸν διτσιάνο οὐρανὸν καὶ τὰ
φιληππεάνια κοπέδια ποὺ συγκρατίσανται καμιά φορά δέχει. "Ετοι
δουλεύειμε. 'Αναβενθρούσαμε τὴ μυθολογία, έξηγούσαμε τοὺς
μίθους, χτίζαμε πύργους στὸν άέρα, γιατὶ στὴ γῆ άδύνατο νὰ
βροῦμε θεμέλια. Τέτοιες κοινωνίες είχαμε, ο ἐρημίτης κι' ο φιλό-
σοφος κι' ἡ παλιός ἀπαίχος ποὺ ἀνάφερε πρὶν—έμεις οι τρεῖς—
καὶ τὸ σπίτι μεγάλωνε καὶ τράνταζε. Δέ θά τολμοῦσα νὰ πῶ πο-
τες λίθρες περατώνα δέπο τὴν ἀτμοσφερικὴ πλευρὴ ὑπέροχην σὲ
κάθε ἵπτα. "Ανοιγαν οι ραφὲς τοῦ σπιτιοῦ, έτοι ποὺ ἔπειρε νὰ
τίς βαυλώσω μὲ πολλὰ ἀσύμματα λόγια ἀργότερα, γιὰ τι μή
απέξει.

"Ηταν κι' ένας βόλος. Στὸ σπίτι του στὸ χωρὶς πήγανε συ-
γκινέ, καὶ περάσκεις δώρες μετέ, ποὺ θὰ τὶς θυράμψαι πολὺν καιρό.
"Ἐρχόταν κι' αὐτές κάπου—κάπου καὶ μ' Εβίλεπε. Διὸν εἶχε βόλη
πυγμαριδιό.

Κι' ἔχει δύνας, δημιούργησε καμιά φορά τὸν

Ἐκισκέπτη ποὺ ποτὲ δὲν ἔρχεται. Τὸ Βίονος Πουράνι λέει:
«Ο σπιτονοικοκόρης χρέπει νὰ μένει τὸ βράδυ στὴν εἰλή του
βση ὥρα χρειάζεται γιὰ τὰ σμένει μιὰ δύγελάδα ή καὶ περισσότερο,
περιμένοντας τὸν ἔρχομδ ἄνδρα ξένου. Συχνά ἐκτελοῦσε αὐτὴ τὴν
ὑποχρέωση τῆς φελοκενίας. Περίμενε βση ὥρα θὰ χρειάζεται
νὰ σμένει ὅλοκληρο κοπάδι δύγελάδες, μὲ δὲν εἶδε τὸν διθρωπὸ
νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὴν πόλη.»

ΤΑ ΖΩΑ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ

ΟΤΑΝ εί λίμνες παγώσαντι γερά, δχι μόνο χρησίμευεν σάν κακουόργιοι καὶ σιντομώτεροι δρόμοι γιά πολλά μέρη, παρά καὶ, ἀπὸ τὴν παγωμένη ἐπιφύσεα τοις, μποροῦσε νὰ ίδει κανές κακουόργιες μορφές στὰ γνωστὰ τοις. "Οτεν περινοῦσα τὴ Λίμνη τοῦ Φλάντχιονισμένη, δος μὲν τὴν εἰχα περάσει πολλές φορές μὲ τὰ κατίνια ἢ μὲ τὰ καυπιά, τὴν Ἐβρισκε τόσο ἀπροσδόκητα πλευτὲ καὶ τόσο παράξενη, ποὺ δὲν μποροῦσε νὲ εισερθῆ τίποτε Ἐλλο παρά τὸν κόλπο τοῦ Μπάργκ. Οἱ λόραι τοῦ Λίνκολν ὑψώνονται τύρω μουσ στὶς δικρές μᾶς χιονομένης πεδιάδες ποὺ δὲν θυμόμασυνε νὰ τὴν εἰχα ξανεῖδει διλῆ φορά. Καὶ οἱ ψαράδες, ἐπέναν στὸν πάγο, καθὼς κυκλωφορούσσουν μὲ τὰ λυκόσκυλά τοις, θεργες πάς ήσαν 'Εσκιμώδοι ἢ, δταν εἰχε δικήλη, μιθεκὲ πλάσιματα, καὶ δὲν ήξερα ἀν ήσεν γίγαντες ἢ πυγμαῖοι. 'Επιτρυνα κύτθν τὸ δρόμο δταν πτυχεῖνα νὰ περιβάσω μαθήματα στὸ Λίνκολν τὰ βράχια καὶ δὲν Εβρισκε κανένα μυωπάτες καὶ καμέα καλύβα στὸ δρόμο μου, ἀπὸ τὴν καλύβη τὴν δική μου ὃς τὴν είθεντα τῶν παραδόσεων. Στὴ Λίμνη τῶν Χτηνῶν ποὺ ήσαν στὸ δρόμο μου ἐπάνω, έμεντ μιᾶς ἀποικίας ἀρουραίων καὶ τὰ σπιτάκια τοις ἔχωρεκαν, ἀν καὶ δὲν εἰχε κανέναν ἀρουραῖο ἔξω. 'Η Λίμνη τοῦ Ούάλντεν, ποὺ δὲν εἰχε, ὅπως καὶ οἱ διλλες, κεφόλου χύφη, δταν ἡ εὐλή μου ἐπου μποροῦσα νὲ περιπατάσια ἐλεύθερη, δταν τὸ χύφη ἀλλοῦ ήταν περέπους ἔξηντε ἐκατοστά φύλο καὶ οἱ χωρικοὶ μόνο στὸ δρόμο μποροῦσαν νὰ κυκλωφορήσουν. 'Εκεῖ, μεκριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ καὶ ἀπὸ τὰ

καμπανάκια τῶν ἀλκύθρων, έτρεχα μὲν τὰ πατίνια μου διάκμεσα στὶς βελκυδίες καὶ στὰ μεγάλα πεῦκα ποὺ ἔσκυβαν κάτω ἀπὸ τὸ βέρας τοῦ χιονιοῦ στολισμένα μὲν κομψωτάκια χρύσταλλα πάγου.

‘Ο θῆρας ποὺ ἀκούγεται τὸν νύχτες τοῦ χειμῶνα, καὶ συγχέεται τὶς ἡμέρες, θέτεν ἡ μελαγχολική μὲν μελαδεσκή κρεπητή μιᾶς μεταριθῆς κοινωνιφάγης. Ἐμοργεῖ μὲν τὸν θῆρο ποὺ θὲται ἀνάδιπτες ἡ παγωμένη γῆ μὲν τὴν χτυποῦντος χενοῖς μὲν τὸ κατάλληλο πλήκτρα. ‘Ηταν ἡ Ιδία ἡ λίngua νερπασύλα τοῦ δάσους τοῦ Οὐώλαντου, γνωστή σὲ μένα μὲν καὶ ποτὲ δὲν εἶδα τὴν Ιδία τὸ πουλί. Σπάνια ἔνοιγε τὸ χειμώνα τὴν πόρτα μου χωρὶς νὰ τὴν ἀκούσω: «Χαῖ, χαύουσιν ἀκούντανες ηγηγρά. Μιὰ νύχτα, στὶς αργές τοῦ χειμῶνα, προτοῦ νὰ παγώσει ἡ θάρητη, κατέτα τὶς ἐννέα, τρόμαξα ἀπὸ τὴν δικατή χρυσῆ μιᾶς χήνας καὶ προχώρησε στὴν πόρτα. Ἐκεῖ δικούσα τὰ φτερά τους σὰ θύελλα στὰ δάση καθὼς παρναϊστοι οἱ χήνες χωματιά ἐπάνω ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Πέρασεν ἐπέντε ἁπάντη τῇ λίμνῃ, πρὸς τὸ Φείρ-Χαλίβεν. Τρομάζαντος, φεύγεται, ἀπὸ τὸ φάσις ταῦ οπεττάνου καὶ δὲν κατέβηρεν νὰ καυρνιάσσουν, τὸν φόβηγρό τους φύναζε δικυτά καὶ ρυθμικά. Ξεφυγιά, μιὰ καυκουβάγια ἀπὸ παλὺ κοντά μου, μὲ τὴν πιὸ τραχιά καὶ τρομερή φωνή ποὺ εἶχε ἀκούσει ποτὲ μέσον κάτοικο τοῦ δάσους, ἀρχιστεῖν ν' ἀπαντεῖται σὲ κανονικὰ διαστήματα στὴ χήνα, σὲ νὰ εἶχε σκοπὸ νὰ ἀκθίσει καὶ νὰ προσβήσει τὸν εἰσβολέα ἀπὸ τὸν Κόλπο τοῦ Χαίνοντον, δείχνοντας πώς έχουν οἱ ντόπιοι ηγηγρότερες καὶ βεβήτερες φωνές, καὶ νὰ τὸν διεύκει ἔτοι τὸ πόδι τὸν δρῖ. Ζοντες τῆς Κόνικορντ. Τὶ θέλεις καὶ τρομάζεις τὸ κάστρο σύντη τὴν ὥρα τῆς νύχτας, τὴν ἀφιερωμένη σὲ μένα; Νομίζεις πώς θὲ μὲ πιάστεις ποτὲ νὰ κοιμάσῃς τέτοιας δρά, καὶ πώς δὲν έχω πλευρά καὶ λέφιγγα δπως έχεις καὶ σύ; Μπού-χού! Μπού-χού! ’Ηταν μιὰ ἀπὸ τὶς φριχτότερες διαστροφές ποὺ δικούσα ποτὲ μου. Καὶ δρας, μὲν εἶχε κανεὶς εὐαίσθητο αὐτές, θὲ Εεχώρεις στοκεῖα τέτοιας ἀφονίας, ποὺ ἀκούνες οἱ πεδιάδες δὲν εἶχαν ἀκούσει ποτέ.

‘Ακούγε αἴσιος τὸ τρίχιμο τοῦ πάγου στὴ λίμνη, τὸν σύντροφό μου τὸ μεγάλο σὲ κείνο τὸ μέρος τῆς Κόνικορντ, σὰ νὰ θέτεις ἀνήσυχος; στὰ κρεβάτια τους καὶ νὰ αἰσθανθανες τὴν ἀπειθείας νὰ γυρίσεις ἀπὸ τὴν Ελληνική γητὶ βίησκες χακά δυνικά. ’Η Ευτούδεα ἀπὸ τὸ σπάσιμο τῆς γῆς ἀπὸ τὴν περιουσιά, σὰν κάποιος νὰ θέτηγρούστε

βόδια κατά τὴν πόρτα μου, καὶ τὸ πρῶι ξύρισκε ἓντα ράγισμα στὴ γῆ, σχεδὸν μισθὸν μᾶλι μετρή καὶ ένα τρίτο τέλος ἔντες φερδῖν.

Καμιὰ φορά δικαιηγά τὶς ἀλεποῦδες ποὺ ἐτρέχουν στὴν χρόνοτε τοῦ χιονιοῦ, τὶς νύχτες μὲ φεγγάρι, φάγκοντες γιὰ πέρδικες ὅλλε ποιωμά. Γεβγήσεν σὲ διάφορες, σὰ σκυλιά τοῦ δάσους, σὰ νὰ τὶς θέραψῃ τὴ ἄγνωστα, σὰ νὰ προσπελθοῦσαν νὰ ἐχρραστοῦνται, σὰ ν' ἀγωνιζόντουσεν νὲ βροῦνται φῶς καὶ νὰ γίνουν ἀλγηθεῖνα σκυλιά ποὺ τρέχουν ἀλεύθερες στοὺς δρόμους. Γιατὶ ἐν σκεφθοῦμε λίγο, δὲ δὲ λόσιμε πάσι μὲ τοὺς σίδηους, θὰ ὑπάρχει καίστα ζῷα ἣντα εἰδος πολιτισμοῦ ποὺ δὲ διξιλίσσονται δικώς καὶ στοὺς ἀνθρώπους; Μοῦ φαντάντουσεν εάν πρωτόγονοι ἀνθρώποι ποὺ αναζηγούν ἐκδίμα λαγούμια, ἀκόμα φρούριονται, εἶναι πάντα ζειμοί νὰ ἐπιτεθοῦν, καὶ ποὺ ἀκόμη περιμένουν τὴ μεταμόρφωσή τους. Πότε·πότε πλησίες καμάτε στὰ παράθυρά μου τρεβηγμένη ἀπὸ τὸ φῶς, μοῦ γάργιζε μιὰ ἀλεπούδαια βροσά καὶ ἐφευγή.

Συνήθως μὲ ἕντονούσε τὴν αὐγὴν ὁ κάκωκος σκύουρος. "Ἐτρέχει στὴ αὐγὴν καὶ στὶς πλευρὰς τοῦ σπιτοῦ σὰ νὰ τὸν βοτελάνε τὰ δάση τοῦ" είπε τὸ σκοκό. Τὸ χειμώνα, πέταξε ξένι ἀρκετά γλυκά στάχυα ποὺ δὲν είχανε καλά ὥριμάσσει στὴν χρόνοτε τοῦ χιονιοῦ στὴν πόρτα μου καὶ διασπάδεται βλέποντας τὶ κινήσεις δικαναν διέφορες ζῷα ποὺ τὰ είχανε μυριστεῖ. Τὸ δειλινό καὶ τὴ νύχτα τὰ κουνέλια πλησίεζαν τακτικά καὶ χρητεῖνται μὲ τὴν καρδιά τους. "Ολὴ τὴν ήμέρα σὲ οἱ σκύουροι ἀνεβολατεβαινοῦνται καὶ μὲ διασκεδάζουν πολὺ μὲ τοὺς τρόπους τους. "Ενας πλησίος πρωταριάς φύρμωσε στοὺς θάρηκους τρέχοντας στὴν χρόνοτε τοῦ χιονιοῦ ἀνιστάσσονται, σὰ φύλλο ποὺ τὸ σπρώχνει ὁ ἀνεμός, πότε ἀπὸ δῶ καὶ πότε ἀπὸ κεῖ. Ποῦ καὶ ποῦ σταματοῦσε μὲ ἔνα διστεῖο πηγήμαστέκει καὶ ιωματική ἐκφραστή, σὰν διὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου νὲ δίσεν παρρημένα ἐπένω του. "Ολες οἱ κινήσεις τοῦ σκύουρου, ἀκόμα καὶ στὶς πιὸ μοναχικὲς γωνίες τοῦ δέσμους, δίνουνται τὴν ἐντύπωσην πώς γίνονται μπροστά τὸ ἀκροατήριο σὲ νὰ ἡταν νούμερο χορεύτριας. "Εσεις τρόπει περισσότερη δῆρα νὲ κοιτάζεται φελύκοστα γύρω του ἀπὸ δῶση δὲ τοῦ χρειαζόταν γιά νὲ κάνει διὰ τὸ δρόμο.

Ποτὲ δὲν εἶδε σκύουρο καὶ περπατάσι καὶ νὰ μὴ βρεθεῖ ζαφικά στὴν παρυφή ἴνδις πεύκου, καὶ ἐκεῖ νὰ κουρντίζει τὸ ραλότ

του, νὰ μελάνει τοὺς φανταστικοὺς ἀκροατές του, νὰ μόνα-
λογεῖ καὶ νὲ καιφεντιάζει μὲ τὸ σύμπαν γιὰ πράγματα ποὺ ποτὲ
δὲν μπόρεσε νὲ μαντέψω καὶ ποὺ ὑποπτεύομει πώς αὐτὲ δὲ Ιδιος
δὲν ήξερε. Στὸ τέλος ἔφτανε στὴν αὐλὴν μου, καὶ ἀφοῦ διέλεγε ἐπὶ
στάχυν, χρωτηριῶντες κατὰ τὸν Ιδιο πάντα ἀβέβαιο τρόπο, ὡς τὸ
ἔπαντο ξύλο τῆς στούβας ποὺ εἶχα γιὰ τὴ φαντά μου μπροστά στὸ
περιθύρο, ἀπ' ὃν μὲ κοίταζε κατὲ πρόσωπο. Διάλεγε ἕνα καλ-
νούργιο στάχυ κάθε τόσο, τὸ μαστοῦντε πρῶτε ποικιλότινα, πετοῦντε
τις φλούδες γύρω-γύρω καὶ στὸ τέλος, εὐγενεκὸς καὶ λεπτεπελ-
πτος, ἔκατε μὲ τὸ φραγγό του δοχιμάζοντας μόνο τὸ μέσα-μέσον.
Τὸ στάχυ ἐπεργε ἀπρόσεκτα στὴ γῆ, διευ τὸ κοίταζε μὲ κειρική
έκφραση, σὲ νὰ ὑποπτευθταν πώς εἶναι ζωτανό, χωρὶς νὲ εἶναι
βέβαιος ὅν δὲ τὸ μαζέψει ἢ δὲ πάρει ἀλλο φρέσκο, πότε μὲ τὴ
σκέψη στὰ στάχυα, πότε μὲ τὸ αὐτὸν στοὺς ίχους τοῦ δάσους.
"Ετοι, τὸ ἀδιάντροκο Καύκι σπαταλοῦντε πολλά στάχυα σ' ἓνα
ἀπόδημο. "Ωσπου στὸ τέλος ἀρπάζει ἕνα μακρύτερο καὶ ποὺ
γεμάτο, πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν ἀκτό του καὶ ξεκινοῦστο γιὰ
τὸ δάσος σὰν τὸν θήρη ποὺ σέρνει βούβαλο, μὲ τὴν ίδια Κλυχ-Ζάγκ
διαδρομή καὶ τὶς ίδιες συχνὲς στάσεις. Τὸ έσεργε σὲ νὲ τοῦ ήταν
θιαρὸν καὶ ἐπεργε ὀλόστα, μὲ θιαν ἀπορρεπτομένος νὲ τελείωσε
τὴ δουλειά του αὐτῆ. Παράδοξο καὶ ἐπιπλέον ζωάκι! Καὶ οὗτος
ἔφτανε ὡς τὸν κατοικία του καὶ ίσως ἀνέβαινε τὸ στάχυ σὲ κανένα
μαχρινὸ πεῦχο. Γι" αὐτὸν ξέρισσας ἀργότερε τὶς φλοιόδες σκορπι-
σμένες τριγύρω.

Στὸ τέλος, ἔρχονταν οἱ κίσσες μὲ τὶς κακότηχες φωνές. "Ακαυ-
γόττουσαν ἀπὸ μακριά καθὼς πετοῦσαν ἀπὸ κλεψὶ, σὲ κλεψὶ,
ὅλα καὶ τοῦ κοιτά, μαζίσιντας τοὺς σπόρους ποὺ είχανε πέσει.
"Γιστερά, καθόπιτονσαν στὸ κλεψὶ κακινὸς πεύκου καὶ προστα-
θούσαν νὲ καταπιοῦντε μὲ βία ἓνα σπόρα ποὺς μεγάλο γιὰ τὸ
λειμό τους, ποὺ τὶς ἔπικης. "Γιστερά ἀπὸ μαγάλη προσπέθεικ, τὸν
ἔργιναν καὶ περνοῦσαν διόχληρη δύρα γιὰ νὲ τὸν σπάσουν μὲ
ἄδιάκοπα ραμφίσματα. "Ηταν φυνερέ κλέφτρες καὶ δὲν αἰσθαν-
μούσαν κανένα σεβασμὸ γι" αἴτες. Μὲ τὸ σιλουρο, ποὺ στὴν ἄρχη
ζήσαν ιτροπαλοί, δρυχάν τὴ δουλειά σὲ νὲ ἐπανήρου κάτι τὸ δικό
τους.

Στὸ μεταξὺ ἔργανον καὶ οἱ δύριδοις κοπαδίστε. Μάζευε τὰ φύγουλα ποὺ εἶχεν ἀρίστες οἱ σκύλοις, πετοῦσαν στὸ πιὸ κοντινὲ βόνερα καὶ δρυζαν νὰ τὲ χτυποῦν μὲ τὸ μικρὸ τοὺς ρέμφος σὲ νὰ ἡταν κανένα δυτόμο. Ἐναὶ μικρὸ κοπάδι: ἐπ’ αὐτὸ τὰ πουλιά, ἔργαται κάθε μέρα νὰ μαζέψῃ τὸ γεύμα του ἀπὸ τὰ ἔγκλη μου ἢ ἀπὸ τὰ φύγουλα στὴν πόρτα μου. Τόσο συνήθεσαν ποὺ, στὸ τέλος, Ἐναὶ ἐπ’ αὐτὰ στάθηκε σὲ μιὲ μίγκαλιά ἔγκλη ποὺ κουβαλοῦσε καὶ δρυζος νὰ τσιμπᾶ τὰ κλαδῖα χωρὶς φόβο. Μιὲ φορά, κάθηται καὶ ἔνα σπουργύτι στὸν δύρο μου καθώς σκάλιζε ἵναν κῆπο τοῦ χωριοῦ καὶ αἰστάνθηκε τύση πιμή, ποὺ δὲν μπαρεῖ νὰ τὴ συγχρότει μὲ κανενὸς εἴδους ἐκωμύδες. Καὶ οἱ σκύλοις στὸ τέλος ἰγινεν φίλοι μου καὶ κεριά φορά πετοῦσαν καὶ ἐπάνω στὰ παπούτσια μου γιὰ νὰ κερύσσουν δρόμο.

“Οταν ἡ γῆ δὲν εἶχε ἄκρια σκεπαστοῦ ὅλοτελε καὶ, πάλι, κοντὲ στὸ τέλος τοῦ χειμῶνα, θαν τὸ χίδιο εἶχε λιώσει στὰ ἔγκλη μου καὶ στὴν πλαγιά τοῦ λόρου, οἱ πέρδικες ἔργασανεν πρωὶ καὶ βράδιν ἀπὸ τὸ δάσος γιὰ νὰ βασιχθεοῦνται. Σὲ δυπλοὶ μέροις τοῦ δάσους καὶ ἀνα περπατήσοις ἡ πέρδικη παρουσιάζεται βιαστική, τινάζει μὲ τὸ διασθέτης τρόπο μπὸ τὰ ἕπερα φύλλα καὶ τὰ μικρότερα κλαδῖα τὸ χίδιο, ποὺ πέφτει σὰ χρυσόσκονη στὸν ἥριο. Αὐτὸ τὸ γεγονός πουλὶ δὲ φοβάται τὸ χειμώνα. Συγνά σκυπάζεται ἀκό τὸ χίδιο καὶ λένε τώς, κεριά φορά, βαθίζεται σ’ αὐτὸ καὶ μένει κρυμμένα μιὲ-διαδό ἡμέρας. Τις τρόμακα καὶ στὰ ἀναγκάτα ἔκλησε, δταν ὅρχοντουσαν ἀκό τὰ δάση γιὰ νὰ αἴποικεθθοῦνται τὶς δύριες μηλιές. “Εργάζονται ταχειά κάθε βράδιν σὲ ὄρισμένα δέντρα, δπου ὁ πονηρός κυνηγὸς τὶς παραφύλλει, καὶ έτοι τὰ κερποφόρα δέντρα μακρεῖ ἀπὸ τὸ δάσος δὲ μένουν καθόλου ἀπελράχτα. Χαίρω ποὺ τρέως ἡ πέρδικη τουλάχιστον. Είναι τὸ πουλὶ τῆς Φύσης καὶ ζεῖ ἀπὸ τὰ μπουμπούκια.

Τὰ σκοτεινὰ χειμωνιάτικα πρώτων ἡ τὰ σύντομα χειμωνιάτικα ἀπογέμεται, ἔκσυγε κεριά φορὰ κανένα κοπάδι σκύλια νὰ καταπατοῦνται τὰ δάση γαθγέζοντας, ἀνίκανα νὰ ἀντιστεθοῦνται στὸ Ἱντσέτο τοῦ κυνηγοῦ καὶ στὸν ίχο ποὺ ἀφήνουνε οἱ σάλπεγχες τῶν κυνηγῶν κατὰ διεστήμεται, σὲν ἀπόδειξη πώς καὶ οἱ ἀνθρώποι ήσαν ἀκεῖ κοντέ. Καὶ πάλι τὰ δάση ἀντηγοῦνται, καὶ βρούσει κεριά ἀλεποῦ

δὲν ταῦτα πράξει τὸ ἀνοικτὸ ἐπίπεδο τῆς λίμνης. Καὶ τὸ βράδυ,
βλέπω τοὺς κυνηγούς νέα γοργίους σέργωντας μᾶς μόνον αὔρα διεῖ
τὸ βλουσθρὸ τοὺς κεφάλας φέργνουν γιὰ τὸ χάμι τους. Μάλιστα πάσις
ἄν τὴ ἀλεπού δίμενε στὸν κόρρο τῆς ποταμώματος γῆς. Θά δύτεν διστρε-
λομένη. "Η, ἀν ἀπόφασιν νέα τρέξει στὸ ζωικό γραμμῆ, κανένα σκυλί³
δὲ θὰ τὴν ἔρταις. "Οταν δημος ἀφήσει τοὺς κυνηγούς πολὺ πίστα,
σταρατᾶ γιὰ νὰ ἔχουμεραστεῖ καὶ περιμένει νέα τοὺς διασύνοις νὰ
πλησιάζουν. Τότε, τρέχει γύρω στὸ σκύλο τῆς λιγερίους καὶ ἔνει
τὴν περιμένουσε. Καμιά φορά δημος, τυχαίνει νέα τρέχει μεγάλες
ἀποστάσεις στὴν δύση καὶ διστερά κάνει τοις μεγάλα πήδημα
στὴν ποταμώματη λίμνη καὶ φεύγει νὰ ἔρτει πώς τὸ νερὸ δὲν κρα-
τάει τὴ μυρωδιά της. "Ενας κυνηγός μαῦ διηγήθηρε τοὺς εἴλες
μιέ αἴλιτσούς νὰ πηγάδει στὴν ποταμώματη λίμνη, νέα τρέχει λίγο κι'
διστερά νέα γυρίζει στὴν δύση δύση. Σὲ λίγο τὰ σκυλιά ἔρταισαν, μὲ
εἶχαντας δύστι τὴ μυρωδιά. Καμιά φορά, κανένας κοπέλος σκυλιά τοῦ
κυνηγούν περινούσαν ἀπὸ τὴν πόρτα μου, γαβγίζοντας σὲν τρε-
λά, χωρὶς νέ μὲ κοτάζουν, καὶ τίποτα δὲν μποροῦσε νέ τὰ στα-
ματήσει. "Ετοι τρέχουν διστον νέ βροῦνται τὴ μυρωδιά τῆς ἀλεπούς.
"Ενα καλὸ σκυλί τ' ἀφήνει διλε μπροστὰ σ' αὐτό. Μιστ μέρας κάποιος
ἀπὸ τὸ λέβεγκτον ἥρθε στὸ καλύβη μου γιὲ νὰ ρωτήσει μήπως εἶχε
ἰδεῖ τὸ σκυλί του ποὺ κυνηγούσαν μᾶς ἐβδομάδα διλομένωχο. Δὲ
νομίζω δημος πώς Εργαλε τίκοτα ἀπὸ τὴν διάντηθ μου, γιατὶ
κάτιν φορά ποὺ προσπειθοῦσα νὰ μελήσει μὲ ίκοβες γιὲ νέ μὲ ρω-
τήσει: «Μά διστοι τὲ κάνετε έθω;» Είχε χάσει τὸ σκύλο του, μὲ
εἶχε βρεῖ δινένδρωντα.

"Ενας γέρος κυνηγός ποὺ ἐπισκέψι μπάνιο στὴ λίμνη μὲ φορά
τὸ χρόνο, τίπο πιὸ ζεστή ἐποχή, καὶ κατέβην μοῦ δικένει ἐπίσκεψη,
μοῦ εἶπε πώς πρὶν ἀπὸ πολλά χρόνια, εἶχε βγεῖ μὲ τὸ δικλο του
περιοδεῖσε στὸ δάσος τοῦ Οδεύλιου. "Οταν, λοιπόν περιπλανῶσε
στὸ δρόμο του Οδεύλιου, ἀκούσει τὰ σκυλιά νὰ πλησιάζουν καὶ
σὲ λίγο, μὲ ἀλεπού πήδημος τὸν τούχο καὶ ξέπεσε στὸ δρόμο καὶ,
τρέγγορη σὲν ἀστραπή, πήδημε καὶ τὸν ἀπέναντι τούχο χωρὶς νέ
τὴν ἄγγεσει ἡ σφέλρα του. Λίγο διστερά, ἔρταισεν τρέχοντας Ἑνα
γέρειο κυνηγόθεσκό μὲ τὰ τρία μακρά του, ποὺ τὴν κυνηγίσθενε
γιὲ λογχειασμό τους, καὶ ἔκαρποτήκειε γρήγορα στὸ δάσος.

Αργότερον δέ πάγια, καθίκις διαπαυόταν στὸ πυκνὸ δάσος νότια τοῦ Οἰνάλην, ἔκουσε τὰ γαβγίσματα τῶν σκύλων μακριά, πέρα ἀπὸ τὸ Φαιρ-Χεινζεν. Ἀκόμα κινηγούσαντα τὴν ἀλεπούν. Πληγού-Ζαν. Τὸ κυνηγετικὸ τους γάργονα δικούγεται δόλο καὶ πὲ μονά, πότε ἀπὸ τὸ Οἰνάλ-Μέντον, πότε ἀπὸ τὸ Μπάρκερ Φάρμ. Πολλὴ μῆρα στέθηκε καὶ δίκους τὴ μουσική τους, τίσσα γλυκὸν τὸν στόματος, τρέχοντας. Οὐθρυβός ποὺ έκανε γενότεν ἀπὸ τὸ θράσια τῶν φύλλων στὰ θύερα. Βίρρεψε χαρτόλα, κοντά στὸ χῶμα, καὶ δρόγη τὰ σκύλικα πολὺ πιὼν τῆς. Γ' αὖτε, τήδενεστε ἐπάνω στὸν βράχο, στέθηκε δοκεύοντας καὶ δίκους, μὲ τὴ ράγη πρὸς τὸν κυνηγό. Γιὰ μᾶς σπύρη, ἡ συμπόνια τοῦ στεμάτηρος τὸ χέρι. Γρήγορα δρώσε, δοσούχριαζεται μᾶς σκέψη γιὰ ν' ἀκολουθήσει τὴν δίλη. Κύψωσε τὸ διάλο καὶ αμπάρι, ἡ δίλη πατρεμάλησε ἀπὸ τὸ βράχο σκοτωμένη. Οὐ κυνηγός δὲ αδέσποτη, περίμενε τὰ σκύλικα, ποὺ πλησιάζεται. Τὸ δάσος ἀντηγούσας ἀπὸ τὰ διαμονιερένα τους γαβγίσματα. Τέλος, τὸ γέρικο σκύλο φάνηκε μὲ τὸ βύγχος στὸ χῶμα, γυτπώντας τὸν δέρη αὐτὸν τρέλλο καὶ έτρεξε κατ' εὔθεταν στὸ βράχο. Βλέποντας δρώσε τὴν φύρια δίλην, στεμάτησε ξεφυικά σὰ νὰ τὰ είγε χάσῃ ἀπὸ τὴν ἀκπληξή καὶ περπάτησε γύρω τῆς σιωπηλῆς. Ενα-ένα, τὰ μικρά του ἔρτασαν καὶ σφερεύεταικεν μπροστά στὸ μιστήριο. Γ' αὖτε, δικούγεται τὴν αὔρε τῆς λίγο, καὶ τέλος γύρισαν στὰ δάση ζαντ. Εκείνη τὴ βρεδιά κατασίας κύριος Οἰνέστον ἤρθε στὸ σπίτι τοῦ κυνηγοῦ στὴν Κάνκορντ τὰ ρωτήσεις γιὰ τὰ σκύλα του καὶ εἶπε πώς, μὲ τὸ δοματίδιον μάλιστη, κινηγούσαντα γιὰ δικιό τους λογιαριασμὸ στὸ δάσος Οἰνέστον. Οὐ κυνηγός τῆς Κάνκορντ τοῦ εἴπε δι, τι ήξερε καὶ τοῦ πρόσφερε τὸ δέρρα. Οὐ δίλος δρώσε τὸ δρυνθήμητο καὶ έφαγε. Δὲ βρήκε τὰ σκύλικα του ἐκείνη τὴ νύχτα, μὲ τὴν δίλη μέρε δράσθε πώς είδαντε περίσσει τὸν ποταμό καὶ είχαντε μελεῖ σ' ἑτα τὸ γράμτημα. Εκεὶ τὰ τάσσαν καλέ καὶ έφυγαν τὴν δίλη μέρα τὸ πρωΐ.

Οὐ κυνηγός ποὺ μοῦ τὸ διυγγήθηκε αὐτό, θυμόταντας κάποιον Σάκ Νάτιγκ ποὺ κινηγούσσε αρκούδες στὸ Φαιρ-Χεινζεν καὶ

δόλακε τις γούνιες τους μὲ ρούμι στὸ χωριὸ τῆς Κόπηκορυτ. Αὐτὸς τοῦ εἶχε εἰσεῖ, πώς εἶδε ἐκδρεις καὶ τάρανδο ἦκει. 'Ο Νάττυγκ εἶχε θέντο περίφημο κινηγόσκυλο. Τὸ λέγανε Μίτερζην καὶ τὸ δάμεικε στὸν πληροφοριοθότη μου. Στὰ βιβλία τῶν παλιοῦ ἔμπόρου τῆς πόλης, πῶν ἦταν καὶ ὑπέλληλος τοῦ δίδυμου, θρέσκω τὸ ἄξιος: «18 Ιαν. 1742-3 Τζάν Μέλβεν γιὰ μὲ γκρέζε αἴλεπο, 0-2-3η' καὶ *7 Φεβρ. 1943 δὲ 'Ιεζεχίας Στράττον ἔχει πίστωση γιὰ μισθὸ δέρματα γάτας: 0-1-4 *1/2η. Φυσικὰ ἐπισοῦνται ἀγριόγατες γιατὶ δὲ Στράττον ἦταν λοχίας στὸν παλιὸ γαλλικὸ πόλεμο καὶ δὲ δὲ κινηγοῦσσος λεγότερο εὐγενικὸ ζῶο. Πιστώσεις διενόντουσαν ἐπίσης γιὰ δέρματα ἐλαφιοῦ ποὺ πουλιότουσαν κάθε μέρα. Κάποιος διετήρει ἀκόμα τὸ κέρατο τοῦ τελευταίου ἐλαφιοῦ ποὺ αποτύχησε σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ καὶ κάποιος δέλλος μοῦ εἶπε τὶς λεπτομέρειες ἀνδρὸς κινηγοῦ δηνοῦ πῆρε μέρος καὶ διεῖσδε του. Οἱ κινηγοὶ ἔσαν δέλλοις πολλοῖς καὶ εῖδυκαν ἐδῶ τριγύρω. Θυμάται καλά κάποιον ἀδύνατο Νεμράδ, ποὺ σήκωντες ἀπὸ κάτω ἔνα πεσμένο φύλλο καὶ ἔπαιζε ἕκει πάνω κάππι νόττας πολὺ πιὸ δύρις καὶ πιὸ μελαθικές ἀπὸ τὸ κινηγετικὸ του κέρας.

Τὰ μεσάνυχτα, δταν εἶχε φεγγάρι, συναντοῦσα καμάρα φορὲ σκυλιά στὸ μονοκάτι μου ποὺ τριγυρίζεις στὸ δέσος. 'Οταν μὲ βλέπαντα φεγγάνες ἀπὸ τὸ δρόμο μου φοβισμένα, καὶ στεκόντουσαν ἀκίνητα στοὺς θάμνους, δασπού νὰ περάσω.

Οἱ σκίουροι καὶ οἱ ποντικοὶ μελάνην γιὰ τὸ ἀπόθεμα φουντουκιών, ποὺ εἶχα. 'Υπῆρχεν πάνω ἀπὸ εἴκοσι πεῦκα γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ποὺ εἶχανε φάει τοὺς καρμούς των τὰ ποντίκια τὸν περασμένο χειμώνα, ἐνις σωστὸ νορβηγικὸ χειμανικὸ γι' αἰτία, γιατὶ τὸ χιόνι ἔμενε στο·βαγυμένο πολὺν χωρὶς καὶ εἶχαν ἀναγκαστεῖ νὰ διακατατέθουνται λίγη φλούδα δέντρου μὲ τὸ κανονικὸ τοὺς φαγγιτούς. Λίγη τὸ δέντρο τὸν χλωρὸ στὰ μέσα τοῦ καλοκακ·ριῶν καὶ πολλὰ εἶχαν μεγαλώστει μάλιστα καμάρα τριανταριὰ πόντους. 'Τσαρα δύως ἀπὸ ἔντου τέτοιο χειμώνα θά ξερεύουσαν καρμοὶ ἔξαρστοι. Εἶναι ἔξισθεύμεστο πῶς ἔνας μόνο ποντικὸς εἶχε φλόκοτυρο πεῦκα γιὰ γένια του κάνοντας μιὰ Κάνη γύρω ἀπὸ τὸν καρμό, ἔσως δύως, χρειαζόταν καὶ αὐτὸς γιὰ νὰ δρασιώσουν τὰ δέντρα.

Οἱ λαγοὶ ἔσαν πολὺ φαλεκοί. 'Ενας κρέφτηρος κάτω ἀπὸ τὸ

σπίτι μου όλο τό χειμώνα, μὲ μόνο χώρισμα τό πάτωμα καὶ μὲ τρόμαξε κάθε πρωὶ μὲ τή βιαστική του άναχώρηση μόλις δρυγέα νὰ κινούμεται λόγο, χτυπώντας τό κεφαλάκι του στά ξύλα ἀπό τήρ πολλή βιάση. "Έρχονταν στήν πόρτα τό δειλινό γιά νὰ μαστήσουν τίς πατατόβλουδες πού πεταῖσαν καὶ τό χρώμας τους έμοιαζε τόσο μὲ τό γρώμα τής γῆς, πού δέν τους ξεχώριζε διαταραχή αἰλυτρού. Καμιά φορά, τό δειλινό, πότε έβλεπε καὶ πότε έχασε ἐναν πού καθόταν αἰλυτρός κάτω ἀπό τό παράθυρό μου. "Όταν δνοιγα τήν πόρτα μου τό βράδυ, τό βάζειε στά πόδεα πτυχώντας. "Οπως τούς έβλεπα καντέ μου, τούς λυπτούμενα πολὺ. "Ενα βράδυ, δνοιγα καθόταν τύρο βάματα μακριά μου, τρέμοντας στήν άρχη ἀπό φόρο μὲ καὶ χώρις νά βλέπει νά φύγει. "Ηταν ἐνα διαστύχο, διδύνατο πρεματέαν, κακαλιάρχο, μὲ κουρελισσόμενα είτε καὶ σουβλερή μάτη, φραγή ούρα καὶ διδύνεται ποδοφράκια. Φαινότανε σάν ή Θύση νά μάγιν είχε πιά εύγευνοτέρες πλέσματα. Στεκότανε στά γύρα. Τά μεγάλα του μάτια φωνήνοισαν ἄρρωστημένα. "Έκανε ἐνα βήμα καὶ νά, πήδησε μὲ ἀλαστικότητα ἐπάνω στό χιόνι, λειώνοντας μὲ χέρη τό σώμα καὶ τά μάλη του, ξβάλε γρήγορα τό δάσος διάμεσά μας, καὶ ξανάδωσε τό δύρρεα αύτό διήραμα στή Φύση τήν αἰζοπρέπειά της. Διτί ήταν λατπόν τυχαία ἡ αδύναμία του. (Lepus, λίνιπες, θλαρροκόδη, τὸν λόγον μερικοῦ).

Τί εἶναι δνοιγα τόπος δίχως κουνέλια καὶ δίχως πέρδικες; Α'τέ εἶναι ἀπό τά πιό ἀπλά, ἔγγωρα ζῶα. Αρχαῖες καὶ σεβαστές οἰκογένειες γνωστές ἀπό τά πιό πολιά χρόνια ὡς σήμερα. Έχουν τό ίδιο χρώμα καὶ συγγενεύουν μὲ τή γῆ, καὶ τά φύλλα καὶ οἱ πέρδικες καὶ τά κουνέλια. Είτε μὲ τά φτερά, εἴτε μὲ τά πόδια, δὲ βλέπεται ἐνα δύρρειο πλάσμα ὅταν περνάει πέρδικα ἡ κουνέλι. Βλέπεται κάτε τό φυσικό, σάν ' μέκους φύλλα πού θραβίζουν. 'Η περδικά καὶ τά κουνέλι θά μεγαλύνουν καλά, σάν αὐγήσινοι ληγενεῖς, δοτες ἐπαναστάσιες καὶ ἄν γίνουν. 'Αν τό δάσος κοπεῖ, οἱ θάμνοι καὶ τά κλαδιά πού δὲ πετάζουν οι ρίζες θά μπορέσουν νά τά κρύψουν καὶ δὲ πολλαπλασιασθοῦν ἀκόμα περισσότερο. Πόσο φτωχή πρέπει νά εἶναι ἡ χώρα πού δέν μπορεῖ νά συντηρήσει διτί λαγόδ! Τά δάση μες εἶναι γεμάτα κουνέλια καὶ πέρδικες καὶ γύρια ἀπό καθέ θλος βλέπει κανεὶς τήν πέρδικα ἡ τό κουνέλι νά περπατοῦν, μὲ κίνδυνο νά πέσουντες στίς πεγέδες πού στήκουντες μερικοὶ γελαδοβοστεοί.

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ

ΥΣΤΕΡΑ από μια θευχή χειμωνιάτικη νύχτα, ξύπνησε μὲ τὸν έντοπωση πός κάποιος μὲ εἶχε ρωτήσει κάτι καὶ προσπαθοῦσε εξίσεις νὲ ἀπάντησο φέντο μου. Τι δρας; Πῶς; Πότε; Ποῦ; Τώρα δρας Θερμψε ἡ Φύση, δικου ζοῦνε διλα τὲ πλέομφατα καὶ μὲ κοίταζε ἀπὸ τὸ πλεκτὸν παρδίνυρο μὲ γαλήνιο καὶ ικανοποιημένα πρόσωπο, χωρὶς κακιὰ δρώτηση στὲ χελιδὴ τῆς. Ξύπνησε μὲ δοσμένη τὴν ἀπάντηση, ξύπνησε στὴ Φύση καὶ στὸ φῶς τῆς ἡμέρας! Τὸ χιόνι ἤταν παχύ. Τὲ νεερά πεύκα μεγάλανε καὶ ἡ ίδια ἡ πλαγιὰ τοῦ λόφου διπουρηπούσε τὸ σπέτι μου φευγότεν νὲ λέαι: «'Εμπρόστιο 'Η Φύση δὲ ρωτάει οὔτε ἀπαντάει στὶς δικές μικρέωτησιες. 'Εδώ καὶ πολὺν καιρὸ δέχει πάρει τὶς ἀποράσιες τῆς π' Ω Πρήγματα! Τὲ μάτια μας θωμαλέζουνε καὶ ἐντυπώνουνε στὴν φυσή τὸ ὑπέροχο καὶ πολύλιθο θέαμπτο πού τὸ σύμπτον μου δαρέζει. 'Η νύχτα χωρὶς ἀμφιβολία κρύβεται ένας τρήμα τῆς διαξεμένης δημιουργίας, μὲ ἔρχεται ἡ ἡμέρα καὶ μᾶς φανερώνει τὸ μεγάλο αὐτὸν ἔργο ποὺ ἀπλώνεται ἀπὸ τὴ γῆ, ως τοὺς αἴθιρες.

«Ἀρχίκε τὴν πρωνή δούλεια. «Ἐπανέργα πρώτει μιὰ σῖτια καὶ ξενικούβά γιὰ νὲ πάσι νὰ πάρω νερό, σὺ δὲν ήταν κι' αὐτὸς θνατό. «Τοτερά από μιὰ ώρα καὶ γιονομένη νύχτα, χρειαζότανε ραβδοσκοπία γιὰ νὲ τὸ βρεῖ κανεῖς. Κάθε χειμώνα, ἡ ίνγρη καὶ τρεμουλιώστη ἐπιφένειε τῆς λέμνης, ποὺ ήτανε τόσο εἰαισθητη καὶ στὴν παρεκμικρὴ ποσή, καὶ καθρέφτηκε κάθε φῶς καὶ κάθε σκιά, γίνεται σκλητρή σὲ βάθος τριάντα καὶ τεσσάντα πόντους, έτοι πού μπορεῖ

νέ κρατήσεις και βόδια. "Όταν ὅλο τόσο χίνυ τῇ σκηνῆς, τός
δὲν ἔχωρίτες δέπ τὸ χωράφις. "Ομοιαὶ μὲ τὶς νυφίσσες ποὺ κατα-
κοῦνται στοὺς γύρω λόφους, κλείνει καὶ ἀυτὴ τὰ μάτια καὶ καρέττες
τρεῖς μῆνες καὶ περισσότερο. Στεκόμενα στὴ χιονισμένη λίμνη
ποὺ θρούσκες μὲ λιβάδια ανάμεσα στοὺς λόφους, ἔκοφα τριάντα
δικτυοτάχια κίνηνται πάντες φύλα τόσο πάγια καὶ μνοιγες ἵνε πηγάδι
κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου. Γονάτιζα γιὲ νὰ πιῶ, καὶ καταΐξα τὸ
γαλήνιο σαλδύ τῶν φαριών, γεμάτο γλυκιὸ φῶς, σὲ νὰ διέφερε ἀπὸ
ἔνα περάθιρο θεμέτω, καὶ τὸ πάτωμά του ὅλο διάριο, ἕδος δέκως καὶ
τὸ καλοκαίρι. 'Εκεῖ ἔκμεντη εἰώνια γαλήνη βασιλεύει, διπὼς στὸν
μεγαριπτόρενο οὐρανὸ τοῦ δειλενοῦ, ποὺ μαλάζει στὴν ψυχρότητα καὶ
στὴν ἡρεμία μὲ τοὺς κατοίκους του. 'Ο οὐρανὸς εἶναι κάτω ἀπὸ τὰ
πόδια μας καὶ διὰ μόνο ἐπάνω ἀπὸ τὰ καρδιά μας. Ναρις τὸ
πρωι, ἐνῶ διχόμη διὰ τὰ πρέματα τρίζουνται μέσω τὴν παγανά,
οἱ ξυνθρωποι ἔρχονται μὲ τὰ σύνεργά τους καὶ μὲ λίγα φρυγγά.
'Αφήνουν τὶς λεπτές πετούσες μέσα στὴ χιονισμένη λίμνη γιὰ νὰ
ψερτίψουν λαυράκια καὶ πτέρας. 'Άγριοι ξυνθρωποι τοι, ἀπὸ θρ-
αστικτο, ἐκολουθοῦνται δύλιοι μόδες, πιστεύουν δύλιοι θεοφίες, δύν
ἐκολουθοῦνται τοὺς συμπολίτες τους, καὶ καθίσας πηγανισέρχονται
ἴδιωνουντα πάλαις ποὺ δύλιας δὲ θὰ σύγενες ἐπαφή. Κάθονται καὶ
τριάντα πάνω στὴν θύση, σὲ ξερὰ ρύματα τῆς Βελανιδιάς, καὶ ξέρουν
τόσα καλά τὴ φύση δισ οἱ πολίτες τὰ πεγγυτὰ πρέγματα. Ποτὲ δὲ
θυμβάζουντες βαβλία καὶ ξέρουντες καὶ λέντε πολὺ λαγύτερε πρέγματα
ἀπὸ δισ έχουντες κάνει. Κι ἔχεινε ποὺ κάνουνται δὲν είναι διάφορα
γνωστά. Νά είναι ποὺ φαρείες λαυράκια, μὲ μὲν μεράλια πέρας γιὰ
δύλιωμα. Καταΐξεις τὸν κουβά του μὲ ἀπορία. Νομίζεις πώς Βλέ-
πεις μέσα θεεῖ τὸ καλοκαίρι. Σαῦ φαίνεται τώς ἀ φαράς είχε
κλειδώσει τὸ καλοκαίρι στὸ σπέι του, ἢ τώς ήδερε ποὺ είχε
πάει νὰ κρυψτεῖ, καὶ πῆγε τὸ βρῆρος. Γιατί, σὲ περικαλῶ, ποὺ
βρῆρες αὐτὲς τὰ σκουλήκια στὲ μέσον τοῦ χειμώνα; Εἶχε στὸν κολυ-
βά του σκουλήκιας ἀπὸ σάπια ξύλα πρίν νὰ παγώσει τὴ γῆ κι' έπειτα
έπεισε αὐτὲς τὰ ψύρια. Τὴ ζωὴ του ίδια τὴν περνάει μὲ μελά-
τες βεδύτερες, γιὰ τὴ Φύση ἀπὸ τὰ μελέτες τοῦ φυσιοδίηρη, ποὺ
μελετάει καὶ αὐτὸν τὸν ίδιο τὸν φαρά. 'Ο φυσιοδίηρης σπράνει
τὴν πρασινάδα καὶ τὴ φλούδα τοῦ δέντρου μαλακά μὲ τὸ μαχαζέρι

του φάγκωντας γιά έντομα, έναν αύτός, άνοιγε τὰ ξύλα ὡς τὴν
χερδία τους μὲ τὴν ἀξίνην του. Κερδίζει τὸ φυγεῖ του Εσφλουδή.
Ζούτες δέντρα. Ἐνας τέτοιος ἀνθρώπος ἔχει κάτιοι δικαιώματα νὰ
φαρεύει καὶ μ' ἄρρενει νὲ τὸν βλέπω νὰ κουβελάει μαζί του τὴ
Φύση. Ἡ πόρκη καταπίνει τὸ σκουλήκι, τὸ λαυράκι καταπίνει
τὴν πέτραν. Αὕτη εἶναι ἡ οἰκονομία τῆς Φύσης.

Οταν πήγαινε περίπατο γύρω μέσθ τὴ λίμνη καὶ εἶχε δριχτή,
δικούσιδες κεφαλές φορά βλέποντας τὴν πρωτόγονη μέθοδο ποὺ ἐπε-
λουθοῦσες κάπιοις φαράς. Τοκοθετοῦσε κλαδιά ἐπάνω ἀπὸ τὶς στενές
τρύπες στὸν πάγο, καὶ ἐφοῦ στερέωντε τὴ μιᾶς δικρη τῆς πετονιᾶς του
σὲ ένα ξύλο γιά νὲ μήν τριβήγγει κάτω, περνῶντε τὴ χελιδονή πετονιά
ἐπάνω ἀπὸ θίνα κλαδί του δέντρου τριάντα ή καὶ περσπότερα ἔκα-
τοστά πέντε δέκα τὸν πάγο, καὶ θίνει σ' αὐτό τὸ κλαδί ένα ξέρο
φύλλο βελανιδιές. Τὸ φύλλο θά κατέβαινε μὲ τὸ τράβηγμα, καὶ
θὰ ξεσιγχνε τὰς τομποῦσες τὸ φέρι. Ἐκοβε τὲ κλαδιά ἀπὸ τὰ
δέντρα ποὺ ὑπήρχανε δάλγυρε στὴ λίμνη.

Ἄχ, τὰ λαυράκια τῆς λίμνης Οὐάλντεν! Όταν βλέπω αὐτά
τὰ φέρια ξεκλουμένα στὸν πάγο, ή απὸ πηγαδάκι ποὺ κόβει δ
φαράς, κάνοντας μὲ μικρή τρύπα γιά νὲ περνάει τὸ νερό, ἀπορῶ
πάντα μὲ τὴ στάντια διμορφιά τους, σά νὲ ήσεν φέρια μικρά,
τόσο δὲ γυαρίζουντε τοὺς δρόμους, οὗτε καὶ τὰ δέσμη. Ήσνε πόρδες τῆ
Ζωὴ τῆς Κόνικορντ, σὲ νά ζωσανε στὴν Ἀραβία. Βήσουντε μιά
διμορφιά ποὺ σὲ θαμπώνται, ποὺ αὲ κάνει νὲ τὰ ξεχωρίζεις πολὺ¹
ἀπὸ τὸ μπακαλίέρο καὶ τὴ ρέγγα, τὲ τόσο φημισμένα στοὺς δρό-
μους τοῦ χωριοῦ. Δὲν εἶναι πρόσων σὲν τὰ πεύκα, οὗτε γκρίζα
σὲν τὶς πέτρες, οὗτε γαλαζία σὲν τὸν οὐρανό. Στὰ μάττα μοὺ διώκεις
έχουντε, ἀν μπορῶ νὰ κῶ έτσι, ἀκόμη πιὸ σπάνια χρόματα, σὲν τὰ
λουλούδια καὶ σὲν τὶς πολύτιμες πέτρες, σά νὲ ήσεν τὲ μαργαρι-
τάρια τῆς λίμνης Οὐάλντεν. Γιατὶ βίβαια εὐτὰς εἶναι ἡ λίμνη
Οὐάλντεν ὀλόκληρη, εἶναι τὰ ίδια μικρὰ Οὐάλντεν τοῦ ζωικοῦ
φαντάσιου. Εἶναι περίεργο κῶς έχουντε πλαστεῖ τόσω, πῶς, μέσα
σ' αὐτή τὴ μαγάλη νερομάνα, μικροῖς ἀπὸ τὰ βόδια, τ' ἀμάξια καὶ
τὰ ξλεκτήρα ποὺ ταξιδεύουντε στὸ δρόμο τοῦ Οὐάλντεν, κολυμπτεῖς
αὐτό τὸ μεγάλο αμφέγδινο φέρι. Ποτὲ δὲν εἶδα παρόμοιο σὲ
κεφαλές φαρεγγορά, γιατὶ θὰ τραβῶντες δλα τὰ βλέμματα. Εύκολα,

μὲ λίγους σπασμούς, τὰ ψέρις αὐτὰ παρεβίνουν τὰ οἰδάτινα πνεύματα τους σά θυητοὶ ποὺ γίνεται δέρας πρὸς ἄλλη τὴν δύρα τους.

ΕΙΧΑ τὴν ἐπιθυμία νὰ βρῶ τὸ χαρένα βιβλίο τῆς Αἰλιάνης. Γι' αὐτὸν τὴν μελετοῦσα προσεκτικά, πρὶν νὰ σπάσει ὁ πάγος, ναρές τὸ 1846, μὲ πυξίδα καὶ ἀλυσίδα καὶ σκονή γιὰ τὸ βιβλίο, ἢ καλύτερα γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη τὴν Λίμνη, μὲ στούρα δὲν ἔχουν καμάτα βάση. Εἴκα περίεργο νὰ πιστεύουν οἱ ἀνθρώποι πώς μὲτά λίμνη δὲν ἔγινε βιβλίο, χωρὶς νὰ κάνουν τὸν κόπο νὰ τὸ δέξετάσσουν. "Έχω ἐπιστρέψει μὲν δύο τέτοιες λίμνες σ' ἓνα μον περίπατο σὲ γειτονικές περιοχές. Πολλοὶ πιστεύουν πώς ἡ λίμνη Οὐδαίαντεν ἔφτανε στὴν Ἑλληνικὴ γῆ. Πολλοὶ ποὺ διμειναν δαπλωμένους στὸν πάγο πολλὴν ὥρα κοιτάζοντας τὸ νερό, ἔφτασαν νὰ ποῦντε πώς εἰδεις μεγάλες τρύπες ἀπὸ δικοὺς «βάθια μαπορούσες νὰ περάσεις διάβοληρο φόρτωμα μὲ σανό», ἀντὶ θεοῦροχο κανεὶς νὰ τὸ διδηγήσει», γιατὶ ίσως βελόνωνσαν νὰ σηκωθοῦντε μὴτὸ τύχει καὶ κρυώσουντε. "Ελεγατε πώς οἱ τρύπες αὐτὲς χωρὶς διμερούλια θά είναι ἡ πηγὴ τῆς Στυγοῦ καὶ ἡ εισοδος στὸν "Άδη". "Άλλοι κατέβηκαν ἀπὸ τὸ χωρίο μὲ σκονιά, οὐκέτι, μὲ δὲ βρήκαν τὸ βιβλίο. Βεβτιάνων δρμας ἔγινα τοὺς ἀναγνώστες μου πώς ἡ λίμνη ἔχει βιβλίο καὶ μάλιστα χωρὶς τρύπες, ἀν καὶ τὸ βάθος τῆς εἶναι διαυγήσιστα μεγάλο. Τὸ ὑπολόγιστα εῖναι μὲ μιὰ πετονιά μπακαλιάρου καὶ μὲ βερικά πέτρα. Εἴθε μὲ δικρίβωτα πότε ἡ πότρα ἔργαστε στὸ βιβλίο καὶ πότε θυμήστη ἀπὸ τὸ βιβλίο, γιατὶ χρεάστηκε νὰ τραβήξῃ δυνατὰ προτοῦ ν' ἀρχίσει τὸ νερό νὰ μὲ βοηθέσῃ γιὰ νὰ τὴν βγάλω ξέω. Τὸ μεγαλύτερο βάθος ἡταν ζεε-ζεε ἐκεπόνη δύο πόδια. Μπαρούμε νὰ προσθέσουμε ἀκόμη πάντες πόδια ποὺ οὐδέποτε ἡ στάθμη ἀργότερε. Άντον εἶναι μεγάλο βάθος γιὰ τόσο μεγάρη ἐκτεσι. Τὶ θὰ γινότανε δρακός μὲ δίκες οἱ λίμνες ήσαν φηγές; Άντον δὲ δὲ προκαλοῦσε διντιδράστες στὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων; Χαίρω ποὺ αὐτὴ ἡ λίμνη θεωρεῖται: βαθιά καὶ καθερή σὰ σύμβολο. "Οσο οἱ ἀνθρώποι πιστεύουντε στὸ ἐπειρό, θά πιστεύουντε καὶ πώς ὑπάρχουντε λίμνες χωρὶς βιβλίο.

"Ἐνας Ιδιοκτήτης ἔργοστασίου ποὺ ἔκοψε τὶ βάθος βρῆκε, σκέφθηκε πώς δὲ δὲ μπαρούσε νὰ είναι ἀληθεικό, γιατὶ νόμος

πώς ή άμεσος δὲν μπορούσε να βρίσκεται από τόσο απέτομη χλίση. Μά καὶ εἰ πιὸ βαθύς λίμνης δὲν είναι τόσο βαθύς, σὲ σχέση μὲ τὴν ἔκτασή τους, θας πιστεύουν μερικοὶ καὶ, ἐν τις ἀδειάσι κανεῖς, δὲ φὰ δημιουργεῖσαν καὶ σπουδαῖας κοιλάδες. Δὲν είναι σὸν κύπελλος ἀνάμεσα στὸ λόφους. Γιατὶ αὐτὴ ἑδῶ ποὺ είναι ἀσυνήθιστα βαθύς, δὲν είναι περισσότερο ἀπὸ ἕνα ρογὸν πάντα. Οἱ περισσότερες λίμνες, ἀν τὶς ἀδειάζε κανεῖς, δὲ φά δημητραν λεβάδια βαθύτερα ἀπὸ κατένα ποὺ βλέπουμε συνήθως. 'Ο Οὐάλλιμ, ποὺ είναι τόσο θαυμαστός, εἰ δὲ διηγεῖται γιὰ τούτο, καὶ ἔχει συνήθως τόσο δύναμι, καθὼς στεκόταν στὴ λίμνη Φάλην στὴ Σκωτία, στὸν αὐθότον αὐτὸν ἀλμυρὸν νεροῦ μὲ τέσσερα μῆλα πλάτος καὶ περίπου πενήντα μῆλα μῆκος τριγυρισμένο ἀπὸ βουνάν, παρατηρεῖ: «'Ἄν μπορούσεμε νὰ ἴσθουμε τὴ λίμνη ἀμέσως μετά τὴν διατεραρχὴ τῆς Φύσης ποὺ τὴ δημιουργήσε καὶ πρὸ δρυθίσουν μέσα τὰ νερά, τὶ φριγκὸν βάραβρο θὰ μᾶς φανεύτανε!

«Ἄν δημος συγράφειμε ἀκόμη καὶ τὴν πιὸ μικρὴ διάμετρο τῆς λίμνης Φάλην μὲ τὴ διάμετρο τῆς λίμνης Οὐάλλιντεν, Βά φαντὶ ἡ λίμνη Φάλην τέσσερις φορὲς πιὸ ρογῆ. Τόσο ρογὸν λοιπὸν θὰ είναι τὸ φριγκὸν βάρεθρο ἀν ἀδειάστι. Χωρὶς ἀμφιθολία, πολλὲς γελαστὲς κοιλάδες μὲ χωράρια σταριοῦ ἀπλόνονται, ἀπεράλλαχτε περόμοια «βάρεθρον ἄν» θεοῦ ἔχουν ὑποχωρήσει τὰ νερά, ἀν καὶ χρειάζεται γεωλόγος γιὰ νὰ πειστεὶ τοὺς κατοίκους γιὰ τὸ γεγονός αὐτὸς. Συγχά τὸ περίεργο μάτι μπορεῖ νὰ ιθεῖ δύθης μᾶς πρωτόγονης λίμνης ἀνάμεσε σὲ χαμηλὸύς λόφους. Έκεῖ δηρού δὲν ἔγειται καμιὰ ἔκφραση τοῦ ἔδαφους γιὰ νὰ χρίψει τὴ γεωλογικὴ ἱστορία τους. 'Οπως δημος ξέρουν διοι δουλεύουντες στοὺς δρόμους, εἶναι πιὸ εύκολο νὰ βρεθοῦν εἰ λόχιος διπέρα ἀπὸ μιὰ βροχὴ, γιατὶ γεμίζουν νερό. 'Η φαντασία δημος τοῦ ἀνθρώπου ὑψώνεται καὶ βιθύζεται πολὺ παραπλέων ἀπὸ τὴ Φύση. 'Ετοι, δὲν ἀποκλίσταται τὸ βάθος τῶν ὥκεισιν νὰ βρεθεῖ ἀσήμαντο απὸ οὐργκριση μὲ τὴν ἔκτασή τους.

Καθὼς βιθυντεροῦσα μέσα ἀπὸ τὸν πάγο, μποροῦσε καὶ καθαρίσει τὸ σχῆμα τοῦ βιθοῦ μὲ μεγαλύτερη ἀκρίβεια περὶ δταν τὸ νερὸν εἶναι θεῖσθερο, καὶ ἀπόργυρα βλέποντας πόσο κανονικὸν εἶναι. Στὸ κέντρο ὑπάρχουν πολλὰ διτάρια πιὸ ἀτέπεδα ἀπὸ κάθε χωράφι ἔκτεινειμένα στὸν δικρό, στὴ βροχὴ καὶ στὸ ἀλέτρε. Σὲ

ένα μέρος, στη γραμμή πού κατά τύχη βιώλεξε, ο βιβδός δὲν παρουσιάζει χαριά διαφοράς σε μήρος πολὺς δικαιούταρες μάτρα. Μέρουν συνηθίζουν να μιλάνε για βαθιές τρύπες άρκετά έπικλινονταις, σε λίμνες με άμμο στο βιβδό τους. Μα τό νερό φροντίζει και λοοποιείνται όλες τις θαλασσαλίες. 'Ο βιβδός γιατί τόσο κανονικός και συμφωνούσε τίσσα πολὺ με τις δύναμες και με το δίχος τῶν γενετοκόντων λίθρων, που ήταν μασκρινό διφωρικό μποροῦσα να τό καταλάβει από τη βιβδομέτρησή μου και άσθμα μποροῦσα να καθορίσω και τὴν κατεύθυνση του, αν περιτηροῦσα τὴν διάκνεστη δρημή. 'Η πανιάδα γίνεται ξέρα και τῇ καλέσε με τῇ χαράδρᾳ, βαθὺ νερὸν και χανάλι.

'Όπως χαρτογράφησε τὴ λίμνη στη μαρτή χλίμακα και σημείωσε όλες τις βιβδομετρήσεις, που ήσαν περίπου δεκατό, περιτήρησε τὴν άκρωσινθή σύμπτωση. Τὸ μεγαλύτερο βάθος ήταν στὸ κέντρο περίπου. Τοκοβότησε έκατη χάρακα κατὰ μήκος και βοτέρα κατὰ πλάτος κατὰ βρῆκε, με μεγάλη μου έκπληξη, πώς τὸ μεγαλύτερο μήκος διασταύρωνταν με τὸ μεγαλύτερο πλάτος ίσα-ΐσα ήταν ποὺ εἶχα βρεῖ τὸ μεγαλύτερο βάθος.

Τὸ κέντρο εἶναι σχεδόν ἀκίνητο, με τὸ περιγραμμικὸν τῆς λίμνης κάθε δίδυλο εἶναι παρὰ κατοικήσι, καὶ τὸ μεγαλύτερο μήκος και πλάτος τὸ εἶχα βρεῖ μετράντες ὡς καὶ τὶς σπηλαῖς. Καὶ εἶπε στὸν ζευτό μου: «Ποιός ξέρει ἂν μ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲ βροῦμε τὸ βαθύτερο σημεῖο τοῦ δικεανοῦ διπῶς βρῆκα τὸ βαθύτερο σημεῖο τῆς λίμνης; Μήπως θὰ εἶναι αὐτὸς ὁ κανόνες καὶ γιὰ τὸ δίχος τῶν βουνῶν ἐν τὰ θέσεισουμε σὲν τὸ άντείθετο τῶν κοιλάδων; Εἴροιτε πώς ένας λόφος δὲν εἶναι ποτὲ πιό ψηλός στὸ στενότερο σημεῖο του;»

'Απὸ πάντα δυσχές, αἱ τρεῖς ή καὶ δύο ποὺ εἶχα βιβδομετρήσεις είχαν μιὰ λουρίδα γῆ σὲν ἀκρωτήρι στὸ στόμιον τους καὶ βαθύτερα νερὰ ἀπὸ μέσο, έτοι ποὺ έφοιτε σὲν ἀπέκταση τοῦ νεροῦ στὴ γῆ διχεί μόνο δρικόντας καὶ σὲ νὰ σχηματίσῃ μιὰ λακένη ή ἀνεβάρτητη λίμνη. 'Αλλωστε, κάθε λιμνή μεγάλο ξερεῖ καὶ τὸ ἀκρωτήρι ποὺ τὸ κιλεῖται. 'Αν υπολογίσεις θηλασθή κανεὶς τὸ μήκος και πλάτος τῆς θεοχής καθὼς καὶ τὸ βάθος τοῦ νεροῦ, θὰ μπορέσει ίσως νὰ βγέλει γενικό κανόνα.

Γιὲ νὰ ίδω πόσο σωστά μποροῦσε νὰ υπολογίσει καὶ νὰ βρεῖ

τὸ βαθύτερο σημεῖο μὲν λίγην περιττηρώντας τὸ σχῆμα τῆς ἐπιφάνειας καὶ τὸ χαρακτήρα τῆς ἀκτῆς του μόνο, ἔκανε ἓντα σχέδιο τῆς λευκῆς Λίμνης, ποὺ καλύπτει περίπου τεράντα. Ένα ἑκατόριο καὶ δὲν ἔχει καὶ αὐτὴ νησίδες ἢ φανέρες εἰσάδεις καὶ ἔξοδους τοῦ νεροῦ. Ἐκεῖνα τοὺς ἀνάλογους ὑπολογισμοὺς λοιπὸν καὶ βρῆκε πῶς τὸ βαθύτερο σημεῖο ἡταν στὸ φύδιστο τριάντα ἑκατοστά ἀπὸ καὶ ποὺ εἶχε σημειωσεῖ θγῷ, καὶ μόλις τριάντα ἑκατοστά πιὸ βαθύ, δηλεβῆ, συνολικά, βαθὺ εἶκεστι μέτρα. Φυσικά, ἕντα ρεύμα τῇ ἔντε νησάκι θὰ ἔκενεν τὸ πρόβλημα πιὸ περίελακο.

Ἄντα ἔρεμε δίους τοὺς φυσικοὺς νόμους, θὲ χρειαζόμεστε ἔντε μόνο γεγονός ἢ τὴν περιγραφὴ ἓνδε μόνο φαινομένου γιὰ νὰ κάνουμε τοὺς ὑπολογισμοὺς μας. Τόρα ἔρευνε μανάχα ποὺ λέγους ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ φτάνουμε δὲν εἶναι τὸ σωστό, διὸ γιατὶ ἡ Φύση ἔχει ἀνωμαλίες παρὰ γιατὶ ἀγνοεῖμε οὐσιαστικά στοιχεῖα γιὰ τὸν ὑπολογισμό. Οἱ γνώσεις μας ποὺ διφοροῦνται τοὺς νόμους καὶ τὴν ἀρμονίαν μεταξύ τοὺς περιορίζονται στὶς περιπτώσεις ἑκαῖνες ποὺ βλέπουμε. Ἡ ἀρμονία δίους ποὺ προκύπτει ἀπὸ ἓντα πολὺ μηχανικόρο φύδιμο ἀπὸ ἐπιφανειακά συγκρονούμενους νόμους, ἀρμονικοὺς δίους στὴν πραγματικότητα καὶ δίγνωστους ἀκόμη σὲ μᾶς, εἶναι θαυμαστή. Οἱ νόμοι ἔντες-ἔντες εἶναι δύος ἔντα βουνό στὰ μάτια τοῦ ταξιδιώτη, ποὺ διλλάζει τὸ σχῆμα του στὶς κάθε βῆμα ἔντα δὲν ἔχει παρὰ ἔντα δικό του σχῆμα. ‘Ανάμη καὶ ἀπὸ τὸ κατατριπήσουμε δὲν μποροῦμε νὰ τὸ γνωρίσουμε ὅληκληρο.

Ἄντα ποὺ εἶπα γιὰ τὴ λίμνη λογίουν καὶ γιὰ τοὺς ἥδυκοις νόμους. ‘Ενας κανόνας σὸν τὸν κανόνα τῶν δύο διεμέτρων, ποὺ διάρ- μεσσα στὴ λίμνη, μὲν ὅδηγει καὶ πρὸς τὴν κερδούλη τοῦ μηδερώπου. Μά, ἀν τρεβήξεις γραφικὲς στὸ μῆκος καὶ στὸ πλάτος τῆς καθημερινῆς του διατραγῆς θὰ βρεῖτε μὲν ἀμφιβεις τὸ βέθος καὶ τὸ ὄψος τοῦ χα- ρακτήρα του. ‘Ισως δὲ χρειαζέται νὰ δέρουμε παρὰ τὴν κατεύθυνση τῆς ἀκτῆς του γιὰ νὰ βροῦμε τὸν κρυμμένο του βυθό. ‘Αν περιτρι- γυρίζεται διὰ τὸ ψηλά βουνά, ποὺ οἱ καρυφές τους καθηρεφτίζονται στὰ νερά του, μπορεῖ τὸ βέθος; νὰ εἶναι ἀνάλογο μέσα του. Μὲ γαμηλή καὶ μελακή ἀκτὴ δίους, πραθίδει φυγό ἐσωτεροκό. Στὰ σώματά μας, ἔνα τολμετρὸ μέτωπο δταν προβάλλεις φανερώνεις

βαθή σκέψη. "Τρέχει κι' είναι άκρωτηρι στήν είσοδο χάϊς θεοι-
τερης, ωλέσης μας. Τό καθένα σχεματίζει λιμένια για τὴν κάθε
έποχή και έκει είμαστε χρειάσμενοι. Αύτες οι χλωτιές δὲν είναι
πάντα εύθυντες. Προσδιορίζονται διπλά τὰ θέματα τῆς ἀκτῆς.
"Όταν τὸ άκρωτηρι βαθύτερα μεγαλώσει ἐπό θύελλες, τριχυμίλες
και ρεύματα, αὐτό πού, στήν άρχη, δὲν ήταν παρά μικρός, στήν
ἀκτή, διου μικρός σκέψη είχε βρει τὸ λιμάνι της, γίνεται χωριστή
λίμνη, ἀποκομμένη ἀπό τοὺς ωκεανούς. 'Εικεὶ η σκέψη έξασφαλίζει
τοὺς βίκούς της δρους γιὰ τὴ ζωή της, ἀλλέζει τοὺς καὶ τὸ άλμυρό
νερό της τὸ κάνει γλυκό, και γίνεται μικρή λίμνη Βάλισσας, μια νεαρή
βάλισσα, η ίδια έλας. Κάθε φορά πού ἔρχεται ένα διάμα της ζωής,
δὲν πρέπει νὰ υποθέσουμε πάντας δημιουργεῖται ένα τέτοιο άκρωτηρι
στήν έποφάνεια; 'Η ἀλήθεια είναι πώς είμαστε τόσο κακοί πλοηγοί
που οι συβίαιοι μας, πάντα σχεδόν, στήκονται μακριά, ιτάνοι σὲ μια
ἀκτή χωρίς λιμάνι, ἀποκομματιῶν μόνο μὲ τοὺς κόλπους που
έχει ἀράξει η ποληση ἡ προχωρώντας σὲ δημόσια λιμάνια και
βγαίνουν στις Εαρὲς ἀποβάθρες τῆς έποισθήματος.' Έικεὶ ἐπλά συμ-
βαδίζουμε μὲ τὸν κάστρο και μενένα φυσικό ρεῦμα δὲν ἔρχεται νὰ
τοὺς δώσει ἀτομικότητα.

"Οσο γιὰ τὸ ζήτημα ἀπὸ ποὺ ἔρχεται και ἀπὸ ποὺ φεύγει τὸ
νερὸ διπλά τὴ λίμνη Θύελλην, δὲν ἀντικάλυψα περὶ τὴ βροχὴ, τὸ
χιόνι και τὴν έξασμιση. 'Ισως, μὲ θερμόμετρο και σκοπεὺ θὲ μπο-
ρούσαντε νὲ βρεθοῦντε μέρη διπλά που τρέχει νερὸ μέσα στὴ λίμνη,
γιατὶ έικεὶ θὲ εἶναι κρύο τὸ καλοκαΐρι και ζεστὸ τὸ χειμώνα. 'Όταν
οἱ ἀνθρώποι ποὺ κάθισουν τὸν πάγο δουλεύουν ἐδῶ τὸ 1846 και τὸ
1847, τὰ κορμάτα ποὺ βοτάλινε στήν ἀκτὴ τὰ Κρίκαν μὲ μέρα
πλέω γιατὶ δὲν είχαν τὸ ίδιο πάχος μὲ τὰ δέλαι. 'Έται ἀνακαλύψανε
πώς σὲ ένα μέρος ἡ πάγος ήταν πιὸ λεπτής και σκεφθήσαντε πώς
ίστας ὑπῆρχε πηγὴ νεροῦ έικεὶ κοντά. Μοῦ θειέκεν πάλι ένα δύλο
σημεῖο διου έισας ὑπῆρχε περύπατος διαρροής σὲ ένα λόφο γειτο-
νικοῦ χωραρίου. 'Ηταν μικρή κοιλάτηρη κέτω ἀπὸ τρία
μέτρα νερό, μὲ μεταρά μὲ ἔγγυηθῶν πώς ἡ λίμνη δὲ θὲ γρειαστεῖ
προστεκτά ἀν δὲ γίνει μεγαλύτερη τρύπα. Κάποιος πρότεινε νὰ
ρίξουμε ένα είδος χρωματιστὴ σκόνη γιὰ νὰ έκσαριθώσουμε ὅν
συγχρόνωνε μὲ τὴν τρύπα ποὺ εἶναι στὸ χωρέφι.

"Όπως κοίτες, πάγος, πού ήταν παχύς δισεάδι έντος, έρχεται νέα χιμαρτίζει έλευρά, κάτω από δικέν ελευρό δίκαιο σά νέα ήταν νερό. Είναι γνωστό πώς δεν χρησιμοποιεῖς άλφρεδον ο πάγος. "Άγιο καὶ ο πάγος φρινότανε σταύροντας κολλημένος στήν άκτη, η διαφορά του βρέπεται εἰς τρία τέσσερα τῆς έντος με τούς άλφρεδον χατευδυνόμενον από τή γῆ πρός δικέν ξύλο καρφωμένο στὸν πάγο. "Η διαφορά στὸ κέντρο ήταν ίσως μηγαδύτερη. Ποιός ξέρει μὲν τὰ έργαλεῖα μες έχουν ἀρκετή δικρίβεια για νέα διεπερέουμες έντον καιματισμό στήν έπιπρόνεια τῆς γῆς; "Οταν τέ δύο πόδια τοῦ άλφρεδού μου ήσαν στήν δύθη καὶ τὸ τρίτο στὸν πάγο, μικρὸς άλφρεδος δινύφωση ή μὲν πτώση τοῦ πάγου θειλχε γωνία μὲν περδοπιες διαφορές πρός δύο δέντρα ἐπέβανται στή λίμνη. "Οταν δρχιστα νά δύνογει τρύπες γιά τή βινθομέτρηση, ὑπῆρχε τρεις ή τέσσερες έντος νερό στὸν πάγο, κάτω από δύο βάθη χρόνι πού τὸν είχε βουλιδέσσι. Τὸ νερό δύως δρχιστ αμέσως νέ τρέχει μέσα σ' αὐτές τις τρύπες καὶ συνέχιστ δυο μέρες. "Ελιώνε τὸν πάγο δύο κάτι πλευρά καὶ βογχούντος ήταν νά στερνώσει ή παγωμένη έπιφράνεια τῆς λίμνης. Γιατί καθὼς τὸ νερό έτρεχε μέσα, ούψως τὸν πάγο. Αύτό ήταν σά ν' ένολγει κανεὶς τρύπα σὲ βάρκα γιά ν' αδειάσται τὸ νερό. "Οταν αὐτές οι τρύπες παγώνουν καὶ κλίνουν ω' έρχεται διπέρα βιρούτη, ή κατενάργα παγώναι δημιουργεῖ φρέσκο πάγο σ' άλη τὴν έπιφράνεια. Αυτός ο πάγος έχει ώρεια σχέδια δύο μέσα στὸν τούς ιστούς τῆς άράχνης, από ροζέτες. Γίνονται από τὰ κενάλια τῶν νεροῦ πού κυλάει από παντού πρός τὸ κέντρο.

ΟΣΟ κάνει κρύο τὸ Γενέρη καὶ ο πάγος καὶ τὸ χιόνι εἶναι παχύ καὶ σκληρό, δι προκοπτικός νοικοκύρης έρχεται από τὸ χωριό νέ μαζέψει πάγο γιά νέα χριώνει τὸ ποτό του τὸ καλοκαίρι. Σχεδόν δισκοπή περάνοια: νά προβλέπεις τή ζέστη τοῦ Ιουλίου τώρα τὸ χειμώνα, δεκαν φορές χωντρό πανωφόρι καὶ γάντια! Είναι σά νέ μαζέπει θησαυρούς δύο στή γῆ, πού δὲ δροσίσουν τὸ ποτό του στὸν δύλον κέφαλο. Κόβει καὶ πριενίζει τὸ σκληρό πάγο στή λίμνη, πετάει τή στέγη από τὰ σπέσια τῶν φαριέων, καὶ φέρνει μαχρά σὲ χιμαρτάτικα κελάρια τὸ θέλι τους τὸ σταυχεῖο δερμάτινο μὲ σκοτειά, βίτις κάνει: μὲ τὰ ξύλα. Μουάζει μὲ σκληρό αιθέρια τοῦ

ούρανοῦ ἔτοι καθὼς τὸν περνῶν μέσα στὸν δρόμον. Αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι ποὺ κάριουν πάγῳ εἶναι εἴδημα, διὸ λένε δοτεῖα καὶ συγκά μὲ καλούστανε νὲ κόφω πάγῳ παρέε μαζί τους.

Τὸ χειμώνα τοῦ 1846 - 47 ἤρθεν κάπου ἐκεῖδε διὰ τὸ Βαρρά μὲ πολλὲ καλλιεργητικὰ δραγμέατα σὲ κάρα, καὶ δρυετώμενοι μὲ τὴν μεχρὶ ἦλιο μὲ μίτες αἰδερέπτες, σὲν καὶ αὐτὰ ποὺ περιγράφονται στὸν «Καλλιεργητήν» ἢ στὸν «Ἀγρότην τῆς Νέας Ἀγγλίας». Δὲν ήβερε ἀν εἰχαν ἕρθει νὲ φυτήσουν χειμωνάτικην βράδυτη ἢ κανένα δῆλο σπόρο ποὺ εἰχαν τέρει τελευτεῖς ἀπὸ τὴν Ἰσλανδία. Ἐπειδὴ δὲν Κύπρου νά ξρουν λίπασμα, ρυγέστηρες ποὺ τὰ δουλείαντα τῇ γῆ σκέτη. Οὐαὶ νομίζαντε πόλες εἰχε καρφ νά καλλιεργηθεῖ καὶ ήτανε πλαστικε. Λέγαντε πόλες ήνας πλαστικοὶ ἀγρότης ἔβελε νὲ διπλασιάσει τὴν περιουσία του, ποὺ ήταν τόρα μισθὸς ἐκτοπισμόριο. Γιὰ νά κάνει διμος τὸ ένα διλέριο του δική, ἔγδερε τὴν τύχα τῇ λίμνη μέσα στὸ χειμώνα. Ἀρχισκόν δικέως τῇ δουλειά. Καλλιεργούσαντε, ἀρτριούσαντε, σκάβαντε μὲ θουμαστή τάξη, οὐδὲ νά ήτανε νά δημιουργήσουν πρότυπο ἀγρόκτημα. Ὅτεν διμος κατέκει μὲ προσοχὴ γιὰ νά δῶ τὶ εἴθενται σπόρο βρίχηνται στὰ αὐλάκια, μὲ δύρδα δρυγιστε νὲ δημάντει στὸν δέρκε μὲ γάντζους τὸν πάγῳ τὸν ίδιο, διον, ὡς τὴ γῆ καὶ τὸ περὸ δηλαδή, γιατὶ ήτανε ήνα έδαφος δὲν πηγές, καὶ νὲ τὸν μεταφέρουν μὲ θληγθρα. Ἔτοι πηγανοεργάζοντουσεν κάθε μέρε, μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ στριγγαλιὰ τῆς ἀτμομηχανῆς ποὺ τοὺς ἔφερε σὲν ήνα κοπάδι αρταζικά πουλιά, ἀπὸ κάποια σημεῖο τοῦ Πάλου πρὸς κάποιο δῆλο. Καμιά φορά ἡ Κυρέ - Οινόλυτεν ἡ λίμνη κατάφερνε νά ἐκδικηθεῖ. Καπούσιος ἐργάτης γλιστροῦσε σὲ μιὰ χαραμέδει τῆς γῆς πρὸς τὸν Τέρταρο καὶ κύτας ποὺ ήταν τόσα γενικέσσι λίγο πολὺ, έμενε μόνο κατὰ τὸ ένα ένατο διάτρας. Σχεδόν παράδινε τὴ ζωική του θερμότητα, καὶ μὲ εὐχερότηση ἔβρισκε καταρρύγιο στὸ σπίτι μου καὶ παραδεχότανε πόλες ἔχει μαὶ τὸ τέλιον κάλοις ἀρετές. Ἡ παμιὰ φορά, τὸ παγωμένα έδαφος ἔπειρνε ήνα κομμάτι ἀτούδι ἀπὸ τὸ ἔροτρο ἢ κανένα ἀρτρό καρρωνάστανε στὸ αὐλάκι καὶ ἐπέρετε ωτερα μὲ ἀγώνικο μερέλο νὲ τὸ βγάλσιον.

Γιὰ νά μαλήσουμε χωρὶς συμβολαιοροΐς, κάπου ἐκεῖδε Ιρλανδία καὶ Γαλλικήδες ἀποιστάτες ἀρχάντουσεν ἀπὸ τὸ Κα-

μπροτέρα, κάθε μέρα για νόημά του πάγο. Τότε χάροςται σὲ κομμάτια μὲ τρόπους πολὺ γνωστούς, έτοις ποὺ νὰ μὴ χρειάζεται νὰ τοὺς περιγράψω καὶ, ἀφοῦ τὰ δύορναν στὴν ἀκτή, τὰ ἀνέβαζεν μὲ εἰδερένιους γάντζους ποὺ τοὺς τραβούσανεν ἔλογα καὶ τὰ τοκοθετούσανεν σὲ σωρούς. Οὐτὲ τὰ ήταν νὰ χτυπεῖς ή βάσην ἀπὸ έναν δρεπελίσκο ποὺ ἐπρεπε νὰ φτάσει στὸν οὐρανό. Μεῦ εἴκανε πώς ἀνὴ μέρις πτύχανε καὶ, δρυγάζαν ώς χύλους τόνους ἀπὸ ένα περίπου ἑκατόριο. Καθάς μετέφεραν τὰ κομμάτια, σκάβανε στὸν πάγο τρύπες καὶ αὐλάκους καὶ τὰ ἔλογα τρύγανε τὰ σαντὸ τους μέσα σὲ κομμάτια βεβουλωμένα πάγο σὰν σὲ κουβάδες. Στοίβαζεν έτοις τὸν πάγο σὲ ὄψος δέκα μέτρα κι' ἐβεζήν δρυρά δάνεισσα στὰ στρώματα γιὰ νὰ μὴν περνάει δέρας. Γιατὶ ἀν περάσει ἀέρας, αιγά-αιγά τὸν λιώνει, δημιουργεῖ καλύμματα καὶ στὸ τέλος τὸν γυρεμίζει. Στήν ἀρχὴ φυντάνε σὰν ένας μεγάλος γαλάζιος πύργος τῆς Βαλχάλλας. "Οταν δρυς έργασται νὰ βάζουν τὰ δρυρά στὰ κενά, δρυσαζεῖ σὰν ταλάντερος ἀπὸ γαλάζιο μάρμαρο, κατέλυμα τοῦ χειμῶνα, τοῦ γέρου ἐκείνου ποὺ βλέπουμε στὰ ἡμερολόγια. Τολογίσανε πώς τὰ είχοις πάντες στὰ ἔκατὸ τοῦ πάγου δὲ τὰ ἔργανα στὸν προσφεσμὸ του καὶ πώς τὰ δύο στὰ ἔκατὸ δὲ σπαταλιέσσανε στὸ κέρα. Μεὐ ἀκόμα μεγαλύτερη πασσότητα εἶχε ἄλλο προσφεσμό. Γιατὶ, ἐπειδὴ βρέπεσσε πώς ὁ πάγος δὲν μποροῦσε νὰ διατηρηθεῖ διο τὸν θάλασσαν, η γιατὶ εἶχε τρύπες ή γιὰ κάποιουν ἄλλο λόγο, ποτὲ δὲν ἔργανε στὴν ἁγορά. Αὐτὸς δὲ σωρός, ποὺ έγινε τὸ χειμῶνα τοῦ 1866-77 καὶ ποὺ ὑπολογίστηκε σὲ δέκα χιλιόδες τόνους, σκεπάστηκε τελικά μὲ δρυρά καὶ σανδάτα. Καὶ διο κι' ἀν ξεσκεκάστηκε τὸν Ιούνιο, καὶ πήραν δριμένη πασσότητα καὶ τὸ ζεύδαιο δρενεῖ στὸν ήλιο, διατηρήθηκε φλεβαληρὸ ἐκεῖνο τὸ καλοκαΐρι καὶ τὸν ἐπόμενο χειμῶνα καὶ δύο θλιβούσες ώς τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1868. Η λίμνη πήρε πάντα τὸ μερικότερο μέρος.

"Οπως τὸ νερό, έτοις καὶ ὁ πάγος στὴ λίμνη Οἰνόλυτεν, δρει τὸν ίδεις ἀπὸ κουτά, ἔχει μιὰ πρασινωπὴ ἀπόδρυωση. Απὸ μακριά δρυς είναι θαυμαστὸ γαλάζιος καὶ ξεγωρκεῖ εύκολα, ἀπὸ μέλις μακριά, ἀπὸ τὸν διπέρα πάγο τοῦ παταγοῦ ἢ τὸν περάσαντα ἄλλων λιμνῶν. Καμιάς φορά, ένας ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐκείνα κομμάτια γιατσέρας ἀπὸ τὸν παγκοπώλη τὸ καρποτάχι στὸ δράμα τοῦ χωριοῦ

σάν ένα μεγάλο αμφεράγχι και δίλοι οι διεκβάτες τό κοιτάζουν μὲ ένδειαρέρον. Παρατήρησε πώς δύο μέρος ἀπ' τό νερό τῆς λίμνης Οιδάλντου ποὺ είναι κάπως πράσινο, διαν παγώσει γίνεται μὲ τοῦ γαλάζιο. "Έτοι, οι λευκούβιες τό χειμώνα γεμίζουντε καριά φορέ μὲ πρασινωπό νερό σάν τό νερό τῆς Λίμνης, μὲ τὴν ἀλληλ μέρα παγάνουντε και είναι γαλάζιες. "Ισως τό γαλάζιο χρώμα τούς τό δίνει ὁ δέρας ποὺ περιέχουντε, και διπού είναι ὁ πάρος ποὺ διαφανής είναι και ποὺ γαλάζιος. "Εχει ένδειαρέρον νά κοιτάζει μανικίς τὸν πάρο. Μοῦ τίτανε πώς είχαντε κάνει χρονοκαλύβες στὴ λίμνη Φρές και Σοτέρα ἀπὸ πόντες χρόνια οι καλύβες αύτες σπειρόντοσαν ἀσόματα. Γιατὶ ένας κουβής νερό γρήγορα λερώνεται, μὲ ἀν είναι παγανόμενο τό νερό μέντι γλυκό γιὰ πάντα; Λένται συνήθως πώς αὕτη είναι ἡ διαφορά ἀνάμεσε στέ αλεθήμεται και στὴ νόηση.

Δεκάδες ήμέρες συνέχεια κοιτάζει ἀπὸ τὸ περάθυρο μαν ἔκατον ἀνθρώπους νά δουλεύουν μὲ ζῶα και μὲ δίλε τό ἐργαλεῖα τοῦ ἄγροτη. Εἶχε μπροστά μου μὲν εἰκόνα σάν κι' αὐτές ποὺ βλέπουμε στὴν πρώτη σελίδα στέ ήμερολόγια και κάθε φορά ποὺ τὴν κοιτάζει θυμόμουνται τό μόντο τοῦ κορυδαλλοῦ και τῶν θεριστέδων ἢ τὴν παραβολὴ τοῦ σπαρέα. Τώρα δίλοι έχουνται φύγει και σὲ τριάντα ημέρες ίσως θὰ κοιτάζει ἀπὸ τό δύο περάθυρα τό καθέριο γαλάζιο πράσινο νερό τῆς λίμνης νά καθηρεφτίζει τά σύννεφα και τά δύντρες και δὲ θὰ ὑπάρχει ζήνος ποὺ νά μαρτυράει πώς πέρασε ἀπὸ και ὁ ἀνθρώπος. "Ισως θ' ἔχουστω κανένα μοναγικό πουλί νά ταΐρηται καθένας θὰ βουτάει στὸ νερό, ἢ κανέναν μοναγικό φύρα τοῦ βάρκου του σά φύλλο ποὺ ἀπειπλέει, νά κοιτάζει τό πρόσωπό του στὸ νερό, ἔκει ποὺ ἔκατον ἀντρες δουλεύουν μὲ ἀσφάλεια.

"Έτοι, φαίνεται πώς οι κάτοικοι τοῦ Ταέρλιστον και τῆς Νέας Όρλεάνης, τοῦ Μεδρές και τῆς Βούβάλης και τῆς Καλανούτες κίνουν ἀπὸ τό πηγάδι μου. Τό προι λοιξίω τό πικένμα μου στὴν καταπληκτική και κασμαργούική φλοσοφία τῆς Βεγγρέτ Γῆτε, ποὺ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ γράφτηκε, πέρασαν αἰώνες και αἰώνες. Μπροστά τῆς ὁ μαντέρνος κύριος και ἡ σύγγραψη λογοτεχνία μας φαίνονται τετοτέλεια. Μοῦ έρχεται νά πιετέριψε πώς ἡ φλοσοφία τῆς ἀναρρέπεται σὲ κάποιο προγράμματα σεάδιο ζωῆς, τώρα είναι γεμάτη μεγαλείο και μεγαριά ἀπὸ τὶς σημερινές μας σκέψεις.

Κατεβάζω τὸ βιβλίο καὶ πάσα στὸ πηγάδι μηδ γιὰ νερὸ καὶ νᾶ! έκει βλέπω τὸν ἱερὸν τοῦ Βράχυν καὶ τοῦ Βισνοῦ καὶ τοῦ Ἰντρα ποὺ δύσμα χάθεται στὸ νερὸ του στὸ Γάγγη. Διαβάζει: τις Βέδες του ἡ ἔκπουράζεται στὴ φίλα ἑνὸς δέντρου ξυρεας δίπλα του τὸ φωμένο καὶ τὸ κανάτι του. Βλέπω τοὺς ὄπερατες ποὺ ιργούνται νὲ βγάλουν νερὸ γιὰ τὸν ἀφέτη τους καὶ οἱ κουβάδες μας ἀκουμπαύνε μέσα στὸ ίδιο πηγάδι. Τὸ καθηκό νερὸ τῆς λίμνης Οὐάλανταν εἶναι διασυστεμένο μὲ τὸ ιερὸ νερὸ τοῦ Γάγγη. Μή εἰνοικοὺς ἀνέμους περνάει ἀπὸ τὲ μαθικὲ νησιά τῆς Ἀστερίδης καὶ τῶν Ἐσπερίδων, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Περαικοῦ Κόλπου λίγοις στοὺς τροπικοὺς ἀνέμους τῶν Ινδικῶν θαλασσῶν καὶ φτίανει οἱ λιμένες ποὺ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δύσμα μοιηγά τὸ δύναμετά τους ἦξερε.

ΑΝΟΙΞΗ

ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ τῶν ἀνθρώπων ποὺ ὑρχούνται κάθε χρόνο νὰ κέφουνε τὸν πάγο, μᾶλλονη καθαρίζει ναρτερά. Γιατὶ τὸ νερό, ἔτοι καθίσ, τὸ ταράζει ὁ ἄνεμος, δίκριτος κι' ὅταν κάνει χρόνο, λιώνει τὸν πάγο. Μὰ τοιλη τῇ χρονά δὲν ἔγινε τὸ ίδιο στὴ λίμνη Οὐάλλατεν γιατὶ γρίγαρος ἀπόκτησε κατινούργια σπέσσωμα στὴ θέση τοῦ παλιοῦ. Γενικά αὐτὴ ἡ λίμνη δὲν καθαρίζει τὴν ίδια μέρα μὲ τὶς διλλες, γιατὶ εἶναι πολὺ βαθιά καὶ ὀκδύτη γιατὶ δὲν ἔχει σεῖρα νὰ περνάει καὶ νὰ καταστρέψει τὸν πάγο. Ποτὲ δὲν τὴν εἴδε νὰ ἐνοίξει χτυπάντα, αύτε κατὰ τὸ 1852-53 ποὺ διαυξένει διλλες αἱ Σλαλές λίμνες. Συνήθως ἀνοίγει γύρω στὴν 1η τοῦ Ἀπρίλη, δυχτὸν ὡς βάτκα μέρες διπέρα ἀπὸ τὸ Φλίντ καὶ τὸ Θειρ-Χαλιγήβεν. Ἀρχές πρώτα νὰ λιώνει στὴ βαρενή πλευρά καὶ στὲ πιὸ ρυχά σημεῖα, ἔκει ποὺ είχε ἀρχίσει πρώτα νὰ παγώνει. Δείχνει καλύτερες ἀπὸ κάθε τὶ διλλο, τὸ τέλος καὶ τὴν ἀρχὴ τῶν ἐποχῶν, γιατὶ δὲν ἐπηρεάζεται ἀκό στυγματίτες διλλαγές τοῦ καιροῦ. "Ἐνα μεγάλο χρόνο ποὺ κρατάει μερικές μέρες τὸ Μάρτη μπορεῖ νὰ καθυστερήσει πολὺ τὸ δινοιγμα μιᾶς Ελληνικῆς λίμνης, ἥνω ἡ θερμοκρασία τῆς λίμνης Οὐάλλατεν δινεβαίνει σχεδόν χωρίς διεσκοτή. "Ἐνε θερμόμετρο στὸ κέντρο τῆς σελα 6 τοῦ Μάρτη στάθηκε στοὺς 32 βαθμοὺς Φαρενάϊτ, δηλαδή στὸ δριό ποὺ παγώνει τὸ νερό. Καντά στὴν δυθη ἔδειξε 33 βαθμούς. Στὸ κέντρο τοῦ Φλίντ τὴν ίδια μέρα δείχνει 32 καὶ μισό, καὶ στὲ ρυχά κανεὶς στὴν δυθη 36. "Η διεφορὰ τρεισήμιση βαθμοὺ στὴ θερμοκρασία τοῦ κάντερον καὶ τῆς ρυχῆς

δυνής δελχει γεττί οπάρχει καὶ εἰτὴ ἡ διεφορὰ στήν ἐποχῇ ποὺ
ἀναίγουν οἱ λίμναι.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, καθένας ποὺ μπαίνει λύγη στὰ ρυχά
νερέ τὸ καλοκαίρι, βλέπει πάσο πιὸ ζεστό εἶναι τὸ νερό κοντά στήν
δυνή. Καὶ ἀν προχωρήσει στὰ βεβιά, βλέπει πάσο πιὸ ζεστό εἶναι
στήν ἐποχήνεα. Τὴν ἀναίξην ἡ θερμότητα τοῦ ἥλιου περνάει μέσος
καὶ αὐτὸς παράντα ξεστεστὸ πάγο καὶ ἔναντιγρύπει ἀπὸ τὸ βρύσσο
στὰ ρυχά νερά. "Ετοι ζεσταίνει τὸ νερό, καὶ τὸ νερό λιώνει τὰ
κάτω μέρας τοῦ πάγου, τὴν δέρα ποὺ ἡ ἥλιος τῶν λιώνει κατ' εὐ-
θεῖαν ἀπὸ πάνω. Οἱ φανοκάλες μεραδόνιντεις ωσπου γίνεται ὁ
πάγος τριπλητὸς ἀντὶ κεριθροῦ καὶ τέλος τὸν τρόπεις ξαφνιάζει μὲν καὶ
μόνη ἀνοιξιάτικη βροχή. "Ο πάγος ἔχει τὴ δική του ὑψή καὶ τοὺς
πόδρους του θιώκει καὶ τὸ ξύλο, καὶ θιώκει τὰς καρπάτες πάγου δρυλίζει
νέ φασίται, καὶ γίνεται δηλαδὴ σὰν κεριθροῦ, διεκαθάρεται καὶ ἀν
είναι τὴ θέση του, οἱ τρίπτες ποὺ ἀναίγουν οἱ φανοκάλες του βρί-
σκονται στὸ δρυθῆ γωνία μὲ τὴν περάντη ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. "Οπου
ἀντάρχει κάποιας βρόχος ἡ ἔνας καρπός ποὺ ιδύωνται κοντά στήν
ἐποχήνεα, ὁ πάγος ἔκει γύρω του είναι πολὺ τέλος λεπτός, καὶ συχνά
λιώνται διάδεταί αὐτὸς τὴν ἀντανάκλασην εἰτὴ τῆς θερμότητας. Μοῦ
ἔχουν πεῖ πάσο στὸ πείραμα ποὺ ἔγινε στὸ Κέμπερτς ἡ πεγώσουν
νερό μέσος στὸ μέση ρυχὴ ξύλινη δεξαμενή, ἀν καὶ κυκλοφοροῦσε
ψυχρός ἀέρες ἀπὸ κάτω καὶ ἔργανε καὶ στὶς διαφή πλευρές, ἡ ἀντα-
νάκλαση τοῦ ἥλιου ἀπὸ τὸν πυθμένα σχεδὸν έξουδετέρων τὴν
ἐνέργεια αὐτῆ. "Οταν μὲν ζεστή βροχή στὴ μέση τοῦ γεμιστού
λιώνται τὸ χωνόπευκο ἀπὸ τὴ λίψην Οὐδὲλντεν καὶ ἀφήνει μόνο στὴ
μέση ἡνια σιληρό σκύρο ἡ διαφανὴ πάγο, θὰ ὑπάρχει μέση λουρίδα
μεσοδιαμένου, ἀν καὶ πέριον, πέριον γύρω στὶς βυθίες, ποὺ
σηματίζεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀντανάκλαση τῆς θερμότητας. "Επι-
στης, καθὼς εἴτε, οἱ φανοκάλες οἱ ὕδαις ἑνεργοῦν σὰν φυγκε-
τρωτικοὶ φεκοὶ καὶ βαρηθοῦν στὸ λιώστρο τοῦ πάγου.

Τὰ φανόμενα ποὺ γίνονται δύο τὸ χρόνο, γίνονται καὶ κάθε
μέρε στὸ μείον λίμνη, στὸ μειούτερη βέβαια κλίμακα. Κάθε προϊ, συ-
νήθως, τὰ ρυχά νερά ζεσταίνονται γρηγορώτερα ἀπὸ τὰ βεβιά
καὶ κάθε βρέσση κριώνονται γρηγορώτερα. "Η ἡμέρα εἶναι σὲ μικρο-
γραφία διάκλητρος ὁ χρόνος. "Η νύχτα εἶναι ὁ κειμόνιος, τὸ περι-

καὶ τὸ βράδυ εἶναι ἡ ἔνοιξη καὶ τὸ φθινόπωρο, καὶ τὸ μεσημέρι εἶναι τὸ καλοκαίρι. Ἐγα τὸ πρωτεύον διατάρα αὐτὸς μὲν κρίει νῦχτε, στὶς 24 τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1850, πῆγα στὸ Θίλιν τὸ περάσω τὴν ἡμέρα μου καὶ παρατήρησα μὲ κατάπληξη πάντα μόλις χτυπούσα τὸν πάγο μὲ τὴν ἀξίνη μου, ἀντροῦνος αὖτε γκόρη, αὐτὸν εἰχα θηλασθῆ χτυπήσαι τὸ τεντωμένο θέρμα ἐνὸς ταυμπούριου. Ἡ λίμνη ἄρχιζε νὲ ἀντηγεῖ ἐται, περίπου μὲ ὥρα μετά ἀπὸ τὴν ἀνατολήν, μόλις πέφταντας ἑπάνω τῆς αἱ λοξῆς ἀκτίνες, τοῦ διλιού ἀπὸ τοὺς λόφους. Τεντωθενε καὶ χασμαύρισταν, σὲν ἀντρας ποὺ μόλις ξυπνάει, τρεῖς ἡ τεσσερες ὥρες συνέχεια. Κομβώνει λίγο τὸ μεσηγεράκι καὶ ἄρχιζε πάλι νὲ ἀντηγεῖ κατὰ τὸ βράδυ, καθὼς δ ἥλιος ἀποτραβισταν. Στὸ μέσον τῆς ἡμέρας, γεράτη καθὼς εἶναι ἀκὰ ραγίσματα, ἡ λίμνη γάνει τὴν ὑδητικήτητά της. Οἱ φερίδες λίγε πάντας ἡ προντή τῆς λίμνης τρομάζει τὰ φύρια καὶ τὰ ἐμποδίζει νὲ ταυμπέραν τὸ βόλωμα. Ἡ λίμνη δὲ προντίει καθὲ βράδυ καὶ δὲν μπορῶ νὰ πῶ μὲ σιγουρά πότε συμβαίνει αὐτό. Συμβείνει δραμα, ἀκόμα καὶ δὲν δίνει εἰτὲ θέση νὲ κατελάβω καμέν διαφορά στὸν καυρό. Ἡ λίμνη τὴν κατελαβαίνει. Ποιός δὲ θεγγί πάντας ἔνε τόσο μεγάλο καὶ πλεγμένο πράμε δὲ εἰχε τὴν ειασιθησία; Ἔγει διμῶς τοὺς νόμους του καὶ βροντοφωνάζει τὴν ὑπακοή του σ' αὐτοὺς δπως καὶ τὰ μπουμπουκιά διελελούν τὴν ὑπακοή τους τὴν ἔνοιξη. Καὶ ἡ μεγαλύτερη λίμνη τοῦ κόσμου εἶναι τόση εύπολιθη στὶς ἀτμοπραστικές ἀλλαγές, δισ τοῦ δὲ οὐδράργυρος στὸ σωλήνα τοῦ θερμομέτρου.

Η ΚΑΛΓΤΕΡΗ διαπέδει τὴν διοράσσεται τὰ ζήσει στὸ βάσος εἶναι νὲ βλέπει τὴν ένοιξη νὲ ἐρχεται. Οἱ πάγος στὴ λίμνη γίνεται σὰν κερίθρα καὶ οἱ δρίχλες, οἱ βροχές καὶ οἱ ζεστές λικνέδες λιώνουν σιγά·σιγά τὸ χιόνι. Οἱ μέρες γίνονται δύο καὶ μεγαλύτερες καὶ βλέπω πῶς δὲ δύο χρονιστές νὲ μαζέφω διλύεις γιὰ τὴ φωτιά μου. Περιμένω μὲ ἀνυπομονησία τὰ πρώτα σημάδια τῆς ένοιξης, ν' ἀκούσω τὴν τυχαία νότα τῶν πουλιών που φτάνει, τὶς φωνίτες τῶν σκίουρους διαν δηγεῖ ν' ἀκούνεωσει τὴν ἔξαντλημένη πάλι παρασκεταθήκη του. Στὶς 13 τοῦ Μάρτη, τραγουρίζεις καὶ τὸ γαλάζιο πούλι καὶ δ σπουργίτης ποὺ τραγου-

δένει καὶ ὁ κοκκινολαίμης, μάλιστας ἀκόμη δρακτά χωντρός. Καθὼς ὁ καιρὸς ζεσταίνει, δὲ φαινόταν νέα χαλάρει ἐπόλις τὸ περό. Εἶχε λιώσει μόνο γύρω στὶς δύνεις μάλιστα μποροῦσε αὐτόματα νὰ περπατήσω. Πέρασε ἐπόλις τὸ κέντρο μόλις πέντε μέρες πρὶν ἔμφασιον διάλογον ὁ πάγος. Τὸ 1845, ἡ Λίμνη Οὐδούλων τούτου διοικεῖ διάλογον τὴν 1η τοῦ Ἀπρίλη. Τὸ 1846 ἔνοικε στὶς 25 τοῦ Μάρτη, τὸ 1847 στὶς 8 τοῦ Ἀπρίλη, τὸ 1851 στὶς 28 τοῦ Μάρτη, τὸ 1852 στὶς 18 τοῦ Ἀπρίλη, τὸ 1853 στὶς 23 τοῦ Μάρτη, τὸ 1854 περίπου στὶς 7 τοῦ Ἀπρίλη.

Κάθε περιστατικό ποὺ συνδέεται μὲ τὸ σπάσιμο τοῦ πάγου καὶ τὴν καλυτέρευση τοῦ καιροῦ είναι ἔμφατικά τιλιαρέρων γιά μᾶς ποὺ ζούμε σὲ ἓνα κάλπα μὲ τέσσο μεγάλες μεταβολές. "Οταν ἔρχονται οἱ ποὺ ζεστές μέρες, ἔχεινοι ποὺ ζούμε καντά στὸ ποτάμι ἀκούντε τὸν πάγο ποὺ ραγίζει τὴν νύχτα καὶ σὲ λίγες μέρες τὸν βλέπουντε καὶ χάνεται. "Ετοι δὲ κροκόδειλος βγαίνει ἀπό τὴν λάσπη μὲ τὰ δυνήσεις τῆς γῆς. "Ενας γέρος ποὺ περασκολουθεῖσε τὴν φύση ἀπό καντά, μοῦ εἶπε—καὶ ἀπόρησε, γιατὶ πίστεις πώς γε' εἴτε δὲν ὑπήρχαντ πιὰ ἐκπλήξεις— πώς μιὰ μέρες πῆρε τὸ διπλό του καὶ τὴ βάρκα του καὶ σιέρθηκε νὰ πάει νὰ κυνηγήσει πάπιες. "Ηταν διάδημα πάγος στὰ χωράφια, μάλιστα τὸ ποτάμι εἶχε φύγει διλός. "Ερταστος λοιπόν στὴ Λίμνη τοῦ Φλέντ καὶ τὴ βρῆκε σκεπασμένη σχεδὸν διλή μὲ ἓνα γέρο στρῶμα πάγου. "Η γιάρα ήταν ζεστή καὶ ἀπόρησε. "Επειδὴ δὲν ἔβλεπε καθόλου πάπιες, έκριψε τὴ βάρκα του στὴ βορεινὴ δύση ἐνώς μακροῦ υποστοῦ τῆς λίμνης καὶ κρύψτηκε στοὺς θάλμους τῆς νότιας δύσης γιὰ νὰ τὰς περιμένει ἔκει. "Εμείς ἔκίνητος περίπου μιὰ δύρα καὶ ουτέρες διώνυσε ἓνε μακρινὸν μὲ πολὺ ἀντιπασιειδὲ θύρυβο ποὺ δὲν διμοιωχεὶ μὲ τίποτα ἀπό δ.τι εἶχε ἀκούσει ποτέ του. "Ο θύρυβος δύο καὶ μεγάλωντες σὲ νὲ πληρωμάτες μεγάλα κοπέδια πουλιά. "Αρπάξε τὸ διπλό του μὲ ἄγωνια καὶ δραγμούς. Εἶδε τότε πώς τὸ στρῶμα τοῦ πάγου εἶχε μετακινήσει καὶ δὲ θύρυβος ήταν τὸ γεύπτημά του στὴν δύση. Συντρίψτηκε δύνας ὁ πάγος πρώτα, καὶ τὰ κομμάτια πετάχτηκαν ψηλά ἀρκετές φορές πρὸς νὰ χαθοῦνται διάλογοι.

Οἱ ἀχτίδες τοῦ γίγου δρασαν τὴ σωστὴ γαννία τους, οἱ ζεστοὶ ἀνεμοὶ φύστηκαν τὴν ὄμβριλη καὶ τὴ βροχὴ καὶ θηλώσαν τὰ χόσιν

στὶς θύες. Ὁ ἥλιος συβριπτεῖ τὴν καταχώμα καὶ χαμογέλασσε
στὸ πολύχρωμα τοπίο ὅπου ἡ ταξιδιώτης συκεντέει χῆλυς φυάκια
ἀπὸ τὸ χίόνι ποὺ λιώνει.

Λίγα φαινόμενα μὲν θένταν τόση χαρὰ δέος τὰ σχῆματα ποὺ ἡ
ἄμμος καὶ ὁ πηλὸς ἐπιφέρειν, καθὼς Ἐλιοπενταὶ καὶ κυλούσταν πρὸς
τὸ σιδηρόδρομο, σ' ἓνα μέρος ἀπ' ὃπου περνοῦσεν θαντοπήγιαν
στὸ χωρί. Τὸ ὄλικὸ θαντὸν ἄμμος κάθε λογῆς, ἀνακατεμένη μὲ
λίγο τηγλά. "Οταν φεύγει ὁ πάγος τὴν ἔνοιξη, ἡ ἄμμος αὐτὴ κατρε-
κιλᾶσι ἀπὸ τὰς πλαγιὰς σὲ λάβε, καὶ καμιὰ φορὰ βγαίνει καὶ
μέσος ἀπὸ τὸ χιόνι. "Αμέτρητα ρυάκια ὄμβρου διαστοκυρώνονται
καὶ θυμίζουν κάτι ποὺ ὑπεκούει στοὺς νόμους τῶν ρευμάτων μὲ
καὶ στοὺς νόμους τῆς βλάστησης. Καθὼς κυλάει, ἡ ἄμμος πάσιν
σχῆμα ἀμπελόφυλλων καὶ φύλλων βαλλων φυτῶν ἡ θυμίζει κορδέλλα,
πόδια λασπαράδεων ἡ πουλιῶν, μυαλέ, ἐντόσθια, πτερύνια καὶ
ἀκαθαρτίες κάθε τίπου. Εἶναι πραγματικά ἐντὸς εἴδος βλάστησης
παράξενης αὖν ἐνοίκης ποὺ βλέπουμε σὲ μπρούντες καλλιτεχνή-
ματα, ἡ οὐν τὰ φυλλώματα σὲ ἀρχιτεκτονικά έργα. Τὸ σύνολο μὲν
θύμιζε σπηλιὰ μὲ σπελαχτίτες στὸ φῶς. Οἱ διάφορες ἀποχρώσεις
τῆς ἄμμου είναι πλούσιες καὶ κύχεριστες στὸ μέτι, μὲ χρώματα
καστανό, γκρίζο, κιτρινωπό καὶ κέπαι σχεδόν κόκκινο. "Οταν ἡ
μάζα σύτῃ ποὺ κυλᾶσι φτάσου στὴν Ερήμη, χωρίζεται σὲ λουρίδες.
Αὗτες χάνουνται τὸ κυλινδρικὸ τοὺς σχῆμα καὶ πλαταίνουν, διστούν
νὲ σχηματίσουν μὲ σχεδόν ἐπίπεδη ἄμμουδιά, μὲ τὰς ρυτίδες
ποὺ σχηματίζουν τὰ κύματα στὸ βυθό.

"Οταν ὁ ἥλιος φεύγει, ἡ ἄμμος πάνες νὰ κυλᾶει, μὲ τὸ πρωὶ
τὰ ποτάμια τῆς ἀρχίζουν πάλι νὰ κυλῶνται καὶ νὰ χωρίζονται σὲ
χιλιάδες μικρότερα. "Ισως ὁδὸν μπορεῖ νὰ θεῖ κανεὶς πῶς δημιουρ-
γοῦνται τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα. "Αν κοιτάζεις κανεὶς ἀπὸ κοντά θα
θεῖ πώς πρώτα ξεχωρίζει λίγη λιανότητα ἄμμος ποὺ βγαίνει σὲ
γλώσσα καὶ φέρνει νὰ βρεῖ τὸ δρόμο τῆς στὰ τυφλά. Στὸ τέλος,
ὅταν είναι περισσότερη ζέστη καὶ ζυραστία, καθὼς ὁ ἥλιος ἀν-
βαίνει, τὸ ποὺ ζυρό μέρος ξεχωρίζει καὶ δημιουργεῖ ἐντὸς εἴδος
ἀρτηρίας. Αὗτῇ φεύγεται σὲ ρυάκι δισημένιο, ποὺ τὸ κατακλινει
κάθε τόσο ἡ ἄμμος καὶ πάλι βγαίνει στὴν ἐπιφάνεια. Εἶναι περί-
εργό τὸ πῶς ἡ ἄμμος διοργανώνεται κάθε τόσο ἕτοι διπλαὶ κυλάει,

χρησιμοκαίωντας τὸ καλύτερο ὄντος ποὺ περιέχει ἡ μάζα τῆς γῆς
νέ συγηματίσει τὸ κανόνι τοῦ ἀνούγει. Τέτοιες εἶναι καὶ οἱ ποιῆσες
τῶν ποταμῶν. Τί εἶναι δὲλλωστε καὶ φύσιθρωπος διὸ διὰ μάζα
ἀπὸ πηγὴν ποὺ λιώνει; Τὸ δέχτυλο τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι παρά
μιά περγαμένη σταγόνη, καὶ τὰ χέρια εἶναι οἱ προεκτόστες ποὺ
σχημάτισεν ὁ πηγὴς καλώντας ἀπὸ τὸ σῶμα. Δέν εἶναι δὲλλωστε τὸ
χέρι ἓνα φύλλο χαυρμεδίες μὲν τοὺς λοβούς καὶ τὶς φλέβες του;
Τὸ έδοι τὸ σῶμα δὲ θυμίζει τὸ φυτό; Καὶ τὰ χελιδὸντας, οἵτινες
καθίωνται πιὸ έδοι ἀπὸ τὸ στόμα, δὲ μοιάζουν σὲ νὰ εἶναι ἔξω
ἀπὸ σπηλιά; Ἡ μάτη εἶναι ωλοφάνερη ἑνας πηγυμένος σταλαχτί-
της. Τὸ ουρόν εἶναι μιὰ ἀκόμη μεγαλύτερη σταγόνη καθὼς πέ-
ραν πρὸς τὰ κάτω δύο τὸ πρόσωπο.

Ἐτοι φανήστε πώς αὐτὴ καὶ μόνο ἡ πλαγιά τοῦ λόφου
θεούχην εἰς ποτὲ δργής σπεργχθηρει ἡ Δημοσιγύρια. Ὁ Πλάστης
πάτησε τῆς γῆς δὲ δημιουργησε παρά ἓνα φύλλο. Ποιὸς Σαμπολλόν
θὲ μπορέσει νὰ διεβάσει αὐτά τὰ λερογλυπτά, γιὰ νὰ γαρίσουμε
κι' ἔμεις παῦ κανονήργιο φύλλο στὸ βεβλίο τῆς ζωῆς;

Αὔτὸν τὸ φανόμενο τῆς δύμου μὲν ἐθεούσιάς εἰς περισσότερο ἀπὸ
τὴν πλούσιαν βλάστηση τοῦ ἀμπελοῦ. Πραγματικά, μερικὲς φορὲς
θυμίζει πολὺ τὰ ἀντέσθια, σὲ νὰ εἶχε γυρίσει ἡ γῆ τὸ μέσον ἔξω.
Αὔτὸν δύμας τουλάχιστον δείχνει πώς ἡ Φύση ξει-ἐνεδοθεῖ καὶ εἶναι
ἡ μητέρα τῆς ἀνθρωπότητας. Αὕτη εἶναι ἡ παγωνιά ποὺ βγανει
ἀπὸ τὴ γῆ, αὐτὴ εἶναι ἡ δινούη. Ἐρχεται πρὸς ἀπὸ τὴν πρέσοντα
καὶ ἀνθισμένη δινοῦη δύως ἡ μυθιστορία ἔρχεται: πρὸς ἀπὸ τὴν
κανονική ποίηση. Οἱ πρέσοις μπολύκλες σχηματίζονται σὲ ταλμη-
ρότερο μέτωπο. Δέν ὑπάρχει τίποτα τὸ ἀνδρόγενο. Αὕτοι οἱ ποροί
ποὺ ματέζουν μὲ φύλλα, ἀπλώνουνται στὶς δύθες σὲ γάι νὰ μάς εί-
πουν πώς ἡ φούρνος τῆς φύσης βράζει ἀκόμα καὶ δημοσιγύρη.
Ἡ γῆ δὲν εἶναι παῦ μόνο ἓνα ἀπόσπασμα γενρῆς λιστορίας, στρώμα
πάνω σὲ ἀτρώμα, δύως τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου, ποὺ μελετοῦνται κα-
ριάς οἱ γεωλόγοι καὶ οἱ πάρχαιολόγοι. Ἡ γῆ εἶναι ζωντανή ποίηση,
δύως τὰ φύλλα τοῦ δέντρου ποὺ διαγράμμουν τὰ λουδούδια καὶ τὸν
καρπό. Ὁχι γῆ ἀπολιθωμένη παρά γῆ ζωντανή. Μπορεῖτε νὲ
χύσετε τὸ μέτωπο στὰ ωραιότερα καλούπια, δὲ θὰ μὲ συγκινή-
σουν οἱ μαρφάτες ποὺ θὰ πάρε: δυο μὲ συγκινοῦνται οἱ μορφές ποὺ παίρ-

νει ἡ λιαράνη αὐτὴ γῆ πού ξεχωλίζει. Καὶ θυ: αὐτὴ μονάχα, παρὰ καὶ οἱ θεοφαί τεκέναι σ' αὐτὴν εἶναι πλαστικοὶ σὲν τὸν πήλο στὰ χέρια τοῦ γλύπτη.

ΠΡΟΤΟΥ νὰ περάσει πολὺς χειρός, σὲ κάθε λόρα καὶ σὲ κάθε κουφάλα, ἡ παγωνιά βγαίνει ἀπὸ τὸ χώμα σὰν κοψισμένο τετράχεδρο ἀπὸ τὸ λαχούρι του καὶ στυγοτραχουβάντας φναζητάει τὴ θάλασσα ἡ φρέγη μὲ τὰ σύντερα γιαδά μᾶλλα χίματα.

“Οταν τὸ χώμα δὲν εἶχε πολὺ χρόνι καὶ ἡ διειράνεις εἶχε κάπως στεγνώσει ἀπὸ τὸν βέλο, ἥπερ εὐχόριστο νὰ συρχίνει κανεὶς τὰ πρῶτα τρυφερά σημάδια τοῦ νεογέννητου χρόνου μὲ τὴν καμαρωτὴ διαρροή τῆς μαρκμάνης βλάστησης ποὺ εἶχε ἀνθέει σ' ὅλο τὸ χειρόνα. ‘Οχι μόνο δέντρα παρὰ καὶ χαρτάρια συγνά πιὸ ἐνδιαφέροντα καὶ ἀπὸ καίνα τοῦ καλοκαιριοῦ, σὲν ἡ διαρροή τους νὰ μήν εἶχε προλάβει νὰ διρεμάστει τότε. ‘Ακόμα καὶ τὸ μᾶλλον φυτά μὲ τὰ σκληρὰ κοτσάνια, ποὺ χρησιμεύουν για ἀποθήκης μὲ τρόφιμα γιὰ τὰ πρῶτα παιδιά τῆς ἀνοίξης, εἶναι κι' αὖτε διάρια. Θέρμανε τὸ καλοκαϊδὲι στὶς χειμωνιάτεσσες ἀναφενήσεις μας καὶ εἶναι γιά τὸ φυτικὸ βασιλείο τύποι σὲν κι' αὐτούς ποὺ ὑπάρχουν, στὸ κοῦ τοῦ ἀνθρώπου, γιά τὴν διστροφούμει. Εἶναι διας ἀρχαῖος ριθμὸς ἀρχαιότερος καὶ ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ καὶ ἀπὸ τὸν αιγαίπτιον. Πολλὰ ἀπὸ τὰ φαινόμενα τοῦ χειρόνα δειχνούντες μιὰ ἀνέκφραστη λεπτοτήτη καὶ μοιάζοντα τόσο εἰδραυστα. ‘Εχουμε συνηθίσει ν' ἔχομε νὲ περιγράφουν αὐτὸν τὸ βασιλέα σὲν σιληρὸ τύραννο, μὲ στολίζει τὰ μαλλιά τῆς Ἀνοίξης μὲ τὴν τρυφερότητα τοῦ ἔραστη.

“Οταν πληρεύει ἡ ‘Ἀνοίξη, οἱ κύκνινοι επέστρεψαν μαζίκανε κάτω ἀπὸ τὴν κάμπαρέ μου δισ-δισ, Ισα-ΐσσα κάτω ἀπὸ τὰ πέδια μου, τὴν ώρα που διάβετα ἡ Ἕγραφη καὶ δρχίζει τὴν πιὸ περίεργη συζήτηση μὲ κάτι γευργούρισματα καὶ φωνητικὲς προνέτες που δὲν εἶχε ἔκούσει ποτὲ μου. Καὶ δταν χτυπούσα τὰ πόδια μου, μελουσάν ἀκόμη δικατότερα, αὐτὸν σήκωντας ἀπὸ λόγια, σὲ νὲ πρακαλούσανε μέσα στὴν τρέλα τους διη τὴν ἀνθρωπότητα. Γενικά, δὲν έδιναν ἀποιεῖτο προσπολή σὲ μένα.

Τὸ πρῶτο σπουργύτι τῆς ἀνοίξης! ‘Ο χρόνος ποὺ δρχνει μὲ

τις νεαρότερες ἔποιμες! Τὰ δρυνά, δοσμένιαι τυπεσίσματα ποὺ ἀκουγόντουσεν ἀπόναι ἀπὸ τὰ γυρινά δικόμια χωράφια ἔμοιαζαν σὰν τὸν
ἥρο ποὺ θὰ ἐπρεπε νὰ κάνουν οἱ τελευταῖς νεφέδες τῶν χιονοῦ
πέφτοντας. Τέτοιες ἐποχές, τὶ δέξια ἔχουν οἱ ἱστορίες, οἱ χρονο-
λογίες, οἱ παραδόσεις καὶ κάθε γραπτή ἀποκάλυψη; Τὰ μάκια
τραγουδῶν δικούς στὴν διατή. Τὸ γεράκι πετάει χρυσῆλα καὶ
ἀνοιγτάει ἀπὸ τώρα τὰ πρώτα ζωντανά ποὺ ἔγενον. Ἀκούγεται
ὁ θύρωφος τοῦ λιωμένου χεινοῦ ποὺ πέφτει ἀπὸ τοὺς βράχους.
Τὸ χορτάρι μὲ τὶς σταγόνες τῆς δροσιᾶς λάμπει σὰν ἀνοιξιάτικη
φωτιά, σὰν ἡ γῆ μὲ διατή τὴν πυρά καὶ χαρετάει τὸν πρώτο
ἥρο. Τὸ χρῶμα τῆς φλόγας αὐτῆς δὲν εἶναι κίτρινο. Εἶναι πρά-
σινο, τὸ σύμβολο τῆς αἰώνιας νεότητας. Σὰ μὲ πακριὰ πράσινη
χορδέλα, ἔσκινάει ἀπὸ τὸ φυτό καὶ κυματίζει μέσα στὸν ἀνοι-
ξιάτικο δέρα. Ός τώρα τὸ εἶχε δικοδίοις ἡ παγωνιά, μὲ γρήγορα
ἔναντοθήγηκε μὲ τὴ νέα Ζωή ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὰ σκλέχνα τῆς
γῆς. Τὸν Ἱούνιο τὰ κοπάδια τέλουν ἀπὸ τὴν δοτείρευση αὐτῆς περγή
καὶ ἔτοι ἀκριβῶς ἡ ἀνθρώπινη Ζωή μας πεθαίνει μέχρι τὴν ρίζα
της, μὲ ἀκόμα καὶ πάντα ὄψινες τὸν πράσινο βλαστό τῆς στὴν
αἰώνιότητα.

“Η λίμνη Οὐδώλυτον λίωνει γοργά, συγματίζοντας καπέλια
καὶ ἔνα μεγάλο κομμάτι πάγος ἔχει κοπεῖ ἀπὸ τὸ κύριο σώμα.
Ἀκούω τὰ ποντιά ποὺ τραγουδῶν ἀπὸ τὴν αὔρη στοὺς θάλαμους
τῆς βρύσης. Καὶ αὐτὰ βοηθοῦντε νὲ παριστεῖ ὁ πάγος. Πέσσο ὥρας
εἶναι οἱ πλατεῖς καρπούλες τοῦ πάγου καὶ ἀπταποκρίνονται στὶς
καρπούλες τῆς βρύσης. Εἶναι πολὺ συληρός γιατὶ ἔκεντε πολὺ κρύο
τελευτεῖα. Μὲ πόσο διμορφη ἔνεις ἡ κορδέλλα τοῦ νεροῦ ποὺ στ-
θοβολάεις στὸν ἥρο, καθίσει τὸ γυρινό πέρσωπτο τῆς λίμνης γεμίζει
χερά καὶ νέστα, σὲ νὰ μιλάσῃ γιὰ τὸ κέρι τῶν φεράν της καὶ
γιὰ τὴν ἀμμό τῆς βρύσης της. Αὐτῇ εἶναι ἡ διαφορὰ ὀλάμβανα στὸ
χειμώνα καὶ στὴν διατή. Η λίμνη Οὐδώλυτον ἔρειν νεκρή καὶ ξαν-
ζωντάνεται!

“Η διάλυγή διαδὺ τὶς θύελλες καὶ τὸ χειμώνα στὴ γαλήνη καὶ
στὸ γλυκό καρέρ, ἀπὸ τὶς ἀργές στὶς χαρούμενες καὶ ζωηρές ὁρες,
εἶναι μιὰ ὄπέρογη χαρακτηριστικὴ στιγμὴ ποὺ τὴ διαλαλούη διλε-
τὰ πράγματα. Ξεφυκά, ἐνα κύρια φῶς πληγμέρισε τὸ σπίτι μου ἐν

καὶ πλησίαις ἡ νύχτα, ἀν καὶ τὰ χειμωνιάτικα σύννεφα διόπτρα
συστάζουν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ζύγια ἀκόμα ἔστεζαν βροχή. Κοι-
ταῖς ἐξίω ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ νά, ἵστι ποὺ χτές ήταν ὁ κρίς
γχριζωπὸς πάγος, τώρα θρεπτα τὴ διάρρανη λίμνη, γαλήνα καὶ
γεμάτη ἀλπίδες, σὺν καλοκαιριάτικῳ δειλινῷ, ποὺ καθηρέφτηκε ἐνα
καλοκαιριάτικῳ οὐρανῷ στὸ στῆθος τῆς κι' ἄς μήν ήταν τέτοιος
ὁ οὐρανὸς ποὺ τὴ σκέπαις; "Ἄκουσα ἕναν κοκκινολεμμῆ σὲ μεγάλη
ἀπόσταση. Μοῦ φέντρος σὲ νά ήταν ὁ πρώτος ποὺ ἔκουσε υστερά
ἀπὸ χλισ χρόνια, καὶ τὴ νύτε του δὲ θά τὴν ἔχασσα γιὰ δόλο γέλια
χρόνια ἀκόμα καθὼς δρυκίζε τὸ έδο του ἀρχαῖο τρεγούδε! "Ἄχ,
αὐτὸς ὁ κοκκινολεμμῆ τὰ καλοκαιριάτικα βρέθισ στὴ Νέα Ἀγ-
γία! Νὰ μποροῦσα νά βρῶ σὲ ποιὸ κλαδί κάθεται!

Τὰ πεύκα καὶ οἱ βελενιδές γύρω στὸ σπίτι μου Καντανέψιας
καὶ πρασινάδες ποὺ δρύνεις καὶ πιὸ Καντανές μετά ἀπὸ τὴ βροχή.
"Ηέρε πάκ πάε πά, δὲ θὲ Σανέβρρεχ! Καὶ ἐνα ἀκόμη κλαδὶ του
δάσους νά κατάβεις, ἀκόμα καὶ τὸ ίδιο σου τὸ δεμάτι τῆς φωτιᾶς,
μπορεῖς νά καταβάβεις ἀν ὁ χειμώνας πέρασ. Καθὼς βράδυσκε,
τρόμαξε ἀπὸ τὶς ξαρνικὲς φωτὲς ποὺ θρελαν οἱ χῆνες. Πετούσανε
χειμώδι ἐπόνω ἀπὸ τὰ δάση, σὸν κουρασμένοις τελείωτες ποὺ
γυρίζουντες ἀργά ἀπὸ τὶς λίμνες τοῦ νότου καὶ ξεσκούντε σὲ παρά-
πονα καὶ παρηγόρες. Στεκόμουντα στὴν πόρτα καὶ ἔκουντε τὰ φτερά
τους. Ξαρνικά πλησιάσαντες καὶ εἶδεν τὸ φῶς. Τότε σωπάσαντε
καὶ κάθισαν ἐπάνω στὴ λίμνη. "Ετοι μπῆκε μέσα κι' ἔγω, θύλετε
τὴν πόρτα μου καὶ πέρασα τὴν πρώτη μου ἀναξιάτικη νύχτα στὲ
δάσο.

Τὸ πρώτο παρακολούθησε τὶς χῆνες ἀπὸ τὴν πόρτα, μέσα ἀπὸ
τὴν διμήλη, νά πλέουν στὸ κέντρο τῆς λίμνης, τόσο πολλὲς καὶ
τόσο ζωηρές, ποὺ ή λίμην Οδώλυτεν φαινότανε ψεύτικη στέρνα
γιὰ τὰ παγγιδικά τους. "Οταν δημάς στάθηκε στὴν δύνη, σπά-
θηκαν μὲ θύρυβο, ἐκανεν κύκλους ἐπάνω ἀπὸ τὸ καράλι μου καὶ
στοπέρχ θρελαν πλάση κατ' εὐθείαν γιὰ τὸν Καναδά. Μετά δημάς
πάπιες ὑφώθηκαν τὴν ίδια σχεδὸν στεγμή καὶ πήρεν τὸ δρόμο γιὰ
τὸ Βορρᾶ κι' αὐτές.

Μετά ὄλοικληρη ἑβδομάδες ἀκούγε τὸ φτερούγισμα κάποιας
μοναχικῆς χῆνας τὰ πρωνὰ μέσα στὴν διμήλη, ποὺ θέραγε νά

βρεῖ τὴν συντροφιά της. Τὸν Ἀπελῆν φάνηκαν τὰ περιστέρια νὰ πετοῦνται σὲ μικρά κοπέδια. Σὲ δια σχέδιον τὰ κάλυμματα δὲ βάτραχος καὶ ἡ χελώνα ἀνεγγέλλουν τὴν ἁνοίξην καὶ τὰ πουλιά πετάνε μὲ τραγούδια χτυπώντας τὰ φτερά τους. Τὰ φυτά ἀνάζουν, οἱ ἄνεμοι φυσάνε καὶ διὰ βούθουνται νὰ διετηρήσουν ἡ λουρροτσία στὴ φύση.

‘Η κάθε ἐποχὴ μᾶς φεύγεται ἡ καλύτερη.’ Εποι καὶ δέρχομός της Ἀνοίξης είναι σὰν τὴν δημιουργία τοῦ Σύμπαντος ἀπὸ τὸ Χρόνος καὶ σὰν τὸν δέρχομό τουν Χριστοῦ Αλόννη.

Μιὰ μονάχη γλωσσική βροχή κάνει τὸ χορτάρι πολὺ πιὸ πράσινο. ‘Ετοι καὶ τὸ μέλλον μᾶς καλύτεροιν δον μᾶς δέρχονται καλλές σπέσιες. Θὰ ἡμεστες εὐλογημένοι εἰν ζωύσεμε πάντα στὸ παρόν καὶ μπορούσαμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ κάθε τὶ ποὺ θὰ μᾶς τύχαινε, βρας τὸ χορτάρι ποὺ διαλογεῖ πάλι τοῦ κάνει καλὸ καὶ δροσιά δέρμα ποὺ πέρπται ἐπάνω του, δινὲ νὰ περιγούμε τὸν καιρό μᾶς καὶ νὰ ἔξαγοράζομε κάθε πολιά εύκαιρες ποὺ δὲν ἔχεται πλέονται θήραιμε καὶ νὰ τὸ λέμε πώτον «καθηγον». Χασσιμαροῦμε στὸ χειμώνα, ἐνῶ ἡ ἁνοίξη τώρα πιὸ ξύρι Ιούνιον. Σὲ διὰ εὐχέριστα ἀνοίξιάπτον πρωτιό, διλες οἱ ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων συγχωροῦνται. Μιὰ τέτοια ἥμέρα τὸ κακὸ διποτρεβίνεται.

Μίσσα ἀπὸ τὴν ἀγρότητα ποὺ ξανακερδίζουμε, βλέπουμε τὴν ἀγρότητα τοῦ πλησίον μᾶς. Μπορεῖ χτές νὰ ήταν μέθυσος ἡ κατ-φτης καὶ νὰ τὸν λυπόμαστε ἢ νὰ τὸν περιφρονούσαμε, χάνοντας κάθε δέπιδα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Τοῦτο δρας τὸ ζωντανὸ ἀνοίξικο πρωτιό δὲ δημος ἀλέπαι ζεστός καὶ ξαναδημιουργεῖ τὸν κέδρο μαὶ τάτε, τῇ στεγμῇ ποὺ βλέπουμε πόσο οἱ ἔξαρτημάνες φίλεβες τοῦ γελτονικούς δὲν χαρέ καὶ εὐλογοῦμε τὴν κανούργια ήμέρα, ξεχνοῦμε διὰ τοῦ τέ σφύλματα. Δὲν ὑπάρχει μόνο ἀτιμόσφαιρο χειμάτη καλὴ Βέληση γύρω του, ὑπάρχει δέρμα καὶ ἡ ἀγρότητα ποὺ ζητάει νὰ διαρρεστεῖ τυφλά καὶ μέτωπ, δισας οἱ νεογέννητοι ένοτικοι καὶ γιὰ λίγη δρα, ἡ νότια πλευρά τοῦ λόφου δὲν ἐπτυγχαίει ἀπὸ χαδεῖα δοτεῖς. ‘Ἄκρις κι’ αὐτοὺς γνώρισε τὴ χειρὰ τοῦ Κυρίου. Γιατὶ δὲ δεσμοφύλακας δὲν διρήνεις ἀνούχητες τὶς πόρτες τῆς φυλακῆς, γιατὶ δὲ δικαιοτής δὲν κλείνει τὸ φροντιδό του, γιατὶ δὲ λεροκήρυκας δὲν διώχνει τὸ ἔκωλησίσμα; Γιατὶ δὲν ὑπεκύονται στὴ δικαιογένη ποὺ τοὺς δίνει τόσα φτερά δὲ θεός αὐτο-

δέχονται τὴν συγγνώμην ποὺ Ἐκείνος πρασφέρει σὲ θάνατον;

«Αλλὰ ἐπιστροφή στὴν καλοσύνην κάθε μέρε στὴν ήσυχη πνοή τῆς αἰγῆς, κάνει τὸν ἀνθρώπον νὰ πλησιάζει λίγο στὴν πρωτόγονη φύση του δύπλα τὰ δύναταις ποὺ έκνοψε. Μὲ τὸν ίδιο τρόπο, τὸ καινὸν κάνει δὲ ἀνθρώπον μέρες σὲ μὲν μέρες ἐμποδίζει τοὺς σπόρους τῆς ἀρετῆς νὰ ἀναπτυχθοῦνται καὶ τοὺς καταστρέφει.

«Όταν, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀρπαζούσταις πολλές φαρές αἱ σπόροι ν' ἀναπτυχθοῦνται, τότε η πνοή τοῦ διαλέκτου δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὲ τοὺς διατηρήσει. Καὶ ἀφοῦ η πνοή τοῦ διαλέκτου δὲν ἀρκεῖ πλέον νὲ τοὺς διατηρήσει, τότε η φύση τοῦ ἀνθρώπουν εἶναι σὲν τὴν φύση τοῦ κτήματος. Οἱ ἀνθρώποι ποὺ βλέπουνται τὴν φύση τοῦ ἀνθρώπουν αὐτοῦ νὰ μοιάζει μὲ τὴν φύση τοῦ ζώου, νομίζουν πώς ποτὲ μέρα του δὲν εἶχε δὲ ἀνθρώπος αὐτὸς τὴν ιδιότητα τῆς λογικῆς. Εἶναι αὐτὸν τὰ διληπίνα καὶ φυσικὲς ελασθήματα τοῦ ἀνθρώπου!»

Στὶς 29 τοῦ Ἀπριλίου, καθὼς φέρουν διὸ τὴν δύνη τοῦ ποταμοῦ κοντὲς στὴ Γανιλέ τῶν Ἐννέα Ἐκαρίων, στὴ γέρυρη, θεούσια ἔναν περίεργο θύρωβο καὶ εἰδα ἡναὶ μυρό καὶ χαριτωμένο γεράκι ποὺ ὑψωνότανε κι' ἐδιέγιε τὸ κάτω μέρος τῶν φτερῶν του. «Η ταν σὲν τὰ φύλακει τῶν διπτερῶν, η σά μετεξωτή καρδέλα στὸν δικό. Αὐτὸν τὰ θέαμα μοῦ θύμιστ τὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ ἀνθρώποι κυνηγούσανται μὲ γεράκια καὶ σκέφθηκαν πόση φρεγοτσιά εἶχε αὐτὸν τὸ κυνήγι.

Νομίκω πώς τὸ ποιὸν αὐτὸν δυναμέζεται «μέρλινο», μὰ δὲ μὲ ένδιαφέρει τὸ διοράμα του. Τὸ πέταγμά του διατανά τὸ πλέον ποδ παρακολούθησε ποτὲ μου. Δέν πήγαντε σὲν πεταλούδα σύντοπον οἵτινες σὲν τὰ μεγαλύτερα γεράκια, παρὲ ἐποιεῖ μὲ περήφρανη στγονιριά στὰ χωράφια τοῦ άέρα. Ανέβαινε ξανά καὶ ξανά, μὲ τὴν περίεργη φωνή του, ξανέκανε τὸ έλειθερό καὶ ὥραιο πέστιμο στριφογυρίζοντες σάν χαρπατός, καὶ διπέρα έπειρνε τὴν πρώτη του στάση σὲ νὲ μήν εἶχε ἀκουμπήσει ποτὲ τὸ πόδι: του σὲ σπερδέ έβαρος. Φαινόταν σὲ νὲ μήν ήξει σύντερο ποὺ δύο τὸν κόσμο —έτοι καθώς ήπαιξε ἔκει μόνο του— καὶ σὲ νὲ μήν χρειαζότανε τίποτε άλλο έκτὸς διὸ τὴν πρωτηὶ διαφορικὲ καὶ τὸν αὐθέρα διπού ἀπειλεῖ. Δέν ελοθανάτωσε μαναβικά. «Λάριγκας τὴν γῆ μὴν κάτω του νὰ τὸ καμαρώνει! Ποῦ διτανὸν δὲ γονέας ποὺ τὸ γένησας, δὲ συγγενῆς του καὶ δὲ πατέρας του δὲ τοὺς οὐρανούς; Κάτοικος τοῦ οὐ-

μενοῦ, δεμένος δρεις μὲ τῇ γῇ ἀπὸ Εὐα αὐγὴ ποὺ βοσκεῖ κάποια
μέρα στὴ χαραμάδα ἐνὸς βρέχου. "Η μῆτρας ἡ φωλιὰ ποὺ γεννή-
θηρες ἔγινε στὴν χώρῃ κάποιου σύννεφου, ὑφασμάτου ἀπὸ τὸ οὐρά-
νο τόξο καὶ τὰ χρώματα τοῦ θείλαντοῦ, καὶ ντυμένου μὲ τριφερή
καλοκαιρικάτικη διρχή ποὺ ἔργαξε ἀπὸ τῇ γῇ:

"Ἐπιστε, διως ψάρευα, κάμποσα σπάνια χριστ., ἀσημίνια
καὶ λαμπτερά ψέρια. Φεινούταν σὸν πολύτιμα κοσμήματα. "Εγώ
εἰσθησει ὁ ἀντά τὰ χωράφια πρῶτη πολὺτιμη φορές, τὶς ἡμέρες ποὺ
βρέχεται ἡ ἀνοιξη, πηδώντας ἀπὸ θάμνο στὸ θάμνο, ἀπὸ ρίζα στ
ρίζα ἵτιας, θαν ἡ μύρια κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ δάση ἤσαν
λουσμένα ὁ ἐν τῷσο καθερὸ καὶ ζειρὸ φᾶς, ποὺ θὲ ξυπνοῦσσ
καὶ τοὺς πεθαμένους ἐν κομψούτας στὰ μυῆματά τους, διως πι-
στεβουνε μερικοῦ. Δὲ χρονίζεται ποὺ δινατή ἀπόδειξη γιὰ τὴν ἀθ-
νεαία. "Ολα πρέπει νὰ ζοῦνε μέσος ὁ ἐν τῷσο φᾶς. "Ω Θάνατε,
ποὺ ἥτεται τὸ δρεπάνι σου; "Π Τάφε, ποὺ θαν ἡ Νίκη σου τόπε;

"Η ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας θὰ μονοχλιώῃ ἀν δὲν ἤστε τὰ ἀνεξ-
ρείνητα δάση καὶ τὰ λιβάδια ποὺ τὸ τριγυρίκουν. Χρειάζομαστε
τὸ τοπικὸ τὸ ἄγριο καὶ περπατοῦμε καμιὰ φορά στὰ λιβάδια
καὶ νὰ βλέπουμε τὰ πουλιά, νὰ μυρίζουμε τ' ἀγριόχορτα, ἐκεὶ ποὺ
μάνε τὰ πιὸ μοναχικὰ ζῶα χτίζουμε τὴ φωλιά τους καὶ τὸ κουτάβι
σέρνεται μὲ τὴν κοιλιὰ στὸ χώμα. Τὴν δρά ποὺ θέλουμε νὰ μα-
θαύμασε καὶ νὰ έβερευνήσουμε όλα τὰ πράματα, θέλουμε μὲ νὰ είναι
όλα τὰ πράματα γεμάτα μυστήριο καὶ ἀνεξερεύνητα, ἡ γῆ κι' ἡ
θάλασσα νὰ εἶναι ἀπέραντες, ἀμέτρητες, μύριες, ἀβέμεστες. Ποτὲ
θὲ χορτανούμε τὴ φύση. Μᾶς δροσίζει τὸ θέαμα τῆς ἀνεξάντη-
της δύναμης, οἱ τραμεροὶ Τιτάνες, ἡ ἀκτὴ μὲ τὰ νυσταγιά της, τὸ
ἄγριο δάσος μὲ τὰ Καντανά καὶ τὰ σάπια δάστρα, τὰ σύνυφε ποὺ
γέρνουμε τὸν χερτινὸ καὶ ἡ βροχὴ ποὺ κρατάει τρεῖς ἑβδομάδες
καὶ ἀναζωογονεῖ τὰ πέντε. Θέλουμε νὰ βλέπουμε πώς κάτι Εε-
τεριδεῖς τὸ δικό μας δρις καὶ πώς ὑπάρχουμε πλάσματα Καντανά
τού Κατέ τε ἔκει ποὺ ποτὲ δὲν πετήσουμε. Χαιρόμαστε δτερ βλέπουμε
δὲ κοράκι νὰ τρώει τὸ φορίμι ποὺ μᾶς ἀγήιστει καὶ νὰ δινεμάνουμε
ἴσιο τὸ γεῦμα του. "Υπῆρχε Ἑνα φόρο ἀλογο στὸ μανιοπέτη τοῦ
πατειοῦ μου, ποὺ μὲ ὑποχρέωνε καμιὰ φορά ν' ἀλιτέω δρόμο.
Μά ἡ σιγονιάδα ποὺ ἔθετε γιὰ τὴ δινατή δρεῖη καὶ τὴν ἀπεραβί-

εστη δύσια τῆς Φύσης μὲν παρηγοροῦσε. Μέντοςι νὰ βλέπω πάντας
ἡ Φύση εἶναι τόπος πλούσια, ποὺ μαριάδες, μπορεῖ νὰ πενθαίνουντες έτοι
ποὺ τὸ ίδια εἴδος; νὰ τρέψει τὸ ἄλλο. Πῶς λεπτοὶ φργανωμένοι οβή-
νουν ἀπὸ τὴ ζωὴ σὰν τὸ τίποτα, βατραχάνικα καὶ ὅλα ζωάκια
τρέχουν ἔδω καὶ ἔκει καὶ ἔρχονται οἱ ἑράδοι καὶ τὸ κεταπίνουντες.
Πώς καμιὰ φορὰ βρέχει σάρκα καὶ αἷμα! Βλέποντας πόσα συγκα-
στιμβαλνοῦντι δυστυχήματα θὰ πρέπει νὰ καταλάβουμες πόσο δυσ-
μενος εἶναι. 'Η ἐντύπωση ποὺ δημιουργεῖται στὸ σαρόδι πρέπει: νὰ
εἶναι μιὰ ἐντύπωση παγκόμιας ἀγνοήστητας. Τὸ δηλητήριο στὸ
κάτω-κάτω δὲν εἶναι φαρμακερὸ οὐτε ὑπάρχουντες πληγῆς ποὺ σκα-
τάνουν. 'Η συμπόνια εἶναι ἀρίθμοι ἔδεσμος. Δὲν πρέπει νὰ στηρι-
ζόμαστε σ' αὐτήν.

Νωρὶς τὸ Μάη, οἱ βελανιδίτες, τὰ ζαχαρόβοτρα καὶ τὰ ὄλλα
δέντρα, μάλις φύτρωναν γύρω στὴ λίμνη ἁνάφεσσε στὸ δέσμον τῶν
πεύκων, οἵτινες στὸ τοπίο μιὰ λάμψη σὰν ήλιοκτήσες, Ιδιαίτερα
τὶς συμνεφιασμένες ὑδάτρες. Σὲ νὰ περνοῦσε ὁ ἥλιος ἁνάφεσσε ἀπὸ
τὴν δράγυλη καὶ νὰ θλαψτεί θλαψτεί στὶς πλαγιές, τῶν λόφων ἔδει
καὶ ἔκει. Στὶς 3 ή 4 τοῦ Μάη εἶδα μιὰ καλυμμέδα στὴ λίμνη καὶ
ὅλη τὴν πρότη ἔβδομάδα ἀκούγα τὸν ἀλωνιστή, τὴν τούλχα καὶ
ἄλλα ποντιά. 'Η φεύγη, εἶχε ἔρθει ἀλλή μιὰ φορά καὶ εἶχε κοιτάξει
ἀπὸ τὸ παράθυρό μου νὰ θεῖται τὸ σπίτι μου Εμοντζέ ἀρκετά μὲ
σπηλιὰς γιὰ τὰ γούστα της, καὶ φαντάσαμε σᾶς νὰ κρεμάτων στὸν
άέρα, έτοι καθίσας ἔβέταζε τὸ δωστερικὸ τοῦ σπιτιοῦ. 'Η κίτρινη
σπάνη τῶν πεύκων, οἱ θειάφι σπάνες τρήγυορε τὴ λίμνη καὶ τὶς
πέτρες καὶ τὰ σάπια ξέλικα στὴν ἔκτη. Τόσο παλλαγὴ ἤταν, ποὺ δὲ
μποροῦσε κανεὶς νὰ γεμίσει βαρέλη δέλδωληρο. Αὐτὸς εἶναι ποὺ λένε
πώς αερίζει θειάριο. Καὶ έτοι, η ἐποχὴ καλούσει πρὸς τὸ καλο-
καίρι, θεωρεῖ κανεὶς τρέχει σὲ ἄλλο καὶ φηλάτερο χωράφερι. 'Έτοι
τελείωσε ὁ πρότος μου χρόνος στὸ δέσμος καὶ ὁ δεύτερος ἤταν
βρυούς μ' αὐτόν. Τελικά, θρυγά μπότι τὴ λίμνη Οὐδωλητεν στὶς
6 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1847.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

ΣΤΟΤΕ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ, πολὺ σωστά, οι γιατροί συσταίνουν διλαγή του ἀρέα. Δέξε νὰ ἔχει ὁ Θεός, ὁ κόσμος δὲν εἶναι δῆλος ἕδη. Ἡ ἀγριόθυμη εἶναι πιὸ καθημοπολιτική μέτο μᾶς. Παίρνει τὸ πρώτο της στὸν Καναδό, παίρνει τὸ μεσημεριανὸν της στὸ Ὀχάτο καὶ καιρινάζει τὴν νύχτα στὸ Νότο. Ἀκόμα καὶ ὁ Βλασον, ὃς ἔνε σημεῖον ἀκολούθει τῆς ἐποχῆς καὶ βίσσουει στὲ λιβάδια τοῦ Κολοράντο μένον δισπου νὰ φυτρώσῃ τὸ πράσινο χαρτάρι στὸ Γιέλλο-ουστέδων. Κε' δμως ἔμεις κινητούμεις πῶς ἐν ρίζουμε τοὺς φράχτες καὶ φτιάζουμε πλέοντας τοῖχους στὲ ἀγροκτήματά μας, ἡ ζωὴ μας ἀπόκτησε σύνορα καὶ ἡ μοέρα μας ἀπορραϊστήκε. Ἀν εἶσαι γραφεῖς στὸ Δημαρχεῖο, δὲν μπορεῖς νὰ πᾶς στὴ Γῆ τοῦ Πυρδός τὸ καλοκαΐρι. Παρ' ὅτι αὐτὰ μπορεῖς θαυμάσαι νὰ πᾶς στὸ υπόρ τὸ ἔξωτερον τῶν χωρὶς διατοκοία. Ο κόσμος εἶναι πιὸ τελείως ἀπὸ τὴν Ἰδέα καὶ ἔχουμε γι' αὐτὸν.

"Όμως δὲν πρέπει νὰ ταξιδεύουμε σάν ἀνθρώπους. Τρέχει κανεὶς στὴ Νότια Ἀφρική νὰ κυνηγήσει τὴν καμπτλοπέρδαλη μὲ σήγουρα δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλτηφενός του σκοπός. Πόσον κακό, σᾶς περικολῶ, τὰ κυνηγοῦσε διάνθρωπος καμπυλοπέρδαλεις δὲν μποροῦσε; Νομίζω πῶς πολὺ εὐγενικότερο εἶναι νὰ κυνηγᾶς τὸν δικτό σου.

«Στρέψε τὸ μάτι σου Ιωά μέσα καὶ θὰ βρεῖς
χίλιες παριούχες στὸ μναδό σου
ποὺ κακεὶς ἀνόμοι δὲν διακάλυψε. Ταξίδεψε σ' αὐτές καὶ θὰ
γίνεις εἰλικός στὴν καστρογραφία τῆς πατρίδας!»

Τι αντικροσσώνταις ή 'Αρριχή, τι αντιπροσωπεύει η Δύση; Δύν είναι διαίτερός μας δικυρός στὸ χάρτη, μαύρος ἵνως στὴν ἄκτη, ἀργότερε, διαν τὸν ἀνακαλύψουμε; Εἶναι ή πηγὴ τοῦ Νείλου, ή τοῦ Μεσοποταμοῦ, ποὺ Κητοῦμε νὰ βροῦμε; Αὐτὲς εἶναι τὰ προβλήματα ποὺ ἀπεσχύλουν περισσότερο τὴν ἀνθρωπότητα; 'Ο Φραγκόλινος εἶναι διάμονος ἀνθρωπος ποὺ χάθηκε καὶ ἀνησυχεῖ τέσσα πολὺ ή γυναικα του γιὰ νὰ τὸν βρεῖ. 'Ο κ. Γκρίνελ ξέρει διάλος ποὺ εἶναι; Καλύτερα νὰ ἔξερεινήστε τὰ δικά σας γεωγραφικὰ πλάτη καὶ μήκη μὲ πλοῖα γεμάτα τροφὲς στὴν ἀνάγκη, γιὰ τὴν συντήρησή σας, καὶ οὐφώστε τοὺς ἔθειους τενεκέδες ὡς τὸν αὐτοὺν γιὰ σημάδι. Τὰ κοντερβαρισμένα κρέατα ἐφευρέθησαν μονάχα γιὰ νὰ διατηροῦνται τὰ κρέατα; Καλύτερα νὰ γίνεται διάλογος, ν' ἀνακαλύψεταις κατινούργιες ἡπείρους καὶ κατινούργιους κόσμους μέσα σου καὶ νὰ διασύγεταις περδομάτα γιὰ νὰ περνάει διχὶ τὰ ἀμπέρια παρὰ ή σκήψη. 'Ο κάθες ἀνθρωπὸς εἶναι δρογούτας ἐνὸς βασιλείου ποὺ μπροστά του ή γίνεται αὐτοκρατορία τοῦ Τσάρου δὲν εἶναι παρὰ ἵνα τακεινὸν κρατίδιο, μὲν καλύβα διαταλικῆτη κοντὲ στὸν πάγο. 'Υπέρχουν δύοις πατριῶτες χωρὶς αὐτοσεβασμό, ποὺ θυσιάζουνται τὸ μεγαλύτερο γιὰ τὸ μικρότερο. 'Αγαποῦνται τὰ χῶματα ποὺ δὲ τοὺς γίνεται τάφος καὶ δὲν έχουνται καμιὰ συμπάθεια γιὰ τὸ πνεῦμα ποὺ δίνει: [ωή] στὸν πηλὸ τους. 'Ο πατριωτισμὸς εἶναι ἵνα σκουλήξῃ μέσω στὸ κεφάλι τους. Τι ἀλλοί εἶναι ή ἔξερεινηποτὴ ἀποστολὴ στὶς Νότιες Θάλασσας, παρὰ μιὰ Εὔπειρη διαλογία πώς εἶναι εἰκονιώτερο νὲ ταξιδέψεις κατεῖς μέλιται μέσω στὴν παγωτά καὶ στοὺς κανιβάλους, μ' ἓνα κρατικὸ πλοῖο μὲ περιπλόκους ἀντερεῖς βαρυθώνεις, παρὰ νὰ ἔξερεινήσει τὴ δική του θάλασσα, τὴν 'Ατλαντικὸ καὶ τὸν Ειρηνικὸ τῶν δαυτοῦ του, διαμονικός; + 'Αφροτὸς τοὺς νὰ περιπλανηθοῦνται καὶ νὰ διέρευνησούνται τοὺς μικροὺς Ανταρκτούς. 'Εγώ δέκα περισσότερο Θεό κι' αὐτοὶ περισσότερο δρόμοι!»

Δέν ἀξίζεις τὸν κόπο νὰ κάνεις κανεῖς τὸ γύρο τῶν χθομον γιὰ νὰ μετρήσεις τὶς γάτες στὴ Σεντιβάρη. Κάτε το αὐτὸς ωστου νὰ μετρήσεις νὰ κάνεις κάτε καλύτερο, καὶ ἵνως βρεῖς καμιὰ τρύπα γιὰ νὰ μπεῖς ἐπειδόμενος κάποιος καὶ στὸ ξωτερικὸ τῆς γῆς. 'Η

‘Αγγέλια και τῇ Γαλάτᾳ, τῇ Ἰοπανίᾳ και τῇ Πορτογαλίᾳ, ἡ Χρυσή ‘Ακτὴ και τῇ ‘Ακτῇ τῶν Σκιλλίων, οἵτις έχουν μάτωσεν σ’ αὐτῆς τὴν θάλασσαν, μὲν καμιά βάρος τους δὲν πάσχουσεν νὰ πάσῃ ὅτε ἔκει ποὺ δὲ φεύγεται ἡ στερνά, ἀν καὶ αὐτός εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίας ὁ δρόμος πρὸς τὰς Ἰνδίες. ‘Αν θέλεις νὰ μάθεις δῆλος τὰς γλώσσες και νὰ προσεχρηστεῖς στὰ θήματα θλωτῶν ἑθνῶν, ἀν θέλεις νὰ ταξιδέψεις πιὸ μακριὰ ἀπ’ ὅλους τοὺς ταξιδιώτες, νὰ γίνεις ὑπήκοος δῆλων ποὺ κλιμάκιαν καὶ νὰ κάνεις τὴν Σφίργα νὰ σπάσει τὸ κεφάλι της σὲ καμιά πέρα τέρνου, μετάκουσε στὸν «Γνῶθι σαυτόν» τοῦ ἀρχαγορού. ‘Εδώ χρειάζεται τὸ μέτι καὶ τὸ νεύρο. Μόνο οι νικητήμανοι και οι λαποτάρχτες περγαλινούς στὸν πόλεμο, ἀνανθρωποι ποὺ δραπετεύουσι καὶ πάντα νὰ καταταγοῦν. ‘Αργεῖς τώρα τὸν πιὸ μακρινὸν θυτικὸν δρόμο, ποὺ δὲ σπαστάται στὸν Μισσουριπή τῇ στὸν Ελρηνικό, οὗτος θίγηται σὲ μιὰ κοινωνίαν Κίνα ή Ἰαπωνία. Παρὰ σχηματιζεῖς μιὰ θρακτομένη, σύντης τῆς αρσεκας, γειράνα καλοκατέρι, νύχτα-μέρε.

Δένε πόὺ δὲ Μισεραμάτω έγινε ληστής ηγιά νὰ ἔξακριβώσῃ πόση ἀποφασιστικότητα χρειάζεται γιὰ νὰ βάλει κανεὶς τὸν δευτό του διντψέωπο πρὸς τοὺς ιερώτερους νόμους τῆς κοινωνίας και δῆλωσε ἐπίσημης πόὺ αἱ θρηγοκεία καὶ ἡ τιμὴ ποὺ δὲν ἔμποδισαν μιὰ σωστὴ και σταθερὴ ἀπόφραση. Αύτὰ δῆλοι εἶναι βέβαια ἀνδροπρεπέστατα λόγια. ‘Ηοστε’ δημος μάτωσε, ἀν δχι ἀπελπισμένα. ‘Ένας γερός στὸ σώμα και στὸ μυαλό δινθρωπός θὰ έμβισκε τὸν δευτό του δρκετά συχνά στη «κτίλεσην διντέθεστη» πρὸς τοὺς νόμους ποὺ θεωροῦνται αἱοι ιερώτεραι τῆς κοινωνίας· δένε μέτακοινες σὲ ἄκριμα ιερώτερους νόμους, και ἐφοι θὰ διοικητεῖ τὴν ἀποφασιστικότητα του χωρὶς περιττές προσπάθειες. Δένε εἶναι δὲ δινθρωπός ποὺ δὲν βάλει τὸν δευτό του σὲ μιὰ τέτοια στάση, ἀπέναντι στὴν κοινωνία. Τὸ σωστό εἶναι νὰ διετηρήσει τὸν δευτό του σὲ διπολική στάση τὸν βρει, ὑπαρκούοντας στὸν νόμους τοῦ πείνειν του, νόμους ποὺ ποὺ δὲ δὲν βρίσκονται στη διντέθεση, μὲ ένα δίκαιο χρέος, ἀν βρει ποτὲ του κάτι τέτοιο.

‘Οταν έριγμα διὸ τὸ δέσμος εἶχε τοὺς λόγους μου. ‘Ηοστε τόσο σημαντικοί, δυο και οι λόγοι ποὺ μ’ έσπρωξαν νὰ πάω έκει. ‘Ισως και νὰ μιᾶ φάνηκε πόὺ εἶχε πολλὰς Κώτες ἀκόμα νὰ ξήσω και δέν

μπορούσε νά ξανέβγαι δόλον καιρό σ' έκείνη τήν απόφερη ζωή. Είναι άξιοθαύμαστο μέ πάση εύκολε και χωρίς νά τό κατελεβαίνουμες άνοηγουμες μανοπάτει γιά τόν θευτό μας. Πρίν νά περάσου μέ έβδομαίδης, τό πόδια μου είχαν χαράξει μανοπάτει δύο τήν πάρτε μου στήν διθή τής λίμνης και, ότι μετέπειπε πεντέξι χρόνια έπος τότε, διεκρίνεται δάκρυα καλέ. 'Η άλιθεα είναι τόν δόλοι μπορεῖ τώρα νά περνοῦνται και νά τό διατηρούν άνοιχτό. 'Η έπιφανεία τής γῆς είναι μαλακιά και γρήγορε παίρνει τέ σημάδια έπ' τέ άνθρωποντα βήματα. Τό ίδιο ισχύει και γιά τέ μανοπάτεια που πέφαστο τό πνεύμα. Πέσο πατημένοι και σκονομένοι πρέπει τότε νά είναι οι μεγάλοι δρόμοι τού κόσμου, οι δρόμοι τής παρέδοσης και τού συντηρητισμού! Άτεν ήδηλα νά πάρω ειστήριο μέ καρπίκια. Καλύτερα νά ταξιδώω κατάστρωμα, γιατί δύο και φεύγεται καλύτερα τό φρυγάρι θιάμεσσο στή βουνά. Άτεν ένων νά κατέβω σήμερα πιό κάτω.

'Από τό περιφράμα μου έμεθε προχωρεῖ μ' έμπιστησίνη πρός τήν κατεύθυνση τών δινέρων του και προσπαθεῖ νά ζει τή ζωή πού δινερεύεται, θά συναντήσει έπιτυχία πού δέν περιμένει. Ωδε βάλει δραμάτια πρόγυματα πίσω του, θά περάσει μερικά άσφρατα σύνορα. Καινούργιος, παγκόσμιος και πιό φιλελλήνερος νόμοι θ' αρχίσουν νά λογίζουν γύρω του και μέσα του. 'Η, οι παλιοί νόμοι θά άποκτήσουν πλειότερες έννοιες και θά έρμηνεύονται σύμφωνα μέ τις λόρες του, και θά ζει μέ τήν Λαυδερίδη τών άτομων μέσα άνωτερης τάξης.' Όσο απλοποιεῖ τή ζωή του, οι νόμοι τού σύμπαντος θά φεύγονται λιγότερο πολύπλοκοι και τή μοναδιά θά είναι μοναξιέ, ούτε ή φτώχεια φτώχεια, ούτε ή άδυναμίας άδυναμία.

'Αν χτίσετε πύργους στήν άέρα, η βουλεύα σας δέν μπορεῖ νά πάει χαρέμη, γιατί έχει πρέπει νά βρίσκονται. Τώρα βίλλες και τέ βαρεμένα δύο κάτω τους.

'Η απαιτηση, στήν 'Αγγλια και δόλι στήν 'Αμερική, νά μελάς μέ τρόπο πού νά μπορούντε νά είναι κατελάβουν, είναι γελοία. Οι διητρες δέ γίνονται μ' αυτό τόν τρόπο. Σά νά ήταν κάτι τό σημαντικό και σά νά μήτη ύπηρχαν δρακετότε νά είναι κατελάβουν και χωρίς δική σου προσπάθεια! Σά νά μή μπορούσε ή Φύση νά ζήσει τά

ποιλιά της δυο καὶ τὰ τετράκοδιά της, τὰ φτερωτὰ δύο καὶ τὰ δρπετά! Σάν τι μόνη διαφέλεια νὰ ἔχει τὴ χαυταρμέραι! Έγιν φα-
βέμει προπόντων μήπως οἱ ἐκφράστες μου δὲν εἶναι ἀρκετά
ἐξωφρεῖς; μήπως δὲ βγαίνουν ἀρκετά δύσια από τὰ στενά
δρις τῆς καθημερινῆς μας πετρας, έτσι ποὺ νὰ μικρούνε νὰ ἐκφρά-
σουν τὶς δλήθειες ποὺ γι' αὐτές εἶναι πίγουρος. Άλλωστε καὶ τὴ
λέξη ἐξαρτάται από τόσα πρόγραματα! Ο βούβαλος ποὺ ζητάει
βασική σὲ ἄλλα γεωγραφικά πλέγτη, δὲν εἶναι ἑμερογενής δυο τὴ
ἀγρελέδα ποὺ κλωταίει τὸν καυβό, πηδάει τὰ φράγη καὶ τρέχει
νὰ βρεῖ τὸ μασχαράκι διαν εἶναι τὴ ὥρα νὰ τὰ τελεῖ. Θέλω νὰ μι-
λήσω κάτιου δίχως περιορισμούς. Σάν μικρώπτος ποὺ εἶναι Εὔπονος
σὲ ἀνθρώπους σὲ στιγμή ξύπνια. Γιατὶ εἶναι σίγουρος πώς δὲν
μπορῶ νὰ εἴρω ἀρκετά ὑπερβολικός, αῦτο γιὰ νὰ δέσω τὰ βάσιμα
μιᾶς δλήθειας. Ποιδές εἶναι ἑκάτειας ποὺ δικουούνται ποτὲ του μουσική
καὶ ξαναρθίζουν; Τις λέξεις τὶς λέμε καὶ φέργουν, κι' αὐτὸς
κρέπει δλάσνα νὲ μᾶς θυμίζει πόσο λεπτή εἶναι τὴ αύτει τῆς θηριούς.
Οι λέξεις ποὺ διερράζουν τὴν κλωτή καὶ τὴν εισάβειε μας δὲν
εἶναι καθημερισμένες. Έχουν δύναμις σημασίας καὶ χάρη γιὰ τὶς δυνά-
τερες φύσεις.

Γιατὶ νὰ κατεβαίνουμε πάντα στὸ έπικερδό τῶν ποὺ χαρημάτων
ἄντελθηκόν μας καὶ νὰ καμπαρώνουμε γι' αὐτὸν λέγοντάς τα ηλεκτρόνια
ναιό; Ό ποδ καινός νοῦς εἶναι δὲ νοῦς του ἀνθρώπου ποὺ κατεργάται
καὶ διερράζεται μὲν τὸ ροχαλήτρο. Καρπά φορά έχουμε τὴν τάση
νὲ κατατάξουμε ἐκείνους ποὺ έχουν έπαρμιση μισθό μαζί μὲν ἐκεί-
νους ποὺ έχουν μισθό, γιατὶ δὲν είμαστε αὐτοί νὰ δικτυώσουμε
παρέ μόνο τὸ ένα τρέτο τῶν μισθοῦ τους. Ταπέργουν δικρωτούς
ποὺ δὲν έβρισκουν λάθος ἀκόμα καὶ στὸ κόκκινο χρῶμα τῆς αύγης,
διὸ ποτὲ σηκωνόντουσαν ἀρκετά χωρὶς τὸ πρωΐ. Άκοινος νὲ διε-
τίνονται πώς οἱ ατέχαι τοῦ Καρπάρ έχουν τέσσερες διαφορετικές
αἰρμηνέιες, φευδαριστηρή, πινέμα, διατυπήση καὶ τὴν ἑξατερωτή
διδασκαλία τῶν Βετδες. Στὸ δικό μας δύνατο χάρη Βετερείτες
μειονέκτημα ἐν τὰ γραφτά ένδες ἀνθρώπους μικρούντυντο γιὰ τὴν
νευστούν μὲ περισσότερους από έναν τρόπευσις. Γιατὶ τὴ Αγγλία μάγω-
νησται νὲ γιατρέψῃ τὴ σπλέι τῆς πατέτεας καὶ ἀδιεφορεῖ γιὰ τὴ
σπλέι τῶν μισθοῦ, ποὺ έχει ξεπλωθεῖ πολὺ περισσότερο;

Δέ νομίζω νὰ ὑπῆρχα ποιησενά διλεπιδόητος καὶ θὰ θήμουν τερήφανος ἀνὴν ἔβρισκαν ἄλλο ὕδατσωμα στὸ γραφίκον μου ἀπὸ τὸ βλάττωμα ποὺ βρήκανε στὸν πάγο τῆς λίμνης Οὐάλιντεν. Μερικοὶ Νότιοι «έποιεν πώς δὲ συμφωνοῦσεν μὲ τὸ γαλάζιο τῆς χρῶμα, ποὺ εἶναι ἀπόδεξη, γιὰ τὴν καθερότερά της καὶ προτιμούσαν τὸν πάγο τοῦ Καλμπριτ, ποὺ εἶναι δόπρος, μὲ ἔχει γένους χερταριοῦ». Ή καθερότερα ποὺ ἀγαποῦν εἰς ἀνθρώπους εἶναι τὸν τὴν δμήχλη ποὺ τυλίγει τὴ γῆ καὶ δρᾷ πάν τὸ γαλάζιο τοῦ αἰθέρα.

Μερικοὶ μᾶς λένται δεδίκχοπα πώς ἔμεις εἰς Ἀμερικανοὺς καὶ γενεκὲς εἰς σύγχρονοι ἀνθρώποι, «έμαστε διανοτικοὶ μέντοι σὲ σύγχρονη μὲ τοὺς Ἐλευθεριούς. Καὶ τὶ σχέση ἔχει αὐτῷ; «Ἐπεις ἡντεῖλος σκύλος ἀξίζει παρατάνω ἀπὸ ἓνα φόρο λευκάρι. Πρέπει νὰ πάει κανεὶς νὰ κρεμαστεῖ γιατὶ ἀνήρει στὴ φυλὴ τῶν πυργαλιών, ἀντὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ εἶναι βασικὸς πυργαλίος μπορεῖ; Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ κατάλεξε ὁ καθίενας τὴ δουλειὰ του καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ εἶναι αὐτὸς ποὺ εἶναι πραγματικός.

Γιατὶ νὰ βιαζόμαστε τόσο ἀπαλπισμένοι νὰ ἐπιτύχουμε; «Ἄν ἔνας ἀνθρώπος δέτει κρατάει τὸ ἕδρο βῆμα μὲ τοὺς δμοιοὺς του, εἶναι ίσως γιατὶ δέκουνες ἄλλον πυργαλιότερό; «Ἄς βαδίζει λοιποὺ μὲ τὸ ριμβό τῆς μουσικῆς ποὺ ἔκινος ἀκούει, δυσαρεὶς καὶ ἔν εἶναι αὐτὸς ὁ ριμβός καὶ δεσμός μακρινός! Δέν ἔχει σημασία ἀν δώρωμάσσει τὴν ἕδραν πρὸ τὴ βελανιδιά ἢ τὴ μητρά. Πρέπει νὰ κάνει τὴν ἀνοική του καλοκαΐρι; «Ἄν τὶ καταδίλληται, κι' ἀντείστοιχη μὲ τὴ φύση του κατέσταση δέν ἔχει ἔρθει δάσδια, τι' ἀξίζει ἢ ὅποιαδήποτε πραγματικότητα ποὺ θὰ προσπαθήσει νὰ βάλει στὴ θέση τῆς δικῆς του; Δέν πρέπει νὰ νευεγοῦμε στὶς Ἑλέρες μᾶς μάταιες πραγματικότητας. Γιατὶ νὰ κοπιάζουμε νὰ φτιάξουμε έναν οὐρανὸν ἀπὸ γαλάζιο χρύσταλλο πάνου ἀπὸ τὰ κεφάλια μας, ὅφου καὶ πάλι, διαν σηκώνουμε τὸ κεφάλι, τὸν ἀγκύλων αἰθέρα τὸ βλέπουμε;

«Ηταν μιὰ φορά ένας καλλιτέχνης στὴν πόλη Κουράο, ποὺ ζητοῦσε τὴν τελεότητα. Μιὰ μέρα θέλησε νὰ φτιάξει έναν ραβδό. Ἀφοῦ σκέφθηκε πώς γιά ἔνα τέλεος ἔργο, δέν ἔχει σημασία δι χρόνος ποὺ θὰ ξαθέψει, εἴπε στὸν δαυτό του: «Θά εἶναι τέλεος ἀπὸ καθέ διοψή, κι' ἀς χρησιστεῖ νὰ τὸ δουλεύει σ' ὅλη, μαν τὴ ζωή». Πήγε ἀμέσως στὸ δάσος νὰ βρεῖ τὸ ξύλο, γιατὶ δέν ήθελε

νά τὸ κάνει ἀπὸ ἀκροτάλληλο ὄλευθ. Καὶ, καθὼς χρόνος ἔφεχε
καὶ πετοῦσε δῆλο τὸ ζῶντα ποὺ ἔβροσε, οἱ φίλοι του τὸν ἀφήσαντα
γιατὶ γεράσεντα στὴ βουλευτὴ καὶ πέθανεν. Ἐκεῖνος δμως δὲ γέρασε
οὗτος κατὰ τὸν λεπτό. Ἡ ἐνότητα τοῦ σκοποῦ του, ἡ ἀπορρευτι-
κάστη του καὶ ἡ ἀνώτερὴ του εὐστέψει τὸν ἔδειχναν, χωρὶς νὰ τὸ
καταλάβει, μὲ αἰώνια νόστα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δόκτηρος συμβιβασμούς
μὲ τὸ Χρόνο, ὁ Χρόνος δὲ ήρθε νὰ ἀπέμβει καὶ μόνο στάνακες ἀπὸ
μεκριά γιατὶ δὲν μποροῦνται τὸν νικήσει. Πρέπει νὰ βρεῖ τὸ κατάλ-
ληλο ξύλο, ἡ πόλη τοῦ Κουροῦ εἶχε γίνει ἀρέπια καὶ δταν τὸ βρῆχος
κάθισε σὲ ένα ιδιωματικὸν γιὰ νὰ τὸ ξεφλουδίσει. Προτοῦ νὲ τοῦ δώσει
τὸ κατάλληλο σχῆμα, ἡ διναστελα τῶν Κανταχάρ εἶχε τελειώσει
καὶ μὲ τὴν ἔκρη τοῦ ραβδοῦ ἔγραψε τὸ δινερα τοῦ τελευταίου
ἐπογύρου της στὴν άμμο καὶ συνέχει τὴν ἔργασί του. Ὁστου
νὰ λείπει καὶ νὰ λοιποτάραψε τὸ ραβδό, ὁ Κάλπα δὲ ήταν πιὸ ὁ
πολιτικὸς διστέρας καὶ πρὶν νὰ βάλει τὴ λαβὴ καὶ νὰ τὴ σπολάσῃ μὲ
πολύτιμη πετράδια, ὁ Βρέγμας εἶχε ξυνήσει καὶ εἶχε ξανακοινωνῆσε
πολλὲς φορές. Ὄταν τελείωσε τὸ ἔργο, ξαφνικά ἔπλωσε τὸ ραβδό¹
μπροστά σὲ μάτια τοῦ κατάπληκτου καλλιτέχνη καὶ ἔγινε ἡ
ώραιότερη ἀπὸ δῆλες τὶς δημιουργίες τοῦ Βρέγμα. Εἶχε βρεῖ ένα
καρυούργιο σύντηγμα γιὰ νὰ κατασκευάζεται ένα ραβδό, ένας κα-
νούργιος κόσμος μὲ ώραίες ἀναλογίες, διπου, θν καὶ οἱ παλιές
πολιτείες καὶ διναστελεια εἰχαν αρήσει, δραϊότερες καὶ πιὸ διεξ-
ομένες είχαν πάρει τὴ θέση τους. Καὶ τώρα εἶδε, ἀπὸ τὸ σωρὸ τὰ
ροκενθίδια που ἤσαν ἀκόμα στὴ πόδια του, πώς γι' αὐτὸν καὶ γιὰ
τὸ ἔργο του, ὁ χρόνος ήταν μιὰ φευδαρισμητὴ καὶ πώς δὲν εἶχε πε-
ράσσει περισσότερος κάτερδ ἀπὸ δύος χρειάζεται γιὰ νὰ ξεπηδήσῃ
μιὲς μόνη λόμψη ἀπὸ τὰ πτεύματα τοῦ Βράχμα καὶ ν' ἀλέψῃ ένα
ἀνθρώπινο πνεῦμα. Τὸ ίδιο δὲ ήταν καθαρὸ καὶ ἡ τέλη του ήταν
καθαρή. Πῶς μποροῦντα τὸ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν είναι θεραπευτό;
Καμιὰ μορφὴ ἀπὸ δύος δινούμειαστην Ολη, δὲν ταριχεύει τόσο
δυοὶ οἱ διλήθειες. Συνήθως δὲ στεκόμεστε ἐκεῖ ποὺ πρέπει. Φέύ-
των είναι, η θέση μας. Απὸ μιὲς ἀναπτυγματικὲς τῆς φύσης μας, φραγ-
ώμεστε ένα καὶ μιαντούμεια σ' αὐτὸ καὶ έτοι είμαστε αἱ δύο
σύγχρονα θέσεις καὶ είναι ἀκόμα διαπολιτικότερο νὰ βρούμε. Σὲ
στιγμής ὑγείας, κατάκουμε μόνο τὰ γεγονότα, δηλαδὴ τὸ καλ-

Πάς αὐτὸς ποὺ ξεις νὰ πεῖς καὶ δι' αὐτὸς ποὺ πρέπει. Κάθε δική-
θεια εἶναι καθύτερη διὸ τὴν προσπολίην.

"Οσο τάπεινή καὶ ἀν εἶναι ἡ ζωὴ σου, ἀντιμετώπιστη τῆς καὶ
ζῆσε την. Μὴν τὴν ἀποφύγεις καὶ τὴ βρίστεις. Δέκτε εἶναι τόσον κακὴ
διὸ δέον. Φανεται πιὸ φτωχὴ δέον εἰσας πλούσιας. Ὁ γκρι-
νιάρης γκρινίζει καὶ στὸν Παράδεισο. Μικρεῖ νὰ γκρινίσεις
δύρες θυμρωστές, δοξασμένες, διόδια καὶ στὸ φτωχοκομεῖο.·
Ἀγάπα τὴ ζωὴ σου, διὸ φτωχὴ καὶ ἀν εἶναι. ·Ο βίος ποὺ δύει
καθρεφτίζεται στὰ παράθυρα τοῦ φτωχοῦ διὸ καὶ στὰ παράθυρα
τοῦ πλειστοῦ. Τὸ διάνι: λιόνει μικροστὲ σ' ὅλες, τὰς πόρτας τὴν
ζωὴν ἴπογῇ. ·Εἴναι ήρεμο πνεῦμα δὲ ζεῖ καὶ ἔκει μὲν δοῃ ίκανοποίηση
καὶ σ' ἔνα παλάπτι. Οἱ φτωχοὶ τῆς πόλης μοῦ φαίνοται πῶς ζεῦνται
ταῦθι ἀνεξέργητα ἀπ' ὅλους. ·Ισως έχουν τὸ μεγαλεῖο νὲ δέχονται
χωρὶς δισταγμούς. Οἱ περισσότεροι νομίζουν πόλες εἶναι πολὺ¹
ἄνωτεροι, έτοι ποὺ νὲ τοὺς συντηρεῖ ἡ πόλη, συχνὰ διμεις δέτε εἶναι
δρκετές άνωτεροι γιά νὲ περιφρονοῦντε τὰ δέτιμα μέσα ποὺ μ' αὐτὲς
συντηροῦνται τὸν έαυτό τους. Μὴ στενοχωρίδεσσες γιὰ καινούργυται
ροῦνται ἡ γιὰ καινούργυταις φύσους. Γυρίστε τὰ παλιά, γυρίστε στοὺς
παλιούς. Τὰ πράματα δὲν ἀλλάζονται, ἔμεις ἀλλάζουμε. Πούληστε τὰ
ροῦχα σου καὶ κράτηστε τὰ σκέψεις σου. ·Ο Θεὸς δὲ φροντίσει
νὲ μὴ ποὺ λείψεις ἡ συντροφία. ·Αν μὲν περιβρέχεται σὲ μὲν πορτα
διές τὰς ήμέρες τῆς ζωῆς μου σὸν ἀρέχνη, δέ κάσμας δὲ ήταν ερ-
χετέ πλατύς γιά μένα ἀν εἶχε τὰς σκέψεις μου μαζί μου. ·Ο φύλ-
ωφος εἶπε: «Ἀπὸ ἑνὸς στρατὸ μὲ τρεῖς μεραρχίες, μικρεῖς νὲ
τοῦ πάρεις τὸ στρατηγὸ καὶ νὲ τοῦ φέρεις τὴν ἀναστάτωση. ·Ἀπὸ
τὸν δινήρωτο τὸν πιὸ τακτινὸ δέτε μπορεῖς νὲ πάρεις τὰς σκέψεις
του. Μὴ ζητᾶτε μὲ τόσον πάθος· ν' ἀνατευχεῖστε. ·Η ταπειν-
φροσύνη, σὲν τὰ σκοτάδι, ἀποκαλύπτει τὸ οὐράνιο φῶς. Οἱ σκέψεις
τῆς φτωχείας μαζεύονται γύρω μας καὶ νέ, ἡ δημιουργία πλατεῖται
τὴν δραστή μας! Συχνὰ μάς θυμίζουν πῶς καὶ τοῦ Κροκού τὴν
περιουσία νὰ είχαμε, οἱ σκοποί μας καὶ τὸ μέσον μας δὲ ήσαν τέ
λεια. ·Αν εἶσαι ζωτιμένος ἀπὸ τὴ φτωχεία, ἐν δέτε μπορεῖς γιὰ
περάδειγμα ν' ἀγοράσεις ἀρμερίδες καὶ βιβλία, μὴ στενοχωρί-
σεις, γιατὶ σοῦ μένει ἡ πιὸ ανοιαστικὴ καὶ σημαντικὴ ζωὴ. ·Έχεις
μπροστά σου καὶ μ' αὐτὸς πρέπει νὲ ἀργαστεῖς, τὸ πιὸ πλούσιο

ώλεκδ, αύτό ποὺ σου δίνει τὴν πόλη ζέχαρη καὶ τὸ περισσότερο
δέμαλο. Εἶναι ἡ ζωὴ χοντρὰ στὲ κόκκαλα, ἔσσινη ποὺ εἶναι ἡ πόλη
γλυκού. Σὲ ἑποδίζουν ἀπὸ τὸ νάρ γλυκες ἐπιπλήσσος. Τὰ χρήματα
δὲ φτάνουν γιὰ ν' ἀγοράσσει χαντίς σύντειναν ἀπὸ τὰ διπαραγγυτα
δρόδια γιὰ τὴν φυγὴν. .

Ζῶ στὴ γανὴ ὁνᾶς μαλιθρίου τούχου, ποὺ γιὰ νὰ γίνει
ἔχουσαν λίγο μεῖγμα ἀπὸ τὸ μέταλλο ποὺ φτάχγουνται τίς κερπάνες.
Συχνά, δεσμὸν τὸ μεσημέρι ἀναπτύσσομαι, φτάνει στ' εἴτε μου ήταν
ἀκαβόριστο χωδόνισμα. Εἶναι ὁ θρύβος τῶν συγχρόνων μου.
Οἱ γείτονες μου μοῦ λένε γιὰ τὶς περιπέτειές τους μὲ σπουδαῖς,
χιρίες καὶ κυρίους, ποὺ ἔδεχονται πρόσωπα συνάντησεων στὸ δεῖ-
το. Μὲ αὐτὰ μ' ἐνδιαφέροντα τόσο λίγο δοσ καὶ τὸ περιεχόμενο
τῶν «Τάρκε». Τὸ ἐνδιαφέρον τους καὶ ἡ συζήτησή τους είναι προ-
πάντων γιὰ τὰ φορέματα καὶ τοὺς τρόπους. «Ομως μὲ χήνα μένει
χήνα δπως κι' ἐν τῇ ντύσει. Δὲ μ' ἀρέσει νὰ ζῶ στὸν ἀνήρανχο,
νευρικό, πολυτάραχο, ἐπιπλέον δέκατο ἐνατο εἰώνα. Μοῦ ἀρέσει
νὰ κάθοραι σκερτικός στὴ γανὴ μου καὶ νὰ τὸν βλέπω νὰ περ-
νάει. Τὶ γιορτάζουν οἱ ἀνθρώποι; Εἶναι θιοὶ σὲ κάποια ἐπιτροπή
καὶ δῆλο περιμένουν λόγους ἀπὸ διάσημους ἀντρες. «Ο Θεὸς εἶναι
ὁ πρόεδρος καὶ ὁ Οὐρανότερος εἶναι ὁ ρήτοράς του. Μ' ἀρέσει νὰ
ταξιδεύω ἀπὸ τὸ μοναδικὸ μενονάτε ποὺ μοῦ ταπιέζει καὶ δὲ μοῦ
ἀρέσει νὰ χελῶ μιὰ γάρυρα περὶ νὰ βάλω τὲ θερμόν της. Διεβά-
σσει γιὰ τὸν ταξιδιώτη ποὺ ρώγησε ἡ τακτία ἐν τῷ Θεῷ ήχει
στερεὸ βυθό. «Εχαν, ἀπάντησε τὸ παιδί. «Οταν ὁ ταξιδιώτης
ἄρχισε νὰ βουλιάζει ἔβαλε τὶς φωνάς: «Μὲ μοῦ εἶπες πώς ήχει
στερεὸ βυθό. «Εχαν, ἀπάντησε τὸ παιδί, καὶ εἶναι λίγο πὸ
πέραν. «Εσσι καὶ μὲ τὴν κορωνία. Εἶναι σάν τὸ παλίκερα παιδί
ὅποιος ξέρει τὰ μυστικά της. Πιόσος ἡτα καρφί καὶ γτύπηση τὸ
γερά μὲ τὰ σφυρὶ σου, δτοι ποὺ τὴ νύχτα νὰ σκέπτεσαι μὲ θεαν-
ποίηση πόλες ἔκανες σωστὴ βουλεύει, μιὰ δουλειὰ ποὺ γι' αὐτὴ θὰ
μποροῦνται νὰ ἐπικαλεστεῖς τὶς Μούσας χωρὶς ντροπή. Τὰ κάθε
καρφί σου πρέπει νὰ εἶναι καὶ μιὰ προσπέλευση γιὰ νὰ χτιστεῖ ὁ
κόσμος μὲ χτιστὴ δούνια τὸν Ήδο. Δῶστ μου καλύτερα τὴν ἀλή-
θεια, παρὰ τὸ χρῆμα, τὴ φήμη, τὴν ἀγάπην. Κάθισα σὲ τραπέζα
μὲ κλούστα φαγγυτὰ καὶ περιστρέψη, μὲ ἡ δέλφινια θάσικε, κι' ἔτοι

έφυγε πεινασμένος. 'Η φίλοξενία ήτανε χρήσ σὲν τὸν πάρο.
Σκέψθηρε πώς δὲ χρειαζόταν πάγας γιὰ νὲ τὴν πεγύσει. 'Έχω
ἐπισκεφθεῖ βασιλικό μὲν μὲν ἀφροτὸν νὲ περιμένω στὸν προθέλαιρο καὶ
φέρθηται σὲν ἀνθρωπος ἀφιλόξενος. Γνώρισε κέπον τὸν ζῶντα
στὴν κουρδλα ἑνὸς διητροῦ, μὲν οὐ τρόποι του θαρεύειν.
Καλύτερα αὐτὸν νὲ πῆγεντα νὲ ἐπισκεφθεῖ.

Πόσον καρπὸ θὲ καθόμεστε στὰ κατωφλικά μας μὲ τὶς μάταιες
ἀρετές μας; Σά νὲ μπορεῖ κανεὶς ν' ἀρχίσει χριστιανοκά τὴν ήμέρα
του διαν νοειαλέες ἀνθρωπο γιὰ νὲ τὸν σκαλάσει τὶς πατάτες του.
'Η γενεὰ μας κακμεράνει σὰ νὰ εἶναι ἡ πελευτεία μιᾶς δοξασμένης
φυλῆς. Στὴ Βασιλόη, στὸ Λουδίνω, στὸ Παρίσι, στὴ Ρώμη, πεντοῦ
μιλοῦντα γιὰ τὴν πρόσβη μας στὴν τέχνη, στὴν ἐπιστήμη καὶ στὴ
λογοτεχνία, μὲ θιανωπότηση. Εἶνει δὲ καλὸς Ἀδέμ ποὺ θευμάζει
τὶς έδιες του τὶς ἀρετές. ΟΝαὶ, μάλιστα! 'Έχουμε κάνει μεγάλα
ἔργα καὶ ἔχουμε τραγουδήσει θεῖα τραγούδια ποὺ ποτὲ δὲ θὲ πε-
βάνουν!» Δηλαδή δυο καταρέφνουμε νὲ τὸ θυμόμεστε! Οι φιλο-
λογικοὶ σύλλογοι καὶ οἱ μεγάλοι ξενερες τῶν Ἀστυρίων, ποὺ βρί-
σκονται σήμερα; Τὶ ντοι ποὺ είμαστε! Οι ἡμέρες μας μπορεῖ νὰ
μήνη εἶναι περὰ ἡ ἁνοική τῆς ἀνθρωπότητας. Δὲ γνωρίζουμε περὰ
τὴν ἔξιωτερη φλούδη τῆς σφύρερες θου ζῶμε. Οι περισσότεροι
δὲν ἔχουμε κατεβεῖ δέξι πόδια κάτω ἀπὸ τὴν ἐπεράνεια σύντε ἔχουμε
πηδήξει φέρει, πόδει στὸν δέρα. Δὲν ξέρουμε ποὺ είμαστε. Κι' ἀσύρι
κοινόμεστε σχεδὸν τὴ μισή μας ζωή. Θεωροῦμε θρυστὸν τὸν ἐπιτό
μας ποφό καὶ ἔχουμε φτιάξει μὲ δριμεύη κατέσταση! Τὶ φιδ-
δοῦξα πνεύματα ποὺ είμαστε! Καθὼς στέκομε πάνω ἀπὸ τὸ Εγ-
τορικό ποὺ σέρνεται ἀνέμεσσε στὶς βελόνες τῶν πτύκων στὸ πάτωμα
τοῦ δάσους καὶ προσπαθεῖ νὲ μοῦ χρυστεῖ, διαφωτίζει τὰ σκέψεις
περινοῦν ἀπὸ τὸ κεράλι του καὶ πῶς ξέρει πῶς δὲ θέλω τὸ καλὸ του.
Καὶ θυμέμεται τὸν Εἰνεργέτη ποὺ στέκεται πάνω ἀπὸ μέρη τὸ Εγ-
τορικό.

"Όλο κακούργια πράγματα συμβαίνουν στὸν κόσμο καὶ δρας
θεριόμεστε. 'Τζέρχουν λέξεις, βριώς «λύτρη» καὶ «χαρά», μὲ μο-
νάχα σὲν δημνούς ποὺ τραγουδάμε μὲ τὴ μάτη, ἐνῶ ἔμεις κιστένουμε
στὶς καθημερινὰ πράγματα. Νομίζουμε πῶς μόνο τὰ ρούχα μας μπο-
ροῦμε ν' ἀλλέξουμε. Λένε πῶς ἡ Βρετανικὴ Αύτοχρετορία εἶναι

μηγάλη καὶ ἀξιωτίστατη καὶ πώς οἱ Ἡναιμίνες Πολιτεῖς ήδυντες τεράστιες δύναμις. Δέντι πιστεύω νὰ ὑπέρχει διὰς κύριος ποὺ ἀνεβα-
χατεβαλνει πίσω ἀπὸ κάθε μνήμωπο καὶ ποὺ μπορεῖ νὰ κλιεῖσθαι
τῇ Βροταννικῇ Αὐτοκρατορίᾳ σὲ φίλοιδες. Ἡ χιθέρηνηση τοῦ κό-
σμου δέουται (ῷα ἔγινε δὲ σχηματίστηκε διόπερ απὸ διὰ πολιτεύ-
σται γέγονα).

Ἡ Σωῆ μέσα μας εἶναι σὰν τὸ νερὸ τὸ ποτάρι. Μπορεῖ νὰ
ὑψωθεῖ ἕφτος φυλάττερες ἀπὸ κάθε Μάλη φορὲ καὶ νὰ πλημμυρίσει
τὰ Εεραμένα ὑψώματα. Καὶ αὐτὴ ἡ χρονιά ἐπίστης μπορεῖ νὰ εἶναι
ὅσο γεγονότα καὶ διὰ τὰ ποντίκια μπορεῖ νὰ τοπογοινται. Δέντι
πάντα σπεργνό χῶμα ἔκει τοῦ στήμαρα κατοικοῦμε. Όλος Εέρων
τὴν Γεωργία τοῦ φτερωτοῦ ἐντόμου ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὸ Εερὸ φύλλο
ἔνδις παλεοῦ τραστεῖον ἀπὸ ξύλο μηλιάς. Τὸ τραπέζι αὐτὸδ ἦταν
στὴν κουζίνα ἐνδιά μηρότερη ζέλητα χρόνια, πρώτα στὸ Κοντεπικό,
καὶ διόπερ στὴ Μασσαχουσέττη, καὶ τὸ φτερωτὸ ἐντόμο βγῆσε ἀπὸ
διὰ αὐγὸ κοὺ εἶχε μελεῖ στὸ Κοντακὸ δέντρο πολλὰ χρόνια καρπ-
τερά, διώς φανόταν ἐν μετροῦσε κανεὶς τοὺς κύκλους τοῦ καρ-
ποῦ. Ἀπὸ μέρες τὸ δικούγενον καὶ τρέψι, νὰ διοιχτεῖ τὸ δρόμο γιὰ νὰ
βγῆι, γιατὶ τὸ αὐγὸ του Ζευτάθηρας, ἵσσως κι' Ιστασος, ἀπὸ κανένα
καρπὸ πάτο. Ποιός δὲ νιώθει τὴν πλοτη του στὴν ἀνάσταση καὶ
στὴν ἀθανασία νὰ δικαίωνει, ἀκούροντας αὐτὸ τὸ περιστατικό;
Ποιός ξέρει πούλη βμορφη καὶ φτερωτὴ Σωῆ, ποὺ τὸ αὐγὸ της ἔγει
θιστεῖ αἰώνες ὀλόλιγησος, κατὼ ἀπὸ στρώματα Εύλου στὴ νεφρή,
ξερῆ Σωῆ τῆς κακουνίας, ποιός ξέρει λοιπὸν πούλη βμορφη Σωῆ θὲ
ἀνοίξει τὸ δρόμο στὸ γιαρτινὸ τραπέζι; τὴς εἰκογύνειες, καὶ θὲ
βγεῖ ἵσσως ξεφυνικὸ ἀνάρρεσα στὸ πολὺ ἐπιπλέ, γιὰ νὰ χαρεῖ τὸ
τέλειο καλοκασέρι;

Δέ λέω πώς δέοιται τὰ καταδέβιους διὰς αὐτά. Τέτοιος θὲ εἶναι
ἡ χαρακτήρας ἄνεμον τοῦ πρωινοῦ ποὺ τὸ ἀπλὸ πέρασμα τοῦ χρό-
νου δέντι μπορεῖ νὰ φέρει τὴν αὔγη του. Τὸ φῶς ποὺ κλείνει τὰ μάτια
μας εἶναι γιὰ μᾶς σκοτάδι. Ἡ μόνη ἡμέρα ποὺ Ξημερώνει εἶναι
ἄνεμη ποὺ μᾶς βρίσκει Ευπνητούς. Κι' ἄλλες ἡμέρες θὲ Ξημερώσουν
βρίσκεις, γιατὶ δὲ δύλος δέντι εἶναι παρὰ θὰ μετρε πρωινό.

